VIEȚILE SFINȚILOR

PE
APRILIE

VIEȚILE SFINȚILOR

PE

LUNA APRILIE

VIEȚILE SFINȚILOR

PE

LUNA APRILIE

RETIPĂRITE ȘI ADĂUGITE
CU APROBAREA SFÂNTULUI SINOD
AL BISERICII ORTODOXE ROMÂNE
DUPĂ EDIȚIA DIN 1901-1911

EDIȚIA A II-A

EDITURA EPISCOPIEI ROMANULUI - 2001

MITROPOLIA STAVROPOLEOS

©VIEȚILE SFINȚILOR
pe toate lunile
apar sub îngrijirea
P. C. Arhim. Ioanichie Bălan

INTRODUCERE

Cu ajutorul lui Dumnezeu ies de sub tipar Vieţile Sfinţilor pe luna aprilie, care formează al optulea volum din seria celor douăsprezece volume pe tot anul.

Aprilie, mai mult decât toate celelalte luni ale anului, se bucură de o cinste deosebită, atât pentru sfinţii care se cinstesc în această lună, cât şi pentru faptul că aprilie este lună pascală. În aprilie, precum se ştie, aproape în fiecare an se prăznuieşte Învierea Domnului – Sfintele Paşti –, care formează centrul şi temelia credinţei noastre în Iisus Hristos, Mântuitorul lumii.

Pe lângă praznicele împărăteşti ale Floriilor şi Sfintelor Paşti, care au dată variabilă, în luna aprilie se prăznuiesc numeroşi sfinţi din aproape toate cetele, de la apostoli şi mucenici până la mărturisitori şi cuvioşi, care împodobesc cu viaţa lor această lună.

Astfel, la 30 aprilie prăznuim pe Sfântul Apostol Iacob, unul din cei doisprezece, frate după trup al Sfântului Apostol Ioan, vulturul teologiei creştine, care a fost tăiat cu sabia de împăratul Irod Agripa. Sfântul Iacob formează prima jertfă apostolică pentru Hristos, după înălţarea Sa la cer.

La 25 aprilie, Biserica Ortodoxă prăznuieşte pe Sfântul Apostol şi Evanghelist Marcu, ucenicul Sfântului Apostol Petru, unul din cei 70, care a fost episcop în Alexandria Egiptului. Tot din cei 70 de Apostoli se mai prăznuiesc, la 8 aprilie, sfinţii: Irodion, Agav, Ruf, Asincrit, Falegont şi Ermie; la 15 aprilie: Aristarh, Pud şi Trofim; la 27 aprilie: Aristarh, Marcu şi Zinon şi la 28 aprilie, Sfinţii Apostoli Iason şi Sosipatru.

Între sfinţii mucenici, care şi-au dat viaţa pentru Hristos, se prăznuieşte, la 23 aprilie, de întreaga creştinătate, Sfântul Mare Mucenic Gheorghe, purtătorul de biruinţă, cel mai mare mucenic al Bisericii Ortodoxe.

Un alt mucenic vrednic de pomenire este şi Sfântul Mucenic Caliopie, prăznuit la 7 aprilie, care a fost răstignit pe cruce,

asemenea lui Hristos şi şi-a dat duhul în Sfânta şi Marea Vineri, fiind îmbărbătat la această mucenicie de propria sa mamă, Sfânta Teoclia, un adevărat model de mamă creştină. În aprilie sunt şi alţi numeroşi sfinţi mucenici, ale căror vieţi se găsesc în acest volum.

Între sfinţii mărturisitori şi apărători ai dreptei credinţe prăznuim în luna aprilie, pe Sfântul Nichita Mărturisitorul, la 3 aprilie; pe Sfântul Gheorghe Mărturisitorul, la 7 aprilie; pe Sfântul Vasile Mărturisitorul, la 12 aprilie şi pe Sfântul Martin Mărturisitorul la 14 aprilie. Toţi aceşti sfinţi au pătimit chinuri cumplite pentru dreapta credinţă lăsată nouă de Mântuitorul Hristos şi de Sfinţii Apostoli.

Din ceata cuvioşilor părinţi ce se prăznuiesc în această lună, amintim mai întâi pe Sfânta Maria Egipteanca, cel mai desăvârşit model de pocăinţă pentru noi toţi, care din femeie desfrânată s-a ridicat, prin nevoinţă, la cea mai înaltă treaptă a sfinţeniei. La 5 aprilie se pomeneşte Sfântul Marcu din muntele Fracesc – Egipt, care s-a nevoit 95 de ani în pustie şi a devenit înger în trup, precum şi mulţi alţii.

În această lună prăznuim şi un număr de şase sfinţi români, dintre care cel dintâi, Sfântul Sava de la Buzău, originar Capadocia, a fost mucenic, fiind înecat de păgâni în apa Buzăului, la 18 aprilie, anul 372. Toţi ceilalţi sfinţi au fost ierarhi: Sfântul Teotim I, episcop de Tomis, în secolul IV, prăznuit la 20 aprilie; Sfinţii Iorest, Sava şi Iosif, ierarhi ai Transilvaniei, în secolele XVII – XVIII, prăznuiţi la 24 aprilie şi Sfântul Calinic de la Cernica, episcop al Râmnicului Noului Severin, prăznuit la 11 aprilie. Toţi au fost canonizaţi de Biserica Ortodoxă română în anii 1955 şi 1992.

Acest volum ne oferă prilejul fericit de a citi viaţa pe larg a tuturor sfinţilor pomeniţi mai sus. Iar noi, fiii Bisericii lui Hristos de astăzi, suntem datori să le urmăm după putere viaţa, jertfa, smerenia şi pocăinţa acestor sfinţi, pentru a dobândi iertare de păcate şi împărăţia cerească, făgăduită nouă tuturor.

Mulţumim lui Dumnezeu pentru apariţia acestui volum, pe care îl recomandăm tuturor bunilor creştini, ca o călăuză în viaţă şi hrană duhovnicească şi rugăm pe Iisus Hristos, Mântuitorul lumii, să ne ajute să mergem şi noi pe calea sfinţilor Lui. Amin.

Arhimandrit Ioanichie Bălan
Sfânta Mănăstire Sihăstria

Învierea Domnului
14 aprilie, 1996

LUNA APRILIE

ZIUA ÎNTÂI

CUVIOASA MARIA EGIPTEANCA[1]

Taina împărătească bine este a o păzi, iar lucrurile lui Dumnezeu este cuviincios şi slăvit a le descoperi şi a le propovădui. Pentru că a nu păzi tainele împărăteşti este lucru de frică şi de pierzare, iar lucrurile lui Dumnezeu cele preaslăvite a le tăcea este mare pagubă pentru suflet. De aceea şi eu – zice Sfântul Sofronie – sunt cuprins de frică, ca pe cele dumnezeieşti să le ascund în tăcere, aducându-mi aminte de primejdia cea îngrozitoare a slugii celei leneşe, care, luând de la Domnul talantul, l-a îngropat în pământ, şi pe cel dat pentru lucru l-a ascuns, nelucrându-l.

Această povestire sfântă, care a ajuns până la mine, nu o voi tăcea deloc. Însă nimeni să nu fie necredincios pentru cele ce voi scrie şi pe care eu singur le-am văzut; nici să mă socotească cineva că îndrăznesc a scrie lucruri neadevărate, îndoindu-se de acest lucru mare. Să nu-mi fie mie a minți în cele sfinte! Iar de vor fi oarecare din cei ce vor afla scrierea aceasta şi, minunându-se de acest preaslăvit lucru, nu vor voi să creadă, acelora milostiv să le fie Domnul, de vreme ce aceia, cugetând la neputința firii omeneşti, socotesc că sunt cu neputință lucrurile preaslăvite ce se grăiesc despre oameni. Dar acum se cade să începem povestirea de acest lucru minunat, care s-a făcut în neamul nostru.

Într-una din mănăstirile Palestinei a fost un ieromonah Zosima, care era atât de îmbunătățit şi de vestit în fapta bună, încât mulți monahi din mănăstirile cele dimprejur alergau de multe ori la dânsul, ca să audă cuvânt din gura lui. El a petrecut în mănăstirea aceea unde era cincizeci şi trei de ani şi toate nevoințele vieții pustniceşti le-a trecut şi toată pravila dată de monahi desăvârşit a păzit-o.

---

[1] Scrisă de preasfințitul Sofronie, patriarhul Ierusalimului.

Toate acelea făcându-le, niciodată n-a fost nepăsător la învățăturile dumnezeieştilor cuvinte, ci chiar culcându-se şi sculându-se şi hrană gustând – de se cuvine a numi hrană aceea din care el gusta puțin –, un lucru avea în gând necontenit, adică de a cânta lui Dumnezeu totdeauna şi de a face învățături din dumnezeieştile cuvinte. Căci din copilărie ducându-se în mănăstire, a stat într-însa cincizeci şi trei de ani, după cum s-a zis mai sus, şi s-a nevoit în dânsa cu osteneli pustniceşti.

După aceea, tulburându-se de oarecare gânduri, ca şi cum el acum în toate ar fi fost desăvârşit, de la alții nicidecum trebuindu-i povățuire, vorbea în sine: „Oare este pe pământ vreun monah care să mă poată folosi pe mine, şi să-mi arate chip de pustnicie, pe care eu nu l-am făcut? Oare afla-se-va în pustie vreun om, ca să-mi covârşească lucrurile mele?" Aşa gândind el, i s-a arătat îngerul lui şi i-a zis: „O, Zosima, precum era cu putință unui om, bine te-ai nevoit şi bine ai trecut pustnicească alergare. Însă nimeni nu este între oameni, care s-ar putea arăta pe sine că este desăvârşit. Mai multă îți este nevoința ce îți stă înainte, decât aceea pe care ai făcut-o până acum, pe care tu nu o ştii. Dar ca să cunoşti câte căi sunt spre mântuire, ieşi din pământul tău, precum altă dată Avraam cel vestit între patriarhi, şi mergi într-una din mănăstirile ce sunt pe lângă râul Iordanului".

Deci îndată Zosima, urmând celui ce-i grăia, a ieşit din mănăstirea în care din pruncie se făcuse monah şi, ajungând la Iordan, a fost povățuit de acela care l-a chemat în acea mănăstire în care Dumnezeu i-a poruncit lui să fie şi, bătând cu mâna în poarta mănăstirii, a găsit pe monahul care păzea la poartă şi mai întâi i-a spus aceluia despre dânsul. Iar acesta a spus egumenului, care, primindu-l şi văzându-l în chipul monahicesc, a făcut obişnuita închinăciune şi rugăciune monahicească. Apoi l-a întrebat: „De unde eşti, frate, şi pentru ce ai venit la noi bătrânii şi săracii?"

Zosima a răspuns: „De unde am venit acum, nu este nevoie a spune aceasta, ci am venit pentru folos, părinte; pentru că am auzit de lucrurile cele mari şi vrednice de laudă ale voastre, care pot să împrietenească pe suflet cu Dumnezeu". Iar egumenul i-a zis: „Singur Dumnezeu, frate, Cel ce vindecă neputințele sufletului, Acela să ne învețe pe noi şi pe tine voile Sale cele dumnezeieşti şi să ne povățuiască pe toți a face cele folositoare. Pentru că om pe om nu poate să-l folosească, dacă fiecare nu va lua aminte la dânsul totdeauna şi, trezindu-se cu duhul, va lucra cele folositoare, având pe Dumnezeu în ajutorul lor. Ci, deoarece dragostea lui Hristos te-a

pornit ca să ne vezi pe noi cei săraci şi bătrâni, petreci cu noi, dacă pentru aceasta ai venit; şi pe noi toţi ne va hrăni cu darul Sfântului Duh, Păstorul cel bun, Care Şi-a dat sufletul Său izbăvire pentru noi".

Acestea zicând egumenul către Zosima, s-a închinat, apoi cerându-i rugăciune şi binecuvântare şi zicând „Amin", a petrecut în mănăstirea aceea. Şi a văzut acolo pe bătrâni strălucind cu lucrurile, cu faptele lor cele bune şi cu gândirea de Dumnezeu, cu duhul arzând şi slujind Domnului. Cântarea lor era neîncetată, privegherea de toată noaptea, asemenea, în mâini aveau de-a pururi lucrare şi psalmi în gurile lor, iar cuvinte deşarte nu erau între dânşii; apoi purtare de grijă pentru câştiguri vremelnice şi gâlcevi lumeşti nici cu numele nu se cunoştea între dânşii. Ci numai una era sârguinţa lor cea dintâi, pe care o urmau cu sporire toţi – ca să se socotească morţi cu trupul. Hrană neîmputinată aveau pe cuvântul lui Dumnezeu; iar pe trup îl hrăneau cu pâine şi cu apă, precum fiecăruia îi era aprinsă dragostea de Dumnezeu.

Pe toate acestea văzându-le Zosima, se folosea foarte, şi se întindea spre nevoinţa ce-i era înainte. Şi trecând multe zile, s-a apropiat vremea sfântului şi marelui post. Iar porţile mănăstirii erau încuiate totdeauna şi niciodată nu se deschideau, fără numai când cineva dintre dânşii ar fi ieşit, fiind trimis pentru o trebuinţă de obşte; pentru că locul acela era pustiu şi nu numai necercetat de alţii, dar şi neştiut de mireni.

Şi era în mănăstirea aceea acest fel de rânduială, pentru care Dumnezeu l-a dus acolo pe Zosima: în întâia Duminică a postului făcea preotul Sfânta Liturghie şi toţi se împărtăşeau cu Preacuratul Trup şi Sânge al lui Hristos, Dumnezeul nostru, şi gustau puţin din bucatele cele pustniceşti. După aceea se adunau în biserică şi, făcând rugăciune cu dinadinsul şi cu destule plecări de genunchi, se sărutau bătrânii cu închinăciune unul către altul şi fiecare pe egumen, rugându-l pentru binecuvântare şi rugăciune, ca să le ajute şi împreună să călătorească spre nevoinţa ce le era înainte.

După ce făceau acestea, deschideau porţile mănăstirii şi cântau cu glas frumos: *Domnul este luminarea mea şi Mântuitorul meu, de cine mă voi teme? Domnul este scutitorul vieţii mele, de cine mă voi înfricoşa?* Şi cealaltă parte a psalmului aceluia sfârşind-o, ieşeau toţi în pustie, lăsând pe unul sau doi fraţi păzitori ai mănăstirii, nu ca să păzească averile ce erau înăuntru, pentru că nu era într-însa ceva ce puteau fura tâlharii, ci ca biserica să nu rămână fără dumnezeiasca slujbă, iar ei treceau râul Iordanului. Şi fiecare îşi ducea hrana sa, cât

putea şi voia, după trebuința cea măsurată a trupului; unul, puțină pâine; altul, smochine; altul, finice; altul, linte muiată cu apă, iar altul nimic, fără numai trupul său şi rasa cu care era îmbrăcat. Şi se hrăneau, când firea trupului îi silea, cu verdețurile ce creşteau în pustie. Astfel, trecând Iordanul, se despărțeau departe unul de altul şi nu se vedeau fiecare cum posteşte, sau cum se nevoieşte; iar dacă se întâmpla să vadă altul pe prietenul său venind spre dânsul, îndată se abătea spre altă parte şi singur se ruga lui Dumnezeu, cântând totdeauna şi foarte puțină hrană gustând în vremea cea rânduită.

Aşa tot postul săvârşindu-l, se întorceau în mănăstire, în Duminica dinaintea Învierii lui Hristos, în care Biserica face prăznuirea Stâlpărilor. Şi se întorceau fiecare, având-şi mărturie a ostenelilor sale conştiința sa, care îi mărturisea ce a lucrat; şi nimeni nicidecum nu întreba pe altul, cum şi în ce chip şi-a săvârşit nevoința ostenelii, pentru că în acest fel era rânduiala mănăstirii aceleia.

Atunci şi Zosima, după obiceiul mănăstirii, a trecut Iordanul, puțină hrană ducându-şi pentru trebuința trupească şi haina cu care era îmbrăcat. Iar rânduiala sa de rugăciune o săvârşea umblând prin pustie, şi vremea de hrană o păzea după nevoia cea firească cu dinadinsul. Apoi dormea puțin, zăcând pe pământ şi, şezând puțin, se odihnea oriunde îl apuca vremea de noapte şi foarte de dimineață iarăşi, sculându-se, îşi făcea calea sa. Şi dorea să intre în pustia cea mai dinăuntru, nădăjduind că va afla pe cineva din părinți nevoindu-se acolo, de la care ar fi putut să se folosească şi să sporească şi mai mult.

Şi mergând douăsprezece zile, a stat puțin în lături din cale şi, întorcându-se spre răsărit, cânta ceasul al şaselea, făcându-şi obişnuitele rugăciuni – pentru că se oprea puțin din călătorie în vremea pravilei sale, la fiecare ceas cântând şi închinându-se. Iar când stătea el cântând, a văzut de-a dreapta o umbră ca de trup omenesc; deci, întâi s-a spăimântat, părându-i-se că vede o nălucire diavolească şi, tremurând, s-a însemnat cu semnul crucii. Apoi, lepădând frica, pe când îşi sfârşea rugăciunea, s-a întors cu ochii spre miazăzi şi a văzut pe oarecare mergând cu trupul gol şi negru de arşița soarelui, perii având-i pe cap albi ca lâna şi scurți, încât numai până la grumaji ajungeau.

Aceasta văzând-o Zosima, a început a alerga spre partea spre care vedea aceea, bucurându-se cu bucurie mare, pentru că nu văzuse într-acele zile chip omenesc, nici vreo altă ființă. Iar după ce acea vedenie a văzut pe Zosima venind de departe, a început a fugi în pustia cea mai adâncă, iar Zosima, ca şi cum ar fi uitat bătrânețile

sale şi osteneala cea de cale, alerga repede, vrând să ajungă pe ceea ce fugea; deci el gonea, iar aceea fugea, dar a fost alergarea lui Zosima mai grabnică decât a celei ce fugea.

Iar după ce s-a apropiat încât să poată acum şi glasul a-l auzi, a început a striga Zosima cu lacrimi, zicând: „Pentru ce fugi de mine, bătrânul cel păcătos, robule al adevăratului Dumnezeu, pentru care în pustia aceasta petreci? Aşteaptă-mă pe mine, nevrednicul şi neputinciosul. Aşteaptă pentru nădejdea răsplătirii pentru ale tale osteneli. Stai şi-mi dă mie, bătrânului, rugăciunea şi binecuvântarea ta, pentru Dumnezeu, Cel ce nu S-a îngreţoşat de nimeni!" Acestea grăindu-le Zosima cu lacrimi, s-a apropiat mai tare de ceea ce fugea, alergând spre un loc oarecare, unde era un semn de pârâu uscat.

Iar după ce a ajuns la acel loc, aceea ce fugea a trecut de partea cealaltă. Iar Zosima, ostenindu-se şi nemaiputând să alerge, a stătut de cealaltă parte de pârâu şi a adăugat lacrimi la lacrimi şi strigare către strigare, încât cele mai de aproape tânguiri să i se audă. Atunci cel ce fugea a dat un glas ca acesta: „Ava Zosima, iartă-mă pentru Domnul, că nu pot să mă arăt ţie, căci sunt femeie goală, precum mă vezi, şi trupul îmi este neacoperit; ci, dacă voieşti să-mi dai mie, femeii celei păcătoase, rugăciunea şi binecuvântarea ta, aruncă-mi ceva din hainele tale, ca să-mi acopăr goliciunea mea şi, întorcându-mă către tine, voi primi rugăciunea de la tine".

Atunci mare frică şi spaimă l-a cuprins pe Zosima, căci s-a auzit chemat pe nume de femeia aceea, care niciodată nu-l văzuse şi de care nici odinioară nu auzise, şi a zis în sine: „De n-ar fi fost aceasta înainte văzătoare, nu m-ar fi chemat pe nume". Deci a făcut degrabă ce i se zisese lui; şi dezbrăcând de pe el o haină veche şi ruptă pe care o purta, a aruncat-o la dânsa, întorcându-se cu faţa de la ea. Iar ea, luând-o, şi-a acoperit partea trupului pe care se cădea s-o acopere mai mult decât pe celelalte părţi, şi încingându-se pe cât era cu putinţă, s-a întors spre Zosima şi a zis către el: „Pentru ce ai voit, părinte Zosima, a vedea pe femeia păcătoasă sau ce voieşti să auzi şi să înveţi de la mine, încât nu te-ai lenevit a suferi atâta osteneală?" Iar el, aruncându-se la pământ, cerea să ia binecuvântare de la dânsa. Asemenea s-a aruncat şi ea. Şi zăceau amândoi la pământ, cerând binecuvântare unul de la altul. Şi nimic nu puteai să auzi de la ei grăind, decât numai: „Blagosloveşte". Apoi, după multă vreme, femeia a zis către Zosima: „Avvo Zosima, ţie ţi se cade să mă binecuvintezi şi să faci rugăciune, pentru că tu eşti cinstit cu vrednicia preoţiei şi, stând de mulţi ani înaintea Sfântului Altar, aduci Domnului darurile dumnezeieştilor Taine".

duhovnicesc". Zicând aceasta, şi-a însemnat cu semnul crucii fruntea, ochii, gura şi pieptul, zicând astfel: „Dumnezeu, părinte Zosima, să ne izbăvească de cel viclean şi de cursele lui, că multe sunt războaiele lui asupra noastră".

Bătrânul, auzind şi văzând acestea, a căzut la picioarele ei, zicând cu lacrimi: „Te jur pe numele Domnului nostru Iisus Hristos, adevăratul Dumnezeu, Cel ce s-a născut din Sfânta Fecioară, pentru Care porţi goliciunea aceasta şi pentru Care ţi-ai omorât trupul tău, să nu ascunzi de mine viaţa ta, ci să-mi spui toate, ca să faci arătate măririle lui Dumnezeu. Spune-mi toate pentru Dumnezeu, că nu pentru laudă mi le vei spune, ci ca să-mi arăţi cele pentru tine mie, păcătosului şi nevrednicului. Deoarece cred Dumnezeului meu, Căruia vieţuieşti, că pentru aceasta sunt povăţuit în pustia aceasta, ca toate ale tale să le facă Dumnezeu arătate. Pentru că nu poate puterea noastră să se împotrivească judecăţilor lui Dumnezeu; că de n-ar fi fost cu plăcere lui Hristos, Dumnezeul nostru, ca să fii tu ştiută, precum şi nevoinţele tale, nu mi te-ar fi arătat, şi nu m-ar fi întărit atâta cale, pe mine care altădată nici nu voiam, nici nu puteam să ies din chilia mea". Acestea şi multe altele zicând Zosima, aceea l-a ridicat de la pământ, zicând către dânsul:

„Mă ruşinez, părinte, iartă-mă, ruşine îmi este să-ţi spun lucrurile mele; însă, deoarece ai văzut trupul meu, îţi voi destăinui ţie şi lucrurile mele, ca să cunoşti de câtă ruşine şi mustrare este plin sufletul meu. Şi nu pentru vreo laudă, precum ai zis singur, îţi voi spune cele despre mine; căci pentru ce mă voi lăuda, fiind vas ales al diavolului? Că de voi începe povestirea mea, vei fugi de mine, precum fuge cineva de un şarpe, nesuferind să auzi cu urechile lucrurile cele necuviincioase ale mele, pe care le-am făcut eu, nevrednica. Deci îţi voi spune, neascunzând nimic, dar te rog mai întâi să nu încetezi a te ruga pentru mine, ca să aflu milă în ziua judecăţii".

Deci, dorind bătrânul să ştie viaţa ei şi mult lăcrimând, a început aceea a povesti cele despre sine, astfel: „Eu, părinte, sunt născută în Egipt. Când eram de doisprezece ani, trăind încă părinţii mei, m-am lepădat de dragostea lor şi m-am dus în Alexandria. Şi după ce mai întâi mi-am întinat fecioria, nesăţioasă şi neoprită am început a face desfrânare. Mă ruşinez şi numai a gândi, dar a le spune cu de-amănuntul, însă ceea ce este mai de nevoie voi spune mai degrabă, ca să-mi ştii neînfrânarea trupului meu. Şaptesprezece ani şi mai bine am făcut desfrânare în popor, nu pentru daruri sau pentru oarecare plăţi, că nu voiam să iau nimic de la cei ce-mi dădeau. Iar

aceasta o socoteam, ca pe mulţi să-i fac să alerge la mine în dar şi să-mi împlinească pofta trupească. Şi să nu crezi că am fost bogată şi nu luam, căci vieţuiam în sărăcie şi de multe ori, flămânzind, torceam cu furca. Iar aprindere aveam fără saţ ca să mă tăvălesc totdeauna în noroiul desfrânării; pentru că aceea mi se părea că este şi viaţa, ca adică să fac totdeauna firea necinstită.

Deci astfel vieţuind, am văzut, într-o vreme de seceriş, popor mult de bărbaţi libieni şi egipteni mergând spre mare şi am întrebat atunci pe unul ce se găsea lângă mine: «Unde se duc aceşti bărbaţi cu sârguinţă?» Iar acela mi-a zis: «La Ierusalim, pentru Înălţarea cinstitei şi de viaţă făcătoarei Cruci, care nu după multe zile se va prăznui». Şi am zis către dânsul: «Dar oare mă vor lua şi pe mine, dacă m-aş duce cu ei?» Iar acela mi-a zis: «De vei avea plată pentru chirie şi hrană, nimeni nu te va opri». Şi i-am zis: «Cu adevărat, frate, nici pentru chirie nu am, nici pentru hrană, dar voi merge şi eu. Voi intra într-o corabie cu ei şi mă vor hrăni şi pe mine, pentru că le voi da trupul meu în loc de chirie». Şi pentru aceasta am voit a merge cu ei – părinte, iartă-mă –, ca să am şi mai mulţi îndrăgostiţi gata pentru patima mea. Ţi-am spus, Părinte Zosima, nu mă sili ca să mai spun ruşinea mea, căci mă înspăimânt. Ştie Domnul că spurc singură pământul cu cuvintele mele".

Iar Zosima, udând cu lacrimi pământul, a răspuns către dânsa: „Spune-mi, pentru Domnul, o, maica mea, spune, nu înceta povestirea cea de folos mie". Iar ea, la cele dintâi a adăugat acestea: „Deci acel tânăr, auzind acele necurate cuvinte ale mele, cuprins de râs, s-a dus; iar eu, lepădând furca care mi se întâmplase a o purta în acea vreme, am alergat spre mare, unde am văzut pe cei ce plecau, şi am văzut pe câţiva stând lângă mare, ca la zece bărbaţi, sau şi mai mulţi, tineri, care mi s-au părut a fi de ajuns pentru pofta mea. Şi intraseră şi alţii mai înainte în corabie. Şi, după obiceiul meu, sărind între ei cu neruşinare, le-am zis: «Luaţi-mă şi pe mine cu voi, oriunde aţi merge, pentru că nu voi fi vouă neplăcută!» Încă şi multe alte cuvinte necurate zicând, i-am pornit pe toţi spre râs. Iar aceia, văzând neruşinarea mea, luându-mă, m-au dus în corabia lor şi de acolo am început a pluti.

Iar cele ce am făcut de aici, cum le voi spune ţie, o, omule al lui Dumnezeu? Ce fel de limbă le va grăi sau ce auz le va primi acele lucruri rele ale mele, pe care le-am făcut pe cale şi în corabie? Căci şi pe cei ce nu voiau, eu, ticăloasa, i-am silit la păcat; pentru că nu este chip de necurăţiile care se pot grăi şi care nu se pot grăi, cărora atunci nu m-am făcut învăţătoare. Să mă crezi, părinte, că

mă înspăimânt cum marea a suferit desfrânarea mea şi cum pământul nu şi-a deschis gura şi nu m-a cufundat de vie în iad, pe mine, care am vânat atâtea suflete cu laţul morţii. Ci socotesc că Dumnezeu căuta pocăinţa mea, El, Care nu voieşte moartea păcătosului, ci îi aşteaptă cu îndelungă răbdare întoarcerea.

Deci, cu astfel de sârguinţă m-am dus la Ierusalim şi câte zile mai înainte de praznic am petrecut, tot cele asemenea celor dintâi am făcut, dar mai multe şi mai rele, pentru că nu eram îndestulată cu tinerii care au fost cu mine în corabie şi pe cale, ci şi pe mulţi alţii, cetăţeni şi străini, îi adunam la acea necurăţie. Iar după ce a sosit praznicul Sfintei Înălţări a Cinstitei Cruci eu, ca şi mai înainte, umblam vânând sufletele tinerilor. Şi am văzut foarte de dimineaţă, pe toţi alergând cu un gând la biserică. Deci, m-am dus şi eu, am alergat cu cei ce alergau şi am intrat cu ei în pridvorul bisericii.

Şi când a sosit ceasul Înălţării Cinstitei Cruci a Domnului, eu, silindu-mă să intru în biserică cu poporul, mă îndesam, dar eram împinsă înapoi şi înghesuindu-mă cu multă osteneală şi silă, m-am apropiat de uşa bisericii şi eu ticăloasa. Dar, după ce am păşit pe pragul uşii, alţii fără de oprire intrau, iar pe mine o putere dumnezeiască mă oprea, nelăsându-mă să intru. Şi iarăşi m-am ispitit, dar m-a împins înapoi. Şi singură stăteam lepădată în pridvor, părându-mi-se că aceasta mi se întâmplă din slăbiciune femeiască; iar când intrau alţii, mă amestecam şi mă sileam să intru, dar m-am ostenit în zadar. Pentru că iarăşi, când piciorul meu cel păcătos s-a atins de prag, biserica pe toţi îi primea, neoprind pe nimeni, dar pe mine singură ticăloasa nu mă primea, ci ca o mulţime de oaste rânduită să-mi oprească intrarea, aşa o putere mă oprea, şi iarăşi m-am aflat în pridvor. Şi astfel de trei sau patru ori pătimind, ostenindu-mă şi nimic sporind, am slăbit, şi n-am putut să mă mai amestec cu cei ce intrau, fiind şi trupul meu foarte obosit de sila celor ce mă înghesuiau.

Şi de acum fiind în ruşine şi în deznădăjduire, m-am depărtat şi stăteam într-un colţ al pridvorului bisericii. Şi abia oarecând mi-am venit în simţire şi am înţeles care a fost pricina ce mă oprea a vedea lemnul făcător de viaţă al Crucii Domnului. Pentru că se atinsese de ochii inimii mele lumina înţelegerii celei mântuitoare, porunca Domnului cea strălucită, care luminează ochii cei sufleteşti, arătându-mi că tina faptelor mele îmi opreşte intrarea în biserică. Deci, am început a plânge, a mă tângui şi a mă bate în piept, scoţând suspinuri din adâncul inimii mele.

Şi plângând în locul unde stăteam, am văzut sus icoana Preasfintei Născătoare de Dumnezeu stând în perete, şi am zis către

ea, cu ochii şi cu mintea fără de abatere privind: «O, Fecioară, Stăpână, care ai născut cu trup pe Dumnezeu Cuvântul! Ştiu cu adevărat, ştiu că nu este cu cuviinţă, nici cu plăcere ţie ca să privesc eu desfrânata, cea atât de necurată, spre cinstită icoana ta, a Preacuratei şi pururea Fecioarei Maria, care ai sufletul şi trupul curat. Şi cu dreptate este ca eu, desfrânata şi urâta, să fiu lepădată de la fecioreasca ta curăţenie. Dar de vreme ce am auzit că pentru aceasta Dumnezeu S-a făcut om, pe care L-ai născut, ca să cheme pe cei păcătoşi la pocăinţă, ajută-mi mie, care, fiind singură, nu am de la nimeni ajutor. Porunceşte ca să-mi fie şi mie neoprită intrarea în biserică şi nu mă lipsi de a vedea cinstitul Lemn, pe care cu trupul S-a pironit Dumnezeu, Cel născut din tine, Care şi-a dat Sângele Său pentru a mea izbăvire. Porunceşte, o, Stăpână, ca şi mie, nevrednicei, să mi se deschidă uşa, spre închinarea dumnezeieştii Cruci, şi să-mi fii tu mie chezăşuitoare preavrednică de credinţă către Cel ce s-a născut din tine, cum că de acum nu-mi voi mai întina trupul cu nici un fel de spurcăciune a necuratei desfrânări, ci după ce voi vedea Lemnul cel Sfânt al Crucii Fiului Tău, mă voi lepăda cu totul de lume şi de cele din ea şi îndată voi ieşi oriunde tu singură, ca o chezăşuitoare a mântuirii mele, mă vei povăţui pe mine».

Acestea zicând, aprinzându-mă cu credinţă şi cu nădejdea spre milostivirea Născătoarei de Dumnezeu întărindu-mă, am plecat din locul acela în care făceam această rugăciune şi, ducându-mă iarăşi la cei ce intrau în biserică, m-am amestecat printre dânşii. Şi acum nimeni nu era care să mă împingă în lături, nimeni nu mă oprea, ca să mă apropii de uşile prin care se intra în biserică. Deci m-a luat deodată o frică şi o spaimă, încât tremuram cu totul şi mă scuturam. Apoi ajungând la uşile acelea, care atât mi se închiseseră, fără de osteneală am intrat înăuntru în biserică, iar cinstitul şi de viaţă făcătorul lemn al Crucii m-am învrednicit a-l vedea şi am văzut tainele lui Dumnezeu, Care este gata să primească pe cei ce se pocăiesc. Şi, căzând la pământ, m-am închinat cinstitului lemn al Sfintei Cruci, l-am sărutat cu frică şi am ieşit, sârguindu-mă a merge spre chezăşuitoarea mea.

Şi ajungând la acel loc, unde era sfânta icoană a chezăşuitoarei mele scrisă cu mâna, şi plecând genunchii, m-am închinat înaintea Pururea Fecioarei Născătoare de Dumnezeu şi aceste cuvinte am zis: «Tu, o, pururea fericită Fecioară, Stăpână de Dumnezeu Născătoare, deoarece ai arătat spre mine a ta preabună iubire de oameni şi de nevrednicele mele rugăciuni nu te-ai îngreţoşat – căci am văzut slava care pe dreptate cu nevrednicie îmi era mie desfrânatei ca să o văd –,

dau slavă lui Dumnezeu care prin tine primeşte pocăinţa păcătoşilor. Şi mai mult ce am să gândesc eu, păcătoasa, sau ce am să zic? Acum este vremea, stăpână, să fac ceea ce prin chezăşuirea ta am făgăduit. Acum oriunde voieşti, povăţuieşte-mă pe mine, acum să-mi fii mie de aici înainte învăţătoare spre mântuire, povăţuindu-mă la calea pocăinţei». Acestea grăindu-le, am auzit un glas de departe strigând: «De vei trece Iordanul, bună odihnă vei afla!»

Auzind glasul acela şi crezând că a fost pentru mine, cu lacrimi am strigat, căutând spre icoana Născătoarei de Dumnezeu: «Stăpână, Stăpână de Dumnezeu Născătoare, nu mă lăsa pe mine!» Aşa strigând, am ieşit din pridvorul bisericii şi cu grabnică alergare am plecat. Deci mergând eu, m-a văzut oarecine şi mi-a dat trei bani. Şi înştiinţându-mă care este poarta cetăţii în acea parte, am ieşit, alergând, lăcrimând şi întrebând de cale pe cei pe care îi întâlneam şi am sfârşit ziua aceea în călătorie. Şi a fost ceasul al treilea din zi când m-am învrednicit a vedea cinstita şi Sfânta Cruce a lui Hristos, şi soarele acum spre apus plecându-se, am ajuns la biserica Sfântului Ioan Botezătorul, care se afla aproape de Iordan, în care închinându-mă, m-am pogorât îndată la Iordan şi mi-am spălat faţa şi mâinile în sfintele acelea ape. Şi mergând iarăşi în biserică m-am împărtăşit într-însa cu Preacinstitele şi de viaţă Făcătoarele Taine ale lui Hristos. După aceasta am mâncat jumătate dintr-o pâine, am băut apă din Iordan şi pe pământ în noaptea aceea m-am odihnit.

A doua zi de dimineaţă, aflând acolo o luntre mică, am trecut pe cealaltă parte de Iordan şi iarăşi m-am rugat povăţuitoarei mele, Născătoarei de Dumnezeu, ca să mă povăţuiască unde îi este cu bună plăcere ei. Deci am venit în pustiul acesta şi de atunci şi până astăzi m-am depărtat fugind şi aici m-am sălăşluit, aşteptând pe Dumnezeu, Cel ce mă mântuieşte de neputinţa sufletului şi de vifor, pe mine, ceea ce mă întorc către El".

Iar Zosima a zis către dânsa: „Câţi ani sunt, o, doamna mea, de când locuieşti în pustia aceasta?" Iar ea a răspuns: „Patruzeci şi şapte de ani socotesc că sunt de când am ieşit din sfânta cetate". Iar Zosima a zis: „Şi ce găseşti de hrană, doamna mea?" Ea a răspuns: „Acele trei pâini şi jumătate ce le-am adus trecând Iordanul, încet uscându-se, s-au împietrit; din care gustând câte puţin, în câţiva ani le-am sfârşit". Şi a zis Zosima: „Dar cum ai petrecut fără primejdie atât de multă vreme, fără ca nici o schimbare potrivnică să te tulbure pe tine?" Răspuns-a aceea: „De un cuvânt m-ai întrebat acum, părinte Zosima, de care mă înspăimânt să-ţi spun, pentru că de-mi voi aduce aminte de atâtea supărări şi nevoi pe care le-am suferit, de

gândurile cele cumplite care m-au tulburat, mă tem ca nu cumva iarăşi să mă cuprind de dânsele". Iar Zosima a zis către dânsa: „Să nu laşi nimic, o, stăpâna mea, care să nu-mi spui mie, pentru că o dată te-am întrebat de aceasta, ca pe toate cu de-amănuntul să mi le arăţi mie".

Iar ea a zis către dânsul: „Crede-mă, părinte Zosima, că şaptesprezece ani am petrecut în pustia aceasta, ca şi cu nişte fiare cumplite luptându-mă cu poftele mele nebuneşti. Pentru că, începând să gust hrană, îmi venea dor de carne şi de peşte, pe care le aveam în Egipt. Însă doream şi băutura vinului cea poftită de mine, pentru că mult vin beam când eram în lume; iar aici, neavând nici apă, cumplit mă ardeam de sete şi cu nevoie răbdam. Încă mi se făcea şi dor de cântece desfrânate, care foarte mult mă tulbura şi mă silea să cânt cântece diavoleşti, cu care mă deprinsesem. Dar îndată lăcrimând şi în piept bătându-mă, îmi aduceam aminte de făgăduinţele pe care le-am făcut când am ieşit în pustia aceasta şi mă duceam cu gândul înaintea icoanei Preacuratei Născătoare de Dumnezeu, ajutătoarea mea, şi înaintea ei plângeam, rugând-o să izgonească de la mine gândurile acelea, ce-mi tulburau ticălosul meu suflet. Iar după ce deajuns plângeam şi mă băteam în piept cu osârdie, atunci vedeam o lumină ce mă lumina de pretutindeni şi mi se aducea o alinare, care mă scotea din întreitele valuri ale ispitelor.

Iar gândurile care mă împingeau iarăşi spre desfrânare, cum ţi le voi spune ţie, părinte? Iartă-mă, pentru că se aprindea foc înăuntrul inimii mele pătimaşe, ce mă ardea toată de pretutindeni şi spre pofta amestecării mă silea. Iar când îmi venea un gând ca acesta, atunci mă aruncam la pământ şi mă udam cu lacrimi, socotind că stau înaintea Maicii Domnului, chezăşuitoarea mea, care îmi judeca călcarea mea de aşezământ şi îmi arăta cu înfricoşare muncile pentru aceasta. Şi nu mă sculam de la pământ ziua şi noaptea, până ce lumina cea dulce iarăşi strălucea şi gonea gândurile ce mă tulburau. Iar ochii îmi ridicam către chezăşuitoarea mea, rugându-mă neîncetat să-mi ajute mie, celei ce mă chinuiam în noianul acesta al pustiei. Căci cu adevărat am avut-o pe aceea ajutătoare şi la pocăinţă sporitoare. Şi aşa am săvârşit şaptesprezece ani, nenumărate nevoi pătimind. Iar de atunci până astăzi ajutătoarea mea cea întru toate, Născătoarea de Dumnezeu, mă povăţuieşte de mână la toate".

Şi a zis Zosima către dânsa: „Dar n-ai avut trebuinţă de hrană sau de îmbrăcăminte?" Iar ea i-a răspuns: „Sfârşindu-se pâinile acelea în şaptesprezece ani, m-am hrănit după aceea cu verdeţurile ce se află în pustia aceasta; iar îmbrăcămintea pe care am avut-o trecând

Iordanul, învechindu-se şi rupându-se, am răbdat mult de ger şi de zăduf. Căci zăduful arzându-mă şi gerul îngheţându-mă, tremuram, încât de multe ori căzând la pământ, zăceam ca o neînsufleţită, cu totul nemişcată. Şi aşa m-am luptat cu multe feluri de nevoi şi cu ispite fără de număr. Iar de atunci şi până astăzi, puterea lui Dumnezeu cea în multe chipuri a păzit păcătosul meu suflet şi smeritul meu trup. Pentru că numai gândind din ce fel de răutăţi m-a izbăvit pe mine Domnul, îmi câştigam ca hrană neîmputinată nădejdea mântuirii mele, căci mă hrănesc şi mă acopăr cu cuvântul lui Dumnezeu, care cuprinde toate, că *nu numai cu pâine va fi omul viu*. Şi câţi nu aveau acoperământ, în piatră s-au îmbrăcat, pe cât s-au dezbrăcat de îmbrăcămintea păcatului".

Şi auzind Zosima că pomeneşte şi de cuvinte din Scriptură, de la Moise şi de la prooroci şi din cartea psalmilor, a zis către dânsa: „Dar psalmi şi alte scripturi învăţat-ai, o, stăpână?" Iar ea auzind aceasta, a zâmbit şi a zis către dânsul: „Crede-mă, omule, că n-am văzut alt om, de când am trecut Iordanul, fără numai faţa ta astăzi, nici fiară, nici altă fiinţă n-am văzut. Iar carte niciodată nu am învăţat, nici pe altul citind sau cântând nu am auzit, dar cuvântul lui Dumnezeu cel viu şi lucrător învaţă pe om cunoştinţa. Iată, aici este sfârşitul povestirii celei despre mine. Deci, acum te jur pe tine cu întruparea Cuvântului lui Dumnezeu, să te rogi pentru mine, desfrânata".

Acestea zicându-le şi cuvântul sfârşindu-l, s-a pornit bătrânul să i se închine ei şi cu lacrimi a strigat: „Bine este cuvântat Dumnezeu, Cel ce face lucruri mari şi înfricoşate, slăvite, minunate şi negrăite, cărora nu este număr! Bine este cuvântat Dumnezeu. Cel ce mi-a arătat mie câte bunuri dăruieşte celor ce se tem de El! Cu adevărat, Doamne, nu părăseşti pe cei ce te caută pe Tine!"

Iar ea, apucând pe bătrân, nu l-a lăsat să i se închine ei desăvârşit şi a zis către dânsul: „Acestea toate pe care le-ai auzit, părinte, te jur cu Iisus Hristos, Dumnezeu Mântuitorul nostru, ca nimănui să nu le spui, până ce Dumnezeu nu mă va lua de pe pământ. Iar acum du-te cu pace, iar la anul viitor iarăşi mă vei vedea, păzindu-ne dumnezeiescul dar pe amândoi. Însă mă rog să faci pentru Domnul ceea ce îţi voi spune ţie acum: în postul anului viitor să nu treci Iordanul, precum v-aţi obişnuit a face în mănăstire". Iar Cuviosul Zosima se minuna, auzind că şi rânduiala mănăstirii i-a spus şi nimic altceva nu grăia, fără numai aceste cuvinte: „Slavă lui Dumnezeu, Cel ce a dat atât de mari daruri celor ce-L iubesc pe El!" Iar cuvioasa i-a zis lui: „Să rămâi în mănăstire, precum îţi grăiesc ţie, căci şi de vei vrea să ieşi, nu-ţi va

fi cu putinţă! Iar în Sfânta şi marea Joi, în seara Cinei celei de Taină a lui Hristos, să iei din făcătorul de viaţă Trup şi Sânge al lui Hristos, Dumnezeul nostru, într-un vas sfânt, vrednic de o Taină ca aceasta, şi să-mi aduci. Şi să mă aştepţi pe mine de partea cealaltă a Iordanului, care este aproape de locuinţa lumească, ca să mă împărtăşesc cu Darurile cele de viaţă făcătoare; pentru că de când m-am împărtăşit cu ele în biserica Mergătorului Înainte, mai înainte de a trece Iordanul, până acum sfinţenia aceea nu am dobândit-o. Iar acum cu osârdie o doresc pe ea şi mă rog ţie să nu treci cu vederea rugăciunea mea, ci cu adevărat să-mi aduci acele făcătoare de viaţă dumnezeieşti Taine, în ceasul în care Domnul i-a făcut părtaşi pe ucenicii Săi Cinei celei dumnezeieşti. Iar lui Ioan, egumenul mănăstirii unde locuieşti, să-i spui să ia aminte de sine şi de turma sa, pentru că se fac acolo oarecare lucruri cărora le trebuie îndreptare. Însă voiesc ca nu acum să-i spui lui acestea, ci când Domnul îţi va porunci ţie".

Acestea auzindu-le şi cerând rugăciune pentru sine de la bătrânul, s-a dus în cea mai dinăuntru pustie. Iar Zosima s-a închinat până la pământ şi a sărutat locul unde rămăseseră urmele picioarelor ei, dând slavă lui Dumnezeu. Apoi s-a întors lăudând şi binecuvântând pe Hristos, Dumnezeul nostru. Şi trecând pustia aceea, a mers în mănăstire, în ziua în care era obiceiul a se întoarce fraţii cei ce petreceau într-însa. Şi într-acel an le-a tăinuit pe toate, neîndrăznind să spună nimănui cele ce văzuse, dar el se ruga în sine lui Dumnezeu ca să-i arate iarăşi faţa cea dorită, şi se întrista, gândind la lungimea curgerii anului, vrând să fie numai o zi anul acela, de ar fi fost cu putinţă.

Iar când s-a apropiat întâia Duminică a Sfântului marelui Post, îndată după obiceiul şi rânduiala mănăstirii, făcându-se rugăciune, toţi ceilalţi fraţi au ieşit cântând în pustie; iar Zosima, fiind cuprins de boală, a fost nevoit să rămână în mănăstire. Dar el şi-a adus aminte de ce i-a zis cuvioasa aceea, că şi vrând să iasă din mănăstire, nu îi va fi cu putinţă. Însă nu după multe zile, vindecându-se de boală, petrecea în mănăstire.

Iar după ce s-au întors fraţii şi s-a apropiat seara Cinei celei de Taină a lui Hristos, a făcut Zosima ceea ce i se poruncise lui. A pus într-un pahar mic din Preacuratul Trup şi Sânge al lui Hristos, Dumnezeul nostru, apoi a pus într-o coşniţă puţine măsline şi smochine uscate, puţină linte muiată în apă, şi s-a dus într-o seară foarte târziu şi a şezut pe malul Iordanului, aşteptând pe cuvioasa. Şi zăbovind sfânta, Zosima n-a adormit, ci cu răbdare privea spre pustie, aşteptând cu osârdie ca să vadă pe aceea. Şi grăia în sine bătrânul,

şezând: „Au doar nu cumva nevrednicia mea a oprit-o ca să vină ea, sau venind şi neaflându-mă pe mine, s-a întors?" Astfel cugetând, a suspinat şi a lăcrimat, şi ridicându-şi ochii la cer, se ruga lui Dumnezeu, zicând: „Nu mă opri pe mine, Stăpâne, de a vedea iarăşi faţa aceea, pe care m-ai învrednicit să o văd, ca să nu mă duc deşert, purtându-mi păcatele mele spre mustrarea mea". Aşa cu lacrimi rugându-se, la altă gândire a trecut, zicând în sine: „Dar ce va fi de va veni, căci luntre nu este, şi cum va trece Iordanul şi la mine nevrednicul cum va veni? Vai de nevrednicia mea! Vai mie, cine m-a făcut ca să mă lipsesc de un bine ca acesta?"

Astfel gândind bătrânul, iată cuvioasa a venit şi a stat de cealaltă parte de râu, de unde venea. Iar Zosima s-a sculat, bucurându-se şi veselindu-se şi slăvea pe Dumnezeu. Dar se lupta încă cu gândul că nu va putea sfânta să treacă Iordanul. Şi a văzut-o pe ea însemnând Iordanul cu semnul crucii – pentru că toată noaptea atunci lumina luna –, şi cu acea însemnare s-a dus sfânta pe apă şi, umblând pe deasupra, venea la Cuviosul Zosima. Iar el a vrut să i se închine ei, însă dânsa l-a oprit, când călătorea încă pe apă, zicându-i: „Ce faci, părinte, căci eşti preot şi porţi la tine dumnezeieştile Taine?" Iar el a ascultat pe aceea ce-i grăia, care, ieşind de pe apă, a zis către bătrân: „Binecuvintează, părinte! Binecuvintează!" Iar el a răspuns către dânsa cu cutremur – pentru că îl cuprinsese spaimă de vedenia cea preaminunată –, zicând: „Cu adevărat, Dumnezeu este nemincinos, Cel ce a făgăduit ca să asemene Lui pe aceia care se curăţesc pe ei după puterea lor. Slavă Ţie, Hristoase, Dumnezeul nostru, Cel ce mi-ai arătat mie prin această roabă a Ta, cât sunt de departe de măsura desăvârşirii!"

Zicând aceasta, cuvioasa l-a rugat pe fericitul Zosima să-i citească Simbolul sfintei credinţe, „Cred într-Unul Dumnezeu...", şi rugăciunea Domnului, „Tatăl nostru, Care eşti în ceruri...". Şi sfârşind rugăciunea, sfânta s-a împărtăşit cu Preacuratele şi de viaţă făcătoarele lui Hristos Taine şi a sărutat pe bătrân, după obicei. După aceea ridicându-şi mâinile la cer, a suspinat, a lăcrimat şi a strigat: *Acum slobozeşte pe roaba Ta, Stăpâne, după cuvântul Tău, în pace, că văzură ochii mei mântuirea Ta*. Apoi a zis către bătrân: „Iartă-mă, Părinte Zosima, dar să împlineşti şi o altă dorinţă a mea. Du-te acum la mănăstirea ta, fiind păzit cu pacea lui Dumnezeu, iar în anul viitor să vii iarăşi la acelaşi pârâu unde am vorbit cu tine întâi. Să vii, dar să vii pentru Domnul, şi iarăşi mă vei vedea, dacă va voi Domnul". Iar el i-a răspuns: „Aş fi voit, dacă ar fi fost cu putinţă, să umblu în urma ta şi să văd cinstita ta faţă, dar te rog să faci ceea ce voi cere de la

tine, eu, bătrânul: Gustă puțin din hrana pe care am adus-o aici". Şi zicând aceasta, i-a arătat cele ce adusese în coşniță. Iar ea, atingându-se de linte cu vârful degetelor şi luând ca trei grăunțe, le-a dus la gură şi a zis: „Destul este aceasta darului celui duhovnicesc, care păzeşte nespurcată firea sufletului". Apoi a zis iarăşi către bătrân: „Roagă-te Domnului pentru mine, părinte al meu, roagă-te şi adu-ți aminte totdeauna de ticăloşia mea!" Iar el s-a închinat înaintea picioarelor ei şi îi zicea să se roage lui Dumnezeu pentru biserici, pentru împărați şi pentru dânsul. Şi aceasta cerând-o cu lacrimi, a lăsat-o să se ducă, suspinând singur şi tânguindu-se, pentru că nu îndrăznea să o oprească mai mult; căci şi dacă ar fi voit, era neoprită. Iar ea însemnând iarăşi Iordanul cu semnul crucii, l-a trecut pe deasupra, precum făcuse mai înainte. Iar bătrânul s-a întors cuprins de frică şi de bucurie mare, şi se ocăra singur şi-i era jale că nu ştia numele cuvioasei, dar nădăjduia să câştige aceasta anul viitor.

Şi trecând anul, Zosima iarăşi s-a dus în pustie, împlinind toate după obicei, şi alerga spre acea preaminunată vedenie. Şi trecând lungimea pustiei şi ajungând la oarecare semne, care îi arătau locul cel căutat, privea în dreapta şi în stânga şi, ca un vânător preaiscusit, căuta cu ochii în toate părțile, unde ar fi putut câştiga vânatul cel preaplăcut. Iar dacă n-a văzut pe nimeni, a început a plânge şi, ridicând ochii la cer, se ruga lui Dumnezeu, zicând: „Arată-mi, Doamne, comoara ta cea nefurată, pe care ai ascuns-o în pustia aceasta. Arată-mi, rogu-mă, pe îngerul cel în trup, căreia toată lumea nu este vrednică a se asemăna".

Aşa rugându-se, a ajuns la locul pe care îl însemna pârâul acela şi, stând pe marginea lui, a văzut spre partea de la răsărit pe cuvioasa zăcând moartă cu mâinile strânse precum se cădea, iar fața având-o întoarsă către răsărit. Şi alergând spre dânsa, i-a spălat picioarele cu lacrimile sale, pentru că nici n-a îndrăznit a se atinge de vreo altă parte a trupului. Şi plângând mult, citind şi psalmii cei potriviți la trebuința vremii aceleia, a făcut rugăciunea de îngropare şi zicea în sine: „Voi îngropa oare trupul cuvioasei, ori poate nu îi va fi plăcut fericitei un lucru ca acesta?" Socotind acestea în gândul său, a văzut pe pământ lângă capul ei, scrisoarea aceasta: „Părinte Zosima, îngroapă trupul smeritei Maria în locul acesta. Dă țărâna țărânei şi te roagă Domnului pentru mine, care am răposat în luna „farmutie", egipteneşte, iar greceşte, aprilie, în ziua întâia, în însăşi noaptea mântuitoarelor Patimi ale lui Hristos, după împărtăşirea dumnezeieştii Cine celei de Taină".

Citind bătrânul acea scrisoare, se gândea mai întâi cine este cel ce a scris-o, pentru că ea, precum zicea, nu ştia să scrie. Însă s-a bucurat foarte, aflând numele cuvioasei. Şi a cunoscut că în ceasul în care ea s-a împărtăşit lângă Iordan cu dumnezeieştile Taine, îndată s-a făcut la locul acela unde s-a şi sfârşit. Şi pe unde el a călătorit cale de douăsprezece zile ostenindu-se, Cuvioasa Maria a trecut într-un ceas şi îndată s-a dus către Dumnezeu. Iar bătrânul, slăvind pe Dumnezeu şi udând cu lacrimi pământul şi trupul cuvioasei, a zis în sine: „Este vremea, o, bătrânule Zosima, ca să săvârşeşti cele poruncite ţie. Dar cum vei putea săpa, ticălosule, neavând nimic în mâini?" Şi zicând aceasta, a văzut nu departe un lemnişor mic, aruncat în pustie, pe care luându-l a început a săpa cu dânsul. Însă pământul fiind uscat, nu asculta nicidecum pe bătrânul, care se ostenea săpând şi udându-se de sudori şi nimic nu putea să sporească.

Atunci suspinând foarte din adâncul sufletului, a văzut un leu mare stând lângă trupul Cuvioasei Maria, lingându-i picioarele. Şi, văzându-l, s-a cutremurat temându-se de acea fiară, mai ales aducându-şi aminte de ceea ce zisese fericita, că niciodată n-a văzut fiară. Şi însemnându-se cu semnul crucii, a crezut că se va păzi nevătămat cu puterea aceleia ce zăcea. Iar leul a început a se apropia cu linişte de bătrân, smerindu-se prin semnele lui, ca şi cum i s-ar închina. Atunci Zosima a zis către leu: „De vreme ce, o, fiară, această mare cuvioasă mi-a poruncit să-i îngrop trupul şi eu sunt bătrân şi nu pot să-i sap groapă, pentru că n-am nici unealtă ce trebuie la săpat şi, fiind şi atâta depărtare de mănăstire, nu pot să mă duc să o aduc degrab, de aceea sapă tu cu unghiile tale, ca să dăm pământului trupul cuvioasei".

Auzind leul cuvântul acesta, îndată a săpat groapa cu picioarele dinainte, pe cât era destul ca să acopere pe aceea ce se îngropa. Deci bătrânul spălând cu lacrimi iarăşi picioarele cuvioasei şi mult rugându-se ei ca să se roage pentru toţi, a acoperit cu pământ trupul care era gol, neavând nimic altceva decât acea haină veche şi ruptă, pe care i-o aruncase Zosima dintâi, şi cu care Maria îşi acoperise atunci oarecare părţi ale trupului său, care se cădea să le acopere.

După aceea s-au dus amândoi, leul în pustia cea mai dinăuntru, ca o oaie, cu linişte s-a despărţit, iar Zosima s-a întors întru ale sale, binecuvântând şi lăudând pe Hristos, Dumnezeul nostru. Şi mergând în mănăstirea aceea, a spus tuturor monahilor despre Cuvioasa aceasta Maria, neascunzând nimic din cele ce a văzut şi a auzit de la dânsa, încât toţi cei ce au auzit măririle lui Dumnezeu, s-au minunat. Şi au început a-i face pomenirile cu frică, cu credinţă şi cu

dragoste şi a cinsti ziua morţii acestei Cuvioase Maria. Iar Ioan egumenul a aflat nişte lucruri în mănăstire, cărora le trebuia îndreptare, după cuvântul cuvioasei, pe care, cu ajutorul lui Dumnezeu, le-a îndreptat. Iar Zosima, petrecând cu dumnezeiască plăcere, când era aproape de o sută de ani şi-a sfârşit întru acea mănăstire viaţa cea vremelnică şi s-a dus către cea veşnică la Domnul, şi a lăsat monahilor acelei mănăstiri nescris acolo cuvântul acesta, despre Cuvioasa Maria. Dar auzindu-l unii de la alţii, îl grăiau şi puneau înainte povestirea aceasta la cei ce ascultau, spre folosul de obşte. Iar să fie dată în scris aceea până atunci nu s-a auzit.

Iar eu – zice Sfântul Sofronie –, povestirea aceea ce am primit-o nescrisă, am arătat-o prin scris. Dacă alţii au scris viaţa acestei cuvioase ştiind-o mai bine, aceasta nu ştiu încă, eu însă, pe cât am putut am scris, nimic mai mult cinstind decât adevărata povestire.

Iar Dumnezeu, Care face lucruri preaminunate şi răsplăteşte cu mari daruri celor ce cu credinţă năzuiesc la El, să dea plată celor ce vor câştiga folos dintr-această povestire, citind-o şi ascultând-o, şi celui ce s-a sârguit să dea povestirea aceasta în scris. Şi să-i învrednicească pe toţi părţii celei bune a fericitei Maria, împreună cu toţi cei ce prin gândire de Dumnezeu şi osteneli, i-au bineplăcut Lui în veac. Să dăm slavă lui Dumnezeu, Împăratul Cel veşnic, ca şi pe noi să ne învrednicească să aflăm milă în ziua judecăţii la Domnul nostru Iisus Hristos, Căruia se cuvine toată slava, cinstea, stăpânirea şi închinăciunea, ca şi Tatălui şi Preasfântului şi de viaţă făcătorului Duh, acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin.

TOT ÎN ACEASTĂ ZI, CUVIOSUL MACARIE MĂRTURISITORUL, EGUMENUL PELECHITULUI

Acest între sfinţi, părintele nostru Macarie, în Constantinopol fiind născut, şi prunc sărman rămânând după părinţii săi, a fost crescut de un moş adevărat al său, fiind dat la învăţătura Sfintelor Scripturi. Şi având firească isteţime, şi multă osârdie arătând, în scurtă vreme petrecând toată Scriptura, a cunoscut nimicnicia şi grabnica stricăciune a celor vremelniceşti, precum şi veşnicia celor cereşti. Pentru aceasta, ieşind din cetate, s-a dus la Mănăstirea numită Pelechit, şi amestecându-se pe sine cu monahii de acolo, lepădând numele Hristofor, căci aşa se numea mai înainte, Macarie de acum

înainte s-a numit. Deci, slujind mai la toate trebuinţele chinoviei şi săvârşind virtuţile prin multa smerenie, s-a făcut începător şi făcător de minuni preaminunat, căci Dumnezeu prin el a vindecat patimi nevindecate şi ploaie din cer a pogorât prin rugăciune. Şi mare şi vestit făcându-se el în zilele acelea, multă mulţime năzuia către el, căci unii durerile sufleteşti prin el şi le curăţeau, iar alţii trupeşti vindecări dobândeau şi, întărindu-se, se întorceau la casele lor.

Auzind vestea aceasta Tarasie, preasfântul patriarh al Constantinopolului, a trimis de l-a chemat ca să vindece pe Pavel patriciul, ce avea boală primejdioasă şi era deznădăjduit de vindecare. Şi mergând sfântul la casa sa, l-a vindecat. După aceea şi pe soţia lui, de aceeaşi boală pătimind şi deznădăjduită fiind de doctori, iarăşi a vindecat-o sfântul, pe care binecuvântându-l patriarhul, l-a făcut şi slujitor Domnului, căci nu bolea cu boala neascultării ca cei mulţi.

Şi ducându-se la mănăstirea sa, smerenia ce o avea mai mult înmulţită a pus-o în lucrare. Atunci lucrătorul de sminteli, diavolul, a pus în Bizanţ împărat tiran, care a dat cinstitele icoane în foc şi în apă. Acesta era Leon Armeanul, care a trimis în surghiunie pe preasfinţitul patriarh Nichifor, şi care chinuia pe arhierei şi arhimandriţi cu izgoniri şi închisori şi cu cumplite bătăi. Atunci şi acest minunat bărbat, fiind din pomeniţii mai sus sfinţi părinţi, a fost dat la felurite chinuri şi a petrecut în închisoare până la sfârşitul acelui împărat. Iar după acela împărăţind Mihail Gângavul, şi acesta de aceeaşi spurcată credinţă fiind, a scos pe sfântul de la închisoare, şi prin alţii mult măgulindu-l şi îngrozindu-l, nu a reuşit să-l înduplece de partea lui a fi, pentru care şi izgonindu-l la ostrovul Afusie, îl avea în pază.

Iar sfântul suferind toate vitejeşte, mulţumea lui Dumnezeu. Deci zăbovind în acea izgonire şi mult nevoindu-se, şi făcător de minuni acolo arătându-se, s-a mutat către Domnul.

LUNA APRILIE

ZIUA A DOUA

SFÂNTUL MUCENIC AMFIAN ŞI FRATELE SĂU EDESIE

Sfinţii mucenici Amfian şi Edesie au fost fraţi după trup, născuţi dintr-un tată întru păgânătatea elinească, iar patria lor a fost cetatea Patara din ţara Lichiei. De acolo au fost trimişi de părinţii lor la Virit (Beirut), pentru învăţătura înţelepciunii celei din afară, unde, cu cinste, cu blândeţe şi cu toată înţelepciunea petrecând zilele lor din tinereţe, erau în mirarea tuturor, pentru viaţa lor cea fără de prihană. Căci, lepădând năravurile cele obişnuite ale tinerilor, se asemănau bătrânilor celor cinstiţi, având drept căruntеţe înţelepciunea – după Scriptură – şi în loc de vârsta bătrâneţilor, viaţa cea curată.

Pentru aceasta nu s-au lipsit de darul lui Dumnezeu, pentru că a răsărit în inimile lor lumina cunoştinţei adevărului şi au început a vedea rătăcirea închinătorilor de idoli şi a cunoaşte calea cea dreaptă a bunei credinţe celei creştineşti. Şi doreau ca mai desăvârşit să ştie cele despre Domnul nostru Iisus Hristos, adevăratul Dumnezeu şi să se facă robi ai Aceluia. Şi întorcându-se de la Virit acasă, au găsit pe tatăl lor având boierie în Patara, dar păgânătatea elinească nu o lăsase; asemenea şi pe toate rudeniile, care nu voiau să se deştepte din întunericul închinării idoleşti. Deci nesuferind să se împărtăşească cu păgânii şi să petreacă în locaşurile păcătoşilor, au plecat în taină de la ai lor, lăsându-şi părinţii, casa, averile şi desfătarea vieţii pentru Hristos.

Şi purtându-se cu duhul lui Dumnezeu, au mers în Cezareea, cetatea Palestinei, unde au aflat pe plăcutul lui Dumnezeu, Sfântul Pamfil, prezbiterul creştinesc, care după aceea s-a făcut mucenic al

lui Hristos, şi s-au încredinţat lui spre învăţătura duhovniceştii înţelepciuni. De la el învăţând sfânta credinţă şi deprinzând toate creştineştile taine, s-au luminat cu Sfântul Botez şi vieţuiau împreună cu dascălul lor, Pamfil, spre lauda lui Dumnezeu. Şi se îndeletniceau cu citirea cărţilor şi în legea Domnului se învăţau ziua şi noaptea.

Într-acea vreme, Maximian, al doilea împărat cu acest nume, a luat partea răsăritului de la Maximian Galeriu, unchiul său, şi era foarte cumplit asupra creştinilor. Pentru că, arătându-şi păgânătatea după neamul său şi ură împotriva adevăratului Dumnezeu, prigonea Biserica lui Hristos mai amar decât împăraţii care au fost înaintea lui. Şi a fost tulburare mare în toate părţile Răsăritului, pretutindeni fiind ucişi robii lui Hristos. Şi mulţi sârguindu-se să scape de primejdiile ce veneau asupra lor, îşi lăsau casele şi cetăţile şi fugeau, ascunzându-se de frica muncitorilor; iar mulţi se dădeau în mâinile păgânilor şi în nevoinţa pătimirii intrau, pentru dragostea lui Hristos.

Unul ca acesta a fost Sfântul Amfian, viteazul tânăr, abia fiind de douăzeci de ani cu vârsta trupească, dar de o sută de ani cu înţelegerea şi cu mărimea de suflet, pentru că atunci când în toată Cezareea, precum şi prin celelalte cetăţi şi ţări, propovăduitorii chemau pe nume pe fiecare dintre cetăţeni la diavoleştile locaşuri, prin porunca boierilor, şi toţi creştinii erau în mare primejdie, atunci viteazul Amfian, nespunând nimănui scopul său, tăinuit de toţi, a ieşit din acel loc în care se ascundeau creştinii, şi s-a dus la necurata capişte idolească, în care Urban ighemonul în acel ceas aducea idolilor jertfă. Şi fără frică apropiindu-se de el, a apucat de dreapta lui cea cu jertfa şi, cu îndrăzneală, cu mare glas, printr-o oarecare dumnezeiască stăpânire îl sfătuia ca să înceteze de la o răutăcire ca aceea, iar pe diavolii şi idolii cei făcuţi de mâini omeneşti să nu-i socotească zei, defăimând pe Unul adevăratul Dumnezeu.

Acea îndrăzneală a lui pe mulţi creştini i-a întărit în credinţă, iar pe necredincioşi şi mai ales pe însăşi ighemonul, l-a pornit spre mânie şi urgie. Deci îndată a fost răpit ca o oaie de lupi de ostaşii care erau cu ighemonul, care i-au dat lovituri nenumărate peste gură, peste faţă şi peste tot trupul, tăvălindu-l pe pământ şi călcându-l cu picioarele, şi apoi l-au aruncat în temniţă şi l-au înfăşurat în legături.

Iar a doua zi l-au scos la judecată şi l-a silit ighemonul la jertfa idolească, dar s-a arătat nesupus şi nebiruit ostaşul lui Hristos,

pentru că fiind spânzurat şi cu unelte ascuţite de fier strujit peste tot trupul până la oase, şi bătut cu vergi de plumb peste faţă, peste grumaji şi peste coaste, încât nu i se vedea faţa de răni şi nici de cei cunoscuţi nu se cunoştea, iar coastele lui fiind sfărâmate şi zdrobite, el n-a încetat a mărturisi în munci numele lui Iisus Hristos, pătimind ca într-un trup străin. După aceea cu in înmuiat în untdelemn învăluindu-i şi legându-i picioarele, l-au aprins cu foc şi, arzând pătimitorul, se topea ca ceara. Însă nici cu această muncă nu l-au putut birui, ci, mai ales umplându-se de o mai mare îndrăzneală, striga cu mare glas, preamărind pe Hristos, iar nedumnezeirea elinească vădind-o şi ocărând-o. Şi iarăşi l-au aruncat în temniţă, iar în a treia zi, fiind abia viu, iarăşi muncitorii l-au întrebat cu munci şi, în aceeaşi mărturisire petrecând neschimbat, ighemonul a poruncit să-l arunce în adâncul mării.

Deci ducând pe mucenicul în mijlocul noianului şi legând o piatră de dânsul, l-au aruncat în mare. Şi îndată, în acel ceas, s-a umflat marea cu valurile, s-a cutremurat pământul, cetatea s-a clătinat şi toţi erau cuprinşi de frică mare. Iar valurile mării înălţându-se, au scos trupul mucenicului afară pe pământ, înaintea porţilor cetăţii. Astfel a fost pătimirea şi sfârşitul Sfântului Mucenic Amfian, în a doua zi a lunii aprilie, joi. După aceasta au fost prinşi şi ceilalţi creştini, precum şi Edesie, fratele lui Amfian. Deci unii îndată au fost munciţi în multe feluri, iar alţii, printre care şi Edesie, au fost osândiţi şi trimişi a tăia bulgări de aramă în Palestina.

Iar după câtăva vreme l-au adus pe Edesie în Alexandria, cetatea Egiptului. Acolo, văzând pe Ieroclei voievodul şezând la judecată şi iuţindu-se mai presus de măsură asupra creştinilor, iar pe fecioarele cele sfinţite lui Dumnezeu şi pe femeile creştine cele înfrânate dându-le spre batjocură desfrânaţilor celor fără de ruşine, sfântul s-a umplut de râvnă pentru Hristos şi, repezindu-se înaintea tuturor asupra acelui boier, l-a lovit peste obraz şi, trântindu-l la pământ, îl bătea cu mâna, iar cu cuvântul îl ocăra pe acel păgân judecător, pentru judecăţile cele nedrepte.

Atunci, îndată cei ce stăteau împrejur l-au apucat şi l-au muncit asemenea ca pe Sfântul Amfian, fratele său, şi astfel şi-a câştigat sfârşitul, pentru că după cumplite munci l-au înecat în mare, luând Sfântul Edesie cununa biruinţei împreună cu Sfântul Amfian, de la Hristos, Mântuitorul nostru, Căruia se cuvine slava, împreună cu Tatăl şi cu Sfântul Duh, în veci. Amin.

TOT ÎN ACEASTĂ ZI, CUVIOSUL TIT, FĂCĂTORUL DE MINUNI

Fericitul şi Sfântul Părintele nostru Tit a iubit din tinereţe pe Hristos şi, plecând din lume, s-a dus într-o viaţă de obşte. Luându-şi asupra sa îngerescul chip, mergea pe calea cea strâmtă şi anevoioasă a vieţii monahiceşti, cu multă răbdare pentru Dumnezeu. Şi avea atâta smerenie şi ascultare, încât nu numai pe fraţi, ci şi pe toţi oamenii i-a covârşit cu acele fapte bune.

După aceea a fost pus păstor al oilor celor cuvântătoare ale lui Hristos. Şi avea atâta blândeţe, dragoste şi milă către toţi, încât într-acea vreme nu se afla între acei bărbaţi altcineva de acest fel. Şi păzindu-se curat cu trupul şi cu sufletul din tânără vârstă, era ca un înger al Domnului. De aceea a fost şi făcător de minuni, şi stâlp însufleţit şi nemişcat s-a arătat Sfintei Biserici, care era tulburată de eresul luptării de icoane. Şi lăsând ucenicilor săi chip de viaţă postnicească, s-a dus către Domnul.

LUNA APRILIE

ZIUA A TREIA

CUVIOSUL NICHITA MĂRTURISITORUL, EGUMENUL MĂNĂSTIRII MIDICHIA

Patria Cuviosului Nichita a fost Cezareea Bitiniei, fiind născut din părinţi dreptcredincioşi. Tatăl lui se numea Filaret şi s-a tuns în călugărie atunci când soţia sa după lege s-a mutat la Domnul, într-a opta zi după naşterea pruncului Nichita, pruncul fiind hrănit de maica tatălui său, care pe atunci era între cei vii.

Iar după ce a crescut şi a învăţat carte, s-a dat spre slujba lui Dumnezeu. Şi mai întâi făcea slujba paraclisieriei în biserică, îndeletnicindu-se la citirea dumnezeieştilor cărţi. După aceea, s-a dus la un oarecare sihastru, Ştefan, bărbat îmbunătăţit, de la care, după ce a luat povăţuire din destul, a fost trimis la Mănăstirea Midichiei, pe care a zidit-o Cuviosul Nichifor şi a fost egumen într-însa. Şi a primit Nichifor pe Nichita cu dragoste, văzând de mai înainte într-însul darul cel dumnezeiesc şi l-a tuns în rânduiala monahicească, întru care atât de mult a sporit fericitul Nichita cu pustniceştile nevoinţe, cu smerenia, cu ascultarea şi cu toate lucrurile cele bune, încât pe toţi monahii cei ce erau acolo i-a covârşit. Şi neîmplinind încă şapte ani în mănăstire, a fost silit de egumen să ia rânduiala preoţească, sfinţindu-l preasfinţitul Tarasie, patriarhul Constantinopolului.

Iar după primirea preoţiei, chiar şi nevrând el, îndată i s-a încredinţat toată rânduiala mănăstirii de Cuviosul Nichifor, care acum slăbise de bătrâneţe. Şi îndrepta bine mănăstirea în locul părintelui său Nichifor, păscând cuvântătoarea turmă cu grijă, înmulţind-o prin chipul îmbunătăţitei sale vieţi. Deci mulţi auzind de viaţa lui plăcută lui Dumnezeu, veneau într-acel locaş, lepădându-se de lume, şi dorind a se povăţui de dânsul pe calea mântuirii, acolo voiau să petreacă. Şi în puţini ani, ca la o sută de fraţi s-au înmulţit cu darul lui Hristos, între care era şi fericitul Atanasie, bărbat cu

adevărat cinstit şi minunat, a cărui faptă bună nu este cu putinţă a o arăta prin scurte cuvinte şi a spune dragostea lui cea mare către Dumnezeu, pe care a arătat-o la început lepădându-se de lume, încât şi îngerii puteau să se minuneze de aceea, căci defăimând pentru Dumnezeu lumea aceasta şi poftele, a ieşit în taină din casa părintească şi, intrând într-o mănăstire oarecare, a vrut să înceapă nevoinţele monahiceşti.

Dar înştiinţându-se tatăl lui cel trupesc de aceasta, a alergat cu mânie în mănăstirea aceea şi luând pe fiul său, pe care îl iubea foarte mult, a lepădat de pe dânsul monahicească îmbrăcăminte, pe care o purta în viaţa cea nouă şi l-a îmbrăcat în haine luminoase de mare preţ şi cu sila l-a dus în casa sa. Iar copilul a zis către dânsul: „O, tată, oare socoteşti că hainele acestea de mare preţ mă vor împiedica de la scopul meu? Toată lumea aceasta îmi este urâtă, pentru că *ce folos este omului, de va câştiga toată lumea şi îşi va pierde sufletul său?*" Iar tatăl său l-a închis într-o cameră deosebită şi se sârguia în tot chipul ca să-i întoarcă gândul către dragostea lumească. Iar el, cu dragostea lui Dumnezeu biruind dragostea tatălui şi iubirea cea deşartă a lumii, dezbrăcându-se de acele haine mireneşti cu care era îmbrăcat, le-a rupt în mici bucăţi. Şi aflând tatăl său, l-a îmbrăcat în altele mai scumpe, pentru că era bogat, cinstit şi slăvit. Iar el a făcut cu hainele acestea ca şi cu cele dintâi. De acest lucru pornindu-se tatăl său cu mânie mare, l-a bătut fără milă, încât trupul lui s-a zdrobit de răni şi au putrezit spatele şi umerii lui de bătăile cele cumplite, încât era nevoie ca doctorii să-l tămăduiască şi trupul cel rănit să-l cureţe. Iar copilul zicea: „Chiar şi în bucăţi de m-ar zdrobi tatăl meu, nicidecum nu mă va despărţi de dragostea lui Dumnezeu, nici nu mă va întoarce de la scopul meu".

După aceea, umilindu-se tatăl său şi multe lacrimi vărsând, a zis lui Atanasie: „Mergi, fiul meu, pe calea cea bună pe care ai ales-o şi Hristos să-ţi fie ţie ajutor, izbăvindu-te de toate cursele vrăjmaşului". Iar el, ducându-se în mănăstirea în care fusese mai înainte, a luat pe dânsul desăvârşit haina monahicească. Şi atât de mult s-a smerit, încât nimic lumesc nu se mai vedea într-însul: nici cuvânt, nici obicei, nici câştigare de oarecare lucruri, ci obiceiul îi era blând, cuvântul lin şi smerit, hainele rupte şi mai proaste decât ale tuturor; toată viaţa lui era aspră şi fără de măsură, deşi crescuse în moliciuni lumeşti, fiind fiu de oameni bogaţi.

Pe un bărbat îmbunătăţit ca acesta, care a petrecut ani destui în ostenelile monahiceşti, dragostea părintelui nostru Nichita şi slava vieţii lui cea asemenea cu a îngerilor, l-au atras la dânşii în Mănăstirea Midichiei şi s-a făcut împreună vorbitor şi împreună vieţuitor

iubit cu amândoi cuvioşii – adică cu Nichifor şi cu Nichita –, de la care Atanasie, fiind rugat după câtva timp, a luat în mănăstire slujba de iconom. Şi a fost fericitul Atanasie împreună cu Nichita întru îndreptarea mănăstirii aceleia, ca un suflet şi o înţelegere în două trupuri, îndreptând pe toţi fraţii cu cuvântul şi cu lucrul spre toată fapta bună şi desăvârşită, spre plăcerea lui Dumnezeu. Astfel, sădeau întru dânşii dragostea, îi învăţau smerenie, erau slujitori ai curăţiei lor trupeşti şi sufleteşti, sprijinind pe cei neputincioşi şi împuţinaţi la suflet, pe cei ce erau tari întărindu-i şi mai mult, iar pe cei ce cădeau ridicându-i cu învăţături şi cu sfaturi în multe chipuri; căci dacă unul dintre dânşii se făcea învăţător mai aspru, atunci celălalt se făcea sfătuitor mai blând şi mai milostiv. Şi amândoi erau iubiţi de toţi, iar cuvântul lor era ca şi cum ar fi ieşit din gura lui Dumnezeu, aşa era primit între fraţi.

Dar nu până în sfârşit a petrecut împreună o doime ca aceasta a povăţuitorilor celor îmbunătăţiţi, pentru că după câţiva ani Cuviosul Atanasie s-a mutat la Domnul, în 26 de zile ale lunii octombrie. Şi mutându-se el, cel mai de pe urmă cuvânt grăit către fraţi a fost: „După sfârşitul meu, cu adevărat veţi şti despre mine, de voi afla ceva dar la Dumnezeu”. Iar după ce s-a îngropat Cuviosul Atanasie, a crescut un copac de chiparos, din porunca Domnului, deasupra mormântului lui, chiar din pieptul aceluia, ale cărui frunze tămăduiau desăvârşit toate neputinţele. După aceea şi Cuviosul Nichifor, ziditorul Mănăstirii Midichiei şi întâiul egumen într-însa, după multe osteneli şi dureri trupeşti, s-a dus către Domnul, în patru zile ale lunii mai. Şi a rămas Cuviosul Nichita lipsit de Sfântul Nichifor, duhovnicescul lui părinte, şi de iubitul prieten Atanasie Cuviosul şi nu puţin se mâhnea după amândoi, din multă dragoste ce avea pentru dânşii. Însă îşi mângâia mâhnirea prin încredinţarea cea neîndoită pentru dânşii, că au câştigat darul şi fericita viaţă la Stăpânul Hristos, Căruia, din tinereţe slujindu-i, bine i-au plăcut.

Iar după mutarea fericitului părinte Nichifor, toţi fraţii au rugat pe Cuviosul Nichita ca să primească rânduiala şi dregătoria egumeniei; dar Sfântul Nichita nu primea cinstea şi dregătoria egumenească, deşi rânduia desăvârşit mănăstirea în locul Sfântului Nichifor, părintele său, care slăbise de bătrâneţile cele de mulţi ani. Deci fiind rugat de fraţi şi mai ales de alţi mulţi părinţi fiind silit, a primit dregătoria aceea şi a fost binecuvântat de preasfinţitul patriarh al Constantinopolului, Nichifor, care fusese ales după Tarasie. Şi adăuga osteneli peste osteneli, singur acum cu ajutorul lui Dumnezeu îndreptând mănăstirea şi îngrijindu-se pentru mântuirea sufletelor celor încredinţate lui.

Şi proslăvind Dumnezeu pe plăcutul Său, i-a dat dar de a tămădui bolile şi a izgoni diavolii, căci pe un prunc ce era mut din naştere, cu însemnarea crucii l-a făcut a grăi; pe un frate ce îşi ieşise din minţi, prin ungerea cu sfântul untdelemn l-a tămăduit; pe unul din cei noi începători, care se îndrăcise, cu rugăciunea l-a izbăvit din diavoleasca muncire; iar pe diavolul ce se prefăcuse într-un înfricoşat balaur l-a izgonit. Şi pe altul de asemenea îndrăcit, l-a izbăvit de duhul cel viclean. Şi multe boli trupeşti, friguri, lingoare şi alte multe feluri, le tămăduia prin minune, cu darul lui Hristos ce era în el. Aşa cu dumnezeiască plăcere vieţuind, a ajuns la anii bătrâneţilor sale şi a sosit la vremea mărturisirii şi a pătimirii celei vitejeşti, pe care a răbdat-o pentru cinstea sfintelor icoane, mai înainte de sfârşitul vieţii sale.

Într-acele vremi eresul luptării de icoane încă nu încetase, deşi acum era blestemat de al şaptelea Sinod din toată lumea al Sfinţilor Părinţi. Însă iarăşi se înnoise, având ajutor de la stăpânirea împărătească, căci şi începutul lui era de la împăraţii greceşti. Mai întâi de la împăratul Leon, care era al treilea cu acelaşi nume, cu porecla Isaurul, s-a întărit acel eres păgân şi s-a înmulţit ca o boală vătămătoare. Pentru că acela mai întâi a dat poruncă de lepădare a icoanelor şi cu stăpânire împărătească pe mulţi la a sa nedreaptă socoteală i-a plecat. Apoi, izgonind pe Sfântul şi dreptcredinciosul patriarh Gherman, a ridicat la scaun pe Atanasie, ereticul cel de un gând cu el. Iar după moartea acelui păgân împărat, a venit Constantin Copronim, fiul lui, mai groaznic prigonitor asupra Bisericii lui Dumnezeu, care nu numai că lepăda sfintele icoane, ci a oprit şi ca sfinţii plăcuţi lui Dumnezeu să fie numiţi sfinţi, iar moaştele sfinţilor întru nimic le socotea.

În scurt, zicem că numai pe dinafară împăratul acela se arăta a fi creştin, iar pe dinăuntru era cu totul jidov necredincios. Căci şi pe Preacurata Maică a lui Dumnezeu, pe cea mai înaltă decât toată zidirea şi numele ei cel preasfânt împreună cu icoana, a îndrăznit ticălosul acela a le lepăda; iar folosirile ei cele către Dumnezeu, prin care toată lumea se întemeiază, a poruncit ca nici să le pomenească. Iar spre ocara ei, arăta un săculeţ plin cu galbeni şi întreba pe cei ce stăteau înaintea lui: „Ce ziceţi, de mult preţ este săculeţul acesta?" Iar cei ce stăteau înaintea lui îi răspundeau: „Atât este de mult preţ, cât aur se află într-însul". Iar Copronim, vărsând din săculeţ aurul, iarăşi întreba: „Acum săculeţul fără de aur mai este de mult preţ?" Aceia îi răspundeau: „Întru nimic nu este de mult preţ, fiind deşert. Pentru că ce folos este, când nu are în el aur?" După aceasta zicea Copronim: „Astfel este Maria, până ce a

avut în pântecele său pe Hristos, până atunci a fost cinstită, iar după ce l-a născut pe Acela, s-a lipsit de cinstea aceea şi întru nimic nu se deosebeşte de celelalte femei". O, preanecurată gură şi limbă! Ce fel de hulire grăieşti asupra celei mai cinstite decât toate puterile cereşti şi asupra celei mai sfinte decât toţi sfinţii, Maica Ziditorului? Au doar Împărăteasa, după ce a născut pe împărătescul Fiu, nu este vrednică de cinstea împărătească? Au doar numai până atunci Maica Împăratului avea să fie cinstită, cât l-a purtat în pântece pe Împărat?

O, amar de ticălosul acela hulitor, care cu nimic nu s-a deosebit de hulitorii jidovi, cei urâţi de Dumnezeu, că nu numai într-acest chip era hulitor, ci şi pe ceilalţi pe toţi îi atrăgea spre aceeaşi păgânească hulire, cu îmbunări înşelătoare şi cu certuri îngrozitoare; iar pe cei ce nu se învoiau cu dânsul şi i se împotriveau îi pedepsea cu felurite munci, cu legături şi cu foamea mult timp îi chinuia, rănindu-i cu cumplite bătăi, cu sabia tăindu-i, întru adâncul mării înecându-i şi prin toate chinurile nesuferitelor şi amarelor munci cu moarte pierzând pe credincioşii şi adevăraţii robi ai lui Hristos. Pentru care lucru şi el însuşi şi-a lepădat ticălosul lui suflet cu cea mai cumplită moarte, pentru că, suflând cu amar, striga, zicând: „De viu sunt dat focului celui nestins". Şi cel ce hulea mai întâi pe Preacurata Maică a lui Dumnezeu, acela atunci poruncea cu cântări şi laude să o cinstească pe ea. Dar acum nu a aflat nici o uşurare, acel om înstrăinat de la mila lui Dumnezeu.

Astfel pierind muncitorul acela cu sunet, s-a suit pe tron fiul său, Leon, al patrulea cu acelaşi nume, tot eretic şi luptător împotriva icoanelor, semănând tatălui său. Dar şi acela degrabă murind, a luat împărăţia Irina, femeia lui, împreună cu fiul său cel mai mic, Constantin. Aceea a adus pacea Sfintei Biserici şi a adunat Sinodul al şaptelea din toată lumea, spre blestemarea eresului iconoclast. Şi s-a bucurat toată Biserica lui Hristos, luându-şi iar cea dintâi a sa înfrumuseţare de icoane şi pe dreptcredincioşii împăraţi şi arhierei văzându-i pe scaune.

După Irina a împărăţit Nichifor, iar după dânsul Mihail, împăraţi dreptcredincioşi. După aceea, a venit Leon, al cincilea cu acelaşi nume, care se numea Armeanul. Acela, urmând celui mai dinainte de un nume cu el, răucredinciosului împărat Leon Isaurul, a început iarăşi a prigoni pe cei dreptcredincioşi şi pe sfinţi, înnoind şi pornind iarăşi blestematul eres iconoclast. Şi căutându-şi ajutor de un gând, dascăli ai răutăţii, a găsit pe unii puţini din boieri, între care erau doi mai răi: Ioan, care se numea Specta şi Evtihian. Iar din sfinţita rânduială a aflat pe Ioan, care se chema Grămatic, noul Tertil, care era vas ales al diavolului şi pe oarecare Antonie Silea.

Iar din rânduiala monahicească a găsit pe Leontie şi pe Zosima, care, nu după multă vreme fiind prinşi în fapte spurcate, au suferit tăierea nasului şi au murit cu ruşine, lăsând după dânşii rea pomenire. Cu aceştia împăratul se învăţa la păgânătatea aceea şi, ascultând sfatul lor, se îndemna spre războiul pe care începuse a-l ridica asupra Bisericii.

Apoi adunând din stăpânirea sa în Constantinopol pe toţi arhiereii şi toată rânduiala duhovnicească, a chemat în palatele sale pe sfinţitul Patriarh Nichifor, împreună cu tot sfinţitul sobor, voind ca înaintea feţei lui şi înaintea a toată suita să aibă înfruntare cu cei mai sus-zişi eretici de un gând cu dânsul, pe care îi avea ascunşi la el. Deci mai întâi a vorbit singur către cei dreptcredincioşi, făcându-se a fi dreptcredincios şi scoţând din sân icoana răstignirii lui Hristos, pe care o avea la gât, s-a închinat către ea cu capul cu făţărnicie şi a zis către Sfinţii Părinţi:

„Nici eu nu mă deosebesc întru nimic de voi, pentru că cinstesc sfânta icoană, precum vedeţi singuri. Dar s-au sculat alţii care învaţă într-alt chip şi zic că este dreaptă calea pe care o ţin ei. Deci să vină aici înaintea voastră şi prin întrebări şi răspunsuri să caute înţelegerea cea dreaptă despre icoane. Dacă ei se vor arăta a fi biruitori în cuvinte, arătându-şi lămurit adevărul lor şi biruindu-vă pe voi, atunci să nu opriţi nici voi lucrul cel bun şi mai ales voi înşivă să-l primiţi. Iar dacă aceia se vor dovedi de către voi şi se va vădi deşarta lor cuvântare, apoi să înceteze a mai semăna acea pierzătoare învăţătură şi să se ţină dreapta credinţă ca mai înainte. Iar eu voi fi ascultător şi judecător al întrebărilor voastre, din amândouă părţile; că dacă pentru orice lucru cât de mic se cade să judec, cu atât mai vârtos nu voi fi nebăgător de seamă pentru îndreptarea Bisericii. Vă ascult pe voi, însă sunt dator să ascult şi alte părţi, şi la care voi cunoaşte că este adevărata dreptate, acelora voi urma".

Dar preasfinţitul Patriarh Nichifor şi toţi arhiereii cei împreună cu dânsul nu se învoiau nicidecum la aceasta şi nu numai nu doreau să aibă dovedire, dar nici nu voiau să vadă pe acei eretici cu rea socoteală, nici a-i lăsa să vină înaintea feţei lor, zicând că nu este trebuinţă a socoti ceva mai mult despre acel eres, blestemat de Sinodul al şaptelea a toată lumea al Sfinţilor Părinţi, şi a înnoi în Biserică pe acela care este cu totul lepădat.

Şi văzând sfinţii părinţi pe împăratul foarte plecat spre credinţa cea rea şi dând ajutor ereticilor, Sfântul Emilian, episcopul Ciziculuí, a zis către dânsul cu îndrăzneală: „Dacă întrebarea aceasta pentru care ne-ai chemat, o, împărate, este întrebare bisericească

despre dreapta credinţă, apoi se cade ca să fie aceea cercetată, după obicei, în Sfânta Biserică, iar nu în palatele împărăteşti!" Împăratul zise: „Dar şi eu sunt fiu al Bisericii şi vă ascult ca un mijlocitor şi împăciuitor, ca, socotind cele grăite din amândouă părţile, să cunosc adevărul". La aceasta i-a răspuns Sfântul Mihail, episcopul Sinadului: „Dacă eşti mijlocitor şi împăciuitor, atunci de ce nu faci ceea ce se cuvine mijlocitorului şi împăciuitorului? Căci aduni pe potrivnicii Bisericii şi îi ţii în palatele tale, dându-le îndrăzneală, ca fără de frică să înveţe pe toţi a ţine dogmele relei credinţe; iar cei ce sunt dreptcredincioşi, aceia nici prin unghere nu îndrăznesc să grăiască ceva despre dreapta credinţă, fiind înfricoşaţi de cumplitele tale îngroziri. Deci acesta nu este semn de mijlocire şi de împăcare, ci de prigonire şi de tiranie".

Impăratul zise: „Dar n-am zis eu că sunt cu voi la un gând? Însă de vreme ce acel lucru despre cinstirea icoanelor a ajuns cu îndoire până la mine, nu mi se cade a tăcea despre dânsul, ci a ispiti cu dinadinsul despre adevăr. Dar care este pricina, de nu voiţi să vorbiţi cu cei ce vă sunt potrivnici? Atunci vă arătaţi că sunteţi proşti şi nu aveţi mărturii din dumnezeieştile Scripturi, cu care aţi putea să vă apăraţi înţelegerea voastră". Sfântul Teofilact, episcopul Nicomidiei, răspunse: „Martor ne este Hristos, a cărui sfântă icoană o ai înaintea ochilor, o, împărate, că avem mărturii fără de număr ale dreptei noastre credinţe, care întăresc dreapta cinstire a sfintelor icoane; dar nu este nimeni ca să asculte şi nu putem să sporim deloc, luptându-ne cu mâna cea puternică, care ne ameninţă cu puterea".

Apoi Sfântul Petru, episcopul Nichiei, a zis către împărat: „Cum grăieşti să avem cu aceia înfruntare, cărora tu le ajuţi şi cu care singur te oşteşti asupra noastră? Nu ştii oare că şi pe manihei de i-ai fi adus aici şi ai fi voit să-i ajuţi, apoi şi ei ne-ar fi biruit cu uşurinţă, având ajutor de la tine?"

După aceasta Sfântul Eftimie, episcopul Sardichiei, a început a grăi cu mai multă îndrăzneală: „Ascultă, o, împărate! De când s-a pogorât pe pământ Hristos, Domnul nostru, acum sunt opt sute de ani şi mai bine, pretutindeni Acelaşi se închipuieşte în biserici, prin zugrăvirea icoanelor şi în acelaşi fel se cinsteşte. Şi cine este atât de trufaş, care să îndrăznească să mişte sau să strice predania care se ţine de atâţia ani în biserici de la Sfinţii Apostoli, de la mucenici şi de la părinţii cei de Dumnezeu insuflaţi, care au ajuns şi până la noi? Căci grăieşte Apostolul: *Drept aceea, fraţilor, staţi şi ţineţi predaniile prin care v-aţi învăţat, ori prin cuvânt, ori prin scrisoarea noastră.* Şi iarăşi: *Chiar şi înger din cer de vă va propovădui vouă mai mult decât ceea ce v-am propovăduit, anatema să fie!*

Pentru aceea împotriva acelora ce aflaseră acel eres luptător de icoane s-a adunat Sinodul cel din toată lumea, pe vremea dreptcredincioasei împărăţii a Irinei şi a lui Constantin, şi singur Fiul lui Dumnezeu a însemnat cu degetul său acel Sinod. Deci, de va îndrăzni cineva să strice sau să şteargă ceva din Sinodul acela, să fie blestemat".

Auzind împăratul acestea, deşi se mânia înăuntru cu iuţime, asculta cu răbdare cele ce se grăiau, prefăcându-se cu făţărnicie a fi blând. Încă şi Sfântul Teodor, învăţătorul Bisericii, cel fierbinte râvnitor, egumenul mănăstirii Studiţilor, fără de frică a îndrăznit a zice: „Nu strica, o, împărate, rânduiala cea bine aşezată a Bisericii, pentru că Sfântul Apostol Pavel zice: *Dumnezeu a dat în Biserică pe unii apostoli şi pe alţii prooroci, iar pe alţii propovăduitori şi pe alţii păstori şi învăţători, spre săvârşirea sfinţilor*, însă n-a adăugat acolo Apostolul şi pe împăraţi. Deci ţie, o, împărate, ţi s-a încredinţat ca să îndreptezi cele mireneşti, lucrurile cetăţilor şi puterile oştilor. Pentru acelea să te îngrijeşti tu, iar bisericeştile îndreptări să le laşi păstorilor şi învăţătorilor, după învăţătura Apostolului. Iar de nu, apoi să ştii că, chiar dacă un înger din cer ar aduce vreo învăţătură potrivnică credinţei noastre celei drepte, nu-l vom asculta pe el; cu atât mai mult pe tine nu te vom asculta, care eşti un om de lut!"

Atunci împăratul s-a mâniat foarte, socotind cuvintele acelor sfinţi părinţi ca hulă şi ocară lui, şi mânia cea dinăuntrul lui, pe care o ascundea sub prefăcută blândeţe, scoţând-o la arătare, cu necinste şi cu ocări a gonit din palat tot sfinţitul sobor şi a scos de pe scaun pe păstorul cel drept, pe preasfinţitul Patriarh Nichifor. Aceeaşi a făcut şi celorlalţi dreptcredincioşi arhierei şi pe toţi i-a trimis la închisori, în diferite ţări şi locuri, asemenea şi pe Cuviosul Teodor Studitul. Iar la scaunul patriarhiei din Constantinopol a ridicat pe unul din sfetnicii săi, care era din rânduiala mirenească, anume Teodot, cu porecla Casiter, cu credinţa eretic şi cu viaţa necurat; căci avea o slujnică, doctoriţă cu meşteşugul, pe care o ţinea ca şi pentru tămăduirea bolii sale, pentru că el zicea că boleşte de pântece, iar cu lucrul o avea pentru a sa necurăţie.

Asemenea şi la celelalte scaune, după izgonirea episcopilor dreptcredincioşi, împăratul a pus pe ai săi răucredincioşi şi mincinoşi episcopi şi a lepădat sfintele icoane din sfintele biserici, încât era iarăşi asupra credincioşilor pentru cinstirea icoanelor acel fel de prigonire, care a fost şi înainte, pe vremea lui Leon Isaurul şi a lui Copronim, fiul său. Apoi a adunat acel răucredincios împărat, Leon Armeanul, împreună cu falsul patriarh Teodot, o adunare fără de lege

în Constantinopol, care a blestemat pe cei dreptcredincioşi, dumnezeieşti şi binecuvântaţi Sfinţi Părinţi, fiind ei singuri blestemaţi; iar pe cei ce nu se învoiau cu acea nedreaptă adunare a lor, îi munceau în multe feluri şi-i pierdeau.

După săvârşirea adunării celei păgâneşti, a chemat la sine împăratul pe egumenii mănăstirilor celor mai vestite, între care era şi dumnezeiescul părintele nostru Nichita, pentru care ne este cuvântul. Deci, mai întâi îi amăgea cu îmbunări spre a sa credinţă. Apoi, văzându-i neplecaţi la voia lui, i-a închis în diferite temniţe, pe fiecare deosebit, şi gândea ce încă le-ar mai face? Şi a fost ţinut Cuviosul Nichita mai multe zile într-o temniţă foarte rău mirositoare. Şi chiar şi acea închisoare îi era sfântului mare chinuire, dar pe lângă aceasta, în toate zilele mergeau la el nişte oameni fără rânduială şi fără de ruşine cu obiceiul şi cu cuvântul, care nici de numele omenesc nu erau vrednici.

Aceia huleau şi ocărau pe sfântul cu cuvinte de hulă şi de ruşine, făcând ocară mare bătrânului, pentru că erau într-adins rânduiţi de eretici pentru aceasta. Iar între ei era mai rău unul cu numele Nicolae, care mai mult necăjea cu nebunia sa pe cuviosul, bârfind asupra lui cuvinte necurate, până ce i s-a arătat în vis tatăl său, care murise demult, zicându-i: „Depărtează-te de robul lui Dumnezeu!” Deci dintr-acel ceas a încetat Nicolae cu vorbele sale deşarte şi nu numai că nu supăra pe sfântul, ci şi pe alţii care îl supărau, îi oprea.

Iar după ce cuviosul a pătimit multe zile în temniţă, împăratul a poruncit să-l ducă în surghiun spre partea Răsăritului, într-o cetate ce se numea Masaleon. Şi era aceasta în vreme de cea mai cumplită iarnă şi multă nevoie pătimea bătrânul de ger, de zăpadă şi de vânturi, având haine proaste. Şi chiar şi armaşul cel care-l ducea în izgonire era foarte cumplit şi nemilostiv şi chinuia pe bătrân în călătoria aceea, mânându-l repede, grăbindu-se ca în puţine zile să facă acel drum. Acelaşi lucru a făcut împăratul şi celorlalţi cinstiţi egumeni, pe fiecare trimiţându-i deosebi în surghiun. După aceea, socotind în sine că nimic nu va spori ţinându-i în surghiun, căci sunt mai presus de tot necazul şi mai ales mai osârduitori îi va face la ţinerea şi la păzirea dogmelor ortodoxe, şi-a schimbat gândul său, ca unul ce era nestatornic la minte. Şi abia cinci zile petrecând Cuviosul Nichita în izgonire în cetatea amintită mai sus, împăratul i-a poruncit lui, precum şi celorlalţi egumeni, ca să se întoarcă degrabă în Bizanţ. Şi au întors pe sfântul cu mai grabnică alergare decât cea dintâi, încât abia rămăsese viu, pe deoparte, de supărarea cea mare, iar pe de alta, de călătoria cea grabnică pe cale. Şi după ce au

fost aduşi toţi egumenii aceia în Bizanţ, împăratul a poruncit să-i lase în cetate, până ce va socoti în ce chip ar putea să-i atragă la un gând cu el.

Şi trecând iarna şi Sfântul şi Marele Post de patruzeci de zile, după prealuminatul praznic al Sfintelor Paşti, i-a dat pe ei celui mai sus pomenit Ioan gramaticul, ca celui ce avea gură de ritor ca a diavolului, ca să-i muncească precum va voi. Iar acest tiran, închizând pe fiecare deosebi, în diferite temniţe îi muncea, nu mai puţin de cum munceau păgânii pe sfinţii mucenici. Pentru că temniţele erau strâmte, întunecoase, puturoase şi pline de toate nevoile cele grele, că nu aveau nici paturi, nici răcorire. Şi li se da printr-o ferestruică mică pâine necurată şi mucedă, ca la câini, şi aceea câte o unghie pe zi, cât numai să nu moară de foame, iar apă li se dădea tulbure şi puturoasă, căci socotea acel muncitor, Ioan, ca ori să-i biruiască pe acei părinţi şi să-i silească la credinţa lor cea rea, ori să-i omoare cu o nevoie ca aceea. Şi încă, spre cea mai mare mâhnire a Cuviosului Nichita, pe un ucenic al lui tânăr, anume Teoctist, prinzându-l înrăutăţitul acela Ioan şi asemenea închizându-l cu sila în temniţă, cu foamea şi cu setea îl muncea. După aceea, acei eretici răucredincioşi, văzând pe părinţii aceia că voiesc mai bine să moară decât să se depărteze de credinţa lor cea dreaptă, au găsit asupra lor o amăgire ca aceasta, zicându-le: „Nu avem trebuinţă de altceva de la voi, decât numai să vă împărtăşiţi în biserică cu Sfintele Taine, deodată cu Teodot patriarhul, iar mai mult decât aceea să nu faceţi nimic. Şi astfel veţi merge cu slobozenie fiecare în mănăstirea lui, cu credinţa şi înţelegerea voastră".

Cu un vicleşug ereticesc ca acela amăgindu-se părinţii, erau ca şi cum se învoiau întrucâtva într-acea vreme, dar mai pe urmă, cunoscând amăgirea aceea, s-au căit foarte mult şi s-au îndreptat bine. Deci, fiind liberaţi fiecare dintru a sa închisoare şi din legături, au mers la Cuviosul Părinte Nichita, sfătuindu-l şi rugându-l ca, învoindu-se şi el cu împărtăşirea lui Teodot, să iasă din temniţă. Dar nevrând Sfântul Nichita să lase închisoarea pe care o răbda pentru Hristos şi nesuferind de loc să-i asculte pe dânşii, îi stăteau împotrivă părinţii, zicându-i: „Nu se poate să ieşim noi de aici şi pe tine să te lăsăm. Puţin este lucrul pe care-l cer ei de la noi, adică numai să ne împărtăşim cu Teodot, iar credinţa noastră să ne-o ţinem, să potrivim judecata la vremea nevoilor acestora, ce ne sunt deasupra. Cu acest mic lucru să ne dezlegăm pe noi înşine, ca nu cu totul să ne pierdem".

Astfel ei cu supărare stându-i împotrivă şi mult timp silindu-l, a ieşit Cuviosul Nichita chiar nevrând, nu de pătimirea cea rea

fugind, nici de munci temându-se, ci ascultând cu dinadinsul rugămintea părinţilor acelora şi căruntele lor văzându-le, s-a plecat spre sfătuirea acelora, fără voia sa. Căci, fiindu-le înainte viaţa şi moartea, mai cu voie îi era lui ca pentru dreapta credinţă să-şi aleagă mai bine moartea decât viaţa, însă nu s-a lepădat într-acea vreme de cinstita însoţire a părinţilor, cărora le ştia şi credinţa cea dreaptă şi îmbunătăţita viaţă. Deci au mers cu toţii la mincinosul acela patriarh. Iar acela, ca să-i vâneze cu mai multă uşurinţă spre a lui împărtăşire, i-a dus la un oarecare loc de rugăciune, care într-adins era împodobit cu icoane, ca, văzând părinţii sfintele icoane, să socotească că patriarhul este dreptcredincios. Acolo, Teodot slujind, au primit împărtăşirea din mâinile lui, pentru că auzeau din gura aceluia nişte cuvinte ca acestea: „De nu va cinsti cineva icoanele lui Hristos, anatema să fie!" Aceasta o zicea el, nu cinstind icoana Mântuitorului, ci făţărnicindu-se înaintea lor, ca să nu se îndoiască a se împărtăşi cu dânsul.

După aceasta, plecând fiecare la a sa mănăstire, Cuviosul Nichita cu jale în inimă s-a rănit, căci cu Teodot, mincinosul patriarh, cu făţarnicul înşelător s-a împărtăşit; că şi pe acea mică abatere din calea cea dreaptă sfântul ca pe o întreagă rătăcire o socotea pentru el. Deci, a socotit să fugă într-altă parte şi acolo să se pocăiască de greşeala sa. Şi intrând într-o corabie, a plecat la ostrovul ce se numea Proconis. Apoi, socotind în sine că unde i-a fost greşeala, acolo se cade să-i fie şi pocăinţa, s-a întors iarăşi în Bizanţ şi, umblând prin cetate, învăţa fără frică pe popor ca să se ţină de dogmele cele drepte, care la al şaptelea Sinod din toată lumea s-au stabilit de Sfinţii Părinţi.

Înştiinţându-se împăratul de aceea, a chemat la dânsul pe sfânt şi i-a zis lui: „Pentru ce nu te-ai dus la mănăstirea ta, precum s-au dus şi ceilalţi egumeni? Pentru ce tu singur ai rămas umblând după voia ta, iar poruncii noastre, precum am zis, nu te-ai supus? Oare socoteşti întru nimic stăpânirea noastră? Deci, ascultă porunca noastră şi te du la mănăstirea ta; iar de nu, apoi voi porunci să te muncească pe tine". Iar sfântul cu glas lin a răspuns, zicând: „Eu, o, împărate, nici la mănăstirea mea nu mă voi duce, nici credinţa mea nu voiesc a o lăsa, ci în mărturisirea mea petrec şi voi petrece, în care au petrecut şi părinţii mei, sfinţii episcopi cei dreptcredincioşi, care au pătimit izgonire şi închisori cu nedreptate de la tine şi la multe primejdii s-au dat, apărând Biserica cea dreptcredincioasă, în care stăm şi ne lăudăm întru nădejdea slavei lui Dumnezeu. Şi să ştiţi de la mine cu adevărat, că nici de moarte nu mă tem, nici viaţa aceasta vremelnică nu o iubesc. Dumnezeu îmi este mie martor, că

am făcut ceea ce nu mi se cădea să fac. Ci, pentru ascultare m-am supus bătrânilor şi nevrând, şi împlinind voia lor, m-am împărtăşit cu mincinosul patriarh Teodot, de care lucru îmi este jale şi mă căiesc. Deci să ştii bine că de acum înainte nici o împărtăşire nu-mi este cu voi, ci petrec întru predaniile Sfinţilor Părinţi, pe care le-am primit de la început. De aceea fă cu mine ce vrei, fără a nădăjdui să auzi altceva de la mine".

Şi văzând împăratul socoteala aceluia neschimbată, l-a dat unui oarecare Zaharia, mai mare peste palatele împărăteşti, care se numea "Mangan", ca să-l ţină sub strajă, până va hotărî în privinţa lui. Iar Zaharia, fiind om bun şi dreptcredincios, nu numai că nu a necăjit cu nimic pe bătrân, dar şi cinste multă îi dădea lui. După aceea împăratul a trimis pe Cuviosul Nichita în surghiun la o insulă mică, care purta numele Sfintei Muceniţe Glicheria, pentru că acolo se aflau sfintele ei moaşte şi o biserică mare şi mănăstire era zidită în numele ei, care era încredinţată de stăpânirea ereticească oarecărui famen, cu numele Antim. Acel om era foarte rău, vrăjitor, urâtor de cele sfinte, iscusit la rău, vrăjmaş viclean, mândru şi nemilostiv, încât pentru a lui sălbăticie şi rău năravv, locuitorii de acolo îl numeau Caiafă. Pentru că unora ca acelora se dădeau pe atunci rânduielile mănăstirilor, ca întărindu-se cu stăpânirea mirenească, să le răstoarne toate după voia lor.

Iar acela, luând pe sfântul trimis la dânsul, îl chinuia cu dinadinsul. Pentru că, închizându-l într-o temniţă foarte strâmtă, totdeauna muncea pe plăcutul lui Dumnezeu, nelăsându-l să privească afară din temniţă, singur purtând cheia temniţei şi poruncind ca printr-o gaură să-i dea foarte puţină mâncare. Căci lui Antim aceluia îi era făgăduită o mai mare cinste de la începătorii ereticilor, de va sili pe Nichita spre socotinţa lor. De aceea şi mai mult îl supăra pe sfântul acel ticălos, nădăjduind că cu sila îl va abate spre înţelegerea ereticească. Iar cuviosul răbda cu dragoste chinul pentru dreapta credinţă, căci Dumnezeu cu darul Său cel minunat ce se lucra întrînsul, îl adeverea pe el că este drept, sfânt, făcător de minuni şi ajutător oamenilor celor ce erau în primejdii.

Zaharia cel mai sus pomenit, fiind trimis de împărat pentru trebuinţele poporului în părţile Traciei, i s-a întâmplat a cădea în mâinile barbarilor şi l-au dus pe el în robie. De acest lucru aflând Sfântul Mihail, episcopul Sinadului, care asemenea stătea închis în temniţă pentru dreapta credinţă, a trimis la Cuviosul Nichita, spunându-i lui: „Zaharia, prietenul nostru cel de obşte, în ţara barbarilor a fost dus legat. Deci, te rog pe tine, roagă-te lui Dumnezeu

pentru dânsul, că poţi să-l izbăveşti pe el". Iar sfântul, luând o înştiinţare ca aceea, s-a mâhnit foarte mult şi toată ziua aceea nu a gustat hrană. Iar după ce a înserat, luând o lumânare de la fratele Filip, slujitorul său, a aprins-o şi toată noaptea aceea a stat la rugăciune pentru Zaharia cel robit, rugând bunătatea lui Dumnezeu să-l elibereze din mâinile barbarilor. Şi a luat înştiinţare de la Dumnezeu, că Zaharia va fi eliberat degrabă.

Iar a doua zi mergând Filip, a aflat pe părintele cu faţa veselă, bucurându-se cu duhul şi l-a întrebat, zicând: „Aseară m-am dus de la tine şi erai tare mâhnit şi necăjit, iar acum te văd pe tine, părinte, vesel. Rogu-te, spune-mi care este pricina schimbării tale din mâhnire în bucurie?" Răspuns-a sfântul: „Pentru Zaharia, prietenul nostru, mă bucur, că degrab îl vom vedea aici". Şi aşa a fost. Căci nu după multe zile, a făcut pace împăratul grecesc cu barbarii şi se liberau robii în schimb din amândouă părţile. Însă n-a pomenit împăratul de Zaharia, trimiţând spre schimbarea celor robiţi, pentru că acum ştia despre dânsul, că se ţine de dogmele Sinodului al şaptelea şi le ajută celor dreptcredincioşi, şi pentru aceea îl lăsa în mâinile barbarilor, ca să piară acolo.

Deci liberându-se de barbari mulţi greci robiţi, boierul barbarilor a zis către Zaharia, cel ce rămăsese: „Oare voieşti să te duci întru ale tale?" Iar el a răspuns: „Foarte mult aş fi voit, însă n-a voit împăratul nostru să mă izbăvească din robia aceasta". Zis-a boierul: „Eu te liberez pe tine, mergi oriunde vei voi". Iar Zaharia, văzând o milostivire ca aceasta neaşteptată a stăpânitorului barbarilor, a cunoscut că aceea este rânduiala lui Dumnezeu, Care s-a milostivit spre dânsul prin Sfinţii Părinţi, cărora oarecând le făcea bine. Şi, luând îndrăznire, a zis către boierul acela: „Dacă ai voit tu să mă laşi liber, apoi dăruieşte-mi şi pe celălalt care a fost cu mine între legături robit, pe cel de un nume cu mine şi de o străinătate". Iar boierul a zis: „Ia-l şi pe acela şi mergeţi cu pace la locul vostru". Astfel liberându-se Zaharia, a mers cu prietenul său în insula aceea la Cuviosul Nichita, dându-i mulţumire pentru sfintele lui rugăciuni, pentru care l-a izbăvit Dumnezeu din robia barbarilor.

Încă şi altă minune preaslăvită a făcut acest sfânt părinte. Pe trei bărbaţi fraţi după trup, care navigau într-un caic, de valurile ce se ridicaseră fără de veste la miezul nopţii şi de înecare i-a izbăvit, prin a sa rugăciune către Dumnezeu, şi la uscat i-a scos sănătoşi. Astfel, fiind el însuşi în legături ca un robit şi în primejdii, i-a izbăvit cu minune pe aceia din legături şi din primejdii. Şi a petrecut cuviosul într-acea pătimire a temniţei şase ani, până la pieirea

împăratului Leon Armeanul, cel potrivnic lui Dumnezeu, care a fost ucis de ostaşii săi fără de veste. Apoi s-a suit pe tron după dânsul Mihail cel din Amoreea, ce se chema "Travlos" sau "Valvos", şi se liberau Sfinţii Părinţi din legături şi din surghiun. Atunci şi Cuviosul Părinte Nichita, egumenul Mănăstirii Midichiei, liberându-se, a ieşit. Dar mucenicul cel fără de sânge, mărturisitorul credinţei cel neclintit, ostaşul lui Hristos cel nebiruit, nu s-a dus într-a sa mănăstire, ci la linişte vrând să locuiască, s-a sălăşluit la un loc oarecare osebit aproape de Bizanţ, în partea dinspre miazănoapte.

Acolo petrecând puţină vreme după cumplita pătimire şi la mulţi făcând bine prin darul cel mult tămăduitor, s-a apropiat către sfârşitul său. Şi după ostenelile cele cu multe dureri ce i s-au făcut lui în surghiun, s-a îmbolnăvit cu boala cea mai de pe urmă şi s-a împărtăşit cu dumnezeieştile Taine, într-o zi de sâmbătă. Iar Duminică, când se lumina de ziuă, s-a mutat la Domnul, în trei zile ale lunii aprilie. Şi îndată s-a auzit despre sfânta lui adormire în împărătească cetate şi primprejur. Şi s-a adunat degrabă din cetate şi de pretutindeni mulţime de popor din amândouă părţile şi din amândouă rânduielile, adică şi duhovnicească şi mirenească, precum şi fraţii de la Mănăstirea Midichiei şi de la celelalte mănăstiri. Încă au mers şi doi episcopi, Sfântul Teofil al Efesului şi Sfântul Iosif Tesaloniceanul, şi îngrijind după obicei cinstitul trup al sfântului părinte, în raclă punându-l, l-au pus în corabie şi l-au dus la mănăstirea lui din Midichia.

Şi i-au întâmpinat la ţărm fericitul Pavel, episcopul Plusiadei, cu mulţime de monahi şi de mireni şi, luându-l pe umeri, l-au dus la mănăstire, făcându-se nu puţine minuni pe cale. Pentru că neputincioşii dobândeau tămăduiri şi duhurile cele viclene din oameni se izgoneau. Apoi o femeie oarecare, având curgeri de sânge de mult timp, numai cât s-a atins de sfintele moaşte ale Cuviosului Nichita şi îndată a dobândit tămăduire.

Deci, tot soborul cântând psalmii şi cântările cele cuviincioase, au pus pe cuviosul în mormântul celui mai înainte odihnit, al Sfântului părinte Nichifor, întâiul egumen al locaşului aceluia, în partea stângă a pridvorului. Şi multe minuni se săvârşeau, chiar şi după îngroparea lui, şi tămăduiri se dădeau celor ce cu credinţă se apropiau, întru slava lui Hristos, Dumnezeul nostru, Cel preamărit întru sfinţii Săi. Căruia, împreună cu Tatăl şi cu Sfântul Duh, să-I fie de la toţi cinste, slavă şi închinăciune, acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin.

LUNA APRILIE
ZIUA A PATRA

SFÂNTA MUCENIŢĂ FERVUTA ŞI ROABA SA

Sfântul Simeon, episcopul Persiei, sfârşindu-şi a sa mucenicie pentru Hristos, fiind chinuit de împăratul Savorie, au rămas după dânsul două surori ale lui, una fecioară, cu numele Fervuta, iar alta văduvă, şi o roabă. Deci, Sfânta fecioară Fervuta era tânără cu anii şi la faţă frumoasă fără măsură, de a cărei frumuseţe înştiinţându-se împărăteasa Persiei, femeia lui Savorie, a poruncit să o aducă la sine. Şi ducându-se slugile, au luat pe acea sfântă fecioară, pe sora ei şi pe roabă şi le-au dus la împărătească, când se sfârşea anul, după uciderea Sfântului episcop Simeon.

Şi văzând împărăteasa frumuseţea Fervutei, a zis către dânsa: „O, fecioară, ţi se cade să fii stăpână a multora, având o astfel de frumuseţe". Iar sfânta a răspuns: „Am mire pe Hristos, pentru care fratele meu a pătimit şi nu pot să mă gândesc la alt mire". Iar împărăteasa nemaiîntrebând-o nimic, a poruncit ca să petreacă în palatul împărătesc, cu sora ei şi cu roaba. Iar a doua zi împărăteasa s-a îmbolnăvit deodată şi au mers vrăjitorii Persiei să o cerceteze şi să-i cunoască boala ei. Deci au văzut în palatul împărătesei pe Fervuta, fecioara cea frumoasă, şi unul din vrăjitori s-a rănit de frumuseţea ei. Apoi, ieşind din palat, a trimis la dânsa, zicându-i: „De vei voi să-mi fii mie femeie, apoi te voi cere de la împărătească şi vei fi stăpână a multor averi şi bogăţii". Răspuns-a sfânta: „Nu-mi este cu putinţă mie, fiind creştină, să mă unesc cu păgânii!"

Auzind aceasta vrăjitorul acela, s-a umplut de ruşine şi de mânie şi ducându-se la împăratul Savorie, a zis: „Nu este firească boala împărătesei, căci este otrăvită. Iată, sunt în palatul ei două surori creştine, al căror frate, Simeon, episcopul creştin, a fost ucis

din porunca ta. Şi cu adevărat aceasta este, că acelea având răutate asupra ta pentru fratele lor, pregătind otravă, i-au dat împărătesei tale". Deci, îndată împăratul a poruncit ca să le aducă pe acelea la întrebare. Şi fiind aduse la împăratul toate trei, Sfânta Fervuta, sora ei şi roaba, au ieşit la dânsele după porunca împăratului, Mauptis, boierul vrăjitorilor, şi cu dânsul alţi doi boieri din sfat, ca să le întrebe şi să audă răspuns de la dânsele. Iar aceia şezând la judecată şi pe femeile aduse punându-le înainte, după ce au văzut negrăita cuviinţă a Sfintei Fervuta, îndată s-au rănit inimile lor şi fiecare dintre dânşii gândea în sine vicleşuguri şi tăinuia fiecare unul de altul necuratul său cuget. Şi au zis către dânsele: „Pentru ce aţi otrăvit pe împărăteasa, stăpâna lumii? Iată, sunteţi vinovate de moarte".

Sfânta Fervuta le-a răspuns, zicând: „Pentru ce a băgat satana în inima voastră o scornire ca aceasta asupra noastră, care lucru este departe de adevăr? Şi pentru ce cu nedreptate voiţi să ne ocărâţi pe noi? Dacă sunteţi însetaţi de sângele nostru, apoi cine este cel ce vă opreşte pe voi, ca să-l beţi? Dacă doriţi înjunghierea noastră, iată în toate zilele mâinile voastre vi le spurcaţi cu aceea, iar noi pentru Dumnezeul nostru murim ca nişte creştine, nelepădându-ne de El; de vreme ce El este viaţa noastră şi, precum este scris nouă, ca unui Dumnezeu să ne închinăm şi Aceluia Unuia să Îi slujim, aşa şi facem. Încă este şi aceasta scrisă în cărţile noastre: «Vrăjitorul şi fermecătorul să nu trăiască, ci să moară de mâinile poporului lor». Deci, cum am fi dat noi cuiva otravă, când un lucru ca acela nu este o mai mică răutate ca aceea, de a ne lepăda de Dumnezeul nostru? Căci pentru amândouă greşelile acelea stă deasupra noastră pedeapsa de moarte".

Acestea grăindu-le sfânta, cu dulceaţă o ascultau pe ea şi minunându-se de frumuseţea şi de înţelepciunea ei, nu puteau să-i grăiască ceva împotrivă, ci fiecare în sine gândea: „Eu voi ruga pe împăratul ca să le elibereze de la moarte şi îmi voi lua mie pe fecioara aceasta de femeie". Şi abia a răspuns Mauptis, zicând: „Deşi nu se cade vouă a face fermecătorii, precum aţi zis, ca să nu călcaţi legea voastră, însă, dorind răzbunarea morţii fratelui vostru, aţi făcut aceasta". Răspuns-a Sfânta Fervuta: „Dar ce rău a pătimit de la voi fratele nostru, ca pentru aceea să vă doresc vouă moartea, şi viaţa noastră să o pierdem la Dumnezeu? Căci deşi voi l-aţi ucis pe el, iuţindu-vă cu păgânească voastră mânie, însă el este viu şi se bucură cu Hristos în cereasca Lui Împărăţie, în faţa căreia împărăţia voastră nu este nimic". Acestea zicându-le sfânta, a poruncit boierul, să ducă pe sfintele fecioare în temniţă.

A doua zi foarte de dimineaţă, Mauptis, boierul vrăjitorilor, a trimis în taină, în temniţă, la Sfânta Fervuta, zicându-i: „Iată gata sunt, ca să rog pe împăratul să fii vie tu şi cele cu tine, numai să voieşti să-mi fii mie femeie”. Iar sfânta fecioară, auzind acelea, cu îndrăzneală a răspuns: „Astupă-ţi gura, preanecuratule câine, vrăjmaşule al lui Dumnezeu şi a toată dreptatea, să nu îndrăzneşti mai mult unele ca acele necurate cuvinte, să le aduci în urechile mele, că nu suferă mintea să le audă pe acelea. Nu va fi aceasta în veci, pentru că odată m-am unit cu Domnul meu Iisus Hristos şi fecioria mea Aceluia o păzesc şi credinţa şi adevărul Aceluia mă sârguiesc a le păzi. Că Hristos, fiind singurul fără de păcat, este puternic să mă scoată din păgâneştile voastre mâini şi din necuratele voastre gânduri, pe care le-aţi pus asupra mea. Deci nu mă tem de moarte, nici mă înfricoşez de ucidere, pentru că prin aceasta mă trimiteţi la Sfântul Episcop Simeon, iubitul meu frate, şi acolo voi afla mângâiere de necazurile mele şi de suspinurile, cu care m-am întristat după moartea lui”.

Astfel Sfânta Fervuta, mireasa lui Hristos, a izgonit pe trimisul lui Mauptis cu necinste de la sineşi; iar pe însuşi Mauptis, boierul vrăjitorilor, l-a umplut de mare ruşine. La fel a făcut şi celorlalţi doi boieri, care de frumuseţea ei se răniseră. Pentru că fiecare dintre dânşii trimitea în taină la dânsa în temniţă pe solii lor, ca să o amăgească spre a lor însoţire, dar toţi au fost ruşinaţi de ea. După aceea înţelegându-şi fiecare unul altuia pofta către fecioara aceea şi văzându-şi paguba lor, s-au sfătuit toţi cei trei boieri să piardă cu totul pe fecioara Fervuta şi pe cele împreună cu dânsa. Deci au mărturisit cu nedreptate înaintea împăratului, minţind că acele trei creştine sunt vrăjitoare şi fermecătoare vrednice de moarte.

Deci le-a poruncit împăratul să se închine soarelui şi să fie vii. Iar sfintele muceniţe fiind duse iarăşi la judecată înaintea celor trei boieri, după ce au auzit acea poruncă împărătească, au răspuns: „Noi ne închinăm lui Dumnezeu Făcătorul cerului şi al pământului şi cinstea Aceluia nu o vom da soarelui, care este făptură a lui Dumnezeu pe Care Îl cinstim noi, iar ale voastre îngroziri, niciodată nu pot să ne despartă de dragostea Mântuitorului şi Domnului nostru Iisus Hristos”. După ce sfintele au zis acestea, Mauptis şi cei doi boieri, au strigat cu glas mare: „Să se piardă de pe pământ femeile acestea, care au dat împărătesei otravă şi au aruncat-o pe ea în cumplită boală”. Şi s-a dat de la împărat, asupra sfintelor muceniţe, hotărâre de moarte, ca acele trei femei creştine să moară cu acel fel de moarte cu care vor voi vrăjitorii Persiei. Şi ziceau oamenii aceia

păgâni: „De nu se vor tăia femeile acelea în două, iar împărăteasa de nu va trece printre părţile tăiate ale trupurilor lor, nu va putea să se tămăduiască”.

Şi fiind duse la tăiere sfintele muceniţe, Mauptis iarăşi a trimis la Sfânta fecioară Fervuta, zicându-i: „De voieşti să mă asculţi pe mine, apoi nici tu nu vei muri, nici cele ce sunt cu tine”. Iar sfânta fecioară, cu mare şi mânios glas ocărându-l, i-a zis: „Pentru ce, necuratule câine, grăieşti acestea, pe care nici a le auzi nu pot? Pentru că eu desăvârşit doresc să mor pentru Hristos Dumnezeul meu, ca să dobândesc de la El viaţa veşnică; pentru că niciodată nu voi iubi viaţa aceasta vremelnică, ca să nu mor cu moartea cea veşnică”. Atunci păgânii, scoţând pe sfintele mucenice din cetate, au înfipt pentru fiecare câte doi pari. De unul au legat pe Sfânta Muceniţă Fervuta de grumaji, iar spre altul i-au întins picioarele ei. Asemenea şi pe sora ei şi pe roabă, întinzându-le la pari, le-au legat şi aducând un ferăstrău de lemn, le-au ferestruit în două.

Astfel sfintele muceniţe, miresele lui Hristos, şi-au dat preacuratele lor suflete în mâinile Mirelui lor Celui fără de moarte. După aceasta muncitorii au pus şase copaci mari, trei de-o parte a drumului şi trei de alta, şi au spânzurat de ei părţile cele ferestruite ale trupurilor sfintelor muceniţe. O, înspăimântătoare privelişte şi vedere plină de lacrimi! După aceea au petrecut-o pe necurata lor împărătească, pe calea aceea, printre trupurile cele spânzurate ale sfintelor muceniţe, şi a trecut după dânsa toată mulţimea poporului, iar la sfârşit cinstitele trupuri ale Sfintelor Muceniţe le-au aruncat într-o groapă.

Aşa s-a sfârşit Sfânta Muceniţă Fervuta, împreună cu sora ei şi cu roaba sa, în patru zile ale lunii Aprilie, întru Iisus Hristos Domnul nostru, Căruia I se cuvine slava şi împărăţia, cinstea şi închinăciunea în vecii vecilor. Amin.

TOT ÎN ACEASTĂ ZI, CUVIOSUL PUPLIE MONAHUL

Acest cuvios a fost în părţile Egiptului, pe vremea împărăţiei lui Iulian Paravatul. Şi mergând acel împărat păgân în Persia, a trimis pe diavol în părţile Apusului, ca degrab să-i aducă lui vreo veste de acolo. Apoi mergând diavolul în locul acela, unde petrecea cuviosul Puplie monahul, a stat în acel loc zece zile nemişcat, neputând să se ducă mai departe. Căci cuviosul acela, simţind pe

diavol că trece pe acolo, a stat la rugăciune şi n-a încetat să se roage ziua şi noaptea, ridicându-şi mâinile în sus, şi s-a întors diavolul fără nici o ispravă la Iulian.

Şi a zis către dânsul Iulian: „Pentru ce ai zăbovit atâta vreme?" Diavolul i-a răspuns: „Am zăbovit şi fără de ispravă la tine m-am întors, că am aşteptat zece zile, până ce ar înceta Puplie monahul de la rugăciune, ca să pot trece fără oprire acel loc, şi nimic sporind, m-am întors". Atunci păgânul Iulian a zis cu mânie către diavol: „Când mă voi întoarce de la război, mă voi răzbuna pe acel monah". Dar nu după multe zile a fost ucis Iulian depărtatul, cu nevăzuta putere a lui Dumnezeu. Şi îndată, un voievod din cei ce era cu dânsul, vânzându-şi toate averile sale şi împărţindu-le la săraci, a mers la Cuviosul Puplie şi, lepădându-se de lume, s-a făcut monah ales. Iar Puplie Cuviosul după îndestulată vreme, desăvârşit plăcând lui Dumnezeu, s-a mutat în lăcaşurile cereşti.

TOT ÎN ACEASTĂ ZI, CUVIOSUL IOSIF MELODUL ŞI FĂCĂTORUL DE CANOANE

Patria Sfântului Iosif a fost Sicilia, unde s-a născut din părinţi dreptcredincioşi şi îmbunătăţiţi, pe nume Plotin şi Agatia, cărora, pentru viaţa lor cea plăcută lui Dumnezeu, le-a dat Domnul parte să nască un rod ca acesta, care este la toată Sfânta Biserică de bună trebuinţă şi care a fost mai pe urmă ales scriitor de cântări, împodobind Biserica cu cântări şi canoane.

Acest copil a fost crescut în buna învăţătură a cărţii şi povăţuit la obiceiul cel bun, încât chiar în obiceiurile lui copilăreşti se puteau vedea semnele bărbatului îmbunătăţit, ce avea să fie desăvârşit. Pentru că era blând, lin şi smerit, înstrăinându-se de jocurile copilăreşti, iubind postirea şi înfrânarea din copilărie – că nu căuta bucate dulci, ci numai cu pâine şi cu apă se hrănea şi acelea seara –, şi aşa a sporit foarte mult în învăţătura dumnezeieştilor Scripturi.

Astfel crescând pruncul acela cu trupul şi cu duhul, au năvălit barbarii asupra unei părţi a Siciliei şi au fost nevoiţi părinţii lui să fugă din patria lor în alte părţi. Deci a mers Iosif cu dânşii în Peloponis mai întâi, apoi, lăsându-şi părinţii pentru Dumnezeu, s-a dus în Tesalonic, Mitropolia Macedoniei. Aici, intrând într-o mănăstire, s-a tuns în rânduiala monahicească şi s-a deprins bine în

ostenelile pustniceşti, trecând prin tot felul de nevoinţe ale vieţii călugăreşti şi împlinind fără lenevire toată fapta bună, încât s-a făcut bărbat desăvârşit şi monah iscusit.

Patul lui îi era pământul acoperit cu o piele, îmbrăcăminte avea o vechitură netrebnică, postirea îi era aspră, hrana, o bucată mică de pâine şi apă cu măsură. Priveghea toată noaptea, se pleca în genunchi totdeauna, cânta din gură de-a pururea şi lucra mereu. Apoi se îndeletnicea cu citirea dumnezeieştilor cărţi, umplându-se de înţelepciune şi de înţelegere duhovnicească. Şi era între fraţi ca un înger al lui Dumnezeu, strălucind prin chipul cinstitei şi sfintei sale vieţi, ale cărui fapte bune şi multele nevoinţe nu se pot spune cu de-amănuntul. Astfel fericitul Iosif, cu bună plăcere slujind lui Dumnezeu mai mult decât alţii, a fost silit de egumen şi de fraţi să ia rânduiala preoţiei şi a fost hirotonit preot de episcopul Tesalonicului. În această sfinţită rânduială se sârguia spre mai mari nevoinţe şi osteneli, săvârşind adeseori dumnezeieştile Taine, rugându-se cu lacrimi pentru el şi pentru toată lumea. Şi a mers în mănăstirea aceea Cuviosul Grigorie Decapolitul şi, văzând pe Cuviosul Iosif şi cunoscând că este un bărbat sfânt, l-a iubit foarte şi l-a câştigat pe el prieten şi împreună vieţuitor.

Iar după câtăva vreme, ducându-se în Bizanţ pentru întărirea credincioşilor care erau tulburaţi de eretici în acea vreme, a rugat pe egumen şi pe fraţi să-i dea ajutor pe Iosif, pentru că nu voia să se despartă de el. Dar şi fraţii şi egumenul nu voiau să se lipsească de un împreună vieţuitor ca acela, care era rob adevărat al lui Dumnezeu. Însă, netrecând rugămintea marelui stareţ, socotind şi trebuinţa Bisericii care se învăluia de furtuna ereticilor, au lăsat pe fericitul Iosif să plece cu Sfântul Grigorie Decapolitul la Bizanţ. Mergând ei acolo, locuiau la biserica Sfinţilor Mucenici Serghie şi Vah şi se oboseau prin aspra viaţă, râvnind unul altuia, dar mai ales Fericitul Iosif urmând mai bătrânului nevoitor, marelui Părinte Grigorie. Pe acela având-l pildă, punea în inima sa în toate zilele multe nevoinţe spre săvârşirea faptei bune. Şi se osteneau amândoi cu dinadinsul, învăţând pe cei binecredincioşi să se ferească de vătămarea ereticilor, să nu se tulbure, nici să se îndoiască de dogmele dreptei credinţe, ci să fie tari în mărturisirea adevărului. Căci într-acea vreme, răucredinciosul împărat Leon Armeanul, înnoind blestematul eres al luptării de icoane, ridicase asupra Bisericii mare prigonire, lepădând sfintele icoane din bisericile lui Dumnezeu şi călcându-le cu picioarele, fără de cinste, iar pe dreptcredincioşii păstori izgonindu-i de pe scaunele lor, muncindu-i

în multe feluri şi pierzându-i, şi în locul lor punând pe ereticii cei de un gând cu el.

Atunci Sfântul Grigorie împreună cu Sfântul Iosif, îmbrăcându-se în platoşa credinţei, umblau pe uliţele cetăţii, prin târg şi prin casele credincioşilor, sfătuindu-i, îndemnându-i şi rugându-i să nu se amăgească de vicleşugul ereticilor. Şi erau cuvintele lor ca roua cea de dimineaţă, care învia florile şi iarba ţarinii cea veştejită de zăduful zilei, pentru că înviau inimile omeneşti cele ce se mâhneau şi se îndoiau, ca şi cum se veştejeau de zăduful învăţăturilor ereticeşti.

După aceea, Cuviosul Grigorie a fost rugat de mulţimea monahilor să trimită pe fericitul Iosif în Roma cea veche, ca pe un iscusit în cuvinte şi ca pe cel ce, cu puterea trupească, putea suferi osteneala căii celei lungi, la dreptcredinciosul Papă, care era atunci Leon al treilea, şi la toţi pravoslavnicii de acolo, ca să le spună despre prigonirea ce se făcea în Constantinopol asupra Sfintei Biserici, doar cumva dreptcredincioşii de acolo vor putea să ajute celor asupriţi, să surpe dogmele ereticeşti cele nedrepte şi să astupe gura ereticilor cea hulitoare.

Deci Cuviosul Grigorie a sfătuit pe fericitul Iosif, zicându-i: „Acum, o, fiule, este vremea să-ţi arăţi osârdia dragostei tale către Dumnezeu şi râvna pentru dreapta credinţă. Mergi la Roma cea veche, vesteşte acolo păstorului celui blând şi tuturor celor ce la Apus ţin credinţa cea dreaptă, câte primejdii a adus la Răsărit, asupra Sfintei Biserici răucredinciosul împărat, cel cu numele de fiară; cum a scuipat şi a călcat icoana lui Hristos şi a Preacuratei Maicii Lui, şi cum a luat podoaba Bisericii şi a izgonit cu nedreptate pe păstorii cei buni, iar pe mincinoşii păstori, pe năimiţi şi pe lupii cei răpitori, i-a trimis în turma lui Hristos, şi oile sunt răpite şi risipite. Spune cum, în toate zilele, Biserica lui Hristos este învăluită de mânioasa furtună a stăpânitorului, şi cum cumplitul Leon, care a venit din Armenia, răcneşte cu îngrozire şi înghite pe mulţi cu vicleşugul său cel ereticesc. Vesteşte-le, îndeamnă-i şi roagă-i ca să scoată sabia cuvântului lui Dumnezeu şi să stea împotriva celor ce ne prigonesc!”

Unele ca acestea şi altele asemenea cu acestea grăind Sfântul Grigorie, fericitul Iosif, care din tinereţe se deprinsese bine la ascultare, nimic împotrivă n-a grăit, ci cu smerenie plecându-şi capul şi cerând rugăciunile părintelui şi binecuvântare de drum, s-a suit în corabie şi a plecat. Iar judecăţile lui Dumnezeu cele neştiute, într-alt chip au voit. Pentru că Dumnezeu, Cel ce pe toate le

rânduieşte spre folos, prin cele ce ni se văd nouă a fi potrivnice şi greu de îndurat, face uneori lucruri minunate şi preaslăvite mai presus de nădejde, spre pomenirea numelui Său cel sfânt. Deci şi calea spre Roma a lui Iosif, după rânduiala lui Dumnezeu, s-a împiedicat într-acest chip: Cei de un gând cu împăratul Leon Armeanul, slujitorii şi ajutătorii tiraniei lui la eresul acela, înştiinţându-se că mulţi din cetatea împărătească se duc în alte ţări, fugind de luptătorii de icoane, au rânduit în taină pândiri tâlhăreşti pe drumurile cele de pe apă şi de pe uscat, ca, prinzându-i pe cei ce fugeau, să-i întoarcă în mâinile luptătorilor de icoane. De aceea nu s-a tăinuit nici aceasta, că monahii cei dreptcredincioşi l-au trimis pe Cuviosul Iosif spre Apus, la Roma.

Deci i-au ieşit înainte tâlharii, care pentru aceea erau rânduiţi pe mare, şi a căzut cuviosul în mâinile potrivnicilor, care, jefuind corabia aceea şi prinzând pe toţi cei ce erau cu Cuviosul Iosif, i-au trimis în Creta la prigonitorii de icoane. Acolo cuviosul, fiind pus în lanţuri grele, a fost aruncat în temniţă, unde mai erau o mulţime de legaţi, pătimind împreună cu dânsul pentru dreapta credinţă, pe care Sfântul Iosif îi mângâia ziua şi noaptea cu cuvinte insuflate de Dumnezeu, singur veselindu-se pentru Domnul său în legături şi zicând către ceilalţi:

„Ce poate să fie mai dulce şi mai de bucurie decât lanţurile acestea, cu care, pentru dragostea lui Hristos şi pentru icoana cea sfântă a Lui, suntem legaţi? Deşi îndurăm nevoi în legăturile cele de puţin timp, totuşi ni se cuvine a mulţumi lui Dumnezeu pentru pătimirea aceasta, având pildă vie pe Sfântul Pavel, care, socotind lanţurile ca pe nişte podoabe de aur, negrăit se bucura, că s-a învrednicit pentru numele lui Iisus Hristos a pătimi unele ca acestea. Iar mai ales şi Însuşi Hristos a pătimit pentru noi, lăsându-ne pildă ca să urmăm Lui, *Care n-a săvârşit nici un păcat, şi ocărât fiind, n-a ocărât, şi pătimind, n-a ameninţat*, precum zice Sfântul Apostol Petru.

Este cu adevărat oarecare necaz din simţitele dureri ale trupului, dar este cu neputinţă a se numi cineva purtător al jugului lui Hristos, de nu-I va urma Lui, răbdând aceleaşi pătimiri pe care El pentru noi Le-a răbdat, fiind Dumnezeu Atotputernic, Care putea şi în alt oarecare chip să mântuiască pe om, însă a binevoit ca din osteneli şi chinuri să se nască acea putere a faptei bune, care poate să deschidă uşa cerului, care de mult a fost încuiată. Şi nu altă cale ne-a arătat nouă spre mântuire, ci numai aceea aşternută cu osteneli şi cu necazuri. Deci pentru ce dar să ne tulburăm, punându-ne sănătatea noastră în

pătimire pentru Sfânta Icoană a Mântuitorului şi a Preacuratei Maicii lui Dumnezeu? Căci aşa împotrivindu-ne poruncii împăratului celui răucredincios, vom câştiga darul lui Dumnezeu şi ajutorul cel în vreme bună".

Cu aceste cuvinte şi cu altele asemenea acestora, Cuviosul Iosif mângâia şi întărea pe cei împreună cu dânsul legaţi, care, pentru cinstea icoanelor, erau închişi în temniţă. Şi s-a întâmplat de era aruncat acolo cu dânşii un oarecare dreptcredincios episcop, care era prigonit de asemenea pentru cinstirea sfintelor icoane. Acela, neputând suferi nevoile temniţei, se tulbura de gânduri ca un om şi, ca o corabie învăluindu-se foarte, era aproape de înecare, pentru că acum începea a se învoi la erezia prigonirii icoanelor, ca să se libereze din legăturile şi din primejdiile în care se afla.

Acea tulburare a lui înţelegând-o Cuviosul Iosif, câte cuvinte n-a grăit către dânsul, câte lacrimi n-a vărsat, rugându-l şi sfătuindu-l, ca pentru icoana lui Hristos, ca şi pentru însuşi Hristos să nu se îndoiască a muri. Şi nu în deşert i-au fost aceluia cuvintele cele de Dumnezeu insuflate. Pentru că atât de mult s-a întărit prin acelea episcopul acela, încât şi în muncile cele cumplite nu s-a lepădat de buna sa credinţă, ci cu bărbăţie şi cu mărime de suflet a răbdat până la sfârşit. Căci atunci când l-au scos la judecată şi a văzut pe muncitori şi uneltele cele de muncă, nu s-a înfricoşat câtuşi de puţin, ci singur dezbrăcându-şi hainele de pe dânsul, se dădea de bună voie la bătăi, dorind să rabde şi o mie de morţi, de ar fi fost cu putinţă, pentru Hristos Dumnezeul Cel ce S-a întrupat, Care este închipuit prin zugrăvirea icoanelor. Deci, fiind spânzurat gol la munci şi cu săgeţi însăgetat, iar la sfârşit fiind lovit cu o piatră mare în cap, şi-a dat duhul său Domnului.

Iar fericitul Iosif, înştiinţându-se de mucenicescul sfârşit al episcopului, s-a bucurat foarte mult de a lui neînduplecată bărbăţie şi mulţumea lui Hristos, Cel ce a întărit la o nevoinţă ca aceea pe alesul Său ostaş, care, deşi alunecase puţin, însă bine îndreptându-se, a biruit pe vrăjmaş. Încă şi pe mulţi alţii, Sfântul Iosif, de asemenea, i-a izbăvit din sufleteasca pierzare şi la Hristos înainte i-a trimis, învăţându-i neîncetat spre calea mântuirii. Şi singur el era păzit de moarte de Dumnezeu, ca să se lungească viaţa lui spre folosul celor mai mulţi.

Şi petrecând sfântul în temniţa aceea ca la şase ani, a sosit cumplitul sfârşit al răucredinciosului împărat Leon Armeanul, căci venind noaptea praznicului Naşterii lui Hristos, a fost ucis de ostaşii săi în biserică, la cântarea Utreniei. Şi în acelaşi ceas Cuviosul Iosif

a fost înştiinţat în temniţa Critului de pierzarea acelui tiran şi a fost liberat cu minune din legături, prin arătarea către dânsul a Sfântului Ierarh Nicolae. Pentru că toată noaptea aceea petrecând-o Sfântul Iosif fără somn, cântând cântările praznicului şi rugându-se, la cântarea cocoşilor a strălucit o lumină în temniţă şi a stat înaintea lui un bărbat cu sfinţită cuviinţă şi cinstit, îmbrăcat în veşminte arhiereşti, cărunt la păr, cu faţă luminoasă, grăind către dânsul: „De la Mira Lichiei am venit la tine, fiind trimis de Dumnezeu, ca degrabă să-ţi aduc veste de bucurie; pentru că vrăjmaşul cel ce a tulburat Biserica şi a risipit oile lui Hristos, s-a lipsit de împărăţie şi de viaţă, fiind chemat la judecata lui Dumnezeu. Deci, acum ţi se cade să te întorci la Constantinopol şi cu darul Sfântului Duh care locuieşte în tine, pe mulţi să-i întăreşti". Spunându-i aceasta, i-a dat o hârtie şi i-a zis: „Primeşte această hârtie şi o mănâncă". Iar scrisoarea era aceasta: „Grăbeşte, Îndurate, şi Te sârguieşte ca un Milostiv spre ajutorul nostru, că poţi, dacă voieşti".

Iar Iosif, luând acea hârtie şi citind-o, a înghiţit-o cu bucurie şi a zis: „Cât sunt de dulci gâtlejului meu cuvintele acestea". Şi i-a poruncit cel ce i se arătase ca să şi cânte acele cuvinte şi, cântându-le cu bucurie, îndată a văzut lanţurile şi obezile sale dezlegate şi căzute de pe grumaz, de la mâini şi de la picioare şi a auzit pe Sfântul Ierarh Nicolae, grăindu-i: „Scoală-te şi urmează-mă". Şi, sculându-se, a ieşit din temniţă, deschizându-se uşile singure de la sine, iar străjerii temniţei nu ştiau nimic de aceasta. Şi se vedea că era dus prin văzduh de o putere dumnezeiască nevăzută şi în puţin timp s-a aflat la Constantinopol, pe calea cea mare care duce în cetate, şi slăvea pe Dumnezeu pentru o minune ca aceea preaslăvită.

Iar după ce Sfântul Iosif a intrat în cetate, n-a găsit între cei vii pe iubitul său părinte, pe Sfântul Grigorie Decapolitul, pentru că se dusese către Domnul, dar a văzut pe Ioan, ucenicul lui, şi a plâns mult după părintele său, Grigorie, că nu s-a învrednicit să-l vadă iarăşi viu; şi a vieţuit lângă mormântul lui împreună cu părintele Ioan. Ci după multă vreme s-a dus şi Ioan către Domnul şi l-a îngropat aproape de Sfântul Grigorie. După aceea Cuviosul Iosif s-a mutat în alt loc osebit şi liniştit, afară din cetate, nu departe de biserica Sfântului Ioan Gură de Aur. Acolo sălăşluindu-se, a zidit o biserică în numele arhiereului lui Hristos, Nicolae, şi a adus acolo moaştele la amândoi părinţii, ale Sfântului Grigorie Decapolitul şi ale lui Ioan. Apoi a întemeiat acolo mănăstire şi a adunat fraţi şi venea la dânsul totdeauna mulţime de oameni duhovniceşti şi mireneşti, ca

să-i asculte învăţăturile lui cele insuflate de Dumnezeu, pentru că darul Sfântului Duh izvora ca un râu din gura lui, prin cuvintele cele grăite cu dulceaţă.

Odată ducându-se Cuviosul Iosif în Tesalia, a câştigat o bună parte din moaştele Sfântului Apostol Vartolomeu, pentru că i le dăruise lui un bărbat îmbunătăţit cunoscut lui. Pe acestea luându-le în al său lăcaş, a zidit biserică aparte în numele Sfântului Apostol Vartolomeu, şi partea aceea a sfintelor moaşte le-a pus cu cinste în ea. Şi se învrednicea adesea a-l vedea în vedenia visului, căci avea către dânsul mare dragoste şi credinţă. Şi dorea să împodobească prăznuirea acelui sfânt apostol cu cântări de laude, dar nu îndrăznea, îndoindu-se de va fi plăcut sfântului apostol acel lucru, sau nu. Şi se ruga cu dinadinsul lui Dumnezeu şi apostolului Lui, ca să i se dea înştiinţare despre aceasta şi înţelepciune să i se dăruiască de sus, ca să poată scrie bine stihirile de cântare.

Deci, rugându-se el pentru aceasta patruzeci de zile, cu post şi cu lacrimi şi apropiindu-se ziua pomenirii acelui apostol, la Vecernia praznicului a văzut pe Sfântul Apostol Vartolomeu arătându-se în altar îmbrăcat în haine albe, perdeaua altarului fiind ridicată, şi chemându-l la dânsul. Şi ducându-se Iosif mai aproape, Sfântul Apostol Vartolomeu a luat de pe dumnezeiasca masă cartea Sfintei Evanghelii şi a pus-o pe pieptul lui Iosif, zicându-i: „Să te binecuvinteze dreapta Atotputernicului Dumnezeu şi să izvorască de pe limba ta cereşti ape ale înţelepciunii, facă-se inima ta scaun al Sfântului Duh, iar cântările tale să îndulcească toată lumea”.

Zicând aceasta, Sfântul Apostol Vartolomeu s-a făcut nevăzut, iar Cuviosul Iosif, umplându-se de negrăită bucurie şi darul înţelepciunii simţindu-l în sine, s-a pornit cu totul spre mulţumire. Şi din acel ceas a început să scrie cântări bisericeşti şi pesne de canoane, împodobind nu numai praznicul Sfântului Apostol Vartolomeu, dar şi pe ale multor sfinţi. Dar mai ales pe Preacurata Maică a lui Dumnezeu a cinstit-o cu multe canoane, asemenea şi pe Sfântul Ierarh Nicolae, şi a umplut Sfânta Biserică de cântările lui cele frumoase, de unde şi-a câştigat şi numirea de scriitor de cântări.

După aceea, împărăţind Teofil, s-a ridicat iarăşi viforul prigonirii de icoane asupra Bisericii şi mulţi erau prigoniţi şi munciţi. Atunci şi Cuviosul Părintele nostru Iosif, scriitorul de cântări, pentru arătata mustrare cea cu îndrăzneală a eresului, a fost izgonit în Herson, unde a petrecut în legături şi chinuri, până la moartea lui Teofil. Apoi, după moartea acestuia, a fost chemat la Constantinopol de împărăteasa Teodora, care împărăţea împreună cu fiul ei,

Mihail, şi ridicase la locul ei dreapta credinţă împreună cu preasfinţitul patriarh Metodie. Iar după mutarea Sfântului Metodie, luând scaunul Sfântul Ignatie, în acea vreme Cuviosul Iosif a fost pus de dânsul păzitor de vase al dumnezeieştii Biserici celei mari a cetăţii împărăteşti. Şi era foarte iubit de preasfinţitul patriarh, asemenea şi de toată rânduiala duhovnicească şi mirenească, pentru viaţa lui cea îmbunătăţită şi pentru învăţăturile cele preaînţelepte şi de suflet folositoare care ieşeau din limba lui, prin care pe mulţi îi povăţuia la calea mântuirii.

Însă după câţiva ani a pătimit iarăşi izgonire pentru că a mustrat fărădelegea lui Varda, fratele împărătesei, care a fost întâi stăpânitor după împăratul. Căci, izgonindu-şi Varda fără de vină pe soţia sa cea după lege, a luat ca soţie pe o altă femeie, rudenia sa, silind legile bisericeşti şi netemându-se de Dumnezeu, nici de oameni ruşinându-se. Pe acela îl mustra Cuviosul Iosif, precum odată Sfântul Ioan Înaintemergătorul mustra la arătare pe Irod. Pentru acest lucru a fost izgonit şi chinuit de dânsul, precum şi preasfinţitul patriarh Ignatie, căci şi acela a răbdat izgonire şi primejdii multe de la Varda cel fără de lege.

Apoi, după ce Varda a fost ucis de slugile împărăteşti, pierind cu sunet, iar după dânsul şi împăratul Mihail fiind asemenea lipsit de viaţă de către ai săi, a luat împărăţia Vasile Macedon. Atunci s-au întors în Constantinopol şi Sfântul Ignatie cu Sfântul Iosif. Deci, Ignatie şi-a luat iarăşi scaunul său şi Iosif iarăşi cea mai dinainte cinste a păzirii de vase. Şi nu numai preasfinţitului Ignatie, dar şi lui Fotie, care a fost după dânsul la patriarhie, Sfântul Iosif, scriitorul de cântări, le era iubit şi cinstit. Pentru că acel patriarh toată rânduiala bisericească o încredinţase cuviosului şi-l numea pe el om al lui Dumnezeu şi înger în trup şi părinte al părinţilor. Deci a poruncit la tot clerul său ca pe Cuviosul Iosif să-l aibă ca părinte duhovnicesc, descoperindu-i gândurile lor şi mărturisind greşelile lor. Şi era cuviosul înainte văzător, văzând mai înainte greşelile cele tăinuite. Însă nu mustra pe cel greşit, ci cu cuvinte îndemnătoare îl învăţa până ce, umilindu-se cel ce se mărturisea, îşi spunea singur fărădelegea tăinuită; pentru că era puternic în cuvintele cele de Dumnezeu insuflate, cu înlesnire putând să întoarcă pe cei păcătoşi la pocăinţă.

Iar după ce a petrecut ani mulţi şi a ajuns la adânci bătrâneţi, a slăbit cu trupul de ostenelile cele multe, în care a fost din tinereţe, pe de o parte nevoindu-se pustniceşte, iar pe de alta răbdând pentru dreptate prigoană, legături şi temniţe, ţinând rânduiala bisericească, împodobind cu cântări praznicele şi pomenirile sfinţilor şi îngrijindu-se mult pentru mântuirea sufletelor omeneşti. Deci aproape de

moarte ajungând, a căzut în boală, când se sfârşeau zilele Sfântului Post de patruzeci de zile, având înştiinţare în somn de la Dumnezeu pentru mutarea sa cea grabnică.

Deci în Sfânta Vineri cea Mare a Patimilor celor de voie ale lui Hristos, scriind toate vasele şi lucrurile bisericii cele încredinţate lui, le-a trimis la preasfinţitul patriarh Fotie şi se pregătea de ieşire, rugându-se lui Dumnezeu şi zicând: „Mulţumesc Ţie, Doamne Dumnezeul meu, că în umbra aripilor Tale m-ai păzit în toate zilele vieţii mele. Şi acum până în sfârşit păzeşte-mi duhul meu şi dă-mi mie ca fără vătămare să scap de diavolii întunericului şi de înfricoşările cele din văzduh; ca nu cândva să se bucure de mine vrăjmaşul meu, pentru neştiinţa mea şi pentru greşelile ce am făcut în viaţa mea.

Păzeşte turma Ta, o, Cuvinte al Tatălui, şi toate ale Tale cele zidite cu dreapta Ta, apără-le până la sfârşitul veacului. Fii ajutător fiilor celor iubiţi ai Bisericii Tale. Dă miresei Tale – Sfintei Biserici – pace veşnică şi alinare neînviforată. Pe împărătească sfinţenie, cu ale Tale daruri luminează-o. Pe mândrul Veliar supune-l sub picioarele celor ce apără credinţa cea dreaptă şi pe toate eresurile cele vătămătoare de suflet izgoneşte-le de la Biserica Ta, iar sufletului meu dăruieşte-i, ca în pace şi cu blândeţe să se despartă de trupul acesta. Şi deşi nu sunt din numărul sfinţilor şi plăcuţilor Tăi în care a petrecut Duhul Sfânt, pentru că mă ştiu că sunt păcătos înaintea Ta, însă Tu, fiind bunătatea cea nemăsurată, nu căuta la greşelile mele, ci fă-mă vrednic părţii fiilor Tăi. Amin”.

Astfel rugându-se Cuviosul Iosif, împărtăşindu-se cu dumnezeieştile Taine şi tuturor celor ce erau lângă dânsul dându-le binecuvântare, şi-a ridicat mâinile spre cer şi, cu faţa luminoasă şi veselă, şi-a dat lui Dumnezeu sfântul lui suflet. Şi îndată s-a adunat de pretutindeni mulţime de monahi şi mireni, dintre care mulţi plângeau, numindu-l unii părinte al lor, unii hrănitor, alţii făcător de bine, alţii mângâietor, iar alţii învăţător, povăţuitor şi ocârmuitor al mântuirii lor, şi l-au îngropat cu cinste şi cu laude în mormânt.

Dar mai cinstită şi mai slăvită i-a fost petrecerea sfântului său suflet în curţile cereşti, de către duhurile cele fără de moarte. Acest lucru s-a învrednicit a-l vedea cu ochii un prieten iubit al lui, bărbat drept şi plăcut lui Dumnezeu, care nu era depărtat cu locul, pentru că în acel ceas, când iubitul lui suflet, despărţindu-se de trup, mergea spre ceruri la Dumnezeu, a auzit bărbatul acela un glas de sus, zicându-i: „Ieşi din casă şi vezi tainele cele minunate ale lui

Dumnezeu!" Iar el ieşind şi privind în sus, a văzut crugul ceresc despărţindu-se în două şi ieşeau de acolo cetele sfinţilor. Mai întâi mergea ceata apostolilor, după aceea a mucenicilor, apoi a prooro-cilor şi după aceasta a arhiereilor.

Nişte lucruri ca acestea minunate văzându-le bărbatul acela, se minuna cu spaimă şi nu pricepea ce era aceasta. Apoi iarăşi a auzit glas: „Priveşte şi ia aminte, că toate cele văzute de tine îţi vor fi arătate!" Şi îndată a văzut patru tineri, unii mai luminoşi decât alţii, iar între ei mergea o Fecioară cu negrăită slavă şi cinste. Aceea era Preacurata şi binecuvântata Fecioară Maria, Maica lui Hristos Dumnezeul nostru. Ea mergând, poruncea cetelor sfinţilor bărbaţi să primească pe acel sfânt suflet, care le-a lăudat cu cântări ale lor fapte şi pomeniri şi le-a urmat cu viaţa. Şi putea să-i vadă pe toţi cu negrăită bucurie întâmpinând şi sârguindu-se cu dragoste a primi pe oarecare cinstită faţă, ce se suia spre cer.

Văzând unele ca acestea acel bărbat, gândea în sine, zicând: „Cine este acesta pe care îl învrednicesc cu atâta cinste cetele vieţuitorilor cereşti?" Şi a auzit glasul îngerilor ce duceau pe acel sfânt suflet şi cu mare glas grăiau: „Acesta este Iosif, scriitorul de cântări, împodobitorul a toată Biserica, care, învrednicindu-se de darul Sfântului Duh, a urmat vieţii apostolilor şi mucenicilor şi faptele lor le-a dat în scris; de aceea acum de la aceiaşi sfinţi primeşte cinste şi laudă".

Astfel sufletul Cuviosului Iosif, scriitorul de cântări, s-a dus la cele cereşti cu dănţuire. Iar bărbatul care a văzut aceasta, s-a umplut de nespusă bucurie dintr-acea slăvită vedenie. Însă de jale mare se cuprindea, căci nu s-a învrednicit să vadă mai mult slava aceea şi cum acel binecuvântat suflet a intrat înăuntru în cele de sus şi cum a stat înaintea luminii celei prealuminoase a lui Dumnezeu în Treime şi I s-a închinat.

Încă şi altă înştiinţare pentru această petrecere spre cer a Cuviosului Iosif s-a făcut astfel: Era în Constantinopol o biserică a Sfântului Mucenic Teodor, care se numea "Fanerot", adică arătător, căci lucrurile cele furate sau tăinuite, sau pierdute, le arăta celor ce alergau la el cu rugăciune. Şi fugind un rob foarte trebuitor de la un om şi mâhnindu-se omul acela, a mers la biserica Sfântului Teodor Fanerot şi rugăciunile îşi săvârşea, rugând pe mucenicul lui Hristos, ca să-i arate pe robul său. Şi petrecând trei zile şi trei nopţi lângă biserică şi nimic întâmplându-se, s-a mâhnit şi voia să se ducă. Şi era vremea Utreniei şi un cuvânt folositor de suflet se citea în biserică. Iar omul acela, dormitând puţin în vremea citirii, a văzut

pe sfântul arătându-se lui şi zicându-i: „De ce te mâhneşti, omule? Iosif, făcătorul de cântări, despărţindu-se de trup, am fost pe lângă dânsul. Şi mutându-se acela în această noapte, sufletul lui care ne-a cinstit cu canoane şi cu cântări, a fost petrecut spre ceruri de noi toţi şi înaintea feţei lui Dumnezeu s-a dus. Pentru aceea am zăbovit de nu m-am arătat ţie. Iar acum iată sunt aici, ascultând cererea ta. Deci du-te în cutare loc – şi i-a spus numele locului – şi acolo îl vei afla pe robul tău, pe care-l cauţi".

Amândouă aceste înştiinţări ne adeveresc ce fel de slavă a câştigat Cuviosul Iosif de la Dumnezeu pentru ostenelile sale, şi de la sfinţii lui Dumnezeu cinste şi laudă în cereştile locaşuri, unde acum, stând înaintea scaunului lui Dumnezeu, cântă cântări îngereşti, slăvind şi lăudând pe Tatăl şi pe Fiul şi pe Sfântul Duh, pe un Dumnezeu în Treime, în veci. Amin.

Notă – Acest Cuvios Iosif, scriitorul de cântări, a trăit în vremea împărăţiei lui Nichifor, a lui Mihail Curopalatul, a lui Leon Armeanul, a lui Mihail Valvos, a lui Teofil şi a lui Mihail, fiul său, care, împreună cu maica sa, Teodora, au împărăţit. El s-a săvârşit pe vremea împărăţiei lui Vasile Macedon, în anul de la facerea lumii 6391, iar de la întruparea Cuvântului lui Dumnezeu 883, în a patra zi a lunii aprilie, în săptămâna luminată a Învierii lui Hristos, în noaptea Miercurii luminate, spre Joia cea luminată. Şi atunci era slova Pascaliei 8, mâna anului 1, Paştele lui Hristos martie 31.

Se cade a şti şi aceasta, că se află doi sfinţi cu numele Iosif, scriitori de cântări. Cel dintâi, Iosif, episcopul Tesalonicului, frate bun al Cuviosului Teodor Studitul, a cărui pomenire este în 26 ianuarie; iar alt Iosif este cuviosul acesta, care a fost păzitor de vase al bisericii celei mari. Iar canoanele cele făcute de dânşii se cunosc în acel fel. Unde la începutul canonului este scris „Facerea lui chir Iosif", să cunoşti că este Sfântul Iosif cel dintâi, fratele Studitului, episcopul Tesalonicului, pentru că acel cuvânt – "chir" –, este semn de mare cinste şi stăpânire, precum este episcopia. Iar unde este scris „Facerea lui Iosif" fără adăugirea "chir", să înţelegi că este acest al doilea Cuvios Iosif, care n-a fost episcop, ci numai ieromonah, egumen şi păzitor de vase al bisericii celei mari a Constantinopolului.

LUNA APRILIE

ZIUA A CINCEA

SFINŢII MUCENICI AGATOPOD DIACONUL ŞI TEODUL CITEŢUL

Pe vremea împărăţiei lui Diocleţian şi Maximiam, păgânii împăraţi ai Romei, erau în Tesalonic doi clerici bisericeşti plăcuţi lui Dumnezeu, Agatopod şi Teodul. Agatopod era cu rânduiala diacon, bătrân de ani şi foarte înţelept, împodobit cu căruntеţe, iar Teodul era citeţ, tânăr şi frumos la faţă, fiind în anii tinereţii şi vieţuind în curăţie şi fără de prihană, fiu al unor cinstiţi părinţi creştini, care avea fraţi după trup, pe Capiton, Mitrodor şi Filostorghie, toţi desăvârşiţi dreptcredincioşi către Dumnezeu. Şi mai înainte de nevoinţa pătimirii, fericitul Teodul a luat semn de la Dumnezeu pentru cununa mărturisirii ce avea să o câştige; pentru că într-o noapte, odihnindu-se, i se părea în vedenia visului că ia în mâna sa un lucru oarecare de la o persoană cinstită.

Deci, deşteptându-se îndată din somn, a găsit în mâinile sale un inel foarte frumos, lucrat dintr-o materie neştiută şi având pecete cu închipuirea Sfintei Cruci, care era semnul pătimirii pentru Iisus Domnul, Cel ce a pătimit pe Cruce pentru noi. Cu inelul acela tânărul cel sfânt tămăduia toate bolile între oameni şi numai dacă întâmpina Teodul pe cineva din cei bolnavi, îndată fugea boala de la cel neputincios şi i se dădea sănătate, şi pentru aceasta mulţi dintre elini se întorceau către Hristos.

După aceea, păgânii împăraţi au ridicat prigonire asupra creştinilor şi au trimis poruncile lor cele necurate pretutindeni, ca oamenii să se închine idolilor celor făcuţi de mâini omeneşti, iar nu lui Dumnezeu, Ziditorul tuturor. Acea poruncă a mers şi la Tesalonic şi se puneau înainte la privelişte uneltele cele de muncire pentru cei ce nu se supuneau poruncii împărăteşti. Şi mulţi din

credincioşi fugeau să se ascundă, oriunde puteau. Unii alergau voioşi la munci, iar alţii, fiind neputincioşi, temându-se de îngrozirile cele de moarte, se lipeau de păgâni şi mâncau din jertfele cele idoleşti, iubind această deşartă viaţă mai mult decât cea fără de moarte; şi, fugind de muncile cele de scurtă vreme, îşi pregăteau moartea cea veşnică şi pierzătoare.

Deci, diavolul se bucura de unii ca aceia, însă se biruia şi se ruşina de ostaşii cei viteji la suflet şi tari ai lui Hristos, precum şi de aceşti doi sfinţi, adică de Agatopod şi Teodul, pentru că aceştia în vremea cumplitei prigoniri n-au fugit, nici nu s-au ascuns, ci petrecând în casa lui Dumnezeu totdeauna, ziua şi noaptea se rugau lui Dumnezeu pentru Sfânta Biserică, care era în primejdii şi aşteptau să-i ducă la munci. Dar, înştiinţându-se ostaşii, i-au prins şi i-au aruncat în temniţă. Pe atunci era în Tesalonic un ighemon cu numele Faustin. Acela, şezând la judecată într-una din zile, a poruncit să pună înainte la cercetare pe mărturisitorii lui Hristos, pe Agatopod şi Teodul. Iar aceia, fiind chemaţi, mergeau cu veselie ca la un ospăţ, ţinându-se de mâini unul cu altul, cu feţele luminoase şi cu sufletele viteze, şi strigau cu mare glas şi cu îndrăzneală: „Suntem creştini!” Şi astfel au stat înainte la judecata tiranului.

Iar acela vrând mai întâi pe cel tânăr să-l vâneze cu amăgirile sale, a poruncit ca să se depărteze toţi şi pe Agatopod să-l ducă de acolo, şi mai aproape de sine chemând pe Teodul, i-a zis prietenește: „Ascultă-mă, o, tânărule, rogu-te, leapădă acea nouă amăgire creştinească şi apropie-te de legile cele vechi, ca să nu te lipseşti rău de viaţa ta”. Iar Sfântul Teodul, cu faţa veselă, i-a răspuns: „Eu de mult am scăpat de toată amăgirea şi rătăcirea, iar pentru tine, care ai iubit deşertăciunea, mă tem foarte mult ca să nu cazi în moartea cea veşnică”. Aceasta zicând sfântul, nu s-a mâniat ighemonul, ci în tot chipul îl amăgea, uneori făgăduindu-i daruri, iar alteori cinste, ca să se apropie la închinarea de idoli. Şi stătea acolo un slujitor al lui Die, anume Zenos. Acela a zis către sfântul: „Dacă darurile şi cinstirile nu te pleacă spre jertfă, apoi muncile te vor sili, ca să te supui împărăteştilor porunci”.

Mucenicul a răspuns aceluia: „Îngrozirile muncilor nu pot deloc să mă înfricoşeze şi cât de puţin nu pot să mă plece la voia voastră”. Şi Faustin iarăşi îl sfătuia şi îi zicea: „Au nu este mai bună viaţa cea cinstită, decât moartea cea cumplită?” Sfântul Teodul a răspuns: „Cu adevărat şi eu am cunoscut aceasta, că mai bună este viaţa decât moartea, şi mi-am pus în minte să trec cu vederea această viaţă muritoare de puţine zile pe pământ, ca să mă fac părtaş

vieţii celei fără de moarte şi bunătăţilor cereşti celor veşnice. Drept aceea, munceşte-mă cu focul şi cu bătăile şi vei cunoaşte că trupul care se munceşte este stricăcios şi pieritor, iar sufletul cel înţelegător fiind nestricăcios, prin munci despărţindu-se mai degrabă de trup, mai mult se va veseli în viaţa cea fără de sfârşit". Zis-a ighemonul: „Spune-mi, te rog, cine este mijlocitorul acestui mare bine, pentru a cărui dragoste astăzi de voie ţi-ai ales a trece cu vederea bătăile şi moartea".

Sfântul Teodul a răspuns: „Dumnezeu, Cel ce a încuiat toate cu legile cele fireşti, şi Fiul Său, Iisus Hristos, Cuvântul Tatălui, cu a Cărui Cruce însemnându-mă din pruncie, până la sfârşitul vieţii mele nu mă voi părăsi de însemnarea Lui; ci, mai degrabă prin muncile tale mă voi despărţi de trup, decât de Crucea lui Hristos; pentru că sunt slugă credincioasă a Stăpânului meu şi nu mă înfricoşez nici de foc, nici de uneltele de muncă".

Faustin ighemonul, minunându-se de o bărbăţie şi îndrăzneală ca aceea a Sfântului tânăr Teodul, a poruncit să-l ducă departe, la un loc osebit, iar pe Sfântul Agatopod, chemându-l la sine, i-a zis: „Închină-te zeilor noştri, căci Teodul, care a fost mai înainte în înşelăciune, acum a făgăduit să se închine lor şi să aducă împreună cu noi jertfă". Iar Sfântul Agatopod, cunoscând amăgirea ighemonului, a răspuns: „Şi eu cu sârguinţă şi cu bucurie, după cuvântul lui Teodul, voi aduce jertfă adevăratului Dumnezeu şi Fiului Său, Iisus Hristos. Pentru că acelui Dumnezeu a făgăduit Teodul să-I aducă jertfă de bună mireasmă". Faustin la rândul lui a zis: „Nu acelora pe care tu îi numeşti, ci celor doisprezece zei care ţin lumea a făgăduit Teodul să le jertfească".

Iar Sfântul Agatopod, clătinând puţin din cap, a zis: „Oare dumnezei numeşti pe aceia care din materii stricăcioase i-a închipuit meşterul după asemănarea omenească? Oare dumnezei sunt aceia pe care i-au făcut oamenii cu mâinile lor şi fără de minte au legiuit să le slujească, ca unor mai buni şi mai mari decât ei? Oare dumnezei sunt aceia, care, dacă voieşte cineva să-i răstoarne şi să-i sfărâme pe dânşii, nu pot să se împotrivească, nici să se apere pe ei? Care nu văd cu ochii, nici nu umblă cu picioarele şi nici o simţire oarecare nu au în ei? Oare dumnezei sunt aceia, pe care îi cred elinii că aveau oarecând suflet viu şi spun despre dânşii că se spurcau cu preaurâte lucruri desfrânate, iar acum meşterii cioplindu-i pe aceia, îi vând pentru un ban sau pentru patru? Oare eu jertfa ce se cuvine Atotputernicului Dumnezeu să o aduc nevrednicilor şi necuraţilor ce

sunt socotiţi de tine dumnezei ai voştri? Oare cântare să cânt idolilor celor surzi?”

Unele ca acestea grăind sfântul, boierii ce stăteau înaintea ighemonului s-au temut ca nu cumva şi ceilalţi creştini care erau aduşi la ispitire să se întărească în credinţă prin cuvintele lui Agatopod. Deci, îndată a poruncit ca împreună cu Teodul să-l ducă în temniţă. Şi fiind duşi sfinţii, popor mult urmându-le, în multe feluri îi supărau pe dânşii, văzându-i că se sârguiesc spre mai bine. Pentru că unii, milostivindu-se de tinereţile lui Teodul, se sileau, prin multe şi îndemnătoare cuvinte, să-l întoarcă de la socotinţa lui cea neschimbată; iar alţii, văzând cinstitele cărunteţi ale lui Agatopod, cu glas ca de sfătuire strigau către el: „Oare şi tu, Agatopoade, ai minte copilărească, de nu cunoşti cele ce îţi sunt de folos vieţii tale?” Iar sfinţii, nerăspunzând nimic poporului, mergeau.

Şi sosind la temniţă, s-au rugat lui Dumnezeu cu linişte şi s-au alăturat celor închişi, care erau ţinuţi acolo din diferite pricini. Iar la miezul nopţii, prin oarecare vedenii dumnezeieşti s-au întărit şi s-au deşteptat bucuroşi, chemând pe Iisus, Mântuitorul tuturor. După aceea, spălându-şi mâinile şi faţa cu apă curată şi plecându-şi capul şi genunchii la pământ, cu un glas au înălţat rugăciune lui Dumnezeu, zicând:

„Dumnezeule, Făcătorule şi Atoateştiutorule, pierzătorul adâncului, Cel ce ai făcut lumea aceasta văzută şi ai rânduit alergarea cea neîncetată a cerului, ca întru dânsa soarele pe toate să le lumineze ziua, iar luna să alunge întunericul cel de noapte cu strălucirea sa, şi amândoi să slujească împreună cu stelele la creşterea celor ce se nasc pe pământ; Cel ce ai dat pământului să nască fiinţe, iar adâncului mării, naştere de peşti, păsărilor, loc în văzduh, ca marea să slujească omului celui zidit de Tine, prin ale sale daruri, iar văzduhul, prin cântarea păsărilor, să aducă cântare plăcută Ţie, apoi pământul, scoţând cu îndestulare neamului omenesc roduri de multe feluri, Ţie, Stăpânului tuturor, să-Ţi înalţe mulţumire prin gurile omeneşti.

Tu pe neamul nostru, cel ce a făcut fărădelege şi de la poruncile Tale s-a depărtat şi în beţii şi desfrânări a căzut, nu l-ai lăsat să piară până în sfârşit, nici n-ai slobozit pe diavol să orbească făptura cea înţelegătoare şi să o ducă până la tartar, ci, dând uitării greşelile omeneşti şi plecându-Te prin milostivire, ai trimis la oameni de pe scaunul ceresc pe Unul născut Fiul Tău, ca firea omenească primind-o, pe a Sa nestricăciune să o amestece cu a noastră stricăciune şi Cuvântul Tău, Cel ce petrece cu Tine pururea,

prin Care toate s-au făcut, pe cei rătăciţi în nedreptăţi să-i întoarcă iarăşi la calea cea dreaptă. Pentru că Tu cu Fiul şi Fiul cu Tine, împreună şi cu Sfântul Duh, privind spre toată lumea, cu minunile Tale cele preaslăvite i-ai adus la sfânta credinţă pe cei necredincioşi. Tu, Fiule al lui Dumnezeu, împreună cu Tatăl şi cu Sfântul Duh, pe Lazăr cel mort de patru zile l-ai înviat cu cuvântul, biruind legile firii şi ale morţii. Tu, prin tina cea pusă pe ochii lui, ai luminat pe omul cel orb din naştere, precum şi altădată acelei femei ce-i curgea sânge, când s-a atins de hainele Tale, îndată i-ai dat tămăduire, asemenea şi pe slăbănog făcându-l sănătos, i-ai poruncit să-şi poarte patul său.

Deci, şi acum, o, Dumnezeule, binevoieşte întru însoţirea noastră şi ne întăreşte cu putere de sus, ca prin ajutorul Tău suferind cu vitejie muncile păgânilor, să putem trece la cereasca Împărăţie".

Astfel rugându-se sfinţii, cei ce erau legaţi împreună cu dânşii, care pentru ucideri sau desfrânări erau ţinuţi acolo, lepădând frica morţii celei trupeşti, degrabă au căzut la picioarele sfinţilor, cerându-şi iertare de greşelile lor şi scăpare din moartea cea sufletească. Iar poporul care era afară, stricând încuietorile temniţei a intrat înăuntru şi asculta cu dulceaţă şi cu mirare cuvintele ce ieşeau din gurile robilor lui Dumnezeu. Văzând-o aceasta Evpsihie, mai marele curţii Tesalonicului şi osârdnicul slujitor al diavolului, a alergat degrabă la ighemon, spunându-i că mulţi vor lăsa slujba zeilor dacă acei doi creştini care se ţin legaţi în lanţuri nu vor fi pierduţi degrabă. Şi s-a tulburat ighemonul de mânie şi îndată a trimis ostaşi ca să aducă la dânsul pe bătrân şi pe tânăr şi i-a pus înainte la nedreaptă judecată pe robii lui Hristos.

Deci, uitându-se ighemonul către Sfântul Teodul, a zis: „Oare nu ştii că cu dreptate este a asculta poruncile împăraţilor ce stăpânesc lumea?" Sfântul Teodul a răspuns: „Pe cele ce le porunceşte Stăpânul cerului şi al pământului, pe acelea cu adevărat trebuie a le asculta mai întâi şi cu lucrul a le împlini, că acesta este lucru dreptcredincios, iar cele ce poruncesc împăraţii cei vremelnici, numai acele porunci care vor fi drepte şi nepotrivnice cerescului Făcător este bine a le asculta, iar de sunt nedrepte, apoi nicidecum nu se cade a le asculta pe dânsele".

Faustin ighemonul a zis: „Spune-mi mie, cine a făcut cerul?" Răspuns-a Sfântul Teodul: „Dumnezeu Atotţiitorul şi Fiul lui Dumnezeu, Iisus Hristos, Care este Cuvântul Tatălui". Zis-a Faustin: „Oare Acela pe Care iudeii L-au răstignit, muncindu-L cu munci

preacumplite?" Răspuns-a mucenicul: „Acela este, pe Care L-au răstignit evreii şi a pătimit de voie pentru noi; Care, după aceea, a înviat din morţi cu puterea dumnezeirii Sale şi Care, ca un biruitor al morţii, a fost văzut înălţându-se la cer, de unde iarăşi va veni ca să vădească şi să judece pe cei necredincioşi". După aceea Faustin a zis: „Dar pentru ce zeilor noştri nu voieşti să le aduci jertfe?" Sfântul răspunse: „Nu este mai bine a aduce jertfă Aceluia de care sunt zidiţi făcătorii idolilor, decât idolilor celor făcuţi? Cu adevărat este mai bun Ziditorul decât zidirea".

Atunci Faustin ighemonul a poruncit să dezbrace de haine pe Sfântul Teodul cel tânăr şi să-l golească spre muncire. Iar crainicul striga: „Jertfeşte zeilor şi vei scăpa!" Dar mucenicul grăia către muncitor: „Hainele de pe trup mi le-ai luat, dar credinţa către Dumnezeul meu nu o vei putea lua în veci de la mine". Grăind astfel sfântul cu libertate şi defăimând muncile, numindu-i pe împăraţi tirani de multe ori, ighemonul a poruncit ca înaintea feţei lui Teodul să-i pună să jertfească idolilor pe cei care au fost mai înainte creştini şi care, fiind biruiţi de munci, s-au închinat idolilor. Acest lucru văzându-l Sfântul Teodul, îl durea inima pentru cei biruiţi şi căzuţi; iar către ighemon grăia: „Pe cei neputincioşi i-aţi biruit, iar pe ostaşii cei tari ai lui Hristos nicidecum nu puteţi să-i biruiţi, chiar de veţi afla munci şi mai mari. Şi să ştii, ighemoane, că aceste munci pe care le-ai gătit asupra noastră sunt puţine şi vrednice de râs; deci să afli mai cumplite munci, ca să cunoşti cât de mare este credinţa şi dragostea noastră către Dumnezeu".

După aceasta ighemonul a poruncit Sfântului Teodul ca să aducă cărţile creştineşti la judecată. Iar sfântul a răspuns: „Dacă aş fi ştiut că, deşertăciunea închinării idoleşti cunoscând, o vei lepăda şi vei voi a te întări în adevărul dreptei credinţe, apoi ţi-aş fi adus cărţile proorocești şi apostoleşti; dar de vreme ce ştiu că gândeşti vicleşug, nu-ţi voi da în mâini dumnezeieştile daruri". Faustin zise: „Nu te voi cruţa, zdrobindu-ţi trupul şi dându-l fiarelor spre mâncare, dacă nu mă vei asculta degrabă".

Sfântul răspunse: „Iată trupul meu stă înaintea muncilor, iuţeşte-te asupra lui precum voieşti şi munceşte-l mai cumplit decât îngrozirile cele grăite de tine, dar eu nu voi da păgânilor spre batjocură sfintele cărţi". Atunci ighemonul, voind să înfricoşeze pe mucenic, a poruncit să-l ducă la tăiere, socotind că, văzând pedeapsa de moarte, se va teme şi se va supune voinţei lui. Deci fiind scos la locul de chin, când a văzut Sfântul Teodul sabia asupra

sa, a strigat către Dumnezeu: „Slavă Ţie, Dumnezeule, Tatăl Domnului meu, Cel ce a binevoit a pătimi pentru noi. Iată, cu darul lui Hristos, vin şi eu către Tine, murind pentru Tine cu osârdie!” Zicând aceasta, şi-a plecat capul sub sabie, dar nu i l-au tăiat; pentru că, aflând ighemonul că Sfântul Teodul doreşte tăierea de sabie ca pe o cunună de veselie, a poruncit ca îndată să-l întoarcă pe el întreg.

Într-acea vreme ighemonul ispitea pe Sfântul Agatopod, întrebându-l şi zicând: „Ce fel de viaţă ai?” Sfântul răspunse: „Aceea pe care o are şi Teodul”. Ighemonul zise: „Ce fel de împărtăşire ai cu Teodul? Oare vreo rudenie oarecare v-a însoţit pe voi?” Sfântul Agatopod răspunse: „Cu neamul suntem despărţiţi între noi, dar cu credinţa şi cu obiceiul suntem uniţi, şi pe cât ne deosebim cu neamul, pe atât ne unim cu duhul”. Ighemonul zise: „Văd că amândoi vă sârguiţi la o muncă, pentru că aceasta o arată cuvintele voastre”. Sfântul Agatopod răspunse: „Dacă cu o muncă ne ducem din viaţa aceasta, apoi şi cu o răsplătire ne vom învrednici de la Dumnezeul nostru”.

Faustin zise: „Nu-ţi este ruşine ţie, fiind bătrân, să te amăgeşti ca un tânăr şi să te dai de bunăvoie în arătată primejdie?” Sfântul Agatopod răspunse: „Nu mă amăgesc nicidecum, nici nu sunt deşert de nădejdea în Hristosul meu şi pe cât sunt mai bătrân cu anii, pe atât mă sârguiesc a arăta mai multă osârdie către Dumnezeul meu şi laud pe Teodul, care stă tare, deşi este mai tânăr, pentru cinstea adevăratului nostru Dumnezeu”. Iar Faustin ighemonul, căutând spre Teodul, i-a zis: „Nu te amăgi, o, tânărule, de cuvintele bătrânului acestuia! Nu te da la moarte fără socoteală, pentru că el, fiind bătrân acum, nu este cu mirare că doreşte moartea; iar tu, fiind încă tânăr şi puţin vieţuind, pentru ce voieşti să te lipseşti în deşert de această dulce viaţă?” Sfântul Teodul răspunse: „Să nu mă socoteşti că sunt mai neputincios decât bătrânul şi nu voi putea suferi muncile cele deopotrivă, pentru că, deşi sunt tânăr cu anii, însă întocmai ca bătrânul Îl ştiu pe Unul Dumnezeu Atoatefăcătorul şi sunt gata a pătimi întocmai pentru Dânsul”.

Grăind sfinţii unele ca acestea şi chemând pe Hristos, i-au legat ostaşii după porunca tiranului şi i-au dus iarăşi în temniţă; iar ei slăveau pe Dumnezeu, cu al Cărui ajutor au biruit pe diavol. Iar cunoscuţii lor, adunându-se, i-au înconjurat plângând. Şi i-a întrebat Sfântul Teodul: „Pentru ce v-aţi adunat aici şi de ce plângeţi?” Ei au răspuns: „Plângem pentru primejdia voastră”. Iar

sfântul, zâmbind, a zis: „Pentru ce voi, lăsându-vă a vă plânge de ale voastre primejdii, plângeţi pentru noi, cei ce alergăm spre cele mai bune?”

Grăind acestea Sfântul Teodul, a venit un ostaş cumplit trimis de la ighemon, care, legându-i pe amândoi cu lanţuri de fier, i-a băgat în temniţa cea mai dinăuntru şi i-a încuiat, să nu poată intra nimeni la dânşii. Iar sfinţii mucenici, după ce a înserat, într-un târziu, s-au rugat lui Dumnezeu ca să-i întărească întru nevoinţă până în sfârşit şi s-au odihnit. Iar Domnul nostru Iisus Hristos, Cel ce caută spre cuvioşii Săi, fiind ei cu un suflet şi un gând, le-a trimis la amândoi o vedenie în vis, despre sfârşitul ce aveau să-l aibă. Şi această vedenie le-a fost astfel: Li se părea că intră amândoi într-o corabie ce era plină de oameni, şi se vedeau în corabie în mijlocul mării, primejduindu-se de furia valurilor, pentru că marea se învăluia de o furtună mare şi se izbea corabia de valuri sfărâmându-se şi afundându-se. Şi vedeau pe oamenii care erau cu dânşii, unii înecându-se, alţii înotând, alţii apropiindu-se de câte o piatră şi pierind, iar pe ei, prin îndreptarea cârmaciului, s-au văzut izbăviţi de înecare, îmbrăcaţi în haine luminoase şi ajungând la un munte oarecare înalt, pe care se suiau până la cer.

Deci, deşteptându-se din somn, au spus unul altuia vedenia aceea şi se mirau cum amândoi au avut aceeaşi vedenie. Şi au cunoscut că la amândoi un dar li se va dărui de Hristos, adică mucenicia mării, în care mulţi afundându-se, ei vor trece izbăviţi, şi se vor sui la muntele ceresc, spre primirea răsplătirilor celor veşnice. Şi întărindu-se cu nădejdea, au mulţumit de aceea Bunului Dumnezeu, Cârmaciul lor, căzând cu feţele la pământ şi zicând: „Cine aştepta vreodată o facere de bine ca aceasta, pe care Tu, o, Dumnezeule, ne-ai dăruit-o nouă prin întruparea Fiului Tău, Domnului nostru Iisus Hristos? Cine este cu obiceiul atât de fără de omenie, să nu cinstească dreapta credinţă, mai mult decât desfătările cele deşarte, fiind miluit cu atâtea faceri de bine? Cine este atât de grabnic la facerea de bine ca Fiul Tău, Care întru al Său dar, mai înainte de vreme ne-a făcut încredinţaţi prin descoperire întru vedenie, arătându-ne cununile mai înainte de a sfârşi noi alergarea noastră şi ne-a întărit spre nevoinţa ce ne este înainte?”

Aşa mulţumiră ei lui Dumnezeu până a doua zi şi, rugându-se, străjerii temniţei au intrat când se făcea ziuă, spunându-le că pe Teodul şi pe Agatopod îi cheamă ostaşii la ighemon. Iar ei, îngrădindu-se cu semnul crucii, au ieşit din temniţă, cu lanţuri fiind

legaţi, şi au mers după ostaşi. Iar mulţimea cunoscuţilor, adunându-se acolo, a ridicat plângere pentru dânşii, ştiind că acum are să moară acea frumoasă pereche. Iar Sfântul Teodul, cu faţa luminoasă, a zis: „Dacă din dragoste pentru noi plângeţi, apoi mai mult se cade vouă a vă bucura de noi, că pentru atât de bună pricină, adică pentru cinstea adevăratului Dumnezeu, ne nevoim. Iar de plângeţi din pizma diavolească, apoi pentru voi plângeţi mai mult decât pentru noi, că aţi rătăcit din calea cea dreaptă şi vă duceţi la pierzare".

Iar după ce la a treia cercetare au pus înainte pe sfinţi, Faustin ighemonul întrebându-i, nimic n-au răspuns, fără numai acestea: „Suntem creştini şi, pentru numele lui Hristos, voim a le pătimi toate". Atunci ighemonul, cu faţa mâhnită, a hotărât asupra lor moartea: „Teodul şi Agatopod, care n-au voit să aducă jertfă zeilor, să se înece în mare!" Şi, luându-i ostaşii, i-au dus la mare şi, legându-le mâinile înapoi şi pietre grele la grumaji, i-au pus în corabie. Într-acel ceas mai vârtos s-au adunat o mulţime de prieteni, de vecini şi de cunoscuţi, dintre care unii se tânguiau pentru un sfârşit ca acela, iar alţii cu laude fericeau pe vitejii ostaşi ai lui Hristos, că au sfărâmat capul vrăjmaşului şi mor cu osârdie pentru dreapta credinţă.

Iar ighemonului fiindu-i milă de sfinţi, a trimis la dânşii pe un bărbat vestit, anume Fulvie, sfătuindu-i ca numai tămâie să aducă idolilor şi vor scăpa de la moarte, iar ei nu încetau a chema pe Iisus Hristos şi a se lepăda de idolii cei necuraţi. Şi după multă sfătuire şi îndemnare, văzând păgânii că robii lui Hristos nu se pleacă la sfatul lor nicidecum, au început mai întâi pe Sfântul Agatopod a-l arunca în mare. Iar el, căutând la cer, a strigat cu glas mare: „Iată, cu acest al doilea botez se spală toate greşelile noastre şi mergem la Iisus Hristos curaţi!" Zicând sfântul aşa, l-au aruncat în mare, iar după dânsul şi pe Sfântul Teodul. Şi aşa şi-au sfârşit nevoinţa pătimirii sfinţii mucenici şi cununa biruinţei au luat din dreapta Celui de sus. Iar marea, primind trupurile sfinţilor, într-acelaşi ceas le-a scos cu valurile la uscat, dezlegate de legături şi de pietre, foarte luminate; şi luându-le cunoscuţii, le-au îngropat cu cinste.

Şi nu după multă vreme, li s-a arătat lor Sfântul Teodul în haine albe şi cu faţă luminoasă, poruncindu-le ca averile lui să se împartă celor scăpătaţi, sărmanilor şi văduvelor.

Deci, s-au sfârşit aceşti doi sfinţi, în cinci zile ale lunii aprilie, întru slava Tatălui şi a Fiului şi a Sfântului Duh, a unui Dumnezeu slăvit în Treime în veci. Amin.

TOT ÎN ACEASTĂ ZI, VIAŢA CUVIOSULUI MARCU DIN MUNTELE FRACESC - ETIOPIA

Petrecând eu în pustia cea mai dinăuntru a Egiptului – ne spunea Avva Serapion –, am mers la părintele Ioan, stareţul cel mare şi, luând binecuvântare de la dânsul, am şezut să mă odihnesc după osteneală. Şi dormind, am avut o vedenie în somn şi am văzut doi sihaştri oarecare venind şi luând binecuvântare de la stareţ. Şi ziceau între ei: „Acesta este ava Serapion, să luăm binecuvântare de la dânsul". Şi le-a zis lor ava Ioan: „Acum a venit din pustie şi foarte mult este ostenit; lăsaţi-l puţin să se odihnească". Iar aceia au zis pentru mine către stareţul: „Cât de multă vreme este de când se osteneşte acesta în pustie, iar la ava Marcu, cel ce vieţuieşte în muntele Fracesc, din Etiopia, n-a mers. Căci între toţi pustnicii din pustietăţi nu este asemenea cu acel Marcu, care are o sută treizeci de ani de la naşterea sa, şi acum nouăzeci şi cinci de ani sunt de când locuieşte în pustie şi pe nici un om din cei care vieţuiesc pe pământ n-a văzut. Iar unii din sfinţii cei ce sunt întru lumina vieţii veşnice, au fost la dânsul mai înainte de acesta şi s-au făgăduit că-l vor primi pe el la ei".

Acestea grăindu-le ei către ava Ioan, m-am deşteptat din dormitare şi pe nimeni n-am văzut la bătrânul şi i-am spus lui vedenia aceea. Iar el mi-a zis: „Dumnezeiască este vedenia aceasta, dar unde este muntele Fracesc?" Şi i-am zis lui: „Roagă-te pentru mine, părinte!" Şi după terminarea rugăciunii, am sărutat pe bătrânul şi m-am dus în Alexandria, calea fiind cam de douăsprezece zile; şi am trecut-o în cinci zile, ostenindu-mă prin aspra pustie ziua şi noaptea, arzându-mă ziua de zăduful soarelui, care ardea chiar şi ţarina pământului.

Şi intrând în Alexandria, am întrebat pe un neguţător despre calea către muntele Fracesc, din Etiopia, dacă este departe. Iar el a zis: „Cu adevărat, părinte, mare este lungimea căii aceleia. Căci până la hotarele Etiopiei şi a neamului heteului, este cale de douăzeci de zile, iar muntele de care întrebi este şi mai departe". Şi iarăşi l-am întrebat: „Câtă hrană şi băutură ar fi nevoie spre trebuinţa trupească, pentru că voiesc să mă duc acolo?" Răspuns-a acela: „Dacă călătoria ta va fi pe mare, nu vei zăbovi mult, căci nu sunt departe de aici părţile acelea; iar de te vei duce pe uscat, vei călători treizeci de zile".

Auzind acestea de la dânsul, mi-am luat apă într-o ploscă de tigvă şi puţine finice şi, punându-mi nădejdea spre Dumnezeu, am plecat la drum şi am mers prin pustia aceea douăzeci de zile. Şi mergând n-am văzut nimic, nici fiară, nici păsări, căci pustia aceea nu are vreun loc de odihnă sau hrană; pentru că ploaie sau rouă nicidecum nu se pogoară acolo şi nimic nu se află de mâncare în acea pustie. Iar după acele douăzeci de zile mi s-a sfârşit apa pe care o aveam în tigvă, asemenea şi finicii s-au împuţinat şi am slăbit foarte, încât nu puteam merge mai departe, nici să mă întorc înapoi şi eram ca un mort. Şi iată mi s-au arătat acei doi sihaştri, pe care mai înainte îi văzusem în vedenie la Ioan, marele stareţ.

Aceia, stând înaintea mea, mi-au zis: „Scoală-te şi mergi cu noi". Şi sculându-mă, am văzut pe unul dintre ei plecându-se la pământ şi întorcându-se către mine, mi-a zis: „Voieşti să te răcoreşti?" Şi i-am zis lui: „Precum voieşti, părinte". Şi mi-a arătat o rădăcină din seminţele pustiei şi mi-a zis: „Primeşte şi mănâncă din rădăcina aceasta şi călătoreşte întru puterea Domnului". Şi am mâncat puţin şi îndată m-am răcorit şi fără de necaz s-a făcut sufletul meu, căci eram ca şi cum niciodată nu slăbisem. Şi mi-au arătat cărarea pe care să merg spre Sfântul Marcu, iar ei s-au dus de la mine.

Iar eu călătorind, m-am apropiat de un munte foarte înalt, care părea că ajunge la înălţimile cereşti, însă nu era pe dânsul nimic altceva, fără numai ţărână şi pietre. Şi apropiindu-mă de munte, am văzut în marginea lui marea şi am mers, suindu-mă la munte, şapte zile. Şi sosind a şaptea noapte, am văzut pe îngerul lui Dumnezeu pogorându-se din cer spre Sfântul Marcu şi zicând: „Fericit eşti, ava Marcu, şi bine-ţi va fi! Iată am adus la tine pe ava Serapion, pe care l-a dorit sufletul tău să-l vadă, de vreme ce pe altcineva din neamul omenesc n-ai voit să vezi!"

Iar eu auzind acestea, m-am făcut fără de frică şi mergeam după vedenia aceea, până ce am ajuns la peştera în care vieţuia Sfântul Marcu. Iar când m-am apropiat la uşa peşterii, am auzit pe Sfântul grăind stihuri din psalmii lui David şi zicând: *O mie de ani înaintea ochilor Tăi, Doamne, ca ziua de ieri care a trecut,* şi cealaltă parte a psalmului aceluia. După aceea a început, din multa bucurie duhovnicească care era într-însul, a grăi către sine astfel: „Fericit este sufletul tău, o, Marcu, căci, păzindu-te Domnul, nu te-ai întinat cu necurăţiile lumii acesteia, nici s-a robit mintea ta de gândurile cele necurate. Fericit este trupul tău, că nu s-a legat cu

poftele şi cu patimile păcatelor. Fericiţi sunt ochii tăi, pe care n-a putut să-i amăgească diavolul, prin vederea frumuseţilor celor străine. Fericite sunt urechile tale, că n-au auzit glasul şi strigarea femeiască în lumea cea deşartă. Fericite sunt nările tale, că n-au mirosit putoarea păcatului. Fericite sunt mâinile tale, că nu s-au ţinut, nici s-au atins de ceva din lucrurile omeneşti. Fericite sunt picioarele tale, care n-au păşit în calea ce duce la moarte, nici s-au pornit paşii tăi spre păcat; pentru că sufletul şi trupul tău s-au umplut de viaţa cea duhovnicească şi s-au sfinţit cu dulceaţa sfinţilor îngeri".

Şi a început iarăşi către sufletul său a grăi: „*Binecuvintează, suflete al meu, pe Domnul şi toate cele dinlăuntru meu numele cel sfânt al Lui. Binecuvintează, suflete al meu, pe Domnul şi nu uita toate răsplătirile Lui*. Pentru ce te mâhneşti suflete? Nu te teme! Nu te vei opri în temniţele iadului şi diavolii nicidecum nu vor putea să te clevetească, pentru că nu este în tine, cu darul lui Dumnezeu, prihana păcatului. *Tăbărî-va îngerul Domnului împrejurul celor ce se tem de Dânsul şi-i va izbăvi pe ei*. Fericită este sluga aceea, care a făcut voia Domnului său".

Acestea şi multe altele spunând Cuviosul Marcu din dumnezeiasca Scriptură, pentru mângâierea sufletului său şi spre întărirea nădejdii celei neîndoite în Dumnezeu, a ieşit spre uşa peşterii şi, plângând de bucurie, a grăit către mine cu umilinţă: „O, câtă este osteneala duhovnicescului meu fiu, Serapion, care s-a ostenit să vadă petrecerea mea!" Şi, binecuvântându-mă, m-a cuprins cu mâinile şi, sărutându-mă, mi-a zis: „Nouăzeci şi cinci de ani am petrecut în pustia aceasta şi n-am văzut vreun om, iar acum văd faţa ta, pe care de mult am dorit s-o văd, şi tu nu te-ai lenevit să suferi atâta osteneală, ca să vii la mine, deci să-ţi dea Domnul nostru Iisus Hristos plată în ziua în care va judeca tainele omeneşti".

Acestea zicându-le Cuviosul Marcu, mi-a poruncit mie ca să şed. Şi am început eu – zice Serapion – a-l întreba de viaţa lui cea vrednică de laudă, iar el mi-a spus, zicând: „Nouăzeci şi cinci de ani am petrecut în peştera aceasta, precum am zis, dar nu numai om n-am văzut, ci nici fiară, nici pasăre, nici pâine omenească n-am mâncat, nici cu îmbrăcăminte nu m-am îmbrăcat, ci am pătimit treizeci de ani în mare nevoie şi necaz, de foame, de sete, de goliciune şi, mai ales, de năvălirile diavoleşti. În acei ani am mâncat ţărână, silindu-mă foamea, şi beam apă din mare, când mă chinuia

setea. Şi s-au jurat între ei diavolii până la o mie de ori, ca să mă înece în mare; şi apucându-mă, mă trăgeau spre părţile cele de jos ale muntelui acesta. Iar eu mă sculam şi mă suiam la vârful muntelui, dar ei iarăşi mă târau, până ce n-a rămas piele pe trupul meu. Şi, bătându-mă şi târându-mă, strigau, zicând: «Ieşi din pământul nostru, pentru că de la începutul lumii nimeni din oameni n-a venit aici. Dar tu cum ai îndrăznit de ai venit?»

După o pătimire ca aceasta de treizeci de ani, după o foame ca aceasta, sete, goliciune şi războaie de la diavoli, s-a vărsat darul lui Dumnezeu şi milostivirea Lui asupra mea şi, cu purtarea de grijă a Lui, s-a schimbat trupul meu cel firesc şi a crescut păr pe el, şi hrană neîmputinată mi se aduce acum şi îngerii Domnului vin la mine. Şi am văzut locul Împărăţiei cerului şi locaşurile sufletelor sfinţilor, fericirea cea făgăduită şi pregătită celor ce fac cele bune. Am văzut arătarea Raiului lui Dumnezeu şi pomul cunoştinţei din care au mâncat strămoşii noştri. Am mai văzut şi arătarea lui Enoh şi Ilie în Rai şi nu este ceva, care să nu-mi fi arătat mie Domnul, din cele ce am cerut de la El".

Şi am întrebat pe fericitul Marcu – zice Serapion: „Spune-mi mie, părinte, cum ţi-a fost venirea ta aici?" Iar Sfântul Marcu a început a-mi povesti aşa: „Eu m-am născut în Atena şi am învăţat filosofia, iar după ce au murit părinţii mei, am zis în sine-mi: «Şi eu voi muri, precum şi părinţii mei au murit; deci, sculându-mă, mă voi lepăda de bunăvoie de lume mai înainte, până a nu-mi veni ceasul ca să fiu răpit dintr-însa». Şi îndată, dezbrăcându-mă de haine, m-am aruncat pe o scândură în mare şi fiind purtat de valuri, cu purtarea de grijă a lui Dumnezeu am sosit la muntele acesta".

Aşa vorbind noi – zice Serapion –, a sosit ziua şi am văzut trupul lui, că era acoperit cu peri peste tot ca la o fiară şi m-am înspăimântat şi tremuram de frică, de vreme ce nu se putea vedea într-însul nicidecum cuviinţă omenească şi după nimic nu se putea cunoaşte că este om, fără numai după glasul şi după cuvintele ce ieşeau din gura lui. Iar el, văzându-mă că mă tem, mi-a zis: „Nu te înspăimânta de vederea trupului meu, că este trup stricăcios luat din pământ". Şi m-a întrebat, zicând: „Oare lumea stă în legea lui Hristos, după cel mai dinainte obicei?" Iar eu i-am zis lui: „Cu darul lui Hristos, mai bine este astăzi decât în vremurile de mai înainte". Iarăşi m-a întrebat: „Mai este oare slujirea de idoli şi prigonire asupra creştinilor până acum?" I-am răspuns: „Cu ajutorul sfintelor voastre rugăciuni a încetat prigonirea, şi slujirea de idoli

nu mai este". Şi s-a bucurat bătrânul cu bucurie mare, auzind acestea. Apoi iarăşi m-a întrebat: „Mai sunt oare sfinţi în lume, ca să facă minuni, precum a zis Domnul în Evanghelie: *De veţi avea credinţă cât un grăunte de muştar, veţi zice muntelui acestuia: Treci de aici şi te aruncă în mare, şi va fi vouă*?"

Zicând Sfântul acestea, deodată s-a ridicat muntele şi s-a pornit de la locul său ca de cinci mii de coţi, şi s-a dus în mare. Şi plecându-se Sfântul Marcu şi văzând muntele pornind, a făcut cu mâna spre dânsul, zicându-i: „Ce ai făcut tu, munte? Nu ţi-am zis să porneşti, ci am vorbit cu fratele; deci tu stai la locul tău". Zicând el acestea, a stat iarăşi muntele la locul său. Eu, văzând aceasta, am căzut cu faţa la pământ de frică, iar el, apucându-mă de mână, m-a ridicat şi mi-a zis: „Au n-ai văzut nişte minuni ca acestea în zilele tale?"

Eu am zis: „Nu, părinte". Iar el, suspinând, a plâns cu amar şi a zis: „Amar pământului, că pe el creştinii numai cu numele se numesc creştini, iar cu faptele nu sunt!" Şi iarăşi a zis: „Bine este cuvântat Dumnezeu, Cel ce m-a adus la locul acesta sfânt, ca să nu mor în patria mea şi să mă îngrop în pământul cel spurcat cu multe greşeli".

Şi trecând ziua aceea în cântări de psalmi şi în duhovnicească vorbire şi făcându-se seară, cuviosul mi-a zis: „Frate Serapioane, oare nu este vremea ca, după rugăciune, să gustăm ceva?" Iar eu nu i-am răspuns. Şi îndată, ridicându-şi mâinile spre cer, a început a citi psalmul acesta: *Domnul mă paşte şi nimic nu-mi va lipsi...* Iar după sfârşitul psalmului, întorcându-se spre peşteră, a strigat grăind: „Pune, frate, masa!" Şi iarăşi a zis către mine: „Să intrăm şi să ne împărtăşim din masa pe care Dumnezeu ne-a trimis-o". Iar eu m-am minunat şi m-am înspăimântat, că toată ziua pe nimeni n-am văzut în peşteră, fără numai pe Sfântul Marcu singur; iar el către cineva nevăzut grăieşte şi porunceşte să-i pună masă.

Şi intrând noi în peşteră, am văzut masa şi două scaune stând, şi două pâini calde şi moi erau puse înainte şi multe poame, doi peşti fripţi, verdeţuri curate, măsline, finice, sare şi un vas plin cu apă mai dulce decât mierea. Şi şezând noi, Sfântul Marcu a zis: „Binecuvintează, fiule Serapioane". Iar eu am zis: „Iartă-mă, părinte!" Atunci sfântul a zis: „Doamne, binecuvintează!" Şi am văzut din cer o mână întinsă aproape de masă, însemnând cu crucea cele puse înainte. Iar după ce am mâncat noi, a zis: „Ia, frate, acestea de aici!" Şi îndată cu o nevăzută mână s-a luat masa. Iar eu

de amândouă mă minunam: şi de sluga cea nevăzută – căci îngerul Domnului cel fără de trup slujea cu porunca lui Dumnezeu celui ce era înger în trup, adică Cuviosului Marcu – şi că în toate zilele vieţii mele n-am gustat astfel de pâine dulce şi astfel de hrană, nici n-am băut o apă dulce ca aceasta, precum era la acea masă.

Atunci, Sfântul mi-a zis: „Văzut-ai, frate Serapioane, câte bunătăţi trimite Dumnezeu robilor săi? Pentru că în toate zilele îmi trimite Dumnezeu câte o pâine şi câte un peşte. Iar astăzi, pentru tine, mi s-a îndoit masa, căci ne-a trimis două pâini şi doi peşti. Şi cu o masă ca aceasta în toate zilele mă hrăneşte Domnul, pentru pătimirea mea cea dintâi. Pentru că treizeci de ani, precum ţi-am spus mai înainte, petrecând în locul acesta, nici o rădăcină de buruiană nu găseam, cu care aş fi putut să mă hrănesc. Şi suferind de foame şi de sete, de mare nevoie mâncam ţărână şi beam apă amară din mare şi am umblat gol şi desculţ. Şi mi-au căzut degetele de la picioare, de ger şi de cumplitul zăduf, şi soarele mi-a ars trupul. Şi zăceam cu faţa la pământ ca un mort şi diavolii mă munceau ca pe un părăsit de Dumnezeu; iar eu cu ajutorul lui Dumnezeu pe toate acestea le răbdam, pentru dragostea Lui cea dumnezeiască.

Iar după ce s-au sfârşit acei treizeci de ani ai pătimirii mele, cu porunca lui Dumnezeu mi-au crescut perii aceştia până ce mi-au acoperit toate mădularele ca o haină. Şi de atunci până acum, diavolii n-au mai putut să se apropie de mine, foamea şi setea nu mă stăpâneşte, nici gerul şi nici zăduful nu mă supără, şi pe lângă toate acestea de nimic n-am bolit. Iar astăzi se sfârşeşte măsura vieţii mele şi te-a trimis Dumnezeu aici, ca să-mi îngropi smeritul meu trup cu sfintele tale mâini”.

Şi după un ceas sfântul iarăşi mi-a zis: „Frate Serapioane, să petreci noaptea aceasta fără somn, pentru despărţirea mea”. Şi am stat amândoi la rugăciune, cântând psalmii lui David. După aceea, mi-a zis sfântul: „Frate Serapioane, după plecarea mea, să-mi pui trupul meu în peştera aceasta cu pacea lui Hristos şi să astupi uşa cu pietre şi să te duci la locul tău şi aici să nu rămâi”. Iar eu, închinându-mă sfântului, am început cu lacrimi a-i cere iertăciune şi rugându-l, i-am zis: „Părinte, roagă-te lui Dumnezeu, ca să mă ia împreună cu tine şi să merg unde vei merge tu”. Iar sfântul, răspunzând, mi-a zis: „În ziua veseliei mele nu plânge, ci mai ales te veseleşte, că ţi se cade ţie să te întorci la locul tău. Iar Domnul, Care Te-a adus aici, să-ţi dăruiască mântuire pentru osteneala ta cea

plăcută Lui. Şi să ştii că nu pe aceeaşi cărare pe care ai venit aici, va fi întoarcerea ta, ci cu altă neobişnuită călătorie vei ajunge la locul tău".

Apoi Sfântul Marcu, după ce a tăcut puţin, a început a zice: „Frate Serapioane, mare îmi este ziua aceasta, mai mult decât toate zilele vieţii mele, pentru că astăzi se desparte sufletul meu de pătimirile cele trupeşti şi merge să se odihnească în lăcaşurile cele cereşti. Astăzi se odihneşte trupul meu de multele dureri şi osteneli; astăzi mă primeşte pe mine lumina odihnei mele".

Acestea zicând el, s-a umplut peştera de o lumină mai luminoasă decât soarele şi s-a umplut muntele acela de bună mireasmă de aromate. Şi luându-mă de mână Sfântul Marcu, a zis astfel: „Rămâi peşteră, în care am petrecut cu trupul meu, slujind lui Dumnezeu în vremelnica mea viaţă; şi iarăşi va petrece în tine până la învierea cea de obşte trupul meu cel mort, care a fost casă durerilor, ostenelilor şi nevoilor. Iar Tu, Doamne, desparte de la trup sufletul meu, căci pentru Tine am răbdat foamea, setea, goliciunea, gerul, zăduful şi toată strâmtorarea. Însuţi, Stăpâne, îmbracă-mă cu haina slavei, în ziua înfricoşată a venirii Tale. Odihniţi-vă de acum ochii mei, care n-aţi dormitat în rugăciunile cele de noapte; odihniţi-vă picioarele mele cele ostenite întru stările cele de toată noaptea. Mă duc din viaţa aceasta vremelnică, iar tuturor celor ce rămân pe pământ, le doresc să se mântuiască.

Mântuiţi-vă, pustnicilor, care rătăciţi în peşteri şi în munţi pentru Dumnezeu! Mântuiţi-vă, nevoitorilor, care pentru împărăţia cerurilor cea cu anevoie, răbdaţi toată nevoia! Mântuiţi-vă, legaţii lui Hristos cei închişi, cei prigoniţi pentru dreptate, care nu aveţi mângâiere decât numai pe Unul Dumnezeu! Mântuiţi-vă, lavre, cele ce slujiţi lui Dumnezeu ziua şi noaptea! Mântuiţi-vă, sfinte biserici, cele ce sunteţi curăţire a păcătoşilor! Mântuiţi-vă, preoţii Domnului, mijlocitorii către Dumnezeu pentru oameni! Mântuiţi-vă, fiii împărăţiei lui Hristos, care v-aţi făcut fiii lui Hristos prin Sfântul Botez! Mântuiţi-vă, iubitorilor de Hristos, cei ce primiţi pe străini ca pe însuşi Hristos! Mântuiţi-vă, milostivilor, cei vrednici de milă. Mântuiţi-vă, cei bogaţi întru Domnul, cei ce vă îmbogăţiţi întru lucrurile cele bune şi plăcute lui Dumnezeu şi bine dătători sunteţi! Mântuiţi-vă, cei săraci pentru Domnul! Mântuiţi-vă, binecredincioşilor împăraţi şi domni, care faceţi judecăţile cu dreptate şi cu milostivire! Mântuiţi-vă, pustnicii cei smeriţi, şi nevoitorii cei iubitori de osteneală. Mântuiţi-vă toţi cei ce vă iubiţi unul pe altul,

întru Hristos. Mântuieşte-te, tot pământule, şi toţi cei ce vieţuiesc pe tine în pace şi întru dragostea lui Hristos".

După ce a zis acestea Sfântul Marcu, întorcându-se către mine, m-a sărutat, zicându-mi: „Mântuieşte-te şi tu, frate Serapioane! Hristos, pentru Care ai suferit cu nădejde osteneala aceasta, să-ţi dea plată după osteneala ta, în ziua venirii Lui". Şi iarăşi mi-a zis: „Frate Serapioane, te jur cu Domnul nostru Iisus Hristos, Fiul lui Dumnezeu, ca să nu iei ceva de la smeritul meu trup, nici chiar un fir de păr. Nici să se apropie de el îmbrăcăminte de haine, ci perii cu care m-a îmbrăcat Dumnezeu, să fie trupului meu spre îngropare, iar tu să nu petreci aici".

Aceasta zicând sfântul şi eu tânguindu-mă, s-a auzit un glas din cer, zicând: „Aduceţi-Mi vasul cel ales din pustie. Aduceţi-Mi pe lucrătorul dreptăţii, pe creştinul cel desăvârşit şi pe credinciosul rob. Vino, Marcu! Vino de te odihneşte în lumina bucuriei şi în duhovnicească viaţă!" Şi a grăit către mine sfântul: „Să plecăm genunchii, frate". Şi i-am plecat. Apoi am auzit un glas îngeresc, grăind către cuviosul: „Întindeţi mâinile tale".

Pe acest glas auzindu-l eu – zice Serapion – m-am sculat îndată şi uitându-mă am văzut sufletul Sfântului Marcu, dezlegându-se acum din legăturile trupeşti şi acoperindu-se de mâini îngereşti cu haină albă luminoasă şi suindu-se la ceruri. Încă am văzut şi calea văzduhului către cer şi acoperământul cerului descoperindu-se; şi am văzut cetele diavoleşti stând lângă cale gata şi am auzit un glas îngeresc grăind către diavoli: „Fugiţi, fiii întunericului, de la faţa luminii dreptăţii!" Însă a fost oprit în văzduh sfântul acela suflet, ca la un ceas, şi a venit un glas din cer către sfinţii îngeri, zicând: „Luaţi şi aduceţi aici, pe cel ce a ruşinat pe diavoli".

Iar după ce sufletul cuviosului a trecut de cetele diavoleşti fără de vătămare, pe când se apropia spre cerul cel deschis, am văzut ca o asemănare de mână dreaptă întinsă din cer şi primind sufletul cel fără prihană. Apoi acea vedenie s-a ascuns de la ochii mei şi nimic n-am mai văzut.

Şi era la al şaselea ceas din noapte. Deci am îngrijit şi am aşezat cinstitul trup al Sfântului Marcu, apoi am petrecut toată noaptea în rugăciune. Iar după ce s-a făcut ziuă, am săvârşit cu lacrimi de bucurie obişnuita cântare de laude asupra trupului, şi sărutându-l, l-am pus în peşteră şi am astupat uşa peşterii cu pietre. Şi după rugăciunile cele din destul, m-am pogorât din munte, rugându-mă lui Dumnezeu şi chemând pe sfântul să-mi fie ajutor

într-acea ieşire din pustia cea înfricoşată şi neumblată. Iar după apusul soarelui, şezând eu să mă odihnesc, iată cei doi sihaştri, care mai înainte mi se arătaseră, mi-au stat înainte, zicându-mi: „Cu adevărat, frate Serapioane, ai îngropat astăzi trupul unui fericit părinte, căruia nu-i este vrednică toată lumea. Deci, sculându-te, să călătoreşti noaptea pentru că aerul este răcoros; căci ziua nu se poate umbla cu înlesnire din cauza zădufului celui mare al soarelui”.

Iar eu, sculându-mă, i-am urmat şi am călătorit cu dânşii până dimineaţa. Iar când începea să răsară ziua, mi-au zis: „Frate Serapioane, mergi cu pace la ale tale şi te roagă Domnului Dumnezeu”. Şi mergând eu nu departe de dânşii, mi-am ridicat ochii, căutând înaintea mea, şi m-am văzut sosit înaintea uşii bisericii din mănăstirea părintelui Ioan, marele stareţ. Şi minunându-mă, am preamărit pe Dumnezeu cu mare glas şi mi-am adus aminte de cuvintele Sfântului Marcu, care îmi zisese că nu îmi va fi întoarcerea pe aceeaşi cale pe care am mers la dânsul. Şi am crezut, că eram purtat nevăzut cu rugăciunile sfântului. Apoi am mărit mila preabunului Dumnezeu, pe care a făcut-o cu mine nevrednicul, prin rugăciunile şi mijlocirile Cuviosului Părintelui nostru Marcu, credinciosul robul Său.

Şi auzindu-mi glasul Avva Ioan, a ieşit la mine degrabă şi a zis: „Avva Serapion s-a întors la noi în pace cu Dumnezeu”. Şi am intrat în biserică şi am spus stareţului şi ucenicilor lui toate cele ce se făcuseră şi toţi au preamărit pe Dumnezeu. Şi a zis către mine stareţul: „Cu adevărat, frate, acela a fost desăvârşit creştin, iar noi numai cu numele ne numim creştini, iar cu faptele stăm departe de adevărata creştinătate. Însă Iubitorul de oameni şi milostivul Dumnezeu, Cel ce a primit pe Sfântul Marcu, plăcutul Său, în curţile cele veşnice ale Împărăţiei cerurilor, Acela să ne acopere de toate meşteşugirile diavoleşti şi pe noi şi toată sfânta sa sobornicească şi apostolească Biserică cu aripile bunătăţii Sale, şi totdeauna să fie cu noi, smeriţii robii Săi, şi să ne povăţuiască spre împlinirea voii Lui celei sfinte şi dumnezeieşti, ca să urmăm şi noi marilor Sfinţi Părinţi, cuvioşilor părinţilor noştri. Ca şi noi, întru înfricoşata zi a judecăţii, să câştigăm milă, împreună cu Cuviosul Marcu, marele părinte; cu rugăciunile Preacuratei Stăpânei noastre Născătoare de Dumnezeu şi cu ale tuturor sfinţilor celor ce au plăcut Domnului nostru Iisus Hristos. Căruia I se cuvine toată slava, împreună cu Tatăl şi cu Preasfântul, bunul şi de viaţă făcătorul Duh, acum şi pururea şi în vecii nesfârşiţi”. Amin.

TOT ÎN ACEASTĂ ZI, CUVIOASA TEODORA DIN TESALONIC

Această cuvioasă a fost născută în insula Eghina, din părinţi creştini dreptcredincioşi, Antonie şi Hrisanta, a căror dreaptă credinţă şi faptă bună a fost arătată în acea vreme, când Biserica lui Hristos se tulbura de eresul iconoclasmului, în împărăţia lui Mihail Valvos. De care eres nu numai nu s-a vătămat acea bună doime însoţită; ci, ca o lumină în întuneric prin dreapta credinţă a luminat.

Din nişte părinţi ca aceştia fiind născută fericita Teodora, după ce a crescut, a fost dată după bărbat şi a născut o fiică. După aceea, din cauza năvălirii barbarilor, s-a mutat în cetatea Tesalonic, unde, crescând pe fiica sa, a făcut-o mireasa lui Hristos. Apoi şi ea însăşi, după ce a murit bărbatul ei, a intrat în mănăstirea de fecioare, la fiica sa, şi s-a tuns în rânduiala monahicească. Şi prin viaţa sa îmbunătăţită, prin pustniceştile nevoinţe şi ostenelile ascultării, atât a plăcut lui Dumnezeu, încât, nu numai în viaţă, ci şi după moartea sa, multe minuni a făcut.

Pentru că trecând după mutarea sa câţiva ani, când s-a sfârşit egumena mănăstirii aceleia, s-a pus trupul ei mort în gropniţă aproape de Sfânta Teodora. Şi când s-a descoperit mormântul aceleia, atunci au putut să vadă toţi cei ce erau acolo o minune mare. Căci Cuvioasa Teodora, după mulţi ani de la sfârşitul său, mişcându-se, ca şi cum ar fi fost vie, a făcut puţin loc egumenei ce se aşeza lângă dânsa, dând locul cel mai larg povăţuitoarei sale, şi smerenia sa arătându-şi după moarte. Şi toţi văzând acest lucru, s-au înspăimântat şi au strigat: „Doamne, miluieşte!" Încă şi mir binemirositor şi tămăduitor izvora din sfintele ei moaşte şi se făceau tămăduiri multe, prin ungerea cu acel mir: diavolii se izgoneau, orbii vedeau şi toate neputinţele se vindecau, întru slava lui Hristos Dumnezeul nostru. Amin.

LUNA APRILIE

ZIUA A ŞASEA

SFÂNTUL SFINŢIT EUTIHIE, PATRIARHUL CONSTANTINOPOLULUI

Ţara Frigiei şi satul ce se numea Dumnezeiesc a fost patria Sfântului Eutihie, pe care el după aceea îngrădindu-l cu ziduri de piatră, a zidit într-însul o biserică mare în numele Sfinţilor patruzeci de Mucenici şi a făcut acolo obşte de bărbaţi îmbunătăţiţi, care petreceau viaţa îngerească în rânduiala monahicească, pentru ca nu numai cu numele, ci şi cu lucrul să fie satul acela Dumnezeiesc. Şi de atunci nu numai sat, ci cetate puternică s-a făcut, cu sârguinţa sfântului. Părinţii lui au fost Alexandru, cu rânduiala ostaş, şi Sinezia, fiica unui cinstit şi îmbunătăţit preot Isihie, care slujea în biserica Augustopoliei.

Iar Sinezia, când purta în pântece pe acest dreptcredincios rod, odihnindu-se într-o noapte pe pat, s-a văzut pe sine într-o lumină negrăită strălucind şi s-a înspăimântat, apoi gândea în sine, ce să însemne aceasta. Dar a fost ca o însemnare a luminii celei duhovniceşti, care avea să se nască dintr-însa, adică a luminătorului multora, care erau în întunericul rătăcirii. Pentru că Domnul pe robul său – precum altădată pe Ieremia Proorocul –, mai înainte de a ieşi din pântecele maicii sale, l-a sfinţit şi l-a însemnat să fie mare arhiereu şi lumină a lumii. Şi a fost botezat pruncul de bunicul său mai sus amintit, adică de prezbiterul Isihie, şi a fost dat la învăţătura cărţii, căci se arătau din copilăreasca lui vârstă semnele rânduielii în care avea să fie. Pentru că pruncii ce erau de o seamă cu el, care mulţi învăţau la prezbiterul acela, jucându-se şi scriindu-şi numele pe ziduri, se numeau unii prezbiteri, alţii cu alte dregătorii, iar acest fericit prunc şi-a scris vrednicia patriarhiei lui astfel: „Eutihie

patriarhul", ca şi cum proorocea, adeverind cinstea patriarhiei, ce era să i se dea de la Dumnezeu.

Iar când era de doisprezece ani, a fost trimis de părinţi şi de moşul lui la Constantinopol pentru învăţătura cea mai mare. Acolo sporind bine în înţelepciunea cea din afară şi pe mulţi covârşindu-i, s-a convins că înţelepciunea din afară nu este de sus pogorâtă, după cuvintele Sfântului Apostol Iacov; ci pământească, sufletească, diavolească – adică care caută bunătăţi pământeşti, slujind poftelor întru simţirile trupeşti cele iubitoare de desfătări ale sufletului, şi urmând diavolului mândriei –, care nu le aduce iubitorilor săi nici un rod duhovnicesc. Iar înţelepciunea cea de sus este curată mai întâi, după aceea paşnică, blândă, bineascultătoare, plină de milă şi de rodurile cele bune, cu care se satură iubitorii ei.

Deci, înţelepciunea care se coboară de sus căutând-o acest binecunoscător tânăr cu sârguinţă şi cu minte bărbătească, apoi aflând-o, a pus sfat bun în mintea sa, ca nu lumii, ci lui Dumnezeu să slujească în ceata monahicească. Deci ajungând la vârsta şi la anii bărbatului desăvârşit şi gândind în minte la călugărie cu neschimbat scop, i s-a întâmplat, după rânduiala lui Dumnezeu, puţină împiedicare, care l-a oprit oarece vreme de la rânduiala monahicească. Aceasta s-a întâmplat astfel: Mitropolitul cetăţii Amasia şi alţi oarecare din cei cinstiţi au silit pe fericitul cu mare rugăminte, ca să primească chiar şi fără de călugărie episcopia cetăţii Lazichia. Deci fericitul Eutihie, supunându-se voii mitropolitului şi a celorlalţi ca însăşi voii lui Dumnezeu, s-a dat pe sine, ca un miel celui ce-l tunde, arhiereului acela al Amasiei, care zăbovea atunci la Constantinopol pentru oarecare trebuinţe bisericeşti. Iar acela luându-l pe el, l-a dus în biserica Preacuratei Fecioare Născătoare de Dumnezeu, ce se numea Urbichiul, căci fusese ridicată cândva de către Urbichie, voievodul Răsăritului, şi acolo la un loc deosebit, i-a tuns perii lui întru clericia bisericească. Iar când se tundea el, din întâmplare i-au căzut toţi perii în sfânta apă din cristelniţă şi grăiau cu mirare cei ce erau de faţă, că maica (Sfânta Scăldătoare), ce l-a născut pe el cu duhovnicească naştere (adică cu botezul), chiar aceea i-a fost primitoare din tunderea clericiei lui, primind într-însa perii lui.

După aceasta a fost hirotonisit diacon, apoi prezbiter, în al treizecilea an al vieţii sale. Şi acum fiind aproape de primirea vredniciei episcopiei, rânduind purtarea de grijă a lui Dumnezeu cele mai bune pentru robul Său în vremea cea viitoare, a schimbat acest sfat şi s-a dat altui bărbat acea episcopie a Lazichiei. Iar

Sfântul Eutihie, având scopul cel mai dinainte spre călugărie, s-a dus într-una din mănăstirile Amasiei şi s-a îmbrăcat în călugăreasca rânduială. Iar mănăstirea aceea era zidită de sfinţii bărbaţi Meletie, Uranie şi Selevchie, din care doi, Meletie şi Selevchie, fuseseră odată episcopi, fiecare la vremea sa, ai Bisericii din Amasia şi în sfinţenia lor au odihnit întru Domnul, dând din mormintele lor tămăduiri bolnavilor, prin minuni. Şi se povesteşte de acel mare Selevchie, că şi în viaţa sa fusese făcător de minuni. Pentru că odată, cuprinzând ţara aceea o foamete mare şi alergând la Sfântul Selevchie, pentru hrană, mulţime fără număr de săraci şi scăpătaţi, el şi-a deşertat toate hambarele. Împărţitorul de grâu nemaiavând ce să împartă la cei ce cereau şi nesuferind supărările de la dânşii, s-a dus la sfântul şi i-a dat cheile. Iar el luând cheile, le-a pus pe patul său şi toată noaptea s-a rugat lui Dumnezeu să nu omoare cu foame pe poporul său, ci să le trimită hrană cu atotputernica Sa mână.

Şi a doua zi s-a găsit hambarul atât de plin de grâu, încât nici uşile nu era cu putinţă a se deschide. Şi lua poporul fără de oprealã, cât le trebuia şi cât putea să ia şi, luându-se din grâu, nu se împuţina. Iar pentru câţi au luat cu măsură şi cu număr, acel număr de măsuri a fost socotit laolaltă o sută de mii de măsuri din grâul scos din hambarele lui Selevchie, care îl înmulţise Dumnezeu cu rugăciunile aceluia. Acestea despre Sfântul Selevchie. Iar mormântul Sfântului Uranie – care a împodobit odată scaunul în Iberia şi a fost îngropat acolo –, asemenea s-a arătat dătător de tămăduiri pentru toate neputinţele. De nişte bărbaţi ca aceştia a fost zidită mănăstirea Amasiei, în care, după aceea, primind Cuviosul Eutihie asupra sa îngerescul chip cu îmbrăcăminte călugărească, şi-a încins mijlocul său cu adevărul, a luat armele lui Dumnezeu şi a fost pus arhimandrit al tuturor mănăstirilor din mitropolia Amasiei şi ales povăţuitor al călugărilor.

În acea vreme împărăţea Iustinian cel Mare, de către care au fost chemaţi arhiereii la al cincilea Sinod a toată lumea. Şi se întâmplase atunci că mitropolitul Amasiei era cuprins de o boală şi l-a rugat pe Cuviosul Eutihie Arhimandritul, ca să se ducă în locul lui la sinod în Constantinopol. Deci, gătindu-se fericitul de cale, i s-a arătat în vis o vedenie în acest fel: Degetul lui Dumnezeu îl vedea întins pe tăria cerului, spre muntele ce era deasupra mănăstirii lui, care era foarte înalt şi avea pe el o biserică de rugăciune a Sfântului mucenic Talaleu. Deci, arătând degetul lui Dumnezeu înălţimea muntelui, s-a auzit un glas de sus, zicând către Eutihie: „Acolo vei fi episcop”.

Şi deşteptându-se din somn, se minuna de vedenia aceea şi nu se pricepea ce va fi aceasta. Iar aceea însemna cinstea cea înaltă a patriarhiei Constantinopolului, la care avea să se ridice, prin bunăvoinţa lui Dumnezeu. Iar după ce s-a dus la Constantinopol, atunci preasfinţitul patriarh Mina, fiind bătrân şi aproape de sfârşit, văzând pe fericitul Eutihie, a zis în chip proorocesc despre dânsul către clerul său, că acela are să fie patriarh după dânsul, şi i-a poruncit ca să locuiască în casele cele patriarhiceşti. Şi cu dragoste vorbea cu dânsul, îndulcindu-se cu cuvintele lui cele de Dumnezeu insuflate. Apoi l-a trimis şi la împărat, vestindu-i aceluia mai înainte despre buna cunoştinţă şi despre bunul obicei al bărbatului aceluia. Şi din întâmplare erau în ceasul acela unii din eretici înaintea. împăratului. Aceia au început a pune întrebări sfântului despre dogmele credinţei şi n-au putut să stea împotriva înţelepciunii lui şi a duhului cu care grăia. Iar întrebarea le era aceasta: „Oare se cade să-i anatemizeze pe eretici după moartea lor?" Şi grăiau unii că asupra acelora care după moarte sunt cunoscuţi ca eretici, nu se cade a pune anatema. Iar Sfântul Eutihie grăia împotrivă: „Cu adevărat, pe eretici se cade şi după moarte a-i pedepsi cu anatema". Şi a adus mărturie din scriptura lui Iosie, împăratul Ierusalimului, cum că oasele închinătorilor de idoli celor morţi, după mulţi ani le-a scos din morminte şi le-a ars cu foc. Deci, asemenea şi pe eretici, după moartea lor, se cuvine a-i pedepsi. Din acel ceas Cuviosul Eutihie era iubit de împărat şi de toţi cinstit şi lăudat.

În acea vreme, Sinodul încă neadunându-se, s-a îmbolnăvit preasfinţitul patriarh Mina, fiind plin de zile, şi s-a dus către Domnul. Şi mulţi din duhovnicească rânduială căutând acea cinste de la împărat, cu daruri şi cu mijlociri, împăratul, a cărui inimă era în mâinile lui Dumnezeu, gândea la fericitul Eutihie şi a poruncit unuia din sfetnicii săi, bărbat cinstit, cu numele Petru, ca să păzească cu cinste pe arhimandritul Amasiei, ca să nu fugă în taină din Constantinopol, ferindu-se de lauda omenească. Atunci i s-a arătat sfântului o altă vedenie în vis, pe care singur mai pe urmă a spus-o casnicilor săi: „Mi se părea că vedeam o casă mare şi prealuminoasă şi într-însa era un pat aşternut cu podoabe de mare preţ. Şi şedea o femeie cinstită pe patul acela, cu numele Sofia, care, chemându-mă la sine, mi-a arătat podoabele sale. Atunci am văzut îndată acoperământul casei plin de zăpadă şi pe un prunc care stătea în zăpadă, cu numele Soteric, care era gata să alunece şi să cadă jos de pe acoperământ. Iar eu, apucând înainte, l-am coborât de pe

acoperământ şi din zăpadă şi l-am izbăvit de la cădere". Această vedenie a avut-o el în noaptea dinaintea alegerii lui la patriarhie, şi s-a împlinit îndată.

Pentru că acea cinstită femeie pe care o văzuse, cu numele Sofia, nu însemna altceva decât Sfânta Sofia, sobornicească Biserică a Constantinopolului. Iar podoabele ei însemnau bisericeştile lucruri, în timp ce pruncul Soteric, care era gata să cadă de pe acoperământ, însemna dogmaticeasca mărturisire, care era aproape de eretica alunecare şi cădere, având trebuinţă de grabnicul ajutor al bunului păstor. Încă şi împăratul a avut o dumnezeiască descoperire despre Cuviosul Eutihie, precum singur împăratul a spus senatului său şi la tot clerul Bisericii celei mari, adeverind cu jurământ: „Fiind eu în biserica Sfântului Apostol Petru din Atira, la rugăciune, am dormitat şi am văzut pe verhovnicul acela arătând cu mâna spre Eutihie şi zicând către mine: «Acesta să se aşeze episcop la voi»".

Aceasta auzind-o toţi, într-un glas au strigat: „Vrednic este! Vrednic este!" Şi a fost ridicat Sfântul Eutihie la scaunul patriarhiei Constantinopolului, după voirea şi descoperirea lui Dumnezeu, în al patruzecilea an al vieţii sale. Iar la începutul patriarhiei lui, adunându-se Sfinţii Părinţi în Constantinopol, s-a făcut Sinodul al cincilea din toată lumea, la care a fost Vigilie, papă al Romei celei vechi, Apolinarie, patriarhul Alexandriei, Domnos al Antiohiei, care împreună cu preasfinţitul acesta Eutihie, Patriarhul Romei celei noi, şi cu ceilalţi Sfinţi Părinţi, au întărit dreapta credinţă, dând anatemei pe eretici şi a lor socotinţă rău credincioasă.

Deci, îndreptând bine Sfântul Eutihie Biserica lui Hristos, a ridicat prigonire diavolul asupra sa, prin eretici şi slujitorii săi. Pentru că, după câţiva ani, împăratul Iustinian s-a înduplecat de nişte eretici, fiind amăgit în taină de dânşii şi, sub chipul dreptei credinţe, a început a semăna eresul aftartodochiţilor, adică al socotitorilor de nestricăciune, zicând că trupul lui Hristos, şi mai înainte de moarte şi de Învierea Sa, a fost nestricăcios, fiind nesupus omeneştilor pătimiri, pentru unirea dumnezeirii cu dânsul. Prin acea eretică socoteală, împăratul tulbura Biserica, silindu-i pe toţi ca să creadă ca dânsul şi să mărturisească. Şi se împotrivea lui preasfinţitul Patriarh Eutihie, spunându-i că o învăţătură ca aceea nu este a Bisericii celei drept credincioase, ci a ereticilor. Şi dovedea din dumnezeieştile Scripturi şi din Sfinţii Părinţi, că trupul lui Hristos în toate a fost asemenea stricăcios ca al nostru, afară de

păcat, şi se afla sub pătimire. Pentru că, născându-se din Preacurata Fecioară, S-a înfăşat în scutece şi cu lapte S-a hrănit, tăiere împrejur a suferit şi în toată viaţa Sa de pe pământ avea trebuinţă de hrană şi de băutură. Cum ar fi suferit un trup nestricăcios şi nesupus la patimi, piroane şi suliţă pentru noi? Ci numai una cunoaştem că este nestricăciunea Lui, că a fost slobod de stricăciunea păcatului şi în mormânt nu S-a stricat. Însă împăratul nu numai că nu voia să asculte învăţătura dreptcredincioasă a patriarhului, dar încă îl şi silea în tot chipul, ca să se învoiască la acea socotinţă a lui. Şi nevrând patriarhul să încuviinţeze o rea credinţă ca aceea a împăratului, se mânia împăratul asupra lui foarte tare.

Iar mai pe urmă, după împotrivirile cele multe de amândouă părţile, împăratul Iustinian, fiind îndemnat de eretici şi mai ales de eparhii Eterie şi Adeia, a strâns o adunare fără de lege din episcopii cei de un gând cu ei, şi a fost asta în anul al doisprezecelea al patriarhiei lui Eutihie. Şi, purtând clevetiri mincinoase cu mărturii aşijderea asupra celui nevinovat şi sfânt, a făcut asupra lui judecată nedreaptă şi a izgonit de pe scaun pe păstorul cel bun, pe bărbatul cel sfânt, pe dreptcredinciosul arhiereu Eutihie, iar în locul lui a ales pe mincinosul păstor Ioan, ce se numea scolastic, răucredincios şi linguşitor. Iar Sfântul Eutihie, pe 22 ianuarie, la pomenirea Sfântului Apostol Timotei, a fost scos de mâinile ostaşilor din biserică. Pentru că Eterie eparhul, mergând cu arme şi cu suliţe, şi ca o fiară cumplită răcnind, a poruncit să tragă afară cu sila pe sfântul şi singur l-a dezbrăcat de arhiereştile veşminte şi l-a trimis la izgonire în ţara Amasiei. Apoi nici el însuşi n-a scăpat de dumnezeiasca răzbunare; căci la vremea sa, el împreună cu cel de un gând şi de un obicei prieten al său, Adeia, s-au lipsit de boierii, de bogăţii şi de viaţă, şi într-o zi amândoi, la 3 octombrie, cu dreaptă judecată au fost osândiţi la moarte pentru răutăţile lor şi cu securea li s-au tăiat capetele. Iar arhiereul lui Hristos, Eutihie, fiind dus în părţile Amasiei, în mănăstirea sa, petrecea acolo în post şi rugăciuni şi tămăduia neputinţele omeneşti, cu darul lui Hristos, făcând multe minuni, dintre care unele se pomenesc aici.

Un oarecare om din cetatea Amasiei, ce se numea Androghin, era în mare mâhnire, împreună cu soţia sa, că li se năşteau copiii morţi. Adică mai înainte de a ieşi din pântecele maicii, cel ce se năştea murea. Deci a alergat cu rugăminte şi cu lacrimi la acest arhiereu al lui Dumnezeu, precum oarecând şunamiteanca la Elisei, ca să se roage lui Dumnezeu pentru dânşii, că doar şi-ar vedea ei vii

roadele însoţirii lor. Iar el, ungându-i pe amândoi cu sfânt untdelemn de la făcătoarea de viaţă Cruce şi de la icoana Preacuratei Născătoarei de Dumnezeu, cea din Sozopoli, le-a zis: „Pruncului ce se poartă în pântece – căci femeia era îngreunată –, să-i puneţi numele Petru şi va fi viu". Iar preotul Eustatie ce era lângă dânsul – scriitorul vieţii acestuia –, a zis: „Dar de se va naşte parte femeiască, cum se va numi?" Iar sfântul, proorocind, grăia că parte bărbătească se va naşte şi Petru să se numească.

Şi după împlinirea zilelor, a născut femeia prunc de parte bărbătească şi l-a numit Petru, şi a fost viu şi a crescut. Şi a mai născut după aceea şi alt fiu, pe care, ducându-l în braţe la arhiereul lui Dumnezeu, întreba cum să-l numească. Iar el a zis: „Să se numească Ioan, de vreme ce în biserica Sfântului Ioan a auzit Domnul rugăciunea voastră". Şi au ajuns acei prunci în vârstă înaintată şi moştenitori ai părinţilor lor.

Un prezbiter oarecare, fiind din sfatul bisericesc, a adus pe un fiu al său de patrusprezece ani, mut şi surd, cu numele Nunehie, iar sfântul ungându-l cu sfânt untdelemn, i-a deschis auzul şi i-a dezlegat limba, făcându-l a auzi şi a vorbi.

Un oarecare din clericii bisericeşti, cu numele Chiril, avea un fiu ca de cinci ani, care asemenea, era mut şi jumătate mort, şi nici a muri, nici a trăi nu putea. Şi pe acela arhiereul lui Dumnezeu cu rugăciunea l-a făcut sănătos şi grăitor.

Iarăşi din cetatea Zila i-au adus un prunc de patru ani, uscat, neavând nici puţină carne, decât oasele şi pielea, care nu putea să mănânce altceva decât sugea puţin de la pieptul maicii sale. Şi acela s-a tămăduit prin mâinile sfântului, fiind uns cu untdelemn sfânt. Asemenea, alt prunc, fiu al unui meşter din Amasia, căzând într-o boală năprasnică şi fiind aproape de moarte, s-a sculat de la porţile morţii, prin rugăciunile Sfântului Eutihie, plăcutul lui Hristos şi cu ungerea sfântului untdelemn.

O femeie dintr-un sat mergea la cetate pentru trebuinţa sa, cu fiul său de şapte ani, împreună cu alţi oameni, dar, întâmpinându-i vicleanul diavol de năprasnă, a rănit pe prunc la picioare şi se tăvălea acesta pe pământ, neputând nicidecum să stea pe picioarele sale. Deci, luându-l maica sa împreună cu călătorii, l-au dus pe mâini în mănăstire la fericitul patriarh, rugându-se cu lacrimi, ca să se milostivească pentru dânsa şi să-l tămăduiască pe fiul ei. Iar arhiereul, prin obişnuita lui doctorie, prin rugăciune şi prin sfântul untdelemn l-a făcut sănătos, încât umbla bine ca şi mai înainte.

Aproape de cetatea Amasiei era o mănăstire de femei care se numea Flavia. De acolo s-a adus la sfântul o fecioară tânără, care nu putea să se împărtăşească cu Tainele dumnezeieşti. Căci atunci când venea vremea împărtăşirii, îndată năvălea asupra ei frică şi cutremur şi striga, întorcându-se şi fugind de sfintele Taine. Iar dacă cândva cu sila i se dădeau Preacuratele Taine, îndată le vărsa, ca pe o amărăciune nesuferită, pentru că duhul cel viclean era într-însa. Deci, arhiereul lui Dumnezeu, făcând pentru dânsa rugăciuni cu dinadinsul la Dumnezeu, a izgonit dintr-însa duhul cel viclean. Iar fecioara, dobândind tămăduire, a primit fără tulburare dumnezeiasca împărtăşire, din mâinile arhiereului.

Un tânăr care ştia bine a împodobi bisericile cu zugrăveli, lucra în casa unuia, Hrisatie, cetăţean al Amasiei, şi luând de pe pereţi zugrăveala cea veche, închipuia cu alta nouă sfintele icoane. Deci era acolo o închipuire veche a Venerei celei fără de ruşine, pe care când a început a o şterge de pe perete, diavolul cel ce era în închipuirea aceea i-a vătămat mâna cu o boală cumplită, care se numeşte cancer. Şi curgea mâna lui şi se umpluse de puroi, şi era o rană netămăduită, încât toţi cei ce o vedeau, ziceau: „Se cade a o tăia, ca nu cumva tot trupul să-i putrezească". Iar tânărul fiind în durerea aceea şi în mâhnire mare, a alergat la plăcutul lui Dumnezeu, Eutihie, cu multă tânguire, cerând ajutor sănătăţii sale. Iar sfântul, făcând rugăciune către Dumnezeu pentru el şi ungându-i mâna cu untdelemn sfinţit, în trei zile l-a tămăduit desăvârşit şi l-a liberat sănătos. Deci, cu acea mână tămăduită, tânărul acela, la locul unde luase vătămarea aceea, ştergând asemănarea zeiţei celei fără de ruşine, a făcut chipul celui fără de plată doctor al său, preasfinţitul Patriarh Eutihie.

Asemenea şi mâna altui tânăr, vătămată cu o boală netămăduită, pe care doctorii îl sfătuiau să o taie, a tămăduit-o sfântul. Iarăşi, pe un îndrăcit l-au dus la sfântul, căci se muncea cumplit în toate zilele. Pe acesta fericitul l-a însemnat cu semnul Sfintei Cruci şi i-a uns fruntea cu sfântul untdelemn, rănind puterea drăcească ca şi cu o suliţă de foc. Şi a început tânărul acela cu un glas înfricoşat a răcni, scrâşnind cu dinţii, încât se vedea că era muncit nu de un diavol, ci de mai mulţi. După aceea, înţepenind, zăcea la pământ ca un mort şi după puţin timp aceleaşi şi mai cumplite pătimea mai multe zile. Iar sfântul se minuna, pentru ce atât de lungă vreme nu lasă îndrăcirea pe tânărul acela, şi a poruncit lui Eustatie, preotul său şi scriitorul vieţii acestuia, ca să întrebe pe acel tânăr, cine şi de

unde este, ce fel îi este petrecerea şi faptele lui şi cum i s-a întâmplat îndrăcirea aceea".

Deci, fiind întrebat tânărul, pe toate cele despre sine le-a mărturisit cu de-amănuntul, zicând: „Eu am fost monah în Mănăstirea Sfântului Ioan din Acropoli, şi am lepădat de pe mine rânduiala monahicească şi m-am dus în lume. Apoi am cunoscut o femeie, cu care am făcut multe păcate, de aceea pedepsindu-mă Dumnezeu, pătimesc acestea după cum vedeţi, iar voi, dacă puteţi ceva, ajutaţi-mă". Aceasta auzind-o sfântul şi făcând pentru dânsul rugăciune cu dinadinsul către Dumnezeu, după obiceiul său, sfătuia pe acel tânăr să se întoarcă iarăşi în mănăstirea sa, la monahiceasca rânduială. Şi după ce tânărul a făgăduit cu hotărâre să facă aceasta, îndată s-a izbăvit de muncirea diavolească, cu rugăciunile arhiereului lui Dumnezeu, Eutihie.

Un om oarecare bolnav a alergat la cuviosul, cerând tămăduire, şi a luat sănătate cu porunca să nu bea vin niciodată. Alt om, ducându-se cu aproapele său la judecată, s-a jurat cu nedreptate. Şi cu pedeapsa lui Dumnezeu, a dreptului Judecător, pierzându-şi vederea ochilor, un an întreg nu a văzut lumina, şi ducându-l alţii, a mers cu pocăinţă la acel făcător de minuni, mărturisindu-şi păcatul său şi căuta tămăduire de boala sufletească şi de cea trupească. Şi le-a câştigat pe amândouă prin dumnezeiasca milostivire, din arhiereasca putere, şi prin rugăciunile cele primite de Dumnezeu, ale arhiereului lui Hristos, Eutihie, şi s-a dus întru ale sale, văzând cu ochii ca mai înainte. Încă şi mulţime fără de număr de bărbaţi, femei şi copii, cu felurite boli, alergau la acest bun doctor şi toţi câştigau grabnice tămăduiri, cu rugăciunile lui.

În timpul năvălirii perşilor, mulţi oameni din cetăţile pustiite şi robite de primprejur adunându-se la Amasia şi fiind foamete foarte mare, acest plăcut al lui Dumnezeu a făcut ca în mănăstirea sa să fie nelipsită hrana. Căci în toate zilele venind la mănăstirea lui popor fără de număr pentru hrană, când iconomii au spus sfântului că nu numai celor ce vin nu au ce să le dea, ci şi singuri monahii nu au cu ce să se hrănească, fiindcă grâul şi făina s-au sfârşit, el intrând în hambar şi lipsa aceea desăvârşită văzând-o, s-a rugat lui Dumnezeu şi mângâind pe fraţi, a zis: „Nădăjduiţi şi credeţi spre Dumnezeu, că cele ce daţi celor ce au trebuinţă, pe acelea îndoite vi le va da Dumnezeu. Căci cu neîndoire nădăjduiesc spre îndurările lui Dumnezeu, că precum în zilele lui Ilie, la Sarepta Sidonului, n-a scăzut la femeia cea văduvă vadra cu făină, aşa şi la noi acum nu

vor lipsi cele de trebuinţă, ci vor mânca toţi, se vor sătura şi vor lăuda pe Domnul Dumnezeul nostru”.

Şi a fost aceea după credinţa şi după cuvântul sfântului, căci pâinile împărţindu-se neîncetat, nu numai că nu se împuţinau, ci şi mai mult se înmulţeau. Şi cu cât mai mult se cheltuia mâncarea la cei ce veneau, cu atât mai mult toate se înmulţeau în hambar şi în cămară. Deci toţi străinii şi casnicii s-au hrănit din destul în zilele acelea de foamete.

Încă şi de darul proorociei era nelipsit acest plăcut al lui Dumnezeu. Căci cu trei ani mai înainte de moartea împăratului Iustinian, s-a întâmplat că era în Amasia – ducându-se la slujba împărătească undeva –, Iustin, nepotul împăratului, cu boieria fiind atunci curopalat. Pe acela luându-l fericitul Eutihie deosebi, i-a zis: „Ascultă-mă, domnule curopalate, deşi eu sunt păcătos, însă sunt rob şi preot al Dumnezeului meu, Care m-a înştiinţat că tu vei împărăţi după moartea unchiului tău. Deci caută să nu zăboveşti îndeletnicindu-te în multe lucruri, ci ia aminte la tine, ca să fii vrednic spre săvârşirea voii Domnului degrabă”.

Auzind aceasta, Iustin a mulţumit lui Dumnezeu şi cerea de la sfântul său prooroc ajutor de rugăciuni. Asemenea, mai pe urmă şi lui Tiberie comitul, care avea să împărăţească după Iustin, i-a făcut înştiinţare, prin scrisoarea sa în acest chip, scriind către dânsul pe când era în Siria: „Acum din parte ţi-a dat ţie Dumnezeu povăţuirea poporului, dar fără zăbavă îţi va încredinţa ţie şi desăvârşit ocârmuirile împărăţiei”. Acest lucru s-a împlinit după aceea.

Şi murind împăratul Iustinian şi venind la împărăţie nepotul lui, Iustin, iar Ioan scolasticul, cel mai sus zis patriarh al Constantinopolului, sfârşindu-şi viaţa, preasfinţitul Patriarh Eutihie, după cei doisprezece ani şi opt luni ai izgonirii sale, s-a întors la scaun cu negrăită bucurie a întregului popor, întâmpinându-l toţi pe mare şi pe uscat şi strigând: „Bine este cuvântat cel ce vine întru numele Domnului!” Şi şi-a luat scaunul său într-o zi de Duminică, în trei zile ale lunii octombrie, în care, nu cu mult înainte, cu judecata noului împărat, vrăjmaşii lui cei mai sus amintiţi, eparhii Eterie şi Adeia, au fost pedepsiţi cu moartea.

Şi a petrecut celelalte zile ale vieţii sale în pace, împodobind Biserica cu drepte învăţături şi cu faceri de minuni. Pentru că molima ce năpădise de năprasnă, cu rugăciunea a potolit-o şi pe cei bolnavi i-a tămăduit. După aceea şi el singur vrând să plătească firească datorie, a căzut în boală trupească la praznicul prealuminatei

Învieri a lui Hristos şi a venit să-l cerceteze dreptcredinciosul împărat Tiberiu. Şi a proorocit sfântul împăratului, că degrabă după dânsul se va sfârşi, lucru care s-a şi împlinit. Că bolind preasfinţitul Eutihie în săptămâna luminată, a chemat în Duminica Tomii tot clerul său şi dându-le pace, binecuvântare şi cea din urmă sărutare; după ce a înnoptat, a adormit cu somnul morţii celei vremelnice întru Domnul, iar sfântul lui suflet s-a dus în ziua cea neînserată şi veşnică la sfinţii ierarhi.

El a stat pe scaun, după întoarcerea sa din surghiun, patru ani şi şase luni, iar toţi anii de la naşterea sa au fost şaptezeci. Şi a fost îngropat cu slavă în biserica apostolilor, înaintea treptelor altarului, unde erau moaştele sfinţilor apostoli Andrei, Timotei şi Luca.

Iar după mutarea preasfinţitului Patriarh Eutihie, dreptcredinciosul împărat Tiberiu a trăit numai patru luni şi trei zile şi s-a săvârşit cu pace, după proorocia sfântului. Iar noi pentru toate acestea, să slăvim pe Tatăl, pe Fiul şi pe Sfântul Duh, pe Dumnezeu în Treime. Amin.

Notă – Nichifor scrie în cartea a 17-a, capitolul 31, că împăratul Iustinian când era să moară, urmând marelui împărat Constantin, care, fiind aproape de sfârşitul său, şi-a făcut testament ca preasfinţitul Atanasie cel Mare să se întoarcă la al său scaun; aşa a făcut şi Iustinian, poruncind cu aşezământ lui Iustin, nepotul său, care avea să ia împărăţia după dânsul, ca pe preasfinţitul Patriarh Eutihie să-l întoarcă la scaunul Patriarhiei Constantinopolului. Deci este şi aceasta de crezut, că înaintea sfârşitului său, împăratul s-a lepădat de cel mai de sus eres şi s-a sfârşit în dreapta credinţă. De aceea Biserica îl pomeneşte pe el cu împăraţii cei dreptcredincioşi şi întotdeauna îi face pomenirea lui la 11 noiembrie, pentru lucrurile cele multe şi bune ale lui, pentru osârdia către Dumnezeu şi pentru pocăinţa lui.

LUNA APRILIE
ZIUA A ŞAPTEA

SFÂNTUL MUCENIC CALIOPIE

O femeie, Teoclia, din Perga Pamfilei, fiind dreptcredincioasă şi temătoare de Dumnezeu cu toată casa sa, făcea milostenii multe şi avea viaţă cinstită. Aceea fiind însoţită cu un bărbat cinstit şi cu neamul de senator şi de patriciu, nu a născut fii mulţi ani, căci era stearpă. După aceea a zămislit, cerând de la Dumnezeu dezlegarea nerodirii sale prin rugăciuni cu dinadinsul. Iar când purta în pântece pe cel zămislit, bărbatul ei a murit lăsându-i bogăţie mare. Deci ea, după ce a născut fiu, i-a pus numele Caliopie şi l-a crescut în învăţătura cărţii, sârguindu-se să-l înveţe pe el bine frica de Dumnezeu şi toată înţelepciunea dumnezeieştilor Scripturi. Dar în vremurile acelea era prea tare slujirea la idoli şi adevărul era acoperit cu minciuna, şi cei mai mulţi oameni se închinau şi aduceau jertfe necuraţilor idoli. Iar Sfântul Caliopie se îndeletnicea totdeauna cu rugăciuni şi cu postiri.

Iar după ce s-a adus ştire judecătorului despre sfântul tânăr, că este creştin, fericita Teoclia, maica sa, dând fiului său aur mult, haine şi slugi, l-a trimis cu corabia în altă ţară ca să scape de judecata păgânească. Şi a plutit fericitul Caliopie în Pembropoli, cetatea Ciliciei, unde păgânul ighemon Maxim făcea jertfe, hore şi jocuri în cinstea necuraţilor săi idoli. Şi văzând aceasta sfântul tânăr, se mira şi a întrebat pe unii: „Care este pricina unei dănţuiri ca aceasta?" Iar ei au răspuns: „Acum este praznicul zeilor noştri; deci vino şi tu de te împărtăşeşte cu noi la ospăţul nostru". Iar el le-a răspuns: „Sunt creştin şi cu postire prăznuiesc cele ce sunt ale Hristosului meu. Deci nu este cu putinţă ca în gura care slăveşte pe Hristos să intre necuratele jertfe ale zeilor păgâneşti".

Deci, a ajuns aceasta la auzul lui Maxim ighemonul, care, umplându-se de mânie, a poruncit să prindă pe sfântul tânăr şi să-l

pună înaintea judecăţii sale. Şi l-a întrebat: „Cum te numeşti?” Sfântul a răspuns: „Sunt creştin şi mă numesc Caliopie”. Ighemonul a zis: „Ospăţul cel mare făcându-se acum pentru praznicul zeilor, cum numai tu singur stai în amăgire, nevrând să prăznuieşti cu noi?” Grăit-a Sfântul Caliopie: „Voi sunteţi cei ce umblaţi în amăgire şi în întuneric, că aţi lăsat pe Dumnezeul Cel viu, pe Ziditorul cerului şi al pământului, Care a făcut toate cu cuvântul, şi vă închinaţi lemnului celui nesimţitor, pietrei celei scobite şi lucrului celui făcut de mâini păgâneşti”. Ighemonul zise: „Tinereţile tale te fac îndrăzneţ, dar îţi pregătesc nu puţine munci. Din ce ţară şi din ce neam eşti?”, l-a întrebat ighemonul. Sfântul răspunse: „Sunt din Perga Pamfiliei, din neam de senator şi de patriciu; dar mai de cinste decât toate îmi este aceasta, că sunt creştin”. Ighemonul zise: „Dar ai părinţi?” Sfântul răspunse: „Am maică, iar tatăl meu a murit încă de mult”. Ighemonul zise: „Mă jur pe marele zeu, adică soarele, şi pe toţi zeii, că de te vei închina zeilor, am o fiică una născută, pe aceasta ţi-o voi da de soţie”. Sfântul răspunse: „De aş fi voit să mă însor, aş fi putut s-o iau de soţie pe fiica ta şi s-o duc în averea maicii mele. Dar să ştii că m-am făgăduit lui Hristos, Dumnezeul meu, Cel ce m-a zidit după chipul Său, ca să-mi păzesc trupul acesta de ţărână în feciorie curată, şi fără de prihană să-l pun înaintea dreptei Lui judecăţi. Deci fă ceea ce voieşti, iar eu sunt şi rămân creştin!”

Ighemonul zise: „Necuratule şi prearăule, au ţi se pare că prin nişte cuvinte ca acestea mă vei porni spre mânie, ca să te ucid mai degrabă? Dar să ştii că te voi munci mult, sfărâmându-ţi trupul bucăţi, iar rămăşiţa o voi da focului spre ardere”. Sfântul răspunse: „Cu cât îmi vei lungi muncile mai mult, cu atât mai luminoasă cunună mi se va împleti de Hristosul meu, pentru pătimirea mea; pentru că zice Scriptura: «Nimeni nu se încununează, dacă nu va fi muncit după lege»”. Ighemonul zise către slujitori: „Întindeţi-l şi sfărmaţi-i toate oasele cu toiege de plumb”. Deci, fiind bătut, Sfântul Caliopie a grăit: „Mulţumesc Ţie, Hristoase, că m-ai învrednicit a pătimi muncă pentru mărirea numelui Tău Cel Sfânt”.

Ighemonul zise către dânsul: „Jertfeşte zeilor, ca să-ţi vezi moşia şi să nu te lipseşti de averile tale, că vezi cât de amar te munceşti”. Sfântul răspunse: „Văd dulceaţa odihnei ce are să-mi fie, care îmi este făgăduită de la Hristos, iar muncile nu le simt. Şi deşi sunt acum în ţară străină, ştiu că al Domnului este pământul şi plinirea lui. Dar aici văd şi pe maica mea şi patria mea, pentru că

maica mea este dreptcredincioasa Biserică a lui Hristos, iar patria îmi este Ierusalimul cel ceresc, după cuvântul Apostolului care zice: *Petrecerea noastră este în cer!* Iar de-mi vei pomeni de maica cea după trup, mă întăresc prin dumnezeiescul glas care zice: *Că cel ce iubeşte pe tată sau pe mamă mai mult decât pe Mine, nu este vrednic de Mine*. Iar îndestularea bogăţiei întru nimic o socotesc, căci voiesc mai bine să pătimesc cu Hristos Cel răstignit, decât să am saţiul cel de puţină vreme cu păcatul acestei lumi nebune".

Ighemonul zise către slujitori: „Precum este întins, întoarceţi-l şi-l bateţi pe pântece cu vine crude, zicându-i: «Necuratule, nu răspunde una pentru alta, ci să-mi răspunzi la cele întrebate»". Sfântul Mucenic Caliopie a zis către ighemon: „Nebunule şi mai cumplitule decât toată fiara, înstrăinatule de bunătăţile cereşti, eu îţi grăiesc cuvintele dreptăţii, iar tu având-ţi ochii sufleteşti orbiţi şi urechile astupate ca să nu auzi cuvintele Domnului, cu nedreptate mă munceşti, bătându-mă ca pe un tâlhar". Atunci a zis ighemonul către slujitori: „Aşezaţi o roată de muncire cu fiare ascuţite, să puneţi foc mare sub dânsa şi, întinzând pe Caliopie pe roată foarte tare, până la dezlegarea încheieturilor, aşa să-l legaţi şi să-l întoarceţi, ca tăindu-se de fiare şi aprinzându-se de foc, să piară".

Şi începându-se acea muncire, iar pe sfântul tânăr durându-l, a strigat către Domnul, zicând: „Vino şi ajută, Hristoase al meu, robului Tău, ca până în sfârşit să se preamărească în mine, nevrednicul, numele Tău cel sfânt şi să ştie toţi că cei ce nădăjduiesc în Tine nu se vor ruşina în veci". Şi îndată i-a stat înainte îngerul Domnului, care a stins focul şi roata a oprit-o şi a făcut-o nemişcată, încât nu mai puteau slujitorii s-o întoarcă cât de puţin. Şi se uda tânărul trup al mucenicului cu sângele pe roată, iar oasele i se vedeau prin rănile cele adânci, pentru că roata avea în amândouă părţile cuţite ascuţite în chip de ferăstrău.

Deci a poruncit ighemonul să dezlege de pe roată pe mucenic şi să-l ia; şi era jalnică privelişte tuturor celor ce priveau. Şi a strigat poporul, zicând: „O, judecată nedreaptă! O, ce tânăr şi cum rău se pierde!" Şi a zis ighemonul către Sfântul Caliopie: „Oare nu ţi-am spus că tinereţile tale te fac îndrăzneţ şi mai grele munci îţi mijlocesc ţie?" Răspuns-a Sfântul: „Câine fără de ruşine, ţi se pare că m-am înfricoşat de muncile tale?" Zis-a ighemonul: „Ticălosule, mă ocărăşti ca să te pierd mai degrabă; dar nu va fi astfel. Deci apropie-te şi jertfeşte zeilor, ca să scapi de cele mai multe şi mai cumplite munci". Sfântul mucenic a zis: „Nădăjduiesc spre

Hristosul meu că nu-mi vei spurca curata mărturisire a lui Dumnezeu, Care este întru mine. Trupul meu stă înaintea ta, deci munceşte-l precum voieşti, având să-ţi iei răsplata de la Dumnezeu în ziua înfricoşatei judecăţi; căci *cu ce măsură vei măsura, cu aceea ţi se va măsura ţie*".

Zis-a ighemonul către slujitori: „Ferecaţi-l cu lanţuri de fier, apoi azvârliţi-l în cea mai dinăuntru temniţă şi să nu aveţi de dânsul nici o grijă, nici să lăsaţi pe cineva dintre creştini să intre la dânsul, ca nu cumva să-l fericească cineva pe el pentru răbdarea lui". Şi îndată slujitorii ferecând pe pătimitorul, l-au aruncat în temniţa cea mai dinăuntru.

Iar Teoclia, fericita lui maică, aflând despre pătimirea pentru Hristos a Sfântului Caliopie, fiul ei cel unul născut, a scris îndată aşezământ desăvârşit pentru casa sa şi pentru toate averile. Şi a dăruit libertate robilor şi roabelor sale, în număr de două sute şi cincizeci, şi cât aur şi argint avea, ca şi îmbrăcăminte de mult preţ, pe toate le-a împărţit săracilor, iar pe celelalte moşii şi averi nemişcătoare – adică sate, ţarine şi vii – le-a dăruit Sfintei Biserici. Apoi, lăsându-şi patria sa, s-a dus în Cilicia la fiul său cel ce pătimea pentru Hristos. Şi, dând străjilor temniţei aur, a intrat în cea mai dinăuntru temniţă şi văzând pe fiul său în lanţuri, i s-a închinat lui şi îi ştergea puroiul rănilor. Iar Sfântul Caliopie fiind legat cu fiare şi cu tot trupul scurs de multe răni, nu putea să se scoale înaintea maicii sale şi a zis: „Bine ai venit, maica mea, mărturisitoarea patimilor lui Hristos". Iar ea, văzând trupul fiului zdrobit cu răni, grăia către dânsul: „Fericită sunt eu şi bine cuvântat este rodul pântecelui meu, de vreme ce te-am pus ca Ana pe Samuil, ca un vas sfânt înaintea lui Dumnezeu, şi ca Sara pe Isaac te-am adus lui Hristos jertfă bineprimită".

Şi a petrecut maica în temniţă toată noaptea aceea, şezând lângă picioarele fiului, cântând cu dânsul împreună şi slăvind pe Dumnezeu. Iar la miezul nopţii a strălucit o lumină mare în temniţă şi s-a făcut un glas, zicând: „Voi sunteţi sfinţii lui Dumnezeu, mărturisitori ai lui Hristos şi stricători ai idolilor, cei ce v-aţi lăsat patria şi averile şi cu Hristos aţi voit a pătimi".

Iar a doua zi Maxim ighemonul, şezând la judecată, a scos din temniţă pe Sfântul Caliopie spre ispitire şi, aducându-l înaintea sa, a zis către dânsul: „Oare te-ai schimbat din nebunia ta? Şi oare voieşti să împlineşti porunca împărătească şi să te închini zeilor, ca să fii viu, sau iarăşi voieşti să pătimeşti rău, ca şi dascălul tău, Hristos?"

Răspuns-a Sfântul: „Mă minunez de neruşinarea ta, că de multe ori auzind de la mine unul şi acelaşi răspuns, că sunt creştin şi pentru Hristos voiesc să mor, iarăşi mă întrebi de acelaşi lucru şi nu te ruşinezi a te lupta împotriva adevărului. Pentru că eu doresc să pătimesc asemenea ca şi Dascălul meu şi mă sârguiesc în tot chipul să mor pentru Dânsul".

Auzind aceasta ighemonul, şi din nişte răspunsuri ca acestea cunoscând cugetul neschimbat al mucenicului şi mărimea lui de suflet cea nemişcată, a poruncit ca asemenea lui Hristos să-l răstignească pe dânsul. Şi era ziua aceea Joia cea mare, în care se săvârşeşte aducerea aminte de Cina Sfintelor Taine ale lui Hristos. Şi văzând Sfânta Teoclia pe fiul său dus la locul de răstignire, a dat ostaşilor cinci galbeni, rugându-i să nu răstignească pe Sfântul Caliopie ca pe Hristos, ci cu capul în jos. Iar aceasta a făcut-o din smerenie, socotind a fi nevrednic lucru, ca fiul ei să fie asemenea cu Hristos, Domnul său, prin răstignire.

Deci, a fost răstignit Sfântul Caliopie cu capul în jos pentru Hristos, în Joia Cinei celei mântuitoare, iar în Vinerea cea mare a Patimilor lui Hristos, în ceasul al treilea din zi, şi-a dat duhul în mâinile lui Dumnezeu. Atunci un glas dumnezeiesc venind către dânsul din cer, a zis: „Suie-te, împreună cetăţeanule al lui Hristos şi împreună moştenitorule cu sfinţii". Iar după ce au luat de pe Cruce trupul lui cel mort, a cuprins grumazul fiului fericita sa maică, slăvind pe Hristos, şi îndată şi-a dat şi ea duhul. Apoi venind fraţii, au luat trupurile amândurora şi le-au îngropat împreună la un loc cinstit, lăudând pe Tatăl şi pe Fiul şi pe Sfântul Duh, pe un Dumnezeu în Treime, Căruia I se cuvine toată slava, în vecii vecilor. Amin.

TOT ÎN ACEASTĂ ZI,
CUVIOSUL GHEORGHE MĂRTURISITORUL
MITROPOLITUL MITILENEI

Acest Cuvios Părinte Gheorghe, iubind pe Hristos din tinereţe, a primit viaţa monahicească, a trecut prin toată fapta bună şi a câştigat smerită cugetare, ca nimeni altul. Apoi s-a făcut mărturisitor al lui Hristos pe vremea împărăţiei lui Leon Isaurul, răbdând prigonire şi chinuire de la luptătorii de icoane. După aceea s-a ridicat la scaunul arhieriei la Mitropolia insulei Lezvia, în cetatea

Mitilenei, pe vremea împărăţiei dreptcredincioşilor Constantin şi Irina. El era foarte milostiv, săturând pe cei flămânzi prin îndestulată dare. Iar pentru multa înfrânare s-a făcut părtaş cu îngerii şi s-a arătat făcător de minuni, tămăduind bolile cele nevindecate şi izgonind duhurile cele necurate.

Şi ajungând împărăţia lui Leon Armeanul, cel care a înnoit lupta împotriva sfintelor icoane, a suferit iarăşi prigonire pentru sfintele icoane, fiind la adânci bătrâneţi. Iar mai înainte de împărăţia acelui Leon Armeanul şi de înnoirea luptei împotriva icoanelor şi de izgonirea Sfântului Gheorghe, s-au făcut oarecare semne în cetatea aceea, care arătau mai înainte primejdia şi tulburarea Bisericii lui Hristos ce urma să fie. Căci odată în sfânta biserică a Marii Muceniţe Teodora ce este aproape de liman, în vremea cântării Vecerniei, poporul cântând "Doamne miluieşte", sfânta cruce, care sta pe sfânta masă, deodată s-a ridicat cu o nevăzută putere de la locul său, cu mare zgomot, şi s-a înălţat la boltă. Apoi, plecându-şi vârful în jos, a căzut la pământ. Iar poporul văzând aceasta, a fost cuprins de mare frică şi spaimă şi, ridicându-şi ochii şi mâinile în sus, a strigat cu mare glas multă vreme "Doamne miluieşte" şi nu voia să iasă din biserică, pentru că aştepta să năvălească asupra acelei insule a Lezviei o pierzare grabnică. În vremea aceea era acolo Cuviosul Simeon cu fratele său Gheorghe, cel mai tânăr (acest Gheorghe a fost mai pe urmă, la vremea sa, moştenitor al scaunului acestui Gheorghe mai bătrân). Deci acel Simeon, fiind mai înainte văzător, a zis cu plângere către popor: „Nu va fi aşa, fraţilor, precum aşteptaţi, nici nu va pierde Dumnezeu latura aceasta până în sfârşit; ci va veni în zilele acestea un împărat urâtor de Dumnezeu şi potrivnic Lui, care va lua podoaba Bisericii, aruncând la pământ cinstitele icoane".

După puţine zile, în aceeaşi biserică, fiind din întâmplare uşile deschise, un porc sălbatic, mare şi înfricoşat, având urechile şi coada tăiate, a intrat în biserică în Sfântul Altar şi s-a culcat la scaunul de sus. Văzând aceasta slujitorii bisericii, au încercat să-l scoată, dar nu puteau, fiind sălbatic, căci repezindu-se, îi fugărea pe toţi care voiau să-l scoată din altar. Apoi aducându-se drugi mari, l-au bătut multă vreme până la sânge şi, obosindu-l, cu mare greutate l-au putut scoate. Despre acest lucru înştiinţându-se acest fericit Simeon, a zis: „Să mă credeţi, fiilor, că porcul acela prevesteşte pe cel ce are să fie episcop aici cu slobozirea lui Dumnezeu, care va avea obicei şi viaţă porcească".

Şi s-a împlinit aceasta degrabă, pentru că, venind la împărăţie cel mai sus pomenit Leon Armeanul, a ridicat prigonire asupra Bisericii lui Dumnezeu, chemând la Constantinopol pe mulţi episcopi şi amăgindu-i la eresul său cel luptător de icoane. Atunci, fiind chemat şi Cuviosul Părintele nostru Gheorghe, Mitropolitul Mitilenei, s-a arătat ostaş viteaz al lui Hristos, căci mulţi învoindu-se la credinţa cea rea a împăratului, el, prin înţelepciunea cea bogată, a ruşinat pe împărat şi pe mincinosul patriarh Teodot, care se numea "Casiter", şi pe ceilalţi eretici cu dânşii, şi i-a făcut pe câţiva dintre dânşii să-şi cunoască amăgirea lor.

Iar împăratul şi mincinosul patriarh, nesuferind mustrările de la dânsul, l-au izgonit în Herson; iar în locul lui au pus mitropolit pe un oarecare eretic, care, asemenea porcului care iese din pădure, a muşcat şi a pângărit via lui Hristos, călcând sfintele icoane şi tulburând ca o fiară oile cele cuvântătoare.

Iar Sfântul Gheorghe, petrecând în surghiun celelalte zile ale vieţii sale, a făcut multe minuni, cu darul lui Hristos. După aceea, sosind vremea morţii lui, a răsărit pe cer o stea foarte luminoasă, vestind mai înainte sfârşitul lui cel fericit, care s-a văzut şi în insula Lezviei şi după aceea s-a cunoscut şi în Mitilena de către oile cele cuvântătoare, ducerea către Domnul a Sfântului Gheorghe, păstorul lor; pentru că, a cărui viaţă a fost lumină lumii prin faptele cele bune, pe al aceluia fericit sfârşit l-a preamărit Dumnezeu, prin stea luminoasă şi, după sfârşit, au izvorât din moaştele lui izvoare de minunate tămăduiri, spre preamărirea plăcutului Său. Amin.

LUNA APRILIE

ZIUA A OPTA

SFINŢII APOSTOLI DIN CEI ŞAPTEZECI IRODION, AGAV, RUF, ASINCRIT, FLEGON ŞI ERMIE

Sfântul Apostol Irodion era de neam din Tarsul Ciliciei, fiind rudă a Sfântului Apostol Pavel şi slujitor al Sfinţilor Apostoli în toate. El a fost pus de dânşii episcop al Neopatarelor şi pe mulţi din elini i-a întors prin sfânta lui învăţătură la Hristos. Pentru acest lucru pizmuindu-l evreii, au năvălit asupra lui împreună cu slujitorii de idoli şi l-au muncit tare, căci unii îl băteau, unii cu pietre îi sfărâmau gura, iar alţii cu lemne îl loveau peste cap. După aceea a fost lovit cu un cuţit şi aruncat ca un mort, pentru că socotind că a murit, l-au lăsat şi s-au dus. Dar Sfântul Apostol Irodion, rămânând viu cu darul lui Dumnezeu, a propovăduit după aceea Cuvântul Domnului în Roma, împreună cu Sfântul Apostol Petru.

Iar Sfântul Apostol Pavel, scriind de la Corint Epistola către romani, a pomenit despre Sfântul Irodion, care era pe atunci în Roma lângă Sfântul Petru, zicând: *Închinaţi-vă lui Irodion, ruda mea*. Şi când Sfântul Petru a fost răstignit, atunci Sfântul Irodion, după mărturia lui Metafrast, a fost tăiat împreună cu Sfântul Olimp şi cu mulţime de credincioşi.

Sfântul Apostol Agav a fost plin de proorocescul dar. Despre el vorbesc Faptele Apostolilor astfel: *S-au pogorât din Ierusalim prooroci în Antiohia şi, sculându-se unul dintre dânşii cu numele Agav, arăta cu duhul, că avea să fie foamete mare în toată lumea, care a şi fost pe vremea lui Claudie Cezarul*. Şi iarăşi în Cezareea Sfântul Agav a spus mai dinainte Sfântului Apostol Pavel pătimirile cele ce avea să le aibă în Ierusalim, căci luând brâul lui Pavel şi legându-şi mâinile şi picioarele sale, a zis: *Aşa grăieşte Duhul*

Sfânt: pe bărbatul al căruia este brâul acesta, aşa îl vor lega în Ierusalim iudeii şi-l vor da în mâinile neamurilor. Sfântul Agav a întors la Hristos Dumnezeu.

Sfântul Apostol Ruf, despre care grăieşte Sfântul Pavel în Epistola către Romani, zicând: *Închinaţi-vă lui Ruf celui ales întru Domnul*, a fost episcop în Teba din Elada.

Sfântul Apostol Asincrit este pomenit în aceeaşi Epistolă a lui Pavel către Romani, că a fost episcop în Ircania, în părţile Asiei.

Sfântul Apostol Flegon este pomenit în aceeaşi epistolă, că a fost episcop în Maratoni, cetatea Frachiei.

Sfântul Apostol Ermie este pomenit în aceeaşi epistolă, că a fost episcop în Dalmaţia.

Toţi aceşti apostoli din numărul celor 70 au propovăduit în lume Bunavestire a lui Hristos, aducând pe cei necredincioşi la adevărata credinţă şi, munciţi fiind în multe feluri de către iudei şi de elini, s-au sfârşit.

TOT ÎN ACEASTĂ ZI, CUVIOSUL NIFONT, EPISCOPUL NOVGORODULUI

Fericitul Nifont s-a făcut monah al Sfintei Mănăstiri Pecersca, în zilele egumenului Timotei. Şi râvnea preamult vieţii cuvioşilor şi marilor părinţi, ostenindu-se cu dumnezeiască plăcere în rugăciune, priveghere, post şi în toate obiceiurile cele îmbunătăţite. Iar când fericitul Ioan, episcopul Novgorodului, fiind slăbit, şi-a lăsat de bunăvoie scaunul său, unde s-a ostenit douăzeci de ani, şi s-a retras la linişte în mănăstire, atunci fericitul Nifont, strălucind cu razele bunătăţilor sale celor multe până şi în părţile cele mai depărtate, prin voia lui Dumnezeu, a fost ales de toţi cu un glas la scaunul episcopiei Novgorodului şi a fost sfinţit în Kiev de preasfinţitul mitropolit Mihail al doilea.

Şi astfel, venind la scaunul său şi fiind ca o făclie pusă în sfeşnic, cu mult mai luminos a strălucit cu râvna cea mare pentru ocârmuirea cu bună rânduială a dreptei credinţe, sârguindu-se foarte mult spre înmulţirea slavei lui Dumnezeu şi spre paza vieţii celei vremelnice şi a celei veşnice a oilor sale cuvântătoare. Căci, mai înainte de toate, înmulţind slava lui Dumnezeu prin sârguinţa sa, a

zidit o biserică de piatră, a Preasfintei Născătoare de Dumnezeu, în mijlocul Novgorodului şi cu dumnezeiescul ajutor a terminat-o în puţin timp. Iar biserica cea de scaun a Sfintei Sofia din acea cetate, a înfrumuseţat-o cu zugrăvire de icoane până la pridvor şi cu plumb a acoperit-o pe deasupra.

Apoi păzind cu credinţă viaţa oilor cuvântătoare, se afla acest bun păstor într-o bunătate ca aceasta: de se întâmpla cândva război între dreptcredincioşi, el se sârguia cu totul să-i împace. Aşa a auzit odată că stăteau împotrivă kievenii şi cernigovenii, cu mulţime de ostaşi, voind să facă război. De aceea îndată luând cu sine pe dregătorii Novgorodului, s-a dus la cei ce se pregăteau de război şi, Dumnezeu ajutându-i, i-a împăcat. Asemenea şi în alte războaie binecuvânta poporul Domnului cu pace, păzindu-le vremelnica lor viaţă. Dar mai mult se îngrijea de păzirea vieţii veşnice a oilor celor cuvântătoare şi la aceasta îşi aducea aminte de cuvintele Domnului cele grăite pentru Dumnezeu Tatăl: *Ştiu că porunca Lui este viaţa veşnică*, şi de aceea sfătuia cu toată puterea pe credincioşi, să nu se depărteze de poruncile Domnului şi de învăţăturile cele de pravilă ale Bisericii Lui, ca să nu se depărteze de veşnica viaţă. Iar pe cei ce se depărtau şi făceau călcare de lege, foarte îi ura, propovăduindu-le deschis că vor pieri pentru fărădelegea lor, stându-le asupra în bună vreme şi fără de vreme, mustrându-i, certându-i şi rugându-i cu toată îndelunga răbdare precum a poruncit Apostolul.

Această râvnă a păstorului celui bun, a arătat-o un lucru ca acesta: În zilele acestui fericit, izgonind novgorodenii pe voievodul lor Vsevolod Mstislavici, a venit la dânşii spre domnie, fiind chemat, Sviatoslav Olgovici, şi s-a însurat cu o femeie care după învăţătura pravilei nu i se cădea. Atunci acest fericit arhiereu nu numai că nu a voit să-l cunune, ci şi pe tot clerul său l-a oprit, ca nici să nu-i vadă cununia, ca unui fără de lege, când a fost cununat de preoţii care veniseră cu dânsul. Şi mustra pe voievod cu îndrăzneală pentru călcarea lui de lege, urmând psalmului ce zice: *Grăit-am mărturiile Tale înaintea împăraţilor şi nu m-am ruşinat*.

Însă o râvnă ca aceasta, deşi era mare, o alta mai mare a arătat acest bărbat râvnitor, căci a scos din călcarea de lege cea împotriva pravilei pe însăşi Biserica Rusiei, care lucru s-a petrecut astfel: A ajuns sfârşitul fericit al lui Mihail, preasfinţitul mitropolit al Kievului – nu al celui dintâi care de mult se pristăvise, ci al altuia mai din urmă –, de la care acest Sfânt episcop Nifont a primit sfinţirea. Iar marele voievod al Kievului, Iziaslav Mstislavici, a ales în locul lui la arhierescul scaun al mitropoliei Kievului, pe unul

Clima filozoful, care era călugărit în schimă şi a voit ca să fie el sfinţit, netrimiţând, pentru oarecare împiedicare, ca să ia binecuvântare de la preasfinţitul patriarh al Constantinopolului.

Deci a adunat pentru aceasta sobor din episcopii pământului Rusiei, între care s-au adunat: Onufrie al Cernigovului, Teodor al Belgorodului, Eftimie al Periaslavului, Damian al Iurievului, Teodor al Vladimirului, sfântul acesta al Novgorodului, Manuil al Smolenscului, Ioachim al Turovului şi Cosma al Poloţchiei. La acest sobor Sfântul Nifont, episcopul Novgorodului, nu voia nicidecum ca episcopii Rusiei să îndrăznească a-şi sfinţi mitropolit fără binecuvântarea celui a toată lumea Patriarh al Constantinopolului, pentru că mărturisea cu vrednică credinţă şi cu tărie, că acest lucru este potrivnic învăţăturii Sfintei Biserici a Răsăritului, care, prin Sfântul Botez, de la scaunul Constantinopolului i-a luminat pe fiii Rusiei, făcându-i fii ai Ortodoxiei, adică fii ai lui Dumnezeu. Şi de acolo l-a dat şi pe Mihail, întâiul Mitropolit al Kievului, şi cu putere a întărit ca să fie mitropolit în Kiev cu binecuvântarea Patriarhului Constantinopolului.

Grăind acestea viteazul mărturisitor, îngrozea pe fiii Rusiei cu bărbăţie, ca nu cumva prin împotrivirea lor să cadă din alegerea de fii ai Răsăritului, şi a lui Dumnezeu, pentru că zicea: „Vine mânia lui Dumnezeu peste fiii cei nesupuşi". Şi se ţineau de mărturisirea lui cinci episcopi ai Rusiei: Cosma al Poloţchiei, Ioachim al Turovului, Manuil al Smolenscului, Eftimie al Periaslavului şi Teodor al Belgorodului. Însă ca să nu fie ruşinat pentru a sa nedreaptă voinţă, voievodul n-a ascultat pe fericitul Nifont, ci ceea ce a voit, aceea a şi făcut cu ceilalţi episcopi plecaţi lui. Şi aşa, după sfatul lui Onufrie, episcopul Cernigovului, a fost sfinţit Clima acela cu capul moaştelor Sfântului Clement, Papa Romei[1], la porunca voievodului şi de episcopii cei ce-i plăceau acestuia, în loc de binecuvântarea ce li se cădea să aibă de la Patriarhul Constantinopolului. Şi n-a stat după pravilă pe scaunul arhieresc al Mitropoliei Kievului.

Şi a început a avea trebuinţă de acest fericit Episcop Nifont, ca să slujească cu dânsul dumnezeiasca Liturghie. Dar Sfântul Nifont, râvnitorul dreptei credinţe, îi zicea: „Deoarece n-ai luat binecuvântare de la Patriarhul Constantinopolului, cel a toată lumea, precum nu m-am învoit la sfinţirea ta, aşa şi acum nu mi se cade a sluji cu tine". Atunci Clima, mâniindu-se pe fericitul, îndemna asupra lui pe voievodul Iziaslav şi pe ajutătorii săi, ca să-l trimită în

[1] Pe care marele sfânt Vladimir, când a primit Sfântul Botez, l-a adus din Herson, dându-i-se lui în dar de episcopul Hersonului spre binecuvântare.

surghiun. Iar voievodul Iziaslav, pentru aceea, nu îl lăsa pe fericitul în Novgorod la scaunul episcopiei, ci îl ţinea în Mănăstirea Pecersca în surghiun. Dar fericitul petrecea acolo, foarte mult bucurându-se, şi mulţumea lui Dumnezeu că s-a întors la liniştita sa viaţă cu sfinţii.

Iar când iubitorul de Hristos domn Gheorghe Monomahovici a biruit pe Iziaslav Mstislavici şi a luat domnia Kievului, atunci a liberat pe sfântul la scaunul lui din Novgorod cu mare cinste. Iar novgorodenii cei ce erau tulburaţi şi lepădaţi ca oile ce n-au păstor, l-au primit cu bucurie negrăită. Apoi patriarhul Constantinopolului cel a toată lumea, auzind despre fericitul toate acestea şi câtă bărbăţie a arătat pentru învăţăturile părinteşti, a trimis scrisoare la dânsul, fericindu-l pentru mărimea înţelegerii şi a tăriei şi numărându-l cu cei de demult sfinţi părinţi, care s-au luptat cu tărie pentru dreapta credinţă. Iar el, citind patriarhicească binecuvântare, se întărea cu mai multă râvnă. De aceea nu a fost lipsit de plata cea vrednică a ostenelilor sale de la Iisus, Începătorul păstorilor, precum ne-a arătat fericitul lui sfârşit, de care vom spune aici.

După câtăva vreme de la întoarcerea sa pe scaunul lui din Novgorod, fericitul episcop Nifont a auzit, că de la patriarhul a toată lumea din Constantinopol se aduce în Rusia un mitropolit Constantin, ca pe Clima, mitropolitul Kievului, cel nesfinţit după pravilă şi care a tulburat pe credincioşi, să-l pogoare de pe scaun şi să se suie el. Atunci, umplându-se de bucurie duhovnicească, a gândit în sine, ca să le împlinească pe amândouă odată – şi de la acest arhiereu să ia binecuvântare şi să se închine în Sfânta Mănăstire Pecersca, Preasfintei Născătoare de Dumnezeu şi Cuvioşilor Părinţi. Pentru acea pricină a venit iarăşi în cetatea Kievului şi aştepta venirea mitropolitului, care de curând ieşise din Constantinopol, precum cu încredinţare se înştiinţase.

Şi vieţuind în sfânta Mănăstire Pecersca, avea mare dragoste către Preasfânta Născătoare de Dumnezeu şi către Sfinţii Părinţi. Dar nu după multă vreme a venit acolo o boală cumplită, care a adus moartea cuviosului acesta. Atunci a spus fraţilor o minunată vedenie, pe care a văzut-o, cu trei zile mai înainte de a se îmbolnăvi: „Venind eu în chilie, zicea el, după cântarea Utreniei, aveam nevoie de puţină odihnă şi îndată un somn uşor mi-a venit şi iată m-am aflat în biserica aceasta a Sfintei Mănăstiri Pecersca, la locul lui Nicolae Sviatoşa, şi mă rugam mult cu lacrimi către Preasfânta Născătoare de Dumnezeu, că doar aşa aş vedea pe bunul egumen, care şi după moarte are sârguinţă pentru înmulţirea faptelor bune în locaşul său, adică pe Cuviosul Teodosie.

Apoi adunându-se în biserică fraţi mulţi, unul dintr-înşii apropiindu-se de mine, mi-a zis: «Oare voieşti ca să vezi pe Cuviosul Părintele nostru Teodosie?» Iar eu i-am răspuns: «Adevărat doresc, de se poate, arată-mi-l mie». Iar acela luându-mă, m-a băgat în altar şi acolo mi-a arătat pe Sfântul Teodosie. Iar eu văzându-l pe dânsul şi alergând de bucurie, am căzut la picioarele lui şi m-am închinat până la pământ. Iar el, ridicându-mă, m-a binecuvântat şi mi-a zis: «Bine ai venit, frate şi fiule Nifonte! De acum vei fi nedespărţit de noi». Şi ţinea în mâinile sale o carte, pe care, dacă am cerut-o, mi-a dat-o; iar eu, desfăcând-o, am citit-o. Şi era scris la început aşa: *Iată eu şi pruncii pe care mi i-a dat Dumnezeu.* Această vedenie făcându-se, eu îndată mi-am venit în simţiri şi acum ştiu, că această boală îmi este cercetare de la Dumnezeu".

Şi bolind astfel treisprezece zile, a adormit cu pace întru Domnul, în opt zile ale lunii aprilie, sâmbătă în Săptămâna cea Luminată. Şi s-a pus trupul lui cu cinste, în peştera Cuviosului Teodosie, iar cu duhul stă împreună cu cuviosul cel numit cu numele darului, înaintea scaunului Stăpânului Hristos, unde, îndulcindu-se de cereştile frumuseţi cele negrăite, să se roage şi pentru noi, fiii săi, zicând: *Iată noi şi pruncii pe care ni i-a dat Dumnezeu!* Căruia, în Treimea cea nedespărţită, adică Tatălui, împreună şi Fiului şi Sfântului Duh, I se cuvine toată slava, cinstea şi închinăciunea, acum şi pururea şi în nesfârşiţii veci. Amin.

LUNA APRILIE

ZIUA A NOUA

SFÂNTUL MUCENIC EVPSIHIE

Sfântul Mucenic Evpsihie a fost născut şi crescut în Cezareea Capadochiei, din părinţi de bun neam şi cu dregătorie de patricieni; şi a petrecut fără prihană anii tinereţilor lui, în întreaga înţelepciune cea creştinească. El a dus o viaţă fără prihană şi s-a însoţit cu femeie după legea nunţii, pe vremea împărăţiei potrivnicului lui Dumnezeu, Iulian Paravatul. Şi încă până a nu se sfârşi ospăţul nunţii, a arătat marea râvnă şi dragoste pe care o avea pentru Hristos Dumnezeul său. Pentru că era în cetatea aceea o capişte a unui idol necurat, care se numea "Tihis", adică noroc. Şi capiştea aceea era vestită, pentru că împăratul Iulian în toate zilele îşi aducea acolo necuratele sale jertfe, când mergea în Cezareea.

Iar când se săvârşea nunta lui Evpsihie, s-a întâmplat atunci de era şi praznicul necuratului idol. Şi văzând Sfântul Evpsihie pe elini, care atunci erau mulţi în Cezareea, că mergeau să aducă jertfe în capiştea lor, s-a aprins cu râvna pentru Domnul. Şi luând cu sine mulţime de creştini, s-au dus şi au sfărâmat idolii şi capiştea idolească au dărâmat-o până în temelie. Şi îndată elinii aceia au înştiinţat pe împăratul Iulian. Iar Sfântul Evpsihie, ştiind pătimirile cele ce erau să-i vină lui pentru aceea, a împărţit săracilor averea în vremea aceea şi s-a pregătit dinainte spre mucenicească nevoinţă, petrecând în post şi în rugăciuni.

Iar împăratul Iulian, când a auzit de dărâmarea capiştei zeilor săi care se făcuse în Cezareea Capadochiei, s-a umplut de mare supărare, mâniindu-se nu numai asupra lui Evpsihie, ci şi asupra întregii cetăţi. Apoi îndată a poruncit ca pe toţi cetăţenii cei cinstiţi să-i prindă, şi pe unii cu moarte să-i pedepsească, iar pe alţii în surghiun să-i trimită şi averile lor să le jefuiască; ba încă şi de la

toate bisericile Cezareei să se ia averile, iar pe clerici a poruncit să-i înscrie la serviciul militar şi să-i ducă cu sila în cete. Apoi a luat cinstitul nume al cetăţii Cezareea, cu care se cinstise pe vremea împărăţiei lui Claudiu cetatea aceea şi a poruncit să i se dea numele cel mai dinainte, adică Maza, căci aşa se numea mai înainte. Şi a numărat-o pe aceea printre sate, ştergând-o din numărul cetăţilor celor cinstite, şi a pus dajdie mare asupra credincioşilor creştini locuitori acolo; iar capiştea cea dărâmată, cu multă grabă a poruncit creştinilor să o zidească iarăşi. Pentru că se făgăduia cu jurământ, că nu va înceta de a face rău cetăţii, nici va lăsa pe galileeni – că aşa numea el pe creştini – să poarte pe grumaji capetele lor, dacă nu vor ridica iarăşi capiştea cea risipită a zeilor elineşti. Şi s-ar fi apropiat să săvârşească acel lucru, dacă nu ar fi ajuns grabnica pieire pe împăratul cel urât de Dumnezeu.

Iar pe Sfântul Evpsihie, a poruncit să-l muncească şi să-l silească spre jertfa idolească ca pe cel dintâi pricinuitor al risipirii aceleia. Deci sfântul fiind ţinut în legături, îl scoteau adesea la întrebare şi îl munceau, apoi îl sileau la slujirea idolească; pentru că i-ar fi iertat îndrăzneala, că risipise capiştea, numai dacă s-ar fi închinat idolilor. Însă ostaşul lui Hristos nu s-a supus nicidecum, ci stătea cu bărbăţie în mărturisirea numelui lui Hristos. Atunci l-au spânzurat pe un lemn de muncire şi l-au strujit cu piepteni de fier, până la cele dinăuntru, însă se întărea de îngerul ce i se arătase în munci. Apoi, după multe şi grele munci, i-au tăiat capul cu sabia şi s-a văzut o minune, că în loc de sânge a curs din răni lapte şi apă. Deci luând credincioşii sfântul lui trup, l-au îngropat cu cinste.

Iar cetatea se chinuia de mânia tiranului, mai ales când acesta a trecut prin ţara Capadochiei asupra perşilor şi se apropia de Cezareea, lăudându-se că va risipi cetatea până în sfârşit. Şi a ieşit în întâmpinarea lui Sfântul Vasile cel Mare, dându-i cinste ca unui împărat şi aducându-i spre binecuvântare trei pâini de orz, cu care se hrănea şi el însuşi. Dar împăratul a poruncit ostaşilor săi, să ia acele pâini, iar Sfântului Vasile să-i dea o sarcină de fân, zicându-i în batjocură: „Tu ne-ai dat orz, hrană dobitocească, deci tu primeşte de la noi fân". Sfântul Vasile a răspuns: „Noi, o, împărate, ţi-am adus de acelea cu care ne hrănim, iar tu ne-ai dat hrană dobitocească. Cu adevărat ne batjocoreşti, deoarece cu puterea ta nu poţi să prefaci acel fân în pâine şi în hrana firii omeneşti".

Atunci, mâniindu-se Iulian, a zis către sfântul: „Să ştii că într-adevăr te voi hrăni cu acel fân, când mă voi întoarce din Persia pe aici. Pentru că voi răsturna şi voi risipi această cetate până la

temelie; cu plugul voi ara locul acesta, ca mai bine grâu să rodească decât oameni. Pentru că nu s-a tăinuit lucrul acela, că poporul ascultând de sfatul tău, a îndrăznit a strica chipul şi capiştea Fortunii, adică «a Norocului»".

Zicând împăratul aceasta cu mânie, s-a dus în calea sa şi a pierit acolo degrabă, fiind ucis de Marele Sfânt Mucenic Mercurie, precum se scrie de aceasta în viaţa Sfântului Vasile cel Mare. Iar după uciderea lui Iulian, poporul din Cezareea a zidit o biserică foarte frumoasă deasupra mormântului Sfântului Mucenic Evpsihie şi au izvorât izvoare de tămăduiri din sfintele lui moaşte, spre slava lui Hristos Dumnezeul nostru, Cel împreună cu Tatăl şi cu Sfântul Duh slăvit în veci. Amin.

TOT ÎN ACEASTĂ ZI, SFÂNTUL MUCENIC VADIM

În vremea uciderii sfinţilor patruzeci de mucenici din Persia, a fost prins şi Sfântul Vadim arhimandritul, împreună cu şapte ucenici ai săi, şi din porunca împăratului Savorie au fost închişi în temniţă. Acest sfânt era din cetatea Vitlapata, de neam foarte bogat şi, când a voit să se facă monah, toată bogăţia sa a împărţit-o săracilor, şi zidindu-şi o mănăstire afară din cetate, vieţuia într-însa, cu fapte bune, sârguindu-se în toate a plăcea lui Dumnezeu şi a împlini voia cea sfântă a Lui; pentru că era bărbat plin de dar şi de adevăr, vas ales al lui Dumnezeu.

Acest cuvios părinte, purtându-se cu înţelepciune dumnezeiască şi fiind desăvârşit, s-a suit la muntele Domnului şi a locuit în locul cel sfânt al Lui, şi a luat binecuvântare de la Dumnezeu, Mântuitorul său, şi a văzut faţa Dumnezeului lui Iacov. În acele vremuri, Sfântul Vadim era în Persia ca nişte aluat în frământătură din aluatul cel desăvârşit mucenicesc al mărturisirii lui Hristos, prin care cei neputincioşi s-au întărit întru credinţă. Acesta era cu adevărat piatră credincioasă tăiată din munţii aceia, care de la început au fost credincioşi, preot ales al lui Dumnezeu, povăţuind pe mulţi la calea mântuirii, care îşi pusese viteazul şi neschimbatul său scop către mucenicia cea către Hristos, arătând mare râvnă pentru Dumnezeul său. Şi atât de curat de toată spurcăciunea s-a arătat, încât nici un lucru rău nu avea loc într-însul; lăcomia era departe de el, iar poftirile fiind stinse într-însul, nu puteau să-l vatăme.

Mamona, cunoscând bunătatea lui, s-a minunat. Aurul nici nu îndrăznea să vină înaintea feţei lui, pentru că bogăţiile erau dispreţuite de dânsul. Mândria s-a smerit înaintea lui, mintea cea înaltă ca praful s-a călcat de dânsul, iar sărăcia şi blândeţile l-au cuprins. Dreptatea a privit spre dânsul şi adevărul a răsărit în el. Dragostea a cuprins grumajii lui, pacea l-a sărutat şi de dânsul s-a bucurat. O întocmire şi o minte s-a sădit în lăcaşul oilor lui, şi de toate roadele cele drepte era plin acest bărbat, că multe bunătăţi erau într-însul; iar din roadele lui cele duhovniceşti toţi s-au săturat cu dulceaţă.

Acesta a petrecut patru luni în temniţă, legat împreună cu ucenicii lui, bătut aspru în toate zilele, răbdând toate cu bărbăţie, pentru nădejdea şi adevărata credinţă, care o avea către Dumnezeu. Şi într-acea vreme era un oarecare bărbat cu numele Nirsan, boier al cetăţii care se numea Aria, care era în hotarele ce se numeau Vidgherm. Acest Nirsan era creştin şi fiind silit de împăratul să se închine soarelui, după ce n-a voit să se lepede de sfânta credinţă în Hristos Domnul, l-au încuiat în temniţă. După aceea, slăbind prin împuţinarea sufletului şi înfricoşându-se cu inima de muncile cele ce era să pătimească, n-a rămas până la sfârşit, precum începuse, în mărturisirea lui Hristos, ci, iubind viaţa aceasta de puţină vreme şi aşteptând deşarta cinste de la împăratul cel muritor, s-a lipsit de viaţa cea dumnezeiască şi de cinstea cea veşnică. Însă n-a putut a se îndulci de desfătările lumii acesteia, precum mai pe urmă va arăta cuvântul, ci fugind de mucenicie, a căzut în munci; căutând slava cea pământească, a câştigat necinstea, de vreme ce pe împăratul cel de puţină vreme l-a cinstit mai mult decât pe Cel veşnic şi ceresc. Deci a dat ştire despre sine, că toate cele ce împăratul Savorie le va porunci, este gata a face.

Iar împăratul auzind aceea, s-a bucurat foarte şi aducându-şi aminte de Sfântul Vadim, i-a poruncit lui să-l elibereze din legături şi să-l ducă din temniţă la palatul său. Şi a zis către boierii care stăteau înaintea lui: „Dacă Nirsan va ucide cu mâna sa pe Vadim, apoi să se dezlege din legături şi să ia el toate averile lui Vadim". Şi i-au spus îndată lui Nirsan acele cuvinte împărăteşti, iar el a făgăduit, ca în toate să facă voia împăratului. Deci au dus pe Sfântul Vadim la Nirsan şi l-au pus în mijloc, iar ticălosul Nirsan luând sabia, s-a apropiat ca să ucidă pe mucenicul lui Hristos, dar fiind cuprins de un cutremur, când a voit să lovească pe mucenic, s-a făcut ca o piatră nemişcată.

Iar robul lui Dumnezeu căutând spre el, a zis: „Până într-atât a crescut răutatea ta, o, Nirsane, încât, nu numai că te-ai lepădat de Dumnezeu, ci şi pe robul Lui voieşti a-l ucide? Vai ţie, ticălosule, ce vei face în ziua aceea, când vei sta înaintea înfricoşatei judecăţi, ca să dai un răspuns Dumnezeului Celui veşnic? Eu, o, ticălosule, mă săvârşesc în chinuri pentru Hristosul meu, însă n-aş fi voit ca din mâinile tale să fiu ucis, ci de la altul oarecare aş fi dorit, ca să sufăr moartea aceasta". Iar Nirsan, nici ruşinându-se de cuvintele acelea şi nici putând să facă porunca aceea, stătea tremurând. După aceea, învârtoşându-şi faţa sa ca piatra şi inima întărindu-şi ca fierul, a lovit cu sabia în grumaji pe mucenic. Dar de vreme ce mâinile ucigaşului tremurau, era nevoie ca nu cu o lovire, ci cu mai multe să taie pe sfântul. Deci lovindu-l de multe ori cu sabia în grumaji, abia a putut săvârşi tăierea. Iar Cuviosul Vadim, într-o chinuire ca aceea, şi-a dat sfântul lui suflet în mâinile lui Dumnezeu. Şi toţi necredincioşii care erau acolo, s-au mirat de răbdarea mucenicului, de vreme ce era nemişcat ca un stâlp, primind lovirile de sabie de mai multe ori. Iar pe ucigaşul acela îl batjocoreau ca pe un fricos şi un laş, şi ocărându-l, se îngreţoşau de el. Iar nu după multă vreme, ucigaşul acela şi-a luat plata cea vrednică după faptele sale, căci cu multe feluri de răutăţi fiind prins, a pierit de sabie, singur el fiindu-şi ucigaş în a sa deznădejde.

Sfântul Vadim s-a sfârşit prin mucenicie în 8 aprilie, întru Domnul nostru Iisus Hristos. Iar trupul sfântului mucenic, fiind aruncat afară din cetate, oamenii cei cucernici luându-l în taină, l-au îngropat cu cinste. Iar cei şapte ucenici ai lui, care rămăseseră în temniţă, au petrecut patru ani acolo, până la moartea împăratului Savorie. Iar după sfârşitul aceluia s-au liberat cu pace şi li s-a poruncit să petreacă în a lor credinţă, cu darul Domnului nostru Iisus Hristos, a Cărui slavă este în veci. Amin.

LUNA APRILIE
ZIUA A ZECEA

SFINŢII MUCENICI TERENTIE, AFRICAN, MAXIM, POMPIA, ZINON, ALEXANDRU, TEODOR ŞI CEI ÎMPREUNĂ CU DÂNŞII

Decie, păgânul împărat al Romei, vrând pe toţi să-i cufunde în groapa pierzării prin credinţa sa cea rea a închinării la idoli, ca un fiu al diavolului, a trimis poruncă în toate părţile stăpânirii sale, ca toţi creştinii să fie atraşi cu sila la închinarea de idoli şi la gustarea din cele jertfite idolilor, iar cei ce se vor împotrivi, să primească judecată şi pedeapsă. După ce a ajuns acea poruncă în Africa, la ighemonul Fortunatian, şezând ighemonul la judecată şi chemând pe tot poporul la sine, astfel le zicea: „Jertfiţi zeilor, iar de nu, cu cumplite chinuri vă veţi munci şi rău veţi muri".

Aceasta zicând, a pus uneltele cele de muncire dinaintea poporului, pe care văzându-le, mulţi s-au înfricoşat şi, supunându-se ighemonului, s-au depărtat de credinţa în Hristos. Iar unii dintre credincioşi, în număr de patruzeci, cu tărie au vrut să moară pentru Hristos. Şi grăiau cu nădejde unul către altul: „Păziţi-vă, fraţilor, ca să nu ne lepădăm de Hristos, Dumnezeul nostru, ca nici Acela să nu se lepede de noi înaintea Tatălui Celui ceresc şi a sfinţilor Lui îngeri. Aduceţi-vă aminte de ceea ce a zis Domnul: *Nu vă temeţi de cei ce ucid trupul, iar sufletul nu pot să-l ucidă; ci vă temeţi mai mult de Acela ce poate şi sufletul şi trupul să-l piardă în gheenă*". Astfel robii lui Hristos întărindu-se unul pe altul cu cuvinte, ighemonul Fortunatian le-a zis: „Vă văd bărbaţi înţelepţi, desăvârşiţi cu anii şi mă minunez pentru ce staţi într-o nebunie ca aceasta; căci mărturisiţi că Acela este Dumnezeu şi Împărat, pe care evreii, ca pe un făcător de rele, L-au răstignit".

Atunci Sfântul mucenic Terentie i-a răspuns pentru toţi: „De ai fi cunoscut o, ighemoane, puterea lui Hristos Cel răstignit, atunci lăsând rătăcirea idolească, te-ai fi închinat Aceluia şi i-ai fi slujit Lui; căci este Fiul lui Dumnezeu, îndurat şi milostiv, Care cu bunăvoirea lui Dumnezeu, Tatăl Său, S-a pogorât pe pământ şi pe a Sa dumnezeire unind-o cu omenirea, pentru mântuirea noastră a răbdat Crucea de bună voie". Ighemonul a zis: „Jertfiţi zeilor, iar de nu veţi voi să jertfiţi, apoi mădularele voastre le voi arde şi vă voi pierde pe voi". Iar Sfântul Terentie a răspuns: „Oare ţi se pare că cu frica ne vei îngrozi pe noi? Ci nu suntem aşa de slabi, ca, lăsând viaţa cea fără de moarte şi pe Dătătorul ei, să ne închinăm dumnezeilor celor străini. Deci, fă degrabă ceea ce voieşti a face, scornind munci împotriva noastră, că suntem robi tari şi statornici ai lui Hristos".

Şi mâniindu-se ighemonul, a poruncit ca să-i dezbrace de haine şi să-i tragă la capiştea cea idolească; şi erau idolii împodobiţi cu îmbrăcăminte de aur şi de argint de mult preţ. Deci, intrând ighemonul, a zis către sfinţi: „Jertfiţi lui Heracle, marele zeu, că-i vedeţi slava şi puterea!" Iar Sfântul Terentie a zis: „Te amăgeşti singur, neştiind cele ce-ţi sunt ţie de folos, pentru că dumnezeii tăi aceştia sunt pietre, lemne, aramă şi fier şi i-aţi împodobit cu aur, ca să amăgească oamenii şi să-i depărteze pe dânşii de viaţa veşnică. Că singuri nu văd, nu grăiesc, nu aud şi nu umblă, că sunt făcuţi de mâini omeneşti şi cu asemănare omenească închipuiţi. Deci, *asemenea lor să fie cei ce-i fac pe ei şi toţi cei ce nădăjduiesc în ei.* Spuneţi dar, rogu-vă, oare pot să-şi ajute lor, aceia pe care-i numiţi dumnezei? Sau pot să se răzbune asupra celor ce le fac lor rău? Şi dacă lor nu-şi pot ajuta, apoi cum ne vor ajuta nouă?"

Acestea auzindu-le ighemonul, a poruncit ca pe Terentie, African, Maxim şi pe Pompia să-i arunce în temniţa cea mai dinăuntru şi cu toată întărirea să-i păzească, zicând: „Mâine dimineaţă îi voi scoate pe dânşii la cercetare". Iar pe fericitul Zinon, Alexandru şi Teodor, împreună cu toţi ceilalţi în număr de 36, punându-i înaintea judecăţii aproape de capiştea idolească, a zis către dânşii: „Deoarece din sfada şi cearta voastră cea dintâi, nici o sporire sau folos nu s-a făcut, ascultaţi-mă pe mine şi aduceţi jertfe marelui zeu Heracle". Răspuns-au sfinţii: „De multe ori ţi-am spus că suntem creştini, de care lucru te-ai înştiinţat de la cele dintâi întrebări, şi niciodată nu vei putea să ne îndupleci ca să cinstim pe necuraţii idoli şi să ne închinăm lor, pentru că îţi vom răspunde cu uşurinţă la toate întrebările tale". Zis-a ighemonul: „Dacă nu voiţi să ascultaţi sfaturile mele de voie, apoi şi fără de voie veţi asculta poruncile împăraţilor celor nebiruiţi". Şi a poruncit să-i bată fără de cruţare cu toiege colţuroase şi cu vine

uscate. Iar sfinţii mucenici, ridicându-şi mâinile spre cer, au strigat într-un glas, zicând: „Caută spre noi, Doamne, Dumnezeul nostru, şi ajută robilor tăi şi ne izbăveşte de cel potrivnic”.

Aceasta auzind-o ighemonul, poruncea ca mai cumplit să-i bată; şi mulţi slujitori s-au schimbat, unii după alţii bătând; iar toiegele şi vinele nu stăteau. Şi deşi toate cele dinlăuntru ale lor se vedeau, însă atât de luminoase şi de vesele erau feţele mucenicilor, încât toţi se minunau de răbdarea şi de bărbăţia cea nebiruită a sfinţilor. Iar după bătaie a zis către dânşii ighemonul: „Jertfiţi zeilor şi vă veţi libera”. Iar sfinţii tăceau. Deci, mâniindu-se ighemonul, a poruncit să ardă ţepi de fier, să le frigă spatele lor, apoi cu oţet şi sare să ungă rănile lor şi cu aspre ţesături de păr să le frece.

Atunci sfinţii mucenici ai lui Hristos, căutând spre cer au zis: „Doamne, Dumnezeul nostru, Cel ce ai mântuit din cuptorul cel aprins pe cei trei tineri Anania, Azaria şi Misail, nelăsându-i să se vatăme de văpaie cât de puţin; iar pe Daniil din gurile leilor l-ai izbăvit, pe Moise din mâinile lui Faraon l-ai scos şi pe Sfânta Tecla de foc şi de fiare ai apărat-o; Cel ce dai iubiţilor Tăi desăvârşită biruinţă asupra vrăjmaşilor; Cel ce ai ridicat din morţi pe Păstorul oilor Cel Mare, pe Fiul Tău, Domnul nostru Iisus Hristos; Cel ce ne-ai arătat nouă multe faceri de bine; Cel ce ai zidit lumina şi ai întins cerul ca o piele; Cel ce numeri mulţimea stelelor şi le ştii numele tuturor; Cel ce ai dus adevărul până la marginile pământului, auzi-ne şi pe noi, cei ce ne rugăm Ţie, şi din nevoile noastre izbăveşte-ne, că a Ta este slava în veci. Amin”.

Şi sfârşindu-şi ei rugăciunea, ighemonul iarăşi umplându-se de mânie, a poruncit ca spânzurându-i, să-i strunjească cu unghii de fier, încât curgea sângele ca pâraiele din coastele lor. Dar de muncile acelea cumplite, nici cât de puţin nu se biruiau, nici nu slăbeau; pentru că Dumnezeu îi întărea, dându-le putere şi tărie. Şi a zis către dânşii ighemonul: „Oare v-au învăţat pe voi muncile? Oare v-aţi deprins a vă depărta de la nebunia voastră, sau încă în necurăţia voastră petreceţi?” Iar sfinţii nimic nu au răspuns. Ighemonul a zis atunci cu mânie: „Vouă vă zic acestea, necuraţilor”. Iar sfinţii, căutând spre cer, au zis: „Dumnezeule Atotputernice, Cel ce altădată ai plouat cu foc asupra cetăţii Sodoma pentru fărădelegile ei, deci şi acum răstoarnă şi risipeşte această capişte necurată a necuraţilor zei, pentru adevărul Tău”.

Zicând aceasta, şi-au făcut semnul crucii lui Hristos pe feţele lor şi au suflat asupra capiştei şi îndată au căzut idolii cu mare zgomot şi s-au risipit la pământ. Atunci sfinţii mucenici au zis către ighemon: „Vezi pe zeii tăi? Unde este acum tăria şi puterea lor?

Oare au putut să-şi ajute lor?" Iar după puţin timp a căzut şi capiştea şi s-a risipit până în temelie. Deci, umplându-se ighemonul de multă mânie, pentru stricarea zeilor săi şi a capiştei, a poruncit ca pe sfinţii mucenici să-i taie cu sabia. Iar ei de un răspuns de moarte ca acela veselindu-se, slăveau pe Dumnezeu şi bucurându-se, mergeau la locul cel de moarte, unde sosind, şi-au plecat genunchii, întinzându-şi cu osârdie grumajii sub sabie pentru Hristos. Şi aşa au murit ucişi de sabie. Iar nişte bărbaţi bine credincioşi luând sfintele lor trupuri, le-au îngropat la un loc sfânt.

După uciderea acestor sfinţi mucenici, a poruncit ighemonul, ca pe Sfinţii Terentie, African, Maxim şi Pompia, să-i aducă înaintea sa şi a zis: „Jertfiţi zeilor, iar de nu, rău veţi pătimi şi nimeni nu va putea să vă scoată din mâinile mele". Răspuns-au sfinţii: „Suntem creştini, precum de multe ori ţi-am spus şi în Hristos ne-am pus nădejdea noastră. Iar diavolilor nu ne vom închina, nici vom sluji zeilor tăi şi de muncile tale nu ne temem. Deci, pune asupra noastră orice fel de muncă vei voi; pentru că noi credem Dumnezeului nostru, că biruit vei fi de noi, precum şi diavolul este biruit de Hristos, Cel ce ne întăreşte, ca să-ţi biruim socotinţa ta cea rea".

Deci ighemonul a poruncit ca iarăşi să ducă în temniţă pe sfinţii mucenici şi fiare grele să pună pe grumajii lor, iar mâinile şi picioarele să le lege cu legături de fier, ba încă şi ciulini de fier să le aştearnă pe pământ şi pe acelea să pună pe mucenici, nelăsând pe cineva din creştini să intre la ei, ca să le dea hrană. Într-o mucenicie ca aceea fiind sfinţii şi rugându-se lui Dumnezeu, la miezul nopţii a strălucit o lumină mare în temniţă şi Îngerul Domnului a stat înaintea lor şi a zis către dânşii: „Terentie, Africane, Maxime şi Pompie, robii Dumnezeului Celui de sus, sculaţi-vă şi întăriţi-vă trupurile voastre". Acestea zicându-le îngerul, s-a atins de lanţurile cele de fier şi îndată lanţurile, rupându-se, au căzut. Şi iată o masă s-a văzut înaintea lor, plină de toate bunătăţile. Şi le-a zis îngerul: „Odihniţi-vă şi primiţi hrana pe care v-a trimis-o Hristos vouă!" Iar sfinţii, binecuvântând pe Hristos Dumnezeu, s-au întărit cu hrana şi cu băutura aceea şi au dat mulţumire Stăpânului lor.

Iar străjerii, văzând lumină în temniţă, au intrat înăuntru şi au văzut pe sfinţii mucenici bucurându-se şi veselindu-se şi au spus aceasta ighemonului. Iar acela, scoţând dimineaţa pe sfinţii mucenici, i-a pus înaintea judecăţii şi a zis către dânşii: „Au nu v-au învăţat pe voi chinurile ca să vă lepădaţi de nebunia voastră, să vă apropiaţi de zei şi să vă închinaţi lor?" Răspuns-a Sfântul Terentie: „Nebunia aceasta să fie la noi şi la toţi cei ce iubesc pe Dumnezeu, căci cel nebun al lui Dumnezeu este mai înţelept decât oamenii, iar înţelepciunea

omenească este nebunie la Dumnezeu. Nebuni şi fără de minte am fi fost dacă, lăsând pe Dumnezeu, ne-am fi închinat diavolilor, precum faci tu". Iar ighemonul, mâniindu-se de acele cuvinte, a poruncit ca spânzurându-i pe ei la munci, cu unghii de fier să le strujească coastele. Şi fiind strujiţi sfinţii, se rugau lui Dumnezeu, zicând: „Iisuse Hristoase, Fiul Dumnezeului Celui ce este în veci, Lumina creştinilor, nădejdea noastră cea prea încredinţată, fii cu noi şi ne ajută. Nu ne ruşina pe noi cei ce pătimim pentru numele Tău cel Sfânt".

Astfel rugându-se, nu simţeau muncile cumplite, căci Hristos le uşura durerile. Apoi iarăşi a poruncit ighemonul să-i arunce în temniţă şi a chemat vrăjitorii şi descântătorii cei ce ştiau să farmece fiarele şi jivinele. Şi le-a poruncit ca pe cele mai cumplite jivine, pe aspide, vipere şi şerpi, cu farmecele lor adunându-le, să le închidă în temniţă cu mucenicii. Şi făcându-se aceea, jivinele târându-se pe lângă picioarele sfinţilor mucenici, nici nu se atingeau şi nici nu-i vătămau pe ei; iar sfinţii, cântând, preamăreau pe Dumnezeu. Astfel trei zile şi trei nopţi sfinţii şezând închişi în temniţă cu jivinele, în a patra zi, noaptea a trimis ighemonul să afle, oare mucenicii sunt omorâţi şi mâncaţi de şerpi? Iar trimişii, apropiindu-se de uşile temniţei, au auzit pe sfinţii legaţi, cântând şi lăudând pe Dumnezeu.

Apoi, vrând ca să ştie mai cu dinadinsul ce se face în temniţă, s-au suit deasupra şi au descoperit acoperământul şi au văzut pe sfinţi şezând şi pe Îngerul Domnului stând, nelăsând jivinele să se apropie de sfinţii mucenici. Aceasta văzând-o, s-au spăimântat şi au spus ighemonului. Şi foarte de dimineaţă sculându-se ighemonul, a poruncit fermecătorilor ca să-şi ia din temniţă şerpii, aspidele, viperele şi toate jivinele, iar pe mucenici să-i ducă la judecată. Şi după ce fermecătorii s-au apropiat de temniţă şi au grăit după obicei cuvintele cele fermecătoare, nu i-au ascultat pe ei jivinele, ci deschise fiind uşile, toate cu multă mânie au sărit asupra fermecătorilor lor şi i-au rănit de moarte; şi pe toţi ceilalţi oameni care se aflau acolo i-au omorât şi au fugit la locurile lor.

După aceasta sfinţii răbdători de chinuri au fost duşi la ighemon spre a fi judecaţi. Şi văzându-i ighemonul nevătămaţi câtuşi de puţin, s-a umplut de mânie şi i-a osândit la tăiere de sabie. Atunci sfinţii s-au bucurat cu bucurie negrăită şi, mergând la moarte cu veselie, cântau: *Mântuitu-ne-ai pe noi, Doamne, de cei ce ne necăjesc şi pe cei ce ne urăsc pe noi i-ai ruşinat*. Iar slujitorii şi-au împlinit porunca, ducându-i la locul de moarte. Astfel mărturisitorii lui Hristos şi-au luat cununa muceniciei, iar nişte bărbaţi cucernici îngrijind sfintele lor trupuri, cu cinste le-au îngropat, ca la două stadii de cetate, întru slava Mântuitorului nostru Iisus Hristos, Care împărăţeşte în vecii vecilor. Amin.

LUNA APRILIE

ZIUA A UNSPREZECEA

SFÂNTUL MUCENIC ANTIPA, EPISCOPUL PERGAMULUI

În zilele Apostolilor şi pe vremea împărăţiei lui Domiţian, s-a pornit mare prigoană asupra creştinilor, încât prin toată lumea se trimitea la domni şi la stăpânitori scrisori de la împăratul, ca să se supună creştinii poruncilor împărăteşti şi să primească credinţa cea rea a nebuniei idolilor şi să cinstească capiştile idoleşti cu toată rânduiala. Atunci s-a arătat mulţime de credincioşi şi de mucenici, care fără de frică mărturiseau Cuvântul lui Dumnezeu, pretutindeni nevoindu-se pentru Hristos Mântuitorul.

Atunci şi marele stâlp al credinţei, Sfântul Ioan Evanghelistul, preaalesul Apostol, temelia adevărului creştinătăţii şi propovăduitorul dumnezeirii celei mai înainte de veci a Unuia Născut Fiului lui Dumnezeu, a fost surghiunit în insula Patmos, unde i s-a arătat Domnul în descoperire, între cele şapte sfeşnice, poruncindu-i să scrie către cei şapte îngeri, adică episcopi ai celor şapte biserici ale Asiei, care întăresc adunările mucenicilor.

Acolo, prin gura Domnului, s-a pomenit acest arhiereu Antipa, astfel: *Antipa, mărturisitorul Meu cel credincios, a fost ucis între voi, între care petrece satana*. Căci Sfântul Antipa a fost episcop al bisericii Pergamului. Şi dintr-acele cuvinte care s-au scris pentru dânsul în descoperirea lui Ioan, este arătat în ce fel a fost Antipa, credinciosul mărturisitor al lui Hristos, şi în ce fel au fost locuitorii Pergamului, având sataniceasca petrecere între ei. În mijlocul lor, Sfântul Antipa era ca o lumină în întuneric, ca un trandafir în mijlocul spinilor, ca nişte aur în mijlocul noroiului, sau mai bine să zicem în mijlocul cuptorului de foc, după cum este scris: *ca aurul cel lămurit în ulcea*.

Acolo nici legea firii nu se păzea, nici nu era socoteală a lucrurilor, ci fiecare lucra pentru sine; şi pe cât cineva putea cu tăria, pe atât năpăstuia pe alţii. Şi fiecăruia i se părea că este viteaz, bun şi drept, dacă biruia pe careva din creştini sau îl pierdea de pe pământul celor vii. Şi acolo fiind creştineasca adunare în mare chinuire şi tulburare din pricina acelor necredincioşi, fericitul Antipa, bărbatul cel ales, cel neclintit în credinţă şi statornic în viaţa îmbunătăţită, deloc nu se tulbura, ci ca şi cum s-ar fi schimbat într-o fire îngerească din cea omenească, stătea tare împotriva potrivnicilor, netemându-se de nimic. Încă şi ieşea adeseori în popor, neavând nici o grijă de îngrozirea muncitorilor, şi strălucea ca o rază prin mijlocul lor şi cu lumina credinţei celei curate şi drepte izgonea întunericul rătăcirii şi al închinării idolilor. Pentru aceasta, diavolii cei crezuţi de elini a fi zei, toţi au fugit de acolo şi nici unul dintre aceia nu îndrăznea să mai rămână în acea cetate a Pergamului, în care vieţuia Sfântul Antipa. Deci diavolii se arătau în vis slujitorilor lor, zicându-le: „Nici din jertfele voastre nu gustăm, nici mirosim aburii şi fumul jertfelor, de vreme ce suntem izgoniţi de Antipa, mai marele creştinilor".

Atunci mulţimea elinilor mâniindu-se, s-au pornit asupra lui Antipa şi, prinzându-l, îl trăgeau la locul unde obişnuiau a aduce necuratele lor jertfe. Şi a zis ighemonul către dânsul: „Au tu eşti Antipa, care nu asculţi poruncile împărăteşti şi pe alţii îi înveţi ca să nu le asculte? Jertfele cele făcute de noi zeilor atât le tulburi, încât pe nici unul din zei nu-l laşi să se sature de grăsime? De aceea, toţi zeii, lăsând cetatea, s-au dus şi ne este frică să nu năvălească vreo mare primejdie asupra cetăţii, de vreme ce ei nu voiesc s-o mai păzească. Destul îţi este ţie până astăzi îndeletnicirea în creştineasca vrăjitorie. Pocăieşte-te de acum şi la legile noastre supune-te; ca zeii care stăpânesc această preafrumoasă cetate, să aibă grijă de noi şi să nu înceteze a ne păzi. Iar de nu vei face aceasta şi de nu vei voi să te lepezi de credinţa ta, şi cinstirea zeilor noştri de o vei defăima, apoi după legea romanilor, te vei munci cu vrednice pedepsiri".

Sfântul Antipa a răspuns: „Aceasta s-o ştii, o, ighemoane, că sunt creştin, iar împărăteştii porunci celei nebune şi păgâneşti nicidecum nu voiesc să mă supun. Dar de vreme ce împotriva cuvintelor tale se cuvine a da răspuns cuviincios, îţi răspund astfel: Dacă zeii voştri, cărora vă închinaţi şi pe care îi socotiţi că sunt stăpâni a toată lumea, sunt izgoniţi aşa de un om muritor, şi dacă aceia pe care îi socotiţi că vă sunt apărători şi pentru voi izbânditori, ei caută de la voi ajutor, apoi de aici puteţi cu uşurinţă să vă

cunoaşteţi rătăcirea. Căci dacă cei cărora li se face vreun rău nu pot să se răzbune pentru ei şi singuri mărturisesc că de un om sunt biruiţi, apoi cum vor putea pe tot neamul omenesc sau pe vreo cetate s-o izbăvească de oarecare primejdie? Aceasta socotind şi cunoscând, sunteţi datori măcar acum să vă depărtaţi din pierzătoarea voastră rătăcire şi să credeţi în Hristos, Care S-a pogorât din cer ca să mântuiască neamul omenesc. Acela cu adevărat la sfârşitul veacurilor va veni să judece pe toţi şi să răsplătească fiecăruia după lucrurile lui, ori cu cinste, ori cu osândă".

Astfel răspunzând Sfântul Antipa cu bună înţelegere, ighemonul a început a zice aşa: „Voi vă supuneţi legilor celor noi şi rânduielilor celor aflate de voi, defăimând buna cinstire cea veche, pe care din început am primit-o de la strămoşii noştri şi ca o moştenire de la dânşii a ajuns până la noi, adică cinstirea de zei. Deci, urmând obiceiurilor strămoşilor noştri, nu este bine a ne îndepărta de dânşii; căci cele vechi sunt mai bune decât cele noi, şi sunt mai adevărate şi mai vrednice de laudă acelea care sunt întărite cu vechimea vremii. De aceea eşti dator şi tu a-ţi schimba credinţa, ca să nu urmezi acelui Om, Care S-a arătat nu cu multă vreme mai înainte de tine şi care a tulburat viaţa omenească prin farmece şi a fost răstignit pe vremea lui Pilat din Pont. Deci, supune-te poruncilor împărăteşti, ca împreună cu noi să petreci fără primejdie, pentru că la tot lucrul ne vei avea ajutători, ca pe nişte fii iubiţi ai tăi. Căci bătrâneţile tale sunt vrednice de toată cinstea şi meriţi să te iubim ca pe un tată".

La acestea, Sfântul Antipa a răspuns: „Chiar de vei astupa urechile mele cu dovezi fără de număr, eu nu voi fi atât de nebun şi fără de minte, ca după ce am ajuns la bătrâneţile cele mai de pe urmă şi de moarte m-am apropiat, să-mi schimb credinţa mea pentru această ticăloasă şi necinstită viaţă şi să mă depărtez de mărturisirea credinţei celei adevărate. Deci nu-mi amăgi mintea, care întotdeauna se îndeletniceşte cu citirea dumnezeieştilor cărţi; căci din început n-a fost nici un zeu de-ai voştri, ci mai pe urmă s-au arătat şi nici un bine n-au făcut, nici un folos de la ei nu ne-a venit, ci singuri, fiind oameni spurcaţi şi pângăriţi, s-au făcut pricinuitori de viaţă rea altor oameni iubitori de desfătări. Iar dacă se cade să se păzească rânduielile cele vechi şi rele, apoi şi lui Cain, ucigătorul de frate, se cade a-i urma. Pentru ce nu urmaţi celor ce au voit să se suie la cer, care nu se ruşinau a se amesteca cu ale lor surori? Pentru aceea a şi venit potopul, care a pierdut neamul lor, de vreme ce pe căile cele drepte şi credincioase n-au voit să umble. Iar dacă şi

voi veţi voi să urmaţi fărădelegilor lor pentru vechimea acestora, apoi nu cu apă, ci cu focul cel veşnic veţi fi pedepsiţi şi de viermii cei neadormiţi veţi fi mâncaţi, de nu vă veţi pocăi".

Acestea şi multe altele grăind bărbatul cel sfânt, l-au răpit pe el oamenii cei păgâni şi l-au dus la capiştea Artemidei, unde era un bou de aramă, pe care arzându-l, l-au aruncat pe mucenic în el. Dar el însemnându-se cu semnul Crucii, se ruga din mijlocul boului către Dumnezeu, strigând: „Dumnezeule, Cel ce ne-ai arătat Taina cea din veac ascunsă, pe Domnul nostru Iisus Hristos, prin care şi sfaturile Tale cele neştiute ni le-ai descoperit, îţi mulţumesc de toate bunătăţile Tale, că ne mântuieşti pe noi cei ce nădăjduim spre Tine, şi pe mine m-ai învrednicit în ceasul acesta să fiu vrednic să mă scriu în numărul sfinţilor mucenici, care au pătimit pentru numele Tău cel Sfânt. Primeşte duhul meu ieşind din viaţa aceasta şi-mi dă parte ca să aflu dar la Tine şi la Unul Născut Fiul Tău şi nu numai pe mine, dar şi pe cei ce vor fi după mine, să-i faci părtaşi milei Tale, ca de toţi să se slăvească numele Tău cel Sfânt, în veci. Amin".

Acestea şi alte asemenea zicând Sfântul Antipa, s-a rugat multă vreme, chinuindu-se în boul cel roşit de foc. După aceea, rugându-se pentru cei care îi vor face pomenirea, ca să fie păziţi fără de patimă şi de alte boli, şi de nesuferita durere a dinţilor, şi pentru lăsarea păcatelor, şi pentru ca să dobândească milă la judecata care va să fie, şi pentru toată lumea, şi dobândindu-şi cererea, şi-a dat duhul în mâinile Domnului, adormind ca şi cu un somn dulce, şi s-a suit la cer, fiind împodobit cu slăvită cunună mucenicească. Apoi nişte bărbaţi binecredincioşi, luând sfintele lui moaşte, le-au pus cu cinste în aceeaşi cetate a Pergamului. Şi a izvorât dintr-însele mir, care tămăduia toate bolile omeneşti, întru slava lui Hristos Dumnezeul nostru, Cel slăvit împreună cu Tatăl şi cu Sfântul Duh în veci. Amin.

TOT ÎN ACEASTĂ ZI,
SFÂNTUL IERARH CALINIC DE LA CERNICA[1]
(1787-1868)

Sfântul Ierarh Calinic de la Cernica s-a născut la 7 octombrie, 1787 în Bucureşti, aproape de biserica Sfântul Visarion. Din sfântul botez a primit numele de Constantin. Părinţii săi se numeau Antonie şi Floarea şi erau foarte evlavioşi. Cel mai mare dintre copiii lor a

[1] După *Patericul Românesc* de Arhimandrit Ioanichie Bălan.

fost în tinereţe preot de mir; apoi, intrând în viaţa monahală, s-a călugărit sub numele de Acachie. De asemenea şi mama Sfântului Calinic, fericita Floarea, după ce şi-a crescut copiii, s-a retras în Mănăstirea Pasărea, primind marele şi îngerescul chip sub numele de schimonahia Filoteia.

Tânărul Constantin, cel mai mic dintre copii, a primit din pruncie o educaţie religioasă aleasă, învăţând carte în Bucureşti, la şcolile care funcţionau pe acea vreme pe lângă biserici.

In anul 1807 a intrat în nevoinţa călugărească la Mănăstirea Cernica, sub ascultarea cuviosului stareţ, arhimandritul Timotei. La 12 noiembrie 1808 a fost tuns în schima monahală sub numele de Calinic, iar la 3 decembrie 1808 a fost hirotonit ierodiacon.

Sfântul Ierarh Calinic de la Cernica, fiind vas ales al Duhului Sfânt, a iubit de mic rugăciunea, tăcerea, cinstea şi milostenia. Încă de când era călugăr tânăr în Mănăstirea Cernica, postea foarte mult, îşi împlinea regulat canonul şi pravila cu multă osârdie, se lupta împotriva somnului şi nu lipsea niciodată de la slujbele bisericii, după mărturia bătrânului Hariton, iar ziua lucra împreună cu părinţii la ascultările cele grele ale mănăstirii.

După plecarea la Sfântul Munte a duhovnicescului său părinte, ieroschimonahul Pimen, Cuviosul Calinic şi-a pus această aspră rânduială, ca în toată săptămâna să nu mănânce bucate fierte la foc, fără numai pâine cu apă, după apusul soarelui, iar sâmbăta şi Duminica să meargă la trapeză împreună cu părinţii şi să mănânce cu înfrânare.

Mărturisesc părinţii care l-au cunoscut pe Sfântul Calinic că faţa îi era mereu palidă de multa postire şi ochii adânciţi în orbite din pricina multor privegheri şi a atâtor lacrimi. Căci dobândise de la Dumnezeu darul lacrimilor la sfânta rugăciune.

În anul 1813, murind de ciumă mulţi preoţi călugări din Mănăstirea Cernica, stareţul Timotei stăruia mereu să facă preot pe smeritul ierodiacon Calinic. El însă se lepăda de un dar mare ca acesta, socotindu-se pe sine cu totul nevrednic. Însă, fiind foarte ascultător şi lăsându-se în voia lui Dumnezeu, a primit taina sfintei preoţii, săvârşind cele sfinte în toată viaţa sa cu lacrimi şi cu multă evlavie.

După primirea darului preoţiei, la 13 februarie 1813, Sfântul Calinic a început şi mai mult a se nevoi şi a sluji cu osârdie tuturor, fiind plin de dumnezeiasca dragoste către toţi, după cuvântul ce zice: „Dacă vrei să te iubească toţi, iubeşte şi tu pe toţi”. De vedea pe cineva scârbit, se întrista împreună cu el; pe cei bolnavi îi

cerceta şi după ale sale puteri îi mângâia, iar pe săraci mereu îi miluia. Pentru aceasta toţi îl iubeau ca pe un adevărat tată şi părinte duhovnicesc. Apoi era atât de smerit, că pe cât se înălţa cu cinstea şi cu darul de către toţi, cu atât mai mult se smerea faţă de toţi, după cuvântul Domnului Care zice: *Care între voi va vrea să fie întâi, să vă fie vouă slugă* (Matei 20, 27).

Cuviosul Calinic a fost hirotesit duhovnic al Mănăstirii Cernica la 20 septembrie 1815, de însuşi mitropolitul Ţării Româneşti, Nectarie şi a fost rânduit eclesiarh mare. Din această zi aproape toţi părinţii şi fraţii din obşte se mărturiseau la el, pentru că toţi se cucereau de nevoinţa lui şi îşi făceau adăpost şi mângâiere supărărilor lor. Şi era atât de iscusit duhovnic, încât veneau la spovedanie nu numai monahii, ci şi multă lume din afară şi chiar mitropolitul.

Acest fericit părinte, ori de câte ori era ocărât de cineva, grăia de bine, iar pe cel care îl nedreptăţea, îndată îl miluia şi îl ajuta cu tot ce putea. Însă la dânsul în chilie altceva nu se găsea, fără numai un ulcior cu apă. Mai spuneau părinţii că era atât de liniştit cuviosul în chilia sa, încât nici ucenicii lui nu-l auzeau ce face, când adică se odihnea şi când era la rugăciune. După mărturia mai multor duhovnici din vremea sa, Cuviosul Calinic săvârşea în timp de 24 de ore două mii de închinăciuni şi trei sute de metanii mari, precum şi pravila cea rânduită fiecărui călugăr la chilie. Aceiaşi duhovnici ai Mănăstirii Cernica adevereau că Sfântul Calinic, încă din anii tinereţii, a primit darul neîncetatei rugăciuni a lui Iisus, prin care s-a făcut casă a Duhului Sfânt şi vas al alegerii.

În primăvara anului 1817, Cuviosul Calinic, împreună cu Ignatie duhovnicul şi cu un alt călugăr s-au sfătuit să postească desăvârşit tot Postul Mare până la Sfintele Paşti. Deci, luând binecuvântare de la stareţul Mănăstirii Dorotei, au început această aspră şi mai presus de putere nevoinţă; dar din lipsa dreptei socoteli, satana le-a făcut la toţi o grea ispită. Călugărul n-a putut să postească deloc. Ieroschimonahul Ignatie a postit câteva săptămâni, s-a îmbolnăvit şi cu greu s-a vindecat. Iar Cuviosul Calinic a postit desăvârşit până în joia Canonului Mare – adică până în joia din săptămâna a cincea a Postului Mare –, când a mâncat o jumătate de prescură. Dar voind să împlinească cele 40 de zile de post, asemenea Mântuitorului şi sfinţilor de demult, s-a îmbolnăvit de o cumplită ameţeală de cap şi slăbire a firii, încât n-a mai ştiut nimic de sine până în Duminica Tomei. Pentru aceasta stareţul Dorotei era foarte mâhnit, crezând că nu va mai scăpa cu viaţă.

Însă, cu darul lui Dumnezeu, Cuviosul Calinic şi-a venit din nou în simţire, spre bucuria stareţului şi a tot soborul. Din ceasul acela, părintele Dorotei i-a rânduit să ţină toată viaţa calea cea împărătească. Adică, să se împărtăşească zilnic din masa cea de obşte la trapeză. Deci, făcând ascultare, Sfântul Calinic mânca zilnic cu fraţii la masă, fără să mai aibă nimic de mâncare la chilie sau să guste ceva fără binecuvântare. Cu toate acestea, din postirea cea de 40 de zile, cuviosul a rămas cu o permanentă durere de cap, pe care a simţit-o până la obştescul său sfârşit.

In vara aceluiaşi an, Sfântul Calinic n-a mâncat pâine deloc, timp de 40 de zile, nici legume fierte la foc. Numai seara, după apusul soarelui, mânca câte o felie de pepene şi fructe crude, ca să-şi potolească slăbiciunea firii şi să nu calce porunca stareţului.

Ucenicul său, arhimandritul Anastasie Baldovin, mărturisea că toată viaţa sa, cuviosul nu dormea întins pe pat, ci aţipea câteva ceasuri pe un scaun, îmbrăcat şi încins cu o curea lată de piele. Era ca o adevărată santinelă, gata oricând de luptă, veghind neîncetat asupra nevăzuţilor vrăjmaşi care încercau să-l ispitească, fie prin trup, fie prin gânduri.

Acelaşi ucenic zicea că nimeni nu putea să ascundă ceva sau să spună vreo minciună înaintea Sfântului Calinic, pentru că era înaintevăzător şi îndată descoperea adevărul şi cele ce urmau să se întâmple în viitor. Acelaşi ucenic preaiubit al Sfântului Calinic spunea că dascălul său era atât de blând şi smerit cu inima, încât oricine socotea că are în faţa sa un înger, iar nu om pământesc. De aceea toţi îl iubeau, îl cinsteau şi îl aveau ca pe un adevărat sfânt, atât călugării şi mirenii, cât şi episcopii şi dregătorii ţării.

Cu binecuvântarea duhovnicului său, fericitul Calinic a călătorit la Sfântul Munte Athos în vara anului 1817, minunându-se de nevoinţele călugărilor atoniţi. Apoi, cu rânduiala lui Dumnezeu, s-a întors înapoi la metanie, luând mult folos sufletesc.

La 14 decembrie 1818, Cuviosul Calinic a fost ales stareţ al Mănăstirii Cernica, cu voia lui Dumnezeu şi a Sfântului Ierarh Nicolae, patronul acestui sfânt locaş, având doar 30 de ani. Pentru sfinţenia vieţii lui şi buna chivernisire a mănăstirii, la 9 aprilie 1820 este hirotesit arhimandrit şi păstoreşte obştea Cernicăi timp de 32 de ani, adunând în jurul său mulţi călugări, căci se silea, nu numai cu viaţa sa, ci şi cu alese sfaturi duhovniceşti, să îndrepteze pe cei leneşi şi tulburători din mănăstire. Astfel, pe mulţi îi îndrepta pe calea cea bună, iar pe cei răzvrătiţi şi neascultători îi scotea afară din obşte, după porunca Apostolului, ca să nu vatăme pe alţii.

Urmând Sfinţilor Părinţi el socotea că ascultarea este cea mai mare virtute pentru monahi şi temelia vieţii călugăreşti. Astfel, învăţa pe fiii săi duhovniceşti că „viaţa de obşte, în sfânta ascultare, a întemeiat-o însuşi Domnul nostru Iisus Hristos, prin pilda vieţii sale pământeşti”.

Spuneau părinţii şi acestea: că marele stareţ nu îngăduia deloc clevetirea în viaţa călugărească, căci o socotea „moartea sufletului”. În locul multei vorbiri, îi sfătuia pe ucenici să practice neîncetat tăcerea şi rugăciunea lui Iisus. Aceiaşi părinţi spuneau de Cuviosul Calinic că îşi împlinea chemarea de stareţ cu mare râvnă şi frică de Dumnezeu, ştiind că „lucrul cel mai greu şi anevoios este meşteşugul călăuzirii sufletelor pe calea mântuirii”.

Uneori zicea către ucenici: „Stareţul este inima tuturor inimilor care îl caută şi îi cer sfat şi mângâiere. El este calea spre desăvârşire a tuturor sufletelor credincioase din jurul său”.

Cuviosul obişnuia adesea să pescuiască în lacul din jurul mănăstirii, iar peştele pe care îl prindea îl dădea la obşte pentru hrana părinţilor. Într-o zi, un călugăr tânăr, curăţind de solzi o caracudă mică, a început a cârti şi, lovind-o cu cuţitul, zicea: „Na, na! De ce n-ai adus pe tatăl tău, pe mamă-ta, pe moşul tău, pe strămoşul tău, care aveau solzi mai mari, că nu mă mai necăjeam atâta!” Apoi tot el răspundea: „Am venit şi cu tata, şi cu mama, şi cu moşul, şi cu strămoşul, dar i-au luat părinţii duhovnici cei din comitet şi părintele stareţ”.

Aceste cuvinte au ajuns la urechile cuviosului stareţ Calinic. Atunci el, stând puţin pe gânduri, pentru a înlătura orice pricină de sminteală din mănăstire a zis: „De azi înainte nu voi mai pune peşte în gura mea!” Şi, într-adevăr, până la sfârşitul vieţii sale, nu a mai mâncat niciodată peşte, păzind cu sfinţenie făgăduinţa dată. Se hrănea numai cu verdeţuri, şi acelea o dată pe zi, cu multă înfrânare.

În timpul răscoalei din anul 1821, mulţi locuitori din Bucureşti s-au adăpostit la Mănăstirea Cernica. Iar bunul stareţ i-a găzduit pe toţi în Insula Sfântul Nicolae, prin chiliile călugărilor, iar pe călugări i-a mutat în Insula Sfântul Gheorghe. În acele zile de grea încercare pentru ţară, multă mângâiere au aflat unii din locuitorii Capitalei de la Sfântul Calinic. Că pe toţi îi îmbărbăta, îi odihnea şi îi hrănea gratuit din alimentele mănăstirii.

În primăvara aceluiaşi an, auzind turcii de mulţimea mirenilor adăpostiţi în insula Cernicăi şi socotind că ar fi dintre răsculaţi, au înconjurat mănăstirea cu tunuri şi stăteau gata s-o distrugă, iar pe cei aflaţi în ambele insule să-i ucidă cu sabia. Atunci Sfântul Calinic

a adunat tot poporul şi pe călugări în biserică, le-a ţinut cuvânt de îmbărbătare şi au făcut împreună priveghere de toată noaptea. Iar a doua zi a trimis un călugăr cu jalbă la mai marele turcilor din tabăra alăturată. Şi astfel, cu rugăciunile Sfântului Calinic, cu lacrimile poporului şi cu mijlocirea Sfântului Nicolae, s-au liniştit turcii şi s-au izbăvit cu toţii de moarte.

Terminându-se hrana în Mănăstirea Cernica, călugării şi mirenii erau ameninţaţi de cumplită foamete. Deci, căzând Sfântul Calinic la rugăciune cu multe lacrimi în faţa icoanelor Maicii Domnului şi a Sfântului Nicolae şi cerându-le grabnic ajutor, îndată a fost ascultat. Cum s-a ridicat marele stareţ de la rugăciune, au intrat pe poarta mănăstirii cinci care trase de câte doi boi, pline cu pesmeţi de pâine, trimise de paşa, mai-marele turcilor din tabăra apropiată.

Tot în anul 1821, un alt paşă, care îşi avea tabăra sa în satul Pantelimon, a răpit o călugăriţă din Mănăstirea Pasărea, drept ostatecă. Dar Sfântul Calinic, nerăbdând ca mireasa lui Hristos să fie în mâinile păgânilor, a făcut jalbă la stăpânire şi a izbăvit călugăriţa din mâinile turcului. Deci, supărându-se cumplit paşa, a hotărât să pornească noaptea cu armele asupra mănăstirii ca s-o prade şi să-l ucidă pe stareţ. Atunci Sfântul Calinic, auzind de gândul de răzbunare al turcului, a făcut priveghere de toată noaptea, cerând ajutorul lui Dumnezeu. Şi iarăşi, prin minune, a fost izbăvit de primejdie, căci chiar în noaptea aceea, pe când paşa lua cafeaua ca apoi să năvălească asupra mănăstirii, o slugă a sa a încercat să-l omoare cu arma. Dar glontele oprindu-se în punga cu galbeni, turcul a scăpat cu viaţă. Cutremurat de această minune, a doua zi, paşa a trimis acei galbeni la Mănăstirea Cernica din care, după porunca cuviosului, s-a făcut la intrare o fântână cunoscută până astăzi sub numele de "Fântâna Turcului".

Pe lângă înnoirea vieţii duhovniceşti în obştea sa, marele stareţ al Cernicăi s-a îngrijit şi de cele necesare vieţii pământeşti, după exemplul înaintaşilor săi. Astfel, a terminat de pictat biserica din insula Sfântului Nicolae, iar cu banii donaţi de arhiereul Ioanichie Stratonichias din Bucureşti, a zidit o biserică mare cu cetate, în insula Sfântului Gheorghe, pentru că nu mai încăpeau călugării într-o singură biserică.

Mai înainte însă de începerea bisericii, i s-au arătat noaptea în vis Sfântul Ierarh Nicolae, Sfântul Mare Mucenic Gheorghe şi fericitul stareţ Gheorghe. Deci, Sfântul Nicolae a zis Cuviosului Calinic: „Scoală-te şi să zideşti în ostrovul cel mic o biserică în

numele Sfântului Mucenic Gheorghe...". Marele Mucenic i-a adăugat, apoi, aceste cuvinte: „Noi îţi vom trimite tot ce-ţi va trebui". Iar stareţul Gheorghe i-a zis: „Să nu ai nici o îndoială în inima ta!"

Această vedenie arătându-se deodată şi cuviosului Pimen duhovnicul, l-a încredinţat pe Sfântul Calinic să înceapă lucrul. În anul 1832 a început noua biserică. În anul 1838 s-a dărâmat de un puternic cutremur, iar după patru ani a fost zidită din nou, aşa cum se vede până astăzi. A mai zidit, din anul 1846, biserica Mănăstirii Pasărea şi alte câteva biserici parohiale.

Sfântul Calinic a fost şi un bun iconom al Mănăstirii Cernica şi al celorlalte mănăstiri – Pasărea, Snagov, Căldăruşani, Ciorogârla şi Poiana Mărului –, care erau sub povăţuirea sa. Când a intrat Cuviosul ca stareţ, Cernica avea doar „o teleguţă cu un bou cu care umbla un călugăr pe uliţele Bucureştilor şi oricine voia din popor arunca câte o pâine în acea teleguţă şi apoi se întorcea la mănăstire şi împărţea acea pâine pe la călugări. Iar pentru îmbrăcămintea călugărilor se trimitea ajutor de la domnie şi de la alţi buni creştini...".

Însă venerabilul stareţ, în puţină vreme, a refăcut iconomia mănăstirii, a făcut un mare metoc în satul Bueşti-Ilfov, a ridicat case şi adăposturi pentru oameni şi vite, a cultivat pământul cu tot felul de cereale, a plantat vii şi păduri, încât se mirau toţi de priceperea lui. Acolo creştea mănăstirea cirezi de vite şi turme de oi pentru hrana şi îmbrăcămintea călugărilor din lavră.

Fiind chemat şi propus de câteva ori să fie mitropolit al Ţării Româneşti, Sfântul Calinic, din marea lui smerenie, nu a primit. Dar un om vrăjmaş din preajma sa, îndemnat de zavistnici, i-a dat otravă. Pe când marele stareţ zăcea pe patul de moarte, s-a rugat lui Dumnezeu, zicând: „Doamne, Dumnezeul mântuirii mele, nu credeam şi nu doream să mor otrăvit". Atunci, în umbra nopţii, un glas de taină i-a răspuns: „Nu vei muri de otravă! Scoală-te şi fii sănătos, că nu după mult timp vei fi episcop la Râmnicu-Vâlcea, unde vei îndrepta Biserica şi clerul care este în decădere". În ceasul acela cuviosul s-a sculat sănătos din pat şi s-a dus la Utrenie, că era miezul nopţii.

Pentru blândeţea şi sfinţenia vieţii sale, atât de mulţi călugări s-au strâns în jurul Sfântului Calinic, încât nu mai încăpeau în amândouă insulele. În anul 1850, când a plecat ca episcop la Râmnicu-Vâlcea, a lăsat în Mănăstirea Cernica peste 350 de călugări cu viaţă aleasă.

Pe când era stareţ, a venit la Cuviosul Calinic pitarul mănăstirii şi l-a înştiinţat că s-a isprăvit făina. Iar el a răspuns: „Să avem nădejde la Maica Domnului şi la Sfântul Ierarh Nicolae şi nimic nu ne va lipsi”. Apoi, intrând în chilie, a căzut la rugăciune înaintea icoanei protectorului său, zicând: „Sfinte arhiereule al lui Hristos, Nicolae, mângâietorule al săracilor şi cald folositorule al celor ce te roagă cu credinţă, vino şi acum şi ajută smeritei turmei tale şi ne scapă de foamete, precum ai mântuit pe cei ce erau să se înece în mare, că nu avem alt ajutor după Maica Domnului, afară de tine...”. Apoi, după Vecernie, a pus să se citească în biserică acatistul Sfântului Nicolae.

Sfântul Ierarh Nicolae, ascultând rugăciunea plăcutului său, a venit imediat în ajutorul Mănăstirii Cernica. În ceasul acela a sosit la arhondaricul mănăstirii un car cu boi încărcat cu făină. Erau doi oameni necunoscuţi, trimişi cu această milostenie de stăpânul lor, care, după ce au descărcat povara, îndată au plecat. Drept recunoştinţă, marele stareţ a adunat soborul în biserică şi, după pavecerniţă, a pus să se facă pâine în noaptea aceea pentru mângâierea părinţilor şi fraţilor.

In altă zi, pe când vorbea cu părintele Pimen, duhovnicul său, a venit la Sfântul Calinic un om cerându-i milostenie. Iar el i-a dat 50 de lei. După un ceas a venit un tânăr şi i-a spus stareţului: „Părinte, tatăl meu a murit şi a lăsat să aduc la mănăstire o mie de lei. Iată aici 500 lei şi restul îi voi aduce mai pe urmă, că nu îi am acum”. Apoi a plecat. Atunci bătrânul duhovnic a întrebat pe cuviosul: „Ce cugetai, părinte Calinic, când ai dat milostenie acelui om?” Iar blândul stareţ i-a răspuns: „Aş fi vrut să-i dau o sută de lei, dar n-am avut. I-am dat numai cincizeci şi am primit 500”.

În anul 1829, luna iulie, în dimineaţa unei zile de praznic, Cuviosul Calinic stătea în chilia sa din insula mare, aproape de arhondaric. Deci, privind pe fereastră, a văzut mulţime de musafiri care veniseră atunci, iar pe bieţii călugări, "ascultătorii din arhondărie", cum alergau în toate părţile ca să slujească musafirilor. Deci, căutând la dânşii cu durere de inimă, a zis în sine: „Ah, Dumnezeule! Cum are să se defaime chipul monahicesc prin petrecerea împreună cu mirenii!” Şi, tare oftând, a început să citească icoasele Sfântului Ierarh Nicolae!

Spuneau ucenicii Sfântului Calinic că faptele îi erau întocmai după graiul gurii şi nu putea nimeni să-i găsească nici un cusur. Că după cum învăţa, aşa şi lucra. Că zice şi Mântuitorul: *Să vă fie cuvântul aşa, aşa şi nu, nu!* (Matei 5, 37)

La 14 septembrie 1850, cu sfat de obşte, Sfântul Calinic a fost ales episcop la Râmnicu-Vâlcea, despărţindu-se cu multă durere şi lacrimi de fiii săi, fiindcă „n-a putut strica hatârul iubitului său fiu duhovnicesc, Barbu Dimitrie Ştirbei, domnul Ţării Româneşti, şi s-a supus la voia obşteştii Adunări...".

Iată şi cuvântul de învăţătură al Sfântului Calinic rostit către întreaga obşte, în ziua plecării sale la episcopie:

„Fraţilor şi Părinţilor, Dumnezeu aşa binevoieşte ca astăzi să ne despărţim trupeşte unii de alţii, dar cu duhul cred că vom fi împreună până la sfârşitul acestei vremelnice vieţi, că eu aşa m-am rugat lui Dumnezeu, ca unde mi s-au topit tinereţile, acolo să mi se sfârşească şi această viaţă, şi cred că se va adeveri. Că nici un lucru nu este mai dulce decât creşterea în căminul părintesc, după cum adesea se întâmplă la noi călugării, iar mai vârtos înţeleg cuvântul meu cei ce au gustat din acest pahar.

Căci, călugărul, oriunde va merge şi oricât bine va găsi, tot nu este ca unde şi-a pus metania; fiindcă inima lui nu este în pace. Aşa şi eu, ca un călugăr ce sunt, am petrecut aici între aceste ostroave 43 de ani. Gândiţi-vă cu ce mâhnire le las acum şi ce jale mă cuprinde, care singuri o vedeţi pe faţa mea că, pentru lacrimile ce m-au cuprins, nu pot să vă spun tot ce am în inimă, fără numai aceste puţine învăţături şi vă rog să le păziţi, ca de la un duhovnicesc părinte al vostru şi ascultaţi, iubiţilor, cu luare-aminte.

Fraţilor şi Părinţilor, Domnul nostru Iisus Hristos a zis către iudei: *Casa Mea casă de rugăciune se va chema la toate limbile, iar voi aţi făcut-o peşteră de tâlhari* (Matei 21, 12). Ca să nu pătimim şi să auzim şi noi una ca aceasta, iubiţii mei fraţi şi fii, trebuie dar să avem mare grijă când intrăm în Sfânta Biserică sau în Sfântul Altar, că acolo este Însuşi Domnul nostru Iisus Hristos de faţă în Sfintele Taine.

Nu este nimeni iertat, fără de mare trebuinţă, a intra în Sfântul Altar. Iar când suntem siliţi, să intrăm cu mare sfială şi frică, după cum zice Proorocul David: *Slujiţi Domnului cu frică...* (Ps. 2, 9); şi să intrăm cu învăţătură, ca nu din neştiinţă să greşim şi să mâniem pe Domnul şi *să pierim din calea cea dreaptă*. De aceea noi cu mare evlavie să cinstim cele sfinte. Când este trebuinţă să intrăm, să facem trei închinăciuni înaintea uşii şi, intrând, să descoperim capul. Apoi să facem alte trei închinăciuni înăuntru. Cei hirotoniţi sărută Sfânta Masă, iar monahii nu se ating de dânsa. Şi câtă vreme vom fi în Sfântul Altar să stăm cu mare frică şi cu evlavie, ca înaintea lui Hristos. Şi fiind vremea pomenitului la Proscomidie, tot

cu capul descoperit să pomenim, după cum zice Pavel Apostolul: *Bărbatul, rugându-se sau proorocind cu capul acoperit, ruşinează pe Hristos, Capul său.* Iar fiind cineva bolnav sau fiind frig tare, poate a-şi acoperi capul, că Dumnezeu cunoscător de inimi este; ştie gândul nostru pentru care ne va şi răsplăti. Aşa suntem datori a urma.

Iar în vremea Sfintei Liturghii nu este slobod nimănui a intra în Sfântul Altar, numai preoţii, diaconii şi paraclisierii cei slujitori, şi aceştia cu evlavie şi cu linişte să umble. Iar ceilalţi toţi suntem datori a sta în Sfânta Biserică cu mare evlavie şi frică; nici făcând vreo neorânduială sau vorbind, sau cu ochii uitându-ne în vreo parte sau în alta; nici să ieşim până la sfârşitul slujbei, ca să nu cădem în blestemul Sfintelor Sinoade ale Sfinţilor Părinţi, care afurisesc pe cei ce fug mai înainte de otpust. Iar având ascultare sau neputinţă, să meargă la preot, să-i sărute mâna, să ia anafură şi aşa să iasă. Însă să se cerce fiecare pe sine, ca nu cumva să fie ispită diavolească sau lenevie, sau nebăgare de seamă, ca să nu cadă în blestemul cel proorocesc, că zice: *Blestemat tot cel ce face lucrul lui Dumnezeu cu lenevire sau cu nebăgare de seamă.*

Aşa, fraţilor, să petrecem în Casa lui Dumnezeu, că este Casă de rugăciune, iar nu cort de comedii. Să cinstim cele sfinte ca şi noi să fim cinstiţi de Dumnezeu; iar nu să-L mâniem ca fiii lui Aaron şi să pierim. Acestea vă sfătuiesc şi vă învăţ, iubiţilor, ca toţi să ne mântuim, cu darul Domnului nostru Iisus Hristos, că deşi vom fi departe cu trupurile, dar cu duhul vom fi nedespărţiţi, rugându-ne şi ajutându-ne unii cu alţii, după cuvântul ce zice: *Frate cu frate ajutorându-se, se vor face ca o cetate nebiruită.*

Aşa şi voi, fiilor, când vă veţi face rugăciunile cele rânduite de duhovnic, să vă aduceţi aminte şi de mine, părintele vostru, care multă grijă am purtat pentru fiecare din voi, din ziua în care v-am primit în mănăstire. Că v-am iconomisit pe fiecare după puterea voastră şi am îngrijit de voi până astăzi. Şi acum vă dau în mâna Sfântului Ierarh Nicolae, mângâietorul neputinţelor mele, ca să îngrijească de mântuirea voastră. Şi după dânsul, vă încredinţez în îngrijirea cuviosului şi al meu iubitor, chir Nicandru, pe care din mica copilărie l-am primit în mănăstire şi este sporit şi vrednic de a povăţui suflete la mântuire".

Apoi, întorcându-se către cuviosul stareţ, părintele Nicandru, a început cu dulci şi jalnice cuvinte a-i zice aşa: „Iubite fiule Nicandru, Dumnezeu aşa binevoind, ca să te las în locul meu să

păstoreşti această turmuliţă, ce de 32 de ani, prin multe osteneli o am îngrijit; şi multe necazuri şi trude am tras pentru locuşorul acesta, numai şi numai să-l văd împodobit cu adunare de ucenici ai lui Hristos. Şi iată, fiule, ţi-i încredinţez astăzi, la număr 354 de călugări, afară de fraţi, şi te rog să porţi grijă de mântuirea tuturor, ca să iei şi cuvioşia ta plată de păstor adevărat.

Şi acum, cu darul lui Dumnezeu să ne mântuim toţi şi peste puţin iarăşi ne vom vedea".

Apoi, aşezându-se în strană cu ochii plini de lacrimi, i-au sărutat mâna toţi părinţii, plângând după dânsul, iar cântăreţii cântau cântări de despărţire. Şi după otpust au ieşit toţi din biserică în sunetul clopotelor, care făcea pe tot muritorul să scoată lacrimi, chiar de avea inimă de piatră. Şi petrecut fiind până la un loc, şi-a luat ziua bună, s-a urcat în căruţă şi a plecat, luând cu sine vreo câţiva din părinţi ca să-i fie de slujbă în eparhie.

După un an de zile, Sfântul Calinic, episcopul Râmnicului, trimite iarăşi un cuvânt de învăţătură către obştea Mănăstirii Cernica, plin de aceiaşi mireasmă duhovnicească, precum urmează:

„Fraţilor şi Părinţilor, vin cu duhul cercetându-vă, că m-am depărtat de voi cu trupul, dar cu duhul sunt împreună cu voi. Pentru că vă doresc sporirea cea sufletească şi buna petrecere, ca să sporiţi în cele duhovniceşti fapte: în dragoste, unire, ascultare şi întru supunerea către mai marele vostru şi către toţi cei în Hristos fraţi, cum ne-am făgăduit înaintea Sfântului Jertfelnic, la primirea sfântului chip al călugăriei, cu umilinţă.

În locul lui Hristos, vă rog, fraţilor, umblaţi cu bună rânduială între cei de afară, ca văzând faptele voastre cele bune să slăvească pe Tatăl vostru Cel ceresc, iar nu să se defaime numele lui Dumnezeu prin voi. Iată cum veţi putea păzi cinstea lui Dumnezeu şi a voastră, prin paza poruncilor şi a făgăduinţelor călugăreşti:

– a păzi mai întâi pravila bisericească, cu mare luare aminte şi umilinţă, iar nu cu împrăştieri de gânduri şi cu vorbe deşarte. Că dacă Domnul zice că pentru tot cuvântul deşert vom da seamă în ziua judecăţii, cu cât mai vârtos cei ce vorbesc în vremea sfintei slujbe;

– a păzi masa de obşte;

– a vă păzi de adunări la mâncări, la băuturi, la vorbe deşarte, că acestea duc la mare pierzanie pe călugări;

– a nu ieşi din mănăstire fără binecuvântare;

– a nu merge în Capitală sau prin sate, netrimis de ascultare sau pentru vreo mare nevoie a sa. Călugărul care zăboveşte afară de chilie fără a fi de ascultare se strică ca peştele scos din apă;

– a nu avea prieteşuguri osebite;

– a nu avea pungă osebită, ca Iuda.

Vă rog, păziţi-vă şi de cele trei arme ale diavolului, adică acestea: lenevirea, uitarea şi necredinţa, prin care satana robeşte lumea în pierzare.

Aşa vă rog, fraţilor, păziţi poruncile lui Dumnezeu ca şi El să vă păzească pe voi. Vă rog, rugaţi-vă lui Dumnezeu şi pentru mine ca să-mi ierte toate păcatele şi să mă păzească de văzuţi şi nevăzuţi vrăjmaşi, să mă întărească în lupta care mi-a pus-o înainte şi ca să am sfârşit bun, creştinesc.

Iar pentru că vă veţi osteni întru rugăciune, atât pentru voi, cât şi pentru cei împreună cu mine, fraţii voştri cei duhovniceşti, şi ei din osteneala lor vor trimite vouă ajutor trupului, ca să nu slăbiţi întru rugăciune şi să nu-i aveţi despărţiţi de această sfântă adunare; că şi noi încă nu vă uităm în sfintele rugăciuni. Iar dacă vreunii din voi nu voiesc a ne pomeni, fie-le lor asemenea. Însă nu cred că se va afla vreunul necredincios ca să uite dragostea noastră cu care v-am iubit şi vă iubim.

De veţi petrece întru poruncile lui Iisus Hristos, şi El va fi cu voi împreună. Că El a zis că *cel ce Mă iubeşte pe Mine, poruncile Mele le păzeşte, şi Eu îl voi iubi pe el şi Mă voi arăta lui* (Ioan 14, 21).

Aşa vă rog, iubiţii mei fraţi şi fii, păziţi rânduielile pe care vi le-am aşezat, după canoanele Sfinţilor Părinţi, pe care şi eu le-am păzit, după cum m-aţi văzut, fiind între voi.

Iar eu sunt al cuvioşiei voastre către Dumnezeu smerit rugător şi de tot binele voitor. Spuneţi tuturor celor ce ne iubesc închinăciunile, cu mâna mea.

CALINIC, Râmnic, 1851, Aprilie 11”

Spunea ucenicul său, Anastasie, că îndată după aşezarea sa în scaunul episcopiei de la Râmnicu-Vâlcea, a şi început a da porunci la protopopi, ca „unde s-ar afla un om necununat să-l cunune şi să-l cerceteze pentru ce nu se cunună şi şade cu posadnică (concubină)”.

Sfântul Ierarh Calinic avea mare evlavie către Sfântul Ierarh Nicolae, al cărui acatist îl citea zilnic. Între anii 1854-1856, cu ajutorul lui Dumnezeu şi al marelui ierarh, protectorul său, a rezidit

din temelie catedrala episcopală din Râmnicu-Vâlcea, casele episcopale şi seminarul, care fuseseră distruse de incendiul din 1847. Odată cu biserica, blândul episcop a redeschis şi vestita tipografie din Râmnic, în care a tipărit tot felul de cărţi de slujbă şi de zidire sufletească, pe care apoi le trimitea gratuit la preoţi şi credincioşi.

Spunea iarăşi Arhimandritul Anastasie despre dascălul său, preasfinţitul Calinic: „Mă minunam de aşa viaţă supranaturală, pentru că vedeam că slujesc un sfânt viu. De aceea îndrăzneam de multe ori şi-l întrebam câte ceva despre tainele dumnezeieşti şi el îmi descoperea ceea ce cunoştea că-mi este de folos şi cât putea să încapă în mintea mea cea slabă şi întunecată. Iar dacă înaintam cu întrebările mai departe, îmi zicea: «Nu este acum timpul pentru asemenea întrebări»".

Acelaşi ucenic spunea: „Avea obicei fericitul, că după rugăciunea de seară mă ţinea lângă preasfinţia sa mai mult timp, povăţuindu-mă în credinţă şi la datoriile mele monahale şi multe lucruri de taină îmi descoperea. Adeseori îmi zicea fericitul: «Fiul meu, mulţi sunt din călugări şi mireni numai cu numele creştini, iar cu viaţa şi cu faptele sunt departe de adevărul creştinătăţii. De aceea, la unii ca aceştia nu ai voie să le arăţi ce ai văzut la mine. Iar acelora pe care îi vei cunoaşte că sunt creştini buni şi cred în darul şi puterea lui Dumnezeu, ai voie de la mine să le arăţi şi să le scrii, numai după ce mă voi duce din această lume trecătoare»".

În vara anului 1854, mergând Sfântul Calinic spre Târgu-Jiu, însoţit de ucenicul său şi de mai mulţi slujitori, la rugămintea credincioşilor a poposit peste noapte într-un sat din cale. Şi fiii unui om înstărit au mărturisit bunului păstor că tatăl lor a murit de mai mulţi ani, dar trupul lui n-a putrezit în pământ. L-au dezgropat de trei ori, i-au făcut parastas cu arhierei şi cu preoţi, dar trupul său tot întreg l-au scos din groapă. Deci, l-au rugat pe Sfântul Calinic să le dea voie să-l dezgroape a patra oară pe tatăl lor. Iar după ce fericitul va termina Liturghia arhierească, să citească rugăciunile de dezlegarea păcatelor la mormânt. Şi bunul păstor, milostivindu-se de ei, i-a ascultat.

După terminarea Liturghiei, au mers cu toţii la mormânt. Trupul răposatului, întreg şi nevătămat, era rezemat de zidul bisericii. Şi, iată, o minune preaslăvită! În timp ce Sfântul Calinic citea rugăciunile de dezlegarea păcatelor, trupul cel neputred a început a se preface în ţărână, de la picioare spre cap. La sfârşitul rugăciunilor, întreg trupul său se prefăcuse într-o grămăjoară de

ţărână amestecată cu oase albe. Uimindu-se toţi de aceasta, au dat slavă lui Dumnezeu.

Părintele Anastasie, ucenicul Sfântului Calinic, spunea că au poposit împreună timp de trei zile la schitul Lainici, unde era egumen marele duhovnic şi arhimandrit Irodion Ionescu, renumit pentru viaţa sa în toate hotarele Olteniei şi dincolo de Carpaţi. Apoi, pornind pe poteci de munte spre Râmnicu-Vâlcea, a poposit puţin într-o poiană. Şi plecând însoţitorii săi înainte, Sfântul Calinic stătea jos şi plângea. „De ce plângi, preasfinte? l-a întrebat ucenicul. Te doare stomacul?" „Nu, fiul meu, a răspuns el. Dar nu credeam să mai trăiesc să văd alt stareţ schimbându-se la Cernica. Nicandru, stareţul Cernicăi, a murit!...". Ucenicul, însemnând ziua şi ceasul acela, a plecat după două săptămâni la Mănăstirea Cernica şi s-a încredinţat că arhimandritul Nicandru se mutase la Domnul chiar în ziua şi ceasul când plânsese Sfântul Calinic.

Odată, pe când Sfântul Calinic slujea Sfânta Liturghie în paraclisul Episcopiei Râmnicului cu mai mulţi slujitori, a fost adusă la biserică o femeie legată în lanţuri, cumplit chinuită de un duh necurat. La sfârşitul slujbei, protoiereul oraşului a rugat pe bunul păstor de suflete să-i citească o rugăciune de vindecare. Arhimandritul Anastasie i-a pregătit molitfelnicul. După citirea rugăciunii, Sfântul Calinic a binecuvântat pe femeia bolnavă de trei ori în numele Preasfintei Treimi şi a zis: „În numele Domnului nostru Iisus Hristos, scoală-te!" În clipa aceea bolnava s-a vindecat cu darul lui Dumnezeu. Deci, sculându-se sănătoasă de jos, săruta cu lacrimi sfintele icoane, mulţumind binefăcătorului ei. Apoi, intrând Sfântul Calinic în chilia sa, a început a plânge cu multe lacrimi. „De ce plângi, preasfinţite?" l-a întrebat ucenicul. „Nu am nimic, fiul meu, dar văd că pentru multele mele păcate mă pedepseşte Domnul. Spuneţi la toţi că nu pentru mine păcătosul a făcut Dumnezeu această minune de a tămădui pe femeia bolnavă!"

Acelaşi ucenic spunea despre Sfântul Calinic: „Era atât de milostiv, încât atunci când nu avea ce să dea de milostenie îşi dădea hainele de pe el şi, plângând, mă ruga pe mine nevrednicul să caut bani de unde voi şti ca să aibă să dea la "fraţii lui Hristos", că aşa numea fericitul pe săraci şi pe neputincioşi".

Odată, pe când Sfântul Calinic ieşea de la slujbă la o biserică din Craiova, epitropul i-a dat şase galbeni. Iar în ograda episcopiei, o femeie, cerându-i milostenie, a scos acei galbeni şi i-a pus în mâinile ei. După trei zile, femeia aceea a venit iar la uşa Sfântului

Calinic să ceară milostenie. Deci chemând pe părintele Anastasie, ucenicul său, i-a poruncit, zicând: „Dă milostenie femeii de afară!" „Prea sfinţite, a răspuns el, această femeie a primit şase galbeni când ne-am întors de la biserică". Dar blândul păstor i-a zis cu asprime: „Dar cuvioşia ta, dacă ai mâncat ieri, astăzi nu mai mănânci? O fi fost şi ea datoare la cineva şi de aceea mai cere. Du-te şi dă-i milostenie!" Din clipa aceea până la sfârşitul vieţii Sfântului Calinic, n-a mai îndrăznit ucenicul să-i facă vreo observaţie în privinţa milosteniilor.

Spunea iarăşi ucenicul despre Sfântul Calinic: „Când hirotonea preoţi, nu numai că nu lua nimic pentru osteneala sa, ci oprea şi pe alţii de a le lua ceva. Iar când plecau preoţii pe la bisericile lor, îi chema înaintea sa şi îi povăţuia cum să se poarte în societate şi cu enoriaşii lor, apoi le dădea bani de cheltuială pe drum, cărţi de preoţie şi alte cărţi în dar".

În timpul domniei lui Cuza Vodă – spunea ucenicul Sfântului Calinic – s-a întâmplat o tulburare în seminarul Episcopiei de Râmnic şi episcopul, cu darul şi cu blândeţea sa, a potolit acea tulburare. Aflând de aceasta Mitropolitul Nifon şi ministrul de Culte, Scarlat Creţulescu, au trimis de la Bucureşti un funcţionar în anchetă. „Nu mai este nevoie ca să faci dumneata cercetare, a zis Sfântul Calinic, pentru că eu, ca episcop, i-am liniştit şi mulţumit pe toţi". Întorcându-se funcţionarul la Bucureşti, a întocmit un raport în care a acuzat pe episcop că a făcut necredincioşi pe toţi şi pe domnitorul Cuza.

Aşadar ministrul a mers în audienţă la domnitor, spunându-i cum Episcopul Râmnicului i-a făcut eretici chiar şi pe Măria sa. Iar Cuza l-a întrebat de trei ori pe ministru: „Cum a zis episcopul că suntem noi?" „Eretici, Măria ta". Atunci Cuza i-a răspuns solemn: „Mă Scarlate, da bine a zis Episcopul Râmnicului că suntem eretici, că aşa este şi bine a zis el". Atunci ministrul a zis: „Măria ta, să iscăliţi decretul de suspendare a Episcopului de Râmnic şi darea lui în judecată, iar dacă nu, să-mi primiţi demisia". „Demisia dumitale pot s-o primesc, iar decretul contra Episcopului de Râmnic niciodată nu-l voi semna!" a zis domnitorul Alexandru Ioan Cuza. Apoi, cu voce înaltă, a strigat: „Măi, Scarlate, acela, Episcopul Râmnicului, Calinic, este adevăratul şi sfântul călugăr al lui Dumnezeu şi ca el altul nu mai este în toată lumea".

Sfântul Calinic, având darul înainte-vederii, într-una din zile a spus ucenicului său, Anastasie: „Să ştii, fiul meu, că la 1866, Cuza nu va mai fi domn al ţării şi au să se facă mari schimbări. Să mai

ştii că la 1877 are să vină în ţară împăratul Rusiei cu familia şi cu oştirile sale şi are să treacă Dunărea să se bată cu turcii; dar ruşii au să fie învinşi de turci. După aceea, ruşii au să cheme în ajutorul lor oştirea română şi, cu ajutorul lui Dumnezeu, au să facă românii mari victorii, încât să-i laude şi să-i admire toate continentele lumii. După acest război sângeros are să fie un război cu condeiul, adică cu diplomaţia. Şi după aceasta are să vină un război aşa de mare, cum nu a fost de când pământul, şi ferice de aceia care vor scăpa de acest mare război".

Adeseori mergând Sfântul Calinic în vizită canonică prin eparhie, i-a plăcut locul liniştit de la schitul Frăsinei. De aceea a voit să facă aici mănăstire de chinovie, ca la Cernica. Deci, numaidecât, în anul 1863, a pus de s-a zidit biserică frumoasă şi chilii pentru părinţi, aşezând reguli ca în Cernica. Însă, pentru asprimea locului n-au putut să se adune prea mulţi părinţi.

După zidirea Mănăstirii Frăsinei, a voit Sfântul Calinic ca în acest locaş sihăstresc să nu intre niciodată parte femeiască. De aceea, înainte de retragerea sa din scaun, a fixat la un kilometru mai jos de Frăsinei o piatră pe care scrie următoarele:

„Calinic, cu mila lui Dumnezeu Episcop al Râmnicului, Noului Severin. Acest sfânt lăcaş s-a clădit din temelie de noi, spre a fi chinovie de părinţi monahi. Şi fiindcă prin partea femeiască putea să se aducă vreun scandal monahilor vieţuitori acolo, de aceea, sub grea legătură s-au oprit ca de la acest loc să nu mai treacă înainte, sub nici un chip, parte femeiască. Iar cele ce vor îndrăzni a trece să fie sub blestem şi toate nenorocirile să fie asupra lor, precum sărăcia, gubăvia şi tot felul de pedepse. Şi iarăşi, cele ce vor păzi această hotărâre să aibă binecuvântarea lui Dumnezeu şi a smereniei noastre şi să vină asupra lor tot fericitul bine. Amin.

CALINIC. Râmnic, 1867, ianuarie, 17."

În vara aceluiaşi an, după înnoirea Mănăstirii Frăsinei, o copilă din satul Muereasca, care păştea vitele aproape de hotarul mănăstirii, alergând după vite, a trecut din greşeală mai sus de piatra cu legământul pus de Sfântul Calinic. În ceasul acela, copila s-a îmbolnăvit de epilepsie. La rugămintea părinţilor ei, preotul din sat a spus despre aceasta Sfântului Calinic, rugându-l s-o ierte şi să-i citească rugăciuni de vindecare. „Ce tristă întâmplare, a zis blândul episcop. Să mergem să ne rugăm pentru dânsa!" Deci a venit anume în satul Muereasca şi a intrat în casa bolnavei. Copila zăcea în pat în

grea suferinţă. „Mă cunoşti?" a întrebat-o Sfântul Calinic. Iar bolnava a făcut semn din cap că îl cunoaşte. Apoi, mângâind-o, i-a zis: „Ai să te faci sănătoasă! Da, da, ai să te faci sănătoasă! Eu te-am iertat! Să ne rugăm lui Dumnezeu să te ierte şi El". Apoi şi-a pus omoforul peste bolnavă, i-a citit rugăciunea de iertare, a stropit-o cu aghiasmă pe frunte şi i-a zis din nou: „Da, ai să te faci sănătoasă!" şi a plecat. După o zi copila s-a sculat sănătoasă din pat. Vestea acestei minuni s-a răspândit în toate părţile, căci toţi îl cinsteau pe marele episcop Calinic ca pe un adevărat sfânt şi făcător de minuni.

Spunea Arhimandritul Anastasie şi despre altă minune. Fiul meşterului Costache, care zidise catedrala episcopală din Râmnicu-Vâlcea şi Mănăstirea Frăsinei, s-a îmbolnăvit de epilepsie. Boala îl chinuia tot mai cumplit. Bătrânul meşter a alergat la Sfântul Calinic, cerându-i, cu lacrimi, rugăciuni de vindecare pentru fiul său. „Du-te acasă, meştere Costache, i-a zis preasfinţitul, şi te roagă Maicii Domnului!" Cum a intrat în casă tatăl, şi-a găsit feciorul sănătos, rugându-se în faţa icoanei Maicii Domnului. „Rugaţi-vă şi voi Maicii Domnului, a zis copilul, nu vedeţi cum se roagă preasfinţitul episcop? De acum înainte nu mă mai îmbolnăvesc!" În acelaşi ceas a venit şi părintele Anastasie, cu moaştele Sfântului Mercurie, să le sărute copilul, după porunca preasfinţitului Calinic.

Spunea iarăşi ucenicul său că din anul 1820 şi până când s-a mutat din viaţa aceasta, peşte n-a mâncat, fără numai verdeţuri şi acelea fără untdelemn, o dată pe zi. Iar unt de vaci, ouă, brânză şi lapte numai sâmbăta gusta câte puţin, ca să biruiască mândria.

Acelaşi arhimandrit spunea că din anul 1850, când a fost ales episcop, şi până în anul 1868, când a trecut la Domnul, nu şi-a schimbat întru nimic paza datoriilor sale monahale, ci mai mult se nevoia întru toate faptele cele bune. Chiar şi hainele ce le purta ca episcop nu erau mai luxoase ca cele pe care le purta când era stareţ în Mănăstirea Cernica.

Pe când era episcop de Râmnic, Sfântul Calinic toată ziua şedea cu cartea în mână şi citea. Pentru ca să nu-l prindă somnul, sau să-şi risipească mintea de la lucrarea ei, obişnuia să pună pe carte o greutate metalică rotundă, iar jos, în dreptul cărţii un lighean de tablă gol. Îndată ce Sfântul Calinic se îngreuia de somn şi îşi pierdea echilibrul, greutatea metalică cădea în lighean şi îl deştepta din nou la rugăciune şi la citit. Astfel, cuviosul era permanent stăpân pe voinţa şi pe trupul său.

Se mai spunea despre dânsul un fapt vrednic de ştiut. Întrucât nu mânca niciodată carne, după rânduiala vieţii monahale, dăduse

poruncă părinţilor de la episcopie să nu mănânce nici ei carne. Într-o zi, stând în cerdacul casei episcopale, i-a venit de departe un miros de carne friptă. Atunci a pornit încet după miros şi a ajuns la chilia unui călugăr. După ce a bătut la uşă, a intrat înăuntru. Călugărul tocmai frigea o bucată de carne. Deci mâniindu-se preasfinţitul de aceasta, a început să-l mustre cu asprime, zicând: „Hoitarule! Nu te-ai mai săturat de hoit? Nu vezi că faci mâncare viermilor şi putoare?" Într-adevăr, Sfântul Calinic ţinea ca ucenicii săi să fie călugări şi cu fapta, nu numai cu cuvântul.

După 17 ani de rodnică păstorire a turmei lui Hristos, adică la 24 mai 1867, Sfântul Ierarh Calinic s-a retras din nou la metania sa, Mănăstirea Cernica, unde dorea să-şi dea obştescul sfârşit. A doua zi, de Înălţarea Domnului, a venit la biserică, a stat la liturghie şi la urmă a dat anaforă părinţilor, sărutându-i toţi mâna. Pe urmă a mers în chilia sa, cea mai dinainte gătită pentru sine, şi de aici n-a mai ieşit până la sfârşitul său, fiindcă slăbise cu totul de bătrâneţe şi de mult post.

Spunea Mitropolitul Nifon către Anastasie, ucenicul Sfântului Calinic: „Ştiu că voi, fraţii Baldovini, aţi servit cu frică de Dumnezeu pe episcopul vostru. Te rog, când vei vedea că este greu bolnav să mă vesteşti şi pe mine ca să mă mărturisesc lui, căci am multe cuvinte care trebuie să i le arăt cât este în această viaţă şi să-mi cer iertăciune". După aceea mitropolitul a intrat la Sfântul Calinic şi s-a mărturisit lui, ieşind de la el aşa de vesel şi luminat la chip, cum nu mai fusese în toată viaţa lui.

Plecând Mitropolitul Nifon, a zis Sfântul Calinic, care zăcea în pat, către iubitul său ucenic, Anastasie: „Fiul meu, Nifon, mi-a spus totul şi cred că este speranţă de mântuirea lui. Să ştii că la şapte ani, când mă vor dezgropa pe mine, va intra mitropolitul în mormânt". Această prevestire s-a împlinit întocmai.

În Joia cea Mare, anul 1868, spre sfârşitul lunii martie, Sfântul Calinic a chemat la chilia sa şapte preoţi de au slujit Sfântul Maslu. După otpust, le-a zis preasfinţitul: „Părinţilor, rugaţi-vă lui Dumnezeu pentru mine, că poate zilele acestea ne vom despărţi!" La rugămintea Sfântului Calinic, în fiecare seară venea în chilia sa ucenicul său iubit, cuviosul Anastasie, şi îi citea toată pravila, căci acum slăbise şi nu mai putea să şi-o facă singur. După terminarea rugăciunii stătea mult de vorbă cu părintele Anastasie şi ceilalţi părinţi apropiaţi, dându-le tot felul de sfaturi folositoare de suflet.

Spunea părintele Anastasie că într-una din aceste seri de rugăciune şi priveghere, i-a zis Sfântul Calinic: „Adu-ţi aminte ceea

ce ţi-am spus în anul 1852 la Craiova, şi de atunci până acum, că voi, fraţii Baldovini, Anastasie şi Orest, aveţi să-mi închideţi ochii şi să mă duceţi la groapă. Aşa că, acum mai am 14 zile şi mă duc din această lume. Ai grijă, să mă îmbraci la moarte cu veşmintele ce ţi-am spus că sunt trimise de călugăriţa Brâncoveanca din Moldova".

Spunea iarăşi părintele Anastasie: „Într-o seară, preasfinţia sa întinzând cu mine vorba despre mai multe învăţături şi eu, ştiind că darul Sfântului Duh este cu desăvârşire în el, i-am zis: «Prea sfinţite Stăpâne, ştiu că mult-puţin, cât te-am servit, dar te-am servit cu credinţă şi dragoste. Pentru aceasta nu cer altceva, decât să te rogi lui Dumnezeu ca să-mi ierte păcatele mele pe această lume». Atunci preasfinţia sa a început să plângă amarnic, încât m-a făcut şi pe mine păcătosul să plâng. După ce s-a liniştit, a început a-mï zice: «Fiul meu, eu v-am primit în Mănăstirea Cernica, eu v-am călugărit şi v-am luat din mănăstire şi aţi urmat mie. Ştiu că nu v-aţi păzit datoriile şi făgăduinţele călugăriei, însă să vă siliţi a le păzi de aici înainte şi vă făgăduiesc, că dacă voi afla har înaintea lui Dumnezeu, am să mă rog pentru voi şi pentru toţi ai mei»".

Dorind Sfântul Calinic să asculte ultima liturghie pe pământ şi să se bucure de praznicul Învierii lui Hristos, în ziua de Paşti a slujit un preot Sfânta Liturghie în paraclisul chiliei unde şedea, şi s-a împărtăşit pentru ultima dată cu Preacuratele Taine. Era ziua de 7 aprilie 1868.

În joia luminată, adică la 11 aprilie, se împlineau cele 14 zile prevăzute de Sfântul Calinic. Câteva zile mai înainte, a venit la el stareţul mănăstirii, Arhimandritul Ştefan, pe care îl iubea foarte mult şi căruia i-a dat testamentul pentru înmormântare scris cu câtăva vreme înainte. Apoi l-a mai învăţat şi ceva lucruri duhovniceşti, vorbind amândoi multe ceasuri.

În noaptea de 10 spre 11 aprilie a venit părintele Anastasie la Sfântul Calinic şi i-a citit Utrenia. După otpust au stat amândoi de vorbă, vorbind pentru mântuire şi alte lucruri folositoare. Când se lumina de ziuă, părintele Anastasie s-a retras în chilia sa. Iar la orele cinci dimineaţa, Sfântul Calinic a chemat pe ucenicul Ghermano, ca să-l îmbrace în cămaşă şi haine de îngropare. Pe toate celelalte le dăduse de pomană. Apoi singur s-a sculat, s-a spălat pe faţă, s-a pieptănat şi a binecuvântat pe toţi câţi erau în casă. Spunea ucenicilor: „Au venit nişte oameni mari în casă şi vor să mă ia cu dânşii".

Cum stătea aşa în picioare, a cerut o cruce. Apoi, ţinând crucea în mână, s-a închinat ei, a sărutat-o şi a zis: „Sfântă Cruce,

ajută-mi!" Iar către ucenici a zis: „Să ne vedem în fericirea din cealaltă lume!" Şi rezemându-şi capul pe pieptul lui Ghermano, a răsuflat adânc şi şi-a dat duhul în mâinile Domnului, fiind numărat în ceata Sfinţilor Ierarhi ai Bisericii lui Hristos.

La înmormântarea Sfântului Calinic, care a avut loc sâmbătă, 13 aprilie, a venit Mitropolitul Nifon cu patru episcopi, mai mulţi egumeni şi zeci de mii de credincioşi, încât nu mai încăpeau în amândouă ostroavele. Cu toţii se sileau să-i sărute mâinile. Trupul său era îmbrăcat în veşminte arhiereşti, aşa cum poruncise el, şi era aşezat pe scaun, cu cârja şi Evanghelia pe braţ.

Slujba prohodului s-a făcut în biserica cea mare din ostrovul Sfântului Nicolae. Apoi patru preoţi l-au purtat pe braţe, împreună cu zeci de arhierei, preoţi şi diaconi, şi l-au înmormântat aşezat pe scaun, în partea de nord a pridvorului bisericii Sfântul Gheorghe, ctitorită de el.

Tot atunci s-a citit şi testamentul lăsat de Sfântul Calinic de la Cernica, pe care îl dăm în continuare:

DIATA
Prea Sfinţitului Episcop Calinic

„În numele Tatălui şi al Fiului şi al Sfântului Duh. Amin.

Eu, smeritul arhiereu Calinic, Episcopul Râmnicului Noului Severin, auzind glasul Domnului ce zice în Sfânta Evanghelie: *Fiţi gata, că în ceasul care nu gândiţi, Fiul Omului va veni, seara sau la miezul nopţii, sau la cântatul cocoşilor, sau dimineaţa. Ca nu cumva venind fără de veste, să vă afle dormind* (Luca 12, 40).

Acest glas al lui Dumnezeu auzind şi temându-mă, fiind cu totul cuprins de neputinţe şi bătrâneţe şi din zi în zi slăbind cu trupul, aşteptând în toată vremea acel ceas zis de Domnul, ceasul morţii, după putere înainte gătindu-mă spre ieşirea dintru această vremelnică viaţă, am gândit să scriu această duhovnicească a mea înştiinţare şi diată, ca să fac cunoscut fiecăruia ce ar voi, după sfârşitul meu, să cerce averile chiliei mele. Ca adică să nu se ostenească în zadar, nici să cerceteze pe cei ce au slujit mie pentru Dumnezeu, ca să afle bogăţia mea sau comoara pe care din tinereţe o am adunat.

Pentru că de când am îmbrăcat sfântul şi îngerescul chip monahicesc, în Sfânta Monastire Cernica, la anul al nouăsprezece-lea al vieţii mele – 1808, noiembrie 12 – şi m-am făgăduit lui

Dumnezeu ca să am vieţuirea cea de bunăvoie, dintru acea vreme până la apropierea de mormânt, n-am câştigat averi sau mişelii, ci numai sfinte cărţi! N-am adunat aur şi argint; n-am voit să am nici haine de prisos, nici orice fel de lucruri, ci numai singure cele de nevoie trupului.

Că necâştigarea cea călugărească cu duhul şi cu lucrul, după putinţă m-am sârguit a păzi, neîngrijind de sine-mi, şi punându-mi toată nădejdea spre purtarea de grijă a lui Dumnezeu, care niciodată nu m-a lăsat. Iar darurile cele ce le primeam de la făcătorii mei de bine şi veniturile cele de la dregătorii, pe acelea le-am cheltuit la ale mele nevoi şi ale monastirei trebuinţe, cât am fost arhimandrit.

Asemenea şi arhiereu fiind, n-am adunat veniturile, ci le-am cheltuit la trebuinţele mele şi nevoile celor lipsiţi fraţi în Hristos şi unde Dumnezeu mi-a poruncit, şi la înnoirea Episcopiei, fiind cu totul în dărăpănare.

Drept aceea, nimeni să nu se ostenească după moartea mea cercând sau iscodind orice fel de adunare a chiliei mele, că eu nici de îngropare, nici de pomenire nu las ceva. Ci cu sărăcia cea călugărească, mai mare la sfârşit, ca să se arate că lui Dumnezeu cred. Că mai primit îi voi fi lui Dumnezeu de nu va rămânea după moartea mea nici un ban, decât de s-ar împărţi multă strânsoare după mine. Şi dacă n-ar voi nimeni, ca pe mine cel atât de sărac, să mă dea obişnuitei îngropări, apoi mă rog acelora care îşi aduc aminte de moartea lor, să-mi târască păcătosul meu trup la oricare biserică săracă şi acolo lângă trupuri să-l îngroape. Iar dacă voirea stăpânitorilor ar porunci să mă îngroape după obicei, apoi mă rog iubitorilor de Hristos îngropători, fiind în eparhie, să mă îngroape în Episcopie, lângă biserica cea din nou făcută. Iar fiindu-mi săvârşirea afară de eparhie, să mă îngroape în Sfânta Monastire Cernica, lângă biserica cea nouă de noi zidită, unde ne-am călugărit şi mult ne-am ostenit din tinereţe la bătrâneţe.

Deci, dacă cel ce va voi ca fără de bani să-mi pomenească păcătosul meu suflet la rugăciunile sale, pentru Dumnezeu, unul ca acela şi singur să fie pomenit întru împărăţia cerului. Iar cel ce va avea trebuinţă de plată pentru pomenire, mă rog să nu mă pomenească pe mine, cel atâta de sărac, cel ce nimic nu mi-am lăsat de pomenire. Iar Milostivul Dumnezeu să fie milostiv tuturor şi mie păcătosul, în veci. Amin.

Aceasta este diata şi duhovnicească a mea scrisoare, aceasta este înştiinţarea de averea mea. Iar necrezând cineva aceasta şi ar

începe cu iscodire a cerca aur şi argint, măcar şi mult de s-ar osteni, nimic nu va afla. Iar Milostivul Dumnezeu va judeca. Amin.

Anul 1860, s-a scris de noi smeritul Arhiereu
CALINIC, Episcopul Râmnicului, Noul Severin"

După înmormântarea Sfântului Ierarh Calinic, „a venit comisia de la guvern ca să-l cerceteze pentru stare, adică averea personală. Şi a aflat bani, o rilă şi o jumătate de napoleon şi multe adeverinţe întărite cu iscălituri de pe la toate locurile pe unde dăduse milostenie, atât de aici din România, cât şi din Orient, Ierusalim, Sfetagora (Sfântul Munte) şi alte locuri de prin Turcia, hârtii care s-au luat de minister".

Despre acest mare episcop, Sfântul Calinic de la Cernica, spunea ucenicul său, Cuviosul Anastasie, aceste cuvinte: „Acest Sfânt Episcop şi Arhiereu al Bisericii noastre Ortodoxe a săvârşit multe fapte mari şi folositore pentru această ţară şi Biserica Română".

Spunea iarăşi despre el că în timpul cât a trăit, a făcut şapte biserici mari şi trei paraclise şi a crescut mii de fii duhovniceşti.

Ultimele cuvinte ale ucenicului său formează o solemnă mărturisire către credincioşi: „Declar pe conştiinţa mea, ca arhimandrit şi duhovnic ce sunt eu, păcătosul, şi în numele adevărului adevărat, că acest Sfânt Episcop Calinic, cum a ieşit din pântecele maicii sale, tot aşa a intrat în pântecele pământului".

Aceasta a fost nevoinţa şi viaţa plină de sfinţenie, precum şi sfârşitul minunat al Sfântului Ierarh Calinic de la Cernica, făcătorul de minuni, dar el nu încetează să facă minuni nici după mutarea lui la cereştile locaşuri, în ceata Sfinţilor Părinţi purtători de Dumnezeu.

Canonizarea Sfântului Ierarh Calinic s-a făcut în octombrie 1955, sub Patriarhul Justinian al României. Mărturisesc credincioşii care au luat parte la slujba de canonizare, că, în timp ce cortegiul ierarhilor şi al preoţilor înconjura biserica cu sfintele moaşte ale Sfântului Calinic, împreună cu mii de închinători, deodată, un copil din mulţime, ca de 12 ani, a început să strige tare: „Mamă, dezleagă-mă la ochi că văd! Mamă, dezleagă-mă, că văd!"

Ce se întâmplase? Printre credincioşi se afla şi o femeie cu un copil bolnav de ochi. Avea infecţie la ambii ochi, nu vedea şi era bandajat. Îl adusese pentru Sfântul Maslu. Dar în timpul procesiunii – a mărturisit copilul – a venit cineva la el în haine preoţeşti şi l-a

uns cu o peniţă pe tot trupul, însemnându-l cu semnul crucii. Apoi i-a zis: „Iată, te-ai făcut sănătos!" Era Sfântul Calinic! Deci, fiind dezlegat copilul la ochi, şi-a recăpătat vederea, cu rugăciunile sfântului.

Una din cele mai mari minuni făcute de Sfântul Ierarh Calinic, după canonizare, a fost vindecarea completă a unui credincios paralizat de 8 ani. Iată cum s-a săvârşit minunea: În comuna Lopătari – Buzău trăia locuitorul Nică Drăgan. Era agricultor. În anul 1940 s-a căsătorit şi a avut doi copii: Pantelimon şi Maria. Ambii sunt căsătoriţi. În anul 1950, Nică Drăgan a fost operat.

După operaţie a paralizat. Zadarnic l-au dus rudele la cele mai mari spitale, nimeni nu-l putea vindeca. Ba încă şi soţia lui nu-l mai îngrijea. Copiii l-au dus la mai multe spitale de specialitate. Doctorii au făcut totul ca să-l ajute cu ceva. Însă a fost în zadar. Nervii lui erau aproape morţi.

Apoi a fost dus la Mănăstirea Cernica, ca să-l vindece Sfântul Calinic. Bolnavul se ruga fierbinte la Maica Domnului şi la Sfântul Calinic. Suferea de opt ani de zile şi nu mai putea răbda. Deodată a observat că simte puţin nervii. O căldură străină îi trecea prin trup, Dumnezeu Ş-a milostivit de el şi a început să-i vindece durerile. În noaptea de Înviere şi-a recăpătat graiul. De mare bucurie şi emoţie bolnavul a început să strige tare în biserică. Lumea a observat minunea. Bolnavul şi-a tras uşor trupul către raclă. Nervii începeau să lucreze.

Aceasta este prima parte a vindecării sale. A doua zi s-a făcut Sfântul Maslu cu şapte preoţi. Vindecarea progresa. La al şaselea sfânt Maslu, după cum mărturisesc preoţii slujitori, pe când se citea Sfânta Evanghelie, bolnavul, aşezat pe un scaun, a simţit că unul dintre cei şapte preoţi slujitori a venit şi, săltându-l uşor de subsuori, i-a şoptit: „Scoală-te şi mergi!"

Bolnavul, uimit, socotea că cel care l-a ridicat este un părinte. Deci, în văzul şi spre mirarea tuturor, Nică Drăgan s-a sculat pe picioarele sale şi încet a început să meargă spre Sfântul Altar. Pentru toţi era o minune. După opt ani iată se scoală şi merge singur! Sfântul Calinic îl ridicase de pe scaun şi îi poruncise să umble! Preoţii, uimiţi, au oprit Sfântul Maslu. Unul dintre ei a zis: „Să-l împărtăşim! De aceea a mers spre Sfântul Altar. Cere Sfânta Împărtăşanie!" Bolnavul tremura pe picioare. Obosise. L-au sprijinit preoţii, l-au apropiat de sfintele uşi, i-au citit o rugăciune, că era spovedit, şi l-au împărtăşit cu Trupul şi Sângele Domnului. În clipa când bolnavul a înghiţit Sfânta Împărtăşanie, a simţit pentru a treia

oară o căldură străină în corpul său şi trupul i s-a întărit. Din ceasul acela bolnavul a început să meargă iarăşi pe picioarele sale, să mănânce singur, să vorbească, să se închine, să se bucure, să laude pe Dumnezeu, să fie din nou redat vieţii.

După aproape un an de zile a plecat singur, cu desaga în spate, din mănăstire în mănăstire, să mulţumească Domnului şi Sfântului Calinic, binefăcătorul său. L-am auzit cu toţii mărturisindu-ne minunea. I-am văzut mâna care a fost bolnavă, înţepată de doctori. I-am văzut actele de spital prin care era declarat „bolnav incurabil". I-am văzut şi lacrimile în ochi şi bucuria inimii şi i-am simţit căldura şi convingerea cu care mărturisea minunea. Pentru toate să fie Dumnezeu slăvit şi Sfântul Ierarh Calinic lăudat!

O doamnă din Târgu Neamţ, având început de cancer la piept, s-a rugat cu mare credinţă la moaştele Sfântului Ierarh Calinic şi îndată s-a vindecat, spre mirarea doctorilor. Această minune s-a săvârşit în anul 1969, la 12 decembrie.

O altă femeie din Bucureşti s-a îmbolnăvit de cancer. A stat în spital până s-a generalizat cancerul în tot corpul, după care a fost trimisă acasă şi îşi aştepta sfârşitul. Dar rudele, auzind de minunile Sfântului Calinic, au dus-o la Cernica pentru Sfântul Maslu. Femeia a venit de mai multe ori şi s-a rugat cu atâta credinţă, încât după câteva Sfinte Masluri a început să se simtă tot mai bine, până s-a vindecat complet. Această minune s-a petrecut în vara anului 1965.

Arhimandritul Maxim Bâtâcă din Mănăstirea Sihăstria, judeţul Neamţ, cu metania din Mănăstirea Frăsinei, avea mare evlavie către Sfântul Ierarh Calinic. Ba încă moştenea şi Psaltirea Sfântului Calinic, cu semnătura lui proprie, pe care o dobândise de la unul din ucenicii săi din Frăsinei. Părintele Maxim citea zilnic din Psaltirea de pe care se ruga cândva Sfântul Calinic la chilie. Şi nu mânca niciodată până nu-şi termina toată Psaltirea de citit.

Odată, în vara anului 1956, pe la orele 12, după terminarea Psaltirii de citit, arhimandritul Maxim a ieşit afară din chilie şi mergea pe cerdacul casei. Din grabă, sau mai bine zis din ispita diavolului, care nu poate suferi puterea Psaltirii, bătrânul nu a observat că uşa beciului de sub balconul chiliilor era deschisă. Deci mergând aşa, deodată s-a prăbuşit în adâncul beciului, peste scări şi pietre. Şi cum bătrânul avea 75 de ani şi era greu la trup, toţi credeau că s-a zdrobit cu totul. Deci au sărit să-l ridice. Dar spre uimirea celorlalţi, părintele Maxim era în picioare în beci şi căuta să urce scările. „Cum ai scăpat sănătos, părinte Maxim?" îl întrebau părinţii. „În clipa când am văzut că mă prăbuşesc, am zis în gând:

«Sfinte Calinic, ajută-mi!» Şi într-adevăr, nu ştiu cum s-a întâmplat, dar m-am pomenit în picioare, nevătămat, jos în beci!…”

În anul 1970 a venit o bătrână la moaştele Sfântului Calinic, cu nepotul ei de doi ani, orb din naştere. După ce i s-a făcut de trei ori Sfântul Maslu cu câte şapte preoţi, pe când copilul mergea în patru labe pe lângă sfânta raclă, deodată preoţii au observat că copilul se scoală în picioare, se sprijină de baldachin şi, ca şi cum ar vedea, păşeşte uşor pe treptele din faţă. Apoi, când l-au văzut că priveşte fix în ochii lor, şi-au dat seama că s-a făcut o nouă şi mare minune. Copilul a dobândit vederea ochilor ca un om normal. Fericită, bunica a plecat cu pruncul în braţe acasă, dând slavă lui Dumnezeu şi mulţumită Sfântului Calinic.

În vara anului 1972 a venit la Sfântul Calinic, pentru rugăciune, o femeie grecoaică, născută la Brăila, cu numele Cenana, care acum stă în Salonic. Femeia, foarte credincioasă, a auzit de minunile Sfântului Calinic şi a venit cu hăinuţele copilei sale în vârstă de 9 ani, care suferea de paralizie infantilă. S-a rugat mama cu multe lacrimi la Sfântul Calinic, a pus deasupra hainele fetiţei, a făcut Sfântul Maslu de trei ori, apoi a plecat la Salonic. În vara anului 1973 aceeaşi femeie a venit din nou la Sfântul Calinic să-i mulţumească pentru că i-a vindecat copila. „Cum ţi s-a vindecat fetiţa?” au întrebat-o preoţii. „După ce am ajuns acasă, pe când mă rugam, mi s-a arătat Sfântul Calinic şi mi-a zis: «Ai credinţă! Fiica ta se vindecă!…»”.

Aceste minuni şi multe altele ca acestea, care nu au mai fost date în scris, a săvârşit şi pururea săvârşeşte plăcutul lui Dumnezeu, Sfântul Calinic, cu ale cărui sfinte rugăciuni să ne miluiască şi să ne mântuiască Hristos Dumnezeu totdeauna, acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin.

LUNA APRILIE

ZIUA A DOUĂSPREZECEA

CUVIOSUL VASILE MĂRTURISITORUL, EPISCOPUL PARIEI

Paria, cetatea cea veche a Misiei celei mici, după ce a primit credinţa în Hristos, a fost cinstită cu rânduiala scaunului episcopiei, ce era rânduită sub mitropolitul Ciziculuí. Într-acea cetate a fost pus episcop Cuviosul Părintele nostru Vasile, pentru covârşitoarea faptă bună a lui şi pentru viaţa cea plăcută lui Dumnezeu. Apoi, după ce s-a pornit eresul luptării de icoane pe vremea împărăţiei lui Leon Isaurul, Sfântul Vasile s-a arătat mărturisitor al lui Hristos. Pentru că nu se unea cu ereticii, nici nu se învoia cu ei şi nici nu voia să iscălească pentru lepădarea sfintelor icoane, deşi era silit. De aceea, fiind prigonit şi chinuit de dânşii, şi-a petrecut viaţa ca Sfântul Apostol Pavel, în necazuri, în primejdii şi în strâmtorări, mutându-se din loc în loc, dar păzind neschimbate părinteştile dogme, iubind dreapta credinţă, iar adunările celor răucredincioşi urându-le şi îngreţoşându-se de dânşii. Şi plăcând lui Dumnezeu în toate, a adormit cu pace întru Domnul.

TOT ÎN ACEASTĂ ZI, SFÂNTUL MUCENIC SAVA GOTUL DE LA BUZĂU († 372)

„Biserica lui Dumnezeu din Goţia, dumnezeieştii Biserici cea din Capadocia şi tuturor sobornicestilor Biserici ale creştinilor – care locuiesc întru toate neamurile prin toată lumea – milă, pace şi dragostea lui Dumnezeu Tatăl şi a Domnului nostru Iisus Hristos să

se înmulţească". Astfel începe scrisoarea din Biserica Goţilor, către cea a Capadociei, care povesteşte cele ce urmează.

„Sfântul Petru a zis: *În orice neam, cel ce se teme de Dumnezeu şi lucrează dreptatea, este primit de El*. Acum Biserica aceasta iarăşi s-a arătat că este credincioasă prin Sfântul Sava, care este mucenic al lui Dumnezeu şi Mântuitorului nostru Iisus Hristos. Pentru că, fiind cu neamul got şi petrecând în Goţia, printre neamul cel îndărătnic şi răzvrătit, atât de mult a urmat bărbaţilor celor sfinţi şi împreună cu dânşii prin tot felul de fapte bune cinstea pe Hristos, încât strălucea în lume ca o stea. Deoarece încă din tinereţe iubind legea Domnului, a înţeles acea faptă bună desăvârşit, ca prin cunoştinţa Fiului lui Dumnezeu, să ajungă bărbat desăvârşit. Căci celor ce-L iubesc pe El, toate le sporesc spre bine; de vreme ce, luptând vitejeşte împotriva duşmanului vrăjmaş şi făcându-se mai presus de această lume deşartă, având pace împreună cu toţi, s-a învrednicit chemării celei de sus şi a ajuns la răsplătirea cea veşnică.

Deci, pentru pomenirea acestui sfânt mucenic şi pentru folosul dreptcredincioşilor, după săvârşirea lui întru Domnul, am judecat ca lucrurile aceluia, atât de slăvite, a nu le lăsa uitării, ci a le pune în scrisoare. Pentru că era dreptcredincios, cucernic, drept ascultător în tot lucrul, blând, simplu în cuvânt, dar nu fără înţelegere, paşnic cu toţi, pentru adevăr grăind, gura slujitorilor de idoli astupând, nemândru, supunându-se la toţi, precum se cuvine celor smeriţi; tăcut, neîndrăzneţ la cuvânt, gata la tot lucrul bun, cântând în biserică şi îngrijindu-se de aceasta; averile defăimându-le, afară de cele ce-i erau de trebuinţă, înfrânat în toate, cu femeile neavând deloc împărtăşire; la rugăciuni şi la postiri îndeletnicindu-se în toate zilele, străin de slava deşartă, deşteptând pe toţi către viaţa cea plăcută lui Dumnezeu şi numai pe acelea care sunt fapte bune, sau datorii, împlinindu-le, fugind însă de acelea, care sunt potrivnice lucrurilor celor bune.

Păzea credinţa întreagă desăvârşit, cu dragoste şi neîncetat grăia pentru Domnul. Pentru că nu o dată, ci de multe ori, mai înainte până a nu se încununa cu mucenicia pentru credinţă, cu lucrul s-a arătat că este ajutător tare dreptei credinţe celei adevărate. Pentru că atunci când boierii goţilor şi judecătorii au început a prigoni pe creştini şi a-i sili să mănânce cele jertfite idolilor, şi unii dintre păgâni s-au sfătuit ca, la creştini, la rudenii şi la vecinii lor, în loc de cărnurile jertfite idolilor, să le pună înainte pe cele nejertfite, ca astfel să-i păzească de primejdia închinării la idoli, iar

pe prigonitori să-i amăgească, atunci înştiinţându-se de aceasta Sfântul Sava, nu voia să guste nici din acele cărnuri, pentru că, numai numindu-se jertfite idolilor, îşi aducea aminte de Apostolul care zice: *Iar de va zice vouă cineva: Aceasta este jertfită idolilor, să nu mâncaţi.*

Încă şi în mijlocul poporului stând Sfântul Sava, mărturisea tuturor, zicând: «Dacă cineva va gusta din cărnurile acelea, nu poate să fie creştin». Cu un sfat ca acesta îi apăra, ca să nu cadă vreunul în cursa diavolului; pentru aceea, ei socotind sfatul acela, au izgonit pe sfântul din satul lor, dar mai pe urmă iarăşi l-au chemat. Apoi, când iarăşi s-a ridicat prigonire, unii închinători de idoli din acelaşi sat, care aduceau jertfă diavolilor, cu blestem au voit să spună boierului, că nici un creştin nu se află în satul lor. Atunci din nou Sfântul Sava, stând cu îndrăzneală în mijlocul poporului, a strigat cu glas mare: «Nimeni să nu se blesteme pentru mine, căci eu sunt creştin». Iar acei închinători de idoli, tăinuindu-i pe cei de aproape ai lor, care erau din credinţa creştinească, se jurau înaintea boierului că în satul lor nu sunt creştini, decât numai unul.

Aceasta auzind boierul cel fără de lege, a poruncit ca pe acela să-l aducă înaintea lui; şi acesta era Sfântul Sava. Şi aducându-l pe el, boierul a întrebat pe cei care stăteau înaintea sa: «Ce averi are creştinul acesta?» Iar ei i-au răspuns: «Nimic mai mult nu are, decât numai hainele cu care este îmbrăcat». Deci boierul l-a defăimat, zicând: «Acesta nici a ajuta ceva nu poate, nici a vătăma». Zicând aceasta, a poruncit ca să-l izgonească de acolo.

După aceasta iarăşi rânduindu-se asupra creştinilor mare prigoană în Goţia de către păgâni şi apropiindu-se sfânta zi a Paştilor, Fericitul Sava a voit să se ducă în alt sat, la un preot creştin cu numele Gutic, ca să prăznuiască cu el Sfintele Paşti. Dar, când era pe cale, i s-a arătat un bărbat mare, luminos la chip, zicându-i astfel: «Întoarce-te şi du-te în satul tău, la preotul Sansal». Sava a răspuns: «Nu este acasă, căci a plecat şi zăboveşte în părţile greceşti», căci nu ştia că preotul acela se întorsese atunci acasă, pentru praznicul Paştilor. Şi trecând de bărbatul acela, se ducea la Gutic preotul pe calea ce-i stătea înainte. Iar ziua era senină, dar deodată s-a întunecat cu nori şi a căzut zăpadă atât de mare, încât nu era cu putinţă lui Sava să meargă mai departe. Deci, cunoscând dumnezeiasca voie, care îl împiedica din cale, s-a întors mulţumind lui Dumnezeu. Şi mergând la Sansal preotul, s-a bucurat văzându-l şi i-a spus lui şi altor mulţi, cele ce i se întâmplaseră pe cale şi au prăznuit împreună ziua Paştilor.

Dar în a treia noapte după praznic, Atarid, din adunarea păgânilor, fiul boierului Rotest, a năvălit asupra satului fără de veste, cu mare adunare de tâlhari păgâni; şi găsind pe preot odihnindu-se în casa sa, l-a prins, asemenea şi pe Sava apucându-l, i-a legat pe amândoi. Şi punând pe preot în car, îl târau; iar pe Sava gol, ca şi cum ar fi ieşit din pântecele maicii sale, îl târau peste spini, bătându-l cu beţe şi bice, fără de milă. Şi l-au gonit astfel până la cetatea lor; atât erau de aspri şi de cumpliţi asupra robilor lui Dumnezeu. Dar cruzimea cumplită a acelor vrăjmaşi a făcut arătată răbdarea şi credinţa bărbatului celui drept. Iar după ce s-a făcut ziuă, sfântul, slăvind puterea Domnului, le spuse: «Oare nu gol şi desculţ m-aţi gonit şi m-aţi târât pe spini? Deci căutaţi dacă mi s-au rănit picioarele sau dacă pe trup sunt semne de la bătăile voastre!» Iar ei nevăzând nici urmă de răni pe trupul lui, s-au mirat. Şi luând o osie de la car, au pus-o pe spatele lui şi trăgându-i mâinile spre capetele osiei, l-au legat; asemenea şi picioarele întinzându-le, le-au legat de altă osie şi aruncându-l la pământ pe spate, l-au chinuit, bătându-l şi batjocorindu-l toată ziua aceea până noaptea târziu. Iar după ce au adormit călăii, a venit o femeie care se sculase de cu noapte să gătească mâncare casnicilor; aceea a dezlegat pe sfântul de osie, iar el s-a sculat şi a ajutat femeii la lucrul ei.

Iar după ce s-a făcut ziuă, Atarid a poruncit să-i lege mâinile şi să-l spânzure de grindă în casă. Şi după un ceas au venit la preot şi la Sava unii de la Atarid cu cărnuri jertfite idolilor şi le-au zis: «Marele Atarid vă zice să gustaţi din cărnurile acestea şi veţi izbăvi sufletele voastre de moarte». Preotul răspunse: «Nu vom gusta, că nu se cade să mâncăm cărnuri de acestea diavoleşti; ci ne rugăm lui Atarid ca mai bine să ne răstignească, sau cu altfel de moarte să ne ucidă». Iar Fericitul Sava a întrebat pe cei ce veniseră: «Cine a trimis acestea?» Ei au răspuns: «Stăpânul Atarid». Sfântul zise: «Unul este Stăpânul! Dumnezeul Cel din cer. Iar aceste bucate pieritoare sunt necurate, precum Atarid acela, de la care sunt trimise».

Zicând aceasta Sfântul Sava, una din slugile lui Atarid, aprinzându-se de mânie, atât de tare a lovit în piept pe sfântul cu o suliţă ce o ţinea în mâini, încât toţi cei ce erau de faţă aşteptau ca îndată să moară mucenicul. Dar cu purtarea de grijă a lui Dumnezeu păzit fiind mucenicul, nu s-a rănit, nici a simţit durere, ci a zis către cel ce l-a lovit: «Ţie ţi se pare că m-ai rănit cu suliţa ta, dar acea lovire n-am simţit-o în alt fel, decât numai cum m-ar fi lovit cineva cu un fir de lână». Înştiinţându-se Atarid de aceasta, a poruncit ca să piardă pe Sfântul Mucenic Sava.

Deci slujitorii cei necuraţi, lăsând legat pe preotul Sansal, au luat pe Sava şi l-au dus la râul ce se chema Musia (Buzău), ca să-l înece acolo. Iar sfântul mucenic, aducându-şi aminte de porunca Domnului şi iubind pe aproapele ca pe sine, a întrebat pe slujitorii care îl duceau: «Ce a greşit preotul, de nu moare împreună cu mine?» Aceia i-au răspuns: «Nu este treaba ta a porunci pentru aceasta». Iar Sfântul Sava, umplându-se de bucuria Sfântului Duh, a strigat, zicând: «Bine eşti cuvântat, Dumnezeule, şi preamărit este numele Fiului Tău în veci. Amin. Căci Atarid singur s-a dat pe el morţii şi pierzării celei veşnice, iar pe mine m-a trimis la viaţa care este de-a pururea, pentru că aşa ai voit Tu cu robii Tăi, Doamne, Dumnezeul nostru».

Şi aşa fiind dus sfântul la moarte, nu înceta a lăuda şi a mulţumi lui Dumnezeu, socotindu-se că este nevrednic de pătimirile veacului acestuia, pe lângă slava care i se va arăta. Şi ziceau slujitorii unul către altul: «De ce nu liberăm pe acest om nevinovat, căci Atarid nu va şti de aceasta?» Dar Sfântul Sava a zis către dânşii: «De ce grăiţi vorbe nebuneşti şi nu faceţi cele ce vi s-au poruncit? Pentru că eu văd ceea ce voi nu puteţi să vedeţi: Iată, de faţă stau sfinţii îngeri, care au venit să-mi ia sufletul cu slavă!» Deci, ducând la râu pe sfântul mucenic şi legându-i de grumaji un lemn greu, l-au aruncat în adânc şi l-au înecat.

Astfel şi-a sfârşit alergarea Sfântul Sava, păzindu-şi curată sfânta credinţă până la sfârşit. El a trăit treizeci şi opt de ani şi s-a încununat cu mucenicia în a cincea zi după Paşti, pe 12 aprilie, împărăţind Valentinian la Apus, iar Valent la Răsărit, antipaţi fiind Modest şi Arintie. După aceea ucigaşii, scoţând din apă trupul mucenicului, l-au aruncat pe pământ, lăsându-l neîngropat. Dar nici fiarele, nici păsările nu s-au atins de sfântul lui trup, ci a fost îngrijit de mâinile fraţilor celor cucernici.

Iar luminatul Iunie Soranos, voievod al cetei sciţilor, fiind cinstitor al Dumnezeului Celui adevărat, trimiţând bărbaţi credincioşi, a luat cinstitul trup al mucenicului din locul cel barbar şi l-a adus în părţile greceşti. Şi voind să-şi împodobească patria sa, l-a trimis în Capadocia, la a voastră dreaptă credinţă, după sfatul presbiterilor, aşa voind Domnul, Cel ce dăruieşte darul Său celor ce se tem de El. Deci, săvârşind pomenirea mucenicului în ziua în care s-a încununat, să daţi ştire de aceasta şi celorlalţi fraţi, ca în toată sobornicească şi apostoleasca Biserică, veselindu-se duhovniceşte, să preamărească pe Domnul, Care şi-a ales robii Săi. Salutaţi pe toţi sfinţii (creştinii)! Închină-se vouă fraţii cei ce rabdă prigonirea împreună cu noi.

Iar Celui ce poate cu darul şi cu iubirea de oameni să ne treacă pe noi la cereasca Împărăţie, se cuvine slavă, cinste şi închinăciune, împreună cu Unul Născut Fiul Său şi cu Preasfântul Duh în veci. Amin".

TOT ÎN ACEASTĂ ZI, CUVIOSUL ISAAC SIRIANUL[1]

Sfântul Grigorie Dialogul, papă al Romei, în vorbirea sa cu diaconul Petru, grăieşte astfel despre acest Cuvios Isaac: În vremurile cele vechi ale goţilor, aproape de cetatea ce se numea Spoleto, era un bărbat care ducea o viaţă foarte cinstită, cu numele Isaac, care ajunsese până în anii cei din urmă ai goţilor şi pe care îl ştiau mulţi din ai noştri, dar mai ales sfânta fecioară Gregoria, care vieţuia în cetatea Romei, aproape de cinstita biserică a Preasfintei şi Pururea Fecioarei Maria, Născătoarea de Dumnezeu. Această Gregoria, în vremea tinereţilor ei, fiind logodită cu un bărbat şi sosindu-i nunta, a fugit de la biserică, dorind viaţa şi chipul cel sfânt monahicesc. Iar acest sfinţit bărbat Isaac, izbăvind-o de cei ce voiau s-o ia cu sila, a îmbrăcat-o în chipul monahicesc cel dorit de dânsa, ajutându-i Domnul. Şi aceea, de vreme ce a defăimat pe mirele cel pământesc, s-a învrednicit a se logodi cu Mirele cel ceresc.

Deci, despre acest sfânt bărbat Isaac, multe am aflat de la cinstitul părinte Elefterie, care se cunoştea cu dânsul prieteneşte; iar viaţa lui Isaac încredinţa pe cei cărora le grăia Elefterie. Cuviosul Isaac nu era din Italia cu neamul, ci povestim acele minuni ale lui, pe care le-a făcut în Italia. Când întru început a mers din părţile Siriei la cetatea Spoletanului, intrând în biserică, a poftit pe eclesiarh ca să-i dea vreme să se roage cât va voi el şi, în ceasul închiderii uşii bisericii, să nu-i poruncească ca să iasă afară. Deci, a stat într-un loc de rugăciune şi toată ziua s-a rugat; asemenea a făcut şi noaptea şi a doua zi, şi fără slăbire a stat la rugăciune, precum şi a treia zi.

Aceasta văzând-o unul din eclesiarhi, umplându-se de duhul mândriei, de unde putea să se folosească, de acolo a căzut în paguba greşelii; pentru că a început cu cuvinte proaste a defăima pe fericitul, numindu-l făţarnic, că trei zile şi trei nopţi s-ar fi rugat cu prefăcătorie, ca să fie văzut de oameni. Şi alergând, a lovit peste

[1] Cuviosul acesta nu este acela care a alcătuit *Cuvinte pustniceşti*, ci altul.

obraz pe omul lui Dumnezeu, ca să iasă din biserică, ca un făţarnic fără de cinste. Însă îndată pe acel eclesiarh l-a ajuns pedeapsa, pentru că, din voia lui Dumnezeu, deodată a căzut asupra lui un duh necurat care-l muncea cumplit şi, aruncându-l la picioarele omului lui Dumnezeu, prin gura celui muncit, a început a striga: „Isaac mă izgoneşte pe mine!" Şi nimeni nu ştia ce nume avea bărbatul cel străin, iar duhul cel necurat a arătat numele lui, strigând că de Isaac este gonit. Iar omul lui Dumnezeu s-a plecat peste trupul celui muncit şi a fugit duhul cel necurat. Şi a fost ştiută îndată în toată cetatea minunea ce s-a făcut în biserică şi au alergat într-un suflet bărbaţii şi femeile, bogaţii şi săracii, fiecare dintre dânşii sârguindu-se ca să aducă în casa sa pe alesul lui Dumnezeu. Unii făgăduiau să-i facă mănăstire şi să-i dea moşii şi averi, iar alţii voiau să-i dea cele de hrană şi altele de trebuinţă.

Dar robul Atotputernicului Dumnezeu n-a voit să ia nimic dintr-acelea, ci a ieşit din cetate şi nu departe aflând un loc pustiu, şi-a zidit acolo o chilie mică. Deci, venind la dânsul mulţi şi folosindu-se de chipul lui cel îmbunătăţit, au început a se aprinde de dorul vieţii veşnice şi din învăţătura lui a se da spre slujirea lui Dumnezeu şi aşa s-a alcătuit mănăstirea lui. Şi pe când îl rugau ucenicii cu dinadinsul, ca să primească pentru trebuinţele mănăstirii cele ce i se aduceau lui, acel păzitor al obişnuitei sărăcii, răspundea: „Monahul cel ce câştigă averi pe pământ, nu este monah". Pentru că atât se temea, să nu-şi piardă bogăţia sa duhovnicească, după cum bogaţii se păzesc să nu-şi piardă bogăţia lor pământească. Şi a fost împodobit acest sfânt cu duhul proorociei, şi era ştiut de toţi locuitorii acelui pământ pentru minunile săvârşite de dânsul, pentru că strălucea ca o lumină viaţa lui.

Într-una din zile, spre seară, a poruncit ucenicilor ca toate sapele câte se vor afla în mănăstirea lor, să le arunce noaptea în grădina mănăstirii; iar la cântarea Utreniei acelei nopţi, sculându-se fraţii, sfântul le-a zis: „Când se va ivi ziua, să pregătiţi mâncare lucrătorilor noştri". Apoi, după ce s-a făcut ziuă şi mâncarea a fost gata, sfântul a luat pe fraţi şi, poruncindu-le să ia mâncarea, a mers cu dânşii în grădină şi, intrând, au găsit într-însa atâţia lucrători câte sape au fost aruncate de cu seară. Pentru că cei ce intraseră au fost tâlhari şi, schimbându-se cu puterea lui Dumnezeu din scopul cel rău, au luat sapele pe care le-au găsit acolo şi din ceasul cel dintâi al nopţii în care au intrat în grădină şi până la venirea Cuviosului Isaac, n-au încetat lucrând şi tot pământul ce era nesăpat în grădină, l-au săpat.

Deci intrând la dânşii omul lui Dumnezeu, le-a zis: „Bucuraţi-vă, fraţilor! Încetaţi acum de la lucru, pentru că v-aţi ostenit mult, lucrând toată noaptea”. Şi aducându-le hrană, le-a poruncit ca, după atât de multă osteneală, să se odihnească şi să se veselească. Iar după ce s-au săturat, cuviosul a zis către dânşii: „Să nu mai faceţi de acum răutăţi, ci de cele ce aveţi trebuinţă din grădină, intrând prin faţă, să cereţi şi cu binecuvântare veţi lua, iar păcatul tâlhăriei să-l lăsaţi”. Şi a poruncit ca să le dea toată îndestularea de haine, cât au voit; şi aceasta s-a făcut astfel: că cei ce intraseră în grădină tâlhăreşte ca să facă păcat au ieşit fără de păcat şi cu binecuvântare, încărcaţi cu plată pentru ostenelile lor.

Altădată, oarecare străini, îmbrăcaţi în haine rupte, au mers la dânsul cerând haine. Iar el, poruncindu-le să aştepte puţin, a chemat pe unul din ucenicii săi şi i-a zis în taină, grăind: „Mergi afară din mănăstire în cutare dumbravă – spunând numele locului –, că este acolo un copac scorburos şi hainele ce le vei găsi într-însul, să le iei de acolo şi să le aduci la mine aici”. Deci ducându-se fratele şi căutând precum i se poruncise, a găsit hainele lor ascunse în copac şi, luându-le, le-a adus în taină învăţătorului său. Iar omul lui Dumnezeu le-a dat străinilor acelora, care, ca nişte goi, cereau haine, zicând către dânşii: „Deoarece sunteţi goi, primiţi hainele acestea şi vă îmbrăcaţi”. Iar ei, luându-le şi cunoscându-şi hainele ce le ascunseseră în copac, s-au umplut de ruşine; şi astfel, cei ce cu înşelăciune cereau haine străine, ruşinându-se, le-au primit chiar pe ale lor.

Într-altă vreme iarăşi, un oarecare dreptcredincios bărbat, dorind rugăciunile cuviosului părinte, a trimis la dânsul cu un copil al său două coşniţe pline de bucate. Iar copilul, ascunzând o coşniţă pe drum, cealaltă a dus-o omului lui Dumnezeu, spunându-i de cererea celui ce l-a trimis. Iar sfântul, primind cu blândeţe cele trimise şi pe copil învăţându-l cu cuvinte blânde, i-a zis: „Dăruirea aceasta o primesc, dar te fereşte, ca să nu îndrăzneşti a te atinge fără de socoteală de coşniţa pe care ai ascuns-o pe drum; pentru că a intrat un şarpe într-însa şi dacă deodată îţi vei întinde mâna spre coşniţă, îndată te va muşca”. Iar copilul s-a ruşinat de nişte cuvinte ca acestea ale omului lui Dumnezeu şi s-a temut foarte mult; dar s-a şi bucurat pentru că a fost înştiinţat despre şarpele, de care era să moară. Acestea le zice Sfântul Grigorie Dialogul despre Sfântul Isaac.

Notă – (Mărturie a lui Chir Nichifor Theotokis) Deci cu greşeală l-au presupus unii pe Isaac al nostru, care a scris *Cuvintele pustniceşti*, că este cel a cărui viaţă a scris-o Sfântul Grigorie Dialogul. Că toată călătoria lui este de la

patria sa, la viaţa cea de obşte; din viaţa de obşte, la pustie; iar din pustie, la cetatea Ninivei şi dintr-însa iarăşi la pustie. Iar a acestui al doilea Isaac, este de la răsăritul soarelui, până la apus, adică din Siria, până la Spoleto Italiei. Încă şi din epistola cea către Simeon cel de la Muntele cel Minunat, putem cu dinadinsul a despărţi pe aceşti bărbaţi sfinţi. Căci de vreme ce Sfântul Grigorie Dialogul zice cum că Isaac al său, ascunzându-se de ucenici şi numele schimbându-şi, a venit în Italia în anii cei dintâi ai stăpânirii goţilor (se cuvine a înţelege anii mântuirii 541, în care Totila a început a împărăţi în Italia) şi a ajuns trăind până în anii cei mai de pe urmă, adică până în anul 552 de la Hristos, în care Totila, fiind biruit de Norsit, a pierit, ori până la 553, în care şi Tia omorându-se, ţara italienilor s-a eliberat de tirania goţilor. Şi atât de mult şi-a ascuns numele său cel adevărat, până când l-a arătat necuratul duh pe care l-a scos din eclesiarhul acela. Deci, nu este de crezut şi de primit ca Simeon, care sihăstrea în Muntele cel Minunat, aproape de Antiohia, să-i scrie lui, care nici după nume nu era cunoscut în Spoleto.

CUVIOASA ANTUSA, FIICA ÎMPĂRATULUI CONSTANTIN COPRONIM

Această sfântă fiind silită de multe ori de tatăl ei – luptătorul împotriva sfintelor icoane –, ca să se însoţească cu bărbat, nu s-a plecat; iar după moartea lui, împărţind toată averea la săraci şi la biserici, s-a făcut maică multor săraci şi ocrotitoare a văduvelor. În mai multe rânduri, prin multe îndemnuri fiind silită de împărăteasa cea ortodoxă Irina, ca să petreacă şi împreună să împărăţească cu ea, nicicum n-a primit; ci câte zile a locuit la palat, pe din afară era îmbrăcată cu haină împărătească, iar pe dinăuntru avea haină de păr. Băutura îi era apă şi hrana sihăstrească, cu ochii plini de lacrimi, şi cu cântare de laudă în gură. Pentru care a şi intrat în viaţa monahicească, fiind tunsă de mâna Sfântului Tarasie, în mănăstirea ce se numeşte a „Bunei-înţelegeri”, şi de atunci nici ea n-a ieşit din mănăstire, nici alta din surori. Ea nu s-a despărţit de slujba bisericească, nu s-a socotit obosită, nu a împuţinat rugăciunea. Ochii ei niciodată nu s-au oprit din lacrimi, smerenia ei era nemăsurată, slujea tuturor surorilor, împodobea biserica, căra apă, la masă sta în picioare şi slujea. Aşa făcând în toată vremea vieţii sale, s-a mutat împreună cu roadele virtuţilor ei la Dumnezeu, fiind de 52 de ani.

LUNA APRILIE
ZIUA A TREISPREZECEA

SFÂNTUL MUCENIC ARTEMON

În timpul împărăţiei lui Diocleţian a fost mare prigoană împotriva creştinilor; de vreme ce au fost trimişi muncitori prin toate cetăţile şi ţările stăpânirii romanilor, ca să aducă jertfe zeilor şi să silească pe creştini la închinarea de idoli, iar pe cei ce nu se vor pleca, să-i schingiuiască şi să-i ucidă. Deci, a mers în părţile Capadochiei un comit cu numele Patrichie, care săvârşea porunca împăratului.

Dar mai înainte de venirea lui, fericitul Sisinie, episcopul Laodichiei, aflând că se apropia comitul, a luat pe Sfântul Artemon presbiterul şi pe oarecare din creştini şi s-a dus noaptea în capiştea Artemidei şi a sfărâmat pe toţi idolii ce au fost acolo şi i-a ars cu foc. Apoi întorcându-se la biserica creştină, care era la cinci stadii de cetate, îşi săvârşea obişnuitele rugăciuni şi-i întărea pe credincioşi, zicându-le: „Fiii mei, auzim de Antihrist cel ce vine în cetate, vrând să ucidă pe creştini. Deci, nimic să nu vă despartă pe voi de dragostea lui Hristos, nici focul, nici sabia, nici fiarele şi nici un fel de moarte oricât de cumplită".

Iar după ce a intrat în cetate comitul Patrichie, a adus mai întâi o jertfă în capiştea lui Apolon şi a făcut în acea zi adunare în privelişte, şi îngrozirile împărăteşti le-a pus înainte, şi s-a îndeletnicit cinci zile în privelişte şi în vânătorii. După aceea a intrat în capiştea Artemidei, vrând să săvârşească necurata jertfă şi negăsind pe idoli, întreba unde sunt. Iar oarecare din elini i-au spus că episcopul Sisinie cu preotul său Artemon şi cu alţi creştini au sfărâmat pe Artemida şi pe ceilalţi idoli ce au fost acolo.

Deci întrebând comitul unde este episcopul şi creştinii, i-au răspuns că s-au adunat în biserica lor. Atunci comitul îndată încălecând pe cal, s-a dus cu ostaşi înarmaţi spre biserica creştină, ca să verse sângele celor credincioşi, iar pe Sisinie şi pe Artemon

să-i taie bucăţi. Dar după ce s-a apropiat el de biserică, când era ca de o stadie depărtare, deodată l-au cuprins nişte friguri mari, încât a căzut de pe cal şi foc peste măsură l-a cuprins, şi pe năsălie l-au dus la o casă ce se afla acolo.

Iar după ce a înnoptat şi ostaşii au stat cu lumânări pe lângă comitul cel bolnav, aşteptându-i moartea, comitul a zis către casnicii săi: „Creştinii m-au blestemat şi Dumnezeul lor mă munceşte". Zis-au lui casnicii: „Puternicii zei şi luminata zeiţă Artemida, aceia te vor face pe tine sănătos". Şi bolind el greu şi simţind că moare, a zis către ostaşi: „Duceţi-vă în biserica creştină şi spuneţi episcopului Sisinie, că aşa zice comitul Patrichie: «Mare este Dumnezeul creştinilor». Deci, roagă-te către dânsul pentru mine, episcope, ca să mă scol din această boală grea şi-ţi voi face chipul tău din aur şi în mijlocul cetăţii îl voi pune".

Iar ostaşii ducându-se, au spus episcopului cuvintele comitului şi el i-a răspuns: „Aurul tău cu tine să fie! Iar de crezi în Domnul nostru Iisus Hristos, te vei izbăvi de boala ta". Şi iarăşi a trimis comitul, zicând: „Cred în Dumnezeul tău, numai să mă tămăduiesc!" Deci, episcopul a făcut pentru dânsul rugăciune şi îndată comitul s-a sculat sănătos, neavând nicidecum boală trupească. Iar după câteva zile comitul Patrichie s-a dus în cetatea Cezareei din Palestina, şi fiind el departe de Laodiceia cam la trei stadii, a întâmpinat pe Sfântul Artemon venind de la vânat, pentru că acesta vâna fiare sălbatice cu cuvântul lui Hristos, şi îl urmau doi cerbi şi şase asine sălbatice pe care le ducea preotul la episcop, fiindcă avea episcopul o grădină frumoasă de pomi şi într-însa voia să aibă şi fiare sălbatice.

Deci, poruncind comitul să stea, a întrebat pe robul lui Dumnezeu Artemon, cum a vânat fiarele acelea. Iar el a răspuns: „Cu cuvântul Hristosului meu am vânat acestea!" Şi i-a zis comitul: „Bătrânule, mi se pare că eşti creştin". Sfântul a răspuns: „Din tinereţe sunt creştin". Atunci legându-l cu două lanţuri, l-a dat pe el la doi ostaşi, poruncind să-l ducă pe Artemon după dânsul, în cetatea Cezareei. Iar sfântul, fiind legat şi întorcându-se către fiarele ce-i urmau lui, le-a zis: „Mergeţi la Sisinie episcopul". Iar ele s-au dus şi au stat lângă uşile ogrăzii bisericii şi episcopul a întrebat pe portar: „De unde au venit aceste animale?" Atunci cu porunca lui Dumnezeu, un cerb luând glas omenesc, a zis: „Robul lui Dumnezeu, Artemon, este prins de către răucredinciosul comit şi l-au dus legat în Cezareea, iar pe noi ne-a trimis la tine".

Şi s-a spăimântat episcopul de grăirea cerbului şi suspinând greu de prinderea lui Artemon, a chemat pe diaconul Filie şi i-a zis:

„O minune nouă s-a făcut, că iată din aceste fiare pe care le vezi, un cerb a grăit cu glas omenesc, spunând că robul lui Dumnezeu Artemon a fost prins de necuratul comit şi l-a dus în Cezareea legat. Şi m-a cuprins spaimă de vorbirea omenească a cerbului şi jale grea pentru prinderea lui Artemon. Deci, ia câteva prescuri şi du-te în Cezareea cu o slugă, ca să afli dacă sunt adevărate cele grăite de cerb". Iar diaconul, luând prescurile şi o slugă, s-a rugat şi s-a dus.

Şi sosind în Cezareea, a aflat pe Sfântul Artemon şezând în temniţă şi închinându-se lui, a zis: „Robule al Dumnezeului Celui de sus şi păstorule al oilor celor cuvântătoare, cum ne-ai lăsat şi ai căzut în mâinile tiranului, căci noi n-am ştiut? Ci una din fiarele sălbatice a vestit episcopului despre tine, vorbind omeneşte; de aceea m-a trimis episcopul aici, să văd dacă sunt adevărate cele grăite, pentru că greu se mâhneşte pentru tine". Sfântul Artemon a răspuns: „Filie, slujitor al Domnului, dacă te duci, vesteşte stăpânului meu, sfântului episcop, că sunt prins la cazne pentru Hristos şi şed în temniţă. Deci, să se roage pentru mine ca să pot birui izvodirile cele viclene ale călăului celui urâtor de Hristos şi să mă învrednicesc a fi părtaş cu Hristos Domnul". Apoi şi-au dat sărutare unul altuia şi s-au despărţit; diaconul s-a întors la locul său, iar Artemon a rămas în lanţuri.

Şi venind diaconul la episcop şi spunându-i cuvintele lui Artemon, episcopul s-a rugat cu lacrimi către Dumnezeu, grăind: „Doamne Iisuse Hristoase, Cel ce ai izbăvit pe Daniil din groapa cu lei şi pe cei trei tineri i-ai scos din cuptorul cel înfocat a lui Nabucodonosor, izbăveşte şi pe robul tău Artemon de vrăjmaşul Patrichie şi-i dă lui ca să biruiască toate scornirile de muncă ale acestuia şi îl numără în ceata sfinţilor mucenici".

Iar într-una din zile comitul Patrichie făcând privelişte în cetatea Cezareei, a poruncit să aducă înaintea sa pe Sfântul Artemon, presbiterul Laodichiei, şi a zis către el: „Bătrânule, spune-ne cum te numeşti!" El a răspuns: „Mă numesc Artemon, rob al lui Hristos, Dumnezeul meu". Comitul zise: „Tu eşti cel care ai sfărâmat chipul cel cioplit al marii zeiţe?" Sfântul răspunse: „Eu sunt". Comitul zise: „Spune-mi, bătrânule, cum ai asuprit puterea ei, cum n-ai cruţat chipul acela şi cum nu te-ai temut de răzbunarea ei? Iată ea fiind blândă, te-a lăsat să trăieşti încă". Sfântul Artemon răspunse: „Şi pe tine te voi asupri, rugându-mă Dumnezeului meu, şi-ţi voi birui tirania ta! Iar pe idolul cel mort şi mut cum n-aş fi putut să-l asupresc?" Comitul zise: „Eu, auzind de numele tău, că te numeşti Artemon, socoteam că eşti rob al zeiţei Artemida şi mi se pare că şi

aceea te-a lăsat să trăieşti, pentru că eşti de un nume cu dânsa". Sfântul răspunse: „Spurcatule, păgânule, fiule al diavolului, întunecatule cu mintea, dacă voieşti să auzi de numele meu, înţelege că eu, fiind încă în pântecele maicii mele, mi s-a dăruit acest nume de la Dumnezeu". Comitul a zis: „Cinsteşte-ţi bătrâneţile, cruţă-ţi căruntetile şi jertfeşte marelui Asclipie, zeul acestei cetăţi". Sfântul răspunse: „Şaisprezece ani am fost citeţ, citind cărţile în biserica Dumnezeului meu; douăzeci şi opt de ani am fost diacon, citind Sfânta Evanghelie şi treizeci şi trei de ani am împlinit în preoţie, învăţând pe oameni şi povăţuindu-i la calea mântuirii cu ajutorul lui Hristos. Iar acum îmi porunceşti să fiu asemenea ţie şi să jertfesc diavolului ce este în idolul cel nesimţitor? Iată, vreau să văd pe zeul tău şi să-i cunosc puterea". Comitul zise: „Mare slavă şi putere are marele zeu Asclipie! Iar dacă cineva nu aduce tămâie cu rugăminte înaintea capiştei lui, nu poate să intre înăuntru". Şi erau nişte balauri petrecători în capiştea lui Asclipie şi slujitorii le aduceau mâncăruri dulci o dată pe an. Iar sfântul a zis: „Să mergem în capiştea lui Asclipie şi dacă nu mă va lăsa să intru înăuntru, atunci îi voi aduce tămâie!"

Şi mergând comitul şi poporul cu sfântul, apropiindu-se de capiştea aceea, balaurii şi mai ales necuratele duhuri dintr-înşii, nesuferind venirea mucenicului şi puterea lui Hristos ce era într-însul, scoteau şuierături înfricoşate şi făceau tulburare, încât se clătina capiştea aceea ca un copac de vânt; şi văzând aceea popoarele şi comitul, fugeau de frică. După aceea comitul a zis către sfânt: „Vezi cât de mare este puterea lui Asclipie, căci pe nimeni nu lasă să intre la dânsul fără tămâie?" Sfântul zise: „Porunceşte jertfitorului tău să-mi deschidă capiştea, căci eu voi intra". Şi a poruncit comitul să deschidă capiştea. Iar slujitorul care se numea Vitalie a zis către comit: „Mă rog prealuminatei stăpânirii tale, nu pot deschide fără tămâie şi fără rugăminte; pentru că este mare îngrozirea zeului Asclipie". Deci, luând slujitorul tămâia, a adus-o după obiceiul său şi a deschis uşa cea încuiată, apoi a fugit îndată.

Atunci comitul, stând departe, a zis către sfânt: „Bătrânule, dacă poţi să intri, intră". Iar sfântul, apropiindu-se de uşă şi făcând semnul Crucii, a intrat cu îndrăzneală şi balaurii stăteau nemişcaţi. Iar sfântul s-a rugat către adevăratul Dumnezeu, zicând: „Doamne Dumnezeul meu, Cel ce prin robul Tău Daniil ai sfărâmat pe idolul Baal din Babilon şi ai ucis balaurul, tu şi acum, Doamne, prin mine, păcătosul, ucide balaurii aceştia cu puterea Ta dumnezeiască, ca să se preamărească numele Tău cel Sfânt". Apoi îngrozind pe balauri

ca să nu vatăme pe nimeni, le-a poruncit să-i urmeze şi a ieşit cu dânşii afară. Iar poporul şi comitul, văzând cum ieşiseră balaurii din capiştea lui Asclipie, s-au spăimântat şi au început să fugă.

Sfântul a strigat în urma lor: „De ce fugiţi? Nu vă temeţi! Staţi şi vedeţi cum, cu puterea Dumnezeului meu Cel adevărat, balaurii aceştia vor muri înaintea ochilor voştri!" Şi suflând asupra lor, îndată i-a lăsat morţi, pentru că s-au risipit înaintea picioarelor lui, fiind loviţi ca de un tunet. Atunci Sfântul Artemon a grăit către comit: „Vezi, Patrichie, pe zeii cei cinstiţi de voi, cum au murit prin puterea lui Dumnezeu şi Tatăl Domnului nostru Iisus Hristos?" Iar comitul şi tot poporul s-au înspăimântat, văzând pe balauri ucişi fără fier, între care era unul foarte mare, având cinci coţi grosime, iar în lungime douăzeci şi cinci de coţi.

Văzând aceasta Vitalie slujitorul, şi-a ridicat glasul şi a zis: „Mare este Dumnezeul creştinilor şi mare este puterea acestui bărbat! Căci prin suflarea gurii a ucis pe aceşti balauri" Şi, căzând la picioarele sfântului, grăia: „Robule al Dumnezeului Celui de sus, nu mă voi depărta de tine, ci mă rog ţie, însemnează-mă cu puterea Dumnezeului tău, ca să fiu desăvârşit oaie a turmei tale. Pentru că până acum am fost în înşelăciune, uitându-mă la idoli şi la aceşti balauri, iar acum cunosc pe Dumnezeul cel adevărat!" Iar păgânul comit, având ochii sufleteşti orbiţi, deşi vedea o minune ca aceea, n-a voit să cunoască adevărul, ci socotea că Artemon a ucis balaurii prin vrăji, nu prin puterea dumnezeiască.

Şi nesuferind ruşinea şi umplându-se de mânie pentru a sa ruşinare şi pentru pierderea balaurilor, a poruncit ca iarăşi să-l prindă pe sfântul mucenic şi să-l supună la întrebare înaintea nedreptei sale judecăţi. Şi a zis cu mânie către sfântul: „Aşa mă jur pe zeiţa cea mare Artemida şi pe luminatul Apolon, că de nu vei spune cu ce putere ai ucis balaurii cei mari, în bucăţi te voi sfărâma". Răspuns-a mucenicul: „Cu puterea lui Hristos şi cu ajutorul Sfântului Arhanghel Rafail, trimis de Dumnezeu, am ucis pe balaurii voştri". Zis-a comitul: „Oare poate Cel răstignit de neamul jidovesc, să aibă o putere ca aceasta?" Zis-a sfântul: „O, întunecatule cu răutatea, învechitule şarpe şi moştenitorule al iadului, ai auzit şi încă auzi, că prin puterea Dumnezeului meu, au murit fiarele voastre".

Atunci comitul, umplându-se de mânie, a ars o tigaie foarte şi pe dânsa a întins gol pe sfântul mucenic, încă şi ţepi de fier a ars şi a poruncit ca să-l împungă şi cu alte fiare ascuţite să-i taie mădularele trupului. Şi zicea către dânsul: „Vezi, nesupusule

bătrân, cum piere trupul tău în munci?" Iar pătimitorul, căutând la cer, a zis: „Doamne Iisuse Hristoase, nu lăsa pe necuratul comit să râdă de mine, robul Tău; căci ştii, că pentru Tine pătimesc astfel. Ci dă-mi răbdare până în sfârşit, să se ruşineze vrăjmaşul meu. Ascultă, Dumnezeule, rugăciunea robului Tău şi ia în urechi ruga mea, Doamne Savaot. Pentru că Tu ai făcut cerul şi pământul şi toate cele ce sunt minunate sub cer. Tu eşti Domn al tuturor şi nu este cel ce poate să se împotrivească Ţie. Deci cu mila Ta mântuieşte-mă, Doamne. Tu ai sfinţit pe pruncul Tău, Abel, cel fără de răutate şi junghiat fără vină. Tu ai îndreptat şi la înălţime ai rânduit pe plăcutul Tău Enoh. Tu ai păzit în corabie pe Noe şi ai înălţat pentru binecuvântare pe arhiereul Melchisedec. Pentru jertfă ai preamărit pe Avraam, ai înmulţit neamul lui Iacov prin naşterea de fii, ai scos din focul Sodomei pe Lot şi ai fericit pentru răbdare pe Iov. Cu al Tău ajutor Iosif a biruit patimile trupeşti, s-a preamărit Moise, robul Tău, asupra vrăjmaşilor şi toţi cei îndreptaţi prin Tine Te laudă pe Tine, Dumnezeul Cel preamărit. Acum şi eu, robul Tău, mă rog Ţie, Doamne, miluieşte-mă pe mine cu mila Ta şi ajută-mă cu puterea Ta".

Astfel rugându-se sfântul, iată cerbul care grăise în Laodiceia cu glas omenesc către episcop, a alergat la Cezareea şi intrând prin mijlocul poporului în acea privelişte, a căzut înaintea Sfântului Mucenic Artemon şi-i lingea picioarele cele cinstite. Apoi, stând înaintea comitului, prin dumnezeiasca poruncă pentru mustrarea şi înfruntarea păgânilor, iarăşi luând glas omenesc, a început a zice: „O, comitule, răucredinciosule, cunoaşte că nimic nu este care să fie cu neputinţă la Dumnezeu şi puternic este şi celor necuvântătoare să le dea grai omenesc spre arătarea dumnezeieştii Sale puteri. Deci să ştii că robul lui Dumnezeu, Artemon, degrab se va slobozi, iar tu de două păsări cereşti vei fi răpit şi vei fi aruncat într-o căldare clocotită, pentru că de Dumnezeu, pe care L-ai mărturisit şi ai crezut într-Însul, de Acela te-ai lepădat şi pe omul cel drept, fără omenie îl munceşti".

Iar necuratul comit, fiind dat în vileag şi mustrat de dobitocul cel sălbatic, dar socotind aceea vrajă, s-a mâniat foarte şi a poruncit ostaşilor să ucidă cerbul acela. Şi unul din ostaşi, luând o suliţă, s-a pornit să ucidă pe cerb; dar cerbul a sărit, iar suliţa a lovit pe stolnicul comitului şi l-a străpuns, iar cel însuliţat, îndată în acel loc şi-a dat sufletul. Acest lucru văzându-l comitul, i-a fost jale de stolnicul său şi, sculându-se de la sfat, s-a dus în casa sa, iar pe mucenic a poruncit să-l arunce iar în temniţă.

A doua zi, a poruncit comitul să gătească o căldare mare, s-o umple cu smoală şi s-o fiarbă, vrând ca să arunce într-însa pe mucenic cu capul în jos. Şi făcându-se aceasta, slujitorii au mers să-i spună de fierberea căldării cu smoală; iar comitul, vrând cu ochii săi să vadă căldarea aceea, a încălecat pe cal şi s-a dus spre căldare. Iar după ce s-a apropiat, s-au pogorât din cer doi îngeri în chip de vulturi şi apucând pe comit de pe cal, l-au aruncat în căldarea care fierbea şi atâta s-a topit, încât nici oasele nu i-au mai rămas.

Atunci ostaşii şi tot poporul văzând aceasta, s-au înspăimântat şi au fugit, iar sfântul, fiind scos la căldare, a rămas singur la un loc, unde stând, slăvea pe Dumnezeu. Deci, plecându-şi genunchii, s-a rugat şi a izvorât din locul acela izvor de apă. Apoi, venind Vitalie, slujitorul idolesc şi alţi mulţi, au fost învăţaţi şi s-au botezat de sfântul. Iar în noaptea aceea, a venit un glas de sus, zicând către mucenic: „Ieşi din cetatea aceasta şi vino în Asia, în locul ce se numeşte Vuli, care este lângă mare. Acolo vei afla pe Alexandru şi pe Pironia, maica aceluia, şi vei curăţi împreună cu dânşii pe mulţi de diavoli şi de felurite boli şi mulţi luminându-se prin tine, vor preamări pe Dumnezeu”.

A doua zi, s-au adunat la Sfântul Artemon toţi cei nou-luminaţi prin botez. Iar el, luând pâinea dumnezeieştilor Taine, a frânt-o în bucăţi şi amestecând-o în paharul sfânt, le-a dat, zicând: „Această pâine este Trupul lui Hristos şi acest vin este Sângele lui Hristos, cel vărsat pentru sufletele voastre! Deci, păziţi-vă, fiilor, ca nici unul din voi să nu vă despărţiţi de dragostea lui Hristos, ci staţi neclintiţi în credinţă; căci mie mi s-a poruncit să mă duc în Asia”.

Şi auzind episcopul Cezareei toate cele despre Sfântul Mucenic Artemon, că mulţi au fost botezaţi de el şi că învaţă pe popor cuvântul adevărului, a mers la dânsul cu credincioşii care erau cu el şi sărutând pe sfânt şi făcând rugăciune, au însemnat locul acela unde a pătimit Sfântul Mucenic Artemon şi după aceea a zidit pe el o biserică. Iar din mucenicii cei botezaţi, pe unii i-a sfinţit preoţi, pe alţii diaconi, iar pe Vitalie l-a pus episcop; căruia i-a şi încredinţat părţile Palestinei. Iar Sfântul Mucenic Artemon, sărutând pe episcop şi pe popor, a ieşit spre partea Asiei hotărâtă lui. Şi pe cale fiind răpit de înger, a fost dus la locul unde a fost trimis şi acolo a făcut minuni mari cu puterea lui Dumnezeu, căci pe mulţi i-a luminat şi i-a adus la Dumnezeu.

După aceea prinzându-l cei necredincioşi, i-au tăiat capul şi astfel s-a dus la veşnicele locaşuri, ca să ia cununa cinstitei slave de la Hristos Dumnezeul nostru, Căruia împreună cu Tatăl şi cu Sfântul Duh se cuvine slavă şi închinăciune în vecii vecilor. Amin.

LUNA APRILIE

ZIUA A PAISPREZECEA

SFÂNTUL SFINŢIT MUCENIC MARTIN MĂRTURISITORUL, PAPĂ AL ROMEI

După sfârşitul lui Teodor, papă al Romei, a luat scaunul Bisericii Romei fericitul Martin, cu împreună glăsuită alegere a tuturor. În acea vreme la Răsărit împărăţea peste greci Consta, fiul lui Constantin şi nepotul lui Eraclie împăratul. Iar în acei ani împăraţii greceşti stăpâneau încă şi Roma cea veche, iar trimişii lor stăpâneau părţile Apusului. Şi se înmulţea atunci la Răsărit eresul monoteliţilor, adică al celor ce mărturisesc că numai o voie este în Hristos Domnul nostru. Iar eresul acela ieşise din eresul ce fusese mai înainte al lui Eutihie, care zicea că numai o fire este în Hristos, împotriva mărturisirii ortodoxe, care întăreşte a crede că în Domnul nostru Dumnezeu Cel întrupat sunt două firi, precum şi două voinţe şi lucrări, fiind deosebită fiecare fire, însă într-o singură persoană a lui Hristos. Pentru că nu în două persoane despărţite este Hristos Dumnezeu, ci în doimea firilor cu neamestecare este cunoscut.

Şi a început acel eres prin Cir, patriarhul Alexandriei, şi Serghie de Constantinopol, învoindu-se la aceasta şi împăratul Eraclie, unchiul împăratului Consta. După Serghie a fost patriarh în Constantinopol, Pir, tot eretic monotelit, apoi Pavel, de acelaşi eres. După îndemnarea acelui Pavel, împăratul Consta a scris o cărticică plină de eresul monoteliţilor, numind-o "Tipos" şi a trimis-o pretutindeni, poruncind ca astfel să se creadă. Deci, mulţi din cei dreptcredincioşi, care nu se învoiau cu eresul acela, se împotriveau nedreptei porunci împărăteşti, suferind prigoniri, bătăi, chinuri şi moarte. Unul ca acesta a fost Cuviosul Maxim Mărturisitorul, precum se scrie în viaţa lui pe larg, şi acesta, de care ne este nouă cuvântul, preasfinţitul papă Martin, care, cum a luat scaunul patriarhiei Romei

celei vechi, împăratul a trimis îndată acea cărticică a sa cu socoteală ereticească şi cu credinţa cea rea, dorind ca noul papă Martin să primească acea credinţă şi să o întărească sobornicește. Iar Fericitul Martin lepăda acea rea credinţă, zicând: „Chiar dacă toată lumea ar voi să primească această nouă învăţătură, potrivnică celei drepte, eu nu o voi primi, nici mă voi depărta de evanghelica şi apostolica învăţătură şi de la aşezămintele Sfinţilor Părinţi, măcar de voi pătimi şi moartea". Şi a trimis la Pavel, patriarhul Constantinopolului, bărbaţi cinstiţi din rânduiala bisericească cu o scrisoare, prin care îl ruga şi-l sfătuia să nu facă împerechere în unirea bisericească, nici să semene neghine eretice în mijlocul grâului credinţei dreptcredincioase; şi să sfătuiască pe împăratul, să înceteze de la o socoteală ca aceea potrivnică Bisericii. Iar patriarhul Pavel, nu numai că nu a ascultat pe Fericitul Papă Martin, ci şi pe trimişii lui i-a surghiunit cu necinste şi cu bătăi în ţări îndepărtate.

Atunci preasfinţitul papă, cu sfatul Cuviosului Maxim Hrisopoliteanul, care era în acea vreme în Roma, a adunat sobor local, chemând pe episcopii Apusului, în număr de 105; şi punându-le înainte rătăcirea lui Chir, a lui Serghie, a lui Piros şi a lui Pavel, împreună cu împărătească scrisoare, care se numea "Tipos", le-au dat anatemei. Şi a scris către toţi credincioşii, care erau în toată lumea, întărindu-i în dreapta credinţă, arătându-le ereticeasca vătămare şi poruncindu-le să se ferească cu străşnicie de ea.

Deci auzind de aceasta împăratul Consta, s-a umplut de mânie şi de mare tulburare, şi a trimis la Roma pe un oarecare voievod al său, cu numele Olimpie, ca să prindă pe Sfântul Papă Martin. Iar când a sosit Olimpie la Roma, a apucat încă soborul cel de loc; şi văzând mulţimea episcopilor şi a poporului ce se adunase, iar cetatea plină de duhovnicească şi mirenească rânduială, n-a mai îndrăznit să prindă pe papa la arătare, ci a învăţat pe unul din ostaşi, să-l ucidă fără de veste în biserică. Şi intrând acel ostaş în biserică, având ascunsă pe sub haine o sabie ascuţită, s-a apropiat de papă, ca să-l străpungă deodată. Dar a orbit îndată, pentru că Domnul, Care nu lasă toiagul păcătoşilor peste soarta drepţilor, n-a lăsat pe ucigaş să-şi ridice mâna de călău asupra credinciosului său rob.

Şi văzând Olimpie că Domnul păzeşte pe slujitorul Său, a lăsat pe Papa Martin şi s-a dus în Sicilia împotriva saracinilor şi a murit acolo. Iar împăratul, fiind îndemnat de Pavel Patriarhul, a trimis la Roma pe voievodul Teodor, care se numea Caliop, ca să prindă pe Papa Martin, aruncând asupra lui nişte pricini mincinoase, zicând că

s-ar fi înţeles cu saracinii, îndemnându-i asupra împărăţiei greceşti, şi că voieşte să se scoale cu război împotriva împăratului, ca şi cum n-ar fi păzit credinţa cea dată de la părinţi şi că ar fi hulit şi pe Preacurata Maica lui Dumnezeu.

Şi ajungând trimisul împăratului la Roma, punea învinuirile acelea asupra Papei înaintea tuturor. Iar Fericitul Martin Papa, nefiind vinovat de nici o pricină din acelea, se dezvinovăţea de clevetirile cele nedrepte, zicând: „Cu saracinii n-am avut niciodată vreo înţelegere, numai că am trimis milostenie fraţilor celor dreptcredincioşi, care petrec în mijlocul saracinilor în sărăcie şi în nevoi. Iar pe Preacurata Maica lui Dumnezeu, dacă nu o cinsteşte cineva, nu o mărturiseşte şi nu i se închină ei, blestemat să fie acela, în veacul de acum şi în cel viitor. Şi sfânta credinţă cea dată de la Sfinţii Apostoli şi de la purtătorii de Dumnezeu părinţi, nu noi, ci cei ce înţeleg cele potrivnice, n-o păzesc cu dreptate".

Dar trimisul împăratului, neascultând îndreptările papei, îl găsea vinovat în toate, adăugând la sfârşit şi aceasta, că nu după pravilă s-ar fi suit pe scaun. Apoi, într-o noapte, neştiind nimeni, cu putere ostăşească a prins pe papa, l-a dus la liman şi punându-l într-o corabie, l-a trimis departe pe mare, printre insulele ce se numeau Ciclade. Şi la una din insulele acelea, care se numea Naxia, a fost ţinut sfântul un an întreg, chinuindu-se cu foamea şi cu lipsa celor de trebuinţă. Iar când i se aducea ceva de la iubitorii de Dumnezeu ai acelei ţări, cărora li se făcea milă de papa cel izgonit, apucau străjerii înainte şi o luau cu sila, de la cei ce aduceau şi, ocărându-i, le zicea: „Dacă cineva va iubi pe acesta şi-i va fi milă de dânsul, acela este vrăjmaş patriei. Căci izgonitul acesta este eretic, potrivnic lui Dumnezeu şi răsturnător a toată împărăţia grecească". Şi străjerii aceia făceau mult necaz sfântului, batjocorindu-l şi ocărându-l. Şi slăbea sfântul cu puterea trupească, pe de o parte cu chinurile şi neajunsurile cele din toate zilele, iar pe de altă parte de boala de care era cuprins. Dar nu slăbea şi cu mărimea sufletului, ci răbda cu mulţumire toate pentru Dumnezeu. Iar după aceea l-au dus în Bizanţ.

Ajungând corabia în Bizanţ pe o vreme senină şi sosind de dimineaţă la limanul ce se numea al lui Eftimie, aproape de Arhandia, veneau la sfântul, care era foarte bolnav, diferiţi oameni fără de omenie, trimişi anume de la palatele împărăteşti şi de la patriarhie, să necinstească cu vorbe grele şi cu defăimări pe cel atât de cinstit arhiereu al lui Dumnezeu. Deci răbda aceasta sfântul de dimineaţa până seara. Apoi, apunând soarele, a venit un oarecare Notarie, cu

numele Sagoliv, cu mulţi ostaşi şi, luând pe sfântul din corabie, l-au pus pe o pârghie, neputând nicidecum să meargă de boală, şi l-au dus într-o curte oarecare ce se numea Prandiaria. Acolo l-au închis într-o cămară întunecoasă şi strâmtă şi îl străjuiau cu tărie, păzindu-l să nu ştie nimeni din cetate că dânsul este acolo. Şi a petrecut sfântul în acea închisoare nouăzeci şi trei de zile, neputând către nimeni să vorbească.

După aceea l-au dus de acolo în casa sachelarului şi adunându-se acolo senatorii, pe când îl duceau pe pârghie la dânşii, un oarecare senator mai mare a strigat la dânsul, poruncindu-i să se scoale. Şi i-au spus lui slujitorii care-l duceau, că nu poate să stea, deoarece este bolnav. Însă el îi poruncea cu mânie ca şi bolnav să stea în picioare, înaintea lor. Iar el neputând să stea, a poruncit să-l sprijinească. Deci s-a sculat sfântul şi a stat în mijloc, sprijinit fiind de alţii. Mai erau acolo şi mulţi martori mincinoşi, pregătiţi anume pentru aceea şi mai înainte învăţaţi, care aduceau asupra lui cele pomenite mai sus şi alte feluri de pricini nedrepte şi mincinoase şi mărturiseau, jurându-se pe Sfânta Evanghelie. Şi fiindcă Fericitul Martin nu ştia să vorbească greceşte, voind să se îndrepteze prin tălmaciul său, nu-l ascultau pe acela şi nici pe el nu-l lăsau a vorbi ceva, ocărându-l cu cuvinte necinstite. Atunci prea sfinţitul Papă Martin a grăit către dânşii: „Ştie Domnul că îmi veţi face mare bine, dacă mă veţi ucide mai degrabă cu orice fel de moarte".

După aceasta sfântul a fost dus la un loc oarecare înalt, de privelişte, unde tot poporul obişnuia a se aduna, şi acolo, neputând să stea, îl ţineau sprijinit. Iar împăratul privea spre dânsul pe ascuns din oarecare cămări înalte. Şi mergând sachelarul de la împăratul, cu groază a zis către sfântul: „Vezi, că de vreme ce ai lăsat pe Dumnezeu şi Dumnezeu te-a lăsat pe tine!" Zicând aceasta, a poruncit poporului ca să blesteme pe Fericitul Martin şi striga poporul cu glas mare: „Anatema lui Papa Martin!" Iar cei ce ştiau că nu este cu nici un lucru vinovat Papa Martin, aceia cu faţa mâhnită şi cu ochii plini de lacrimi ieşeau de la acea privelişte.

După aceea a zis sachelarul către mai marele curţii: „Ia-l pe acesta şi bucăţi să-l zdrobeşti pe el, căci nu este vrednic să trăiască". Şi îndată călăii, luând pe sfântul, au dezbrăcat de pe el haina de deasupra, iar pe cea de dedesubt au rupt-o de sus până jos şi i-au pus fiare grele pe grumaz şi pe tot trupul şi de acolo îl duceau prin cetate la divan şi o sabie era dusă înainte, ca să-l taie cu aceea. Iar din popor unii îl batjocoreau, îl ocărau, îl defăimau şi

clătinând capul, ziceau: „Unde este Dumnezeul lui? Unde este învăţătura credinţei lui?” Iar alţii plângeau şi se tânguiau, văzând o necinstire ca aceea şi chinuire făcută fără vinovăţie, unui atât de mare arhiereu al lui Dumnezeu. Iar cuviosul suferea îndoită pătimire: pe de o parte cu trupul de boală, de legăturile cele grele şi de mâinile călăilor, care cu nemilostivire îl trăgeau; iar pe de alta cu sufletul, de ocările cele fără de cinste, răbdând ruşine şi durere.

Şi fiind dus la divan, l-au aruncat în temniţă, între făcătorii de rele şi între tâlhari, târându-l pe jos legat, pe trepte multe, pe care sfântul căzând şi lovindu-se, s-a rănit pe tot trupul până la vânătăi şi la vărsare de sânge. Şi după câteva ceasuri, l-au mutat într-o altă temniţă, care se chema a lui Diomid, unde, de dureri şi de răceala mare, căci era luna lui ianuarie, era aproape de moarte. Iar femeia străjerului temniţei milostivindu-se de sfântul, a mers în taină în temniţă la el, şi luându-l de acolo, i-a legat rănile şi l-a pus pe patul său şi l-a îmbrăcat cu haine calde. Şi a zăcut sfântul până seara fără de glas, ca un mort. Iar după ce s-a făcut seară târziu, Grigorie, mai marele famenilor împărăteşti, a trimis la Sfântul Martin pe vătaful casei sale, cu puţine mâncări, zicându-i: „Nu slăbi întru scârbe, căci nădăjduiesc la Dumnezeu, că nu vei muri!”

Aceasta auzind Cuviosul Martin, a suspinat din inimă, pentru că nu i-a fost bine primit acel cuvânt, căci dorea să moară într-a sa pătimire pentru dreapta credinţă; şi îndată au luat de pe dânsul obezile cele de fier. Iar a doua zi, împăratul s-a dus să cerceteze pe Patriarhul Pavel – care, fiind bolnav, era aproape de moarte –, şi i-a spus toate cele despre Papa Martin. Iar Pavel greu suspinând şi întorcându-se spre perete, a zis: „Vai mie, şi aceasta s-a adăugat la osândirea mea!” Şi l-a întrebat împăratul: „Pentru ce grăieşti astfel?” Patriarhul a răspuns: „Au doar puţină tiranie este aceasta, stăpâne, ca să pătimească papa unele ca acestea?” Şi cu jurământ sfătuia pe împăratul, ca să înceteze a mai face rău mai mult papei.

Iar după opt zile, patriarhul Pavel murind, Dimosten notarul a fost trimis de împărat cu alţi bărbaţi vestiţi, în temniţa lui Diomid, la Sfântul Martin. Aceia intrând, i-au zis: „Stăpânul nostru, împăratul, îţi zice ţie: «Iată în câtă slavă mare erai şi la câtă necinste ai ajuns! Iar pentru necinstirea ta nimeni nu este vinovat, decât numai tu singur»”. Iar preasfinţitul papă, nerăspunzându-le nimic, ci ridicându-şi spre Dumnezeu ochii, a zis: „Slavă şi mulţumită pentru toate Unuia Împăratului Celui fără de moarte!” Şi întrebau pe Sfântul Martin despre Pir, care a fost mai înainte patriarh, dacă de voia sa

singură a fost în Roma şi a făcut lepădarea de credinţa a monoteliţilor, şi cum l-a primit pe el Teodor, cel ce a fost mai înainte papă. Iar Sfântul Martin le-a spus toate cele despre Pir amănunţit: că mergând de bună voie la Roma, a dat pe hârtie lepădarea sa de nedreapta credinţă – deşi după aceea s-a întors iarăşi la cea dintâi rea credinţă a monoteliţilor –, şi cum că de Papa Teodor a fost primit cu cinste ca un episcop şi îndestulat cu toate cele de trebuinţă. Iar la sfârşit, sfântul a spus şi aceasta către ei: „Iată în mâinile voastre sunt, faceţi cu mine ce voiţi, precum Dumnezeu v-a lăsat. Însă să ştiţi cu întemeiere, că de mă veţi sfărâma în bucăţi, nu mă voi împărtăşi cu cei rău credincioşi, cât timp vor sta în credinţa cea rea. Încercaţi cu lucrul şi veţi vedea ce fel este darul lui Dumnezeu în robii Lui".

Acestea auzindu-le trimişii, s-au întors la împărat, minunându-se de astfel de mărime de suflet şi de neînfricata inimă a sfântului, care nu se înfricoşa de chinuri şi de moarte. Şi petrecând sfântul în temniţa lui Diomid optzeci şi cinci de zile, Sagoliv notarul a mers la sfântul, zicând: „Poruncit îmi este, să te iau de aici în casa mea, iar după aceea te voi trimite undeva". Iar sfântul îl întreba, unde va fi trimis şi în care loc, dar acela nu voia să-i spună. Cuviosul a zis: „Lăsaţi-mă să fiu aici până în ceasul acela, în care voiţi să mă trimiteţi unde voiţi". Şi s-a dus notarul. Apoi apunând soarele, Fericitul Martin Papa a zis către ai lui împreună legaţi: „Fraţilor, apropiaţi-vă şi să dăm cea mai de pe urmă sărutare unul altuia, căci îndată va veni cel ce o să mă ia de aici". Deci, s-au sărutat cu durere în inimă. Iar sfântul cu faţa veselă le-a zis: „Nu plângeţi, ci mai bine bucuraţi-vă împreună cu mine, care mă bucur; căci mă duc în surghiun pentru dreapta credinţă!"

După aceea iarăşi a mers notarul cel pomenit mai sus şi luând pe sfântul, l-a dus; şi toţi cei ce erau în temniţă, se tânguiau fără de mângâiere pentru despărţirea lui de ei. Şi sfântul a fost pus în corabie şi trimis în surghiun la Herson, unde, fiind chinuit cu foamea, cu strâmtorarea şi cu tot felul de lipsuri, după doi ani s-a dus către Domnul. Iar sfântul lui trup a fost îngropat afară din cetatea Hersonului, în biserica Preasfintei Născătoare de Dumnezeu, care se numea a Vlahernei. Şi mormântul lui era slăvit, de vreme ce multe feluri de tămăduiri se dădeau bolnavilor, cu rugăciunile lui cele sfinte şi cu darul Domnului nostru Iisus Hristos, Căruia împreună cu Tatăl şi cu Sfântul Duh, se cuvine slava în veci. Amin.

TOT ÎN ACEASTĂ ZI, SFÂNTUL MUCENIC ARDALION GLUMEŢUL

Acest sfânt a trăit pe vremea împăratului Maximian, aflându-se prin teatre şi maimuţărind pe unul şi pe altul şi făţărnicindu-se, arăta patimile şi întâmplările celorlalţi. Fiindcă odată a socotit să se făţărnicească, arătând împotrivirea creştinilor către tirani în vremea muceniciei, pentru aceasta s-a spânzurat singur şi se zgâria; ca şi cum nu voia să aducă jertfă zeilor. Poporul văzând acestea plesnea cu mâinile şi lăuda prefacerea lui cea iscusită şi vitează.

Atunci Ardalion a strigat cu glas mare către popor ca să tacă, şi aşa s-a mărturisit pe sine că este adevărat creştin. Ighemonul iarăşi l-a sfătuit să-şi prefacă socotinţa, dar el nevrând şi rămânând în credinţa lui Hristos a fost aruncat într-un cuptor ce a ars cu foc, şi aşa săvârşindu-se a primit cununa muceniciei.

TOT ÎN ACEASTĂ ZI, SFÂNTA MUCENIŢĂ TOMAIDA

Această Sfântă Muceniţă Tomaida a fost născută în Alexandria din părinţi dreptcredincioşi şi a fost crescută de dânşii în învăţătura cărţii şi în bune obiceiuri. Iar după ce a ajuns la vârsta de 15 ani, părinţii ei au măritat-o cu legiuita nuntă, după un oarecare tânăr creştin. Şi vieţuia Tomaida cea tânără în casa bărbatului ei cu cinste, având laudă pentru întreaga înţelepciune, pentru blândeţe, pentru nerăutate şi pentru celelalte obiceiuri bune ale sale. Însă locuind în aceeaşi casă cu socrul său, acela, prin a satanei lucrare, gândea cu vicleşug asupra nurorii sale, căci rănindu-se de frumuseţea ei şi aprinzându-se cu poftă trupească spre dânsa, căuta vreme potrivită ca să facă cu dânsa păcat, dar nu afla, decât numai în toate zilele prin oarecare îmbunări adeseori cuprinzând-o, o săruta. Iar tânăra Tomaida, fiind întreagă la minte, nu i-a cunoscut sărutarea lui cea înşelătoare şi gândul cel viclean, ci socotea că din dragoste părintească o face aceasta şi se ruşina de el ca de un tată.

Şi era bărbatul ei vânător de peşte şi într-o noapte oarecare, venind alţi vânători, l-au luat să vâneze peşte; iar după plecarea tânărului din casă, s-a sculat tatăl lui asupra tinerei şi a început a o sili pe nora sa spre păcat. Iar ea îndată înspăimântându-se de o

răutate ca aceea neaşteptată, a început a se împotrivi bătrânului celui fără de ruşine şi-i zicea: „Ce faci tată? Fă-ţi semnul Crucii pe faţa ta şi te du, că diavolesc este lucrul acesta”.

Iar bătrânul nu se depărta, silind-o cu cuvinte şi îndrăzneală fără de ruşine. Dar ea fiind înţeleaptă şi plină de frica lui Dumnezeu, se apăra de el, rugându-l şi sfătuind pe socrul său ca să înceteze de la o fărădelege şi necurată poftă ca aceea. Ci pe cât ea se apăra, pe atât el o silea mai tare, arzând ca o văpaie cu patima poftirii spre dânsa. Şi era deasupra patului, la perete, o sabie spânzurată; deci bătrânul ajungând cu mâna la sabia aceea şi scoţând-o din teacă, a început a o înfricoşa, zicându-i: „De nu mă vei asculta, iată, cu această sabie îţi voi tăia capul”. Iar tânăra i-a răspuns: „Chiar şi bucăţi de mă vei tăia, nicidecum nu voi face o astfel de fărădelege”.

Atunci bătrânul, umplându-se de mare mânie, a lovit tare cu sabia pe Fericita Tomaida, nora sa, şi a ucis-o, tăind-o în două. Iar ea şi-a dat sufletul său în mâinile lui Dumnezeu şi a luat slăvita cunună a muceniciei pentru curăţia şi întreaga ei înţelepciune, căci împotriva păcatului s-a nevoit până la sânge şi şi-a pus sufletul său pentru legea lui Dumnezeu, voind mai bine să moară, decât să mânie pe Dumnezeu cu o fărădelege ca aceea şi să-şi întineze trupul şi patul bărbatului său. Iar pe ucigaşul acela îndată l-a ajuns pedeapsa lui Dumnezeu, pentru că, fiind orbit cu sufletul, a orbit şi cu ochii şi, aruncând sabia, căuta uşile, vrând să iasă afară din casă şi să fugă fără de ştire. Dar nu putea să le afle şi multă vreme s-a ostenit pipăind pereţii şi căutând uşile, însă neaflându-le, a rămas acolo.

Apoi venind alţi vânători şi bătând în uşă, strigau pe fiul lui la lucru, iar tatăl a răspuns: „Fiul meu s-a dus la vânarea peştelui, arătaţi-mi uşile casei mele, deoarece nu pot să le aflu”. Iar aceia deschizând, au intrat şi au găsit pe bătrân având mâinile şi hainele pline de sânge şi pipăind pereţii; iar pe femeia cea moartă zăcând la pământ, tăiată în două şi tăvălindu-se în sângele său. Aceasta văzând-o s-au înspăimântat şi întrebau ce este aceasta şi cine şi pentru ce a făcut uciderea. Iar bătrânul şi-a mărturisit păcatul său şi-i ruga să-l ducă la divan şi să-l dea judecăţii celei după lege, ca să-şi ia pedeapsa cea vrednică după faptele sale.

Deci întorcându-se şi bărbatul de la vânarea peştelui şi văzând ceea ce se făcuse, s-a umplut de negrăită jale şi ruşine. Şi se tânguia pentru soţia sa cea atât de înţeleaptă şi se ruşina de tatăl său cel atât de fără de lege; căci nici temându-se de Dumnezeu, nici de cărunteţile sale ruşinându-se, a făcut unele ca acestea. Deci a dat pe bătrân judecăţii, de şi-a luat pedeapsa prin sabie. Iar la trupul celei

ucise s-a adunat mulţime de popor din cetatea Alexandriei, mirându-se de un lucru nemaipomenit şi înfricoşat ca acesta şi fericind întreaga înţelepciune a ei cu laude.

Şi s-a întâmplat în acel timp, că era acolo Cuviosul Părinte Daniil Schiteanul. Acela a zis către ucenicul său: „Fiule, să mergem să vedem moaştele sfintei celei tinere". Şi ducându-se, le-au văzut, iar după aceea s-au întors în mănăstirea care se numea Octodecat, adică a optsprezecea, şi au întâmpinat monahii pe Daniil primindu-l cu cinste şi cu dragoste, iar părintele le-a spus despre pătimirea Sfintei Tomaida, zicându-le: „Duceţi-vă şi aduceţi aici cinstitele ei moaşte, pentru că nu se cade, ca trupul ei să se pună cu oamenii cei mireni, ci cu sfinţii părinţi". Iar unii din fraţi au început a cârti că le porunceşte ca trupul cel femeiesc să-l pună alături cu sfinţii părinţi. Iar cuviosul le-a răspuns: „Acea tânără pe care nu voiţi să o aduceţi aici, îmi este maică şi mie şi vouă, deoarece pentru întreaga înţelepciune a murit". Atunci monahii nemaiîndrăznind a se împotrivi Sfântului Părinte Daniil, s-au dus şi au luat acel trup şi l-au îngropat cu cinste în gropniţa mănăstirii cu sfinţii părinţi.

După aceasta, sărutând cuviosul pe toţi părinţii, s-a dus cu ucenicul la schitul său. Şi s-a întâmplat, că un oarecare frate să fie chinuit foarte rău de diavolul desfrânării şi, mergând la Cuviosul Daniil şi-a mărturisit trupeasca patimă cea mare. Zis-a lui cuviosul: „Mergi la Mănăstirea Octodecatului şi întrând în gropniţa sfinţilor părinţi, roagă-te, zicând: «Dumnezeule, pentru rugăciunile Sfintei Muceniţe Tomaida, ajută-mă şi mă izbăveşte de războiul desfrânării!» Şi nădăjduieşte spre Dumnezeu, că te vei slobozi de ispita diavolească".

Iar fratele, luând porunca părintelui, s-a dus acolo şi a făcut precum i se poruncise lui, şi i-a încetat războiul trupului. Şi întorcându-se la schit, a căzut la picioarele Cuviosului Părinte Daniil, zicând: „Cu rugăciunile Sfintei Muceniţe Tomaida şi cu ale tale, părinte, m-a slobozit Dumnezeu de războiul desfrânării". Şi l-a întrebat stareţul cum s-a slobozit, iar fratele a zis: „Numai douăsprezece rugăciuni am făcut şi din candela ce era la mormântul Sfintei Tomaida m-am uns cu untdelemn şi am pus capul pe mormântul ei, unde am adormit. Şi, iată, mi s-a arătat o tânără luminoasă, Sfânta Muceniţă Tomaida, şi mi-a zis: «Părinte, părinte, primeşte binecuvântarea aceasta şi mergi cu pace la chilia ta». Iar eu, luând binecuvântare, m-am deşteptat din somn şi m-am simţit desăvârşit liber de patimile trupeşti. Însă nu ştiu ce era binecuvântarea aceea care mi-a dat-o în somn sfânta, decât numai am cunoscut liberare de patimi".

Şi a zis Cuviosul Daniil: „O îndrăzneală ca aceasta au la Dumnezeu, toţi cei ce se nevoiesc pentru întreaga înţelepciune". Deci a petrecut după aceea fratele acela neavând nici o supărare trupească şi slăvea pe Dumnezeu, dar preamărea şi pe Sfânta Muceniţă Tomaida, tămăduitoarea patimilor sale. Şi făceau aceasta după aceea şi alţii, câţi se tulburau de nişte patimi ca acelea. Căci alergau la mormântul sfintei şi câştigau uşurare şi liberare de războaiele trupeşti cu sfintele ei rugăciuni. Şi aşa slăveau prin Sfânta Tomaida, pe Hristos Domnul Cel preamărit, Căruia împreună cu Tatăl şi cu Duhul Sfânt, se cuvine toată cinstea şi închinăciunea în veci. Amin.

Notă – În Patericul romanilor, în 14 aprilie, se pune această sfântă astfel: În Alexandria, Sfânta fecioară Muceniţă Tomaida, deşi a avut bărbat, însă fără de nici o îndoială la rânduiala mucenicilor se numeşte ea fecioară, nu atât pentru aceea că era foarte tânără şi nu demult fecioria sa întru însoţire şi-a adus-o cu curăţie, cât pentru aceasta, că pentru curăţie a pătimit şi vrednică s-a arătat a fi numărată înaintea Domnului în cetele fecioarelor celor curate. Iar Mineiul cel mare o numeşte pe ea cuvioasă muceniţă, însă acel titlu de cuvioasă muceniţă se cuvine numai la monahiile care pătimesc pentru Hristos. Dar Sfânta Tomaida, cu toate că nu era monahie cu rânduiala, însă a arătat monahiceasca faptă bună, pătimind până la sânge pentru întreaga înţelepciune. De aceea şi fericitul Părinte Daniil Schiteanul nu s-a îndoit a o pune pe ea în gropniţa monahicească, între cuvioşii părinţi. Deci cu vrednicie s-a cinstit cu titlul de cuvioasă muceniţă în Minei.

TOT ÎN ACEASTA ZI, SFINŢII MUCENICI DIN LITVA, ANTONIE, IOAN ŞI EUSTATIE

Aceşti mucenici erau din Vilna, cetatea Litvei, unde, după obiceiul păgânesc de atunci, oamenii acelei ţări se închinau focului. Deci Antonie şi Ioan, fiind fraţi după trup, au iubit din tot sufletul dreapta credinţă creştinească, când a venit în Litva un preot, anume Nestor. De la acela au primit dumnezeiescul Botez, întru care cel mai mare de ani s-a numint Ioan, iar cel după dânsul, Antonie. Iar după Botez ei petreceau viaţă cuviincioasă creştinească şi slujeau lui Olgherd, voievodul Litvei, dar îşi tăinuiau înaintea lui creştineasca credinţă. Însă n-au putut s-o tăinuiască mult, de vreme ce îşi deosebeau viaţa şi obiceiul de rânduiala cea schimbată a altora.

Pentru că n-au voit să se asemene altora, nici să-şi tundă capul şi barba, precum le tundeau păgânii, nici să mănânce carne în zile de post, nici să facă altă necurăţie potrivnică creştinătăţii.

Şi fiind întrebaţi odată de voievod, pentru ce nu urmează obiceiurilor celor vechi ale litvenilor, ei au mărturisit cu îndrăzneală că sunt creştini. Iar voievodul îi silea să se lepede de creştinătate şi să mănânce cărnurile cele puse înaintea lor pe masă. Dar ei cu tărie stând în creştinească credinţă, n-au voit să guste din cărnuri, de vreme ce atunci era zi de post. Deci, a poruncit voievodul, ca să-i închidă într-o temniţă întunecoasă, în care ei cu veselie, nu ca în temniţă, ci ca la o împărăţie au mers, bucurându-se şi mulţumind lui Dumnezeu că s-au învrednicit a pătimi pentru sfântul Lui nume.

Şi petrecând ei în temniţă un an, lui Ioan i-a slăbit tăria sufletească, supărându-se de nevoia temniţei şi înfricoşându-se de munci. Şi a trimis la voievod rugăminte, ca să-l libereze din închisoare, făgăduind că va împlini toate poruncile aceluia. Iar voievodul, bucurându-se, a poruncit să-i libereze pe amândoi şi i-a rânduit în cea dintâi slujbă. De aceea Ioan se asemăna păgânilor, făcând obiceiul lor şi împlinind voinţa voievodului, dar în inima sa ţinea creştinătatea, rugându-se în taină lui Hristos Dumnezeu, pe care nu îndrăznea a-L mărturisi la arătare, de frica muncilor. Iar Antonie nicidecum nu şi-a schimbat creştinescul obicei, ci fără temere făcea ceea ce se cade adevăratului creştin a face; iar pe Ioan îl ocăra pentru a lui nevrednicie şi teamă şi îl sfătuia în tot chipul să vină la pocăinţă şi, neînfricoşându-se de chinuri, iarăşi să mărturisească pe Hristos la arătare.

Iar păgânii, văzând pe Ioan, fratele cel mare, supunându-se voievodului, de lucrurile lui Antonie nu se îngrijeau. Iar într-o vreme, când, după obicei, amândoi fraţii Ioan şi Antonie stăteau înaintea voievodului, Ioan mânca cărnurile ce i se dădeau lui, fiind zi de post, iar fericitul Antonie nu voia să guste, mărturisind că este creştin. Deci iarăşi din porunca voievodului l-au închis în temniţă; iar Ioan era într-o ocară de la toţi, neiubit de creştini ca un călcător de lege, iar de păgâni ocărât ca un nestatornic, care nici vechea credinţă cea părintească nu a ţinut-o şi nici pe cea creştinească pe care şi-a ales-o mai pe urmă, nu a păzit-o întreagă. De aceea şi-a venit în simţire Ioan şi a început a se căi cu lacrimi de a sa cădere. Şi apropiindu-se de cel mai înainte zis, presbiterul Nestor, l-a rugat să fie mijlocitor pe lângă fratele său, ca să-i ierte greşeala lui şi să-l primească în împărtăşirea sa. Auzind aceasta Antonie de la presbiter, i-a răspuns: „Nici o împărtăşire nu se poate să am cu

dânsul, de nu va mărturisi mai întâi la arătare pe Hristos şi creştinească credinţă; iar făcând aceasta, atunci toate ne vor fi nouă de obşte". Iar Ioan, cu adevărat căindu-se, cuvintele fratelui le-a primit cu dragoste şi căuta vreme cuviincioasă când ar fi putut pe faţă să mărturisească creştinească credinţă.

Deci, într-o zi, voievodul spălându-se în baie, îi slujea Ioan şi văzând cuviincioasă vreme, a luat îndrăzneală şi s-a mărturisit fără temere înaintea voievodului că este creştin. Iar voievodul, de vreme ce atunci era singur în baie, n-a îndrăznit acolo să-i facă nimic, nici nu şi-a arătat mânia sa. După aceea iarăşi într-o vreme când mulţi stăteau înaintea voievodului, Ioan cu mare glas s-a numit pe sine creştin, şi îndată din porunca voievodului l-au răpit şi toţi cei ce erau acolo cu sălbăticie l-au bătut mult cu mâinile şi cu beţele şi în temniţă l-au aruncat. Aceasta văzând-o Sfântul Antonie, s-a umplut de negrăită bucurie. Şi petreceau amândoi preamărind pe Dumnezeu în temniţă, unde şi cu Preacuratele şi de viaţă făcătoarele lui Hristos Taine s-au împărtăşit de la preotul cel mai înainte pomenit. Iar după câţiva ani pe Sfântul Mucenic Antonie l-au osândit la moarte înjositoare, ca pe un făcător de rele, adică pe lemn să fie spânzurat.

De acest lucru înştiinţându-se el de cu seară, toată noaptea aceea fără de somn a petrecut-o lăudând pe Dumnezeu, rugându-se şi întărind pe fratele său ca fără frică să sufere pătimirea cea pentru Hristos. Şi sfătuindu-l să se ferească de cea dintâi cădere, prooroceşte i-a spus înainte aşa: „După al meu sfârşit şi tu, frate, nu după multă vreme, cu acelaşi sfârşit vei trece la Hristos". Şi luminându-se de ziuă, s-au împărtăşit amândoi cu dumnezeiescul şi de viaţă Făcătorul Trup şi Sânge al lui Hristos. Iar aproape de ceasul prânzului au scos din temniţă pe Sfântul Mucenic al lui Hristos, Antonie, şi l-au spânzurat de un stejar după porunca voievodului, pe 14 ianuarie. Şi aşa, nebiruitul ostaş al lui Hristos şi-a dat sfântul şi neprihănitul său suflet, în mâinile lui Hristos, Dumnezeul său, pe Care L-a iubit. Iar Sfântul Mucenic Ioan a rămas în temniţă, pentru că aşteptau păgânii să-l amăgească şi de la creştinească credinţă să-l întoarcă. Dar după ce l-au văzut neschimbat întru sfânta credinţă şi cu îndrăzneală propovăduind chiar în temniţă pe Hristos, l-au osândit la aceeaşi moarte ca şi mai înainte pe fratele său, şi în acelaşi an l-au omorât prin sugrumare, spânzurându-l de acelaşi stejar, pe 24 aprilie.

Astfel şi acest răbdător de chinuri săvârşindu-şi nevoinţa mucenicească, a mers la punătorul de nevoinţă Hristos, pentru Care bine s-a nevoit. Iar trupurile lor cele sfinte, al lui Antonie şi al lui Ioan, credincioşii le-au îngropat împreună la un loc de cinste.

După aceştia a pătimit fericitul Eustatie. Acesta era tânăr de ani, însă prin bărbătească vitejie pe mulţi îi covârşea. Şi era frumos la chip, dar mai frumos cu sufletul şi cu înţelegerea. Căci, cunoscând pe adevăratul Dumnezeu, a lepădat nedumnezeirea păgânilor; şi, iubind pe Hristos, a mers la cel mai sus pomenit presbiter Nestor. Şi învăţând de la el sfânta credinţă, a primit dumnezeiescul Botez şi de atunci cu cuviincioasă plăcere petrecea în creştinătate, precum se cade unui bun creştin, având cinstită viaţă în post şi rugăciuni şi săvârşind toată fapta bună. Însă şi acesta slujea voievodului Olgherd.

Iar într-o vreme, cugetând voievodul la cele despre domnia sa şi obiceiurile pământului său, Eustatie stătea înaintea lui făcând slujba sa, şi căutând voievodul spre el, a văzut pe capul lui crescuţi peri. Şi era atunci obicei la acei păgâni, care se închinau focului ca lui Dumnezeu, ca după a lor rânduială să-şi radă adeseori capul şi barba. Dar fericitul tânăr Eustatie, după ce a lepădat păgâna şi nebuna lor credinţă şi a primit Sfântul Botez, de atunci şi-a păzit perii capului său neraşi. Şi văzându-l voievodul, l-a întrebat: „Oare eşti creştin?" Şi după ce a mărturisit pe faţă că este creştin, voievodul s-a îndrăcit de mânie şi, vrând să întoarcă pe sfânt de la gândul lui cel bun, mai întâi l-a silit să mănânce carne. Iar el nu numai n-a voit să mănânce, dar nici cu ochii n-a vrut să se uite la ea, pentru că era postul cel dinaintea Naşterii lui Hristos şi era şi vineri.

Aceasta văzând-o voievodul, mai mult s-a aprins de mânie şi a poruncit ca să-l bată cu toiege de fier fără de milă pe sfântul tânăr. Iar el, fiind bătut fără de cruţare, răbda cu atâta bărbăţie, încât nu numai că nu se văita, dar nici nu suspina şi nici nu vărsa lacrimi; ci mai vârtos mulţumea lui Dumnezeu, că l-a învrednicit a pătimi pentru numele Lui cel sfânt.

O răbdare bărbătească ca aceea a mucenicului, a pornit spre mai multă mânie pe voievod, care a poruncit să-i toarne apă rece în gură – fiind iarnă cumplită –, încât se învineţise trupul lui de gerul cel mare. Dar nici atunci nu s-a supus sfântul voievodului, ca să mănânce carne în timpul postului; de aceea voievodul a adus mai cumplite munci asupra lui. Pentru că a poruncit să-i zdrobească şi să-i sfărâme oasele picioarelor, gleznele şi fluierele până la genunchi, iar perii capului împreună cu pielea a jupuit-o şi i-a tăiat nasul şi urechile. În nişte munci ca acestea a petrecut sfântul trei zile, însă ca şi cum nesimţind durerile, nu se tulbura, nearătând nici un semn de scârbă pe faţa sa. Ci vorbea cu dragoste către oarecare creştini, care plângeau pentru pătimirea lui şi le zicea: „Nu

plângeţi, fraţilor, pentru mine, că locaşul trupului meu se zdrobeşte de bătăi; căci nădăjduiesc să iau de la Hristos Dumnezeul nostru, casă nefăcută cu mâna şi veşnică în ceruri".

După aceasta, văzând voievodul că nimic nu sporeşte, a osândit pe mucenic la moarte, poruncind să-l spânzure de acelaşi stejar, de care într-acelaşi an au fost spânzuraţi cei doi Sfinţi Mucenici, Antonie şi Ioan. Deci slujitorii luându-l abia viu, l-au dus la moarte; iar Sfântul Mucenic Eustatie, deşi îşi avea coapsele sfărâmate, aşijderea şi pulpele şi fluierele picioarelor, însă cu ajutorul lui Dumnezeu întărindu-se, ca unul sănătos desăvârşit cu trupul şi ca unul care nicidecum n-ar fi pătimit, alerga bine şi iute, nu numai nerămânând în urmă faţă de cei ce-l duceau, ci şi întrecându-i pe dânşii.

Şi venind la stejarul mai sus zis, slugile tiranului au pus ştreangul pe grumajii mucenicului şi l-au spânzurat. Şi aşa pătimitorul lui Hristos şi-a dat sfântul lui suflet în mâinile lui Dumnezeu, la 13 decembrie; iar cinstitul lui trup a fost lăsat să spânzure aproape de pământ, spre mâncarea fiarelor şi a păsărilor mâncătoare de stârvuri. Însă nici una din fiare sau păsări nu s-a apropiat de el, pentru că Dumnezeu îl păzea. Apoi, după trei zile a fost luat întreg de credincioşi şi îngropat cu cinste lângă trupurile mucenicilor, care au pătimit mai înainte. Şi de mirare a fost şi acest lucru – Dumnezeu preamărind pe mucenicii Săi – că după sfârşitul lor, nimeni din cei osândiţi la stejarul acela şi sub dânsul, n-a fost osândit să moară. Şi locul acela era de obşte pentru chinuri, că la dânsul toţi cei vrednici de pedeapsă primeau moartea, însă după pătimirea sfinţilor, nici unul nu a mai fost pedepsit acolo.

Iar după câtăva vreme înmulţindu-se creştinii în cetatea aceea şi sfânta credinţă din zi în zi crescând şi întărindu-se, s-au adunat credincioşii şi mergând, au rugat pe voievod să le dea lor acel loc, în care cei trei mucenici au murit pentru Hristos. Deci, voievodul plecându-se la rugăciunea lor, Dumnezeu aşa rânduind, le-a dat acel loc cerut. Iar creştinii tăind acel stejar, au zidit o biserică în numele Preasfintei Treimi, al Tatălui, al Fiului şi al Sfântului Duh; iar unde era stejarul, acolo au aşezat dumnezeiescul prestol şi au dus într-acea biserică moaştele sfinţilor mucenici ai lui Hristos: Antonie, Ioan şi Eustatie, întru slava lui Dumnezeu Celui lăudat în Sfânta Treime, Căruia se cuvine toată slava, cinstea şi închinăciunea, acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin.

LUNA APRILIE

ZIUA A CINCISPREZECEA

SFINŢII APOSTOLI DIN CEI ŞAPTEZECI ARISTARH, PUD ŞI TROFIM

Aceşti Sfinţi Apostoli au fost ucenici ai Sfântului Apostol Pavel şi au lucrat, împreună cu el, la răspândirea Evangheliei Domnului.

Sfântul Apostol Aristarh, pe care îl pomenesc Faptele Apostolilor şi epistolele Sfântului Pavel către Coloseni şi către Filimon, era din Tesalonic. El a mers cu Apostolul Pavel în Asia, la Efes, la Colose şi la Roma, unde a stat cu Pavel în temniţă. Ajuns episcop în Apameea Siriei, până la adânci bătrâneţi a adus pe mulţi la cunoştinţa Evangheliei.

Sfântul Pud (Pudenţiu), de asemenea este pomenit de Sfântul Apostol Pavel în epistola a doua către Timotei, unde zice: *Închină-se ţie şi Pudenţiu*. Acest Sfânt Pudenţiu era dregător în sfatul Romei, bărbat dreptcredincios, primind în casa sa pe Sfinţii Apostoli Petru şi Pavel, precum şi adunarea celorlalţi credincioşi. Acea casă s-a prefăcut după aceasta în biserică şi se numea "Păstorească". Se zice că şi Sfântul Petru lucra cele sfinte în ea.

Pe Sfântul Trofim la fel îl pomenesc Faptele Apostolilor, încă şi Sfântul Pavel spune în aceeaşi scrisoare către Timotei: *Pe Trofim l-am lăsat în Milet, fiind bolnav*. Acesta era din Efes şi împreună cu Pudenţiu şi cu Aristarh au urmat Sfântului Pavel în toate călătoriile în Asia, în Grecia şi în Iudeea. La sfârşit, adică la tăierea lui Pavel de către Nero în Roma, au fost tăiaţi şi aceşti trei Apostoli ai Domnului, Aristarh, Pud şi Trofim, împreună cu Sfântul Pavel.

TOT ÎN ACEASTĂ ZI, SFÂNTUL MUCENIC CRESCENT

Acest sfânt a fost din Mira Lichiei, de neam strălucit, înaintat în vârstă. Văzând că păgânătatea se semeţeşte, şi legea idolilor se înalţă, şi pe mulţi supuşi sub robia rătăcirii, de se închinau la cele fără de suflet, el intrând în mijlocul lor, îi îndemna să părăsească deşertăciunea şi să se întoarcă spre Dumnezeul, Cel cinstit de creştini, ca un făcător al tuturor şi a toată suflarea de viaţă dătător. Iar guvernatorul, numindu-l pe sfânt bicisnic şi nenorocit, că însuşi de bunăvoia lui şi-a ales a ajunge la torturi, sfântul zise că mai mare fericire şi cinste este a pătimi cineva pentru Hristos. Şi întrebându-l de soartă, de patrie şi de nume, el pentru toate spunea că este creştin. Şi nevrând nici de formă să dea cinste idolilor, cum îl sfătuia guvernatorul la toate, ci mărturisea şi zicea că nu poate trupul să facă alta decât ceea ce vrea sufletul, de care sufletul este ocârmuit. De aceea a fost supus la chinuri în timpul cărora şi-a dat sufletul în mâna lui Dumnezeu.

TOT ÎN ACEASTĂ ZI, SFINTELE MUCENIŢE VASILISA ŞI ANASTASIA

Aceste sfinte erau din marea cetate Roma, de bun neam şi bogate. Ele au fost ucenice ale Sfinţilor Apostoli Petru şi Pavel, după sfârşitul cărora, adunând noaptea sfintele lor moaşte, şi îngropându-le, au fost pârâte la Nero împăratul, care le-a aruncat în închisoare. Apoi, fiind scoase şi spunând că rămân întru mărturisirea lui Hristos, au fost spânzurate şi li s-au smuls sânii, li s-au tăiat mâinile, picioarele şi limbile, iar la sfârşit li s-au tăiat şi capetele, alăturându-se cetei slăvitelor muceniţe, care neîncetat laudă în cer pe Dumnezeu cel în Treime închinat.

LUNA APRILIE
ZIUA A ŞAISPREZECEA

SFINTELE MUCENIŢE SURORI AGAPIA, HIONIA ŞI IRINA

Zăbovind împăratul Diocleţian în Acvilinia, cetatea Italiei, i s-a dat de ştire de la Roma, cum că toate temniţele Romei sunt pline de creştini care, deşi pătimesc mai multe feluri de munci, nu se leapădă de Hristosul lor, şi toţi îl au de învăţător pe Hrisogon şi-l ascultă, ţinându-se de învăţătura lui. Deci, Diocleţian a poruncit ca pe toţi creştinii să-i dea la moarte, iar pe Hrisogon să-l aducă la dânsul spre cercetare.

Şi dus fiind Hrisogon, mărturisitorul lui Hristos, din Roma în Acvilinia, la împăratul Diocleţian, Sfânta Anastasia, vindecătoarea de răni, îi urma de departe, ca unui învăţător al său. Deci, cercetându-se de către împărat mucenicul lui Hristos şi nesupunându-se păgâneştii porunci a împăratului, l-a condamnat la moarte şi i-a tăiat capul afară din cetate, departe, la un loc pustiu. Şi s-a aruncat cinstitul lui trup pe malul mării, spre mâncare fiarelor şi păsărilor.

Şi nu departe de acel loc era locuinţa unui oarecare preot cu numele Zoil, bărbat bătrân şi sfânt; şi aproape de el îşi aveau locuinţa aceste trei fecioare surori după trup şi după duh: Agapia, Hionia şi Irina. Acel preot, aflând prin descoperire dumnezeiască de trupul Mucenicului Hrisogon, l-a luat pe el împreună cu capul şi, punându-l într-o raclă de lemn, l-a ascuns în cămara sa. Şi după treizeci de zile i s-a arătat în vis Sfântul Hrisogon, zicându-i: „Să ştii că în timpul celor nouă zile, cele trei fecioare ale lui Hristos care petrec aproape de tine, vor fi prinse ca să fie chinuite. Deci, tu să spui roabei lui Dumnezeu Anastasia ca să se îngrijească de dânsele, deşteptându-le spre vitejeasca nevoinţă, până ce se vor încununa prin pătimire. Şi să fii şi tu cu bună nădejde, că îţi vei lua

roadele cele dulci ale ostenelilor tale; pentru că degrabă de cele de aici te vei libera şi la Hristos vei trece cu bucurie şi te vei odihni împreună cu sfinţii".

Şi i s-a descoperit despre aceasta şi Sfintei Anastasia şi, pornindu-se cu Duhul lui Dumnezeu, a mers la casa preotului pe care niciodată nu l-a cunoscut înainte şi-l întreba unde sunt fecioarele acelea de al căror mucenicesc sfârşit ce avea să fie i s-a descoperit lui. Deci, aflându-le casa, a mers la dânsele, le-a sărutat cu dragoste şi a petrecut o noapte la acelea, vorbind cu dânsele multe cuvinte folositoare de suflet şi pline de dragostea dumnezeiască, prin care le îndemna să stea cu bărbăţie în munci pentru Hristos, Mirele lor, până la sânge. Şi a văzut în casa preotului şi moaştele Sfântului Hrisogon, mucenicul lui Hristos şi iubitul său învăţător, şi a plâns peste dânsul mult timp cu lacrimi fierbinţi, încredinţându-se rugăciunilor aceluia.

După aceea iarăşi s-a întors în cetatea Acvilinia, ca să facă obişnuita slujire legaţilor lui Hristos celor din temniţă. Şi a fost după cum a grăit Sfântul Hrisogon preotului Zoil în vedenie. Acel sfânt preot, în timpul celor nouă zile s-a mutat către Domnul, iar pe sfintele fecioare Agapia, Hionia şi Irina le-au prins păgânii şi le-au dus la împăratul Diocleţian la cercetare. Şi văzându-le împăratul, a zis către dânsele: „Ce nebunie v-a îndemnat pe voi să urmaţi rătăcirii celei deşarte şi de prisos şi să defăimaţi legea cea dreaptă, iar pe zei, ca pe o urâciune, să-i treceţi cu vederea? Dar, deoarece vă văd că sunteţi de bun neam, tinere şi frumoase, şi îmi este milă de voi, vă cruţ şi vă sfătuiesc ca, lepădându-vă de Hristos al vostru, să aduceţi zeilor jertfe, iar eu vă voi da din palatele mele tineri de mare neam, vrednici de frumuseţile voastre, ca să aveţi pentru voi bărbaţi slăviţi, pentru care veţi fi cinstite".

Cea mai mare dintre surori, Sfânta Agapia, a răspuns zicând: „Împărate, ţie îţi stă înainte purtarea de grijă pentru trebuinţele poporului, a neamurilor şi oştirilor, iar tu grăieşti cele nedrepte spre defăimarea Dumnezeului Celui viu, al Cărui ajutor îţi este de trebuinţă şi a Cărui bunătate îndelung te rabdă, iar tu îl huleşti pe El". Diocleţian a răspuns: „A înnebunit aceasta; să se apropie cealaltă". Deci, apropiindu-se cealaltă, Sfânta Hionia, a zis: „Nu a înnebunit sora mea, ci sfatul tău cel nedrept l-a mustrat cu dreaptă socoteală". Iar împăratul, lepădând-o şi pe aceea, a poruncit ca pe a treia să o aducă mai aproape de dânsul şi a zis către ea: „Deoarece s-au făcut rele surorile tale, măcar tu, cea mai tânără, pleacă-ţi capul zeilor ca şi surorile tale, uitându-se la tine, să facă la fel".

Sfânta Irina a răspuns: „Să-şi plece capul idolilor toţi cei ce s-au făcut deşerţi în nebunia lor, cei ce-L supără pe adevăratul Dumnezeu. Şi ce poate să fie mai deşert şi mai nebunesc lucru decât acesta, ca să se închine omul idolului făcut de mâini omeneşti, care pentru preţ a fost lucrat; căci mai întâi te sfătuieşti cu meşterul cu ce preţ şi ce fel de idoli să-ţi facă ţie, adică ori stând, ori şezând, ori culcat, ori jucând, ori râzând, ori plângând, şi din ce fel de materie să-l facă, adică ori de lemn, ori de piatră, ori de aramă, sau din oricare altă materie. Şi, dacă îl lucrează rău, atunci îi lepezi lucrul; iar dacă este bine, îi dai preţul ce te-ai tocmit. Apoi lucrului aceluia cumpărat îţi pleci capul, numind pe acel idol zeu al tău, pe care mai bine se cade a-l numi rob cumpărat”.

Zis-a Diocleţian: „La nişte cuvinte ca acestea, cu munci se cade a răspunde”. Şi a poruncit ca pe sfintele fecioare să le arunce în temniţă. Iar Sfânta Anastasia îndată, după obiceiul ei, mângâia pe cei ce pătimeau în legături şi a mers la sfintele fecioare, mângâindu-le cu nădejdea ajutorului celui nedepărtat al lui Hristos şi cu nădejdea slăvitei biruinţe asupra vrăjmaşilor.

Nu după multe zile, împăratul a trebuit să se ducă în Macedonia pentru oarecare rânduieli ale poporului şi au fost duşi după dânsul toţi creştinii cei ce se aflau în temniţele Acviliniei, între care erau şi aceste trei sfinte fecioare – Agapia, Hionia şi Irina –, iar Sfânta Anastasia le urma de departe. Iar după ce au ajuns în Macedonia, împăratul a încredinţat lui Dulţie, ighemonul, cercetarea creştinilor, ca să-i silească la jertfa idolească; iar pe cei ce nu se vor îndupleca, să-i piardă cu felurite munci. Dar de vreme ce patimile acelor mulţi sfinţi mucenici, munciţi atunci acolo în multe feluri, nu s-a putut a le scrie, numai cumplitele chinuri ale acestor trei sfinte fecioare se pun înainte. Pe aceste mirese ale lui Hristos, când le-au pus la cercetare înaintea ighemonului Dulţie, acela, văzând frumuseţea cea mare a lor, s-a rănit cu gânduri necurate pentru dânsele şi le-a dat în pază la un străjer, care le făgăduia libertate şi daruri de se vor învoi cu ighemonul la necurata poftă. Însă sfintele fecioare voiau mai bine să moară de mii de ori, decât o dată să se spurce; şi nici cu îmbunări, nici cu îngroziri, nici cu daruri, nici cu chinuri, nu se înduplecau la pofta ighemonului. Iar ighemonul, nemairăbdând focul desfrânării celei aprinse într-însul, a gândit ca singur să se ducă la dânsele noaptea, în casa în care erau ţinute şi să le silească la păcat.

Deci, după ce a înnoptat, sfintele fecioare stăteau la rugăciune, înălţând lui Dumnezeu slavoslovie de toată noaptea şi cântând

psalmi. Iar ighemonul, vrând să intre la dânsele, când s-a atins de pragul casei lor, îndată a înnebunit. Şi era acolo o bucătărie şi stăteau vasele bucătăriei, oalele, căldările, tigăile înnegrite de funingine. Deci neintrând la sfintele fecioare, a mers la vasele acelea şi în loc de fecioare, cuprindea şi săruta căldările cele înnegrite, oalele şi tigăile, pentru că mintea lui se întunecase de diavolul desfrânării şi nu era cunoştinţă întru el. Şi a fost chinuit de necuratul duh multă vreme, părându-i-se că vasele cele înnegrite sunt sfintele fecioare. Şi cu totul i s-a înnegrit faţa; mâinile şi toate hainele întinându-se foarte mult. Apoi a ieşit afară la slujitorii cei ce-l aşteptau pe el, stând cu lumânările. Iar aceia, văzându-l cu totul înnegrit şi înfricoşat ca un arap, sau mai bine zis ca un diavol, s-au spăimântat şi, aruncând lumânările au fugit de dânsul. Iar el nu se pricepea, pentru ce au fugit slujitorii lui de la dânsul şi, părându-i-se că este defăimat de dânşii, se mânia asupra lor.

Întru acea vreme a început a se lumina de ziuă şi oriunde se ducea, în toate părţile fugeau de dânsul slugile, străjerii şi străinii, ca de o nălucă înfricoşată. Deci s-a dus la palatul împărătesc, vrând să se jeluiască împăratului de ostaşii care erau sub stăpânirea lui, că nu-l ascultă şi îşi bat joc de dânsul. Dar după ce s-a apropiat de palat, a fost tuturor de râs şi de hohote mari; şi unii fugeau de dânsul, iar alţii îl împingeau, nelăsându-l şi dându-i brânci de la uşile palatului, că nu-l cunoştea nimeni, cum că este ighemonul Dulţie, ci li se părea că este un nebun. Şi nici el nu putea să se cunoască pe sine că este înnegrit, fiindu-i schimbaţi ochii de lucrarea diavolească; ci i se părea că este alb la faţă, luminat la haine şi curat la mâini.

Şi abia înţelegând slugile că a înnebunit stăpânul lor, au alergat după dânsul şi, prinzându-l, l-au dus în casă, zicându-i: „Vezi-te singur în ce chip eşti". Iar după ce a intrat în casă, femeia lui şi toţi cei din casă, slujitorii şi slujnicele, unii au început a se tângui pentru dânsul, ca pentru un îndrăcit, iar alţii se îngreţoşau de el, ca de un ieşit din minte; însă el nu înţelegea şi se mira pentru ce unii plângeau pentru dânsul, iar alţii fugeau. Şi abia i s-au deschis ochii lui necuraţi şi s-a văzut înnegrit, faţa sa în oglindă a văzut-o ca de arap şi s-a cunoscut pe sine că este batjocorit de diavolul.

Atunci s-a mâniat asupra sfintelor fecioare, socotind că acelea i-au făcut aceasta cu oarecare vrajă şi gândea în ce chip să le pedepsească. Şi spălându-şi trupul şi hainele schimbându-şi, a şezut la judecată în privelişte, înaintea poporului. Şi punând înainte

uneltele cele de muncire şi pe sfintele fecioare aducându-le de faţă, a poruncit să le dezgolească, ca să vadă goale trupurile lor. Însă când au început slujitorii să dezbrace hainele de pe dânsele, nu puteau să le dezbrace nicidecum, pentru că prin lucrarea lui Dumnezeu, hainele lor atât de mult se lipiseră de sfintele lor trupuri, ca pielea de trup, şi toţi se mirau de o minune ca aceea. Deci mult s-au ostenit slujitorii ca să le dezbrace şi nimic n-au sporit. Iar ighemonul, şezând la judecată, deodată a adormit cu somn greu, încât nici nu puteau a-l deştepta. Pentru că îl clătinau şi cu mare glas strigau spre dânsul, iar el dormea ca un mort. Şi luându-l, l-au dus în casa lui. Iar după ce l-au dus în casă, îndată s-a deşteptat.

Şi auzind împăratul de cele ce s-au întâmplat ighemonului Dulţie, îl batjocorea pe el, iar pe sfintele fecioare le-a dat spre cercare lui Sisinie comitul. Iar acela, mai întâi pe Sfânta Irina punând-o înaintea sa, a întrebat-o: „Te vei supune poruncii împărăteşti?" Răspuns-a sfânta: „Nu mă voi supune, căci sunt creştină şi roabă a Atotputernicului Dumnezeu". Şi a poruncit comitul să o ducă în temniţă. Apoi pe Agapia şi pe Hionia punându-le înaintea judecăţii sale, a zis către dânsele: „Sora voastră cea mai tânără este amăgită şi învăţată de voi ca să defaime dumnezeieştile legi; pentru aceea i-am mutat pe urmă chinuirea ei, ca, privind la voi, să se teamă şi să ne asculte. Dar şi voi, de voiţi să vă liberaţi de munci, aduceţi zeilor jertfă, precum aducem şi noi, supunându-ne împărăteştilor porunci". Răspuns-a Sfânta Agapia: „Credinţa noastră este nebiruită!" Zis-a comitul către Sfânta Hionia: „Dar tu ce zici?" A răspuns Sfânta Hionia: „Credinţa noastră este neschimbată!" Zis-a comitul: „Sunt la voi cărţi creştineşti?" Grăit-au sfintele: „Sunt cărţi, dar sunt ascunse în mintea noastră, de unde nicidecum nu se pot lua de vrăjmaşii lui Hristos". Zis-a comitul: „Cine v-a sfătuit să vă daţi de bunăvoie la o primejdie ca aceasta?" Fecioarele răspunseră: „Primejdia aceasta este vremelnică, dar folositoare; căci dintr-însa se naşte slava cea veşnică". Comitul zise: „Împliniţi porunca împărătească şi jertfiţi zeilor". Iar sfintele fecioare au răspuns: „Noi aducem jertfă de laudă lui Dumnezeu, iar diavolului nu vom jertfi niciodată. Deci nu nădăjdui, că ne vei întoarce de la Domnul nostru Iisus Hristos, ci fă cele poruncite ţie de împăratul tău cel pământesc, precum şi noi facem cele poruncite de Împăratul nostru cel ceresc".

Atunci Sisinie comitul a dat un răspuns ca acesta asupra lor: „Agapia şi Hionia, care prin îngrozirea de judecată nu s-au supus să împlinească împărătească porunca, poruncesc să se ardă de vii".

Auzind aceasta, sfintele fecioare s-au umplut de bucurie şi au strigat cu mare glas: „Mulţumim Ţie, Doamne Iisuse Hristoase, că ne-ai învrednicit a fi mărturisitoare numelui Tău celui Preasfânt; în mâinile Tale, Stăpâne, primeşte sufletele noastre". Şi le-au aruncat în foc şi, rugându-se, şi-au dat sufletele în mâinile Domnului lor. Iar acel mare foc arzând, nu numai de trupurile acelor sfinte fecioare, dar nici de hainele lor nu s-a atins şi nici urmă nu era pe dânsele de arderea focului, spre arătarea necredincioşilor că nu au murit de puterea focului, ci cu rugăciune şi-au cerut de la Dumnezeu acel sfârşit fericit. Iar trupurile lor, fiind nevătămate de foc, le-au furat noaptea slugile Sfintei Anastasia, vindecătoarea de răni, şi le-au dus la stăpâna lor, în casa în care locuia. Iar Sfânta Anastasia, ungând cu aromate acele trupuri mucenicești, le-a pus cu cinste în mormânt nou, bucurându-se cu duhul şi rugându-se Domnului, ca să o învrednicească şi pe ea a fi părtaşă darului acelora.

Iar a doua zi, Sisinie comitul, şezând la judecată, a adus pe Sfânta Irina şi a zis către dânsa: „Jertfeşte zeilor ca să nu pieri în foc ca şi surorile tale". Sfânta răspunse: „Nu voi jertfi, ci mă sârguiesc a fi părtaşă surorilor mele, ca să nu fiu străină de dânsele când vor sta înaintea feţei lui Dumnezeu!" Comitul zise: „Supune-te, ca să nu cazi în mai mari munci decât surorile tale". Sfânta răspunse: „Sunt gata pentru toate muncile, pentru că doresc să mor pentru adevăr; şi prin moarte să dobândesc viaţa şi prin foc trecând, să ajung la odihnă şi la răcorire". Comitul zise: „Voi porunci să te ducă pe tine goală în casa de desfrânare, ca acolo să fii batjocorită până vei muri". Sfânta răspunse: „Trupul meu aşa va pătimi de la desfrânaţi, ca de un câine mâncându-se, sau de lup, sau de urs, sau de balaur muşcându-se. Şi mai cu voie îmi este să pătimesc prihănirea aceea a trupului, decât să-mi întinez sufletul cu închinarea la idoli; pentru că necurăţia care se face fără de voie şi pe care sufletul nu o voieşte nu se socoteşte păcat înaintea lui Dumnezeu. Oare s-au întinat sfinţii care au pătimit mai înainte pentru mărturisirea numelui lui Hristos, cărora călăii le turnau în gură cu sila din sângiurile cele jertfite idolilor?"

Comitul zise: „Oare cu adevărat nu s-au întinat mâncând din jertfele noastre?" Sfânta Irina răspunse: „Nu numai că nu s-au întinat; ci încă s-au şi încununat pentru aceea că, având mâinile legate şi gura deschizându-le cu sila, le-aţi turnat sângele cel jertfit. Că dulceaţa ce se primeşte de voie are pedeapsa păcatului, iar ceea ce se face de silă aduce cunună celui silit. Aşa şi mie, care mi-am

dat trupul Hristosului meu, chiar orice fel de silire îmi veţi face în acest fel, nădăjduiesc că neprihănită voi fi înaintea Mirelui meu Cel fără de moarte; încă nădăjduiesc că voi lua şi cinste de la Dânsul, ca una ce pătimesc pentru Dânsul nevoie şi silă. Deci n-am nici o grijă de orice veţi voi să faceţi trupului meu: ori la spurcare, ori la bătăi, ori la foc de îl veţi da, sunt gata a le pătimi pe toate pentru numele Dumnezeului meu, căci este puternic Dumnezeul meu să nu vă lase pe voi să-mi faceţi mie ceea ce aţi gândit asupra mea".

Atunci comitul a dat-o ostaşilor, ca s-o ducă în casa de desfrânare şi s-o batjocorească toţi câţi vor voi, până ce va muri. Deci, fiind dusă sfânta de ostaşi, i-au ajuns pe ei alţi doi ostaşi al căror chip era minunat şi luminat, ca trimişi de la comitul, şi au grăit către cei ce o duceau pe sfânta: „Ne-a trimis comitul să duceţi pe această fecioară la locul unde vă vom arăta". Şi i-au dus pe ei după cetate şi, suindu-i pe un deal foarte înalt, au zis ostaşilor: „Duceţi-vă şi ziceţi comitului Sisinie că am pus fecioara pe deal cum ne-a poruncit". Deci s-au dus ostaşii la comit, iar cei doi luminaţi s-au făcut nevăzuţi, căci fuseseră îngerii lui Dumnezeu. Şi stătea Sfânta Irina pe deal, lăudând şi mulţumind lui Hristos Dumnezeu, Cel ce a izbăvit-o de mâinile desfrânaţilor.

Şi aflând de aceea, comitul s-a mâniat că nu i s-a îndeplinit porunca şi încălecând pe cal, a alergat la dealul acela. Şi vedea pe sfânta fecioară stând pe deal, dar nu putea să se suie, pentru că i se arăta dealul acela îngrădit ca de un zid mare şi de nesuit. Deci, umblând împrejurul dealului, se mânca de mânie, că nu putea să ajungă la aceea pe care o vedea; şi ostenindu-se aşa de dimineaţă până seara, nimic n-a sporit. Iar unii din ostaşii care erau lângă el au întins arcurile şi au slobozit săgeţi către dânsa, rănind-o. Iar ea a strigat cu glas mare către comit: „Eu râd de tine, ticălosule, căci ca la un bărbat tare ai ieşit cu oaste şi cu război către mine, neputincioasa. Însă, iată, mă duc curată şi nespurcată de voi la Domnul meu Iisus Hristos, Care mă însoţeşte acum cu surorile mele!" Zicând aceasta şi lui Dumnezeu dând mulţumire s-a culcat pe pământ şi şi-a dat duhul său Domnului. Aceasta a fost cu o zi mai înainte de Paşti, iar după ce a înnoptat, Sfânta Anastasia a trimis pe slugile sale şi a luat cinstitul trup al Sfintei Mucenițe Irina din deal şi, ungându-l cu miruri binemirositoare, l-a pus alături de trupurile surorilor ei.

Astfel s-a săvârşit nevoinţa pătimirii Sfintelor trei Mucenițe, surori şi fecioare Agapia, Hionia şi Irina, şi în ceata sfintelor

muceniţe fecioare au stat înaintea scaunului Prea Sfintei Treimi, al Tatălui, al Fiului şi al Sfântului Duh, al Unuia Dumnezeu, Căruia se cade slava în veci. Amin.

TOT ÎN ACEASTĂ ZI, SFINŢII FILIC EPISCOPUL, IANUARIE PREOTUL, FORTUNAT ŞI SEPTEMIN

În al optulea an al împărăţiei lui Diocleţian şi Maximian, a ieşit poruncă pe la toate locurile, ca să se ardă toate cărţile creştinilor. De aceea a fost trimis în cetatea Biucan un oarecare Marian, bărbat preaspurcat, care a adus înaintea sa pe Filic episcopul, pe Ianuarie preotul, pe Fortunat şi pe Septemin şi, citindu-le porunca împărătească, cerea numaidecât cărţile ce erau la ei. Iar preasfinţitul episcop a zis către ei: „Scris este, guvernatorule: *Nu daţi cele sfinte câinilor, nici aruncaţi mărgăritarele înaintea porcilor*. În zadar te nevoieşti, deşi ai cu tine poruncile împărăteşti". Guvernatorul a zis: „Lasă vorbele nebuneşti şi fă voia împăratului, că altfel te voi trimite legat la proconsul". Şi sfântul i-a zis: „Precum mă aflu către tine, asemenea şi către toţi, şi către însuşi împăratul tău mă voi afla".

Atunci închizându-l în temniţă, fără de nici o îngrijire l-a lăsat trei zile, apoi, scoţându-l, l-a mai cercetat; şi legându-l pe el şi pe cei împreună cu el, i-a trimis la proconsul. Acela iarăşi cercetându-i, i-a pus la închisoare. Şi după şase zile scoţându-i, i-a trimis la prefectul pretorilor, care, după ce i-a primit şi i-a îngrozit foarte mult, i-a aruncat într-o cumplită temniţă cu multă pază, şi după 14 zile, scoţându-i de acolo şi încă cercetându-i, i-a băgat pe ei într-o corabie la un loc cu caii, legaţi de picioarele cailor; iar sfinţii tăvălindu-se printre picioarele cailor fără să guste hrană sau apă patru zile, mulţumeau lui Dumnezeu.

Şi ajungând la limanul unei cetăţi, au fost cercetaţi pe ascuns de către creştini. Şi de acolo mergând la cetatea numită Tavromeni şi plutind încă pe la Licaonia, au venit la cetatea Eluron. Atunci ticălosul prefect, dezlegând pe sfinţi din legături, cu glas lin le făcea întrebările; iar sfinţii grăind dimpotrivă, că nici cărţile nu le dau, nici idolilor nu jertfesc, a poruncit el ca ei să fie tăiaţi de sabie; şi aflând ei hotărârea, au făcut rugăciune; şi, tăindu-li-se capetele, au primit cununile din mâna Domnului.

LUNA APRILIE

ZIUA A ŞAPTESPREZECEA

SFÂNTUL MUCENIC SIMEON, EPISCOPUL PERSIEI, ŞI CEI ÎMPREUNĂ CU DÂNSUL

Înmulţindu-se creştinii în Persia şi având biserici, episcopi, preoţi şi diaconi ai lor, s-au pornit spre mânie şi iuţime vrăjitorii cei ce-şi trăgeau seminţia lor din vrăjitorii cei mai de demult, care erau învăţători, povăţuitori şi apărători ai păgâneştii şi mincinoasei credinţe persane. Încă s-au pornit împreună cu ei spre zavistie şi evreii, care sunt vrăjmaşii cei de-a pururea ai creştinilor, şi unindu-se cu vrăjitorii, au îndemnat pe Savorie, împăratul Persiei, să ridice prigonire asupra creştinilor. Iar mai întâi au clevetit pe Sfântul Simeon, care era episcopul cetăţilor ce se numeau Salic şi Ctisifon, cum că acel episcop al creştinilor ar fi fost vrăjmaş al împărăţiei persane şi prieten al împăratului grecesc, şi că îl înştiinţează de toate cele ce se lucrează în Persia.

Deci, Savorie mai întâi a pus dajdie mare şi grea asupra creştinilor şi a rânduit bărbaţi prea sălbatici ca să adune dăjdiile acelea, obosind cu mari greutăţi pe credincioşi. După aceea, a început fără sfială a ucide pe preoţii şi slujitorii Bisericii, a jefui averile Bisericii şi chiar a dărâma bisericile şi a le face una cu pământul. Iar pe Sfântul Simeon, ca pe un vrăjmaş al împărăţiei persane şi al mincinoasei credinţe păgâne, a poruncit să-l prindă şi să-l aducă la el. Şi fiind Sfântul Simeon adus înaintea împăratului, împreună cu doi preoţi, Avdelae şi Anania, prins şi legat cu lanţuri de fier, nu numai că nu s-a înfricoşat de mânia aceluia, dar nici nu i s-a închinat lui. Pentru aceasta mai cumplit mâniindu-se împăratul, a întrebat pe sfântul: „Pentru ce nu te închini mie, precum te-ai închinat mai înainte?" Sfântul a răspuns: „Mai înainte n-am fost adus la tine astfel,

precum sunt adus acum şi mă închinam, dând vrednica cinste împărăţiei tale. Iar acum, de vreme ce sunt adus ca să mă lepăd de Dumnezeul meu şi să mă depărtez de credinţa mea, de aceea nu mi se cade să mă închin ţie, fiindcă eşti vrăjmaş al Dumnezeului meu!"

Deci, îl îndemna împăratul să se închine soarelui şi-i făgăduia pentru aceea multe daruri şi cinste; iar de nu se va închina soarelui, apoi se lăuda că va pierde toată creştinătatea din împărăţia lui. Însă după ce a văzut pe sfântul viteaz, neplecat nici de îmbunări, nici de îngroziri, a poruncit să-l arunce în temniţă. Şi fiind dus sfântul din palatul împărătesc, l-a văzut pe el Husdazat famenul, care era bătrân cu anii şi crescuse pe împăratul Savorie din copilăria lui, şi era cinstit, având cel mai dintâi loc în casa împărătească. Acela şezând lângă palatul împărătesc şi văzând pe Sfântul Simeon episcopul ieşind afară, îndată s-a sculat de la locul său şi s-a închinat până jos arhiereului lui Dumnezeu. Iar Sfântul Simeon şi-a întors faţa de la el şi cu mânie ridicându-şi glasul, l-a ocărât ca pe un călcător de lege, de vreme ce mai înainte a fost creştin, iar după aceea se închinase soarelui, de frica împăratului. Iar Husdazat, zdrobit fiind cu inima, a început a plânge şi a se tângui şi, dezbrăcându-şi hainele cele de mare preţ, s-a îmbrăcat într-o haină neagră şi proastă şi şezând lângă uşile palatului plângea, zicând în sine: „Vai mie, ticălosul, cum mă voi arăta Dumnezeului meu, de care m-am lepădat? Iată Simeon şi-a întors faţa de la mine, pentru a mea călcare de lege! Cum va căuta spre mine Ziditorul meu?"

Aceasta zicând, se tânguia fără de mângâiere. Şi înştiinţându-se despre aceasta împăratul Savorie, îndată a chemat la sine pe Husdazat, hrănitorul său şi, văzându-l plângând, l-a întrebat: „Care este pricina unui necaz ca acesta, şi ce ţi s-a întâmplat, că atât de mare îţi este mâhnirea?"

Răspuns-a Husdazat: „Niciodată ceva nenorocit sau de mâhnire nu mi s-a întâmplat mie în casa ta cea împărătească, însă aş fi voit mai bine ca toate nenorocirile din lumea aceasta, mâhnirile şi primejdiile să le sufăr, decât aceea de care acum mă doare inima şi plâng. Căci până acum trăiesc pe pământ, deşi eram dator a muri demult, fiind atât de bătrân; şi încă privesc la soare, căruia m-am închinat ca unui Dumnezeu. Şi mai bine aş fi murit mai întâi, decât să mă fi depărtat de Dumnezeu, Ziditorul a toată făptura.

Şi am cinstit zidirea mai mult decât pe Făcătorul, însă am făcut-o cu făţărnicie, nu cu adevărată inimă, făcând după plăcerea ta, şi m-am făcut pentru amândouă pricinile vrednic de pedeapsa morţii: pentru că m-am depărtat de Hristos Dumnezeul meu şi pentru că

m-am făcut necredincios ţie, la bătrâneţile mele. Însă mă jur pe Dumnezeu, Ziditorul cerului şi al pământului, că de acum nu voi mai face un păcat ca acesta; nu voi mânia mai mult pe Domnul meu şi Dumnezeu Iisus Hristos, Împăratul cel fără de moarte, pentru împăratul cel muritor. Nu-mi voi pleca de acum genunchii mei soarelui, zidirii lui Dumnezeu, ci de acum mai bine mă voi închina la singur Ziditorul în veci".

Aceasta auzind-o Savorie împăratul, s-a mirat foarte mult de acea schimbare a lui Husdazat şi a început a se mânia mai mult asupra creştinilor, socotind că aceia cu vrăji au amăgit şi au schimbat pe Husdazat. Şi, fiindu-i milă de bătrân, îl ruga ca pe un tată, să nu facă o defăimare ca aceea zeilor lui, iar lui necinste şi casei împărăteşti mâhnire. Şi-l sfătuia uneori cu îmbunări, iar alteori cu îngroziri. Iar Husdazat grăia: „Destul îmi este nebunia ce am făcut-o până la bătrâneţile mele, iar de acum nu voi mai face aceasta, ca să cinstesc pe făptură, mai mult decât pe Făcător".

Deci, după multe şi felurite sfătuiri, împăratul văzând pe Husdazat neplecat spre voia lui, l-a osândit la tăiere cu sabia. Şi fiind dus la moarte fericitul Husdazat, a chemat la dânsul pe un oarecare prieten credincios al său, famen cămăraş împărătesc, şi l-a rugat ca, mergând la împărat, să-i spună cererea lui, zicându-i: „Împărate, aşa grăieşte Husdazat: «Adu-ţi aminte de slujba mea, cu care din tinereţile mele, mai întâi tatălui tău, după aceea ţie ţi-am slujit până acum cu toată cuviinţa şi nu este trebuinţă de martori pentru cele grăite. Tu singur bine ştii. Iar pentru toate acelea un dar cer de la tine; fă cunoscut tuturor pentru ce mor. Porunceşte propovăduitorului să strige cu mare glas, ca să ştie domnii şi boierii şi tot poporul, că nu pentru o necredinţă şi neprimită slujbă a împăratului moare Husdazat; ci pentru aceea că, fiind creştin, n-a voit să se lepede de Dumnezeul său»".

După ce Savorie s-a înştiinţat de aceasta, îndată a poruncit să se facă după cererea lui Husdazat, pentru că nădăjduia că în mare frică va duce pe toţi creştinii, când vor auzi că nici pe Husdazat, bărbatul bătrân, cinstit şi iubit, pe hrănitorul împărătesc nu l-a cruţat; ci pentru mărturisirea numelui lui Hristos, fără de milă l-a dat morţii. Iar Sfântul Husdazat într-alt chip se gândea în sine: că creştinii, pe care prin lepădarea sa i-a înfricoşat şi i-a mâhnit, auzind de întoarcerea şi de mucenicească lui moarte pentru Hristos, au să se bucure şi către aceeaşi pătimire vitejească au să se întărească. Astfel sfântului mucenic i s-a tăiat capul, strigând propovăduitorul cu mare

glas că nu pentru altceva, decât numai pentru Hristos şi-a dat capul Husdazat.

Iar Sfântul Simeon episcopul, aflând despre un sfârşit ca acesta al lui Husdazat, şezând în temniţă cu preoţii şi cu ceilalţi creştini, s-au umplut cu toţii de negrăită bucurie şi preamăreau pe Dumnezeu că l-a întors pe Husdazat de la rătăcire şi cu cunună mucenicească l-a încununat. După aceasta şi Simeon a fost chemat a doua oară la împărat şi a vorbit mult înaintea împăratului cu mare îndrăzneală despre credinţa creştină; şi nu a voit a se închina soarelui şi împăratului. Deci, împăratul mâniindu-se, a poruncit ca pe toţi creştinii cei ce erau ţinuţi în temniţă şi în lanţuri să-i scoată la moarte, în ziua mântuitoarelor Patimi ale Domnului nostru Iisus Hristos. Iar numărul celor scoşi era o sută, între care erau mulţi preoţi, diaconi şi alţi clerici, osândiţi fiind de împărat, ca toţi să fie ucişi cu sabia înaintea ochilor lui Simeon, iar la sfârşit şi Simeon să fie ucis.

Deci toţi fiind duşi la moarte legaţi, mai-marele vrăjitorilor cu mare glas zicea: „De voieşte cineva din voi să fie viu şi cu împăratul să se închine soarelui, acela îndată va fi lăsat liber!" Şi nici unul n-a grăit împotriva lui, şi nici nu a răspuns; pentru că nimeni dintre dânşii nu vroia să-şi aleagă viaţa cea vremelnică, ci fiecare dorea cu osârdie a muri pentru Hristos, Dătătorul de viaţă. Iar sfântul episcop îi întărea pe dânşii, ca să nu se teamă de moarte, spunându-le multe din dumnezeieştile cuvinte ale Scripturii şi mângâindu-i cu nădejdea vieţii celei veşnice întru Împărăţia Cerului. Şi aşa i-au tăiat pe toţi. La sfârşit şi Sfântul Simeon, păstorul turmei celei cuvântătoare, trimiţându-şi turma sa înainte la Hristos, Începătorul păstorilor, şi-a plecat capul său sub sabie şi a trecut la Domnul.

Şi au fost tăiaţi şi amândoi preoţii prinşi împreună cu dânsul, Avdelae şi Anania, amândoi bătrâni. Dar pe când Anania se pleca sub sabie, a început a tremura de frică. Şi era acolo un oarecare boier, cu numele Fusic, care era mai-mare peste toate lucrurile de mână din casa împărătească. El era creştin tăinuit, dar văzând pe preotul Anania că se teme de tăiere, a strigat către dânsul: „Nu te teme, bătrânule! Închide-ţi ochii şi fii viteaz, că îndată vei vedea lumina cea dumnezeiască". Iar dacă a zis aceasta bărbatul acela, îndată s-a cunoscut că este creştin. Deci, l-au prins şi l-au dus la împărat, iar el fără de frică a zis înaintea împăratului că este creştin, şi de necurăţia persană se leapădă. Deci, umplându-se de mânie împăratul, a poruncit ca nu cu sabia, ci cu altă moarte mai cumplită să-l omoare şi tăindu-i grumajii pe dinapoi, i-a scos limba prin ceafă şi i-a tăiat-o. După aceea i-a jupuit pielea de pe tot trupul şi aşa a

omorât pe sfânt. În acelaşi ceas a prins şi pe o fiică a lui, fecioară, anume Askitreia şi, după o tirană chinuire, a ucis-o pentru Hristos.

Şi mulţi alţii au fost ucişi în acel timp, pentru mărturisirea numelui lui Hristos. Iar după ce a trecut un an, a fost ucis în Vinerea Mare Sfântul Azad, eunucul împărătesc cel preaiubit, şi împreună cu dânsul şi o mie de sfinţi mucenici, pe care, pe toţi punându-i împreună Biserica, îi numără o mie o sută şi cincizeci.

Iar istoricii Sozomon şi Nichifor povestesc în cărţile lor că au fost ucişi în acea vreme mulţime de creştini în ziua Patimilor lui Hristos şi la praznicul Paştilor. Pentru că atunci când a ieşit porunca păgânului împărat Savorie, ca toţi creştinii din pământul lui să se piardă, atunci credincioşii, bărbaţi şi femei, bătrâni şi tineri, singuri ieşind cu sârguinţă din casele lor, se dădeau pe dânşii cu osârdie la moarte şi mureau cu bucurie pentru Domnul lor. Iar după ce a fost ucis Sfântul Azad, a plâns după el împăratul, fiindcă îl iubea foarte mult, şi a poruncit să înceteze acele uciderii. Şi numai pe învăţătorii şi povăţuitorii creştini, pe preoţi şi pe episcopi, i-a încredinţat vrăjitorilor, ca să-i caute pentru muncire; iar pe restul poporului creştin a poruncit să-l cruţe. Iar noi, cinstind pomenirea sfinţilor mucenici celor număraţi şi celor fără de număr, slăvim pe Puitorul de nevoinţă şi Dătătorul de cununi Hristos Mântuitorul nostru, Cel împreună cu Tatăl şi cu Sfântul Duh, slăvit în veci. Amin.

TOT ÎN ACEASTĂ ZI, CUVIOSUL ACACHIE, EPISCOPUL MELITINEI[1]

Melitina, cetatea Armeniei, a crescut pe acest plăcut al lui Dumnezeu, Acachie, născut din părinţi binecredincioşi şi temători de Dumnezeu, care, fiind neroditori, prin rugăciuni şi prin post au cerut de la Dumnezeu pe acest rod binecuvântat. Apoi, crescându-l în învăţătura cărţii, l-au dus la episcopul cetăţii aceleia şi l-au dat la slujba lui Dumnezeu, pentru că astfel se făgăduiseră, când au cerut de la Dumnezeu acest rod.

Şi era atunci episcop al cetăţii Melitinei fericitul Otrie acela, care la al doilea Sinod din toată lumea al Sfinţilor Părinţi – care a fost împotriva lui Macedonie, luptătorul contra Sfântului Duh, pe

[1] Altul decât Sfântul Acachie menţionat în 31 martie.

vremea împărăţiei Marelui Teodosie –, fiind unul din cei o sută cincizeci de Sfinţi Părinţi, bine s-a nevoit pentru dreapta credinţă, împreună cu Sfântul Grigorie Teologul şi cu ceilalţi râvnitori şi apărători ai dreptei credinţe, stând tare şi luptând împotriva eresului. Unui bărbat ca acesta, de Dumnezeu insuflat, Sfântului Otrie, i s-a încredinţat de către părinţi fericitul copil Acachie. Iar Sfântul Otrie episcopul, văzând mai înainte darul lui Dumnezeu ce era în pruncul acela, l-a făcut cleric bisericesc. Şi mergea Acachie din putere în putere, sporind în fapte bune şi în bisericeştile osteneli întinzându-se, iar cu anii, cu înţelegerea şi cu viaţa cea plăcută lui Dumnezeu, venind întru desăvârşire şi sfinţenie, s-a făcut şi altora spre folos şi învăţătură. La dânsul venind şi Eftimie cel Mare, în anii copilăriei, a învăţat carte, precum de aceasta se pomeneşte în viaţa lui Eftimie. Şi nu numai copiilor, ci şi bătrânilor a fost învăţător Fericitul Acachie, cu cuvântul şi cu chipul îmbunătăţitei sale vieţi, după ce acum şi la treapta preoţiei se suise şi i se încredinţase grija pentru mântuirea sufletelor omeneşti.

Şi fiind vas ales al Sfântului Duh, s-a învrednicit de arhiereasca cinste în a sa vreme, ca unul ce era vrednic. Pentru că după ce Sfântul Otrie, episcopul Melitinei, s-a dus către Domnul din viaţa aceasta, în locul aceluia Fericitul Acachie alegându-se de toţi cu un glas şi la scaunul acela ridicându-se după rânduială, a fost pus ca o făclie luminoasă într-un sfeşnic de aur, ca toată lumea să o lumineze. Şi atât a plăcut lui Dumnezeu arhiereul acesta, şi s-a făcut mare cu sfinţenia, încât s-a învrednicit şi de darul facerii de minuni. Deci se cade ca din multele lui minuni, să punem înainte aici pe unele din ele:

Într-un an fiind secetă mare, foametea ameninţând şi mâhnirea poporului înmulţindu-se, s-a dus arhiereul lui Dumnezeu împreună cu poporul cel flămând la biserica Sfântului Marelui Mucenic Eustatie, care era afară din cetate, rugând pe pătimitorul lui Hristos, ca să-i ajute în rugăciunile lor şi împreună să ceară de la Dumnezeu ploaie pământului celui uscat. Şi făcând jertfelnic şi prestol dumnezeiesc afară de biserică, la un loc frumos în câmp, fără de acoperământ, şi poruncind cele cu cale, a început jertfa cea fără de sânge a o săvârşi, ridicându-şi ochii cei plini de lacrimi spre cer. Şi n-a amestecat în sfântul pahar apă în vin, precum este obiceiul a amesteca, ci înălţându-şi mintea la Dumnezeu, cu dinadinsul se ruga ca El Singur de sus cu apă de ploaie să amestece paharul şi brazdele pământului cele uscate să le adape. Şi atât a fost de tare şi de puternică la Domnul rugăciunea lui, încât îndată s-a vărsat ploaie

mare şi nu numai paharul a amestecat, ci şi pământul a adăpat din destul. Şi s-a schimbat în bucurie mâhnirea tuturor popoarelor ce erau acolo, care se veseleau şi mulţumeau lui Dumnezeu. Şi a fost în acel an îmbelşugare preaîndestulată cu rugăciunile plăcutului lui Dumnezeu Acachie.

Un râu oarecare din acele părţi surpându-şi de multe ori malurile sale, îneca satele învecinate; iar odată atât s-a umplut, încât şi casele cele mari, care erau aproape, cu totul le-a înecat, iar pe altele le dărâma şi din ceas în ceas mai mult ameninţa cu înecarea mai multor locuinţe. Iar arhiereul lui Dumnezeu, Acachie, văzând necazul cel mare al poporului său din pricina potopului aceluia, s-a dus la râul acela şi făcând rugăciune către Dumnezeu, a pus o piatră nu departe de mal şi a poruncit râului să nu treacă de hotarul cel pus de dânsul. Şi îndată s-a împreunat apa în malurile sale şi se vedea că îşi făcea curgerea mai sus decât pământul, din cauza apei multe, iar din maluri nu se revărsa mai departe, fără numai până la piatra aceea, cu care arhiereul a încuiat râul acela în ale sale hotare.

A fost un loc oarecare elinesc, depărtat de la cetatea de acolo ca de optsprezece stadii, care se numea Miasini, foarte frumos potrivit şi desfătat, având de amândouă părţile câmp larg, care se despărţea între două dealuri; iar prin mijloc curgea un râu repede şi curat spre răsărit, care se numea Azoros sau Azur. Şi era şesul acela înconjurat cu bălţi. Şi era acolo la un loc deosebit ales şi preafrumos, o capişte idolească şi sad de pomi bine roditori împrejur, care se adăpau cu apa iezerului Azurului, însă se întinau cu diavoleştile urâciuni, pentru că adunându-se acolo elinii cei ce se ţineau de închinarea de idoli cea veche, îşi săvârşeau necuratele lor jertfe. Iar râvnitorul lui Hristos, Sfântul Acachie, a voit să curăţească acel loc şi să-l sfinţească spre lauda adevăratului Dumnezeu. Şi multe osteneli a suferit, de vreme ce slujitorii de idoli se împotriveau foarte mult aceluia, nelăsându-şi locul lor de jertfit idolilor.

Iar după ce sfântul a început a zidi acolo o biserică în numele Preasfintei Născătoare de Dumnezeu, atunci oamenii aceia răi îi făceau noaptea supărare; pentru că cele ce ziua zideau credincioşii, pe acelea noaptea le dărâmau păgânii închinători la idoli. Dar înarmându-se cu rugăciunea asupra lor, arhiereul lui Hristos, Acachie, a biruit puterea potrivnicilor, deoarece, cu ajutorul lui Dumnezeu, a dărâmat capiştea idolească şi a săvârşit Biserica Maicii lui Dumnezeu şi a sfinţit-o, făcând locul acela, care mai înainte era locaş al diavolilor, locuinţă sfinţilor îngeri. Şi a zidit o mănăstire lângă Biserica Preasfintei Născătoare de Dumnezeu, pentru monahii cei

îmbunătăţiţi. Şi unde se făceau jertfele sângeroase ale diavolului, acolo se aducea jertfă curată şi fără de sânge lui Dumnezeu şi măririle şi rugăciunile de toate zilele. Şi se săvârşeau minuni, cu darul Preacuratei Maicii lui Dumnezeu şi cu rugăciunile făcătorului de minuni Acachie, pe care văzându-le elinii, îşi părăseau păgânătatea şi veneau la Hristos Dumnezeu.

Deci să pomenim o minune preaslăvită, care s-a făcut acolo. Odată, pe când arhiereul lui Dumnezeu săvârşea dumnezeiasca slujbă în altar, vârful bisericii nefiind bine întemeiat, s-a plecat să cadă înăuntrul bisericii. Şi începând chiar a cădea, poporul cu mare teamă a fugit afară, însă arhiereul a strigat: *Domnul este apărătorul vieţii mele, de cine mă voi înfricoşa?* Şi îndată s-a ţinut vârful bisericii şi stătea spânzurat în văzduh, sprijinindu-se de rugăciunea sfântului ca de un stâlp tare, până ce arhiereul a săvârşit slujba şi a ieşit afară cu clerul său; iar după ce a ieşit, a căzut vârful la pământ cu mare zgomot, nevătămând pe nimeni.

Într-altă biserică oarecare, la un loc ce se numea Samurie, pe când acest bun păstor dădea hrană duhovnicească la turma sa cea cuvântătoare, adică propovăduia cuvântul lui Dumnezeu, vorbind către popor, o mulţime de rândunele care erau acolo, cu cântarea lor cea glăsuitoare făceau împiedicare glasului lui cel lin, asurzind urechile ascultătorilor, încât nu se auzeau bine cuvintele ce ieşeau din gura cea de Dumnezeu glăsuitoare a arhiereului.

Atunci învăţătorul, încetând puţin din vorbirea cea către popor, şi-a întors cuvântul spre rândunele şi le-a poruncit în numele Ziditorului celui de obşte al tuturor, ca să tacă din strigarea lor. Şi îndată au tăcut rândunelele, fiind legate cu amuţire; şi nu numai au tăcut, ci au şi zburat mai departe, lăsându-şi cuiburile. Şi din acea vreme nu se mai încuibau acolo şi chiar dacă una din rândunele zbura din întâmplare pe la biserica aceea, nu putea să-şi dea acolo firescul său glas, ci ca o mută zbura; şi îndată se ducea de acolo, ca şi cum era gonită de cineva.

Casa în care vieţuia acest făcător de minuni mai înainte de luarea cinstei episcopiei era înaintea cetăţii. Iar după ce a luat scaunul arhieresc, a făcut casa sa bolniţă de odihnă săracilor şi bolnavilor şi adeseori mergea la dânşii, îi cerceta, le dădea cele de trebuinţă şi el însuşi slujea bolnavilor. Odată, pe vremea secerişului, mergând la bolnavi, îi întreba de ce sunt lipsiţi, sau dacă nu le ajung cele de trebuinţă. Iar ei spuneau că sunt îndestulaţi cu de toate, decât numai de una au necaz, că îi supără mulţime de muşte, căzând pe rănile şi bubele lor şi cu durere le pişcă trupurile. Iar sfântul

rugându-se lui Dumnezeu, a izgonit muştele cu rugăciunea şi a pus hotar să nu fie acolo muşte niciodată. Şi a fost aceasta până la sfârşitul plăcutului lui Dumnezeu, pentru că de la acea vreme în toţi anii, nici o muscă nu s-a mai văzut cândva în casa aceea.

Nişte minuni ca acestea a făcut acest minunat bărbat, cu darul lui Dumnezeu. Pe nişte broaşte, care orăcăiau asurzitor într-un lac, le-a certat, poruncindu-le să tacă. Iar după câtăva vreme miluindu-le, le-a dezlegat de amuţire, însă nu cu totul, pentru că le-a lăsat să-şi dea glasurile cu alinare, iar nu cu mare glas ca mai înainte.

Într-un loc fără de apă a scos izvor de ape vii dintr-o piatră uscată şi pe cei însetaţi i-a adăpat. Şi cu mai multe alte faceri de minuni a uimit lumea făcătorul de minuni cel ales. Iar la Sinodul al treilea din toată lumea, cel din Efes, care s-a ţinut pe vremea împărăţiei lui Teodosie cel Tânăr, împreună cu Sfântul Chiril, patriarhul Alexandriei, şi împreună cu ceilalţi Sfinţi Părinţi, a biruit pe rău credinciosul Nestorie, patriarhul Constantinopolului, pe hulitorul Preacuratei Fecioare Născătoare de Dumnezeu, şi l-a dat anatemei. Şi era lăudat şi iubit de toţi Sfinţii Părinţi, iar de dreptcredinciosul împărat era mult cinstit. Şi păscând biserica lui Hristos din destul şi făcând multe minuni, s-a dus către Domnul şi a fost aşezat lângă mormântul Sfântului Mucenic Polieuct, cu care acum în ceata sfinţilor slăveşte pe Tatăl, pe Fiul şi pe Sfântul Duh, pe Unul Dumnezeu Cel slăvit de toată făptura în veci. Amin.

TOT ÎN ACEASTĂ ZI, SFÂNTUL AGAPIT, PAPĂ AL ROMEI

Acest între sfinţi părintele nostru Agapit a trăit pe vremea împărăţiei lui Justinian, crescut fiind prin sihăstrie şi virtute şi învrednicit de cinstea preoţiei. Purcezând să meargă la Constantinopol, ca să se întâlnească cu împăratul Justinian, îndată pe cale a dat dovadă de virtutea sa şi de îndrăzneală către Dumnezeu, căci ajungând în Grecia, văzând un om cuprins de două neputinţe, căci nici nu putea vorbi, nici nu putea umbla, apucându-l de mână, l-a făcut cu picioare noi, şi băgându-i în gură sfântă părticică din stăpânescul Trup, l-a arătat binegrăitor. Dar şi după ce a ajuns la Poarta de Aur, punând mâna pe un orb ce s-a apropiat de el, i-a dăruit puterea vederii.

Drept aceea, după vrednicia virtuţii sale, fiind primit de cei în dregătorii şi de senat şi de însuşi împăratul şi de toată cetatea, şi izgonind din scaunul Constantinopolului pe Antim, episcopul Trapezuntei, care rău trecuse la acel scaun, ca cel ce cugeta ale lui Eutihie şi ale lui Sever, l-a dat pe el anatemei şi a hirotonit pe preacucernicul preot Mina, al preasfintei Bisericii celei mari, încuviinţat cu viaţa şi cu cuvântul şi având drepte cugetările credinţei. Pe acesta aşezându-l în scaunul patriarhicesc, după câtva timp s-a mutat la Domnul.

TOT ÎN ACEASTĂ ZI, CUVIOSUL ZOSIMA, EGUMENUL SOLOVEŢULUI

După un an de la moartea Cuviosului Savatie[2], vrând Dumnezeu să ridice şi să preamărească locul în care plăcutul Lui s-a ostenit mulţi ani în insula Soloveţului şi să înalţe în pustia aceea locaş preaslăvit şi mare, pentru mulţime de monahi, a aflat pentru acel lucru un bărbat după inima Sa, asemenea celui dintâi – iubitor de pustie şi nevoitor –, pe Cuviosul Părinte Zosima, de care ne este cuvântul. Şi era cuviosul din stăpânirea marelui Novgorod, din satul cel mare ce se numea Tolvuia, de la lacul Onega. Părinţii lui se numeau Gavriil şi Varvara, erau de credinţă creştină şi petreceau în dreapta credinţă, în care s-a născut şi a crescut şi copilul, căci a fost dat la învăţătura cărţii şi povăţuit în bunul obicei, fiind smerit şi blând şi ruşinându-se de obiceiurile tinereşti. Şi crescând cu trupul şi cu duhul, se străduia ca din dumnezeieştile cărţi să-şi câştige mărgăritarul înţelegerii. Şi, câştigându-l, înţelegea cele plăcute lui Dumnezeu şi cunoştea bogăţia bunătăţii Lui. Şi a iubit copilul cel înţelept fecioria şi s-a lepădat de nuntă cu hotărâre tare, fugind de cei ce voiau să-l împiedice de la plăcerea de Dumnezeu şi ascultând pe apostolul care zice: *Cel neînsurat se îngrijeşte cum să placă Domnului; iar cel însurat se îngrijeşte de cele ale lumii, cum să placă femeii*. Deci, ca să placă lui Dumnezeu, s-a lepădat de plăcerile trupeşti şi a supus înfrânării dulceţile fireşti.

Şi fiind silit de părinţii săi spre nuntă, s-a mâhnit şi ieşind din casa părintească, s-a lepădat de lume şi a luat îmbrăcăminte şi viaţă

---

[2] Vezi viaţa lui la 27 septembrie, în *Vieţile Sfinţilor pe luna Septembrie*, ed. a II-a, 1998.

monahicească. Apoi s-a sălăşluit la un loc liniştit, aproape de casă, ca un sihastru, îndeletnicindu-se cu rugăciuni, cu post şi alte osteneli cuviincioase unei vieţi ca aceasta, începând a sluji Domnului. Şi dorea să aibă povăţuitor, pentru că el nu se mulţumea să se înveţe viaţa cea îmbunătăţită şi monahiceştile nevoinţe din citirea cărţilor, ci avea trebuinţă de un povăţuitor iscusit, care să poată a-i arăta cu însuşi lucrul, ceea ce se cuvine tânărului celui osârdnic să deprindă la fapta bună. Pe lângă aceasta şi vieţuirea aproape de ai săi o socotea piedică, gândind să se depărteze cu totul de cele lumeşti şi să se ducă în locuri pustii, potrivite pentru petrecerea monahicească, pentru că focul dumnezeieştii iubiri se aprinsese în inima lui şi spre desăvârşirea duhovnicească îl îndemna.

Şi încă dorea să zidească o mănăstire undeva, nu numai pentru dânsul, ci şi pentru alţii care ar voi să se facă monahi, şi se ruga lui Dumnezeu să-i arate un loc şi o înlesnire pentru cele plănuite. Şi, după rânduiala lui Dumnezeu, a aflat pe monahul Gherman, bărbat îmbunătăţit, care mai înainte a vieţuit cu Cuviosul Savatie în insula Soloveţului. Acela a povestit fericitului Zosima cu de-amănuntul toate cele despre Cuviosul Savatie şi i-a spus şi despre insula aceea, cum că este depărtată de locaşurile mireneşti, dar potrivită pentru sălăşluirea monahilor, având păduri, dumbrăvi şi lacuri îndestulate de peşte. Iar Fericitul Zosima, auzind acestea de la bătrânul Gherman, s-a bucurat cu duhul şi a dorit să fie vieţuitor al insulei aceleia şi moştenitor al Cuviosului Savatie, rugând cu dinadinsul pe Gherman să-l ducă la insula aceea şi să-l povăţuiască la viaţa pustnicească. În acel timp, părinţii lui Zosima dându-şi firească datorie a morţii, el i-a îngropat şi averile lor împărţindu-le, îndată a plecat împreună cu Gherman spre insula Soloveţului şi, cu ajutorul Domnului, plutind fără primejdie, au ajuns acolo. Şi găsind locul unde corăbierii au odihnă şi alinare de înviforări, aproape de lacul ce avea apă dulce, s-au adăpostit acolo. Puţin mai departe de mal şi-au pus coliba lor, apoi într-însa au făcut priveghere toată noaptea, cântând psalmii lui David şi rugându-se lui Hristos Dumnezeu şi Preacuratei Fecioare Născătoare de Dumnezeu, ca să trimită ajutor de sus, spre începerea sălăşluirii lor în acea insulă a mării.

Şi fiind vremea Utreniei, a ieşit Cuviosul Zosima din colibă şi a văzut o rază de lumină, strălucindu-l pe el şi pe tot locul acela. Şi s-a spăimântat foarte mult cuviosul, văzând acea strălucire de lumină neobişnuită şi ridicându-şi ochii spre răsărit, a văzut o biserică în văzduh, arătându-se lui mare şi frumoasă. Dar deoarece nu se obişnuise cu nişte descoperiri ca acestea, nu cuteza să privească

mult la acea biserică şi îndată s-a întors în colibă. Iar Gherman, văzându-l schimbat la faţă, a înţeles că a văzut ceva nou şi l-a întrebat, zicându-i: „Pentru ce, o, iubitule, te-ai schimbat aşa la faţă? De ce te-ai înfricoşat? Ai văzut oare ceva nou şi neobişnuit?" Şi Cuviosul Zosima i-a spus cum a văzut strălucirea cea negrăită de sus, luminarea locului şi o biserică necunoscută în văzduh. Deci Gherman, socotind în minte puterea acelei vedenii, şi-a adus aminte de izgonirea mirenilor din insula aceea, care a fost în vremea Părintelui Savatie, şi de proorocia vieţii celei monahiceşti şi a grăit către Zosima: „Să nu te spăimântezi, o, iubite, ci să iei aminte, pentru că prin tine, precum socotesc, Domnul voieşte să adune aici mulţime de monahi".

Apoi i-a spus lui despre cele ce se întâmplaseră femeii pescarului, care din zavistia oamenilor venise acolo din Corila, împreună cu bărbatul său, ca să stăpânească insula aceea. Apoi i-a spus cum au bătut-o doi tineri luminoşi, făcându-i mulţime de răni şi zicându-i: „Nu aveţi loc în insula aceasta; plecaţi de aici, că spre sălăşluirea monahilor a pregătit Domnul locul acesta". Iar robul lui Dumnezeu, Zosima, s-a umplut de mare bucurie duhovnicească din acele cuvinte ale stareţului său Gherman şi s-a pornit spre mai mare râvnă la zidirea mănăstirii în acel loc. Astfel s-au rugat amândoi la Dumnezeu, ca să le fie ajutător la lucrul lor şi ceea ce au început să aducă la îndeplinire. Şi aşa, apucându-se de osteneală, au început lucrul, tăind lemne de zidire, şi au făcut chilii, au îngrădit ogradă şi se străduiau cu îndoită osteneală trupească şi duhovnicească; cu trupul ostenindu-se la zidirea mănăstirii, iar cu duhul luptând împotriva diavolilor, înarmându-se cu rugăciunea şi cu postul. Iar hrană aveau din sudoarea feţei lor, lucrând pământul cu sapa şi semănând seminţe. Şi Dumnezeu întărea pe robii Săi, privind de sus spre dânşii cu milostivire şi ajutându-i în toate lucrările lor.

Trecând câtăva vreme, fericitul Gherman a trebuit să se ducă în partea cealaltă de mare pentru o nevoie, unde zăbovind câteva zile, când a voit să se întoarcă în insulă, n-a putut pentru că, fiind toamnă, timpul începuse a se răci, erau zăpezi şi vifore mari, marea se învăluia cu valuri neîmblânzite, gheaţa plutea pe mare şi nici un fel de corabie nu putea să înoate pe luciul acela, spre insula Soloveţului. De aceea stareţul Gherman a iernat pe malul acela până în primăvară, iar fericitul Zosima a rămas singur în insulă. Deci, întâi se mâhnea cu cugetul pentru stareţul Gherman, apoi şi-a aruncat grija spre Dumnezeu, grăind ca David: *Spre Tine sunt aruncat din pântecele maicii mele, Dumnezeul meu eşti Tu, nu Te*

depărta de la mine. Şi iarăşi: *Întru Tine m-am întărit din pântecele maicii mele, Tu eşti acoperitorul meu*. Şi a început a se nevoi mai mult, adăugând osteneli peste osteneli, petrecând în neîncetată rugăciune şi postire.

Iar diavolii, neputând să vadă o viaţă îmbunătăţită ca aceea a lui, nici suferind să fie batjocoriţi de dânsul, au ridicat asupra lui multe uneltiri. Uneori îl aruncau în trândăvie, alteori îi năluceau diferite spaime, făcându-i oarecare necazuri, ca să înfricoşeze pe ostaşul lui Hristos cel neînfricat şi să clatine pe cel neclătinat. Uneori se închipuiau în fiare sălbatice şi în şerpi, se repezeau asupra lui cu asprime, în mulţimea puterii lor, ca şi cum ar fi vrut să-l rupă şi să-l înghită.

Dar robul lui Dumnezeu se împotrivea lor cu semnul Crucii şi cu rugăciunea şi îi batjocorea, zicându-le: „O, neputincioasă putere a vrăjmaşului! De aţi luat asupra mea putere de la Dumnezeu, apoi faceţi ceea ce voiţi; iar de nu, de ce vă osteniţi în deşert?" Şi cânta din psalmii lui David: *Umblând m-au înconjurat şi în numele Domnului i-am înfrânt pe ei*. Şi iarăşi: *Să învie Dumnezeu şi să se risipească vrăjmaşii Lui*. Şi adăuga rugăciunea către Dumnezeu, grăind cu umilinţă: „Dumnezeule veşnic, Împărate Cel fără de început, Făcătorule şi Stăpâne, Tu eşti Împăratul celor ce împărăţesc şi Domnul celor ce domnesc; Tu eşti Mântuitorul sufletelor şi Izbăvitorul celor ce cred în Tine; Tu eşti nădejdea celor ce se ostenesc şi aşteptarea celor ce sunt departe pe mare; Tu eşti povăţuitorul robilor Tăi, Tu eşti iubitorul a tot binele, Tu eşti Mângâietorul celor ce plâng, Tu eşti bucuria sfinţilor, Tu eşti viaţa cea veşnică, lumina cea neapusă şi izvorul sfinţeniei; Tu eşti slava lui Dumnezeu Tatăl şi împlinirea Sfântului Duh; Tu eşti Cel ce şezi de-a dreapta Tatălui şi stăpâneşti în veci. Deci, pe Tine Te rog eu, robul Tău, căzând cu smerenie la Tine, ascultă-mi rugăciunea mea în ceasul acesta, Preasfinte Împărate şi Preabunule Doamne, să nu-ţi întorci faţa de la rugăciunea mea, ci mă izbăveşte din gura pierzătorului balaur, care cască gura asupra mea şi vrea să mă înghită. Păzeşte-mă de amăgirea diavolească, ca prin puterea sfinţilor Tăi îngeri, îngrădindu-mă şi apărându-mă, să scap din dinţii lui şi să câştig mântuire de la Tine Stăpâne al meu, în Care cred şi spre Care nădăjduiesc şi Te slăvesc împreună cu Tatăl şi cu Sfântul Duh în veci". Astfel rugându-se cuviosul, izgonea de la el năvălirile vrăjmaşului şi diavolii se risipeau de semnul Crucii şi de rugăciunea lui, ca praful de vânt; iar el rămânea fără vătămare cântând şi lăudând pe Dumnezeu.

S-a mai întâmplat încă sfântului şi altă ispitire în aceeaşi vreme. Fiind iarnă mare, se sfârşea hrana ce era adunată din vară şi se îndoia Zosima cu gândul, neştiind cu ce se va hrăni până vara; pentru că îi făceau necaz vrăjmaşii cei nevăzuţi, de foametea ce îl aştepta şi îl înfricoşau cu moartea cea fără de vreme. Iar cuviosul socotind în sine, şi-a adus aminte de ceea ce a zis Domnul în Evanghelie: *Să nu vă îngrijiţi ce veţi mânca, să nu vă îngrijiţi de ziua de mâine, ci să căutaţi mai întâi Împărăţia lui Dumnezeu şi dreptatea Lui şi acestea toate vi se vor adăuga; pentru că ştie Tatăl vostru Cel ceresc de ce aveţi trebuinţă*. Deci, toată grija punând-o spre Dumnezeu, Purtătorul de grijă a toate, Zosima se mângâia cu cuvintele Psalmistului: *Aruncă spre Domnul grija ta şi El te va hrăni*.

Astfel mângâindu-se el, izgonea îndoiala ce i se aducea de la vrăjmaşul. Iar Dumnezeu, nelăsând pe plăcutul Său cel ce nădăjduia spre Dânsul, a trimis la el doi bărbaţi necunoscuţi, având o coşniţă cu ei – precum este obiceiul oamenilor, care vieţuiesc pe lângă mare, de a avea sarcini în călătoriile cele de iarnă – plină de pâine, făină şi unt, şi au dat-o cuviosului, zicându-i: „Părinte, de voieşti, poţi să iei din sarcina aceasta să mănânci, iar noi vom veni la tine, când ne va porunci Domnul". Zicându-i aceasta, s-au dus îndată şi cuviosul nu s-a grăbit să-i întrebe de unde sunt, iar ei n-au mai adaos a se arăta sfântului. Apoi multă vreme fericitul Zosima aşteptând pe bărbaţii aceia, după ce a văzut că nu se mai întorc, a cunoscut că aceea este o cercetare dumnezeiască; şi mulţumea Domnului pentru milostiva Lui purtare de grijă pentru dânsul şi pentru darul cel nespus.

După aceasta trecând iarna, stareţul Gherman a venit, aducând cu sine pe un om din mireni, anume Marcu, cu meşteşugul pescar, şi cu hrană destulă pentru multă vreme, încă şi mreji pentru vânatul peştelui. Şi nu după multă vreme, Marcu a primit rânduiala monahicească, apoi şi mulţi alţii, dorind mântuirea lor, au început a veni la ei şi a vieţui împreună, zidindu-şi chilii şi câştigându-şi hrana lor prin osteneala mâinilor. Deci, sârguindu-se Cuviosul Zosima, a zidit o biserică mică în numele Domnului nostru Iisus Hristos, spre pomenirea Schimbării Lui la Faţă, celei cu dumnezeiască cuviinţă, în acel loc unde i s-a făcut vedenia Bisericii, ce s-a arătat cu strălucire de lumină negrăită; apoi a făcut lângă biserică şi o trapeză mică şi a început viaţa de obşte. Şi a trimis pe unul din fraţi la marea cetate Novgorod, la arhiereul Iona, să ceară binecuvântare pentru sfinţirea bisericii şi să le dea egumen mănăstirii lor celei

pustniceşti. Iar arhiereul le-a trimis degrabă binecuvântare şi pe un ieromonah Pavel, ca să le fie egumen. Şi s-a bucurat Cuviosul Zosima, ca şi fericitul Gherman şi toţi fraţii, de binecuvântarea arhierească şi de egumen. După aceea au sfinţit biserica şi mănăstirea spre slava lui Dumnezeu şi astfel s-a început preacinstitul şi preamăritul locaş al Soloveţului. Însă nu după multă vreme egumenul Pavel, nesuferind osteneala pustiei, s-a întors în cetate. După el a fost alt egumen, anume Teodosie, dar şi acela s-a dus, şi s-au sfătuit fraţii cu cuviosul, ca să nu-şi ia egumen din alte mănăstiri, ci să-şi aleagă din cei ce sunt între dânşii.

Apoi şi un alt sfat au adăugat fraţii, ca pe însuşi Cuviosul Zosima să-l silească la proiestoşie, care lucru l-au şi făcut. Pentru că mergând înainte unul din fraţi la marele Novgorod, a rugat pe arhiereu, ca prin scrisoare să cheme pe părintele lor şi să-l hirotonească preot şi egumen, chiar nevrând. Şi a făcut aşa arhiereul, trimiţând o scrisoare cuviosului, prin care l-a chemat la sine şi l-a silit să primească preoţia şi egumenia şi dându-i pentru cale destule, l-a liberat cu cinste. Asemenea şi mulţi din cetăţeni au dat multe cuviosului, pentru trebuinţa mănăstirească: vase şi veşminte, argint şi pâine îndestulată. Şi a venit cuviosul în locaşul său strălucind cu cinstea preoţiei şi cu dregătoria egumeniei şi a fost întâmpinat cu cinste, toţi veselindu-se de părintele lor. Iar când cuviosul a început a sluji cea dintâi Sfântă Liturghie în locaşul său, s-a făcut asupra lui o dumnezeiască minune, de toţi văzută; pentru că faţa lui s-a luminat cu darul Sfântului Duh ca o faţă de înger şi s-a umplut biserica de o bună mireasmă mare, care era încredinţată mărturie a vrédniciei lui, căci cu vrednicie a luat cinstea preoţiei. Şi toţi s-au bucurat mult de un păstor ca acesta al lor, plin de darul lui Dumnezeu, şi au preamărit pe Hristos.

Şi erau acolo atunci nişte neguţători şi cuviosul le-a dat prescura de la slujirea Liturghiei sale; iar ei, prin nebăgare de seamă, au pierdut-o. Şi a văzut un frate, pe nume Macarie, un câine stând deasupra ei şi muşcând-o cu gura şi arzându-se de foc. Şi apropiindu-se, nimic n-a aflat, decât numai prescura aceea; şi aducând-o la Cuviosul Zosima, i-a spus ce văzuse şi se minunau cei ce au auzit. După aceasta Cuviosul Zosima, văzând că din zi în zi se înmulţesc fraţii, încât acum nu mai încăpea biserica pe cei ce se adunau la obişnuita cântare, s-a sârguit să zidească o biserică mai mare, ca să poată toţi să încapă la sobornicească pravilă a bisericii; apoi a făcut şi chilii multe şi a lărgit mănăstirea.

Iar după câţiva ani şi-a adus aminte de Cuviosul Savatie, care s-a nevoit mult în ostenelile monahiceşti în acea insulă, şi i-a fost jale de el, căci cinstitele lui moaşte se odihneau aiurea, unde a răposat, lângă râul Viga, şi nu în acel loc unde a petrecut mulţi ani de viaţă pustnicească. Deci s-a sfătuit cu fraţii să aducă moaştele Cuviosului Savatie de la Viga la dânşii. Şi el încă sfătuindu-se despre aceasta, i-a venit o scrisoare din locaşul Preacuratei Născătoare de Dumnezeu, de la Iezerul Alb, adusă de un monah al mănăstirii Cuviosului Chiril şi trimisă de egumen şi de fraţi la Cuviosul Zosima. În ea era scris astfel:

„Dar şi milă de la Dumnezeu Tatăl şi de la Domnul nostru Iisus Hristos, iubitule întru Hristos, duhovnicescule povăţuitor, de Dumnezeu iubite egumene Zosima; cu toţi fraţii întru Hristos să te bucuri! Am auzit de la cei ce vin din părţile voastre la noi, despre ostrovul Soloveţului, că, pentru greutatea mării, era nelocuit de oameni mulţi ani, aproape de când a început a străluci soarele pe cer. Iar acum auzim că în ostrovul acela, cu dumnezeiasca voire şi cu mijlocirea Preacuratei Născătoare de Dumnezeu şi cu sârguinţa pentru Domnul a iubirii voastre de osteneală, s-a făcut vieţuire monahilor şi s-a făcut Mănăstirea cinstitei Schimbări la Faţă a Domnului Dumnezeu şi Mântuitorului nostru Iisus Hristos; unde s-au adunat mulţime de fraţi şi toate s-au rânduit cu rugăciunile Preacuratei Maicii lui Dumnezeu. Însă numai de un bine vă lipsiţi, că anume Cuviosul Savatie este uitat de voi, el care mai înainte de a voastră iubire de osteneală a vieţuit în acel loc după Dumnezeu şi şi-a sfârşit viaţa sa în postiri şi în osteneli. El în cuvioasele sale fapte era desăvârşit, ca şi cuvioşii părinţi cei de demult; şi astfel el, cu tot sufletul iubind pe Hristos, s-a lepădat de lume şi a câştigat fericitul sfârşit, bucurându-se. Pentru că unii din fraţii din mănăstirea noastră, care au fost la Novgorod, au auzit povestirea unui bărbat iubitor de Dumnezeu, anume Ioan, care făcea negoţ; cum acesta călătorind pe mare, a fost la râul Viga, unde s-a învrednicit a vedea viu pe Cuviosul Savatie şi a auzit de la dânsul învăţătură duhovnicească. Apoi mutându-se acela cu sufletul la Dumnezeu, a îngropat cinstitul trup al lui, cântându-i cele de deasupra gropii împreună cu egumenul Natanail.

Şi a spus acel Ioan fraţilor noştri, cum s-a făcut pe mare o minune şi cum pe Teodor, fratele lui, de furtună şi de înecare l-a păzit Dumnezeu, cu rugăciunile Cuviosului Savatie. Şi, precum am auzit, s-au făcut semne şi minuni la mormântul lui, pentru că a plăcut lui Dumnezeu, şi noi suntem martori ai vieţii lui îmbunătăţite.

Căci acest fericit părinte a vieţuit mulţi ani cu noi, în casa Preacuratei Născătoare de Dumnezeu, în mănăstirea lui Chiril. Pentru aceasta scriem acum sfinţiei voastre, dându-vă sfat duhovnicesc, să nu vă lipsiţi de un dar ca acesta, ci să aduceţi cât mai repede la voi, pe acest cuvios şi fericit Savatie, aşa încât unde s-a ostenit mulţi ani, acolo să fie puse şi cinstitele lui moaşte. Fiţi sănătoşi în Iisus Hristos, Viaţa cea veşnică şi vă rugaţi pentru noi ca nişte iubitori de Dumnezeu, ca să ne scape Domnul, cu rugăciunile Cuviosului Savatie, de toate răutăţile ce năvălesc asupra noastră".

O scrisoare ca aceasta luând-o şi citind-o fericitul Zosima, egumenul Soloveţului, s-a veselit cu duhul, şi cu toţi fraţii au grăit într-un glas: „Nu este aceasta de la oameni, ci de la Dumnezeu". Şi îndată, pregătind o corabie, s-a dus Cuviosul Zosima cu mulţime de fraţi în partea cealaltă, suflându-le vântul spre ajutor şi ajungând la casa de rugăciune, care era pe malul râului Viga, au săpat mormântul Cuviosului Savatie şi s-a umplut văzduhul de mireasmă plăcută. Iar când au descoperit racla, au văzut pe plăcutul lui Dumnezeu cu totul întreg, întru nimic vătămat şi cu hainele neatinse de stricăciune. Şi minunându-se, l-au dus în corabie cu cântări de psalmi. Apoi vântul suflând cu bună sporire, au călătorit bine şi au ajuns degrabă la locaşul lor, bucurându-se şi mulţumind lui Hristos de câştigarea acestei comori duhovniceşti, adică de moaştele Sfântului Savatie Cuviosul. Apoi le-au pus în pământ după altar, în biserica cinstitei Adormiri a Preasfintei Născătoare de Dumnezeu, şi, zidind bolniţă, au pus sfinte icoane. Şi câţi bolnavi alergau cu credinţă, câştigau tămăduiri de la mormântul Cuviosului Savatie, prin sfintele lui rugăciuni.

Iar Fericitul Zosima, mergând în toate nopţile în bolniţa aceea, se ruga şi făcea multe închinăciuni, până la cântarea Utreniei. Iar mai sus pomenitul negustor Ioan, care slujise odată îngropării Sfântului Savatie, având mare dragoste şi credinţă către dânsul, cu fratele său Teodor, cel izbăvit de la înec, au zugrăvit chipul Cuviosului Savatie şi, aducându-l în Mănăstirea Soloveţului, l-au dat egumenului Zosima cu multe lucruri trebuincioase locaşului. Iar egumenul, primind cu dragoste cinstitul chip al lui Savatie şi sărutându-l, l-a pus deasupra mormântului şi grăia către chipul cuviosului ca şi către un om viu: „O, robul lui Dumnezeu, deşi ţi-ai sfârşit vremelnica ta viaţă cu trupul, dar cu duhul să nu te depărtezi de la noi, ci să ne duci de mână la Hristos Dumnezeu, povăţuindu-ne să călătorim după poruncile Domnului, să ne purtăm crucea noastră şi să urmăm Stăpânului nostru. Tu, cuvioase, având îndrăzneală

către Hristos şi către Preacurata Maică a lui Dumnezeu, fii rugător şi mijlocitor pentru noi nevrednicii, cei ce vieţuim în acest sfânt locaş, al cărui începător tu eşti; fii apărător şi ajutător acestei cete de Dumnezeu adunate, ca vieţuind în locul acesta, păzindu-ne prin rugăciunile tale, să petrecem nevătămaţi de diavoli şi de oameni, slăvind pe Sfânta Treime, pe Tatăl, pe Fiul şi pe Sfântul Duh".

Înflorind locaşul Soloveţului, cu darul lui Dumnezeu, şi din zi în zi înmulţindu-se şi înfrumuseţându-se cu monahii cei îmbunătăţiţi şi cu alesele nevoinţe ale Cuviosului Zosima, diavolul, urâtorul binelui, se aprindea de zavistie şi neputând să facă ceva – deoarece era izgonit şi ruşinat de fericitul Zosima şi de ceilalţi buni nevoitori –, a îndemnat pe nişte oameni răi să facă supărare sfântului locaş, ca să necăjească pe începătorul lui şi pe fraţi. Deci, prin îndemnarea diavolească au început a veni în insula Soloveţului mulţi din locuitorii boiereşti şi din slujitorii dregătorilor şi moştenitorii pământului Corila, şi pescuiau peşte din lacuri; iar pentru trebuinţa mănăstirii nu lăsau să se vâneze nicidecum; zicând că ei sunt moştenitori şi stăpânitori ai insulei aceleia. Iar pe Cuviosul Zosima şi pe toţi monahii îi defăimau cu necinste şi cu cuvinte ocărâtoare, le făceau multe supărări, se lăudau că vor risipi mănăstirea şi pe monahi îi vor izgoni de acolo. Deci, a fost nevoit cuviosul să meargă la marele Novgorod, la arhiepiscopul Teofil, să ceară ajutor şi apărare şi luând pe unii din ucenicii săi, s-a dus. Şi ajungând la cetate şi închinându-se arhiepiscopului, i-a pus înainte rugămintea sa pentru locaşul cel tulburat de oamenii mireni.

Iar arhiepiscopul i-a grăit: „Eu, părinte, cu ajutorul lui Dumnezeu sunt gata să dau ajutor mănăstirii tale, dar mai întâi este trebuinţă să spui despre aceasta boierilor celor mai mari care stăpânesc cetatea şi după sfătuirea lor să vă dau ajutor". Deci Cuviosul Zosima s-a dus la boieri cu rugăminte şi umblând prin casele lor, cerea milă, ca să nu lase a se risipi mănăstirea lui şi locul cel sfinţit al lui Dumnezeu să nu-l dea în stăpânirea oamenilor mireni. Şi toţi boierii care stăpâneau cetatea au făgăduit să ajute mănăstirii lui. Apoi s-a dus şi la o jupânească văduvă, anume Marta, care era una din jupânesele cele mari ale cetăţii aceleia, voind s-o roage pentru locaşul său, deoarece sătenii şi robii ei se duceau adeseori la insula Soloveţului şi făceau multe necazuri mănăstirii.

Iar ea, auzind de la robi de venirea lui, a poruncit să izgonească pe sfânt cu necinste de la casa sa. Iar robul lui Dumnezeu a primit cu răbdare acea necinstită izgonire, iar către ucenicii săi a grăit: „Să ştiţi că vor veni zile, în care vieţuitorii acestei case nu vor

mai face urme cu paşii prin casa aceasta, şi se vor închide uşile acestei case şi nu se vor mai deschide şi curtea aceasta va rămâne pustie". Zicând aceasta, a tăcut şi s-au împlinit toate acelea la vremea lor, precum le-a proorocit cuviosul.

După aceasta arhiepiscopul chemând pe boieri la dânsul, le-a spus despre supărările ce se făceau de locuitori Fericitului Zosima şi locaşului lui, iar boierii toţi într-un glas au voit să ajute cuviosului. Şi au dăruit toată insula locaşului lui, i-au dat scrisoare pentru stăpânirea ei şi au pus pe scrisoare opt peceţi de plumb. Cea dintâi a arhiepiscopului, a doua a voievodului, a treia a polcovnicului, apoi cinci peceţi cu cinci margini ale cetăţii. Şi au dăruit pe cuvios cu multe din cele trebuitoare: cu vase bisericeşti, cu veşminte preoţeşti, cu aur şi cu argint pentru trebuinţa mănăstirii, cu mulţime de pâine şi au făgăduit ca de atunci înainte să ajute mănăstirea lui în toate. Auzind acestea toate jupâneasa Marta cea mai sus zisă şi înştiinţându-se încă şi de îmbunătăţita viaţă a Fericitului Zosima de la mulţi bărbaţi vrednici de credinţă, cum că este adevărat rob al lui Dumnezeu, s-a căit că a mâhnit pe cuvios şi, trimiţând rugăminte, l-a chemat la masă la dânsa. Iar el, fiind fără răutate, şi dând la ceilalţi chip de nerăutate, s-a dus la masa ei.

Şi intrând în casa ei, a binecuvântat pe jupâneasa, împreună cu fiii şi cu fiicele sale, şi l-a pus pe el la mijlocul ospăţului şi toţi mâncau, beau şi se veseleau. Iar cuviosul şezând cu smerenie şi cu blândeţe, tăcea, gustând puţină hrană după obiceiul său. Şi privind la cei ce şedeau, s-a mirat, şi plecând capul în jos nu zicea nimic, pentru că a văzut o minunată vedenie. Şi iarăşi privind, a doua şi a treia oară, a văzut aceeaşi vedenie. Căci vedea fără capete şase bărbaţi din cei mai mari care şedeau la ospăţul acela; şi se mira robul lui Dumnezeu de ceea ce vedea, cum acei oameni şed şi se ospătează, iar capete nu au. Şi înţelegând ceea ce era să fie, a clătinat cu capul, a suspinat şi a lăcrimat şi apoi n-a mai gustat nimic din cele ce se puneau la masă, deşi era silit cu poftiri.

Iar după masă, jupâneasa Marta, cerându-şi iertare de la cuviosul pentru mâhnirea făcută lui de către dânsa, a dat mănăstirii lui un sat, lângă râul Suma la liman. Şi ieşind cuviosul din casa ei, Daniil, ucenicul lui, având îndrăznire către dânsul, îl întreba cu osârdnică rugăminte pentru ce în vremea mesei privind de trei ori către cei ce şedeau, a clătinat cu capul şi, suspinând, a plâns şi n-a mai gustat nimic din bucatele cele puse înainte. Şi a grăit cuviosul ucenicului: „Fiule, ai îngreunat a cere, ca şi Elisei pe Ilie, însă nu voi ascunde judecăţile lui Dumnezeu cele negrăite, care au a se

împlini la vremea lor; dar să păzeşti taina aceasta, până ce va fi împlinirea dumnezeieştilor porunci. Eu am văzut şase bărbaţi, din cei mai mari boieri ai cetăţii, şezând la ospăţ fără capete şi, văzând aceea, m-am mirat mult cu spaimă şi nu puteam nici mâncare, nici băutură să duc la gura mea de vedenia cea de spaimă şi socotesc că acestor bărbaţi li se vor tăia capetele degrabă. Însă te fereşte, o fiule, ca să nu spui nimănui, despre ceea ce auzi de la mine".

După aceasta cuviosul s-a întors la locaşul său cu scrisoarea cea întăritoare şi cu multe dăruiri de la iubitorii de Dumnezeu. Şi trecând nu multă vreme, s-a făcut înştiinţare, că marele voievod Ioan Vasilievici, singur stăpânitor a toată Rusia, venind cu mare putere la marele Novgorod, a pedepsit cu moarte pe unii din boierii cetăţii, ca şi ceilalţi să aibă frică. În acel timp s-au tăiat capetele celor şase bărbaţi, pe care cuviosul i-a văzut şezând la masă fără capete, în casa jupânesei Marta. Încă şi jupâneasa Marta, din porunca marelui voievod, a fost trimisă cu fiii săi în surghiun în Novgorodul de jos, iar averea ei a fost jefuită şi a rămas casa ei pustie, după cuvântul Cuviosului Zosima, cum a proorocit în ceasul acela, când a fost izgonit cu necinste din casa acelei jupânese.

După toate acestea, cuviosul vieţuind mulţi ani şi isprăvindu-şi toată fapta bună, i s-a apropiat vremea fericitului său sfârşit, pentru că era plin de zile şi de osteneli plăcute lui Dumnezeu. Şi pregătindu-şi lui mai înainte de vreme mormânt, şi căutând spre dânsul, plângea totdeauna, avându-şi moartea sa întru pomenire şi gătindu-se mai înainte de ieşire. Apoi, simţindu-şi plecarea sa la Dumnezeu, îmbolnăvindu-se cu trupul şi slăbind de bătrâneţe şi de osteneli multe, a chemat fraţii şi a grăit către dânşii: „Fraţilor şi fiilor, iată, mă duc din această vremelnică viaţă, iar pe voi vă dau milostivului Dumnezeu şi Preacuratei Născătoare de Dumnezeu. Deci, spuneţi pe cine doriţi să aveţi după Dumnezeu egumen în locul meu". Iar fraţii toţi cu lacrimi au strigat ca şi cu o gură, zicând: „Am voi, părinte şi păstorule al nostru, ca toţi cu tine să ne îngropăm, dar nu este aceasta în puterea noastră, pentru că una este judeçata omenească şi alta a lui Dumnezeu. Iar Stăpânul nostru Iisus Hristos, Dumnezeul nostru, Cel ce ţi-a vestit ducerea ta la veşnicele locaşuri, Acela poate să ne dea prin tine povăţuitor, pe care El îl ştie, ca să poată a ne îndrepta spre mântuire; iar binecuvântarea şi rugăciunile cuvioşiei tale să se odihnească peste noi, că tu eşti, după Dumnezeu, părintele nostru şi precum ai avut grijă de smerenia noastră în viaţa aceasta, aşa ne rugăm ţie, ca şi după ducerea ta către Dumnezeu, să nu ne laşi sărmani".

Acestea zicându-le fraţii, au încetat de a mai vorbi, dar n-au încetat din plângerea şi din tânguirea cea multă. Iar cuviosul iarăşi a grăit către dânşii: „Fiilor, v-am mai spus că vă dau în mâinile Domnului şi ale Preacuratei Născătoare de Dumnezeu, iar pentru egumen, deoarece v-aţi pus nădejdea către Dumnezeu, spre Preacurata Maica lui Dumnezeu şi spre a mea smerenie, să vă fie vouă Arsenie egumen, ca unul ce este bărbat vrednic pentru chivernisirea mănăstirii şi a fraţilor". Deci, cuviosul a încredinţat egumenia lui Arsenie, bărbatul cel îmbunătăţit şi iscusit. Şi a grăit către Arsenie: „Iată, frate, te pun pe tine după Dumnezeu rânduitor şi ocârmuitor sfântului locaşului acestuia şi tuturor fraţilor celor adunaţi întru dragostea lui Dumnezeu. Deci păzeşte ca să nu rămână nepăzite vreunele din rânduielile mănăstireşti cele alcătuite din apostoleştile învăţături şi din predaniile Sfinţilor Părinţi, cele pentru sobornicească cântare bisericească şi pentru mâncarea şi băutura trapezei, precum şi pentru toată rânduiala şi obiceiul mănăstiresc cel aşezat prin a noastră smerenie după Dumnezeu; pe toate întregi şi neschimbate să le păzeşti. Iar Domnul să îndrepteze paşii voştri spre lucrarea poruncilor Lui, pentru rugăciunile Preacuratei Stăpânei noastre Fecioare de Dumnezeu Născătoare şi ale tuturor sfinţilor, încă şi cu rugăciunile plăcutului său, Cuviosul Savatie. Domnul nostru Iisus Hristos să vă păzească de toate bântuielile vrăjmaşului şi întru dumnezeiasca dragoste să vă întărească. Iar eu, deşi mă despart de voi cu trupul, dându-mi datoria firii celei muritoare, dar cu duhul voi fi nedepărtat de voi. Şi aceasta să vă fie vouă în ştire: de voi afla dar înaintea lui Dumnezeu, după a mea ducere, locaşul se va înmulţi şi mai mult şi se vor aduna mulţime de fraţi pentru dragostea lui Hristos şi se va umple locul acesta de îndestulare duhovnicească şi întru trebuinţele trupeşti scădere nu va fi".

Aceasta zicând-o cuviosul către fraţi şi învăţându-i, i-a sărutat cu sărutare duhovnicească pe fiecare şi, dând tuturor binecuvântare, şi-a ridicat mâinile şi s-a rugat pentru locaş şi pentru toată turma sa cea duhovnicească, precum şi pentru dânsul. Apoi însemnându-se cu Sfânta Cruce, a zis: „Pace vouă". Şi iarăşi ridicându-şi ochii către Dumnezeu a grăit: „Stăpâne, Iubitorule de oameni, învredniceşte-mă ca să stau de-a dreapta Ta, când vei veni întru slavă să judeci viii şi morţii şi să răsplăteşti fiecăruia după lucrurile lui".

Acestea grăindu-le, s-a culcat şi şi-a dat sfântul său suflet în mâinile Domnului, pe Care L-a iubit şi Căruia din tinereţe I-a slujit cu cuvioşie şi dreptate. Cuviosul Părintele nostru Zosima a murit în anul de la facerea lumii 6986, iar de la întruparea lui Dumnezeu

Cuvântul, în anul 1478, în 17 zile ale lunii aprilie. Şi plângeau după dânsul fraţii cu multe tânguiri. Şi cântând cele trebuincioase îngropării, l-au pus în mormântul pe care l-a săpat cu mâinile sale, fiind încă viu, după altarul bisericii Schimbării la Faţă a Domnului. După aceea, şi gropniţă deasupra moaştelor cuviosului au zidit şi icoane sfinte ale lui Hristos şi ale Preasfintei Născătoare de Dumnezeu au pus într-însa. Apoi, venind fraţii cu lumânări, se rugau acolo. Şi se făceau şi minuni la mormântul cuviosului şi tămăduiri bolnavilor se dădeau; încă şi acum se dau vindecări celor ce aleargă cu credinţă acolo. Căci precum s-a făgăduit, ducându-se cu sufletul către Domnul, că nu-şi va lăsa locul unde s-a nevoit, ci cu duhul va petrece cu ucenicii lui, astfel îşi împlineşte făgăduinţa sa din lăcaşurile cele de sus, cercetând lăcaşul cel de jos şi venind la dânsul de faţă nevăzut, iar uneori arătându-se unora pe pământ şi pe ape şi în nevoi ajutându-le. Şi de multe ori era văzut pe mare, în vremea învăluirii corabiei îndreptând-o, viforul alinându-l, iar uneori se vedea stând în biserică în mijlocul soborului fraţilor. La început, după moartea sa, în a noua zi, s-a arătat monahului Daniil, vestindu-i despre sine, cum că de duhurile văzduhului şi de mult meşteşugitele curse a scăpat, cu mila lui Dumnezeu, şi că este numărat în ceata cuvioşilor.

Apoi stareţului Tarasie i s-a arătat în vederea ochilor la mormântul său; asemenea şi lui Gherasim, ucenicului său, într-o zi de Duminică după Utrenie, mergând de la gropniţa Cuviosului Savatie la gropniţa sa şi căutând spre Gherasim, i-a zis: „Nevoieşte-te, fiule, ca după ostenelile tale să-ţi primeşti răsplătirea!" Şi a doua oară acelaşi Gherasim l-a văzut, în vremea dumnezeieştii Liturghii, în Sfânta şi Marea Joi, stând în soborul bisericii şi când se împărtăşeau fraţii, a zis Cuviosul Zosima către Gherasim: „Mergi şi tu de te împărtăşeşte!" Şi a stat cuviosul aproape de Sfintele Taine, până ce toţi s-au împărtăşit, după care s-a făcut nevăzut.

Ieromonahului Dositei, în vremea rugăciunii Pavecerniţei, stând în pridvorul bisericii şi rugându-se pentru un frate îndrăcit cu mintea sa, i s-a arătat cuviosul, zicându-i: „Nu-i este acelui frate de folos tămăduirea, pentru care tu te rogi, ci i se cade a petrece întru acea pătimire!" Pe stareţul Teodul, care din întâmplare alunecase şi căzuse la pământ şi foarte se zdruncinase cu trupul, încât zăcea bolnav pe pat, neputând să se scoale la obişnuita sa pravilă, Cuviosul Zosima, venind într-o seară, târziu, în chilia lui şi bătând în uşă cu rugăciune, l-a sculat sănătos. Din nişte arătări ca acestea ale lui, este încredinţat lucru, că nu se depărtează de la locul său şi

nu părăseşte părintele cel iubitor de fii, pe fiii săi cei ce se nevoiesc în acel loc; şi tuturor celor ce-l cheamă cu credinţă, le dă grabnic ajutor.

Monahul Mitrofan a mărturisit despre sine că pe când era în lume şi plutea pe mare făcând neguţătorie, într-o vreme s-a ridicat furtună pe mare şi a fost luntrea lui purtată de valuri ca la treizeci de zile. Apoi mai multe vânturi şi învăluiri s-au ridicat şi mare furtună s-a făcut, iar luntrea era acoperită de valuri, iar cei ce erau într-însa se deznădăjduiseră de viaţă şi se rugau lui Dumnezeu şi Preasfintei Născătoare de Dumnezeu. Apoi şi-au adus aminte de Cuviosul Zosima, făcătorul de minuni al Soloveţului şi l-au chemat spre ajutor şi îndată au văzut pe cuvios şezând la cârmă şi, întinzându-şi poalele mantiei sale cu amândouă mâinile spre amândouă părţile luntrei, împingea în lături valurile mării ce năvăleau şi trecea luntrea prin valuri fără primejdie. Astfel a fost văzut cuviosul ziua şi noaptea, îndreptând corabia, apărând-o de valuri şi de înecare, până ce a sosit luntrea la mal şi s-a făcut nevăzut cârmaciul acela străin.

Monahul Elisei îmbolnăvindu-se pe calea apei şi schima călugăriei foarte mult dorind-o, Cuviosul Zosima arătându-se bolnavului în corabie, l-a făcut sănătos până ce a luat sfânta schimă şi s-a împărtăşit cu dumnezeieştile Taine. Apoi iarăşi culcându-se, s-a odihnit întru Domnul. Un mirean Nicon, muncindu-se de diavoli şi în gropniţa Cuviosului Zosima fiind dus, prin arătarea sa, Cuviosul l-a izbăvit din muncirea vrăjmaşului şi l-a trimis acasă sănătos.

Un lucrător de pământ, care se numea Gorean, orbind, Cuviosul Zosima i-a dăruit vederea la mormântul său. Încă şi a doua oară orbind pentru necredinţa sa şi alergând cu pocăinţă la mormântul cuviosului şi cu lacrimi rugându-se, a primit iarăşi tămăduire ochilor lui. Şi alte multe feluri de boli a tămăduit la mulţi prin minune, fiind chemat cu credinţă numele cel sfânt al lui. Şi nu numai singur se arăta Cuviosul Zosima, ci de multe ori şi împreună cu Cuviosul Savatie şi de mulţi erau văzuţi amândoi făcătorii de minuni. Un frate, Iosif, fiind odată în insula ce se chema Cuzov, fiind ca la treizeci de stadii departe de insula Soloveţului, într-o noapte nedormind şi rugându-se, s-a suit la munte. Atunci a căutat spre Mănăstirea Soloveţului şi a văzut în mijlocul mănăstirii doi stâlpi de foc, care ajungeau de la pământ până la cer şi străluceau foarte. Apoi a spus aceasta la alţi fraţi şi ei i-au zis: „Iată începătorii Mănăstirii Soloveţului! Cuvioşii Părinţi Zosima şi Savatie strălucesc

din mormintele lor, pentru că sunt stâlpi duhovniceşti cu adevărat, fiind luminaţi cu razele darului lui Dumnezeu".

Doi fraţi, Savatie şi Terapont, au fost trimişi la sfârşitul sfintelor 40 de zile, la o slujbă în Virm, pentru că acolo la liman era metocul mănăstirii şi toate cele de trebuinţă se aflau într-însul. Iar pe când pluteau şi se apropiau de insula ce se numea Şujmui, care este departe ca la şaizeci de stadii de Soloveţ, unul dintre dânşii, anume Savatie, a văzut la marginea insulei aceleia doi stâlpi roşii, nu prea mari. Şi când au sosit acolo, au aflat lângă piatră o căsuţă mică şi într-însa doi oameni goi şi flămânzi, cu picioarele putrezite foarte, fiind abia vii. Pentru că la începutul iernii, spărgându-se acolo vasul pe apă, au rămas în insulă acei doi oameni şi au iernat, netrecând nimeni pe acolo ca să-i ia. Aceia văzând pe monahi, au strigat către dânşii, zicând: „Domnilor, cine sunteţi voi? Oare stareţii de la Soloveţ v-au trimis pe voi?" Iar Savatie şi Terapont i-au întrebat: „De care stareţi de la Soloveţ ziceţi voi?" Răspuns-au bolnavii, zicând: „Doi stareţi cinstiţi venind aici, ne-au cercetat pe noi. Numele unuia era Zosima, iar al altuia Savatie. Şi când veneau la noi, atunci ni se uşura durerea şi foamea ni se ducea şi frigul înceta. Dar şi acum au fost la noi înaintea venirii voastre şi ne-au zis: «Nu vă mâhniţi, că acum vom trimite după voi»". Aceasta auzind monahii cei trimişi la slujbă, s-au mirat şi, întărind cu hrană pe cei bolnavi, i-au luat cu ei în luntre şi i-au dus în mănăstire.

O femeie îndrăcită, anume Maria, soţia unui bărbat cu numele Onisim, fiind adusă în mănăstirea Soloveţului, Cuvioşii Părinţi Zosima şi Savatie au tămăduit-o prin a lor arătare, izgonind dintr-însa pe diavol. Şi pe o altă femeie tânără, fiica lui Ieremia care a fost odată sluga Cuviosului Zosima, care singură s-a tăiat cu cuţitul pe grumaz şi pe piept prin lucrarea diavolească, iar după aceea zăcea moartă, au înviat-o cuvioşii, fiind chemaţi de părinţii ei cu amare lacrimi. Şi în noaptea următoare i s-au arătat în somn, dându-i un vas plin de unsori şi zicându-i: „Unge-te la răni, căci pentru lacrimile tatălui şi maicii tale, care strigă la noi, am venit să te tămăduim". Iar femeii i se părea în vedenie, că-şi unge rănile cu unsoarea aceea şi s-a deşteptat din somn. Iar după trei zile rănile, care erau mari şi de moarte, s-au tămăduit cu desăvârşire.

Un anume Vasile, cu viaţă tâlhărească, a venit în mănăstirea Soloveţului la pocăinţă şi a luat rânduiala monahicească. După o vreme, fiind atras de diavol iarăşi la obiceiul cel dintâi, a gândit să fugă din mănăstire şi, pregătind o luntre, a furat nişte lucruri mănăstireşti – cărţi, veşminte şi vase –, pe care punându-le în

luntre, a fugit noaptea. Iar din întâmplare, a sosit la insula ce se numeşte Anzela, care este la cincizeci de stadii departe de insula Soloveţului, unde a căzut asupră-i un somn greu. Şi, întărind luntrea ca să stea la mal, singur a căzut la pământ şi a adormit. Şi i s-au arătat amândoi cuvioşii în vis; iar Cuviosul Zosima, căutând la el cu mânie, a zis: „Ticălosule, mă furi? Eu zidesc, iar tu risipeşti?" Iar Vasile, în vedenia aceea, îşi cerea iertare şi cuviosul i-a zis: „Iertare vei câştiga, dar vei şedea acolo trei zile". Şi deşteptându-se din somn Vasile, n-a văzut pe nimeni, nici luntrea n-a găsit-o lângă mal; şi a şezut acolo plângând, până ce au trecut cele trei zile. Apoi nişte neguţători plutind pe lângă insula aceea, l-au luat de acolo şi l-au dus la mănăstire, căindu-se cu lacrimi, mărturisind păcatul său şi spunând despre arătarea cuvioşilor.

Într-acea vreme, pescarii mănăstirii au vânat peşte la râul Umbei, la depărtare de insula Soloveţului ca la cinci sute de stadii. Şi era mai mare între ei bătrânul Fotie. Aceluia i s-au arătat în somn amândoi cuvioşii şi a zis Zosima către Fotie: „Iată v-am adus o luntre spre vânarea peştelui, pentru că ştiam că vă mai trebuie încă o luntre; dar vedeţi ca nimic să nu se piardă din cele ce sunt în ea, ci pe toate să le duceţi la mănăstire". Iar Fotie, deşteptându-se, a spus vedenia celorlalţi pescari şi mergând la mal, au găsit o luntre nouă şi multe lucruri mănăstireşti în ea, pe care ducându-le la mănăstire, au spus despre arătarea cuvioşilor.

Un om, anume Teodor, vieţuind lângă mare, la râul Sumii, a spus aceasta: „Mi s-a întâmplat a pluti pe mare cu marfă. Deodată s-a ridicat o furtună mare, iar noi aruncând ancorele, am stat şi eram în primejdie mare, înviforându-ne de valuri. Şi ne rugam lui Dumnezeu şi îi chemam în ajutor pe Preacuvioşii Părinţi Zosima şi Savatie. Apoi, eu intrând înăuntru în luntre, am adormit şi am văzut doi stareţi cu sfântă cuviinţă, stând în luntre şi zicând către cârmaci: «Întoarce luntrea cu vârful spre vânt». Şi îndată m-am deşteptat şi am alergat la cei ce vărsau apa din luntre, între care unul aşijderea ostenindu-se, adormise. Şi acela îndată sculându-se, a început a-mi spune: «Doi stareţi am văzut în luntre în ceasul acesta, vorbind între ei şi unul către celălalt a zis: „Păzeşte, frate, luntrea aceasta, iar eu mă voi grăbi să merg la Soloveţ la rugăciunea de prânz"». Noi, auzind aceea, ne-am minunat şi ne-am bucurat foarte, nădăjduind izbăvire din primejdia cea de faţă. Şi îndată a încetat viforul, s-a făcut linişte şi ne-am dus în calea noastră mulţumind lui Dumnezeu şi plăcuţilor Lui".

Stareţul Filimon povestea, zicând: „Vieţuind eu în pustie la linişte, mi-a venit o supărare mare din diavoleasca lucrare. Iar pricina supărării a fost astfel. Un frate a adus la mine spre pază banii săi, douăsprezece grivne. Şi după o vreme, nu se ştie cum au pierit banii aceia. Şi s-a mâhnit fratele acela şi eu m-am întristat câteva zile. Iar odată, după cântarea pravilei mele, şezând eu şi adormind puţin, au intrat în chilia mea doi stareţi şi am zis către ei: «Pentru ce aţi intrat fără rugăciune?» Iar ei au zis: «Am făcut rugăciunea şi tu n-ai auzit». Eu le-am zis: «Şedeţi, domnii mei». Şi iarăşi le-am zis: «Cine sunteţi voi? Oare sunteţi stareţi ai mănăstirii noastre? Căci nu vă cunosc». Unul a zis: «Eu mă numesc Zosima, iar celălalt Savatie. Nu te întrista, frate, de lucrul ce a pierit de la tine, căci se va găsi». Şi au zis şi altele, spre mângâierea sufletului meu, şi s-au făcut nevăzuţi amândoi. Iar eu, deşteptându-mă, n-am văzut pe nimeni şi mi s-a uşurat întristarea, căci am simţit în mine bucurie. Apoi şi banii cei pierduţi s-au găsit la locul lor şi m-am mângâiat şi eu şi fratele acela, şi am dat laudă lui Dumnezeu şi Cuvioşilor Părinţilor noştri Zosima şi Savatie”.

Acestea şi multe alte minuni s-au făcut de acei cuvioşi părinţi, egumenii Soloveţului, pentru care s-a scris pe larg în Mineiul cel mare. Iar noi aici pe scurt am pus cât să ajungă spre al nostru folos şi spre mărirea plăcuţilor lui Dumnezeu şi spre slava şi lauda Domnului nostru Iisus Hristos, Celui împreună slăvit cu Tatăl şi cu Sfântul Duh în veci. Amin.

LUNA APRILIE

ZIUA A OPTSPREZECEA

CUVIOSUL IOAN ISAURIANUL, UCENICUL SFÂNTULUI GRIGORIE DECAPOLITUL

Latura Decapoliei altădată era împărţită în două. Cea aproape de Galileea, în Palestina, care se pomeneşte de Sfântul Evanghelist Matei, zicând: *După Dânsul au mers multe popoare din Galileea şi din cele zece cetăţi*; iar alta, cea mai de pe urmă, o mică latură în pământul Isauriei, care se numea tot Decapolia. Dintr-acea Decapolie a Isauriei a fost Cuviosul Grigorie, învăţătorul acestui Cuvios Ioan, a cărui pomenire se face acum.

Acest sfânt Ioan, din tinereţe lăsând lumea şi iubind pe Hristos, a mers la cel mai sus pomenit învăţător Grigorie Decapolitul şi de dânsul a fost tuns în rânduiala monahicească. Şi petrecea cu el, nevoindu-se în toate şi bineplăcând lui Dumnezeu. Şi a ajuns în atât de mare smerenie şi ascultare şi în aşa sârguinţă spre tot lucrul bun, încât singur învăţătorul lui, Sfântul Grigorie, se bucura de el şi slăvea pe Dumnezeu. Iar când răucredinciosul împărat Leon Armeanul, a înnoit eresul luptării de icoane şi a ridicat prigonire asupra Bisericii lui Hristos, în acea vreme acest cuvios Ioan a mers în Bizanţ, pe lângă Sfântul Grigorie învăţătorul său, împreună şi cu Sfântul Iosif, scriitorul de cântări. Şi umblând prin cetate, întărea pe cei dreptcredincioşi ca să stea în dreptcredincioasa mărturisire. După aceea Iosif a fost trimis la Roma, la care n-a ajuns, pentru că a căzut în mâna ereticilor şi a fost ţinut în legături în Creta. Iar Cuviosul Grigorie Decapolitul, după trimiterea lui Iosif s-a mutat către Domnul. Iar Cuviosul Ioan, rămânând în Bizanţ, se nevoia în

ostenelile cele obişnuite, îngrijindu-se nu numai pentru a sa mântuire, ci şi pentru a celorlalţi.

După câtăva vreme, liberându-se fericitul Iosif din legături şi întorcându-se în Bizanţ, Cuviosul Ioan s-a dus către Domnul, ca să-şi ia plata pentru ostenelile sale, şi a fost îngropat de mâinile lui Iosif, lângă mormântul Sfântului Grigorie, părintele său. După aceea, s-a mutat în alt loc, despre care în viaţa Sfântului Iosif scriitorul de cântări, se scrie astfel: „Iosif, intrând în cetate, n-a găsit între cei vii pe iubitul său părinte, pe Sfântul Grigorie Decapolitul, căci se dusese către Domnul. A văzut numai pe fericitul Ioan, ucenicul lui, şi a plâns mult după părintele său Grigorie, căci nu s-a învrednicit să-l vadă iarăşi viu. Şi a petrecut lângă mormântul aceluia, împreună cu părintele Ioan, dar nu după multă vreme s-a dus şi Ioan către Domnul şi l-a îngropat Iosif aproape de Sfântul Grigorie. După aceea, Cuviosul Iosif s-a mutat în alt loc. Şi era acel loc afară din cetate, deosebit şi liniştit, nu departe de biserica Sfântului Ioan Gură de Aur, unde sălăşluindu-se, a zidit o biserică în numele arhiereului lui Hristos, Nicolae, şi a mutat acolo moaştele amânduror părinţilor, ale lui Grigorie şi ale lui Ioan".

TOT ÎN ACEASTĂ ZI, SFÂNTUL COSMA, EPISCOPUL CALCEDONULUI

Sfântul Cosma, arhiereul şi mărturisitorul lui Hristos, a fost din cetatea lui Constantin. Din copilărie iubind pe Hristos, a lăsat lumea aceasta deşartă şi s-a tuns în chipul monahicesc. Apoi, curăţindu-se cu postirea şi cu celelalte fapte bune, s-a făcut locaş al Sfântului Duh şi a fost pus episcop în Calcedon, în vremea răucredincioşilor luptători de icoane, când multe nevoinţe a arătat, ajutând dreptei credinţe. Şi fiind silit de împăraţii eretici, ca să se lepede de închinarea sfintelor icoane, nu i-a ascultat. Pentru aceea a suferit izgonire şi a răbdat multe ispite. Şi iarăşi fiind chemat şi silit cu scârbe să se unească cu eresul acelora, n-a vrut să-i asculte. Deci a fost aruncat în supărări fără de număr şi împreună cu Cuviosul Axentie s-a nevoit. Şi fiind ispitit şi chinuit de cei răucredincioşi şi ticăloşi luptători de icoane, s-a săvârşit şi s-a dus către Domnul.

TOT ÎN ACEASTĂ ZI, CUVIOASA ATANASIA EGUMENA

Este poruncă apostolică să săvârşim pomenirile sfinţilor, iar vieţile şi nevoinţele lor să le scriem şi să le punem înainte spre folosul de obşte al celor ce le citesc, cu adevărat este lucru de laudă şi de mântuire. Pentru aceasta şi viaţa fericitei Atanasia am dorit a o scrie, deşi în puţine cuvinte, ca să nu se dea uitării lucrurile cele bune prin trecerea vremii şi să se lipsească oamenii de folosul sufletesc. Deci această femeie vrednică de laudă, numită cu numele nemuririi, care bine şi-a săvârşit viaţa sa şi s-a arătat roabă bună şi credincioasă Stăpânului a toate Dumnezeu, s-a născut din tatăl său Nichita şi din maica sa Irina, care au fost de bun neam şi temători de Dumnezeu, iar petrecerea lor era în insula ce se numea Eghina. Din ei aducându-se prunca aceasta în viaţa omenească, s-a făcut vas bineprimit al Sfântului Duh.

Şi fiind de şapte ani, a învăţat Psaltirea în puţină vreme şi se silea la cărţi, îndeletnicindu-se în dumnezeieştile Scripturi. Iar într-una din zile, şezând singură şi ţesând un postav, a văzut o stea cu raze luminoase care se cobora spre dânsa şi, ajungând până la pieptul ei, o lumina de sus până jos. Şi cum s-a apropiat de pieptul ei steaua aceea cu raze luminoase, îndată s-a făcut nevăzută. Din acel ceas, acea fericită fecioară s-a luminat cu sufletul şi a început a urî deşertăciunea lumii acesteia şi dorea să intre într-o mănăstire. Însă părinţii ei i-au împiedicat foarte mult acest scop şi chiar nevrând, au însoţit-o cu silă mare cu un bărbat, cu care numai şaisprezece zile petrecând, deodată a rămas văduvă.

Căci un neam de barbari, ce se numeau mauri, fără de veste au năvălit asupra ţării acesteia şi era nevoie ca bărbatul Atanasiei să meargă la război, unde, după neştiute judecăţi ale lui Dumnezeu, a fost ucis cu sabia de barbari. Deci, după uciderea bărbatului Atanasiei, ea s-a apucat iarăşi de scopul ei cel mai dinainte, ca să se ducă în mănăstire, însă mai înainte de a săvârşi lucrul acela, a venit o poruncă de la împăratul în părţile acelea, ca fecioarele şi văduvele cele tinere să se ducă după ostaşii lui. Şi iarăşi a fost silită de părinţii săi, ca să se mărite după alt bărbat. Şi deşi acea nuntă s-a făcut, ea se îngrijea pentru a sa mântuire, îndeletnicindu-se fără de lenevire în cântarea de psalmi şi în citirea cărţilor. Apoi cu nici un fel de dulceţi ale lumii acesteia sau de grijile bunătăţilor celor

vremelnice schimbându-se, se lumina prin smerenia inimii cu cuvioşie şi era foarte iubită de casnicii săi şi lăudată de vecinii cei ce îi vedeau bunătatea. Iar spre darea milosteniei era atât de osârdnică, încât, deşi era plină de toate bunătăţile casa ei, acelea nu-i erau destule spre împărţire. Şi pe toţi cei ce mergeau în casa ei, monahi şi străini, îi primea cu cinste şi-i odihnea cu iubire de străini, apoi văduvelor, sărmanilor şi tuturor celor ce aveau trebuinţă, le dădea din destul cele trebuincioase vieţii.

Odată, fiind foamete şi toţi fiind lipsiţi, ea nu numai pe cei de o credinţă îi hrănea din destul, ci până şi celor necredincioşi, care erau acolo şi se numeau antigani şi care mureau de foame, dânsa având milă de dânşii, le dădea hrană, căci împlinea cuvântul Domnului Care zice: *Fiţi milostivi, precum şi Tatăl vostru Cel ceresc este milostiv, căci răsare soarele Său peste cei răi şi peste cei buni şi plouă peste cei drepţi şi peste cei nedrepţi*. Dar nu numai hrană, ci şi haine le dădea lor şi cu celelalte daruri îi mângâia. Iar Duminicile şi în zilele de praznice, adunând femeile cele de aproape, le citea dumnezeieştile Scripturi şi le deschidea mintea spre frica şi dragostea Domnului, povăţuindu-le spre toată fapta bună. Aşa, întru cele dumnezeieşti sporind şi împodobindu-se cu lucruri bune ca un câmp cu flori, după câţiva ani a sfătuit pe bărbatul său să se lepede de lume şi de cele din lume şi să meargă la sfânta viaţă monahală.

Deci, prin povăţuirea fericitei sale soţii, făcându-se bun monah şi vieţuind cu sfântă cuviinţă, s-a odihnit întru Domnul. Iar acea fericită femeie, rămânând singură, s-a dat cu totul lui Dumnezeu. Căci aflând şi alte femei cucernice, care aveau acelaşi scop şi ardeau cu duhul, de acelea s-a lipit cu sufletul şi împărţind toate averile sale săracilor, s-a dus din viaţa lumească împreună cu acele femei şi într-un loc oarecare deosebit, a început viaţa liniştită, tunzându-se în călugărie de un sfânt bătrân. Iar după trei sau patru ani, chiar şi nevrând, fericita Atanasia a fost aleasă stareţă femeilor acelora, fiind silită. Deci ea singură se socotea pe sine că este cea mai de pe urmă, păzind porunca Domnului, Care zice: *Cel ce voieşte între voi să fie mai mare, să vă fie vouă slugă*.

Dar care cuvânt sau ce limbă va putea spune înălţimea smereniei ei? Că din femeile cele ce vieţuiau cu dânsa, pe nici una nu a lăsat-o vreodată să-i slujească ei sau să-i toarne apă pe mâini, numindu-se nevrednică a petrece împreună cu dânsele şi cu atât mai mult nevrednică a primi slujbă de la ele. Înfrânarea ei era mare, că gusta seara puţină pâine de orz şi apă cu măsură, iar untdelemn şi

vin, asemenea şi unt de vaci, brânză şi peşte nu mânca niciodată, decât numai la praznicul Naşterii lui Hristos şi al Prealuminatei Învieri, obişnuia a gusta, mulţumind lui Dumnezeu. Iar în Sfântul Post cel de 40 de zile şi în celelalte posturi, după două zile primea hrană, dar nu pâine, ci puţine verdeţuri crude; iar băutură în acele zile nu gusta nicicum.

Patul ei erau pietrele cele aşternute pe pământ, cu o mică vechitură de pânză de lână aspră se acoperea deasupra, pe care odihnindu-se, ca David, toată noaptea îşi uda patul cu lacrimi. Căci, arzând de dumnezeiasca dorinţă înăuntrul ei, lacrimile ieşeau la cântarea de psalmi şi la rugăciuni cu îndestulare din ochii ei, ca nişte râuri din izvoare. Haina de deasupra era din lână de oi, iar pe trup avea o cămaşă aspră de păr. Somn avea puţin şi cea mai mare parte din noapte o petrecea totdeauna în rugăciunile cele cu dinadinsul către Dumnezeu şi în gândirea de Dumnezeu. Iar ziua, uneori singură, iar alteori cu celelalte, cânta psalmii lui David. Şi se sârguia ca nici un ceas să nu-l piardă fără rugăciune sau să-şi oprească gura de la binecuvântarea lui Dumnezeu, precum cânta David: *Bine voi cuvânta pe Domnul în toată vremea, pururea lauda Lui în gura mea.*

Din ziua în care a intrat în mănăstire, n-a gustat poame până la sfârşitul său, pentru înfrânare. Şi a primit multe necazuri, fiind egumenă peste surori şi îngrijind de dânsele. Iar pentru smerenie şi blândeţe, n-a zis către nici una vreun cuvânt aspru sau de ocară, nici a ieşit din cinstita ei gură vreo vorbă către cineva fără cinste, nici către mic, nici către mare, nici către rob, nici către slobod, deşi de multe ori nu era ascultată. Şi le răbda toate cu blândeţea sufletului şi cu inimă dreaptă, privind totdeauna spre răsplătirea care va să fie.

După patru ani de egumenie, fericita Atanasia s-a sfătuit cu surorile să se mute de acolo în alt loc pustiu şi liniştit, unde ar putea mai cu înlesnire să slujească lui Dumnezeu în tăcere şi cu dumnezeiască povăţuire. Şi a aflat un monah bătrân, cinstit cu cinstea preoţiei şi a egumeniei, cu numele Matei, bărbat cu adevărat dumnezeiesc şi sfânt. Acela, cunoscând scopul lor cel bun, le-a arătat un loc precum doreau, în aceeaşi insulă a Eghinei, într-un munte pustiu, unde era o biserică veche a Sfântului şi întâiului Mucenic Ştefan. Acel loc dacă l-a văzut Cuvioasa Atanasia, a zis: „Eu am văzut de mult acest loc cu ochii minţii şi socotesc că de acum, aici ne va fi viaţa şi moartea". Deci, Cuviosul Matei, cu binecuvântarea episcopului părţii aceleia, a făcut locuinţă fericitei Atanasia şi surorilor ei la acel loc, lângă biserica Sfântului Ştefan.

Dar se cade aici să pomenim în parte şi despre fericita viaţă a lui Matei. Acel cuvios părinte avea nevoinţă mare, pentru că în toată noaptea citea câte o Psaltire cu rugăciunile, şi când avea nevoie să doarmă, nu se culca pe coaste, ci şezând, primea puţin somn. Şi era atât de mare umilinţa bărbatului aceluia încât, atunci când cânta psalmii şi se ruga sau săvârşea dumnezeiasca jertfă cea fără de sânge, curgeau neîncetat lacrimi din ochii lui; şi oricine căuta la el dobândea mare folos. Purta totdeauna o haină aspră de păr şi îşi subţia trupul cu postul şi înfrânarea cea fără de măsură. El avea o deosebită dragoste şi osârdie pentru Sfântul Evanghelist Ioan Cuvântătorul de Dumnezeu, iubitul ucenic al lui Hristos, a cărui pomenire şi praznic de peste an sosind, când începea Dumnezeiasca Liturghie, i-a zis unui slujitor din cei ce stăteau lângă dânsul: „O, cine ar fi vrednic să fie acum în Efes şi să vadă pe Sfântul Apostol Ioan!"

Zicând aceasta, scotea pâraie de lacrimi din ochi, apoi a suspinat din inimă şi s-a făcut un lucru minunat: a văzut pe Sfântul Apostol Ioan stând în Altar lângă dumnezeiasca masă şi nu numai el a văzut aceea, dar şi alţi doi slujitori. Şi a stat Sfântul Ioan văzut de dânşii, de la începutul Sfintei Liturghii până la otpust. De acest lucru atât de mult s-a bucurat inima fericitului Matei şi s-a umplut de veselă umilinţă, încât până la trei zile n-a putut să guste hrană.

La acest Cuvios Matei, aducându-se un om oarecare slăbănogit cu toate mădularele, s-a milostivit spre dânsul şi, dezbrăcând mantia de pe sine, a pus-o pe umerii lui şi îndată acel om s-a făcut sănătos. Altul a venit, având faţa întoarsă prin lucrare diavolească, şi dacă s-a atins cuviosul cu mâna sa de faţa lui, făcând pe dânsa semnul Crucii, îndată s-a întors faţa la rânduiala cea dintâi. O bătrână oarecare, ce era muncită de duhul cel necurat, ducându-se la sfântul, prin rugăciunile lui a scăpat de muncirea diavolească. Asemenea şi altă femeie, monahie, care pătimea şi ea de duh necurat, s-a tămăduit cu rugăciunea sfântului părinte.

Acestea s-au zis despre Cuviosul Matei, care era plăcut lui Dumnezeu şi avea dar de tămăduiri de la El. Însă după neştiutele judecăţi ale lui Dumnezeu, s-a sfârşit în apă, cu moarte de primejdie; căci odată călătorind cu corabia spre Constantinopol, s-a scufundat corabia în mare şi toţi care erau într-însa s-au înecat şi s-a lipsit insula Eghina de cinstitele moaşte ale cuviosului părinte, de la care bolnavii ar fi primit multe tămăduiri. După dânsul a venit alt preot şi egumen, cu firea famen, având numele Ignatie. Acela, prin viaţa cea plăcută lui Dumnezeu şi cu darul cel dat de la El, a fost

asemenea Cuviosului Matei, şi vieţuind cu sfinţenie s-a sfârşit bine, iar mormântul lui izgonea diavolii şi tămăduia bolile.

Dar să ne întoarcem iarăşi la povestirea despre Cuvioasa Atanasia. Acea fericită femeie avea, precum am zis, mare smerenie şi blândeţe şi se ruga totdeauna către Dumnezeu şi adeseori, privind spre cer, se umplea de spaimă şi de mirare; căci vedea un nor luminos slobozind raze de soare şi în mijlocul norului pe un bărbat oarecare cu bunăcuviinţă, luminându-se de o mare frumuseţe. Văzând acestea adeseori, se mira de acel bărbat şi grăia în sine: „Cine a împodobit pe acel bărbat? Ce faptă bună l-a făcut atât de luminos şi de bine încuviinţat?" Acestea gândind în sine, i se părea că aude un glas zicând către dânsa: „Bărbatul de care te miri, l-a împodobit aşa smerenia împreună cu blândeţea; deci să fii înştiinţată, că şi tu asemenea te vei lumina pentru smerenie şi pentru blândeţe".

Văzând aceasta în toate zilele, atât de mult se înfrumuseţa fericita cu acele două fapte, cu smerenia şi cu blândeţile, ca nimeni altul. De mânie şi de mărire nici urmă nu era într-însa; iar cum s-a suit şi la înălţimea celorlalte fapte bune, este arătat de aici, că putea să vadă vedenii cereşti cu ochiul cel curat al inimii. Încă şi cu faceri de minuni a împodobit-o Dumnezeu. Căci odată, şezând şi îndeletnicindu-se întru gândire de Dumnezeu, a venit un om foarte bolnav la ochi şi o ruga, ca să se roage lui Dumnezeu pentru el. Iar ea, smerindu-se ca şi cum mângâia pe acela, i-a zis: „Şi eu asemenea pătimesc de durere de ochi; deci rabdă, că Dumnezeu îţi va ajuta". Iar el nu voia să se ducă, ci cu credinţă cerea tămăduire.

Atunci fericita, punând mâna pe ochii lui, a zis: „Domnul nostru Iisus Hristos, Cel ce a tămăduit pe cel orb din naştere, să-ţi dea, frate, tămăduire desăvârşită". Şi îndată omul acela s-a făcut sănătos desăvârşit de ochi. Şi a străbătut slava despre dânsa în toată partea aceea şi mulţi bolnavi alergau la mănăstirea ei şi primeau sănătate cu rugăciunile ei cele primite de Dumnezeu. Şi cuvioasa a zidit lângă biserica Sfântului Ştefan încă alte trei biserici: una în numele Preacuratei Fecioare Născătoare de Dumnezeu, alta a Sfântului Ioan Mergătorul Înainte şi a treia a Sfântului Ierarh Nicolae.

Iar mai mult decât pe celelalte biserici, a împodobit biserica Preasfintei Născătoare de Dumnezeu. Pentru că toate cele de trebuinţă la zidire şi înfrumuseţare le avea de la iubitorii de Hristos, care aveau osârdie către dânsa. Însă de vreme ce era slăvită şi cinstită de oameni şi supărată de cei ce mergeau la dânsa, de aceea se mâhnea foarte şi gândea unde s-ar putea ascunde.

Deci, luând cu sine două surori, pe Marina şi pe Evpraxia, a fugit în taină la Constantinopol şi acolo, într-o mănăstire de fecioare, a petrecut şapte ani. Însă îi părea rău de iubita ei biserică, a Preasfintei Născătoare de Dumnezeu, pe care o zidise în mănăstirea sa şi de multe ori zicea cu lacrimi: „De supărarea omenească şi de slava deşartă, sunt izgonită din biserica Stăpânei mele, Preacurata Fecioară Născătoare de Dumnezeu, şi şed aici străină". Dar nu s-a tăinuit cuvioasa nici acolo vieţuind; căci Dumnezeu, preamărind pe roaba Sa, a început a izgoni diavolii şi a tămădui boli. Şi aflând despre dânsa surorile ei din Mănăstirea Eghinei şi mergând la dânsa, au rugat-o să meargă cu ele la mănăstirea sa. Încă şi o vedenie dumnezeiască a îndemnat-o, să se întoarcă la locul său şi zicea iubitelor sale surori, Marina şi Evpraxia: „Este vremea să ne întoarcem la locul nostru, căci am văzut în vedenie biserica Preacuratei Maicii lui Dumnezeu deschisă şi poruncindu-ni-se nouă ca să intrăm într-însa".

Deci, sculându-se, s-a dus cu surorile din Constantinopol şi au ajuns la insula Eghinei şi la mănăstirea sa. Acolo, peste câteva zile, s-a îmbolnăvit greu şi şi-a cunoscut sfârşitul mai înainte cu douăsprezece zile. Căci a văzut doi bărbaţi în haine albe, venind către dânsa, dându-i o hârtie scrisă şi zicându-i: „Iată liberarea ta! Primeşte-o şi te veseleşte!"

După vedenia aceea, venindu-şi în sine, a cunoscut că era aproape de ieşirea sa din trup şi a petrecut douăsprezece zile în neîncetată cugetare de Dumnezeu şi în rugăciune. Iar hrană şi băutură în acele zile n-a gustat deloc. Iar surorilor celor ce şedeau lângă dânsa nu le zicea nimic mai mult, decât numai aceasta: „Cântaţi, surorile mele, cântaţi şi lăudaţi pe Dumnezeu totdeauna, ca să fie milostiv greşelilor noastre!" Şi sosind ziua a douăsprezecea, Cuvioasa Atanasia a zis către dânsele: „Ajutaţi-mi mie că am slăbit şi mergeţi în biserică de sfârşiţi Psaltirea; căci eu acum nu pot s-o sfârşesc, că mi-a slăbit puterea foarte mult". Iar ele, plângând, au zis: „Până la care psalm ai citit? De unde să o începem ca s-o sfârşim?" Iar ea a încetişor a răspuns: „Al nouăzecilea psalm îl am în gură şi acum nu pot mai mult". Şi mergând surorile în biserică, au sfârşit pe ceilalţi psalmi. Apoi ieşind, au căzut cu faţa înaintea patului ei şi plângere mare au făcut, cerând de la dânsa rugăciunile cele mai de pe urmă. Iar ea rugându-se pentru toate, pe Marina şi pe Evpraxia le-a cuprins cu cinstitele ei mâini, zicându-le: „Iubitele mele surori, iată în această zi ne despărţim, dar în veacul ce o să fie, iarăşi ne va uni Dumnezeu. Domnul nostru Iisus Hristos să vă

dea pace, dragoste şi o minte, şi să vă umple de toate bunătăţile Sale”.

Acestea şi altele zicând, faţa ei s-a luminat şi toţi cei ce veniseră la dânsa s-au umplut de spaimă şi de mirare. Şi se apropia ziua în care se prăznuieşte Adormirea Preacuratei Fecioare Născătoare de Dumnezeu şi zicea fericita: „Vedeţi să nu rămână ceva din cele cuviincioase praznicului, ci şi cântarea bisericească cu bună rânduială să fie; săracilor, scăpătaţilor şi văduvelor să le faceţi ospăţ, după putere. Iar după dumnezeiasca Liturghie, să daţi pământului trupul meu cel sărac”.

Aceasta zicând şi cuprinzând pe cele două surori mai sus amintite, s-a odihnit întru Domnul, adormind ca şi cu somn firesc, căci ca o vie şi-a închis ochii şi gura şi nu îi era trebuinţă ei întru aceea de obişnuita slujbă care se face la moarte. Iar surorile, căzând la sfântul ei trup, plângeau de sărăcia lor, zicând: „Unde te-ai dus acum, o, sfântă maica noastră, cea numită cu nemurire? Astfel, ne-ai lăsat sărmane, ducându-te din ochii noştri. Unde vom mai vedea după aceasta, faţa ta cea cu chip de înger? Unde vom auzi glasul tău care înveselea inimile noastre şi la lucruri bune ne învăţa? S-a stins lumina nădejdii noastre celei bune! Tu acum dormi, dar noi de întristare pentru tine murim! Nu te vom mai avea de acum împreună cu noi cântând, citind, rugându-te, vorbind şi lucrând, căci Domnul te-a ales şi te-a luat în veşnicele locaşuri, cele fără de moarte!” Aşa zicând şi mult plângând, au îngrijit trupul ei cel sfânt.

Cuvioasa Atanasia s-a sfârşit la 14 august, la Vecernia praznicului Adormirii Preasfintei Născătoare de Dumnezeu. Iar la praznic, după dumnezeiasca slujbă, cu cinste a fost îngropată, cu nemângâiata tânguire a surorilor. Iar cea care se pusese după dânsa egumenă, ziua şi noaptea nu ieşea de la mormânt, plângând. Şi i s-a arătat în vis Sfânta Atanasia, zicând către dânsa: „Cu dinadinsul să ştii, că după săvârşirea celor patruzeci de zile de la adormirea mea, voi lua cele pregătite mie de Dumnezeu”. Şi deşteptându-se egumena, nu se pricepea ce înseamnă vedenia aceea şi cuvântul zis de cuvioasa. Dar, sosind ziua cea de 40 de zile, au uitat surorile – precum adeseori se întâmplă –, ca să-i facă obişnuita pomenire, părându-le că după două zile se împlinesc cele 40 de zile. Şi în aceeaşi seară iarăşi s-a arătat sfânta, zicând egumenei: „Pentru ce n-aţi ţinut seama de cele 40 de zile şi n-aţi pregătit cele spre pomenire, nici spre dare la săraci, nici spre primirea de oaspeţi?” Şi deşteptându-se din somn, egumena a numărat zilele cu dinadinsul şi a cunoscut că aceea era seara zilei a 40-a, în care se cădea să cânte panahida.

Iar a doua zi, făcându-se pomenirea şi săvârşindu-se dumnezeiasca slujbă, două monahii începătoare a cetelor bisericeşti, cărora Dumnezeu le-a deschis ochii sufleteşti, au văzut o minunată vedenie în biserică: Doi bărbaţi oarecare, foarte cinstiţi cu chipul, îmbrăcaţi în haine luminoase, au intrat în biserică, ducând între dânşii pe Cuvioasa Atanasia, pe care punând-o înaintea Sfântului Altar, au îmbrăcat-o cu porfiră împărătească, împodobită cu pietre scumpe şi cu mărgăritare de mult preţ şi i-au pus pe cap coroană împărătească, care avea cruce dinainte şi înapoi; i-au dat apoi şi un toiag de aur, la fel împodobit cu pietre scumpe; apoi, luând-o de mâini, au dus-o în Sfântul Altar prin uşile împărăteşti.

Se mai scrie despre dânsa şi aceasta, cum că, ducându-se către Domnul, a poruncit surorilor ca până la patruzeci de zile să pună masă săracilor. Dar ele numai până la a noua zi au făcut aceasta, iar după acele nouă zile au încetat. Şi li s-a arătat sfânta cu doi îngeri, zicându-le: „Pentru ce aţi călcat porunca mea? În ştire să vă fie vouă, că milosteniile cele ce se fac pentru suflet, până la 40 de zile, cum sunt săturarea flămânzilor şi rugăciunile preoţilor, milostivesc pe Dumnezeu şi chiar păcătoase fiind sufletele celor adormiţi, primesc iertarea păcatelor întru Domnul, iar de vor fi drepte, apoi aceia care fac pomenire, se îmbogăţesc cu împlinirea a tot binele”.

Aceasta zicând sfânta şi-a înfipt în pământ toiagul şi s-a făcut nevăzută. Iar a doua zi sculându-se surorile au văzut toiagul ei înflorit şi au preamărit pe Dumnezeu a toate Făcătorul. Aceasta povesteşte prologul. Apoi săvârşindu-se anul după moartea Cuvioasei Atanasia şi pomenirea sfintei sosind, precum scrie Metafrast, au venit doi bărbaţi preoţi şi cu dânşii au adus o femeie muncită de multe duhuri rele. Acei preoţi, luând acoperământul mormântului şi măturând ţărâna pământului, au scos afară racla cu moaştele Cuvioasei Atanasia şi îndată necuratele duhuri au fugit din femeia aceea şi s-a făcut sănătoasă. Iar din raclă a ieşit o mare şi bună mireasmă şi au văzut picurând din raclă mir. Apoi, descoperind racla, au văzut pe Cuvioasa Anastasia ca şi când atunci adormise, având sprâncenele, buzele şi faţa luminate cu bună cuviinţă, mâinile strânse şi tot sfântul ei trup întreg, moale, fără cât de puţină stricăciune, şi izvorâtor de mir. Aceasta văzând-o toţi cei ce erau acolo, scoteau lacrimi de bucurie din ochi. Iar acei sfinţi preoţi, acoperind racla, au judecat să nu pună sfintele moaşte ale Cuvioasei Atanasia în pământ, ci la arătare, în biserică, şi au făcut astfel. După aceasta făcându-i o raclă nouă, într-însa au mutat cinstitele moaşte din cea veche.

După aceea au luat călugăriţele cea dintâi haină de păr a sfintei de pe moaşte, pregătindu-i alta nouă de mătase. Şi vrând să-i îmbrace moaştele cu haina cea de mătase, nu puteau, de vreme ce Sfânta Atanasia nu voia şi îşi ţinea mâinile pe piept tare, apărându-se ca şi cum era vie, nevrând haine de mătase şi chiar după moarte iubind sărăcia. Iar una din ceata călugăriţelor celor îmbunătăţite, fiind vas ales al Sfântului Duh şi-a plecat genunchii şi a început a se ruga către dânsa, ca şi către o vie, grăind: „Când vieţuiai între noi, ai avut în toate fără împotrivire ascultare, stăpâna noastră. Aşa şi acum binevoieşte a ne asculta şi cu această smerită haină, care ţi s-a adus, binevoieşte a te îmbrăca". Astfel, după ce s-a rugat fecioara aceea, Cuvioasa Atanasia, ca o vie, a ascultat şi o, minune! atunci ridicându-se, a şezut şi şi-a întins mâinile spre îmbrăcare, iar după ce s-a îmbrăcat, s-a culcat iarăşi în raclă.

Şi multe minuni se săvârşeau de la sfintele ei moaşte, căci se făceau tămăduiri de toate bolile şi diavolii se goneau din oameni cu sfintele ei rugăciuni. Ale cărei faceri de minuni nu ajunge vreme scriitorului a le scrie toate cu de-amănuntul, ca să nu se supere şi cei ce citesc, asemenea, şi cei ce ascultă. Ci cu această scurtă şi de folos povestire despre cuvioasa, să fim îndestulaţi.

Iar tu, o, fecioară doamnă, ceea ce eşti cinstită cu numele nemuririi, Atanasia, ceea ce eşti împreună vieţuitoare cu dumnezeieştii îngeri, care bine ai sărăcit pentru Hristos şi cu dumnezeieştile daruri te-ai îmbogăţit; totdeauna ai plâns şi mângâierea cea nesfârşită ai câştigat-o; cu blândeţe te-ai împodobit şi pământul celor blânzi ai moştenit; în foame şi în sete ţi-ai petrecut vremelnica viaţă şi saţiul îndulcirii celei veşnice l-ai aflat; milostivă către săraci ai fost şi de la Dumnezeu te-ai miluit. Tu, care pentru curăţia inimii tale, ai luat în tine lumina Sfântului Duh, şi având pace în sufletul tău, aceluiaşi Duh Sfânt te-ai făcut lăcaş şi ai fost vistierie a tuturor lucrurilor celor bune pe pământ, şi pentru aceasta luminii celei negrăite te-ai învrednicit în cer. Tu, ceea ce locuieşti cu adunările sfinţilor şi cu cetele drepţilor te sălăşluieşti, pomeneşte-ne şi pe noi, cei ce lăudăm viaţa ta cea îmbunătăţită şi cu duhovnicească bucurie cinstim pomenirea ta. Caută spre viaţa noastră cea învăluită de lumeştile valuri, ca, prin rugăciunile tale binevieţuind, de cursele diavoleşti să scăpăm şi împreună cu tine să ne învrednicim veşnicelor bunătăţi, cu darul şi cu iubirea de oameni a Domnului nostru Iisus Hristos, Căruia împreună cu Tatăl şi cu Sfântul Duh, se cuvine slava, cinstea şi închinăciunea, acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin.

TOT ÎN ACEASTĂ ZI, SFÂNTUL MUCENIC IOAN DE LA IANINA, CARE A PĂTIMIT ÎN CONSTANTINOPOL DE LA PĂGÂNI

Patria acestui fericit Ioan era ţara grecească, ce se numea Epir, adică cetatea Ianina, care odată era scaun al lui Pir, împăratul elinesc cel de demult. Părinţii lui Ioan erau creştini dreptcredincioşi, de care rămânând orfan în anii tinereţilor sale, a mers la Constantinopol, căutând ca din osteneala mâinilor sale să-şi aibă cele de trebuinţa vieţii. Şi şi-a câştigat în târg un loc, între alţi lucrători cu mâinile şi târgoveţi. Astfel, cu oarecare meşteşug al său şi cu neguţătorie se hrănea, având îndestulare de cele ce îi erau spre trebuinţă. Pentru că Dumnezeu îi sporea lucrurile lui, pentru viaţa lui cea îmbunătăţită, de vreme ce tânărul era înţelept, temându-se de Dumnezeu şi poruncile Lui păzindu-le. Şi era numit de constantinopolitani, Epirotul, de vreme ce era cu neamul de la Epir.

În vremea aceea, Constantinopolul era stăpânit de agareni, care ţineau credinţa lui Mahomed, de a căror păgânătate mulţi creştini s-au amăgit. Şi erau mulţi din cei ce şedeau la prăvăliile lor în târg, neguţători şi meşteri, care, fiind mai întâi creştini, se abătuseră după aceea la credinţa cea rea a lui Mahomed şi se uniseră cu agarenii. Între unii din aceia se întâmplase să-şi aibă prăvălia fericitul Ioan, adevăratul creştin. Şi era înconjurat din toate părţile de vecini călcători de lege, care se lepădaseră de Hristos şi se lipiseră de Mahomed, cu care Ioan adeseori se certa, mustrând depărtarea lor, pentru că era tânăr, înţelept şi îndrăzneţ în grăire, vorbind pentru adevăr fără de frică.

Deci, au început mahomedanii a-l urî foarte, pe de o parte fiindcă îi mustra şi-i ocăra adeseori, iar pe de altă parte, pentru că îl vedeau fericit la neguţătoria ce se făcea de dânsul, de vreme ce toate se înmulţeau în mâinile lui, şi-l zavistuiau, gândind ce fel de pricină să găsească asupra lui, ca să-l piardă. Şi înţelegând fericitul Ioan Epirotul răutatea gândită de dânşii, nu s-a temut, ci mai tare a dorit din tot sufletul să pătimească pentru adevărul lui Hristos.

Deci, mergând la întâiul preot al Bisericii Constantinopolului, la duhovnicescul lui părinte, în ziua Vinerii celei Mari, în anul 1500, a făcut mărturisirea greşelilor sale. Şi a spus părintelui său despre vrăjmăşia vecinilor săi, care pizmuiau asupra lui şi căutau

să-l piardă. Apoi i-a spus a sa dorire, că voieşte să pătimească pentru Hristos, cerând de la dânsul sfat folositor. Iar întâiul prezbiter, văzându-l tânăr de ani, nu l-a sfătuit să se dea la mucenicie, zicându-i: „O, fiule, vezi ca nu cumva să-ţi aducă diavolul un gând ca acesta; pentru că acela s-a obişnuit a aduce la mulţi gânduri ca acestea, îndemnându-i spre mucenicie, ca mai pe urmă, după ce vor slăbi, nesuferind muncile şi căzând, să-i dea spre batjocură şi râs la toată lumea, ca cei ce au început şi n-au sfârşit, nerăbdând până la sfârşit".

Atunci a zis tânărul: „Nădăjduiesc spre Hristosul meu, că nu mă va da spre batjocura vrăjmaşilor mei, ci mai ales mă va întări, ca să biruiesc puterea vrăjmaşului". Iar întâiul preot i-a zis: „Fiule, scris este: *Duhul este osârduitor iar trupul neputincios*. Iar un lucru ca acesta pe care tu îl doreşti, are trebuinţă de multă pregătire; îi trebuie neîncetat post şi rugăciuni, cu care, după ce te vei curăţi de toată prihana păcatului, Dumnezeu îţi va da înştiinţare ce trebuie să faci; pentru că Dumnezeu voieşte să Se sălăşluiască în sufletele celor curaţi. Deci, ia aminte, iubitule, şi mergi în pace. Iar eu voi ruga pe Dumnezeu, ca să te păzească pe tine de toţi vrăjmaşii tăi cei văzuţi şi nevăzuţi, de oameni şi de diavoli, şi biruitor peste ei să te facă". Aceasta zicând, a liberat pe tânăr cu pace.

Iar a doua zi, fericitul Ioan a mers iarăşi la acelaşi duhovnicesc părinte, cu faţa luminoasă şi cu sufletul plin de bucurie. Şi i-a grăit: „Cinstite părinte, în această noapte în vedenia somnului m-am văzut fiind în mijlocul unei văpăi, dar nearzându-mă, ci veselindu-mă şi dănţuind, precum odinioară cei trei tineri în cuptorul Babilonului. Deci, cu ajutorul Celui Preaînalt, nădăjduiesc că lucrul cel cugetat de mine va ieşi la bun sfârşit. Dar te rog, cinstite părinte, să mă înarmezi cu ale tale rugăciuni". Iar duhovnicescul părinte i-a grăit: „Dumnezeu să te întărească, fiule, ca să biruieşti pe lup, pe balaurul cel nevăzut, şi pentru Hristos cu mucenicia să te încununezi". Şi, astfel, a slobozit pe tânăr, întărindu-l pe el cu cuvinte folositoare, făgăduindu-i că se va ruga pentru dânsul lui Dumnezeu, ajutătorul său.

Iar după ce a mers fericitul Ioan la prăvălia sa din târg, l-au văzut duşmanii lui, care se sfătuiseră mai înainte pentru pierderea lui, şi au zis unul către altul: „Oare nu este acesta cel care s-a lepădat la arătare în Tricu[1]? Deci, cum se face acum că aici este creştin?" Acestea auzindu-le tânărul şi cu mânie căutând spre dânşii,

[1] Cetate în Tesalia.

a zis: „Oare despre mine grăiţi unele ca acestea sau despre altcineva?" Iar ei au zis: „Pentru tine, iar nu pentru altul; oare nu grăim adevărul?" Răspuns-a fericitul: „Să nu-mi fie mie ca să mă lepăd de Hristos Dumnezeul meu, nici în Tricu, nici în altă parte, şi niciodată să nu-mi fie mie aceasta; pentru că întru Hristos vieţuiesc şi voi vieţui totdeauna şi sunt gata a muri pentru El". Iar ei, fiind foarte necăjiţi pe dânsul, s-au umplut de mare mânie şi, degrabă sărind de la locurile lor, au pornit spre dânsul şi, punând pe el mâinile lor cele ucigaşe, îl trăgeau la judecată. Iar sfântul tânăr, ca la ospăţ mergea, cu faţa luminoasă şi cu sârguinţă. Şi l-au dat judecătorului cel nedrept, făcându-se singuri asupra lui clevetitori, martori şi judecători. Şi puneau asupra lui o vină mincinoasă, cum că în Tricu, cetatea Tesaliei, s-ar fi lepădat de Hristos în văzul tuturor şi ar fi primit credinţa mahomedană, iar după ce a venit în Constantinopol, iarăşi s-a făcut creştin şi pe Mahomed îl huleşte. Deci, începându-se judecata, mai întâi se prefăceau că au durere în suflet şi că le-ar fi milă de el, de aceea au început cu lacrimi a-l amăgi să se lepede de Hristos.

După aceea, văzându-l tare în credinţa creştină, cu îngroziri îl înfricoşau pe el. Dar nici aşa sporind, l-au bătut fără milă şi foarte mult muncindu-l cu bătaia, l-au aruncat în temniţă, spre a se sfătui ce îi vor face. Iar a doua zi, scoţându-l, îl întrebau: „Te-ai gândit să te lepezi de Hristos şi să fii una cu noi?" Şi văzându-l neschimbat, iarăşi l-au bătut cu toiege noduroase până la sânge. Iar el ca un diamant tare răbda cu tăcere bătăile ce i se dădeau lui, ca şi cum nu el, ci altcineva ar fi fost bătut. Şi se ruga încetişor lui Dumnezeu, zicând: „Întăreşte-mă, Unule Atotputernice, Dumnezeule! Dă-mi putere şi tărie şi-mi întinde mâna cea ajutătoare din sfântul Tău locaş". După aceea grăia către vrăjmaşii săi: „Nimic din cele ce sunt în lume, bune sau rele, nu vor putea să mă întoarcă de la scopul meu niciodată. Să nu-mi fie mie vreodată să cred în alt chip decât creştinii, să nu-mi fie ca să fiu amăgit cu îmbunările, ori cu muncile să fiu biruit. Faceţi ceea ce voiţi, ca mai degrabă să mă trimiteţi din această viaţă de scurt timp, la veşnica viaţă. Sunt rob al lui Hristos, lui Hristos Îi urmez şi pentru Hristos mor, ca să locuiesc cu Dânsul în veci". Atunci nedrepţii judecători au poruncit, ca iarăşi să arunce pe sfântul în temniţă. Dar ei nu îl duceau pe mucenic, ci îl târau de păr într-o parte şi în alta, lovindu-l peste obraz şi călcându-l în picioare; şi aşa l-au închis în temniţă.

Iar a doua zi scoţându-l iarăşi şi el grăind cu îndrăzneală aceleaşi cuvinte ca mai înainte şi fiind neplecat în creştinească

credinţă, au poruncit ca iarăşi să-l bată fără milă. Iar mucenicul, fiind bătut, cânta cu bucurie cântări bisericeşti: „Hristos a înviat din morţi...", şi celelalte, pentru că erau zilele Paştilor. Deci, tot trupul lui s-a rănit de bătăi şi pământul s-a roşit cu sângele lui, iar sfântul mucenic răbdând ca în trup străin, uneori cânta, iar alteori grăia către cei ce-l munceau: „Bateţi, bateţi, cu toată puterea voastră, bateţi şi pe cât puteţi înmulţiţi bătăile; dar să ştiţi că niciodată nu veţi putea să mă înstrăinaţi de la Hristosul meu şi să mă faceţi la un gând cu voi". Iar muncitorii, ruşinându-se, l-au aruncat pe mucenic iarăşi în temniţă. Şi l-au muncit cu nevoia temniţei, cu strâmtorarea legăturilor, cu foamea şi cu setea câteva zile.

Scoţându-l iarăşi după aceea, şi nereuşind să-l clintească cu nici un fel de munci din credinţa lui Hristos, l-au judecat spre ardere. Deci, când îl duceau la moarte, legat cu lanţ de fier, ca pe o oaie la junghiere, unii îl loveau cu mâinile peste grumaji, alţii îl dosădeau cu cuvinte ocărâtoare, iar alţii cu durere îl sfătuiau să-şi cruţe tinereţile sale. Dar mucenicul lui Hristos mergea nu ca la moarte, ci ca la o mare cinste. Şi, ajungând la locul unde era aprins un foc mare, n-a aşteptat până ce-l vor arunca în foc, ci singur a sărit în mijlocul văpăii. Iar muncitorii apucând de capătul lanţului de care era legat, l-au tras afară din foc pe mucenic. Iar el cu greu socotind lui aceasta, a zis către muncitori: „Pentru ce nu mă lăsaţi ca să ard în văpaie? Pentru ce nu mă lăsaţi să fiu jertfă bineplăcută Hristosului meu?" Iar judecătorii, deşi ştiau că este amară moartea prin arderea focului, însă de vreme ce dânsul o dorise, sărind în foc, altă judecată au hotărât. Deci, s-au gândit ca nu cu foc, ci cu sabia să-l omoare. Şi au poruncit călăului să taie capul nebiruitului tânăr, iar după aceea trupul şi capul să i le arunce în foc, ca să ardă desăvârşit.

Astfel a primit cununa muceniciei Sfântul Noul Mucenic al lui Hristos, Ioan Epirotul, în 18 zile ale lunii aprilie. Iar după arderea lui stingându-se focul, credincioşii au luat oarecare părţi din oasele lui, rămase din foc. Şi, luându-le cu cucernicie, cu cinste le-au ţinut la dânşii, slăvind pe Hristos Dumnezeul nostru, Cel lăudat împreună cu Tatăl şi cu Sfântul Duh, în veci. Amin.

LUNA APRILIE

ZIUA A NOUĂSPREZECEA

CUVIOSUL IOAN
DE LA LAVRA CEA VECHE

Lavra Veche se numea locaşul Cuviosului Hariton, care şi era aproape de Ierusalim în pustiul Palestinei, deoarece se zidise înaintea altor lavre de Sfântul Hariton, precum se scrie despre ea pe larg în viaţa lui. Deci, în acea veche lavră a lui Hariton s-a nevoit pustniceşte acest Cuvios Ioan, care, din tinereţe rănindu-se de dumnezeiasca dragoste, s-a lipit de Dumnezeu, după cele scrise: *Iar mie a mă lipi de Dumnezeu bine este*.

Şi trecând cu vederea plăcerile lumii deşarte şi mândria, şi înstrăinându-se de patrie, a luat crucea vieţii monahiceşti şi s-a dus în ţară străină, pentru Domnul, Cel ce a fost străin pe pământ, încât de la naşterea Sa şi până la moarte nu avea unde să-Şi plece capul. Şi ajungând la sfintele locuri ale Ierusalimului, închinându-se Cinstitei Cruci şi Mormântului lui Hristos Cel de viaţă primitor, a mers la lavra cea zisă mai sus, a Sfântului Hariton, şi s-a învrednicit într-însa de dregătoria preoţească, pentru viaţa lui îmbunătăţită, căci s-a arătat următor pustnicilor celor de demult, înfrânându-şi patimile cele trupeşti cu mare înfrânare, cu stările la rugăciune cele de toată noaptea, cu pomenirea morţii, cu nevoinţele cele de multe feluri, cu care şi-a subţiat trupul foarte, încât s-a făcut înger pământesc în trup.

Apoi, după viaţa cea îndelungată şi desăvârşită spre plăcerea lui Dumnezeu, s-a mutat către Domnul, dus fiind sufletul lui de mâinile sfinţilor îngeri cei fără de trup în locaşul ceresc cel neînvechit. El este numit de alţii "al peşterii celei vechi", în loc de "al lavrei celei vechi", deoarece lavra cea veche a Cuviosului

Hariton a fost la început o peşteră tâlhărească, în care, Cuviosul Hariton fiind legat de nişte tâlhari, s-a dezlegat prin minune, fiindcă au murit deodată tâlharii aceia, bând nişte vin otrăvit de veninul unui şarpe. Iar după ce s-a dezlegat, a aflat în peşteră mult aur şi a făcut mai întâi o biserică în aceeaşi peşteră şi a adunat fraţii, iar după aceea a zidit mănăstirea deasupra peşterii. Iar de vreme ce Cuviosul Ioan a vieţuit în acea peşteră veche, slujind în biserică, de aceea a fost numit şi "al peşterii celei vechi".

TOT ÎN ACEASTĂ ZI, CUVIOSUL GHEORGHE MĂRTURISITORUL, EPISCOPUL ANTIOHIEI PISIDIEI

Cuviosul Părintele nostru Gheorghe, Mărturisitorul lui Hristos, a fost în anii luptătorilor de icoane. El, din tinereţe iubind pe Hristos, s-a tuns în chipul monahicesc şi pentru multele sale osteneli şi nevoinţe bisericeşti, s-a făcut sălăşluire şi casă a Sfântului Duh. Şi a fost pus episcop al Antiohiei Pisidiei, păscând bine turma încredinţată lui. Iar când eresul luptătorilor de icoane se întărise cu sporirea diavolului, şi când toţi episcopii, fiind chemaţi prin scrisoare împărătească, se sârguiau să se ducă la cetatea lui Constantin, s-a dus acolo şi acest arhiereu. Şi a stat cu vitejie pentru dreapta credinţă, zicând împăratului să se supună aşezămintelor bisericeşti şi sobornicesti ale Sfinţilor Părinţi, povăţuitorilor Ortodoxiei, urmând credinţei lor, iar la învăţături străine şi de multe feluri să nu se mute, după porunca Sfântului Apostol Pavel. Şi a fost silit ca şi el să se lepede de închinarea sfintelor icoane, dar nu s-a supus. De aceea a fost izgonit de la scaunul său şi, fiind în surghiun, s-a dus către Domnul.

TOT ÎN ACEASTĂ ZI, SFINŢII MUCENICI HRISTOFOR, TEONA ŞI ANTONIN

Când Sfântul Marele Mucenic al lui Hristos, Gheorghe, a fost muncit, aceşti trei erau ostaşi ai împăratului Diocleţian, purtând suliţe în mâini. Şi văzând muncile ce se făceau Sfântului Gheorghe,

şi-au lepădat armele şi brâiele cele ostăşeşti şi au stat înaintea împăratului, mărturisind pe Hristos. Pentru aceea, prin tirană poruncă, au fost legaţi cu lanţuri şi închişi în temniţă.

Iar a doua zi scoţându-i, i-au pus înaintea judecăţii păgânului împărat şi îi sileau să se lepede de Hristos. Şi neplecându-se tiranului şi având mintea afundată întru adevăratul Dumnezeu, Îl preamăreau la arătare. Atunci spânzurându-i pe ei la munci, le-au strujit trupurile cu unghii de fier şi cu lumânări le-au ars coastele, iar la sfârşit, văzându-i neplecaţi, i-au aruncat în foc. Şi aşa s-au sfârşit sfinţii mucenici Hristofor, Teona şi Antonin prin pătimire pentru Hristos.

TOT ÎN ACEASTĂ ZI, CUVIOSUL TRIFON, PATRIARHUL CONSTANTINOPOLULUI

Roman, Împăratul grecesc, socrul împăratului Constantin Porfirogenetul, a avut un fiu mai tânăr cu numele Teofilact, făgăduit din scutece la duhovnicească rânduială. Şi voia ca, după moartea patriarhului Ştefan, să-l facă patriarh al Constantinopolului. Dar, de vreme ce tânărul era încă nevârstnic, având numai 16 ani, şi nu putea, după pravila bisericească, să se suie la o treaptă ca aceea, a fost ales până la o vreme Trifon monahul, spre păzirea şi îndreptarea patriarhiei, până ce Teofilact, fiul împăratului, va ajunge la anii cei cuviincioşi de primire a arhieriei. Şi a fost sfinţit Trifon monahul, rânduindu-se după trepte la arhierie şi a luat rânduiala patriarhiei bărbatul cel cu adevărat vrednic de o aşa rânduială, cel desăvârşit în fapte bune şi care avea viaţă fără prihană. Iar după ce a ţinut patriarhia puţin mai mult de trei ani, a fost depărtat într-un chip ca acesta: Teofilact fiind de 20 de ani, Roman împăratul stăruia ca Trifon să lase locul patriarhiei fiului său. Dar fericitul Trifon nu voia să lase o rânduială ca aceasta unui tânăr neiscusit, care avea trebuinţă de un bărbat desăvârşit cu anii şi cu înţelegerea, care să ştie bine dumnezeieştile cărţi şi să poată îndrepta cârmuirea bisericească cum se cade. Şi se mâhnea împăratul Roman, neştiind ce să facă, deoarece nici o pricină nu putea să afle asupra lui Trifon, cu care ar fi putut să-l depărteze de la scaun. Căci Cuviosul Trifon era sfânt cu viaţa, fiind îndreptat din tinereţe spre fapte bune, nefiind într-însul nici o prihană.

Iar Teofan, episcopul Cezareei şi prieten al împăratului, fiind viclean, a zis către împăratul: „O, împărate, lasă acest lucru asupra mea şi voi face cu înlesnire după dorinţa voastră împărătească". Iar împăratul s-a bucurat mult de cuvântul lui Teofan şi l-a rugat să se străduiască precum ştie. Atunci Teofan, venind la prea sfinţitul Patriarh Trifon, a vorbit cu dânsul bine, arătându-se a-i fi credincios şi prieten. Însă îi grăia cu vicleşug astfel: „Stăpâne, mare este meşteşugirea împărătească împotriva ta, se cugetă multe asupra ta de către cei de un acelaşi gând. Toţi caută pricini cu care să te surpe de pe scaun, dar deşi se îngrijesc de aceasta cu multă osteneală, nimic nu sporesc, deoarece caută pricini asupra celui nevinovat. Şi numai una îţi găsesc, zicând că nu eşti cărturar şi nu ştii să scrii, şi pentru aceasta te judecă că eşti nevrednic de scaunul patriarhiei. Deci, este trebuinţă să-i ruşinezi desăvârşit întru aceasta şi să le astupi gura ca să tacă. Iar de mă vei asculta, să faci aceasta: înaintea a tot sinodul scrie pe o hârtie curată numele tău şi cinstea patriarhiei, şi o trimite împăratului, ca să se ruşineze cei ce te clevetesc, zicând că nu ştii să scrii, şi vor tăcea gurile cele mincinoase".

Iar fericitul Trifon, fiind fără răutate, n-a cunoscut vicleşugul lui Teofan, socotind că este bun sfatul lui. Şi adunându-se sinodul, patriarhul a grăit către toţi: „Cei ce voiesc, cu nedreptate să mă surpe de pe scaun, o, dumnezeieştilor împreună slujitori, se ostenesc în deşert, căutând împotriva mea oarecare pricini binecuvântate. Eu nădăjduiesc spre Dumnezeul meu, că nimic de acest fel nu vor afla asupra mea, deşi mult s-ar osteni, ca să poată a mă înstrăina de la scaunul ce mi s-a încredinţat de Dumnezeu. Iar cea mai de pe urmă clevetire ce au alcătuit asupra mea este aceasta, că au minţit cum că n-aş fi cărturar şi n-aş şti să scriu nicidecum. Deci, iată, înaintea feţei voastre scriu aceste litere, ca înştiinţându-se clevetitorii, să se umple de ruşine şi să înceteze a mă cleveti".

Zicând aceasta, fericitul a luat o hârtie curată şi, privindu-l toţi, a scris aceasta: „Trifon, cu mila lui Dumnezeu arhiepiscopul Constantinopolului, Roma cea nouă, şi patriarh a toată lumea". Scriind aceasta, a trimis-o la împărat prin mâinile unui mai susşezător. Iar împăratul, luând hârtia aceea, cu sfatul celui mai înainte pomenit Teofan, episcopul Cezareei, a poruncit ca altcineva pe aceeaşi hârtie să scrie astfel: „Eu, Trifon, mă dau în lături de la scaunul patriarhiei, nu pentru altă pricină, decât pentru aceea că mă ştiu nevrednic de o treaptă ca aceasta". Şi scriind aşa, împăratul a

poruncit să citească hârtia aceea înaintea domnilor şi a boierilor şi înaintea a toate rânduielile. Şi, trimiţând pe cei de un gând ai săi, a dat jos cu sila din casele patriarhiei pe prea sfinţitul Patriarh Trifon şi a poruncit să-l numească patriarh pe fiul său, Teofilact. Şi a fost tulburare mare în Biserică, pentru că mulţi din duhovnicească rânduială ţineau la Trifon, nevoind pe Teofilact.

Iar fericitul Trifon, suferind cu răbdare acea izgonire nedreaptă, s-a dus la mănăstirea sa unde a slujit întâi şi, vieţuind doi ani şi cinci luni, s-a mutat la Domnul. Iar cinstitul lui trup s-a adus în biserica cea mare patriarhală şi s-a aşezat cu patriarhii, ca un adevărat patriarh. Atunci s-a adus pace Bisericii, pentru că după mutarea Sfântului Trifon, toţi s-au învoit cu patriarhia lui Teofilact şi spre împărtăşirea aceluia s-au înţeles. Iar pomenirea Sfântului Trifon au cinstit-o cu prăznuirea de peste ani, slăvind pe Dumnezeu.

LUNA APRILIE

ZIUA A DOUĂZECEA

SFINŢII MUCENICI VICTOR, ZOTIC, ZINON, ACHINDIN ŞI SEVERIAN

În vremea în care Diocleţian, răucredinciosul împărat, a pornit mare şi înfricoşată prigonire şi munci asupra creştinilor, atunci a fost prins şi Sfântul şi multpătimitorul Gheorghe. Şi muncit fiind tare, făcea după aceea minuni preaslăvite, pe care văzându-le, mulţi au crezut în Hristos. Şi îndată cei ce credeau, erau munciţi de mâinile păgânilor: unii în temniţă se trimiteau, alţii cu foc se ardeau, iar alţii cu sabia se tăiau, dintre care au fost şi aceşti sfinţi mucenici: Victor, Zotic, Zinon, Achindin şi Severian, care văzând pe Sfântul Gheorghe legat pe roată şi nicidecum vătămat, au crezut în Domnul nostru Iisus Hristos şi îndată cu sabia li s-au tăiat capetele.

TOT ÎN ACEASTĂ ZI, CUVIOSUL TEODOR TRIHINA

Cuviosul Părintele nostru Teodor, cel numit "Trihina", adică "Părosul", a fost născut şi crescut în cetatea Sfântului Constantin, fiind fiu de părinţi bogaţi. Şi lăsându-şi părinţii, bogăţia şi slava pentru Dumnezeu, s-a dus într-o mănăstire pustnicească şi s-a făcut monah. Şi avea o viaţă atât de aspră şi atât şi-a slăbit trupul, încât la faţă era asemenea unui mort, pentru că în toate nopţile se lupta cu gerul, stând la rugăciune, neacoperindu-şi capul niciodată. Şi purta numai o haină aspră de păr, de aceea s-a numit "păros". Încă şi mănăstirea aceea pustnicească, în care cuviosul petrecea viaţă aspră, după aceea a luat numele de "Trihina", adică s-a numit "păroasă".

Iar Sfântul Teodor a luat de la Dumnezeu putere asupra diavolilor şi, făcând multe minuni, s-a dus către Domnul. Şi nu numai în viaţa sa, ci şi după mutarea sa făcea minuni. Pentru că izvora din sfintele lui moaşte mir de tămăduire binemirositor, cu care se tămăduiau toate bolile şi se goneau diavolii, spre slava lui Hristos Dumnezeul nostru. Amin.

TOT ÎN ACEASTĂ ZI, CUVIOSUL ANASTASIE, EGUMENUL MUNTELUI SINAI

Purtătorul de Dumnezeu părintele nostru Anastasie, în ce chip a fost crescut din tinereţe în dreapta credinţă, se adevereşte din cuvintele lui, pe care le-a grăit despre sine astfel: „Cei ce au văzut pe Hristos în trup, Îl socotesc că este prooroc; iar noi, deşi cu ochii cei trupeşti nu l-am văzut, însă îndată, încă din pruncie, L-am cunoscut că este Dumnezeu şi Stăpân Atotputernic şi Făcător al veacurilor, rază a slavei Tatălui, de la Care am învăţat a-L mărturisi. Iar Sfânta Lui Evanghelie cu atât de mare credinţă o ascultăm, ca şi cum pe Hristos Însuşi L-am vedea grăind cu noi. Iar pe mărgăritarul cel fără de prihană al Preacuratului Său Trup primindu-l, credem, că pe Hristos Însuşi Îl primim. Şi când vedem pe icoană închipuirea asemănării Lui celei dumnezeieşti, ca pe Însuşi Acela ce priveşte spre noi din cer, Îl cinstim, I ne închinăm şi către El cădem”.

Prin aceste scurte cuvinte, Cuviosul Anastasie a arătat în ce chip din tinereţile sale, a învăţat a cunoaşte pe Hristos adevăratul Dumnezeu, a crede în El, a se teme cu frică curată, a-L iubi din toată inima şi a-L cinsti în sfintele icoane cu închinăciunea cuvenită lui Dumnezeu. Iar după ce a sosit la vârsta desăvârşită, a lăsat lumea şi cele din lume şi, luând crucea, după porunca Sfintei Evanghelii, a urmat cu osârdie lui Hristos; pentru că, intrând într-o mănăstire, s-a făcut monah.

Însă, dorind să se povăţuiască la cele mai mari nevoinţe şi bărbaţilor celor desăvârşiţi să le urmeze în toată fapta bună, s-a dus la Ierusalim, unde, închinându-se cinstitelor şi sfintelor locuri, a mers la muntele Sinai. Acolo, găsind pe mulţi sfinţi bărbaţi sporiţi în faptele bune monahiceşti, a rămas la ei, supunându-se lor şi slujindu-le cu osârdie, ţinând în acea vreme egumenia muntelui

Sinai Cuviosul Părintele nostru Ioan Scărarul. Iar pentru smerita lui cugetare, a luat de la Dumnezeu darul cunoştinţei celei duhovniceşti şi al înţelepciunii celei mari şi a alcătuit cuvinte multe, folositoare de suflet, şi a scris vieţile unor sfinţi părinţi, învrednicindu-se de rânduiala preoţească.

Apoi, după Sfântul Ioan Scărarul şi după Gheorghe, fratele lui, Anastasie a fost numit egumen al muntelui Sinai. Şi se lupta cu ereticii, care se numeau "acefali", adică "fără capete", scriind mult despre ei. Şi certându-se cu ei, îi mustra, îi biruia şi-i ruşina. Iar acel eres fusese început în Alexandria, pe vremea împărăţiei lui Zenon, de învrăjbitorii şi împotrivitorii Sinodului al patrulea a toată lumea, al Sfinţilor Părinţi, care a fost în Calcedon, şi când acel eres se începea, era în Alexandria un patriarh mincinos, Petru ereticul, care se numea Mogos. Cu acel eres al "acefaliţilor" s-a unit Sevir, care se numea "fără de cap", din pricina eresurilor celor "fără de cap", şi care, în vremea împărăţiei lui Anastasie, a răpit scaunul patriarhal al Antiohiei.

Deci, pe acei eretici "fără de capete" biruindu-i Cuviosul Anastasie în zilele sale din dumnezeieştile cărţi, se lupta cu ei nu numai în muntele Sinai, ci şi în toată Siria, în Arabia şi în Egipt; pe de o parte, prin scrisorile sale, iar pe de alta, străbătând singur pretutindeni, dezrădăcinând acel eres, gonindu-l şi întărind în dreapta credinţă Biserica lui Hristos. Şi plăcând lui Dumnezeu mai mult decât alţi părinţi, s-a dus la adânci bătrâneţi către Domnul. Iar sfârşitul lui a fost pe vremea împărăţiei lui Iraclie.

TOT ÎN ACEASTĂ ZI, FERICITUL ANASTASIE SINAITUL, PATRIARHUL ANTIOHIEI

În al 35-lea an al împărăţiei lui Iustinian cel Mare, săvârşindu-se patriarhul Antiohiei, Domnin cel mai tânăr, a venit după dânsul Anastasie, cel cu numele de "Sinait", ca unul ce a fost luat de la muntele Sinai la arhierie. În acea vreme s-a ivit în Biserică o nedreaptă credinţă despre dumnezeiescul Trup al lui Hristos, ca şi cum în vremea petrecerii Sale cu oamenii, mai înainte de patima cea de voie, acesta ar fi fost nestricăcios, nesupunându-Se trebuinţelor fireşti ce vin din nevoile firii, şi ca şi cum Domnul nostru Iisus Hristos, cu chipul cu care primea hrană şi băutură mai înainte de

patima şi Învierea Sa, cu acelaşi chip mânca şi după Înviere, când S-a arătat Apostolilor Săi. Şi acea socotinţă rău credincioasă s-a început în Constantinopol, şi s-a scris despre ea mai pe larg în viaţa Sfântului Eutihie, Patriarhul Constantinopolului, în şase aprilie.

Şi împăratul Iustinian se lipise de acea socotinţă şi voia să o pună între dogmele credinţei, fiind amăgit de eretici până a înţeles adevărul. Şi a fost tulburare în Biserică, căci şi preasfinţitul Eutihie pentru aceea a fost izgonit de la scaunul său, de vreme ce se împotrivea eresului aceluia şi mulţi aveau să se amăgească cu acea nedreaptă socotinţă, dacă n-ar fi căutat la preasfinţitul Anastasie Sinaitul, Patriarhul Antiohiei, cum socoteşte adevărul. Pentru că Atanasie era bărbat foarte iscusit în dumnezeiasca Scriptură, tare în dogmele credinţei celei drepte şi sfânt cu viaţa. Pe acela, ca pe un stâlp nemişcat, încercau ereticii să-l înduplece spre socotinţa lor cu multe meşteşugiri, nădăjduind că dacă pe acela l-ar îndupleca, cu înlesnire vor trage toate părţile acelea la un gând cu dânşii. Şi-l îndemnau asupra lui şi pe împăratul, însă nimic n-au reuşit.

Căci fericitul Anastasie a scris împăratului cu îndrăzneală, vădindu-l pentru acea rătăcire. Apoi a scris şi în toate părţile Siriei, la toată rânduiala duhovnicească şi monahicească, învăţând pe toţi să se ferească de eresurile acelea. Iar în Antiohia, învăţând în toate zilele în biserică, propovăduia acest cuvânt al Apostolului Pavel: *Dacă cineva ar propovădui vouă mai mult decât ceea ce aţi primit, chiar şi înger în cer de ar fi, anatema să fie.*

Deci s-a mâniat împăratul Iustinian asupra preasfinţitului Patriarh Anastasie şi voia să-l izgonească de pe scaun, precum şi pe Eutihie al Constantinopolului. Însă a sosit sfârşitul împăratului. Iar când era să moară împăratul, s-a pocăit de eresul acela şi a scris aşezământ ca preasfinţitul Eutihie Patriarhul să se întoarcă din exil la scaunul său. Şi a murit în pocăinţă Iustinian şi cu dreptcredincioşii împăraţi s-a numărat. Apoi s-a făcut pace Bisericii. Iar după el a luat împărăţia Iustin cel Tânăr, nepotul lui, care prin îndemnarea oamenilor celor învrăjbitori, a izgonit fără de vină de pe scaunul Antiohiei pe arhiereul lui Dumnezeu, Anastasie Sinaitul, nu pentru dreapta credinţă, ci pentru alte pricini nedrepte, zicând, mai întâi, că nu cruţă visteria bisericească, ci o cheltuieşte în deşert. Al doilea, cum că ar fi grăit de rău pe împăratul. Căci s-a zis despre dânsul că, întrebându-l odată cineva pentru ce nu cruţă visteria bisericească el ar fi răspuns: „Ca să nu fie luată de Iustin, pierzătorul a toată lumea". Şi încă sunt unii care zic şi aceasta, că atunci când Anastasie s-a ridicat la scaunul Antiohiei, Iustin fiind la împăratul Iustinian,

unchiul său, cu boieria de curopalat, a poftit de la Anastasie un dar de aur, dar Anastasie nu i-a dat nimic, zicându-i că este nedrept lucru să dea aur pentru vreo rânduială duhovnicească, care nu cu aur se vinde, ci se dă prin darul Duhului Sfânt. Din acea vreme Iustin s-a mâniat asupra lui Anastasie şi, luând el împărăţia după unchiul său, căuta pricini asupra nevinovatului arhiereu Anastasie şi, aflând lucruri mincinoase, l-a izgonit de pe scaun.

După izgonirea lui Anastasie, a orânduit chiar şi fără voie, la patriarhia Antiohiei, pe fericitul Grigorie, egumenul lavrei Faranului, bărbat asemenea împodobit cu cuvântul, cu viaţa şi cu dreapta credinţă, care este pomenit şi lăudat în Limonar de prea sfinţitul Sofronie, Patriarhul Ierusalimului. Şi acest Grigorie ducându-se din viaţă, iarăşi fericitul Anastasie Sinaitul s-a întors la scaunul Antiohiei, după 23 de ani de izgonire, pe vremea împărăţiei lui Mavrichie.

În vremea aceea era papă în Roma Sfântul Mare Grigorie, care se numea Dialog sau Grăitor. Acel sfânt petrecea cu fericitul Anastasie în mare dragoste duhovnicească şi scriau unul către altul, pentru că după ce a auzit Sfântul Papă Grigorie, că s-a întors Anastasie Patriarhul la scaunul său, îndată a trimis la dânsul, bucurându-se de întoarcerea lui. Şi spunea în acea scrisoare astfel: „*Slavă întru cei de sus lui Dumnezeu şi pe pământ pace, între oameni bună voire*; căci râul cel mare, care odată lăsase uscate pietrele Antiohiei, acum iarăşi s-a întors la a sa matcă şi văile ce se află pe lângă dânsul le adapă".

Şi iarăşi într-altă scrisoare zice: „Mă înştiinţezi, preasfinţia ta, preaiubitule, că de ar fi fost cu putinţă, ai fi voit fără hârtie şi fără trestie să vorbeşti cu mine, şi pătimeşti de durere, că depărtarea cea mare a Răsăritului de Apus ne opreşte pe noi. Însă adevărul zic, că şi în hârtie îmi vorbeşte gândul vostru, că în cuvintele preasfinţiei tale este arătată dragostea voastră către noi şi nu suntem despărţiţi cu locurile, noi cei ce cu darul Atotputernicului Dumnezeu suntem uniţi prin legătura dragostei. Deci, pentru ce căutaţi să luaţi aripile porumbiţei celei aurite, de vreme ce acum le aveţi? Că aripi sunt dragostea cea către Dumnezeu şi către aproapele. Cu acelea zboară Sfânta Biserică, cu acelea pe toate cele pământeşti le covârşeşte; deci acele aripi de nu le-ai fi avut preasfinţia ta, n-ai fi zburat la mine cu atât de mare dragoste prin scrisoare. Ci vă rog pe voi, rugaţi-vă pentru mine, neputinciosul, ca Domnul, scoţându-mă dintr-atâtea de multe învăluiri şi primejdii de la longobarzii cei ce au năvălit asupra Romei, mai degrabă să mă treacă la limanul odihnei celei veşnice. Cu mulţumire am luat binecuvântările voastre

cele îndurate, pe care mie, omule al lui Dumnezeu, fiind sărac cu duhul, mi le-ai trimis, zicând: «Ce are să dea săracul, decât numai cele ce sunt ale săracului?» Dar de nu v-aţi fi făcut săraci cu duhul pe voi singuri, binecuvântările voastre n-ar fi fost atât de îndurate. Atotputernicul Dumnezeu cu al Său acoperământ să vă acopere de tot răul. Şi de vreme ce viaţa voastră este de foarte mare trebuinţă la toţi cei buni, deci după îndelungate vremi, să vă mute pe voi Domnul la veşnicele bucurii ale cereştii moşteniri".

Dintr-o scrisoare ca aceasta a Sfântului Grigorie, Papă al Romei, către fericitul Anastasie, Patriarhul Antiohiei, se vede dragostea amândurora cea întru Duhul Sfânt şi se mărturiseşte sfinţenia cea aleasă a Sfântului bărbat Anastasie. Şi vieţuind Sfântul Anastasie încă şase ani după întoarcerea sa la scaun, s-a mutat către Domnul în al 14-lea an al împărăţiei lui Mavrichie. După acest preasfinţit Anastasie Sinaitul, a venit la patriarhie alt Anastasie, însă fără denumirea de Sinait, şi a fost ucis de evrei în timpul împărăţiei lui Foca tiranul, şi ca un mucenic al lui Hristos a fost cinstit de credincioşi.

TOT ÎN ACEASTĂ ZI, SFÂNTUL SFINŢIT GRIGORIE, PATRIARHUL ANTIOHIEI

Acest Cuvios Părinte Grigorie a fost egumen în mănăstirea ce se numea Faran, care era în muntele Sinai şi Rait. Iar la patriarhie a fost mai înainte însemnat de la Dumnezeu, precum se scrie în Limonariul preasfinţitului Sofronie, patriarhul Ierusalimului:

Ava Gheorghe armeanul, ucenicul lui Ava Serghie, ne-a spus, zicând: „Mult m-a silit Ava Grigorie, care era egumen al lavrei Faranului, ca să-l duc la Ava Serghie, şi am mers cu dânsul la stareţ într-acea vreme când petrecea în pustie lângă Marea Moartă. Şi văzându-l pe el stareţul, l-a sărutat şi l-a primit cu foarte mare dragoste. Şi, aducând apă, i-a spălat picioarele şi toată ziua a vorbit cu dânsul pentru folosul sufletului, iar a doua zi l-a liberat. Iar după ce s-a dus Ava Grigorie de la Ava Serghie, am zis către stareţ:

«Ştii, părinte, că m-am smintit, căci pe mulţi episcopi, presbiteri şi alţi părinţi am adus la tine şi la niciunul dintre aceia nu ai spălat picioarele, fără numai lui Ava Grigorie». Şi mi-a răspuns mie stareţul: «Nu ştiu cine este Grigorie; dar ştiu că pe patriarh l-am

primit în peştera mea, pentru că l-am văzut purtând omofor şi ţinând Sfânta Evanghelie în mâini»".

Acestea le-a zis Ava Serghie cu proorocesc duh despre Ava Grigorie, căci după cinci ani, prin judecăţile lui Dumnezeu, a fost ales patriarh în cetatea lui Dumnezeu, Antiohia. Iar oarecare stareţi ziceau despre Ava Grigorie, patriarhul cetăţii lui Dumnezeu, cum că avea mai ales aceste fapte bune: milostenia, nepomenirea de rău, lacrimile, ba încă mai avea şi milostivire mare spre cei ce greşeau şi multe alte fapte bune. O mărturie despre aceasta dă despre dânsul preasfinţitul Sofronie, patriarhul Ierusalimului, zicând:

„Deci vrednic este un bărbat ca acesta, fericitul Grigorie, patriarhul Antiohiei, a fi pomenit între cei sfinţi şi cuvioşi, căci şi la patriarhie fără voie a fost luat şi sfântă viaţă a petrecut în Iisus Hristos Domnul nostru, Căruia se cuvine slava în veci". Amin.

TOT ÎN ACEASTĂ ZI, SFÂNTUL IERARH TEOTIM I "SCITUL", EPISCOP AL TOMISULUI (SECOLELE IV-V)

Fericitul episcop Teotim I era de neam daco-roman, autohton din Dacia-Pontică. El este considerat cel dintâi dascăl şi părinte duhovnicesc al sfinţilor Ioan Cassian şi Gherman, cu care era contemporan, format în tinereţe în aceeaşi mănăstire din "hotarele Cassienilor şi ale peşterilor". Această mănăstire, care a dat călugări cărturari şi sporiţi în fapte bune, era o adevărată vatră monahală de sfinţenie, de trăire şi de profundă teologie din eparhia Tomisului, confirmată de înaltul nivel spiritual, teologic şi literar la care au ajuns cei trei sfinţi daco-romani contemporani, Ioan Cassian, Gherman şi Teotim I, supranumit de istoricii paleocreştini "Scitul" şi "Filosoful".

Acest episcop urcă pe scaunul eparhiei Tomisului, pe la anii 385-390, după mutarea din viaţă a episcopului Gherontie. Ca episcop al Tomisului este amintit pentru prima dată în anul 392, de fericitul Ieronim († 420), în celebra sa lucrare: *De viris illustribus* (Despre bărbaţi iluştri), care spune că era păstor strălucit, cu mare dragoste de Dumnezeu şi de oameni, teolog învăţat şi scriitor talentat şi neobosit. El afirmă că „a scris scurte tratate (cărţi) sub formă de dialoguri, în stilul vechii elocinţe", ceea ce dovedeşte vasta sa cultură în retorica şi filosofia antică, greacă şi latină. Apoi,

fericitul Ieronim încheie cu aceste cuvinte despre Teotim: „Aud că scrie şi alte lucrări”.

Unele fragmente din scrierile Sfântului Teotim se păstrează în lucrarea Sfântului Ioan Damaschin († 749) "Paralele sfinte", din care reiese că „a scris omilii la unele texte Evanghelice”. Istoricul Sozomen scrie despre el că era "scit" (daco-roman) de neam, că "traiul îi era modest" şi că era un taumaturg (vindecător de boli). Iar Socrate, alt istoric paleocreştin, spune că fericitul episcop Teotim I „era cunoscut de toţi – împăraţi, episcopi, călugări, credincioşi şi barbari (adică păgâni) –, pentru evlavia şi corectitudinea vieţii sale”. Prin scrierile sale patristice, Sfântul Teotim este considerat „creatorul Filocaliei româneşti”. În gândirea sa a fost, desigur, influenţat de Sfântul Ioan Gură de Aur şi de părinţii capadocieni. Sfântul Teotim vorbeşte foarte frumos despre liniştea minţii şi a inimii.

Sub păstoria Sfântului Teotim mănăstirile şi sihăstriile din Dobrogea secolului IV, renumite prin asceză şi isihie (linişte), au trăit o epocă de aur, devenind în secolele V-VI cunoscute în întreg imperiul prin vestiţii "călugări sciţi", răspândiţi atât la nord de Dunăre până în Carpaţi, cât şi la sud până la Ierusalim, Constantinopol, Roma şi Africa. Bazilicile înălţate de el, ale căror ruine şi astăzi se văd, erau mari şi frumos ornamentate cu mozaicuri, ceea ce dovedeşte numărul impresionant de credincioşi, precum şi frumuseţea cultului şi arhitecturii secolelor IV-V.

Ca misionar, Sfântul Teotim I era tot atât de râvnitor pentru Hristos ca şi înaintaşii săi. El avea mult de suferit din partea "barbarilor" migratori, pe care reuşea să-i îmblânzească cu greu prin daruri, prin rugăciuni şi prin sfinţenia vieţii sale. Din această pricină păgânii îl numeau "zeul romanilor".

Sfântul Teotim "Scitul" era binecunoscut împăratului Arcadie şi mai ales Sfântului Ioan Gură de Aur, căruia îi era prieten devotat. În anul 399, marele patriarh i-a trimis fericitului Teotim călugări misionari „pentru nomazii sciţi de la Istru”, adică pentru huni. În anul 400, Sfântul Teotim ia parte la un sinod local în Constantinopol, convocat de Sfântul Ioan Gură de Aur, împotriva învăţăturii eretice a episcopului Antonin al Efesului. În anul 403, Sfântul Teotim era din nou în Constantinopol şi lua apărarea marelui patriarh şi dascăl a toată lumea, Sfântul Ioan Gură de Aur, împotriva acuzaţiilor aduse de Sfântul Epifanie al Ciprului, dovedind prin aceasta adânca legătură duhovnicească dintre sfântul episcop străromân Teotim şi Sfântul Ioan Gură de Aur.

Pe la sfârşitul primului deceniu al secolului V, Sfântul episcop Teotim s-a strămutat cu pace din viaţa aceasta, la cereştile locaşuri. Pentru viaţa sa curată, pentru opera sa misionară şi pentru credinţa sa dreaptă cu care a mărturisit pe Hristos, Biserica Ortodoxă l-a trecut în rândul sfinţilor şi pomenirea lui se face la 20 aprilie. În "Acta Sanctorum" se spun următoarele despre Sfântul Teotim I: „La Tomis, în Scithia, se face pomenirea Sfântului Teotim (Theotimos) episcopul, pe care l-au cinstit chiar barbarii necredincioşi, pentru sfinţenia şi minunile lui".

TOT ÎN ACEASTĂ ZI, CUVIOSUL ATANASIE, ÎNTEMEIETORUL MĂNĂSTIRII SCHIMBAREA LA FAŢĂ DE LA METEORA, ŞI CUVIOSUL IOASAF

Cuviosul părintele nostru Atanasie s-a născut pe la anul 1302 în Noul Patras al Ipatiei din părinţi nobili, dar a rămas orfan de mic. El a fost crescut de un unchi şi a arătat mare râvnă pentru învăţătură. Deşi nu avea bani să plătească profesori vestiţi, stătea să asculte la ferestrele acestora, încât i-a făcut pe ei să-l primească fără plată la învăţătură. Descoperind apoi adevărata filozofie în Sfântul Munte, a vrut să se facă călugăr, dar fiind prea tânăr, nu a fost primit. A mers aşadar în Constantinopol, unde i-a cunoscut pe Sfântul Grigorie Sinaitul şi pe Sfântul Isidor, viitorul patriarh, care i-au lăudat râvna. Fugind însă de slava deşartă, s-a dus din nou la Muntele Athos, unde s-a călugărit la vârsta de 30 de ani. Apoi, neputând să se liniştească din pricina năvălirii piraţilor turci, a trebuit să plece în Tesalia, într-un ţinut sălbatic, cu stânci foarte mari, făcute parcă pentru pustnicie. Acolo a întemeiat vestita mănăstire a Schimbării la Faţă, pe o stâncă uriaşă cu numele Meteora, care le întrecea pe celelalte în înălţime. Apoi a pus rânduiala mănăstirilor cu viaţă de obşte de la Sfântul Munte şi a strâns în jurul lui mulţi ucenici, chiar şi de la Athos. Deci dobândind darul înainte-vederii şi al profeţiei, a călăuzit multe suflete spre mântuire şi s-a mutat la Domnul în anul 1380.

Urmaşul lui a fost Sfântul Ioasaf, care era prinţ din dinastia sârbească Nemania. Acesta, când i-a venit rândul să împărăţească, a lăsat lumea şi a fost îmbrăcat de Sfântul Atanasie în haina călugărească, urmându-l mai apoi la cârmuirea mănăstirii sale.

LUNA APRILIE

ZIUA A DOUĂZECI ŞI UNA

SFÂNTUL IANUARIE EPISCOPUL ŞI CEI ÎMPREUNĂ CU DÂNSUL

Diocleţian şi Maximian, păgânii împăraţi, mâniindu-se asupra creştinilor, Ianuarie episcopul a fost prins şi dus înaintea ighemonului Campaniei, Timotei. Acesta, silindu-l în multe feluri spre închinarea la idoli, cu îmbunări amăgindu-l şi cu îngroziri înfricoşându-l, după ce l-a văzut neclintit în credinţa creştină, rămânând ca un stâlp, a poruncit să-l arunce spre ardere, într-un cuptor încins. Şi a fost sfântul nevătămat, ca altădată cei trei tineri în cuptorul Babilonului. Căci îngerul lui Dumnezeu pogorându-se la dânsul, puterea focului în răcoreală a prefăcut-o, iar sfântul dănţuind şi cântând în mijlocul focului, slăvea pe Dumnezeu. După ce a ieşit din cuptor, au văzut toţi, că nici de hainele lui nu s-a atins focul şi se mirau foarte tare.

Iar ighemonului părându-i-se că episcopul creştinilor s-a păzit întreg de foc cu puterea vrăjilor, de mai mare mânie s-a umplut şi a poruncit ca atât de mult să-l întindă pe mucenic, încât să se dezlege încheieturile din alcătuirile lor, şi aşa întins să-l bată fără milă. Aceasta făcându-se, atât de mult l-au bătut, până ce tot trupul lui s-a sfărâmat, încât se vedeau oasele goale şi pământul s-a umplut de sânge. La o înfricoşătoare privelişte ca aceasta au mers şi doi clerici: Faust diaconul şi Desiderie citeţul, şi stăteau în mulţime, privind la pătimirea sfântului episcop.

Şi păgânii i-au cunoscut că sunt creştini, deoarece pe de o parte aceia se bucurau cu duhul de vitejeasca lui răbdare, iar pe de alta plângeau pentru chinurile cele cumplite ce i se dădeau, căci şi vinele sfântului se vedeau curmate. Deci, păgânii i-au prins pe amândoi, pe Faust şi pe Desiderie şi, legându-i împreună cu Sfântul

Mucenic Ianuarie episcopul, i-au dus după ighemon în cetatea Putioli; şi acolo i-au aruncat în temniţă. Şi erau închişi pentru Hristos în temniţa aceea Proclu şi Sosie, diaconii cetăţii Putioli, şi doi oameni simpli, Eutihie şi Acution, osândiţi spre mâncarea fiarelor.

Apoi, în ziua următoare au fost scoşi toţi la privelişte, împreună cu episcopul, şi au fost daţi la fiare. Iar Dumnezeu, Care se preamăreşte în sfinţii Săi, a astupat gurile fiarelor la acea privelişte, ca altădată în groapa în care a fost aruncat Daniil, încât nici una din fiare nu s-a atins de vreun mucenic, ci toate, schimbându-şi cruzimea cea firească în blândeţe de oaie, au mers şi au căzut la picioarele sfântului episcop. O minune ca aceea mai presus de fire, i-a adus pe toţi cei ce priveau în mirare şi spaimă.

Însă ighemonul, socotind şi această dumnezeiască putere ca vrăjire creştinească, gândea cum să dea pierzării desăvârşite pe arhiereul lui Dumnezeu şi pe cei împreună cu el. Astfel, tulburându-se cu mintea, deodată a orbit şi cu ochii cei trupeşti, orb fiind de demult cu ochii cei sufleteşti, şi căuta un povăţuitor, pipăind pereţii. Iar după ce arhiereul şi mucenicul lui Hristos, Ianuarie, fiind fără răutate, s-a rugat pentru acel vrăjmaş al său, pentru ighemonul Timotei, acela îndată a văzut trupeşte, dar nu şi sufleteşte. Iar oamenii care priveau spre toate acele minuni, au crezut în Hristos, fiind la număr cam cinci mii. Însă nemulţumitorul şi împietritul la inimă ighemon, care din orbire se luminase cu rugăciunile mucenicului, nu numai că n-a cunoscut adevărul, ci mai mult a înnebunit. Şi în loc să aducă laudă adevăratului Dumnezeu, lui Hristos, Domnul nostru, el Îl hulea; iar pentru întoarcerea către El a poporului cel atât de numeros, îndrăcindu-se de mânie, a poruncit ca să taie cu sabia pe sfinţii mucenici.

Şi astfel, arhiereul lui Dumnezeu Ianuarie, sfinţitul mucenic, cu ai săi împreună pătimitori: Faust, Proclu şi Sosie diaconii, Desiderie citeţul, Eutihie şi Acution, au luat cunună mucenicească, fiind ucişi cu sabia, afară din cetatea Putioli. Iar trupurile sfinţilor le-au adunat câte unul cetăţile cele dimprejur, străduindu-se fiecare cetate, ca să aibă pe mijlocitorul său către Dumnezeu. Trupul Sfinţitului Mucenic Ianuarie l-au luat napolitanii şi, ducându-l cu cinste în cetate, l-au pus în biserica lor.

În acea vreme, când au luat trupul sfântului din cetatea Putioli, sângele lui care se închegase acolo, adunându-l de pe pământ, l-au pus într-un vas de sticlă şi-l aveau în pază. Iar dacă îl puneau lângă capul mucenicului, îndată acel sânge închegat se topea şi fierbea ca din nou vărsat. Încă se făceau şi minuni de multe feluri în cetatea

Neapoli, cu rugăciunile Sfântului Mucenic Ianuarie. Iar mai ales acolo se slăvea această minune care s-a făcut, când muntele ce se numea Vezuviu a dat dinlăuntrul său, din sânul pământului, o văpaie mare de foc, încât nu numai cetăţilor celor de aproape, ci şi celor de departe, mare frică şi cutremur le-a adus. În acea înfricoşată vreme, alergând popoarele la mormântul Sfântului Mucenic Ianuarie şi cu lacrimi strigând către el şi cerând ajutor, îndată, cu rugăciunile lui, s-a ascuns acea văpaie de foc în muntele acela şi a încetat frica. Astfel nu s-a făcut vătămare nici cetăţilor de departe, nici celor de aproape.

Şi altă preaslăvită minune s-a făcut asupra unui prunc mort. O femeie văduvă, cu numele Maximila, avea un fiu abia născut şi ace-la murind, ea plângea fără mângâiere. Iar după ce şi-a venit puţin în sine din tânguire, a privit spre biserică şi a văzut deasupra uşii bisericii o scândurică, ce avea pe sine închipuirea Sfântului Episcop Ianuarie. Şi şi-a adus aminte de minunea care s-a făcut odată în Legea Veche, cum Sfântul prooroc Elisei a înviat pe fiul şunamitencei.

Deci, pornindu-se cu mare nădejde femeia aceea spre Dumnezeu şi spre plăcutul Lui, a făcut după asemănarea aceea. A luat icoana Sfântului Mucenic Ianuarie şi a pus-o deasupra pruncului său mort, cu ochii spre ochi, gura către gură şi pe cealaltă asemănare a trupului celui închipuit, către trupul celui mort. Apoi, cu suspine şi cu lacrimi fierbinţi s-a rugat, zicând: „Robule al lui Dumnezeu, miluieşte-mă şi-mi potoleşte mâhnirea mea, înviind pe fiul meu, că unul născut îmi este". Astfel rugându-se ea, îndată a înviat pruncul şi s-a sculat sănătos. Şi toţi cei ce se adunaseră la îngroparea aceluia, văzând o minune preaslăvită ca aceea, s-au minunat, au preamărit şi au mulţumit lui Dumnezeu, Care face minunate lucruri prin sfinţii Săi. Iar pe Sfântul Mucenic Ianuarie, ca pe un grabnic ajutător, cu laude l-au mărit. Cu ale cărui sfinte rugăciuni, să arate şi spre noi Domnul mila Sa în veci. Amin.

TOT ÎN ACEASTĂ ZI, SFÂNTUL MUCENIC TEODOR ŞI CEI ÎMPREUNĂ CU DÂNSUL

Pe vremea împărăţiei lui Antonin, stăpânind Teodot ighemonul în Perga Pamfiliei, alegea la rânduiala ostăşească pe tinerii cei mai frumoşi şi tari cu trupul, spre slujirea împărătească. Deci, împreună

cu tinerii cei de neam bun, a luat şi pe acest fericit Teodor, frumos la vedere şi l-au dus la ighemonul Teodot, iar ighemonul a pus pe el, ca şi pe ceilalţi tineri, semnul ostăşesc. Dar Sfântul Teodor a aruncat îndată semnul acela de la sine, zicând: „Eu sunt însemnat din pântecele maicii mele, cu Împăratul cel ceresc, cu Domnul nostru Iisus Hristos, şi nu voiesc să fiu ostaş la alt împărat!" Şi l-a întrebat ighemonul: „Cărui împărat te-ai făcut ostaş?" Sfântul a răspuns: „M-am făcut ostaş Aceluia, Care a făcut cerul şi pământul". Şi îndată ighemonul cunoscând că este creştin, a zis: „Oare nu vei aduce jertfe zeilor noştri?" Sfântul a răspuns: „Eu n-am adus jertfă niciodată necuraţilor diavoli". Deci ighemonul a poruncit să-l bată. Şi bătându-l foarte, iarăşi l-au pus înainte la întrebare şi i-a zis: „Acum oare te-ai plecat, ne vei răspunde mai cu blândeţe şi te vei închina zeilor?"

Sfântul răspunse: „De ai fi cunoscut pe Dumnezeul cel ce te-a făcut pe tine, însuţi ai fi voit să te închini Lui". Atunci ighemonul a poruncit să aprindă un foc, să aducă o tigaie mare de fier, să topească smoală multă, pucioasă şi ceară, apoi să-l pună pe mucenic pe tigaie şi să toarne peste el cele topite. Şi făcându-se aceasta, deodată Dumnezeu a făcut o minune preaslăvită, pentru că, ridicându-se un vuiet mare şi făcându-se cutremur, a crăpat pământul în acel loc, unde se afla focul şi tigaia, şi a izvorât multă apă din crăpătura pământului, care a stins focul de la tigaie, iar sfântul mucenic a rămas cu totul sănătos. Şi a zis către ighemon: „Iată, vezi, că acest lucru nu este al puterii mele, ci al lui Hristos Dumnezeul meu, Căruia îi slujesc. Iar tu, de voieşti să cunoşti puterea zeilor tăi, aprinde focul şi arde iarăşi tigaia, apoi porunceşte să întindă pe ea pe unul din ostaşii tăi, în numele zeilor tăi, şi atunci vei vedea puterea lor şi vei cunoaşte tăria cea mare şi în toate a Dumnezeului meu".

Auzind aceea ostaşii care stăteau de faţă, au zis către ighemon: „Nu, domnule, să nu ne faci aceasta, ci slujitorului zeilor să-i faci aşa. Pentru că tot aşa va asculta tigaia pe el, ca şi pe Teodor, şi nu-l va arde". Atunci ighemonul a poruncit să cheme îndată pe un slujitor şi l-a întrebat: „Cum îţi este numele?" El răspunse: „Dioscor îmi este numele". Ighemonul zise către dânsul: „Cu ce fel de vrăji şi buruieni se ung creştinii, căci intră în foc cu îndrăzneală şi rămân nearşi, precum şi Teodor este nevătămat de foc?" Dioscor răspunse: „Creştinii nu sunt vrăjitori, ci numele lui Hristos este aşa de puternic, încât unde se cheamă El, acolo toată buruiana şi

basmele cele vrăjitoreşti se strică şi diavolii se cutremură". Ighemonul zise: „Oare este mai tare Hristos decât Die al nostru?"

Dioscor răspunse: „Die şi ceilalţi zei sunt idoli surzi şi nesimţitori; şi te rog nu mă sili să mă sui pe tigaie, ci de voieşti să ştii puterea lui Die, pe el singur să-l pui pe foc". Ighemonul zise: „Cine poate să facă aceasta, pentru că cine va îndrăzni să pună pe zeu în foc?" Dioscor zise: „Porunceşte-mi şi eu voi face aceasta şi de mi se va împotrivi Die, atunci îl voi crede că este zeu şi poate să se apere de foc!" Ighemonul zise: „De acum cu adevărat nu mai eşti slujitor, deoarece grăieşti unele ca acestea asupra zeilor". Dioscor răspunse: „Am fost slujitor asemenea ţie în credinţa păgânească; însă văzând acum pe fericitul Teodor nebiruit de muncile ce i se dau de către tine şi nears de foc, am cunoscut puterea lui Hristos şi am înţeles neputinţa mincinoşilor zei, m-am întărit în credinţa lui Hristos şi astăzi voiesc să mă fac ostaş împreună cu Teodor".

Ighemonul zise către dânsul: „Dacă grăieşti aşa, Dioscore, apoi suie-te pe tigaie ca şi Teodor". Atunci Dioscor, căzând înaintea mucenicului lui Hristos, a zis: „Teodore, robule al lui Hristos, adevăratul Dumnezeu, roagă-te pentru mine!" Şi s-a rugat sfântul pentru Dioscor. Deci au dezbrăcat pe Dioscor şi întinzându-l pe tigaia cea înfocată, acesta a strigat tare: „Mulţumesc Ţie, Doamne Iisuse Hristoase, Dumnezeul lui Teodor; căci mă rânduieşti cu robii Tăi; deci primeşte cu pace sufletul meu". Şi zicând aceasta, şi-a dat duhul. Şi a luat într-un ceas cununa muceniciei, ca şi tâlharul Raiul, când era pe Cruce.

După moartea fericitului Dioscor, pe Sfântul Teodor l-au aruncat în temniţă. După aceea, în altă zi, împiedicându-l de picioare şi legându-l de un cal sălbatic, l-au târât pe uliţele cetăţii, gonind foarte tare calul acela. Deci calul fugind fără rânduială şi căzând în prăpăstii, s-a sfărâmat şi a pierit. Iar mucenicul fiind păzit cu puterea cea nevăzută a lui Dumnezeu şi dezlegându-se, a rămas întreg şi fără vătămare, mirându-se toţi, de o minune ca aceea. Iar doi din ostaşi, Socrat şi Dionisie, cei care legaseră pe sfânt de cal, povesteau o vedenie minunată: căci fiind gonit calul, au văzut o căruţă de foc pogorându-se din cer la mucenic şi, luându-l într-însa, l-a dus întreg în divan. Spunând aceasta la toţi, cei doi ostaşi au strigat: „Mare este Dumnezeul creştinilor".

Auzind aceasta ighemonul, a poruncit să-i închidă în temniţă şi pe ei, împreună cu Sfântul Teodor. Apoi a ars un cuptor cu foc mare trei zile. După aceea a aruncat în cuptorul acela pe mucenic şi

pe amândoi ostaşii care crezuseră în Hristos, pe Socrat şi Dionisie. Şi îndată s-a coborât din cer ploaie dumnezeiască şi i-a plouat, aşa încât a răcorit văpaia. Iar sfinţii şedeau în mijlocul cuptorului ca în mijlocul unui vânt răcoros, vorbind unul cu altul.

Atunci Sfântul Teodor şi-a adus aminte de fericita sa maică, care a fost robită mai înainte cu trei ani de cei de alt neam şi a fost dusă cu mulţi alţii în ţară străină. Şi s-a rugat lui Dumnezeu pentru dânsa, zicând: „Doamne Iisuse Hristoase, Dumnezeule al minunilor, arată-mi pe maica mea precum ştii Tu, cu puterea Ta dumnezeiască, pentru că doresc s-o văd. La Tine sunt toate cu putinţă, arată-mi-o pe dânsa, ca şi ceilalţi să cunoască măririle Tale". Astfel rugându-se sfântul, se stingea văpaia încet, pentru că ploaie se pogorâse cu rugăciunile mucenicului şi cuptorul se răcorise, aşa încât sfinţii se plecau spre somn, că era noapte. Şi stând îngerul în vis înaintea Sfântului Teodor, i-a zis: „Nu te mâhni, Teodore, pentru maica ta, că o vei vedea". Şi deşteptându-se sfântul din somn, a spus prietenilor săi vedenia din vis. Iar pe când spunea aceea, s-a arătat în mijlocul cuptorului maica sfântului, care se numea Filipia şi, văzând pe fiul său cel iubit, s-a bucurat şi cu dragoste l-a sărutat pe el şi pe ostaşii care erau împreună cu dânşii. Apoi le-a spus cum şi de unde a venit, purtată de mână nevăzută. Iar Sfântul Mucenic Teodor, ridicându-şi mâinile la cer, a dat lui Dumnezeu mulţumirea cea cuviincioasă.

A doua zi ighemonul sculându-se din somn, a zis către ai săi: „Mi se pare că n-a rămas nici un os în cuptor de al lui Teodor şi de ale ostaşilor aruncaţi împreună cu dânsul". Grăind el aceasta, unul din străjeri, care păzea cuptorul, a venit la ighemon şi i-a spus că sunt vii mucenicii în cuptor şi focul s-a stins de o ploaie, care s-a vărsat de sus peste el. Iar maica lui Teodor, venind din robie fără de veste, şade în cuptor ca într-o cămară, vorbind cu fiul său şi cu cei doi ostaşi despre Dumnezeul lor. Auzind acestea, ighemonul s-a spăimântat şi sculându-se, singur a mers la cuptor, apoi chemând pe fericita Filipia, a zis către dânsa: „Oare tu eşti maica lui Teodor?" Răspuns-a fericita: „Eu sunt". Ighemonul a zis: „Învaţă pe fiul tău să se închine zeilor, ca să nu piară rău şi să te lase fără fiu pe tine". Iar ea a răspuns: „Fiul meu, precum am primit despre dânsul înştiinţare de la Domnul meu, mai înainte de zămislirea lui, va fi răstignit de tine şi va jertfi lui Dumnezeu jertfă de laudă!" Zis-a ighemonul: „Deoarece tu singură ai hotărât fiului tău moarte de

cruce, apoi aşa să fie". Şi îndată a poruncit să-l răstignească pe Sfântul Teodor, iar Sfintei Filipia să-i taie capul cu sabia, şi pe cei doi ostaşi, Socrat şi Dionisie, să-i împungă cu sulițele.

Şi aşa sfinţii mucenici şi-au luat cununa, iar Sfântul Teodor după ce a stat trei zile spânzurat pe cruce viu, s-a dus către Domnul. Atunci unii din cei dreptcredincioşi, luând trupurile sfinţilor, le-au învelit cu cinstite giulgiuri şi cu aromate şi le-au pus cu cinste la un loc însemnat, slăvind pe Tatăl, pe Fiul şi pe Sfântul Duh, pe un Dumnezeu în Treime slăvit în veci. Amin.

TOT ÎN ACEASTĂ ZI, SFÂNTA MUCENIŢĂ ALEXANDRA

Alexandra, muceniţa lui Hristos Dumnezeu, era soţia împăratului Diocleţian. Deci văzând ea că Sfântul Gheorghe era chinuit în felurite chipuri spre moarte, dar că în chip minunat rămâne viu şi sănătos, s-a înfăţişat înaintea împăratului, în vreme ce el aducea jertfă idolilor, şi s-a mărturisit pe sine creştină; pentru aceea a fost pusă în închisoare. După ce a fost închisă, s-a dat hotărâre ca să fie tăiaţi cei doi, Gheorghe şi Alexandra. Aflând ea această hotărâre a împăratului, în închisoare s-a rugat lui Dumnezeu şi şi-a dat sufletul.

Iar Apolo, Isachie şi Codrat, fiind din slugile împărătesei Alexandra, şi văzând-o pe ea că a dispreţuit vremelnicească şi stricăcioasa împărăţie şi pe muncitorul împărat, şi că, crezând în Hristos, a şi murit pentru El, au crezut şi ei în Hristos. Deci, înfăţişându-se cu îndrăznire, au mustrat pe împărat, numindu-l călcător de lege şi sălbatic, şi că nu i-a fost milă de însăşi femeia sa, cu care a făcut copii.

Mâniindu-se împăratul pentru aceasta, a poruncit ca să-i pună la închisoare, şi aceasta făcându-se, gândea el toată noaptea cu ce moarte îi va pierde. Dimineaţa, scoţându-i din temniţă, pentru Codrat a poruncit să fie tăiat, iar Apolo şi Isachie, iarăşi să fie puşi la închisoare şi să fie ucişi cu foamea. După câteva zile, fiind istoviţi de foame, şi-au dat sufletele lor în mâna Domnului.

LUNA APRILIE

ZIUA A DOUĂZECI ŞI DOUA

CUVIOSUL TEODOR SICHEOTUL, EPISCOPUL ANASTASIOPOLEI

În pământul Galatiei este un sat ce se numeşte Sicheia, sub stăpânirea cetăţii lui Anastasie, care este prima sub stăpânirea Ancirei, ce este departe de Anastasiopolia ca la douăsprezece stadii. De acolo era patria Cuviosului Teodor Sicheotul, care s-a zămislit cu minune în pântecele maicii sale, ce se numea Maria, din bărbat vestit, cu numele Cozma, slujbaş împărătesc, pe vremea împăratului Iustinian cel Mare. Căci atunci când a zămislit maica sa, Maria, în noaptea aceea adormind, a avut o vedenie minunată: a văzut o stea prea mare şi prea luminoasă pogorându-se din cer în pântecele ei. Şi deşteptându-se Maria, a spus aceasta maicii sale Elpidia şi surorii sale Despina, care vieţuiau lângă dânsa.

După aceea s-a dus la un oarecare părinte înaintevăzător, care în sihăstrie petrecea în linişte ca la şase stadii de la satul acela, şi acea vedenie înfricoşătoare pentru zămislirea ei, i-a spus-o lui. Iar stareţul acela, învăţând-o cu duhovniceşti sfătuiri despre viaţa cea plăcută lui Dumnezeu, i-a zis: „Pruncul cel ce s-a zămislit în tine, va fi cu adevărat om mare, nu numai înaintea oamenilor, ci şi înaintea lui Dumnezeu; pentru că steaua aceea luminoasă însemnează slavă împărătească, precum socotesc tâlcuitorii de vise cei înţelepţi. Însă de tine nu se va spune aşa, adică steaua cea văzută de tine mai înainte nu vesteşte putere împărătească pe pământ, ci slavă de fapte bune şi de darurile lui Dumnezeu, pe care Dumnezeu le va turna în cel zămislit de tine, pentru că voieşte ca pe robii Săi să-i sfinţească în pântecele cel de maică, mai înainte de naşterea lor”.

Aceasta mai înainte proorocind-o Mariei văzătorul stareţ şi din destul învăţând-o, a eliberat-o cu pace. Deci s-a înştiinţat despre

aceasta şi Teodosie, episcopul cetăţii lui Anastasie, şi acela asemenea gândea la vedenia aceea, că pruncul ce se va naşte, va fi lumină lumii. Iar Maria întorcându-se de la stareţ, petrecea după sfatul lui cu plăcere de Dumnezeu în întreagă înţelepciune, fără bărbat, împreună cu mama şi cu sora sa.

Iar când s-a împlinit vremea naşterii, a născut Maria pe acest rob al lui Dumnezeu şi botezându-l după obiceiul creştinesc, l-a numit Teodor, care se tâlcuieşte dar al lui Dumnezeu, cu însuşi numele arătând mai înainte, că pruncul acela are să fie pentru lume mare dăruire de la Dumnezeu. Şi făcându-se pruncul de şase ani, dorea maica sa să-l înscrie mai înainte de vreme în rânduiala ostăşească; deci îi gătea lui brâu de aur şi haine de mult preţ, şi alte lucruri de trebuinţă la rânduiala ostăşească. Şi dorea să meargă la Constantinopol, ca acolo să facă ostaş la împărat pe fiul său. Dar i s-a arătat ei în vis Sfântul Mucenic Gheorghe, zicându-i: „Pentru ce la un sfat ca acesta te-ai hotărât pentru fiul tău, o, femeie? Nu te osteni în zadar, pentru că Împăratul cel ceresc are trebuinţă de fiul tău!”

Deci deşteptându-se din somn Maria, a început a plânge şi a zice: „S-a apropiat moartea copilului meu”, căci i se părea că va muri degrabă. Dar pruncul creştea cu anii şi cu înţelegerea, iar când era de opt ani l-a dat maică-sa la învăţătura cărţii. Şi cu darul lui Dumnezeu învăţa mai bine decât toţi copiii şi era mai iubit decât toţi pentru obiceiurile sale cele bune; pentru că în copilăreştile jocuri avea bărbătească înţelegere, păzindu-se de tot cuvântul de jurământ sau de hulă, şi chiar şi pe ceilalţi copii îi oprea de la acelea, împăcând toate certurile şi bătăile dintre copii.

Era în casa acelor femei, un bărbat bătrân, cu numele Ştefan, temător de Dumnezeu şi dreptcredincios, pe care ca pe un părinte îl cinsteau pentru viaţa lui cea îmbunătăţită. Pe acesta văzându-l copilul Teodor postind până seara în Sfântul Post cel de 40 de zile, şi o mică fărâmitură de pâine cu apă gustând seara, s-a aprins cu dragostea cea dumnezeiască şi a început a urma postirii lui, înfrânându-se şi el tot aşa. Iar când se întorcea de la şcoală la vremea prânzului, îl silea maică-sa să mănânce cu dânşii, dar el nu voia. După aceea, ca să nu fie silit la mâncare, a început a nu se mai întoarce la vremea mesei acasă, ci toată ziua şedea la şcoală până seara. Iar seara mergea mai întâi la biserică împreună cu Ştefan la obişnuita cântare şi se împărtăşea cu Preacuratul Trup şi Sânge al lui Hristos Dumnezeul nostru, apoi mergea acasă târziu şi primind o mică bucată de pâine cu apă, se întărea.

Şi îl sileau maică-sa şi ceilalţi casnici ca să mănânce fiertură şi celelalte mâncări, iar el nicidecum nu voia. Şi a rugat maică-sa pe dascăl, ca la vremea prânzului să slobozească pe copil de la şcoală acasă şi să-l silească să mănânce cu dânşii, căci din cauza nemâncării era foarte uscat cu trupul. Iar el nu mergea acasă, ci se suia în muntele ce era acolo, unde era biserica Sfântului Marelui Mucenic Gheorghe. Acolo, Sfântul Mare Mucenic arătându-i-se la vederea ochilor în chip de tânăr preafrumos, îl ducea înăuntrul bisericii; şi se îndeletnicea în biserică Teodor cu citirea cărţilor sfinte, până ce trecea vremea prânzului. Şi iarăşi mergea de la biserică ca şi cum ar fi mers de acasă la şcoală, iar seara, întrebându-l maică-sa pentru ce n-a venit să prânzească, răspundea: „Nu învăţasem stihurile şi pentru aceea m-a oprit". Şi iarăşi ruga maică-sa pe dascăl, ca să lase pe Teodor să prânzească la vremea cea cuviincioasă. Iar dascălul cu jurământ adeverea că după cererea ei cea dintâi, în toate zilele îl slobozea pe Teodor cu ceilalţi copii de la şcoală, la vremea prânzului.

Şi înştiinţându-se maică-sa, cum că Teodor la prânz se suie în munte la biserică, a trimis o slugă să-l aducă cu forţa de acolo şi cu multe certări îl îngrozea să vină să prânzească, iar el, neascultând-o, îşi păzea obişnuita înfrânare. Şi fiind el de zece ani, a năvălit o boală oarecare peste satul acela şi mulţi boleau foarte, iar unii şi mureau. Atunci s-a vătămat de acea boală şi fericitul copil Teodor şi era aproape de moarte, deznădăjduit de ai săi. Deci luându-l aproape mort l-au dus la biserica Sfântului Ioan Botezătorul, ce era aproape, şi l-au pus în faţa altarului. Iar în vârful bisericii sub cruce era închipuirea feţei Mântuitorului şi dintr-aceea au picat două picături de rouă asupra copilului cel bolnav şi îndată s-a sculat sănătos şi s-a dus acasă, mulţumind lui Dumnezeu. Dormind el nopţile între casnicii săi, când toţi erau cuprinşi de un somn greu, mergea la dânsul Sfântul Mare Mucenic Gheorghe şi-l deştepta, zicându-i: „Scoală-te, Teodore, căci luceafărul a răsărit şi a sosit vremea rugăciunii celei de dimineaţă; de aceea să mergem la biserica Sfântului Gheorghe". Iar copilul îndată cu sârguinţă şi cu bucurie se scula.

Deci, la început i se arăta Sfântul Gheorghe în chipul lui Ştefan, cel din casa lor. După aceea în însăşi chipul său i se arăta lui, deşteptându-l în fiecare noapte şi ducându-l la biserică. Iar diavolii, vrând pe cale să îngrozească pe copil, se prefăceau în lupi şi în diferite fiare şi se repezeau asupra lui. Dar Sfântul Mucenic, mergând înaintea lui şi purtând sulița în mâini, izgonea acele

înfricoşate năluciri şi lui Teodor îi poruncea să nu se teamă. Astfel, făcându-se acestea în toate nopţile, maică-sa şi celelalte femei deşteptându-se din somn şi pe Teodor neaflându-l în pat, s-au mirat şi au cunoscut că mergea noaptea la biserică. Şi se minunau, cum de cu seară culcându-se să doarmă în mijlocul lor, se scóală nesimţit de nimeni. Deci, se temea maica sa ca nu cumva să-l mănânce fiarele pe copil, căci în acea vreme se auzise că un lup răpeşte nu numai dobitoacele, ci şi pe copiii cei mici. Pentru aceea cu certuri îl îngrozea să nu iasă din casă la biserică mai înainte de răsăritul soarelui, de vreme ce locul acela era pustiu. Însă fericitul copil nicidecum nu asculta pe maica sa, ci la obişnuita vreme a nopţii deşteptat fiind de Sfântul Gheorghe, pleca la biserica lui, neştiut de nimeni.

Odată, când se lumina de ziuă, deşteptându-se maica sa şi femeile cele cu dânsa şi pe copilul Teodor neaflându-l în pat, s-au umplut de mânie; şi alergând la biserică, l-au luat de acolo şi apucându-l maica lui de păr, îl trăgea spre casă, bătându-l foarte rău. Şi nu l-au slobozit toată ziua din casă, iar spre noapte l-au legat de pat, ca să nu iasă nicăieri. Şi în acea noapte Sfântul Marele Mucenic Gheorghe s-a arătat în vis maicii lui Teodor şi femeilor celor cu dânsa, având sabia încinsă la coapsă, pe care scoţând-o, le îngrozea cu mânie, zicându-le: „Voi tăia capetele voastre, dacă veţi mai bate pe copilul acesta şi veţi opri venirea lui către mine". Iar femeile deşteptându-se cu spaimă mare din somn, spuneau acea înfricoşată arătare şi îngrozire a mucenicului una alteia, căci toate una şi aceeaşi vedenie văzuseră. Şi îndată dezlegând pe sfântul copil, îl dezmierdau cu cuvinte mângâietoare, ca să nu se mânie pe dânsele că l-au bătut. Şi îl întrebau, cum mai înainte de a se lumina de ziuă merge la biserică, ieşind din casă, şi nu se teme de fiare. Iar el le spunea, cum că în toate nopţile venea la el un tânăr luminos şi îl deştepta şi îl ducea la biserică, apărându-l de năluciri pe cale. Deci, au cunoscut femeile, că Sfântul Mucenic Gheorghe, pe care îl văzuseră în vedenie, i se arată lui şi îl apără. Din acea vreme, întru nimic nu mai opreau pe Teodor, ci l-au lăsat spre purtarea de grijă a lui Dumnezeu, zicând: „Voia Domnului să fie!"

Acest fericit copil avea o soră mică, cu numele Vlata, pe care mama lui o născuse din alt bărbat, fiindcă, sfătuind-o rudeniile, se mai măritase încă o dată. Acea copilă îl iubea pe fratele său Teodor şi adeseori îi urma lui ziua, pe când mergea la biserică, şi se ruga cu dânsul împreună şi se sârguia să urmeze vieţii lui. Pentru că

Duhul lui Dumnezeu lucra şi într-însa, ca şi în Teodor. Nu departe de casa lor era o biserică a Sfântului Mucenic Emilian, care în acea ţară a Galatiei, în cetatea Ancirei, pe vremea împărăţiei celui fără de lege Iulian Paravatul, a fost răstignit pe cruce după multe munci.

În biserica acelui mucenic intrând fericitul Teodor, petrecea toată noaptea în rugăciune. Iar odată adormind la miezul nopţii, i s-a făcut o astfel de vedenie. I se părea că stă înaintea unui împărat care şedea pe scaun într-o slavă mare, înconjurat de mulţime mare de ostaşi, şi o femeie prea luminată, îmbrăcată în porfiră, era de-a dreapta Împăratului; şi l-a auzit pe Acela zicându-i: „Nevoieşte-te, Teodore, ca să primeşti plata cea desăvârşită în Împărăţia cerului; iar Eu şi pe pământ te voi face cinstit şi te voi preamări înaintea oamenilor!” Această vedenie i s-a făcut în anul al 12-lea al vieţii lui. Şi din acel ceas cu mai multă dorire către Dumnezeu şi cu dragoste aprinzându-se, a început mai mult a se osteni. Deci s-a închis într-o cămară a casei sale şi a petrecut într-însa de la praznicul sfintei dumnezeieştii Arătări (Botezul Domnului) până la praznicul Duminicii Stâlpărilor, în post şi rugăciune, îndeletnicindu-se cu citirea cărţilor şi vorbind cu însuşi Dumnezeu. Iar mai ales în două săptămâni ale Sfântului Post cel de 40 zile, în cea dintâi şi în cea din mijloc, nu vorbea nimic cu nimeni, ci, petrecând cu adâncă tăcere, îşi adâncea toată mintea sa în Dumnezeu.

Iar după trecerea sfântului şi marelui post, sosind praznicul Învierii lui Hristos, urâtorul diavol nesuferind să-l vadă pe un îmbunătăţit copil ca acesta, gândea cum l-ar pierde. Şi a meşteşugit un vicleşug într-acest chip: într-una din zile, s-a prefăcut în chipul unui tânăr, Gherontie, care învăţa împreună cu Teodor la şcoală, şi mergând la Teodor, l-a chemat cu el spre răcorire. Şi luându-l, l-a suit pe un deal înalt, ce se numea Tzedrama, şi stând pe o piatră mai înaltă, a început a ispiti pe Teodor, ca şi altădată în pustie pe Însuşi Domnul nostru Iisus Hristos, zicându-i: „De voieşti, o, bunule Teodore, să-ţi arăţi vitejia ta, aruncă-te de aici jos”. Iar Teodor a răspuns: „Mă tem, de vreme ce această înălţime este nemăsurată”. Zis-a diavolul: „Tu mai mult decât toţi ai fost mai viteaz la şcoală, iar acum te temi de aceasta? Iată eu nu mă tem, ci îndată voi sări jos”. Teodor a zis: „Să nu faci aceasta, ca să nu mori căzând”. Iar diavolul se întărea, zicând că nici o primejdie nu va pătimi. Teodor a răspuns: „Dacă vei face aceasta tu mai întâi şi te voi vedea întreg, apoi şi eu după tine voi urma”. Şi îndată diavolul a sărit din înălţime jos, în acea adâncime fără măsură, apoi stătea acolo în dreptu-i şi chema la sine pe Teodor, ca şi el asemenea să se arunce.

Iar Teodor văzând aceasta, s-a spăimântat şi gândea în sine, cum Gherontie, care mai înainte nu avea niciodată o îndrăzneală ca aceea, a putut să sară jos fără vătămare din aşa înălţime de deal. Gândind el acestea, iar diavolul strigându-l de jos şi chemându-l la sine, îndată s-a arătat Sfântul Mare Mucenic Gheorghe şi, apucând de mână pe Teodor, i-a zis: „Vino aici şi urmează-mi! Nu asculta pe ispititorul, care caută sufletul tău! Pentru că acesta nu este Gherontie, ci vrăjmaşul neamului nostru". Atunci a dus mucenicul pe copil în biserica sa, în care zăbovind, au venit la el maica lui şi bunica sa şi îl rugau pe fericitul să se întoarcă acasă, de vreme ce multe rudenii şi prieteni se adunaseră la ei la ospăţ şi-l aşteptau. Iar el ştiind Scriptura, că dragostea acestei lumi este vrăjmaşă lui Dumnezeu, pentru că cel ce voieşte să fie lumii prieten, se face vrăjmaş lui Dumnezeu, nu i-a ascultat, ci dezlegându-şi brâul său cel de aur şi scoţând haina de mult preţ de deasupra şi gherdanul, le-a aruncat, zicând: „Ştiu că vă temeţi să nu le pierd; deci luaţi-le, iar pe mine lăsaţi-mă". Iar el nu a mers.

Şi auzind de un părinte îmbunătăţit, care se numea Glicherie, că este ca la zece stadii de satul lor, într-un loc liniştit, s-a dus la el, voind să se binecuvânteze şi să se povăţuiască de către dânsul. Iar Glicherie, fiind bărbat mai înaintevăzător şi cunoscând că în copil este Duhul lui Dumnezeu, l-a primit cu dragoste şi bucurie. Şi a zis către el, zâmbind: „Fiule, iubeşti chipul monahicesc?" Copilul a răspuns: „Îl iubesc foarte mult, părinte, şi doresc cu tărie a mă învrednici aceluia". Şi atunci era secetă mare în părţile acelea şi, ieşind amândoi din chilie, au mers şi au stat înaintea bisericii Sfântului Ioan Botezătorul. Şi a zis Cuviosul Glicherie către fericitul copil Teodor: „Fiule, să plecăm genunchii şi să ne rugăm Domnului, ca milostivindu-Se, să ne dea ploaie şi să adape pământul cel uscat; din acestea vom şti, de suntem în numărul drepţilor".

Aceasta a voit să facă stareţul, nu ca ispitind pe Domnul, ci nădăjduind că sunt bineprimite rugăciunile lui la Dumnezeu. Deci, plecându-şi genunchii, s-au rugat şi îndată cerul s-a acoperit de nori, iar când s-au sculat de la rugăciune, a căzut ploaie foarte mare şi tot pământul s-a adăpat din destul. Iar stareţul umplându-se de bucurie pentru darul Domnului, a zis către Teodor cu dragoste: „De acum, fiule, orice vei cere de la Dumnezeu, toate îţi va da. Pentru că va fi cu tine, întărindu-te ca şi cu vârsta trupească şi cu duhovnicească vieţuire întru Dumnezeu să creşti din putere în putere; iar tu să-ţi săvârşeşti dorinţa, când va veni vremea".

După aceasta Teodor, luând binecuvântare de la stareţ, s-a întors la casa sa. Şi având 14 ani de la naşterea sa, a gândit să-şi lase casa pentru totdeauna şi să petreacă lângă biserica Sfântului Gheorghe cea din munte. Deci a rugat pe maica sa şi pe casnici să nu-i facă împiedicare la scopul său, nici să-l supere venind la el. Iar rudele n-au îndrăznit să-l oprească, ştiind că Dumnezeu este cu dânsul. Şi ducându-se Teodor, şi-a săpat o peşteră în munte sub altar şi petrecea acolo, intrând totdeauna în biserică şi rugându-se. Şi îi trimitea maica sa pâine curată şi păsări fierte şi prăjite, iar el pe toate acelea le punea pe o piatră lângă drumul bisericii, ca ori păsările, ori fiarele, ori oamenii cei ce treceau pe acolo să le mănânce, iar el se hrănea din prescurile ce se aduceau la biserică, mâncând câte una pe zi, seara.

Era acolo un loc oarecare stăpânit de diavoli, ce se numea Area, fiind departe de acolo ca la şase stadii, despre care se povestea că zeiţa Artemida cea păgână petrecea acolo cu mulţime de diavoli şi nu era cu putinţă nimănui să treacă prin locul acela fără primejdie. Şi mai ales la amiază, în lunile iulie şi august, mulţi oameni se vătămau până la moarte de diavolii aceia. Aceasta auzind-o fericitul tânăr, venea în lunile acelea în toate zilele în acel loc. Şi toată ziua zăbovind acolo, seara se întorcea acasă întreg, nepătimind nici o primejdie de la diavoli, pentru că ei văzându-l venind acolo, fugeau de dumnezeiasca putere. Iar în luna ianuarie, când se făcea praznicul Dumnezeieştii Arătări, Teodor ieşea cu ceilalţi oameni şi clerici la râu, pentru sfinţirea apei. Şi intrând în apă desculţ, stătea nemişcat până la săvârşirea cântării, iar după dumnezeiasca Arătare, se închidea în peşteră şi petrecea în tăcere, fără să iasă până la Duminica Stâlpărilor.

Şi îl iubea bunica lui, Elpidia, mai mult decât pe amândouă fiicele şi se mângâia de o viaţă ca aceea a lui şi îi ducea de mâncare poame şi pâine. Din acestea gusta în toate sâmbetele şi Duminicile şi toţi se minunau de atât de mare dar al lui Dumnezeu, care era în copilul acela atât de tânăr şi preamăreau pe Dumnezeu, zicând: *Ai ascuns acestea de cei înţelepţi şi pricepuţi şi le-ai descoperit acestui prunc*. Asemenea şi Teodosie, episcopul Anastasiopolei, auzind toate acestea despre Teodor, se bucura şi, lăudându-l înaintea tuturor, zicea: „Pruncul acesta este trimis de la Dumnezeu spre o viaţă ca aceasta".

Într-un timp oarecare, din supărare, a căzut într-o boală şi dormitând, i s-a arătat Sfântul Marele Mucenic Gheorghe, zicându-i: „Care este pricina bolii tale, fiule?" Iar el, căutând, a văzut pe

duhul cel necurat stând departe şi arătând spre dânsul, a zis mucenicului: „Acel necurat şi urât a adus asupra mea această boală!" Iar Sfântul Gheorghe, apucând pe diavol, l-a muncit tare şi l-a izgonit. Iar pe Teodor luându-l de mână, i-a zis: „Scoală-te şi fii sănătos! De acum urâtul şi vicleanul acela nu se va mai arăta înaintea feţei tale!" Şi îndată deşteptându-se Teodor, s-a sculat şi s-a simţit bine şi sănătos.

Iar iubitorul de oameni Dumnezeu, Cel ce a dat sfinţilor Săi Apostoli putere asupra duhurilor necurate, ca să le izgonească şi să tămăduiască în popor toate bolile, Acela a dăruit putere şi dar şi acestui iubit al Său tânăr şi a început Teodor a face minuni întru slava lui Dumnezeu. Un om oarecare a adus la dânsul, când era în biserică, pe fiul său îndrăcit, rugându-l ca să-l tămăduiască. Iar Teodor, fiind copil, nu ştia ce să facă şi se lepăda de un lucru ca acesta, iar omul acela, plângând, îi dădu lui Teodor un bici, zicându-i: „Robule al lui Dumnezeu, ia biciul acesta şi, îngrozind, bate pe fiul meu, zicându-i: «Ieşi, duhule necurat, din copilul acesta, în numele Domnului meu!»". Iar fericitul Teodor, precum a fost învăţat de omul acela, aşa a şi făcut. Şi a început diavolul a striga în copil: „Voi ieşi, voi ieşi, dar numai un ceas să mă slăbeşti!"

Şi depărtându-se Sfântul Teodor spre altar, diavolul striga din copil: „O, nevoie, o! Mare este puterea Nazarineanului! Pentru că de când a venit pe pământ, a înarmat asupra noastră pe oameni şi acum acelui neiscusit copil i-a dat putere asupra noastră. O, vai mie, de ce fel de copil sunt izgonit eu! Pentru că nici nu pot suferi darul cel dat lui din cer şi mare primejdie are să fie nouă de la acest copil mic, căci pe mulţi de ai noştri îi va izgoni din trupurile omeneşti. Şi aceasta îmi este mai cumplită primejdie, că începătura stăpânirii celei date lui o începe asupra mea şi nici că îndrăznesc să mă întorc la tatăl meu diavolul, izgonindu-mă de acest mic copilaş. Căci de mi s-ar fi întâmplat mie aceasta de la vreun bărbat bătrân, nu mi-ar fi fost atâta ruşine şi necaz. Blestemată fie ziua când s-a născut acest cumplit copilaş!" Acestea strigându-le diavolul, Sfântul Teodor a luat untdelemn din candelă şi a uns capul pruncului cel îndrăcit, l-a însemnat cu semnul crucii şi a poruncit diavolului, zicându-i: „Ieşi de acum, duhule viclean, şi nu bârfi mai mult!" Iar diavolul cu mare glas a răcnit şi aruncând pe prunc la picioarele lui Teodor, a ieşit; iar pruncul s-a făcut sănătos, cu darul lui Dumnezeu. Această minune a străbătut prin toată partea aceea şi slăveau pe Dumnezeu cei ce auzeau de acea minune.

Şi vrând Teodor să fie următor prin viaţă pustnicească Sfântului Ioan Botezătorul şi Sfântului Ilie Proorocul, se gândea unde s-ar putea depărta de oameni. Şi suindu-se în partea cea mai înaltă a muntelui, umbla împrejurul acelui pustiu şi, văzând undeva o piatră mare, şi-a săpat sub dânsa o peşteră. Apoi a rugat pe unul din clerici, un diacon îmbunătăţit, ca să-i aducă lui câte puţină pâine şi apă la vremea sa şi cu numele lui Dumnezeu l-a jurat să nu spună nimănui despre dânsul. Şi a luat de la clericul acela o haină aspră de lână, pentru că până atunci umbla încă în haine moi date de maica lui, şi s-a închis în peştera sa. Iar după rugămintea lui, clericul i-a astupat uşa cu pământ, lăsându-i numai o ferestruică mică, pe cât îi era cu putinţă ca să-i dea o bucată de pâine şi un vas cu apă.

Astfel închizându-se sfântul, a petrecut doi ani îngropat de viu în pământ şi neştiind nimeni de dânsul, fără numai clericul acela. Iar oamenii din sat, mergând la biserică şi nevăzând pe Teodor, se minunau şi nu se pricepeau unde s-a ascuns. Şi s-a întâmplat în acel timp de a trecut prin satul acela o ceată de ostaşi şi unii socoteau, cum că ostaşii luându-l, l-au dus cu dânşii. Şi au rugat cu toţii pe stăpânitorul acelei părţi, ca să trimită la ostaşi după copil, dar căutându-l cu dinadinsul şi negăsindu-l, au socotit că este mâncat de fiare. Şi plângeau după dânsul maica lui şi toţi casnicii fără de mângâiere, jelindu-se toţi oamenii din satul acela pentru dânsul, ca pentru un mort.

Iar după ce au trecut doi ani, clericul acela, pe de o parte văzând tânguirea maicii sale, iar pe de alta temându-se ca să nu moară Teodor într-o viaţă strâmtorată ca aceea, a spus despre dânsul. Şi alergând cu sârguinţă şi cu bucurie, au deschis peştera şi l-au scos afară ca pe un mort, care, dacă a văzut lumina zilei, a rămas fără glas multă vreme. Iar capul lui era acoperit de răni şi de viermi, încât plângeau casnicii privind la dânsul. Deci l-au dus în biserica Sfântului Gheorghe şi voia maică-sa să-l ia acasă ca să-l tămăduiască cu doctorii, dar el n-a voit nicidecum, ci petrecea ca şi mai înainte lângă biserica mucenicului şi în puţine zile i s-a tămăduit capul.

Auzind de toate acestea Teodosie, episcopul Anastasiopoliei, s-a dus cu clerul în satul acela, ca să vadă pe robul lui Dumnezeu Teodor; şi văzându-l, s-a minunat de viaţa lui. Apoi, povăţuindu-se de dumnezeiescul Duh, l-a ridicat mai întâi la treapta cea mai de jos a clerului şi după aceea l-a hirotonit şi preot, având optsprezece ani de la naşterea sa, pentru că zicea episcopul despre dânsul: „Vrednic este unul ca acesta să se hirotonească şi mai înainte de vremea cea

cuviincioasă, căci în el petrece darul lui Dumnezeu; pentru că şi Sfântul Apostol Pavel a învrednicit de treapta episcopiei pe Sfântul Timotei, fiind tânăr". Iar către Teodor a zis: „Domnul Care te-a învrednicit preoţiei, El te va învrednici şi episcopiei, ca să paşti turma Lui cea cuvântătoare; dar mai întâi să te îmbraci în rânduiala monahicească, să creşti cu credinţa şi cu faptele bune şi să te rogi pentru mine".

Zicându-i aceasta episcopul şi dându-i binecuvântare, s-a dus în ale sale. Iar Fericitul Teodor a început a săvârşi jertfa cea fără de sânge, stând cu vrednicie înaintea Altarului lui Dumnezeu. După aceea, vrând să vadă Sfintele Locuri de la Ierusalim şi găsind un bun însoţitor de călătorie, s-a dus acolo. Şi ajungând la Ierusalim, s-a închinat cu multă osârdie şi cucernicie lemnului Crucii cel făcător de viaţă şi Sfântului Mormânt al Domnului. Apoi a înconjurat şi celelalte sfinte locuri, închinându-se şi rugându-se. A cercetat încă şi pe sfinţii părinţi, care erau acolo zăvorâţi şi în sihăstriile pustiei, şi învrednicindu-se de rugăciunile şi binecuvântările acelora, s-a dus în lavra Sfântului Gheorghe Hozevitul, care era aproape de râul Iordan, în apropiere de biserica Preasfintei Născătoare de Dumnezeu, unde i s-a făcut arhimandritului în vedenie, înştiinţare de la Dumnezeu despre Teodor.

Deci în acea lavră l-au îmbrăcat în chipul monahicesc, cu porunca lui Dumnezeu, şi l-au slobozit cu binecuvântare la locul său. Iar după ce s-a întors la locul său, a început iarăşi a petrece lângă biserica Sfântului Mare Mucenic Gheorghe, slujind lui Dumnezeu în cuvioşie şi strălucind ca Moise, cu darul Domnului, cu care fiind dăruit mult, tămăduia toate bolile ce se întâmplau în popoare şi izgonea duhurile cele necurate, ca cel ce avea putere peste dânsele.

Iar bunica lui, Elpidia, mătuşa sa, Despina, şi Vlata, sora cea tânără, nu voiau să se despartă de dânsul, ci privind la viaţa lui cea plăcută lui Dumnezeu, se sârguiau după puterea lor să-i urmeze, postind, rugându-se şi făcând milostenie săracilor din osteneala mâinilor lor. Ci nu după multă vreme s-a mutat către Domnul în bună mărturisire mătuşa lui, Despina, pe care îngropând-o, a dus pe sora sa Vlata într-o mănăstire de fecioare, fiind de doisprezece ani, şi a făcut-o mireasa lui Hristos. Iar pe fericita Elpidia a lăsat-o într-o casă aproape de el să petreacă până la o vreme. Deci Vlata, fecioara lui Hristos, având viaţă sfântă, după trei ani s-a dus fără prihană la cămara Mirelui său Cel fără de moarte şi auzind de sfârşitul ei,

fericitul Teodor a mulţumit lui Dumnezeu cu bucurie; iar Elpidia, cu sfatul sfântului, s-a dus într-o mănăstire de femei, care era aproape de biserica Sfântului Mucenic Cristofor. Şi trimitea cuviosul la dânsa pe copilele cele ce se aduceau la dânsul pentru tămăduire, îndrăcite sau bolnave, ca să le povăţuiască Elpidia, cum să se roage şi să postească, şi să le înveţe la tot obiceiul bun.

După ducerea fericitei Elpidia în mănăstire, cuviosul, neavând de la nimeni vreo slujire pentru dânsul, a năimit un lucrător ca să-i slujească. Iar purtarea de grijă a lui Dumnezeu, voind să-l facă vânător de oameni, a început a trimite la dânsul pe unii, spre a vieţui împreună. Mai întâi un oarecare Epifanie, tânăr cu anii, pornindu-se cu dorinţă de Dumnezeu, a venit la dânsul. Şi s-a bucurat cuviosul Teodor, că nu l-a lăsat Dumnezeu singur. Deci a primit pe Epifanie şi l-a îmbrăcat în chipul monahicesc şi l-a povăţuit la o viaţă atât de sfântă, încât avea stăpânire şi asupra diavolilor şi îi izgonea din oameni. După aceea, o femeie dreptcredincioasă care dobândise tămăduire de boala sa cu rugăciunile Cuviosului Teodor, a adus la dânsul pe fiul său cu numele Filumen, tânăr cu anii, însă nu şi cu înţelegerea, ştiind bine a citi şi a scrie. Şi erau trei de o vârstă unul cu altul, robi ai lui Hristos, asemenea cu cei trei tineri de demult din Babilon, având o dragoste şi o osârdie către Dumnezeu, iar în mijlocul lor era şi însuşi Hristos, Care a zis: *Unde sunt doi sau trei adunaţi în numele Meu, acolo sunt şi Eu în mijlocul lor.*

Iar după câţiva ani, fericitul Epifanie sfârşindu-se întru Domnul, a venit în locul lui Ioan, om sârguitor în fapte bune. În acea vreme au venit la cuviosul nişte oameni de la un sat ce se numea Protomaria şi-l rugau să meargă în satul lor, fiindcă aproape de acel sat era un loc stăpânit de duhuri necurate şi nimeni nu putea să treacă pe la acel loc fără vătămare, nici oameni, nici dobitoace, mai ales la amiază şi după apusul soarelui. Deci a mers robul lui Dumnezeu în acel loc şi poruncind să-i sape o peşteră mică, s-a închis într-însa toată iarna aceea. Şi a petrecut în acel loc în post şi rugăciunile cele obişnuite până la Paşti, iar diavolii nesuferind petrecerea lui de acolo, au fugit izgoniţi ca de o armă, prin rugăciunile sfântului. Şi de multe ori mulţi oameni auzeau glasuri de plângeri diavoleşti, care se tânguiau, căci îi izgonea Teodor. Iar oamenii din satul acela aveau atât de mare credinţă către el, încât mergeau de luau ţărână de la peştera aceea în care petrecea cuviosul şi amestecând-o în mâncare şi băutură, o dădeau la oamenii bolnavi şi la dobitoace ca pe o adevărată doctorie şi toţi dobândeau tămăduire după credinţa lor.

Era în satul acela un om cucernic, cu meşteşugul fierar; aceluia i-a poruncit cuviosul să-i facă o cămăruţă de fier, fără acoperământ, strâmtă, pe cât era cu putinţă unui om să stea într-însa, căci aşa a socotit să-şi afle chinuirea trupului său. De care lucru înştiinţându-se oamenii din satul acela, au adus la fierar multe unelte de fier, ca să fie spre săvârşirea acelui lucru. Şi după ce a făcut cămăruţa aceea, au dus-o pe ea cu cruci în satul Sicheot la cuviosul. Iar el punând-o în peşteră, se închidea într-însa adeseori pentru mult timp. Şi stătea ca un stâlp nemişcat, răbdând toată cumplirea văzduhului, de vreme ce era fără acoperământ acea cămăruţă. Şi se ardea vara de zăduf, iar iarna îngheţa de răceală şi de frig, căci zăpada şi ploaia îl udau, furtunile şi vânturile îl băteau, dar el petrecea ca o piatră şi ca un diamant tare. O răbdare ca aceea i-a dat Atotputernicul Dumnezeu, care covârşea firea şi mintea omenească, spre mirarea oamenilor şi spre mărirea Sfântului Lui nume cel dumnezeiesc. Şi nu numai închisoarea cămăruţei aceleia de fier şi-a ales de bunăvoie, ci şi tot trupul său cu greutate de fier îşi învelea. Şi se încălţa cu încălţăminte de fier, făcută după măsura picioarelor sale, şi mănuşi de fier de asemenea purta şi în platoşă de fier grea se îmbrăca şi cu un lanţ de fier gros se încingea ca şi cu un brâu. Încă şi un toiag de fier greu purta, având în vârf cruce. Şi îşi hotărâse viaţa în acest chip: după praznicul Naşterii lui Hristos, la dumnezeiasca Arătare intra în peşteră, înfăşurându-se cu fiarele acelea grele, şi petrecea acolo până la Paşti, iar după Paşti se închidea în acea cămăruţă de fier.

Cu o greutate de fier ca aceea şi cu închisoarea cea strâmtă de bunăvoie îşi chinuia trupul, ca pe un rob obosindu-l şi pedepsindu-l, ca să nu ridice războaiele cele dinlăuntru. Iar în sfântul şi marele post de 40 de zile, nu gusta nicidecum pâine, ci puţine poame sau legume crude şi acelea numai sâmbăta şi Duminica. Şi îi supusese Dumnezeu fiarele cele sălbatice, care erau în pustia aceea; pentru că un urs înfricoşat venind trei ani de-a rândul, lua hrană din mâinile lui, asemenea şi un lup din pustie venind, se hrănea de dânsul. Şi venind şi ducându-se fiarele acelea, pe nimeni nu vătămau, nici pe oameni, nici pe dobitoace, chiar dacă se întâlneau cu cineva; pentru că aceea era facerea de minuni a lui Dumnezeu, prin care slăvea pe plăcutul Său, care Îl proslăvea pe El.

A mers la cuviosul, în cămăruţa în care era închis, un om ce avea tot trupul bolnav, căutând tămăduire prin sfintele lui rugăciuni. Iar el, poruncind aceluia să se dezbrace de hainele sale, a luat apă şi

s-a rugat lui Dumnezeu, zicând: „Doamne Iisuse Hristoase, Dumnezeul nostru, Cel ce prin proorocul Elisei ai curăţit pe Neeman Sirianul de stricăciune şi singur prin milostivirea Ta pogorându-Te la noi şi făcându-Te om, cu cuvântul ai tămăduit pe cei stricaţi, caută acum spre noi şi spre apa aceasta şi binecuvântând-o, dă-i putere de tămăduire, ca să poată curăţi de stricăciune pe acest om, care stă înainte, întru preamărirea numelui Tău Celui Sfânt”.

Astfel rugându-se şi însemnând apa cu semnul Crucii, a turnat omului pe cap şi pe tot trupul şi îndată s-a curăţit de acea boală şi s-a dus sănătos, lăudând pe Dumnezeu. Asemenea, venind şi un preot, anume Colirie, şi numai haina sfântului pe sine punând-o, îndată a câştigat tămăduire. Nişte minuni ca acestea şi o viaţă ca aceasta a Sfântului Teodor văzând fericita Elpidia, se fericea cu duhul. Deci şi ea a povăţuit pe multe femei spre viaţă plăcută lui Dumnezeu şi spre chipul monahicesc le-a adus, pentru că era foarte îmbunătăţită şi urma nepotului său în nevoinţele cele duhovniceşti. După aceea, cuvioasa Elpidia s-a apropiat spre sfârşitul său, pe care mai înainte l-a ştiut din descoperirea ce i s-a făcut ei. Şi mergând la cea mai de pe urmă cercetare şi sărutare a cuviosului său nepot, i-a spus vedenia sa, zicând: „Fiul meu şi lumina ochilor mei, am văzut în arătare un tânăr foarte frumos, îmbrăcat în haină luminoasă, având părul în chipul aurului, asemenea Sfântului Marelui Mucenic Gheorghe, precum îl vedem închipuit pe icoană. Acela venind la mine, m-a întrebat despre tine, vrând să ştie de la mine rânduiala cântării de psalmi şi a vieţii tale. Iar eu cu de-amănuntul i-am spus lui, însă el mi-a zis: «Când cântaţi psalmi, ziceţi aceasta: *Binecuvântaţi pe Domnul, munţilor şi dealurilor!*» După aceea mi-a zis: «Mare dar ai câştigat, o, femeie, învrednicindu-te a vedea pe nepotul tău într-o rânduială ca aceasta, iar mie, ajutătorului lui, îmi eşti mult datoare. Dar mai ales Stăpânului Cel de obşte şi Zidito-rului Dumnezeu, toată mulţumirea I se cuvine, căci pe nepotul tău l-a făcut vrednic a fi în rândul sfinţilor robilor Lui. Deci, tu de acum te odihneşte, pentru că te-ai ostenit până acum»”.

Această vedenie spunând-o fericita Elpidia Sfântului Teodor şi dându-i cea de pe urmă sărutare, s-a dus la chilia sa şi îmbol-năvindu-se puţin, s-a mutat către Domnul şi a fost îngropată cu cinste de către cuviosul. Iar după îngroparea ei, a venit cineva de la cetatea Ancira, aducând înştiinţare sfântului, cum că maica lui, Maria, a murit, şi-l sfătuia să trimită ca să-i ia averea, de vreme ce a murit fără moştenitor. Răspuns-a sfântul: „Nu spui adevărul, căci maica mea n-a murit”. Iar acela stăruia, zicând: „Cu ochii mei am

văzut-o moartă". Iar el iarăşi a răspuns: „Nu este adevărat! Căci n-a murit maica mea, nici va muri cu sufletul, ci şi acum viază şi va fi vie în veci!" Şi nu s-a îngrijit de averea ce rămăsese după dânsa, ci a postit o săptămână întreagă, făcând rugăciuni cu dinadinsul către Dumnezeu pentru sufletul ei.

Petrecând Cuviosul Teodor în peşteră, a mers la dânsul economul bisericii de la Iliopoli şi prin cel ce-i slujea i-a spus rugămintea sa cu lacrimi, zicând: „Miluieşte-mă, robule al lui Dumnezeu, în necazul ce mi s-a întâmplat! Pe sluga mea am trimis-o, ca să adune veniturile bisericeşti, iar el, toate veniturile adunându-le, a fugit. Iar eu, alergând încoace şi încolo după dânsul şi căutându-l, nu pot să-l aflu. Roagă-te Domnului să mi-l arate, că toată averea mea nu-mi ajunge să plătesc bisericii". Răspuns-a lui sfântul: „De făgăduieşti că pe acel slujitor al tău nu-l vei bate, ci îl vei slobozi şi nimic mai mult de la dânsul nu vei lua, fără numai cele bisericeşti, pe care el le-a luat, apoi te va mângâia Domnul şi-l va da în mâinile tale; iar de nu vei făgădui aşa, apoi nu vei putea să-l afli pe el". Iar economul a făgăduit a nu-l bate pe acela şi nici a-i lua ceva dintre ale lui, ci şi dintre ale sale a-i da, numai să întoarcă averea bisericească. Pentru că zicea: „Eu şi copiii mei vom rămâne goi dacă cu a mea avere voi plăti pentru venitul bisericesc cel răpit". Atunci i-a zis sfântul: „Mergi cu pace la casa ta şi să fii fără grijă, căci nădăjduiesc către Dumnezeu că degrabă te va mângâia". Şi s-a dus economul într-ale sale, bucurându-se şi având neîndoită nădejde în cuvintele cuviosului. Iar fugarul acela, care răpise cele bisericeşti, a stat pe cale aproape de satul ce se numea Nicheia, fiind legat cu rugăciunile cuviosului şi neputând să se ducă mai departe cât de puţin. Deci cu părerea i se arăta lui că fuge degrabă, dar de fapt el stătea pe loc. Şi văzându-l oamenii care se întâmplaseră în calea aceea şi cunoscându-l, l-au prins şi l-au dus la econom. Şi aşa a fost întoarsă toată averea bisericească pe care o luase el. Iar economul şi-a împlinit făgăduinţa şi a slobozit pe acela, nefăcându-i nici o strâmbătate. Apoi a mers iarăşi la cuvios, dându-i mulţumire.

După aceasta un om a adus în ziua Cincizecimii pe femeia sa muncită de diavol şi după ce a certat cuviosul pe duhul cel necurat, acela striga, zicând: „O, pentru ce te mânii asupra mea, mâncătorule de fier? Oare sunt vinovat? Căci nu de bunăvoie am intrat într-însa, ci fiind trimis de Teodor vrăjitorul, care se numeşte Carapos şi petrece în satul Mazamia". Iar plăcutul lui Dumnezeu, certând cu numele lui Iisus Hristos pe diavolul, l-a izgonit din femeia aceea.

În acelaşi an, în luna iunie, oamenii din satul Mazamia, auzind de minunile făcute de plăcutul lui Dumnezeu, Teodor, au mers la el, rugându-l cu lacrimi să vină la ei, să le izgonească lăcustele care năvăliseră ca un nor asupra ţarinilor şi grădinilor lor. Iar cuviosul, mergând la ei, a intrat în biserica lor şi a petrecut toată noaptea la rugăciune. Iar a doua zi a mers cu rugăciune la ţarini şi, luând trei lăcuste în mâna sa, se ruga Domnului pentru popor. Şi în vremea rugăciunii au murit lăcustele în mâinile lui, iar el, mulţumind lui Dumnezeu, a zis către popor: „Să ne întoarcem la biserică, fiilor, pentru că degrabă ne va arăta Domnul mila sa".

Deci, întorcându-se sfântul la biserică, a săvârşit Sfânta şi dumnezeiasca Liturghie şi, a doua zi, oamenii au văzut toată mulţimea lăcustelor moartă. Aceasta văzând cel ce locuia într-acele locuri, mai sus pomenitul vrăjitor Teodor Carapos, s-a pornit cu zavistie asupra sfântului, fiindcă mai dinainte se mâniase asupra lui, pentru izgonirea din femeie a diavolului pe care acel vrăjitor îl trimisese într-însa. Deci mâniindu-se asupra sfântului vrăjitorul acela şi zavistuind asupra puterii lui Dumnezeu celei făcătoare de minuni dintr-însul, a chemat pe diavolii cei de sub mâna lui şi le-a poruncit să meargă şi să muncească pe Teodor Sicheotul până la moarte. Iar aceia dacă s-au dus, n-au putut să se apropie de el, fiindcă avea întotdeauna rugăciunea în gura sa şi-l aşteptau până va adormi. Dar şi dormind sfântul, darul lui Dumnezeu ieşea ca un foc dintr-însul, arzând şi izgonind pe diavoli, care din nou întorcându-se, se repezeau asupra cuviosului; însă iar se întorceau cu ruşine la cel ce i-a trimis.

Deci vrăjitorul acela cu dosădiri îi ocăra, zicându-le: „Cu adevărat nimic nu este puterea voastră, căci dacă nici când dormea, nu v-aţi putut apropia, apoi cum îi veţi face aceluia ceva când este treaz?" Iar diavolii îi ziceau: „Când ne apropiem de el, iese o văpaie de foc din gura lui şi ne arde, încât nu putem suferi". Iar vrăjitorul iuţindu-se cu mai multă mânie şi ros fiind de zavistie, a pus nişte otravă omorâtoare într-un peşte şi a trimis peştele acela în dar cuviosului. Iar plăcutul lui Dumnezeu, fiind păzit cu darul lui Hristos, când era vremea mesei cea obişnuită lui, a gustat din peştele acela şi a rămas nevătămat. De acest lucru minunându-se vrăjitorul Teodor Carapos şi cunoscând puterea lui Dumnezeu şi neputinţa diavolilor, s-a umilit cu sufletul şi, mergând la cuviosul, a căzut la picioarele lui cele sfinte, mărturisind păcatele sale cu lacrimi. Şi arzând cărţile sale cele vrăjitoreşti şi lepădându-se de

lucrurile satanei, a luat Sfântul Botez şi s-a făcut rob credincios al lui Iisus Hristos.

După ce s-a întors cuviosul în locaşul său, i s-a întâmplat de a căzut într-o boală grea şi aştepta să moară, pentru că a văzut pe sfinţii îngeri venind la el şi socotea că acum vor să-i ia sufletul. Deci plângea şi se tânguia, zicând că nu este gata de ieşire. Şi era deasupra lui icoana Sfinţilor doctori celor fără de plată, Cosma şi Damian. Aceia i s-au arătat în vedenie şi după obiceiul doctoricesc, îi pipăiau venele mâinilor lui şi vorbeau unul cu altul ca şi cum deznădăjduindu-l de viaţă, fiindcă i-a slăbit puterea. Şi au zis către el: „Pentru ce plângi şi te mâhneşti atâta?" Răspuns-a bolnavul: „De vreme ce nu m-am pocăit la Dumnezeu, domnii mei, şi de vreme ce las această mică turmă, neîndreptată încă la calea cea desăvârşită, mai având ea încă nevoie multă de povăţuire". Sfinţii i-au zis: „Dar voieşti să rugăm pe Dumnezeu pentru tine, ca să-ţi lungească vremea vieţii?"

Răspuns-a bolnavul: „De o veţi face aceasta şi de-mi veţi cere vreme de pocăinţă, apoi îmi veţi pricinui mare bucurie şi veţi câştiga plată pentru pocăinţa mea". Iar sfinţii întorcându-se la îngeri, i-au rugat să mai aştepte puţin, până ce vor merge la Împăratul Dumnezeu, ca să-L roage pentru Teodor. Iar îngerii făgăduind că vor aştepta, s-au dus sfinţii răbdători de chinuri, Cosma şi Damian, la Atotputernicul Împărat, Hristos Dumnezeul nostru, Care a adăugat altădată cincisprezece ani lui Iezechiel, şi rugându-L pentru lungirea anilor lui Teodor, s-au întors degrabă, având între ei un tânăr, asemenea cu acei îngeri, însă cu slava mai luminat. Şi acela a zis către îngeri astfel: „Lăsaţi pe Teodor între cei vii, pentru că Stăpânul Cel de obşte al tuturor şi Împăratul slavei este rugat pentru el şi i-a poruncit ca să fie în trup!" Şi îndată sfinţii îngeri cu acel prealuminat tânăr s-au dus la cer, iar Sfinţii Cosma şi Damian au zis către Teodor: „Scoală-te, frate, şi ia aminte la tine şi la turma ta, căci bunul şi milostivul nostru Stăpân a primit rugăciunile noastre pentru tine şi ţi-a dăruit viaţă, ca să lucrezi nu mâncarea cea pieritoare, ci pe aceea care este în viaţa vecilor şi să aduci mântuirea multor suflete!"

Acestea zicând către el sfinţii doctori, s-au făcut nevăzuţi. Iar Sfântul Teodor venindu-şi în sine, simţindu-se că este cu totul sănătos, s-a sculat îndată. Şi lăuda pe Dumnezeu şi cu mai multă osârdie se sârguia la cântarea de psalmi şi la post, şi cu darul dat lui făcea minuni, tămăduind multe feluri de boli şi izgonind diavolii cu

cuvântul. Apoi, străbătând vestea pretutindeni de minunile lui, mulţi se minunau şi lăsându-şi casele, se duceau la dânsul spre călugărie. Iar cei ce câştigau tămăduire de la dânsul de bolile lor, mulţi dintre ei nemaivrând să se lase de el, petreceau la dânsul, slujind trebuinţelor mănăstireşti.

Deci, adunându-se mulţime de fraţi, au zidit o mănăstire aleasă, iar Cuviosul Teodor s-a făcut arhimandrit al mănăstirii sale. Şi deoarece biserica Sfântului şi Marelui Mucenic Gheorghe era mică şi nu putea să-i încapă pe toţi la obişnuita cântare, s-a sârguit cuviosul să zidească altă biserică mai mare, în alt loc nu departe de acolo, în numele Sfântului Arhanghel Mihail. Şi a rânduit pe fraţi să vieţuiască acolo, iar pe ucenicul său, Filumen, l-a trimis la episcopul cetăţii lui Anastasie, ca să ia hirotonia preoţiei. Şi punându-l egumen la acea mănăstire, singur se îndeletnicea în linişte. Şi au avut nevoie de un vas de argint, pentru slujirea Sfintei Liturghii, deoarece până atunci în mănăstirea lui se săvârşeau dumnezeieştile Taine în vas de marmură.

Deci cuviosul a trimis un diacon al său la Constantinopol, ca să cumpere acel vas de argint pentru sfinţita slujbă. Dar după ce a cumpărat şi a adus la dânsul acel vas curat, lucrat cu meşteşug ales, sfântul l-a lepădat, nevrând să slujească într-însul, pentru că îl vedea cu ochii minţii că este negru, urât şi netrebnic. Iar diaconul lăuda vasul, că este de argint curat şi bine lucrat. Însă cuviosul îi zicea: „Şi eu văd, o, fiule, că vasul este din argint şi bine lucrat, însă are necurăţie nevăzută. Şi de nu mă crezi pe mine, să facem rugăciune, ca să-ţi deschidă Domnul ochii tăi sufleteşti şi vei vedea". Deci, după ce s-a închinat şi s-a rugat, atunci nu numai diaconul acela, ci şi toţi fraţii care erau acolo au văzut că vasul acela era negru ca un cărbune luat din cuptor şi s-au minunat. Iar după ce diaconul a luat vasul în mâini, îndată s-a văzut curat şi luminat, ca mai înainte şi l-a dus la Constantinopol la argintarul de la care îl cumpărase şi i-a spus lui pentru ce l-a lepădat Cuviosul Teodor. Iar argintarul, cercetând despre argintul acela de unde i-a venit lui, şi-a adus aminte că era din podoabele oarecărei desfrânate, din câştigul ei cel spurcat, şi se mira de mai înainte vederea cuviosului şi îşi cerea iertare.

Deci, luând vasul acela, alte vase mai curate a dat în dar pentru trebuinţa bisericii, cerând rugăciunile sfinţilor pentru dânsul. Iar diaconul, aducându-le în mănăstire, a spus părintelui şi fraţilor din ce fel de argint a fost vasul cel dintâi şi minunându-se de mai înainte vederea sfântului, preamăreau pe Dumnezeu.

În acel timp nişte oameni din satul Vuzia, care este supus al lui Gratianopoli, au venit la Cuviosul Teodor pentru o pricină ca aceasta: făcându-şi un pod de piatră peste un râu în satul lor, pe când scoteau piatra din pământ şi ciopleau lespezile au ieşit din groapă mulţime de diavoli, care năvăleau asupra oamenilor şi dobitoacelor şi-i munceau, iar alţii, ca nişte tâlhari şezând pe lângă drumuri, răneau pe cei ce treceau. Deci au rugat pe cuviosul ca să meargă în satul lor şi să izgonească de la dânşii acea ispită diavolească. Şi cuviosul a mers împreună cu dânşii, nădăjduind spre Dumnezeu. Iar când se apropia de satul acela, diavolii cei din oameni, simţind venirea lui, ieşeau strigând împotriva lui: „O, primejdie! Pentru ce, lăsând Galatia, vii aici, mâncătorule de fier? Ştim pentru ce vii, dar nu te vom asculta, precum te ascultă duhurile cele din Galatia, că mai aprinşi şi mai puternici suntem decât ei".

Iar cuviosul, certându-i pe dânşii, le-a poruncit să tacă. Şi a doua zi, adunând poporul, a înconjurat satul cu cruci şi cu litanii, şi suindu-se pe dealul acela, au făcut rugăciuni către Dumnezeu mult timp. Şi îndată diavolii cei ce ieşiseră de acolo, s-au adunat cu puterea lui Dumnezeu în chip de muşte, de şoareci şi de iepuri, pe care izgonindu-i în groapa aceea pe toţi şi pecetluindu-i cu semnul Crucii, a poruncit ca cu pietre şi cu pământ să-i astupe acolo. Astfel a scăpat satul acela de ispita diavolească. Încă şi alte case şi sate fiind năpădite de diavoli, în acelaşi chip le-a izbăvit, izgonind din oameni duhurile cele viclene, încât diavolii se cutremurau şi numai de numele aceluia.

Dintre ucenicii cuviosului, mulţi erau vestiţi şi mari bărbaţi în fapte bune. Astfel fericitul Arsenie, închizându-se într-o chilie strâmtă, petrecea în tăcere şi abia a treia zi primea puţină hrană, pâine şi verdeţuri crude sau linte şi apă cu măsură, iar în sfântul post cel de 40 de zile, mânca numai sâmbăta şi Duminica şi atunci doar mâncare uscată. Asemenea viaţă mai petreceau şi alţi doi, Evagrie şi Andrei, care aveau chiliile aproape de Arsenie, de a căror sfântă viaţă Cuviosul Teodor mult se bucura şi mulţumea lui Dumnezeu. Acei trei ucenici sfătuindu-se, să se închine Sfintelor Locuri de la Ierusalim, au rugat pe părintele Teodor, ca să-i libereze cu binecuvântare şi, dându-le drumul, s-au dus. Şi ajungând la Ierusalim, au cercetat toate lavrele cele de primprejur şi mănăstirile sihăstreşti. Deci Evagrie a vrut să rămână acolo şi, intrând în lavra Cuviosului Sava, a vieţuit cu sfinţenie, arătându-se cu lucrul că este ucenic al lui Teodor. Iar Arsenie şi Andrei întorcându-se în Galatia

la părintele lor, l-au rugat să le poruncească lor să se ducă la linişte în alte locuri osebite.

Deci Andrei s-a sălăşluit pe un deal, ce se numea Vrian, ca la opt stadii de la mănăstire, cu binecuvântarea părintelui. Iar Arsenie, ducându-se în părţile cele de sus ale Potamiei, şi-a ales un loc departe de locuinţa omenească, în care se spunea că este sălăşluire diavolească. Acolo s-a rugat, zicând: „Dumnezeule, milostiveşte-Te prin rugăciunile părintelui meu Teodor, păzeşte-mă pe mine, păcătosul, apără-mă de năpasta diavolească şi-mi ajută să-Ţi plac în locul acesta". Deci mai întâi şi-a zidit o chiliuţă de lemn şi a iernat într-însa. După aceea a zidit un stâlp înalt şi, petrecând patruzeci de ani pe el cu mare răbdare, s-a dus către Domnul.

Încă şi Elpidie, cu povăţuirea Cuviosului Teodor, nu puţin a sporit în bunătăţi şi după câţiva ani de petrecere lângă părintele său, ducându-se în părţile Răsăritului cu binecuvântare, s-a sălăşluit aproape de Muntele Sinai. Şi vieţuind în tăcere mult timp, s-a săvârşit precum cuvioşii, iar locul acela a fost numit de părinţii din Sinai, „Tăcerea lui Elpidie". Încă şi Leontie, ucenicul părintelui nostru Teodor, a fost bărbat minunat în pustnicie, aproape de locul Permatia. El, învrednicindu-se darului proorocesc, spunea mai înainte cele ce aveau să fie. Şi a proorocit despre năvălirea perşilor, precum şi despre uciderea sa de către dânşii, lucru care s-a şi împlinit. Pentru că, nevoind să iasă din chilia sa cea strâmtă şi liniştită, a fost ucis într-însa de perşi. Încă şi Teodor, care a postit în Muntele Draconiei, Ştefan cel de lângă râul Psiliei şi alţi mulţi ucenici ai fericitului părintelui nostru Teodor, au strălucit cu fapte bune, unii vieţuind lângă dânsul, iar alţii sălăşluindu-se prin diferite locuri pustii.

Venindu-i dorinţă Cuviosului Teodor să cerceteze iarăşi Sfintele Locuri în Ierusalim, a luat pe doi din ucenicii lui şi s-a dus. În acea vreme în Palestina, în care se află Ierusalimul, era secetă mare şi toţi oamenii şi dobitoacele erau în nevoie mare, căci se uscaseră toate gropile şi cisternele în care îşi adunau apă. Deci oamenii se rugau mult, cerând ploaie de la Dumnezeu şi nu puteau să-şi câştige cererea, căci Domnul păstra acel dar plăcutului Său, Teodor, şi pentru aceasta îl şi adusese în Palestina. Şi erau acolo unii din părţile Galatiei, care ştiau pe Cuviosul Teodor şi facerile lui de minuni. Aceia grăiau adeseori către oameni: „Ştim un sfânt părinte în părţile noastre, care poate numai cu o rugăciune să umple de ploaie toată lumea, precum a umplut-o odată proorocul Ilie".

Iar după ce a sosit cuviosul la Ierusalim şi s-a închinat lemnului Crucii cel de viaţă făcător şi mormântului celui purtător de viaţă al lui Hristos, l-au cunoscut cei din Galatia, care erau acolo. Şi îndată a străbătut vestea despre dânsul în toată Sfânta Cetate şi prin mănăstirile şi prin lavrele de primprejur. Deci, adunându-se mulţime de monahi şi toţi clericii bisericii celei mari, au înconjurat pe sfântul, bucurându-se de venirea lui la dânşii şi l-au rugat în numele patriarhului să ceară de la Domnul ploaie pământului cel uscat. Iar sfântul se lepăda, numindu-se nevrednic şi păcătos. Dar ei grăiau: „Nădăjduim, părinte, că dacă vei amesteca rugăciunile tale cu ale celorlalţi părinţi, Dumnezeu se va milostivi spre noi şi va trimite ploaie pe pământ". Sfântul a zis către dânşii: „Dacă credeţi aşa, apoi să fie după credinţa voastră".

Deci a făcut rugăciune, şi pe când mergea poporul cu crucile, sfântul a grăit către dânşii: „Să vă schimbaţi hainele, o, fiilor, pentru că vă veţi uda; căci degrabă va arăta Domnul mila Sa pentru credinţa voastră". Şi ajungând la un loc afară din cetate, cuviosul a poruncit să stea litia; apoi, ridicându-şi mâinile către cer, a început a se ruga mai cu dinadinsul, şi îndată s-a arătat dinspre apus un nor mic şi într-un ceas a acoperit tot cerul. Iar sfântul, săvârşindu-şi rugăciunea, a poruncit să se întoarcă mai repede litia, ca să nu se ude; şi deodată s-a vărsat o ploaie mare peste măsură şi toţi alergau degrabă în cetate spre biserică, fiindcă se udaseră foarte tare. Iar ploaia n-a stat nicidecum, până ce n-a adăpat tot pământul din destul şi s-au umplut de apă gropile, cisternele şi văile. Iar Cuviosul Teodor, pentru o minune ca aceea temându-se să nu fie slăvit şi cinstit de oameni, s-a ascuns de toţi şi a ieşit din cetate cu amândoi ucenicii săi. Apoi, alergând cu sporire, s-au întors în mănăstirea Sicheotului din Galatia. Încă şi în latura sa, prin multe locuri de primprejur făcea asemenea minuni şi după rugămintea poporului aducea ploi, înmulţea rodurile pământului şi sadurile, potolea pâraiele cele pornite şi spunea mai înainte cele ce aveau să fie.

Mavrichie voievodul, întorcându-se de la războiul persienesc prin Galatia la Constantinopol şi venind la cuviosul pentru rugăciune şi binecuvântare, el i-a proorocit că degrabă are să fie împărat. După ce s-a împlinit aceea, împăratul Mavrichie a scris către proorocul său, adică către acest sfânt părinte, cerând rugăciuni pentru el şi pentru toată împărăţia lui. A adăugat încă şi aceasta, să ceară de la dânsul ce va voi. Iar Cuviosul Teodor a trimis la dânsul pe fericitul Filumen, scriindu-i să dea ceva pâine la mănăstirea lor, pentru mulţimea săracilor ce veneau la dânşii în toate zilele. Iar

împăratul a scris la ispravnicii săi din Galatia, ca în fiecare an să dea grâu la mănăstirea lui Teodor câte şase sute de măsuri; şi a dăruit încă şi bisericii vase de mult preţ.

Văzând Cuviosul Teodor că din zi în zi se înmulţeşte turma sa şi venea la mănăstirea sa mulţime de popor pentru rugăciuni şi pentru tămăduiri, iar biserica Sfântului Marelui Mucenic Gheorghe fiind foarte mică, a prefăcut-o, zidind-o în chip minunat mai mare. Căci fiind acolo o piatră mare şi neclintită niciodată, i-a poruncit ca singură să se mişte şi să se ducă de la locul său în alt loc. Iar când se aducea var nestins din satul Evarzia, care era aproape, pentru zidirea bisericii, i-a cuprins deodată pe cale un nor de ploaie şi lucrătorii s-au temut să nu se aprindă carele cu var din ploaie şi să le ardă dobitoacele. Atunci cuviosul, prin rugăciune, a despărţit norul în două şi era ploaie mare pe amândouă părţile drumului, iar pe var şi pe care n-a picat nici o picătură, până ce au dus varul la locul zidirii bisericii şi l-au descărcat.

Iar după ce s-a sfârşit biserica, s-a săvârşit episcopul Timotei al cetăţii lui Anastasie, care a fost după Teodosie, şi mergând cetăţenii la arhiepiscopul Pavel al mitropoliei Ancirei, l-au rugat să aleagă episcop al cetăţii lor pe Cuviosul Teodor, arhimandritul lavrei Sicheotul. Şi bucurându-se arhiepiscopul, a trimis după fericitul Teodor, ca să-l aducă cu cinste la dânsul. În acea vreme, cuviosul fiind închis în peştera sa, se liniştea şi se îndeletnicea în obişnuita rugăciune. Iar după ce clerul şi cetăţenii cetăţii lui Anastasie s-au dus la dânsul cu multă rugăminte ca să le fie episcop, el nici nu voia să audă de aceasta. Însă ei, deschizând casa cu sila, l-au scos afară chiar nevrând şi, punându-l în careta arhierească, l-au dus la Ancira, bucurându-se şi veselindu-se. Iar fraţii plângând şi tânguindu-se pentru părintele lor, căci se despărţiseră de dânsul, cuviosul a trimis la ei, zicându-le: „Nu vă mâhniţi, fraţilor, şi să mă credeţi, că niciodată nu vă voi lăsa, pentru că nimic nu este pe pământ care să mă poată despărţi de voi”.

Deci Cuviosul Teodor a fost pus episcop al cetăţii lui Anastasie de către Pavel, mitropolitul Ancirei, deşi nu voia să primească o dregătorie ca aceasta. Şi pe când a primit scaunul, unui bărbat oarecare i s-a făcut o vedenie în acest chip: o stea luminoasă şi mare s-a pogorât din cer spre biserică şi a luminat cu razele sale nu numai cetatea şi ţara aceea, ci şi toate cetăţile şi părţile de primprejur. Pentru că acest cuvios, fiind pus pe scaunul arhieresc ca o lumină în sfeşnic, cu adevărat s-a arătat a fi lumină lumii, luminând şi spăimântând toată partea cea de sub cer cu minunile cele fără de număr

şi cu chipul cel minunat al vieţii sale. El cerceta adeseori lavra sa cea de la Sicheot şi mângâia pe fraţi. Iar biserica Sfântului Gheorghe cea zidită prin a sa sârguinţă a sfinţit-o. Şi câte minuni mari a făcut în vremea episcopiei sale, nu se pot spune cu de-amănuntul. Pentru că îşi îndoia ostenelile sale, având purtare de grijă cu dinadinsul pentru păstoria sa cea încredinţată. Însă mult se mâhnea pentru că i se tăiase liniştea şi avea totdeauna dorinţă neschimbată în mintea sa, ca să lase episcopia şi iarăşi să se întoarcă la linişte în mănăstirea sa.

Iar după câţiva ani iarăşi a dorit să se închine sfintelor locuri din Ierusalim şi luând pe doi fraţi din mănăstirea sa, pe Ioan arhidiaconul şi pe Martin, s-a dus cu dânşii în cale. Şi înconjurând sfintele locuri din Ierusalim, nu se arăta că este episcop, ci umbla ca un simplu stareţ şi gândea să nu se mai întoarcă întru ale sale, ci să vieţuiască acolo într-o mănăstire, pentru că i se părea că pentru dregătoria episcopiei şi-a părăsit nevoinţa cea monahicească. Deci mergând în lavra Sfântului Sava, a cerut o chilie pentru el şi a petrecut într-însa, liniştindu-se de la praznicul Naşterii lui Hristos, până la Paşti. Iar după Paşti, acei doi fraţi care merseseră cu dânsul, Ioan şi Martin, neîncetat îl supărau să se întoarcă la locul său, însă el nu voia să-i asculte. Iar într-o oarecare noapte i s-a arătat Sfântul Marele Mucenic Gheorghe în vedenia somnului, dându-i în mână un toiag şi zicându-i: „Ieşi degrabă de aici, ca să ne întoarcem în patrie; pentru că nu ţi se cade, ca lăsându-ţi patria, să zăboveşti aici". Zis-a Teodor: „Nu voiesc să merg în patrie, fiindcă nu poftesc episcopie". Zis-a mucenicul: „Eu degrabă te voi slobozi de la episcopie, numai să te întorci, de vreme ce mulţi se mâhnesc după tine". De o vedenie ca aceasta înduplecându-se Teodor, şi-a luat pe amândoi ucenicii şi s-a dus în patria sa.

Iar când se apropia de Galatia, a intrat într-o mănăstire ce i se întâmplase în cale, care se numea Druinia, poruncind împreună călătorilor săi, ca să nu spună de dânsul, cine este. Iar monahii mănăstirii aceleia, de demult auzind de minunile Cuviosului Teodor, doreau să-l vadă. Deci cuviosul, fiind necunoscut monahilor acelora, s-a odihnit în casa de oaspeţi cea mănăstirească, primit fiind de Anichit, primitorul de străini. Şi întrebând pe ucenici despre stareţ cine este, au spus că este din părţi depărtate. Şi şezând cuviosul la masă, a căutat spre ucenicii care mâncau cu poftă, căci erau flămânzi, şi a zis către dânşii: „Cu adevărat, fiilor, mâncăm ca Galatenii". După un ceas iarăşi le-a zis aceeaşi.

Acestea auzindu-le Anichit, grăia întru sine: „Nu cumva din părţile Galatiei este acest stareţ?" Iar după masă culcându-se stareţul după obicei pe pământ spre odihna nopţii, Anichit, luând deoparte pe amândoi ucenicii, cu multe rugăciuni îi supăra să-i spună cine este acest stareţ. Deci i-au spus aceia, că este Teodor, făcătorul de minuni al Sicheotului şi episcopul cetăţii lui Anastasie, şi îndată Anichit alergând, a spus egumenului Ştefan şi fraţilor şi s-au bucurat foarte mult de dânsul, fiindcă de multă vreme doreau ca să-l vadă. Iar după ce a sosit vremea cântării Utreniei, când stareţul mergea la biserică, l-au întâmpinat în uşile bisericii egumenul şi fraţii şi, căzând la picioarele lui cele sfinţite, i s-au închinat ca unui episcop şi făcător de minuni şi cereau binecuvântare. Şi l-au rugat să petreacă cu dânşii câteva zile, ca să se îndulcească de vederea feţei lui celei îngereşti şi să se sature de vorbele cele cu miere curgătoare. Şi a petrecut sfântul la dânşii zile destule. Atunci a străbătut despre dânsul vestea prin toată latura aceea şi mulţi din popor au mers la mănăstire, ducându-şi pe bolnavii lor la cuviosul, iar el, cu darul lui Hristos, pe toţi îi tămăduia.

După aceasta, mergând de acolo Sfântul Teodor la episcopia sa şi îndeletnicindu-se în obişnuitele osteneli păstoreşti, gândea neîncetat cum ar putea lăsa episcopia. Iar fericitul Antioh, vieţuitorul pustiei, l-a sfătuit la aceasta, fiind la dânsul din întâmplare, când se întorcea de la cetatea lui Constantin într-ale sale. Căci acel Antioh a fost trimis din părţile Răsăritului la împăratul Mavrichie, ca să-l roage pentru o cetate ce se numea Sinofrin, ca să o apere de barbari. Şi Antioh era bărbat bătrân, având de la naşterea sa ca la o sută de ani. Şi şaizeci de ani n-a gustat nici vin, nici untdelemn, iar treizeci de ani n-a gustat pâine, decât numai verdeţuri crude cu sare şi cu oţet şi băutura îi era apă. Pe acel fericit părinte, pe când trecea prin părţile Galatiei şi ale cetăţii lui Anastasie, l-a primit Cuviosul Teodor cu bucurie şi cu cinste şi l-a odihnit. Şi mult s-a mângâiat cu dânsul în vorbiri duhovniceşti. Şi grăia fericitul Antioh ucenicilor săi despre Teodor: „N-am văzut un astfel de om sfânt, nici n-am auzit până acum, pentru că mi-a descoperit Domnul viaţa lui".

Asemenea şi Sfântul Teodor a grăit despre Antioh către fraţii săi: „În toată pustia Răsăritului n-am văzut, nici n-am auzit de un astfel de rob al lui Dumnezeu". La acel Cuvios Antioh, Sfântul Teodor a cerut sfat de folos, spunându-i scopul său pentru lăsarea episcopiei. Iar Cuviosul Antioh i-a lăudat scopul şi l-a sfătuit să-şi săvârşească dorirea degrabă.

După ducerea lui Antioh, a fost mâhnit plăcutul lui Dumnezeu de cei ce luau cu nedreptate averile bisericeşti. Şi pe lângă aceia, nişte casnici ai episcopiei care erau vrăjmaşi tăinuiţi ai sfântului, fiind porniţi de vrăjmaşul sufletelor spre zavistie şi urâciune, în taină oarecum i-au dat otravă, cu slobozirea lui Dumnezeu. Şi a zăcut Cuviosul Teodor trei zile fără glas şi stătea nemişcat ca un mort, încât chiar începuse în cetate a străbate vestea despre moartea sfântului. Dar după trei zile i s-a arătat Preasfânta Stăpâna noastră de Dumnezeu Născătoarea şi i-a spus pricina bolii lui ce-i venise din otrava cea dată în taină, zicându-i şi pe urâtorii cei ce îi dăduseră otravă. Apoi scoţând din basmaua cea din mâini trei grăunţe, i le-a dat lui, zicând: „Mănâncă-le pe acestea, că nu vei mai pătimi de acum nici un rău". Deci mâncând cuviosul grăunţele acelea, şi-a venit în simţiri şi s-a simţit cu totul sănătos. Apoi, sculându-se, a mulţumit lui Hristos Dumnezeu şi Preacuratei Maicii Lui. Iar pe acei răi vrăjmaşi nu i-a mustrat, nici n-a spus cuiva de ei, ci a făcut rugăciune către Dumnezeu, ca să nu le socotească lor aceasta ca păcat. Iar către Sfântul Marele Mucenic Gheorghe totdeauna se ruga, ca mai degrabă să-l libereze de episcopie, precum îi făgăduise în vedenie, când din Palestina nu voia să se întoarcă în Galatia.

Nu se cuvine a tăcea şi aceasta, că era rânduit mertic în cetatea lui Anastasie, spre a se da la masa arhierească peste tot anul, din averile bisericeşti, 365 de galbeni. Dintr-acel mertic, Cuviosul Teodor cheltuia numai patruzeci de galbeni la mesele sale cele de peste tot anul, iar pe ceilalţi îi întorcea Sfintei Biserici. Iar darurile ce-i veneau de aiurea, acelea le împărţea milostenie. Şi, vrând ca desăvârşit să lase dregătoria episcopiei, mai întâi cu dinadinsul a făcut către Dumnezeu multă rugăciune în multe zile, ca să nu i se socotească păcat acea socoteală a lui. Şi câştigând înştiinţare de la Dumnezeu pentru slobozirea sa, a adunat tot clerul şi toţi cetăţenii şi le-a zis: „Ştiţi, fraţilor, că voi cu sila scoţându-mă din mănăstire, m-aţi silit să iau jugul acesta al episcopiei. Şi v-am spus atunci, că sunt nevrednic de povăţuirea voastră. Dar voi, neascultându-mă, aţi săvârşit voinţa voastră. Iată, este al unsprezecelea an de când vă mâhnesc şi sunt mâhnit de voi. Deci, vă rog, căutaţi-vă alt păstor, care să vă poată plăcea; căci eu de acum nu pot să vă mai fiu episcop, ci ca un monah prost mă voi întoarce la mănăstirea mea, în care am făgăduit ca în toate zilele vieţii mele să slujesc lui Dumnezeu".

Aceasta zicând, a luat pe arhidiaconul său Ioan, care era din mănăstirea lui, s-a dus la arhiepiscopul Pavel, mitropolitul Ancirei,

şi l-a rugat să pună în locul său un alt episcop în cetatea lui Anastasie. Deci a fost mare ceartă între ei, pentru că mitropolitul nu voia de loc să libereze de la episcopie pe fericitul Teodor, zicând că nu este cu putinţă ca să găsească un bărbat ca acela la acea rânduială. Iar Cuviosul Teodor se lepăda foarte, spunându-i că acea sarcină este mai presus de măsura şi puterea lui. Şi a fost nevoie, ca pentru aceea să trimită la Constantinopol, la prea sfinţitul Patriarh Chiriac şi la drept credinciosul împărat Mavrichie. Iar aceia fiind povăţuiţi de Dumnezeu, au scris mitropolitului Ancirei, ca să nu supere pe plăcutul lui Dumnezeu care voieşte să se liniştească, ci să-l libereze, precum poftеşte.

Astfel Cuviosul Teodor, izbăvindu-se de greutatea episcopiei, s-a umplut de negrăită bucurie, văzându-se liber de gâlcevi şi de grijile cele multe. Şi ducându-se la mănăstirea sa, a stat în chilie, liniştindu-se şi petrecând viaţa sa cea obişnuită în nevoinţe pustniceşti. Şi adeseori săvârşea dumnezeieştile slujbe, aducând lui Dumnezeu jertfa fără de sânge. Şi se învrednicea acest plăcut al lui Dumnezeu în vremea Liturghiei, că vedea darul Sfântului Duh, în asemănare de pânză şi în chip de porfiră prealuminată, care se cobora de sus peste sfintele daruri şi le acoperea. Despre acest lucru a spus unuia din cei împreună slujitori ai săi, ieromonahul Iulian, bărbat duhovnicesc şi îmbunătăţit, fiind silit de acela cu stăruitoare rugăminte. Şi când vedea aceea, se umplea de negrăită bucurie duhovnicească şi faţa lui cea cinstită strălucea cu o mare lumină şi se schimba. Iar preoţii şi diaconii care slujeau cu Sfântul Teodor, văzând în faţa lui o dumnezeiască strălucire, se spăimântau.

Odată s-a întâmplat şi aceasta: în şaisprezece zile ale lunii iulie, la pomenirea Sfântului Mucenic Antioh şi hramul aceluia, când arhiereul lui Dumnezeu, Teodor, săvârşea dumnezeiasca Liturghie şi a sosit vremea înălţării Sfintelor Daruri, ridicând el după obicei discul cu Sfântul Agneţ în sus şi strigând: „Sfintele sfinţilor”, dumnezeiescul Agneţ singur de sine s-a ridicat sus în văzduh, înălţându-se ca de o nevăzută mână, şi iarăşi s-a lăsat pe disc la locul lui. O minune ca aceasta i-a umplut de spaimă şi de mirare mare pe toţi cei ce erau atunci împrejurul acelui dumnezeiesc prestol. Iar Cuviosul Teodor, vărsând pâraie de lacrimi din ochii săi şi totodată bucurându-se negrăit, preamărea pe Hristos Dumnezeu, Cel ce este adevărat în Preacuratele Taine.

Iar dreptcredinciosul împărat Mavrichie şi preasfinţitul Patriarh Chiriac, vrând să vadă pe Cuviosul Teodor, de care auzeau multe, au scris către dânsul să vină la ei la Constantinopol, ca să se

învrednicească de rugăciunile şi de binecuvântarea lui. Iar cuviosul, neputând să nu-i asculte, s-a dus şi a fost primit de toţi cu mare cinste, şi a petrecut în Constantinopol puţină vreme. Şi multe minuni a făcut cu puterea lui Dumnezeu: un prunc orb a luminat, pe o femeie slăbănoagă a ridicat-o din pat, pe mulţi îndrăciţi i-a liberat de muncirea diavolului. Pe una ce-i curgea sânge, a tămăduit-o cu rugăciunea; pe fiul împăratului care era bolnav şi deznădăjduit de la doctori, l-a tămăduit; celor neroditori în însoţire le-a dăruit naştere de fii prin a sa binecuvântare. Şi alte multe minuni preaslăvite făcând acolo şi pe toţi cu darul Domnului veselindu-i, s-a întors la mănăstirea sa. După aceea, mai târziu, a fost chemat a doua oară la Constantinopol, sub împărăţia lui Foca Tiranul, de preasfinţitul Patriarh Toma, care a ţinut scaunul după Chiriac; iar pricina chemării a fost următoarea:

Un lucru preaminunat s-a întâmplat în părţile Galatiei, unde, în nişte cetăţi de acolo făcându-se litanii cu crucile şi purtând cruci mari de lemn, acestea, singure între ele, cu o putere mare, minunată şi neoprită, plecându-se una spre alta, se loveau, se plecau şi se sfărâmau. Acea minune străbătând şi în Constantinopol auzindu-se, preasfinţitul Patriarh Toma a trimis la Cuviosul Teodor, rugându-l să vină la el degrabă. Şi când a mers cuviosul la Constantinopol, a fost primit de toţi cu cinste ca şi mai înainte. Deci luându-l deosebi, preasfinţitul patriarh l-a întrebat despre minunea aceea, ce ar însemna ea? Iar Sfântul Teodor l-a înştiinţat despre acea minune, că adevărată a fost; dar ce ar însemna, nu voia să-i spună, zicând că nu ştie acea taină a lui Dumnezeu.

Atunci preasfinţitul patriarh a căzut la picioarele lui cu mare rugăminte şi cu o mare smerenie ca aceea a lui a silit pe cuviosul să-i spună mai înainte cele ce vor fi. Deci stareţul a zis că acea plecare, lovire şi sfărâmare a crucilor însemnează multe primejdii şi risipiri ce vor veni asupra Bisericii lui Dumnezeu şi asupra împărăţiei greceşti, pe de-o parte de la vrăjmaşii cei dinafară, iar pe de alta de la cei dinlăuntru. Pentru că dinafară are să fie grea năvălire a barbarilor, iar dinlăuntru oamenii cei numiţi cu numele lui Hristos, împărţindu-se în credinţă, vor începe a se izgoni singuri unul pe altul şi a se pierde; de aceea multe biserici ale lui Dumnezeu se vor pustii şi se vor risipi şi toate acelea vor fi repede.

Patriarhul, auzind acestea, s-a spăimântat foarte şi a rugat pe Cuviosul Teodor să se roage Domnului pentru dânsul, ca să-i ia sufletul din trup mai repede, adică mai înainte de a veni acea risipire, ca să nu vadă nişte primejdii ca acelea, ce au să vină asupra

Bisericii. Şi după puţină vreme, zăbovind puţin Cuviosul Teodor în Constantinopol, la biserica Sfântului Ştefan, s-a îmbolnăvit patriarhul şi a trimis la cuviosul, unde era închis şi postea, spunându-i despre boala sa şi-l ruga ca degrabă să-i ceară sfârşitul de la Dumnezeu. Iar sfântul, lepădându-se şi nevrând, patriarhul a trimis la dânsul rugăminte cu dinadinsul, dorind ca mai înainte de năvălirea primejdiilor asupra Bisericii, să se dezlege din trup şi să se ducă către Domnul. Deci chiar nevrând cuviosul, a făcut voia patriarhului, ca să se roage lui Dumnezeu pentru sfârşitul lui şi a trimis la dânsul, zicându-i: „Porunceşti, oare să vin la tine, sau ne vom vedea amândoi acolo, înaintea Domnului nostru?" Patriarhul i-a răspuns prin trimisul acela: „Să nu-ţi laşi liniştea ta, părinte. Îmi ajunge că mi-ai zis că ne vom vedea amândoi acolo înaintea Domnului nostru". Şi într-acea zi, preasfinţitul Patriarh Toma, înaintea ceasului Vecerniei, bucurându-se, s-a despărţit de trup şi s-a dus către Domnul.

După sfârşitul patriarhului, Cuviosul Teodor s-a întors la mănăstirea sa şi nu după mulţi ani s-a apropiat şi el de fericitul său sfârşit, făcând multe, mari şi preaslăvite minuni şi proorocind cele ce au să fie. Iar mai înainte de sfârşitul său, de două ori a văzut pe Sfântul Marele Mucenic Gheorghe, arătându-i-se în vedenia somnului. Mai întâi i s-a arătat dându-i un toiag de cale şi-l chema împreună cu el într-o călătorie îndepărtată. După aceea i s-a arătat mergând călare, ducând şi alt cal şi zicându-i: „Teodore, încalecă pe calul acesta şi vino după mine!" Din aceasta, Sfântul Teodor şi-a cunoscut trecerea sa degrabă de la cele pământeşti şi a spus aceasta cu bucurie ucenicilor săi, precum şi vremea sfârşitului său, după praznicul Paştilor, care a şi fost. Iar când se sfârşea, a văzut pe sfinţii îngeri, care veniseră să-l ia şi, zâmbind cu faţă luminoasă, şi-a dat sfântul său suflet în mâinile lor. Şi a fost sfârşitul lui în anul al treilea al împărăţiei lui Iraclie.

Iar viaţa şi minunile lui le-a scris Eleusie, ucenicul lui, cel numit de cuviosul în călugărie Gheorghe. Acesta spunea despre el, că părinţii lui, petrecând mult în însoţire, erau neroditori. Şi rugau pe Cuviosul Teodor, ca prin rugăciunea şi binecuvântarea lui, să poată să fie născători de fii. Iar el, luând brâiele lor, le-a binecuvântat şi, dându-le lor, le-a proorocit dezlegarea nerodirii. Şi au născut pe acest Eleusie, pe care crescându-l, l-au adus la Cuviosul Teodor şi l-au dat lui Dumnezeu spre slujbă. Şi petrecând doispre-zece ani lângă el, a văzut singur minunile cele negrăite ale aceluia, pe care le-a şi scris foarte pe larg. Dintre acestea noi, aducând aici

pe scurt câteva, pot să ne folosească din destul pe noi, cei ce slăvim pe minunatul Dumnezeu Cel preamărit în ai Săi făcători de minuni, pe Tatăl, pe Fiul şi pe Sfântul Duh, acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin.

TOT ÎN ACEASTĂ ZI, CUVIOSUL VITALIE MONAHUL

În zilele Sfântului Ioan cel Milostiv, patriarhul Alexandriei, a venit în Alexandria un monah, cu numele Vitalie, din mănăstirea Cuviosului Serida. Acela având şaizeci de ani de la naşterea sa, şi-a ales o viaţă ca aceasta, care oamenilor celor ce socotesc cele din afară, li se părea a fi rea şi necurată, iar lui Dumnezeu, Cel ce priveşte cele dinlăuntru şi ispiteşte inimile, era plăcută şi binepri-mită. Căci stareţul acela voind în taină să întoarcă la pocăinţă pe cei păcătoşi şi fără de lege, singur prin părerea omenească se arăta a fi păcătos şi fără de lege, în acest fel: şi-a scris lui pe toate desfrâ-natele care erau în Alexandria şi pentru fiecare făcea rugăciuni cu dinadinsul către Dumnezeu, ca să le întoarcă de la viaţa cea păcă-toasă. Şi se năimea în cetate la lucru, de dimineaţă până seara, şi lua plată pentru osteneala de peste zi, câte doisprezece bani de aramă.

Deci, pe un ban de aramă îşi cumpăra bob şi-l mânca după apusul soarelui, pentru că, lucrând toată ziua, se ostenea. Iar cu ceilalţi bănişori se ducea în casa de desfrânare şi îi dădea unei desfrânate, zicându-i: „Te rog, ca pentru aceşti bănişori să te păzeşti toată noaptea aceasta în curăţie, neprimind pe nimeni la păcat". Şi se închidea cu dânsa în aceeaşi cameră. Deci aceea se odihnea pe patul său; iar el stând într-un colţ, petrecea toată noaptea fără somn, citind încetişor psalmii lui David şi rugându-se pentru dânsa lui Dumnezeu până dimineaţa. Iar când ieşea de la dânsa, o jura să nu spună nimănui fapta lui. Şi făcea aşa în toate zilele, ostenindu-se în post şi întrând în toate nopţile la desfrânate, petre-când fără somn şi în rugăciuni. Deci, în fiecare noapte intra la alta, până le înconjura pe toate şi apoi începea iarăşi de la cea dintâi.

Iar Dumnezeu, văzând o chinuire ca aceea a robului Său, i-a sporit scopul. Că unele din desfrânate, ruşinându-se de o faptă bună ca aceea a lui Vitalie, se sculau la rugăciune, făceau metanii împre-ună cu dânsul şi se rugau. Iar el le sfătuia pe ele spre pocăinţă, le îngrozea cu înfricoşata judecată şi cu veşnica muncă din gheenă, le

făcea să aibă nădejde, vorbindu-le de milostivirea lui Dumnezeu şi de îndulcirea la cer a veşnicilor bunătăţi. Iar acelea, venind în frica lui Dumnezeu, se umileau şi făgăduiau ca să-şi îndrepteze viaţa lor. Şi multe dintre dânsele, lepădând neruşinarea păcatului, se măritau după bărbaţi cu rânduială. Iar altele voind prea mult să petreacă în curăţie, se duceau la mănăstiri de femei şi în pustnicie cu lacrimi îşi petreceau zilele. Iar altele vieţuiau în lume fără bărbat, hrănindu-se din osteneala mâinilor lor.

Şi nici una din aceste desfrânate nu îndrăznea ca să arate cuiva viaţa cea curată a lui Vitalie, căci atunci când una dintre ele a început să spună oamenilor cum că Vitalie nu pentru păcat vine la dânsele, ci pentru a lor mântuire; Vitalie auzind de aceea s-a mâhnit, că i se arătase viaţa lui curată, şi s-a rugat lui Dumnezeu ca să pedepsească pe acea femeie, ca şi celelalte să aibă frică. Deci îndată cu voia lui Dumnezeu s-a îndrăcit acea femeie, care lucru văzându-l celelalte desfrânate, s-au temut foarte tare şi nu mai îndrăzneau nicidecum să arate ceva oamenilor despre sfinţenia lui Vitalie. Iar după ce s-a îndrăcit femeia, oamenii ziceau: „Vezi, că ţi-a răsplătit ţie Dumnezeu pentru că ai minţit, zicând că nu pentru desfrânare intră la voi monahul acela? Iată, s-a făcut arătare despre dânsul, că este desfrânat". Şi se sminteau de dânsul toţi şi în toate zilele îl ocărau, zicându-i: „Du-te, ticălosule, că te aşteaptă desfrânatele!" Şi scuipau asupra lui.

Iar el, răbdându-le pe toate cu blândeţe, cu dulceaţă asculta dosădirile şi ocările ce i se făceau de oameni, mângâindu-se cu duhul, că îl socotesc oamenii că este atât de păcătos. Iar uneori răspundea celor ce îl ocărau: „Oare nu sunt şi eu om trupesc ca toţi oamenii? Au doară a zidit Dumnezeu pe monahi fără trupuri? Cu adevărat şi monahii sunt oameni". Iar alţii îi ziceau lui: „Părinte, ia-ţi de soţie pe una dintre aceste desfrânate şi leapădă chipul monahicesc, ca să nu se hulească cinul prin tine!" Iar el, ca şi cum s-ar fi mâniat, le răspundea: „Nu vă voi asculta pe voi! Căci ce fel de bine îmi va fi, de voi lua femeie, să mă îngrijesc de dânsa, de copii şi de casă, şi să petrec grele zile în griji şi osteneli? Deci pentru ce mă judecaţi? Oare veţi răspunde pentru mine înaintea lui Dumnezeu? Îngrijiţi-vă fiecare de voi, iar pe mine lăsaţi-mă, pentru că unul Dumnezeu este Judecătorul tuturor, Care va răsplăti fiecăruia după faptele lui".

Astfel cuviosul îşi tăinuia fapta cea bună înaintea oamenilor, iar unii dintre clerici l-au clevetit la preasfinţitul Patriarh al Alexandriei, Ioan milostivul, zicând că un stareţ oarecare sminteşte toată

cetatea, intrând în toate nopţile în casele desfrânatelor. Însă patriarhul nu credea pe clevetitori, învăţat fiind mai înainte de o întâmplare ce se făcuse, când pe un monah feciorelnic şi sfânt, care era din fire famen şi botezase pe o evreică, l-a bătut fără vină, crezând pe clevetitori, precum se scrie în viaţa lui. De aceasta aducându-şi aminte, îngrozea pe cei ce cleveteau pe Vitalie şi le zicea: „Încetaţi de la osândire şi mai ales pe monahi să nu-i osândiţi. Oare nu ştiţi de un lucru ce s-a făcut altădată la întâiul Sinod din Niceea, cu fericitul Împărat Constantin, când oarecare din episcopi şi clerici au scris unul asupra altuia lucrurile cele rele? Iar el, poruncind să aducă o lumânare aprinsă şi, necitind scrisorile acelea, le-a ars, zicând: «Chiar de aş fi văzut cu ochii mei pe vreun episcop, preot sau monah în vreun lucru de păcat, l-aş fi acoperit cu haina mea, ca nimeni altul să nu-l vadă pe el greşind»". Aşa înfrunta preasfinţitul patriarh pe clevetitori, iar robul lui Dumnezeu, Vitalie, nu înceta a se îngriji pentru mântuirea sufletelor păcătoşilor, neştiind nimeni despre faptele cele bune ale lui, până la sfârşitul vieţii sale.

Într-una din zile, când se lumina de ziuă, ieşind Cuviosul Vitalie din casa desfrânatelor, l-a întâmpinat un oarecare tânăr desfrânat, mergând la femei desfrânate pentru păcat. Acela, întinzându-şi mâna, a lovit tare peste obraz pe stareţ, zicându-i: „Ticălosule şi necuratule, pentru ce nu te pocăieşti şi nu te lepezi de necurata ta viaţă, ca prin tine să nu se batjocorească mai mult numele lui Hristos?" Iar sfântul i-a răspuns lui: „Să mă crezi pe mine, omule, că pentru mine, smeritul, vei lua şi tu peste obraz o lovire ca aceea, încât toată Alexandria se va aduna la răcnirea ta". Iar după puţine zile Cuviosul Vitalie închizându-se în chilia sa cea foarte mică, pe care şi-o zidise lângă porţile ce se numeau ale Soarelui, s-a mutat către Domnul, neştiind nimeni. Şi într-acel timp acelui desfrânat, care a lovit peste obraz pe cuviosul stareţ, i s-a arătat diavolul în chip de arap înfricoşat şi l-a lovit peste faţă tare, zicându-i: „Primeşte această lovitură pe care ţi-a trimis-o monahul Vitalie". Şi îndată omul acela s-a îndrăcit şi, căzând, tremura, spumega, îşi rupea hainele de pe dânsul şi prin glasuri înfricoşate făcea chiot mare, încât toată Alexandria se adunase la răcnetul lui cel de spaimă. Şi muncit fiind el mult timp de diavol şi după câteva ceasuri venindu-şi puţin în fire, a alergat la chilia lui Vitalie, strigând: „Miluieşte-mă, robule al lui Dumnezeu, că am greşit către tine, mâhnindu-te pe tine foarte şi lovindu-te peste obraz. Iată că şi eu, după proorocirea ta, am luat vrednică pedeapsă".

Astfel strigând, alerga degrabă, urmându-i tot poporul. Iar după ce s-a apropiat de chilia stareţului, îndată diavolul izbind pe omul acela de pământ, a fugit. Iar omul, venindu-şi desăvârşit în fire, a început a spune poporului cum a lovit peste obraz pe stareţ şi cum stareţul i-a proorocit despre pedeapsa ce va lua pentru el. Şi bătea în uşa chiliei, dar nu i-a răspuns. Apoi cu sila deschizând uşa, l-a văzut în genunchi, stând la rugăciune, iar sufletul lui cel sfânt se dusese către Dumnezeu şi în mâinile lui ţinea o hârtie scrisă aşa: „Bărbaţi alexandrini, nu osândiţi mai înainte de vreme, până ce Domnul, Judecătorul Cel drept va veni". În acelaşi ceas a sosit femeia cea îndrăcită care începuse altădată a spune la oameni despre curăţia lui Vitalie, precum despre aceea mai înainte s-a zis. Aceea din arătare îngerească înştiinţându-se despre sfârşitul cuviosului, a alergat şi s-a atins de cinstitele lui moaşte şi îndată s-a liberat de diavol. Încă şi şchiopii şi orbii au început a dobândi tămăduiri, atingându-se de cuviosul.

Auzind de moartea Cuviosului Vitalie toate femeile acelea, care prin sfătuirea lui se întorseseră la Dumnezeu prin pocăinţă, s-au adunat la dânsul cu lumânări şi tămâie, plângând după părintele şi învăţătorul lor. Şi în acea vreme povesteau la tot poporul despre viaţa curată a stareţului, cum că nici cu mâna nu s-a atins de vreuna dintr-însele şi nu spre păcat, ci spre mântuire intra la dânsele. Iar poporul mâniindu-se pe ele zicea: „De ce aţi tăinuit înaintea noastră sfinţenia acestui sfânt părinte, iar noi, neştiindu-l, mult îi greşeam, osândindu-l şi ocărându-l?" Iar femeile răspundeau: „Ne temeam, deoarece ne îngrozea cu mari blesteme, ca să nu spunem nimănui acea taină a lui; iar când una din noi a început să spună taina lui la oameni, îndată s-a îndrăcit. Deci, fiecare din noi, temându-se de o pedeapsă ca aceea, tăceam". Şi se minunau popoarele de un rob ca acesta al lui Dumnezeu, care în chip minunat îşi tăinuia sfinţenia vieţii sale înaintea oamenilor şi de toţi era socotit că este păcătos şi necurat, el, care era prieten al lui Dumnezeu şi vas curat al Sfântului Duh. Şi se defăimau pe sine oamenii, ruşinându-se de necunoştinţa lor; căci pe un plăcut al lui Dumnezeu ca acela l-au osândit şi cu dosădiri au ocărât pe cel nevinovat şi curat cu inima.

De toate acestea auzind cu de-amănuntul preasfinţitul Patriarh Ioan cel milostiv, a mers împreună cu tot clerul său la chilia stareţului şi văzând scrişoarea cea mai sus zisă, prin care sfătuia a nu osândi pe nimeni şi văzând minunile cele făcute, a zis către clericii aceia care cleveteau pe cuvios: „Să ştiţi că de v-aş fi crezut pe voi şi aş fi supărat pe sfântul stareţ, apoi mie mi s-ar fi dat de la

arap lovirea aceea peste obraz, pe care omul acela a pătimit-o. Dar eu, smeritul, mulţumesc lui Dumnezeu, că n-am ascultat clevetirile voastre şi m-am izbăvit de păcat şi de pedeapsă". Iar clevetitorii şi osânditorii cuviosului se ruşinau foarte.

Deci luând preasfinţitul Patriarh moaştele Cuviosului Stareţ Vitalie, îl petrecea tot poporul din cetate şi toate femeile cele ce se pocăiseră de păcat, plângând şi tânguindu-se. Şi l-au îngropat cu cinste slăvind pe Dumnezeu, Cel ce are mulţi robi ai Săi tăinuiţi. Iar omul cel ce pătimise de la diavol lovirea, s-a lepădat de lume şi s-a făcut monah, şi mulţi din Alexandria, îndreptându-se prin exemplul vieţii lui Vitalie celei atât de îmbunătăţite, s-au hotărât să nu mai osândească pe nimeni. Cărora şi noi să le urmăm, cu rugăciunile Cuviosului Părintelui nostru Vitalie şi cu darul Domnului nostru Iisus Hristos, Căruia se cuvine slava în veci. Amin.

LUNA APRILIE

ZIUA A DOUĂZECI ŞI TREIA

SFÂNTUL MARE MUCENIC GHEORGHE, PURTĂTORUL DE BIRUINŢĂ

Sceptrul împărăţiei Romei luându-l cu nevrednicie păgânul Diocleţian, foarte mult se silea la necurata slujbă idolească. Iar mai întâi el cinstea foarte pe Apolon vrăjitorul, ca şi cum i-ar fi fost mai înainte vestitor de cele ce vor să fie. Pentru că diavolul petrecând în acel idol neînsufleţit, dădea răspunsuri la cei ce-l întrebau, cu minciună proorocind despre cele ce vor să fie, deşi niciodată nu se împlineau proorociile lui. Iar odată întrebând Diocleţian pe Apolon despre un lucru, diavolul i-a dat un răspuns ca acesta: „Nu pot cu adevărat, ca mai înainte să-ţi spun cele ce vor să fie, căci împiedicare îmi fac oamenii cei drepţi pe pământ şi pentru aceea mint tripoadele cele de farmece în capişti; pentru că drepţii golesc a noastră putere".

Deci, a întrebat Diocleţian pe slujitori: „Cine sunt drepţii aceia de pe pământ, din pricina cărora zeul Apolon nu poate să prooroceească?" Iar slujitorii i-au răspuns: „Creştinii de sub cer sunt drepţii aceia". Aceasta auzind-o Diocleţian, s-a umplut de mânie şi de iuţime asupra creştinilor şi prigonirea cea de deasupra lor care abia încetase, a ridicat-o iarăşi. Şi îndată a trimis sabia sa prigonitoare asupra oamenilor lui Dumnezeu celor drepţi, nevinovaţi şi fără prihană, cu poruncă ucigătoare, în toate părţile stăpânirii sale.

Şi puteai să vezi atunci închisorile goale de preadesfrânaţi, de tâlhari şi de făcători de ruşine, însă pline de cei ce mărturiseau pe adevăratul Dumnezeu. Puteai să vezi caznele cele obişnuite mai înainte, lepădându-se ca prea uşoare, iar altele noi şi mai cumplite aflându-se, prin care în toate zilele mulţimea creştinilor era schingiuită pretutindeni. Iar după ce din toate părţile şi mai ales dintru ale Răsăritului s-au adus la împărat multe scrisori pline de clevetiri asupra creştinilor, care îl înştiinţau că numărul acelora care nu ţin

seama de porunca lui, şi care se numesc creştini, este fără de sfârşit – pentru că atâta s-au înmulţit, încât este de trebuinţă, ca ori să-i lase să petreacă în credinţă, ori cu război să se ridice asupra lor –, atunci împăratul a chemat de pretutindeni la sine în Nicomidia pe antipaţii şi pe ighemonii săi la sfat. Şi adunând pe domni, pe boieri şi pe tot senatul său, le-a descoperit mânia sa asupra creştinilor şi a poruncit, ca fiecare dintru a sa cunoştinţă să dea sfat la lucrul ce le era pus înainte. Deci, mulţi grăind multe, la sfârşit singur tiranul a vărsat o otravă ca aceasta, că nimic nu este mai cinstit şi mai de bună trebuinţă decât să se cinstească zeii cei vechi părinteşti. Şi toţi învoindu-se cu sfatul lui, le-a zis iarăşi: „Dacă astfel toţi socotiţi şi pe aceasta cu osârdie doriţi să o faceţi şi a mea dragoste mult se cinsteşte de voi, apoi sârguiţi-vă cu totul să pierdeţi credinţa creştinească cea potrivnică zeilor noştri, din toată împărăţia noastră. Şi ca să puteţi mai cu înlesnire a săvârşi aceasta, eu cu toate puterile voi ajuta vouă". Deci, toţi au primit şi au lăudat acel cuvânt împărătesc. Însă Diocleţian şi senatul au voit ca şi al doilea şi al treilea rând să se adune la acelaşi sfat şi au înştiinţat poporul pentru aceasta, iar după aceea au întărit ca neschimbată să fie porunca lor.

În acea vreme, în oastea romanilor era minunatul ostaş al lui Hristos, Sfântul Gheorghe, cu neamul din Capadocia, fiu de părinţi creştini vestiţi, din tinereţe învăţând buna credinţă. Acela din copilăria sa a rămas orfan de tată, sfârşindu-se tatăl său prin mucenicească nevoinţă pentru Hristos, iar maica lui s-a mutat cu el în Palestina, căci de acolo era cu neamul şi avea acolo multe averi şi moşteniri. Iar după ce Gheorghe a ajuns la vârstă desăvârşită şi s-a arătat frumos la faţă, tare cu trupul şi foarte viteaz; a fost rânduit în oaste şi a fost pus tribun peste ostaşii unei cete vestite. În acea boierie fiind, după ce şi-a arătat vitejia sa în războaie, a fost cinstit cu dregătoria de comit şi de voievod de către împăratul Diocleţian, mai înainte de a-l şti că este creştin, la douăzeci de ani ai vârstei sale, după ce maica lui se sfârşise întru Domnul.

Şi când acel sfat tirănesc se săvârşea spre pierderea creştinilor, Sfântul Gheorghe era lângă împăratul. Deci, în ziua dintâi, văzând atâta pornire a păgânilor asupra creştinilor şi cunoscând că sfatul lor cel nedrept nu poate deloc a se schimba, a judecat că acea vreme este potrivită mântuirii. Şi îndată, toate cele ce le avea la sine, aurul, argintul şi hainele le-a împărţit săracilor; pe robii care erau cu sine i-a liberat şi celelalte averi pe care le avea în Palestina a hotărât să le împartă la cei ce n-au, iar pe robi să-i libereze. Şi în a treia zi, în care sfatul cel sângeros al păgânului împărat şi al domnilor lui celor necuraţi, făcut cu nedreptate spre uciderea nevinovaţilor

creştini, era să se întărească, Sfântul Gheorghe, viteazul ostaş al lui Hristos, lepădând toată frica omenească şi întărindu-se întru Unul Dumnezeu, având numai frica Aceluia în sine, a stat cu faţă luminată şi cu minte bărbătească în mijlocul adunării celei mari păgâneşti şi fără de lege, şi unele ca acestea a început a le zice:

„Până când, o, împărate, şi voi, domni şi sfetnici, care sunteţi rânduiţi pentru îndreptarea legilor bune şi a judecăţilor celor drepte, porniţi mânia voastră asupra creştinilor şi înmulţiţi nebunia voastră, întărind hotărârile cele fără de lege şi judecăţile cele nedrepte dându-le asupra oamenilor nevinovaţi, care n-au făcut nimănui strâmbătate? Pentru ce-i prigoniţi şi-i chinuiţi pe creştini, silind spre a voastră păgânătate – întru care petreceţi nebuneşte – pe aceia, care au învăţat a ţine bine sfânta credinţă? Pentru că idolii voştri nu sunt dumnezei, deci nu vă amăgiţi cu minciunile, căci Hristos este Unul Dumnezeu şi Acela Unul, întru slava lui Dumnezeu Tatăl; şi toate s-au făcut prin El şi cu Duhul Lui Cel Sfânt toate s-au alcătuit. Deci ori singuri să cunoaşteţi adevărul şi să vă învăţaţi dreapta credinţă, ori pe cei ce ţin de adevăr şi de dreapta credinţă nu-i tulburaţi cu nebunia voastră!”

De nişte cuvinte ca acestea ale lui Gheorghe şi de îndrăzneala lui cea neaşteptată minunându-se toţi, şi-au întors ochii către împărat, vrând să audă ce va răspunde la aceste vorbe. Iar împăratul şedea tăcând, ca un ieşit din minţi sau ca un asurzit de tunet. Şi înăbuşind în sine pornirea de mânie, a făcut semn unuia din cei ce şedeau cu el, prieten al său, cu numele Magnenţie, cu dregătoria antipat, ca să răspundă lui Gheorghe. Iar Magnenţie, chemând la sine mai aproape pe sfânt, i-a zis: „Cine te-a îndemnat la o atât de mare îndrăzneală şi grăire?” Răspuns-a sfântul: „Adevărul!” Magnenţie i-a zis: „Şi care este adevărul acela?” Răspuns-a Gheorghe: „Adevărul este Însuşi Hristos, Cel prigonit de voi”. Zis-a Magnenţie: „Dar şi tu eşti creştin?” A răspuns Sfântul Gheorghe: „Sunt rob al lui Hristos, Dumnezeul meu, şi spre El nădăjduind, în mijlocul vostru am stat de voia mea, ca să mărturisesc pentru adevăr”.

Cu aceste cuvinte ale sfântului s-a pornit spre ceartă adunarea aceea şi unii zicând unele şi alţii altele, se auzea un glas şi o strigare fără de rânduială, precum se obişnuieşte a se face într-o mulţime de popor ca aceea. Atunci Diocleţian, poruncind prin vorbitori să fie tăcere, şi-a întors ochii spre sfânt şi, cunoscându-l, i-a zis astfel: „Eu şi mai înainte m-am minunat de bunul tău neam, o, Gheorghe! Sfatul tău şi vitejia ta judecând-o a fi vrednică de cinste, te-am cinstit cu dregătorii mari; iar acum, deşi nu grăieşti spre folosul tău,

însă eu iubind înţelepciunea şi bărbăţia care este în tine, cele de folos te sfătuiesc ca un tată şi te îndemn să nu te lipseşti de slava ostăşească şi de cinstea dregătoriei tale şi să nu-ţi dai floarea tinereţilor tale la munci, prin nesupunerea ta; ci să aduci jertfă zeilor şi mai mare cinste vei lua de la noi".

Iar Sfântul Gheorghe a răspuns: „O, de ai fi cunoscut, mai ales tu singur, împărate, prin mine, pe adevăratul Dumnezeu şi I-ai fi adus jertfă de laudă Lui, te-ar fi învrednicit împărăţiei celei mai bune şi fără de moarte, de vreme ce aceea de care acum te îndulceşti este o împărăţie nestatornică, deşartă şi degrab-pieritoare. De aceea şi cele dintr-însa sunt vremelnice şi nimic nu folosesc pe cei ce le au. Deci, nimic din acelea nu poate să-mi slăbească buna mea credinţă către Dumnezeul meu şi nici un fel de chin nu-mi va îngrozi sufletul, nici îmi va clinti mintea".

Acestea zicând sfântul, iar împăratul fiind cuprins cu totul de mânie şi nelăsându-l să-şi sfârşească cuvintele, a poruncit celor înarmaţi, care stăteau înainte, să scoată din adunare cu suliţele pe Gheorghe şi să-l arunce în temniţă. Iar ostaşii, săvârşind degrabă porunca lui, o suliţă atingându-se de trupul sfântului, îndată fierul s-a făcut asemenea plumbului; pentru că s-a turtit ca plumbul, iar gura mucenicului s-a umplut de laudele lui Dumnezeu. Şi ducând ostaşii pe mucenic în temniţă, l-au întins la pământ cu faţa în sus, bătându-l peste tălpile picioarelor şi punându-i o piatră mare pe piept, căci astfel le poruncise tiranul. Iar sfântul răbdând, neîncetat a înălţat mulţumire lui Dumnezeu, până în ziua următoare.

Şi sosind ziua, împăratul iarăşi a chemat la cercetare pe mucenic şi văzându-l turtit de greutatea pietrei, l-a întrebat, zicând: „Oare te-ai pocăit, Gheorghe, sau încă petreci în nesupunerea ta?" Iar sfântul, având pieptul turtit de piatră, abia putea să grăiască şi i-a zis: „Dar oare într-atâta slăbănogire, o, împărate, mă socoteşti că am ajuns, ca pentru atât de mică suferinţă să-mi lepăd credinţa? Mai lesne vei slăbi tu chinuindu-mă, decât eu fiind muncit". Atunci Diocleţian a poruncit să aducă o roată mare de muncire, sub care erau aşternute scânduri pline de fiare ascuţite înfipte în ele, asemenea unor săbii, ţepuşe şi cuţite; iar acele fiare erau unele drepte, iar altele strâmbe, după asemănarea undiţelor. Pe acea roată a poruncit să lege pe mucenic şi, întorcând roata, să-i taie tot trupul cu acele fiare ascuţite, ce erau înfipte în acele scânduri sub roată. Aşa fiind sfântul muncit şi în bucăţi tăiat şi ca o trestie sfărâmându-se, răbda cu vitejie. Şi mai întâi în munca aceea se ruga cu mare glas, după aceea mulţumea încetişor întru sine lui Dumnezeu, nescoţând nici un suspin; ci ca unul ce doarme şi nu simte, astfel răbda.

Iar împăratului, părându-i-se că mucenicul este mort, bucurându-se a lăudat pe zeii săi şi a strigat, zicând: „Unde este Dumnezeul tău, Gheorghe? Pentru ce nu te-a scăpat de nişte munci ca acestea?" Deci, a poruncit să-l dezlege de la roată, ca pe un mort, iar el s-a dus la capiştea lui Apolon. Şi deodată s-a înnorat văzduhul, s-a făcut tunet înfricoşat şi mulţi au auzit un glas de sus, zicând: „Nu te teme, Gheorghe, căci sunt cu tine!" Apoi după puţin s-a făcut o strălucire mare şi neobişnuită şi s-a arătat îngerul Domnului în chip de tânăr preafrumos, stând lângă roată ca purtător de lumină, strălucind cu faţa şi, punând mâna pe mucenic, i-a zis: „Bucură-te!" Şi nimeni nu îndrăznea să se apropie de roată şi de mucenic cât timp s-a văzut acolo cel ce se arătase. Iar după ce s-a făcut nevăzut, mucenicul s-a pogorât singur de pe roată, dezlegat fiind de îngerul lui Dumnezeu şi tămăduit de răni. Şi stătea cu trupul sănătos, mulţumind lui Dumnezeu şi chemând pe Domnul.

Aceasta văzând ostaşii, au fost cuprinşi de spaimă mare şi nedumerire şi, alergând, au spus împăratului, care era încă în capişte la săvârşirea necuratei jertfe idoleşti, urmând după ostaşi şi Sfântul Gheorghe, care a stat înaintea împăratului în capişte. Şi văzându-l împăratul, întâi n-a crezut că este Gheorghe, ci i se părea că este altul care seamănă cu el. După aceea cei ce stăteau aproape de împărat, căutând cu dinadinsul către mucenic, au cunoscut că este chiar Gheorghe, şi încă şi mucenicul singur a strigat cu mare glas: „Eu sunt Gheorghe". Şi toţi s-au spăimântat şi, nepricepând, au tăcut multă vreme, iar doi dintre bărbaţii care erau acolo, cinstiţi cu dregătoria curţii, Anatolie şi Protoleon, fiind mai înainte învăţaţi în credinţa creştină, văzând acea minune străină, s-au întărit desăvârşit în credinţa lui Hristos şi au strigat, zicând: „Unul este Dumnezeu mare şi adevărat! Dumnezeul creştinilor". Şi îndată împăratul a poruncit ca să-i prindă şi fără de nici o cercetare să-i scoată afară din cetate şi să fie tăiaţi cu sabia. Şi mulţi alţii au crezut atunci în Hristos, dar îşi tăinuiau credinţa, neîndrăznind să o mărturisească de frică.

Iar împărăteasa Alexandra, fiind încă în capişte şi văzând acolo pe mucenic tămăduit prin minune şi auzind de arătarea îngerească, a cunoscut adevărul şi voind cu îndrăzneală să mărturisească pe Hristos, a oprit-o eparhul şi mai înainte de a şti împăratul, a poruncit să o ducă acasă. Iar făcătorul de rău Diocleţian, neputând să facă nici un bine, a poruncit să-l arunce pe Sfântul Gheorghe într-o groapă cu var nestins şi să-l lase acolo până a treia zi. Iar sfântul fiind dus acolo, se ruga către Domnul cu mare glas, zicând: „Mântuitorul celor necăjiţi, scăparea celor izgoniţi, nădejdea celor

fără de nădejde, Doamne Dumnezeul meu, auzi rugăciunea robului Tău şi caută spre mine şi mă miluieşte. Izbăveşte-mă de meşteşugirile potrivnicului, şi-mi dă putere, ca să păzesc neschimbată mărturisirea numelui Tău cel Sfânt până la sfârşit. Nu mă lăsa, Stăpâne, pentru păcatele mele, ca să nu zică niciodată vrăjmaşii mei: «Unde este Dumnezeul lui?» Arată puterea Ta şi preamăreşte numele Tău în mine, netrebnicul robul Tău. Trimite pe îngerul Tău, pe păzitorul nevredniciei mele, Cel ce ai prefăcut în rouă cuptorul Babilonului şi pe sfinţii Tăi tineri i-ai păzit nevătămaţi, Doamne, că bine eşti cuvântat în veci. Amin". Aşa rugându-se şi îngrădindu-şi tot trupul cu semnul Crucii, s-a pogorât în groapă, bucurându-se şi preaslăvind pe Dumnezeu. Iar slujitorii, scufundându-l legat, după poruncă, în varul cel nestins, s-au întors.

Iar a treia zi a poruncit împăratul să scoată oasele muceniculuidin groapă, crezând că a ars în var. Şi, ducându-se slujitorii, au săpat varul şi au găsit pe sfânt întreg, viu şi sănătos, stând dezlegat, cu faţa luminată, cu mâinile întinse în sus şi mulţumind lui Dumnezeu pentru toate facerile de bine. Iar slujitorii şi poporul care erau lângă el, se uimeau de spaimă şi de mirare şi într-un glas preamăreau pe Dumnezeul lui Gheorghe şi-L numeau mare.

Aflând despre aceasta Diocleţian, a poruncit să aducă îndată pe sfânt înaintea lui şi, preamult minunându-se, a zis: „De unde este în tine, Gheorghe, o putere ca aceasta şi cu ce fel de vrăji meşteşugeşti? Spune, pentru că mi se pare că tu, prin arătarea meşteşugului vrăjitoresc prefaci credinţa Celui răstignit, ca făcând pe toţi să se minuneze de vrăjile tale, să te arăţi că eşti mare". Sfântul răspunse: „Eu aşteptam, o, împărate, ca tu să nu poţi nici a-ţi deschide gura spre hulirea Atotputernicului Dumnezeu, Căruia toate îi sunt cu putinţă şi cu minuni izbăveşte din primejdii pe cei ce nădăjduiesc spre El. Iar tu, fiind înşelat de diavol, ai alunecat într-o rătăcire şi o pierzare atât de adâncă, încât numeşti vrăji şi farmece minunile Dumnezeului meu cele văzute de ochii voştri; deci plâng de orbirea voastră, vă numesc ticăloşi şi vă judec nevrednici de răspunsul meu!"

Atunci Diocleţian a poruncit să aducă nişte încălţăminte de fier care să aibă într-însele piroane lungi şi arzându-le, să-i încalţe amândouă picioarele mucenicului, apoi bătându-l, să-l fugărească până la temniţă. Într-o încălţăminte ca aceea fugărit fiind mucenicul, tiranul îşi bătea joc, zicând: „Cât de grabnic umblător este Gheorghe! Foarte repede alergi, Gheorghe!" Iar mucenicul fiind târât aşa de greu şi bătut cumplit, zicea către sine: „Aleargă, Gheorghe, aleargă ca să ajungi, căci alergi aşa ca şi cum n-ai şti". După aceea, chemând pe Dumnezeu, grăia: „Caută din cer, Doamne,

şi vezi osteneala mea. Auzi suspinul ticălosului Tău rob, că s-au înmulţit vrăjmaşii mei şi cu urâciune nedreaptă m-au urât, pentru numele Tău cel Sfânt. Deci Tu Însuţi mă vindecă, Stăpâne, că s-au tulburat oasele mele şi-mi dă răbdare până la sfârşit ca să nu zică vreodată vrăjmaşul meu: *M-am întărit asupra lui*".

Aşa se ruga Sfântul Gheorghe, mergând la temniţă, în care, fiind aruncat, slăbea cu trupul de răni, având picioarele foarte rănite. Însă cu duhul se întărea, pentru că toată ziua aceea şi toată noaptea nu înceta a înălţa mulţumiri şi rugăciuni lui Dumnezeu. Şi s-a tămăduit de răni, cu ajutorul lui Dumnezeu, în acea noapte şi s-a făcut sănătos la picioare, precum şi la tot trupul.

Iar a doua zi l-au adus iarăşi în faţa împăratului, la locul de privelişte, unde era împreună cu împăratul toată suita. Şi văzând împăratul că mucenicul merge bine, neşchiopătând cu picioarele, ca şi cum n-ar fi avut nici o rană, cu mare mirare a zis către dânsul: „Ce este, Gheorghe, oare ţi-au plăcut încălţămintele?" Sfântul răspunse: „Cu adevărat mi-au fost plăcute!" Împăratul zise: „Leapădă-ţi îndrăzneala şi fii blând şi supus; şi lepădând meşteşugul vrăjitoresc, apropie-te şi jertfeşte milostivilor zei, ca să nu te lipseşti de viaţa aceasta dulce, prin chinurile cele grele". Sfântul Gheorghe răspunse: „Cât sunteţi de nebuni! Căci puterea lui Dumnezeu o numiţi farmece şi vă mândriţi cu înşelăciunea diavolească cea fără de ruşine". Deci Diocleţian, căutând cu ochi mânioşi şi răcnind cu glas sălbatec, a tăiat vorba mucenicului şi a poruncit celor ce stăteau înainte să bată peste gură pe sfânt, ca să se înveţe a nu ocărî pe împărat. Apoi a poruncit să-l bată cu vine de bou până ce trupul lui se va vedea fierbând în sânge pe pământ.

Astfel, Sfântul şi Marele Mucenic Gheorghe, fiind cumplit chinuit, nicidecum nu şi-a schimbat lumina feţei sale; lucru pentru care împăratul, mâniindu-se mult, zicea către cei ce erau împrejurul lui: „Cu adevărat, aceasta nu este putere şi bărbăţie în Gheorghe, ci un lucru de meşteşugire şi vrăjitoresc". După aceea Magnenţie a zis către împărat: „Este aici un om iscusit în vrăjitorii cu numele Atanasie, pe care, dacă vei porunci să-l cheme, degrabă biruindu-se Gheorghe, se va supune poruncii tale". Şi îndată chemând pe vrăjitorul acela, a stat înaintea împăratului şi a zis către dânsul Diocleţian: „Ceea ce a făcut aici necuratul Gheorghe, au văzut ochii tuturor celor ce stau de faţă şi cum le-a făcut acelea, ştiţi numai voi cei iscusiţi în acel meşteşug; deci, sau să-l biruieşti şi să-i strici vrăjitoriile lui şi nouă supus să ni-l faci, sau cu farmecele otrăvii degrabă să-l pierzi din viaţa aceasta; ca astfel, din meşteşugul care s-a învăţat, din acelaşi meşteşug să-şi ia moartea cea cuvenită lui;

căci pentru aceea l-am lăsat să trăiască până acum". Iar vrăjitorul a făgăduit că a doua zi va săvârşi tot ce i s-a cerut să facă.

Deci, împăratul, poruncind să păzească în temniţă pe mucenic, s-a sculat de la judecată. Iar sfântul, intrând în temniţă, chema pe Dumnezeu, zicând: „Minunată fă, Doamne, mila Ta spre mine, îndreptează paşii mei spre mărturisirea Ta şi săvârşeşte alergarea mea întru credinţa Ta; ca întru toţi să se preamărească numele Tău cel Preasfânt!" Iar a doua zi iarăşi a şezut împăratul la judecată, la un loc prea înalt, în văzul tuturor. Şi a mers şi Atanasie vrăjitorul, mândrindu-se întru a sa înţelepciune, ducând şi arătând împăratului şi tuturor celor ce stăteau de faţă oarecare lucruri fermecate în felurite vase. Şi a zis către împărat: „Să se aducă acum aici osânditul acela şi va vedea toată lucrarea zeilor noştri şi puterea farmecelor mele". Şi luând un vas a zis: „De voieşti, o, împărate, ca omul acela fără minte să te asculte întru toate, atunci să bea băutura aceasta". Apoi iarăşi alt vas luând, a zis: „Iar de voieşti împărăţia ta, să vezi moartea lui cea amară, pe aceasta să o bea". Şi îndată din porunca împăratului, a fost adus Sfântul Gheorghe înaintea lui la judecată. Şi a zis către dânsul, Diocleţian: „Acum se vor strica şi vor înceta toate vrăjile tale, Gheorghe!" Şi a poruncit ca să-l adape pe el cu sila cu băutură fermecată. Iar sfântul bând-o fără îndoire, stătea nevătămat, bucurându-se şi batjocorind acea înşelăciune idolească şi diavolească.

Iar împăratul, înnebunind de mânie, a poruncit ca şi cu cealaltă băutură plină de otravă de moarte, să-l adape cu sila. Iar sfântul neaşteptând ca să-l silească, a luat singur vasul de bunăvoie şi a băut otrava cea purtătoare de moarte; dar era fără nici o vătămare, fiind păzit de moarte cu ajutorul darului lui Dumnezeu. Şi s-a minunat împăratul cu tot senatul; asemenea şi vrăjitorul Atanasie stătea ca ieşit din minţi, minunându-se şi nepricepându-se. Apoi, după un ceas, a zis împăratul către mucenic: „Până când, Gheorghe, ne faci a ne mira de faptele tale? Până când nu ne spui adevărul? Prin ce fel de meşteşugiri vrăjitoreşti nu bagi seamă de muncile ce-ţi aducem asupra ta, încât nici de adăparea cea purtătoare de moarte nu te-ai vătămat? Spune-ne nouă cu adevărat toate, că voim să te ascultăm cu blândeţe". Atunci Fericitul Gheorghe a răspuns: „Să nu socoteşti, împărate, că noi cu scorniri omeneşti răbdăm schingiuiri, ci cu chemarea lui Hristos şi cu puterea Lui; pentru că, nădăjduind spre Dânsul, întru nimic socotim toate chinurile, după tainica Lui învăţătură". Zis-a Diocleţian: „Care este tainica învăţătură a Hristosului Tău?" Sfântul Gheorghe a răspuns: „De mai înainte ştiind că a voastră răutate sporeşte spre mai rău, a învăţat pe slugile Sale să nu

se teamă de cei ce ucid trupul, iar sufletul nu-l pot ucide, căci ni se spune că *nici un fir de păr din capul nostru nu va pieri, iar de veţi bea ceva de moarte nu vă va vătăma*. Şi acum ascultă, o, împărate; aceasta ne este nouă făgăduinţa cea nemincinoasă a Lui, pe care în scurt o voi arăta ţie: *Cel ce crede în Mine, lucrurile pe care Eu le fac şi acela le va face*".

Zis-a Diocleţian: „Şi care lucruri ziceţi voi, că sunt ale Lui?" Răspuns-a sfântul: „Pe orbi a-i lumina, pe cei stricaţi a-i curăţi, şchiopilor a le da umblare şi surzilor auzire; duhurile cele necurate a le izgoni, pe morţi a-i învia şi altele asemenea acestora. Acestea sunt lucrurile lui Hristos". Iar împăratul, întorcându-se către Atanasie vrăjitorul, a zis: „Tu ce zici de acestea?" „Mă minunez cum, batjocorind blândeţea ta, acesta grăieşte minciuni, nădăjduind că va scăpa din puternicele tale mâini. Pentru că noi, deşi ne îndulcim în toate zilele de multe faceri de bine de la zeii cei fără de moarte, însă niciodată n-am văzut ca să învieze un mort. Iar acesta, nădăjduind spre un om mort şi ţinându-se de Dumnezeul Cel răstignit, Îl mărturiseşte fără ruşine, că Acela este făcător de lucruri mari. Şi deoarece înaintea noastră a tuturor a mărturisit aceasta, cum că Dumnezeul lui este făcător de nişte minuni ca acestea şi că cei ce cred în El au luat această nemincinoasă făgăduinţă, ca aceleaşi lucruri să le facă, pe care şi Acela le făcea, deci să învieze şi acesta un mort înaintea ta, împărate, şi înaintea noastră a tuturor, şi atunci şi noi ne vom pleca Dumnezeului său, ca Unui mai puternic. Iată se vede nu departe un mormânt, în care cu puţine zile mai înainte a fost pus un mort, pe care eu îl ştiu de când era viu; pe acela de-l va învia Gheorghe, cu adevărat ne va birui pe noi!"

Şi s-a minunat împăratul de un sfat ca acesta al lui Atanasie. Deci era un mormânt mare, departe de divan ca la o jumătate de stadie, pentru că se făcea judecata aceea la priveliştea ce era lângă porţile cetăţii şi se vedea mormântul acela afară din cetate. Că elinii aveau obicei ca nu în cetate, ci afară din cetate să-şi îngroape morţii lor. Deci, împăratul a poruncit mucenicului, ca spre arătarea puterii Dumnezeului său, să învie pe mortul acela. Iar Magnenţie antipatul a rugat pe împărat ca Gheorghe să fie dezlegat din legături. Şi fiind dezlegat, Magnenţie a zis către dânsul: „Acum, Gheorghe, arată-ţi lucrurile cele minunate ale Dumnezeului tău şi pe toţi ne vei aduce la credinţa Lui". A zis către el sfântul: „Dumnezeul meu, Cel ce toate le-a făcut din cele ce nu erau, este puternic, ca prin mine, robul Său, să învie pe mortul acela. Însă voi, fiind întunecaţi la minte de înşelăciune, nu puteţi să cunoaşteţi adevărul. Dar pentru poporul acesta ce stă înainte, va face Domnul meu această minune

pe care voi o cereţi; însă să nu socotiţi că este vrăjitorie. Iată vrăjitorul pe care l-aţi pus de faţă, înaintea voastră a tuturor a mărturisit adevărul, că nici o vrăjitorie, nici puterea vreunui zeu n-a putut cândva să învie vreun mort. Iată înaintea tuturor celor ce stau împrejur şi în auzul tuturor voi chema pe Dumnezeul Meu".

Aceasta zicând, şi-a plecat genunchii şi mult s-a rugat lui Dumnezeu cu lacrimi. După aceea, sculându-se, cu glas mare iarăşi s-a rugat, zicând: „Dumnezeul veacurilor, Dumnezeul milelor, Dumnezeul tuturor puterilor şi Atotputernice, Cel ce nu ruşinezi pe cei ce nădăjduiesc spre Tine, Doamne Iisuse Hristoase, auzi-mă pe mine smeritul robul Tău în ceasul acesta, Cel ce ai auzit pe Sfinţii Tăi Apostoli în tot locul, la toate minunile şi semnele, dă neamului acestuia viclean semnul cerut şi înviază mortul, care zace în mormânt, spre înfruntarea celor ce se leapădă de Tine şi spre slava Ta şi a Tatălui Tău şi a Preasfântului Duh. Astfel, Stăpâne, arată celor ce stau înainte, că Tu eşti Unul Dumnezeu peste tot pământul, ca să Te cunoască pe Tine Domnul Cel Atotputernic şi cum că toate se supun voinţei Tale şi a Ta este slava în veci. Amin!"

Iar când a zis "Amin", îndată s-a făcut vuiet mare şi cutremur, încât toţi s-au spăimântat foarte. Atunci acoperământul mormântului a căzut la pământ şi mormântul deschizându-se, mortul s-a sculat viu şi a ieşit dinăuntru, privindu-l toţi şi murind de frică. Şi îndată s-a făcut ceartă mare în popor, căci mulţi se bucurau şi pe Hristos ca pe un Dumnezeu mare Îl lăudau.

Iar împăratul şi cei împreună cu dânsul, umplându-se de spaimă şi de necredinţă, mai întâi ziceau că Gheorghe, fiind vrăjitor mare, nu pe un mort, ci pe un duh oarecare şi o nălucă a sculat din mormânt, spre amăgirea celor ce privesc. După aceea, cunoscând că nu este nălucire, ci cu adevărat om înviat din morţi, care chema numele lui Hristos, alerga la Gheorghe şi de el se lipea, toţi erau întru nepricepere mare ca nişte ieşiţi din minte şi cu totul neştiind ce să facă, tăceau. Iar Atanasie, alergând, a căzut la picioarele Sfântului Gheorghe, mărturisind pe Hristos că este Dumnezeu Atotputernic şi rugând pe mucenic ca să-i ierte greşelile cele făcute din neştiinţă. Iar după câtăva vreme, Diocleţian poruncind să tacă poporul, a început a grăi astfel: „Oare vedeţi amăgire, o, bărbaţilor? Oare vedeţi răutatea şi vicleşugul vrăjitorilor acestora? Acest necurat Atanasie, ajutând vrăjitorului celui de un obicei cu dânsul, nu i-a dat otravă aceluia să bea, ci nişte farmece ca să-i ajute spre amăgirea noastră şi pe un om viu, cu vrăjile lor l-au făcut că este mort, iar cu farmecele l-au sculat înaintea ochilor noştri, ca şi cum din morţi l-ar fi înviat".

Aceasta zicând, a poruncit ca lui Atanasie şi omului celui înviat din morţi, fără întrebare să le taie capetele, iar pe Sfântul Mucenic al lui Hristos, Gheorghe, să-l ţină în temniţă şi în legături, până ce mai pe urmă va chibzui ce va face cu el. Iar Sfântul Gheorghe, intrând în temniţă, se bucura cu duhul şi mulţumea lui Dumnezeu, zicând: „Slavă Ţie, Stăpâne, că nu ruşinezi pe cei ce nădăjduiesc spre Tine. Mulţumesc Ţie, că-mi ajuţi în toate şi-mi arăţi mari faceri de bine în toate zilele, iar a mea nevrednicie cu darul Tău o împodobeşti. Învredniceşte-mă, Dumnezeule, Dumnezeul meu, ca mai degrabă să văd slava Ta, ruşinând pe diavol până în sfârşit!”

Şezând Sfântul Mare Mucenic Gheorghe în temniţă, cei care crezuseră în Hristos, prin minunile făcute de dânsul, mergeau la el, dând aur străjerilor şi căzând la picioarele lui, erau povăţuiţi de dânsul la sfânta credinţă. Iar câţi erau bolnavi primeau tămăduire de bolile lor; şi pentru că îi tămăduia prin chemarea numelui lui Hristos şi prin însemnarea Crucii, de aceea, mulţi mergeau la dânsul în temniţă. Între unii ca aceia era şi un bărbat, anume Glicherie, căruia i s-a întâmplat de a căzut un bou al lui din munte într-o vale şi i-a pierit boul. Dar auzind Glicherie despre sfânt, a alergat la dânsul, plângând după boul lui. Iar Sfântul Gheorghe, zâmbind, a zis către dânsul: „Mergi, frate, şi bucură-te, căci Hristos al meu ţi-a înviat boul tău!” Iar el, crezând cu neîndoire în cuvintele mucenicului, s-a dus şi şi-a aflat boul viu, după spusele sfântului.

Deci, îndată s-a întors la mucenic şi în mijlocul cetăţii alergând, cu mare glas striga: „Mare este cu adevărat Dumnezeul creştinilor!” Deci, prinzându-l pe acela ostaşii ce se întâmplaseră acolo, l-au înştiinţat pe împărat. Iar Diocleţian, umplându-se de mânie, nici n-a voit să-l vadă, ci a poruncit ca îndată să-i taie capul, afară din cetate. Iar Glicherie, bucurându-se, ca un chemat la ospăţ, alerga la moarte pentru Hristos, întrecând pe ostaşi şi cu mare glas chema pe Hristos Dumnezeu, rugându-L, ca vărsarea sângelui să o socotească lui în loc de Botez; şi astfel s-a sfârşit.

Atunci unul din dregători a înştiinţat pe împărat că Gheorghe, şezând în temniţă, tulbură poporul; pentru că pe mulţi întorcându-i de la zei, îi duce la Cel răstignit şi prin farmece face minuni şi toţi aleargă la el. Deci s-au sfătuit ca iarăşi să-l scoată la cercetare, şi de nu se va pocăi şi de nu se va întoarce la zei, la moarte să fie osândit degrabă. Iar împăratul, chemând pe Magnenţie antipatul, a poruncit ca a doua zi să gătească loc de judecată lângă capiştea lui Apolon, ca să cerceteze pe mucenic de faţă cu poporul. Iar în noaptea aceea rugându-se Sfântul Gheorghe în temniţă, a adormit puţin şi a văzut

pe Domnul arătându-i-se în vis, Care cu a Sa mână îl sprijinea şi, cuprinzându-l, îl săruta şi-i punea o cunună pe cap, zicându-i: „Nu te teme, ci îndrăzneşte! Căci, iată, împreună cu Mine te vei învrednici a împărăţi. Deci, nu slăbi, că degrabă venind la Mine, cele gătite ţie le vei primi!" Iar Sfântul Gheorghe, deşteptându-se şi lui Dumnezeu cu bucurie mulţumind, a chemat la sine pe străjerul temniţei şi l-a rugat, zicând: „Un dar cer de la tine, frate. Porunceşte să intre aici sluga mea, pentru că am să-i spun ceva". Şi, poruncindu-i străjerul, a intrat sluga la el, pentru că stătea afară aproape de temniţă şi scria faptele sfântului şi cuvintele lui, cu toată luarea aminte.

Şi intrând sluga, s-a închinat stăpânului său care şedea în legături şi, căzând la pământ lângă picioarele lui, plângea. Iar sfântul l-a ridicat, poruncindu-i să se îmbărbăteze cu sufletul şi i-a spus vedenia sa, zicându-i: „Fiule, degrabă mă va chema Domnul la El. Iar tu, după chemarea mea din viaţa aceasta, să iei acest smerit trup al meu, împreună cu testamentul meu, pe care l-am scris mai înainte de nevoinţa mea, şi să-l duci, ajutându-ţi Dumnezeu, în casa noastră din Palestina. Şi toate cele hotărâte de mine să le împlineşti şi să ai frica lui Dumnezeu şi credinţă neîndoită în Hristos". Deci acela făgăduind că va împlini toate cele poruncite şi mult plângând, sfântul l-a cuprins cu dragoste şi, dându-i sărutarea cea din urmă, l-a liberat cu pace.

Iar a doua zi răsărind soarele, a stat împăratul la judecată şi, punând înainte pe sfântul mucenic, a început a vorbi către dânsul cu blândeţe şi, oprindu-şi mânia în sine, îi zicea: „Nu socoteşti, o, Gheorghe, că sunt plin de iubire de oameni şi de milă, răbdându-te pe tine cu atâta îndurare? Martori îmi sunt toţi zeii că îţi cruţ tinereţile tale, pentru frumuseţea ce înfloreşte în tine, pentru cunoştinţa şi pentru bărbăţia ta. Aş fi voit să te am părtaş al împărăţiei mele şi să fii al doilea cu cinstea, dacă ai fi voit să te întorci la zei. Spune, deci, ce gândeşti despre aceasta?" Sfântul Gheorghe răspunse: „Se cădea, o, împărate, ca mila ta cea atât de mare să o fi arătat de la început către mine, iar nu să te sălbăticeşti atât de mult asupra mea". Împăratul ascultând cu plăcere nişte cuvinte ca acestea ale mucenicului, i-a zis îndată: „De voieşti să te supui mie cu dragoste, ca unui tată, toate chinurile care le-ai suferit, ţi le voi răsplăti cu multe cinstiri".

Grăit-a Sfântul Gheorghe: „De voieşti, o, împărate, să intrăm acum înăuntrul capiştei, să vedem pe zeii cei cinstiţi de voi". Şi sculându-se împăratul cu osârdie şi cu bucurie, a mers în capiştea lui Apolon cu tot poporul, ducând cu cinste şi pe Sfântul Gheorghe împreună cu dânşii, iar poporul striga lăudând pe împăratul, socotind

că puterea şi biruinţa este a zeilor lor. Şi intrând şi făcându-se tăcere mare şi pregătind jertfă, toţi priveau spre mucenic, aşteptând fără îndoială să aducă jertfă zeilor. Iar sfântul apropiindu-se de zeul Apolon şi întinzând mâna către el, a întrebat pe cel neînsufleţit, ca pe un viu, zicând: „Tu voieşti să primeşti jertfă de la mine ca un Dumnezeu?" Zicând aceasta sfântul, şi-a făcut semnul Crucii, iar diavolul care locuia în idol a răspuns nişte cuvinte ca acestea: „Nu sunt Dumnezeu, nu sunt; şi nici unul din cei asemenea mie nu este! Numai Unul este Dumnezeu, Acela pe care tu Îl propovăduieşti! Iar noi ne-am depărtat de îngerii cei ce-i slujesc Lui şi înşelăm pe oamenii cei stăpâniţi de zavistie". Atunci sfântul a zis iarăşi către el: „Dar cum îndrăzniţi voi să staţi aici, venind eu, slujitorul adevăratului Dumnezeu?" Acestea zicând sfântul, un sunet şi un glas de plângere a ieşit de la idoli, apoi deodată căzând toţi la pământ, s-au sfărâmat.

Atunci slujitorii şi mulţi din popor s-au pornit ca nişte turbaţi asupra sfântului; şi bătându-l şi legându-l, strigau asupra împăratului: „Pierde pe vrăjitorul acesta, o, împărate! Pierde-l mai înainte de a ne pierde el pe noi!" Făcându-se o strigare şi o tulburare ca aceasta şi străbătând vestea aceea prin toată cetatea, împărăteasa Alexandra, care până atunci avea ascunsă în sine credinţa în Hristos, neputând s-o tăinuiască mai mult, a alergat într-un suflet acolo unde era Sfântul Mare Mucenic Gheorghe, şi văzând gâlceava poporului şi pe mucenic legat, privindu-l de departe şi neputând să se apropie de dânsul din cauza mulţimii, a început a striga cu mare glas, zicând: „Dumnezeul lui Gheorghe, ajută-mi, că Tu eşti Unul Atotputernic!"

După ce s-a liniştit puţin gâlceava poporului, Diocleţian a poruncit să-i aducă înainte pe mucenic şi, fiind asemenea unui îndrăcit de mânia cea cumplită, a zis către sfântul: „Oare astfel de mulţumire ai dat, pentru mila mea către tine, necuratule om? Oare aşa te-ai obişnuit a jertfi zeilor?" Sfântul Gheorghe răspunse: „Aşa m-am deprins a cinsti pe zeii tăi, o, împărate nebun. Ruşinează-te dar de acum, de a-ţi pune nădejdea ta spre nişte zei ca aceştia, care nu pot să-şi ajute nici lor şi care nu rabdă nici venirea de faţă a robilor lui Hristos".

Zicând acestea sfântul, iată a venit împărăteasa în mijloc, mărturisind cu îndrăzneală înaintea tuturor pe Hristos, Dumnezeul adevărat; apoi, căzând la picioarele mucenicului, defăima nebunia tiranului, ocărând pe zei şi blestemând pe cei ce se închină lor. Iar împăratul se uimea, văzând pe soţia sa cu o îndrăzneală atât de mare slăvind pe Hristos, defăimând pe idoli şi căzând la picioarele mucenicului. Şi a zis către dânsa: „Ce-ţi este, Alexandro, că lipin-

du-te de vrăjitorul şi fermecătorul acesta, te lepezi de zei cu atâta neruşinare?" Iar ea s-a întors de la dânsul, nedându-i nici un răspuns. Atunci Diocleţian, umplându-se de mai multă mânie, n-a mai făcut multă cercetare despre Gheorghe, nici despre împărăteasă, ci îndată a hotărât pedeapsă de moarte pentru amândoi, într-acest chip: „Gheorghe cel rău, care a mărturisit că este galileean şi a hulit mult asupra zeilor şi asupra mea, împreună cu Alexandra, împărăteasa mea, care s-a amăgit de vrăjile lui şi cu asemenea nebunie a ocărât pe zei, poruncesc să fie tăiaţi cu sabia".

Atunci ostaşii cei rânduiţi pentru aceea, răpind pe mucenic legat, l-au dus afară din cetate, târând împreună cu dânsul şi pe împărăteasa cea de bun neam, care, urmând cu osârdie, se ruga lui Dumnezeu în sine, mişcându-şi buzele şi privind adeseori spre cer. Şi ajungând la un loc oarecare, împărătesei i-au slăbit puterile şi a cerut să şadă puţin. După aceea şi-a întors capul spre zid şi şi-a dat duhul în mâinile Domnului. Văzând aceasta, Gheorghe, mucenicul lui Hristos, a preamărit pe Dumnezeu şi mergea cu mare bucurie, rugându-se Domnului, ca şi alergarea lui să se săvârşească cu bine. Apoi, când s-a apropiat de locul cel hotărât, unde urma să fie tăiat, şi-a ridicat glasul şi s-a rugat în acest chip:

„Bine eşti cuvântat, Doamne, Dumnezeul meu, că nu m-ai dat spre vânarea dinţilor celor ce mă căutau pe mine şi n-ai veselit pe vrăjmaşii mei, ci ai izbăvit sufletul meu ca pe o pasăre din cursa vânătorilor! Auzi-mă şi acum, Stăpâne, şi stai înaintea robului Tău în ceasul acesta de la sfârşit şi izbăveşte sufletul meu de meşteşugirile stăpânitorului celui din văzduh, al vrăjmaşului celui mare şi ale duhurilor celor necurate. Şi să nu le socoteşti păcatul celor ce au greşit împotriva mea, întru neştiinţa lor, ci iertare şi dragoste arată-le lor, ca şi aceia, cunoscându-Te, să câştige parte în Împărăţia Ta, împreună cu aleşii Tăi. Primeşte şi sufletul meu, împreună cu cei ce bine Ţi-au plăcut din veac, trecând cu vederea toate greşelile mele cele cu ştiinţă şi cu neştiinţă. Adu-ţi aminte, Stăpâne, de cei ce cheamă numele Tău Cel cu mare cuviinţă, că binecuvântat şi preamărit eşti în veci. Amin".

Astfel rugându-se cu bucurie, şi-a plecat capul sub sabie. Şi a fost tăiat în ziua de douăzeci şi trei a lunii aprilie, săvârşindu-şi bine mărturisirea, împlinindu-şi alergarea şi păzindu-şi credinţa fără de prihană, pentru care a şi luat cununa dreptăţii cea pregătită lui. Unele ca acestea sunt nevoinţele cele mari ale viteazului ostaş Gheorghe. Unele ca acestea sunt biruinţele lui asupra vrăjmaşilor. Deci, în acest chip nevoindu-se, s-a învrednicit cununii celei nestricăcioase şi veşnice. Cu ale cărui rugăciuni şi noi să ne

învrednicim în partea drepţilor şi în starea de-a dreapta, în ziua venirii a doua a Domnului nostru Iisus Hristos, Căruia I se cuvine toată slava, cinstea şi închinăciunea în vecii vecilor. Amin.

DIN MINUNILE SFÂNTULUI ŞI MARELUI MUCENIC GHEORGHE

În părţile Siriei era o cetate ce se numea Ramel, în care se zidea o biserică de piatră, în numele Sfântului Mare Mucenic Gheorghe. Şi nu era în acel loc piatră de felul acela, din care s-ar fi putut face stâlpi mari, spre întărirea zidirii, ci din alte părţi depărtate se aduceau pe mare stâlpi de preţ. Deci, mulţi din cetăţenii cei iubitori de Dumnezeu s-au dus în diferite locuri ca să cumpere stâlpi de piatră pentru biserica ce se zidea. S-a dus şi o femeie dreptcredincioasă, văduvă, care avea osârdie şi credinţă către Sfântul Mare Mucenic Gheorghe, voind, ca din sărăcia sa, să cumpere pentru biserica sfântului un stâlp. Şi, cumpărând dintr-un loc un stâlp ales, l-a adus la malul mării, unde un alt bărbat bogat din cetatea Ramel, cumpărând câţiva stâlpi, îi punea în corabie. Şi a rugat mult femeia pe omul acela, să-i ia şi stâlpul ei în corabie, împreună cu ceilalţi, şi să-l ducă la biserica mucenicului. Iar el nu i-a ascultat rugămintea şi nu i-a luat stâlpul ei, ci, aruncând în corabie numai stâlpii săi, a plecat. Atunci femeia aceea, aruncându-se la pământ, plângea cu jale şi chema în ajutor pe Sfântul Mare Mucenic Gheorghe, ca să rânduiască precum ştie el, ca şi stâlpul ei să fie dus în Ramel, la biserica lui.

Astfel femeia mâhnindu-se şi plângând, a adormit şi i s-a arătat în vis Sfântul Mare Mucenic Gheorghe în chip de voievod mergând călare, care ridicând-o de la pământ, i-a zis: „Spune-mi de ce te mâhneşti, o, femeie?" Iar ea i-a spus pricina durerii sale şi a văzut pe sfânt descălecând de pe cal şi zicând către dânsa: „Unde voieşti să-ţi pui stâlpul?" Iar ea a zis: „În partea dreaptă a bisericii". Şi îndată sfântul a scris cu degetul său pe stâlp astfel: „Stâlpul acesta al văduvei, să se pună în partea dreaptă a bisericii, după cel dintâi stâlp, ca să fie acesta al doilea". Aceasta scriind, a zis către femeie: „Ajută-mi tu singură". Şi, apucând ei stâlpul, piatra s-a uşurat şi de către amândoi a fost aruncată în mare.

Aceasta văzând-o femeia în vedenia somnului şi deşteptându-se, n-a găsit stâlpul în locul acela; dar punându-şi nădejdea către Dumnezeu şi spre Sfântul Gheorghe, robul Lui, a pornit pe cale

spre casa sa. Şi mai înainte de întoarcerea ei, precum şi a corabiei, adică îndată după acea vedenie din somn, chiar a doua zi s-a găsit stâlpul ei pe malul mării, în Ramel. Apoi după ce a sosit bărbatul acela, care îşi ducea stâlpii în corabie, şi a ieşit la mal, a văzut stâlpul văduvei şi scrierea de pe el, care se închipuise pe piatră de degetul sfântului foarte bine, ca şi cum literele ar fi fost însemnate pe lut. Atunci s-a minunat foarte şi cunoscând minunea ce se făcuse de sfântul mare mucenic şi pricepând greşeala sa, se căia că trecuse cu vederea rugămintea văduvei şi cerea iertare de la sfânt, prin multe rugăciuni, ceea ce a şi dobândit de la el, căci i s-a arătat în vedenie. Deci stâlpul acela al văduvei s-a pus în acel loc în care s-a poruncit, spre pomenirea femeii şi spre arătarea minunii făcute de marele mucenic, dar mai ales spre slava izvorului minunilor, Hristos Dumnezeul nostru.

După mulţi ani, saracinii luând Siria sub stăpânirea lor, s-a întâmplat în cetatea Ramel, în cea mai sus pomenită biserică a Sfântului Mare Mucenic Gheorghe, o minune ca aceasta:

Un saracin vestit, împreună cu alţi saracini, au intrat în biserică, pe vremea citirii pravilei, şi văzând icoana Sfântului Gheorghe şi pe preot stând înaintea ei şi închinându-se şi săvârşind în taină rugăciuni, a zis către prietenii săi în limba saracinilor: „Vedeţi pe acest nebun, ce face? Se roagă la scândură. Aduce-ţi-mi un arc şi o săgeată, să săgetez scândura aceea". Şi îndată i-au adus un arc, pe care el, stând dinapoia tuturor, l-a încordat şi a aruncat o săgeată asupra icoanei mucenicului. Iar săgeata n-a zburat spre icoană, ci în sus, şi căzând din înălţime, a lovit pe saracinul acela în mână şi i-a rănit-o.

Deci, a ieşit îndată afară şi s-a dus la casa sa. Şi îl durea mâna foarte şi îi curgea mult sânge; şi se umflase ca un sac, iar el striga suspinând, fiind cuprins de o durere de moarte. Şi avea în casa sa nişte slujnice de credinţă creştinească, pe care chemându-le, le-a zis: „Am fost în biserica Sfântului vostru Gheorghe şi am vrut să-i săgetez icoana lui, dar m-am săgetat pe mine, căci întorcându-se săgeata, mi-a rănit mâna şi iată mor de nesuferită durere". Iar ele i-au zis: „Oare ţi se pare că ai făcut bine, îndrăznind să loveşti chipul sfântului mucenic?" Zis-a saracinul: „Au doară are putere chipul acela, să mă facă astfel, precum sunt acum de bolnav?" Slujnicele au răspuns: „Noi suntem neînvăţate şi nu putem să-ţi răspundem, dar cheamă un preot şi acela îţi va spune cele ce ne întrebi pe noi". Şi a ascultat barbarul sfatul slujnicelor sale şi a chemat pe preot şi i-a zis: „Vreau să ştiu ce putere are scândura aceea sau icoana, căreia te închini tu?" A răspuns preotul: „Eu nu

mă închinam scândurii, ci Dumnezeului meu, Ziditorul tuturor, şi mă rugam celui închipuit pe scândură, Sfântului Mare Mucenic Gheorghe, ca să fie mijlocitor pentru mine către Dumnezeu".

Zis-a barbarul: „Cine este Gheorghe, dacă nu este el Dumnezeul vostru?" Răspuns-a preotul: „Sfântul Gheorghe nu este Dumnezeu, ci slugă a lui Dumnezeu şi a Domnului nostru Iisus Hristos, care a fost asemenea om pământean ca şi noi. El multe munci a răbdat de la păgânii care-l sileau să se lepede de Hristos, dar cu vitejie pe toate răbdându-le şi bine săvârşindu-şi mărturisirea numelui lui Hristos, a luat dar de la Dumnezeu ca să facă semne şi minuni; iar noi, iubindu-l pe el, cinstim icoana lui şi, ca şi cum am privi spre el, ne închinăm lui, îl cuprindem şi-i sărutăm icoana, în acelaşi chip cum şi tu faci după moartea părinţilor şi fraţilor tăi; căci având îmbrăcămintea lor înaintea ta, lăcrimezi şi le săruţi, ca şi cum ai avea pe aceia înaintea ta. Deci, aşa şi noi socotim icoanele sfinţilor, nu ca pe nişte dumnezei, să nu fie aceea, ci ca pe nişte închipuiri ale slugilor lui Dumnezeu, care prin icoanele lor fac minuni, precum s-a întâmplat cu tine, cel ce ai îndrăznit a săgeta icoana sfântului mucenic, ca să ştii puterea lui şi să fie şi spre învăţătura altora".

Acestea auzindu-le saracinul, a zis: „Ce voi face? Vezi mâna mea sângerândă, căci groaznică durere pătimesc şi de moarte mă apropii". Zis-a lui preotul: „De voieşti să fii viu şi întreg, porunceşte să aducă la tine chipul Sfântului şi Marelui Mucenic Gheorghe şi-l pune pe patul tău; apoi o candelă plină cu untdelemn arzând, să fie înaintea lui aprinsă toată noaptea, iar a doua zi luând untdelemn din candelă, să ungi mâna ta cea bolnavă şi atunci să crezi că te vei tămădui, şi-ţi va fi ţie aşa". Iar saracinul îndată a rugat pe preot, ca să-i aducă icoana Sfântului Gheorghe, pe care primind-o cu bucurie, a făcut toate aşa precum a învăţat de la preot. Şi după ce a doua zi şi-a uns mâna cu untdelemn din candelă, îndată i-a încetat durerea şi i s-a tămăduit mâna.

De o minune ca aceea, mirându-se şi veselindu-se barbarul acela, a întrebat pe preot dacă avea ceva scris în cărţile sale despre Sfântul Gheorghe. Iar preotul aducându-i viaţa şi pătimirea sfântului, i-a citit-o, şi el cu luare aminte ascultând, ţinea în mâini icoana mucenicului, grăind către sfântul cel închipuit pe icoană, ca şi către un viu, zicându-i cu lacrimi: „O, Sfinte Gheorghe, tu, tânăr, însă cu minte ai fost, iar eu bătrân, dar nebun. Tu de tânăr eşti prieten al lui Dumnezeu, iar eu am îmbătrânit şi sunt lipsit de Dumnezeu. Roagă pentru mine pe Dumnezeul tău, ca să fiu şi eu robul Său". După aceea căzând la picioarele preotului, îl ruga să-l

învrednicească de Sfântul Botez. Iar preotul nu voia pentru că se temea de saracini, însă văzându-i credinţa şi rugămintea lui cea cu dinadinsul, l-a botezat noaptea în taină, de frica saracinilor.

Iar a doua zi, saracinul cel nou botezat a ieşit din casă şi stând în mijlocul cetăţii în văzul tuturor, cu multă îndrăzneală şi cu mare glas a început a propovădui pe Hristos, adevăratul Dumnezeu, şi a blestema credinţa saracinilor. Şi îndată s-a adunat la dânsul mulţime de saracini şi umplându-se de mânie şi de iuţime, au pornit asupra lui ca nişte fiare sălbatice şi cu săbiile l-au tăiat bucăţi. Şi aşa în scurt timp şi-a sfârşit fapta cea bună a mărturisirii şi a luat cununa muceniciei, ajutându-i rugăciunile Sfântului Mare Mucenic Gheorghe.

În insula Melitinei era o biserică a Sfântului Mare Mucenic Gheorghe, slăvită şi mare. Locuitorii acelei insule aveau obiceiul ca în toţi anii, la ziua pomenirii sfântului, să se adune în biserica aceea, ca să serbeze praznicul mucenicului. De acest lucru aflând agarenii din Crit (insula Creta), într-o clipă au năvălit asupra locului aceluia şi câţi oameni au fost afară din biserică, apucând să fugă, au scăpat din mâinile agarenilor; iar câţi s-au aflat în biserică, pe aceia prinzându-i şi legându-i, i-au dus în robie.

A fost robit atunci şi un tânăr oarecare de acolo şi ducându-l în Crit, l-au dăruit voievodului agarenilor. Iar după ce a trecut un an, sosind praznicul sfântului, părinţii tânărului aceluia, deşi erau lipsiţi de fiul lor, însă nu şi-au schimbat obiceiul, ca să meargă în toţi anii la praznic în biserica mucenicului şi să facă în casa lor masă îndestulată întru cinstea şi pomenirea Sfântului Gheorghe. Deci, când au început a aşeza la ospăţ pe cei chemaţi, maica tânărului robit s-a întors iar la biserică şi s-a aruncat la pământ, plângând şi rugând pe sfântul, ca să-l izbăvească pe fiul său din robie, precum ştie el cu ajutorul său. Şi a fost auzită de ajutătorul cel grabnic. După ce şi-a sfârşit rugăciunile sale, acea femeie s-a întors la ospăţ la cei chemaţi, iar bărbatul ei a chemat mai întâi numele Sfântului Mare Mucenic Gheorghe; apoi ajutorul şi sprijinul sfântului lăudând, a început a cinsti pe cei chemaţi.

În acel ceas, fiul lor fiind scos de Sfântul Gheorghe din robie, a stat înaintea lor ţinând în mâini un pahar cu vin şi dându-l maicii sale. Pentru că în ceasul acela, stând în Crit la masa voievodului agarenilor, turnase vinul în pahar şi-l pregătea să-l dea stăpânului lor; dar îndată, precum odinioară Avacum, aşa şi el a fost răpit şi a stat în Melitina cu paharul de vin în mână. Şi văzându-l pe el toţi cei ce şedeau şi se ospătau la masă, s-au înspăimântat şi l-au întrebat unde a fost, de unde a venit şi cum s-a aflat în mijlocul lor? Iar el le-a răspuns: „Am umplut acest pahar cu vin, ca să-l dau boierului

şi am fost răpit de un bărbat prealuminat, care era călare pe cal şi m-a pus pe mine lângă el. Deci cu o mână am ţinut paharul, iar cu alta mă ţineam de brâul lui; şi astfel mă aflu aici, precum mă vedeţi". Acestea auzindu-le, toţi s-au spăimântat, minunându-se de acea slăvită minune. Apoi, sculându-se, au adus mulţumire lui Dumnezeu şi plăcutului Său, Sfântului Mare Mucenic Gheorghe[1].

Despre o asemenea minune, zisă mai sus, ne spune şi Cozma monahul, astfel: În zilele lui Vasile, împăratul grecesc, eu fiind tânăr, stăpânul meu, voievodul la care slujeam, a fost trimis de împărat în insula Cipru. După ce am ajuns, am auzit o minune a Sfântului Mare Mucenic Gheorghe, care nu de mult o făcuse în biserica lui, la ziua praznicului. Căci spuneau locuitorii de acolo că fiul preotului, care slujea în biserica Sfântului Gheorghe, a fost robit de saracini, şi la praznicul Sfântului Gheorghe s-a aflat lângă tatăl său în biserică, la vremea Liturghiei. Deci voievodul, chemând la sine pe preot şi pe fiul lui, îl întreba cum a venit de la saracini? Iar tânărul a început a-i spune astfel:

„Precum Dumnezeu a voit, aşa Sfântul Gheorghe m-a liberat. Însă eu nu ştiu cum am venit, decât ştiu numai, că am fost robit acum trei ani de saracini. Că mă trimisese tatăl meu într-o corabie cu alţi oameni pentru neguţătorie. Şi năvălind asupra noastră saracinii, pe toţi ne-au robit şi am fost dus de dânşii în Palestina – căci atunci Ierusalimul şi toată Palestina erau stăpânite de saracini –, unde am slujit trei ani stăpânului meu. Şi, iată, a optsprezecea zi este de când stăpânul meu mi-a poruncit să-i duc aşternutul la baia cea de obşte, vrând să se spele acolo. Şi spălându-se, mi-a zis: «Nu mi-ai adus un şerbet să beau?» Eu i-am răspuns: «Nu ţi-am adus, stăpâne». Iar el voia să mă prindă, ca să mă bată. Dar eu am scăpat şi am alergat acasă la stăpâna mea şi, luând degrabă de la ea şerbet, mă întorceam spre baie la stăpân. Şi îmi era calea pe lângă o curte creştinească, în care era o biserică şi se săvârşea în acel ceas dumnezeiasca Liturghie. Atunci am auzit, după întâia intrare, cântându-se condacul Sfântului Gheorghe: «Lucrat fiind de Dumnezeu, te-ai arătat...» şi celelalte, pentru că era praznicul lui. Şi auzind acea cântare, am plâns şi am zis: «Sfinte Mare Mucenice Gheorghe, oare n-a fost primită lui Dumnezeu şi ţie nici o suspinare a robului tău, tatăl meu? Pentru ce ai trecut cu vederea lacrimile şi rugăciunile lui, cele făcute de el pentru mine, în biserica ta, ca să mă fi izbăvit din această robie şi pradă?»

---

[1] O minune asemenea cu aceasta a făcut şi arhiereul lui Hristos, Nicolae, răpind pe Vasile, fiul lui Agricola, de la saracinii din Crit şi ducându-l în Antiohia Siriei. Caută pentru aceasta în Prolog în 7 zile ale lunii decembrie.

Aceasta zicând, alergam spre baie, şi văzându-mă stăpânul meu plin de lacrimi, a început cu mânie a mă ocărî şi mi-a zis: «Toarnă!» Şi am turnat în pahar şerbetul, şi mi-a zis stăpânul: «Toarnă şi apa caldă!» Iar dacă am luat vasul cu apă caldă ca să torn în pahar, am început a nu vedea pe stăpânul meu şi strigam: «Stăpâne, nu văd!». Şi m-a răpit pe mine de pe pământ oarecare putere, şi mai mult n-am mai auzit pe stăpânul meu zicând ceva, ci am auzit cântarea ce se cânta: «Unul Sfânt, Unul Domn Iisus Hristos, întru slava lui Dumnezeu Tatăl. Amin!» Şi m-am văzut în altar, iar pe tatăl meu ţinând Sfântul Potir şi zicând către eclesiarh: «Daţi-mi apă caldă». Iar eu, stând înaintea lui cu vasul cel de apă caldă, voiam să torn în Sfântul Potir; pentru că, precum stăteam în baie înaintea saracinului, într-o mână ţinând paharul cu şerbet, iar în alta, vasul din care turnam, aşa deodată m-am aflat în altar stând înaintea tatălui meu pe când el slujea. Iar tatăl meu căutând spre mine, a zis către eclesiarh: «Cine este acest tânăr?» Acesta a zis cu mirare: «Nu ştim cine este acesta şi de unde vine». Şi eram cu părul ras şi cu hainele saracineşti. Apoi am zis către tatăl meu: «Oare nu mă recunoşti pe mine, tată? Eu sunt Filotei, fiul tău!» Şi a zis către mine tatăl: «Dar acest vas şi paharul pentru ce le ai în mâinile tale şi ce este în ele?» Şi am zis: «Acesta este şerbet, iar aceasta apă caldă, pentru că fiind eu în baie cu stăpânul, aproape de Ierusalim, când voiam să-i dau lui băutura aceasta, îndată m-am aflat în biserică».

Iar tatăl meu s-a cutremurat de spaimă, şi puţin a fost, că n-a scăpat din mâini Sfântul Potir, pe care îl ţinea. Iar eu am lăsat jos paharul şi vasul şi apucându-l pe el, am zis: «Nu te tulbura, părinte, ci sfârşeşte-ţi slujba». Apoi, punând tatăl meu Potirul pe Sfântul Prestol şi, ridicându-şi mâinile, a dat laudă lui Dumnezeu şi a preamărit pe Sfântul Gheorghe. Iar paharul pe care l-am lăsat pe marmură nu s-a stricat, nici nu s-a vărsat, asemenea şi vasul celălalt. Şi sfârşind tatăl meu slujba, m-a cuprins şi m-a sărutat cu lacrimi şi am mers acasă. Apoi, auzind de mine toate rudele şi prietenii noştri, s-au adunat la noi. Şi, văzându-mă, s-au bucurat şi au preamărit pe Dumnezeu şi pe Sfântul Gheorghe, robul Lui, care m-a izbăvit de la saracini în clipeala ochilor".

O povestire ca aceea a fiului preotului, auzind-o voievodul şi toţi cei împreună cu dânsul, foarte mult au preamărit pe Dumnezeu şi pe Sfântul Gheorghe. Şi dându-i şi tatălui său daruri mari, i-au liberat.

Asemenea acestor minuni mai sus-zise ale Sfântului Mare Mucenic Gheorghe, se află şi această minune: În părţile Paflagoniei, în cetatea Amastrida era un bărbat, anume Leontie, şi soţia lui,

Teofana, şi amândoi aveau mare credinţă şi osârdie către Sfântul Mare Mucenic Gheorghe şi năzuiau totdeauna la biserica lui, care era nu departe de acolo, lângă râul ce se numea Partenos. După numirea râului aceluia şi biserica aceea a mucenicului se numea Partenia. Pe acea biserică, cei doi soţi au împodobit-o din averile lor cu toată bunacuviinţă, din dragostea lor către Sfântul Gheorghe, pe care îl aveau purtător de grijă peste averile lor, păzitor şi apărător. De aceea, în toţi anii săvârşeau pomenirea mucenicului cu cinste şi cu cucernicie, făcând milostenii multe şi masă îndestulată săracilor, scăpătaţilor, străinilor, rudeniilor şi prietenilor. Aceia aveau un fiu, căruia îi dăduseră numele Gheorghe, pentru ca să aibă pomenirea mucenicului totdeauna în minte şi pe limbă cu dragoste.

În zilele acelea împărăţea la greci Constantin al VIII-lea, care a fost fiul împăratului Leon cel înţelept. Şi au ridicat război bulgarii cu grecii, pentru că bulgarii, ungurii şi cu tătarii, năvălind asupra părţilor greceşti, le pustiau, prădându-le şi a fost nevoie ca oastea grecească să se adune în cete. Iar de vreme ce Leontie era locuitor al cetăţii Amastridei în Paflagonia, din rânduiala ostăşească, îi poruncea şi lui să iasă la război. Şi Leontie acum era bătrân, iar fiul lui, Gheorghe, era în vârstă de bărbat; deci a socotit ca în locul său să-şi trimită fiul la oaste. Şi luându-l pe el Leontie şi Teofana, l-au dus mai întâi în biserica mai sus-zisă şi, rugându-se înaintea icoanei mucenicului, au zis: „Ţie, o, Sfinte Mare Mucenice Gheorghe, îţi încredinţăm pe fiul nostru cel unul-născut şi iubit, pe care cu numele tău l-am numit, pe tine iubindu-te; deci, tu să-i fii lui povăţuitor în cale şi păzitor în război şi să-l întorci la noi întreg şi sănătos, ca rodul credinţei noastre celei către tine, prin a ta facere de bine luându-l, cu multe faceri de bine să preamărim totdeauna a ta purtare de grijă şi apărare pentru noi”.

Aşa rugându-se, au liberat pe fiu la ceata oştirii greceşti. Iar când s-a făcut război cu vrăjmaşii, mai întâi grecii au biruit pe bulgari, iar după aceea, îndreptându-se bulgarii, au început a birui pe greci, căci aşa a lăsat Dumnezeu pentru păcatele lor. Şi s-a făcut măcel mare şi a căzut puterea grecească în ascuţişul săbiei vrăjmaşilor, încât abia a scăpat cineva de la acel război.

În acea vreme Gheorghe, fiul lui Leontie, fiind prins viu de un bulgar oarecare, cu rugăciunile sfântului a fost păzit de la moarte, pentru că, văzându-l bulgarul tânăr şi frumos la faţă, l-a cruţat şi l-a dus la pământul lui, unde Gheorghe slujea aceluia ca un rob. Iar Leontie şi Teofana, auzind de biruirea taberelor greceşti şi văzând că nu s-a întors fiul lor, plângeau şi se tânguiau cu nemângâiere, socotind că este ucis la război. Şi căzând la icoana Sfântului Mare

Mucenic Gheorghe, în biserica lui strigau: „Oare într-o nădejde ca aceasta, mucenice al lui Hristos, ţi-am încredinţat pe fiul nostru cel iubit, ca să fie mâncare păsărilor cerului şi fiarelor pământului? Oare aşa ai auzit rugăciunile şi suspinurile noastre? Dacă pentru noi cei ce am îmbătrânit nu ţi-a fost milă, apoi cel puţin pentru tinereţile cele înflorite ale aceluia să te fi milostivit. Pentru ce ai trecut cu vederea pe a noastră ticăloşie, plăcutule al lui Dumnezeu?”

Acestea şi cele asemenea cu acestea grăindu-le câtăva vreme, cu negrăită tânguire şi strigare, i-au pornit spre lacrimi pe toţi cei ce erau acolo, iar mai cu seamă maica plângea neîncetat cu amară tânguire. Şi a fost acea biruinţă asupra grecilor în luna lui august, şi trecând toamna şi iarna, a sosit luna aprilie şi praznicul Sfântului Mare Mucenic Gheorghe. Atunci Leontie cu soţia sa, deşi îşi pierduseră orice nădejde, crezând că fiul lor a căzut de sabie la război, n-au încetat rugăciunile către sfântul mucenic şi, după obicei, au pregătit, precum se cădea, masă îndestulată. Iar după săvârşirea slujbelor bisericeşti, au luat la sine mulţi oaspeţi de aproape şi de departe, străini şi săraci, care toţi fiind aşezaţi la masă şi ospătându-se, de nimic nu le era vorba decât numai de Gheorghe, fiul lor, care nu se întorsese de la război.

Deci, părinţii s-au pornit a plânge, iar oaspeţii îi mângâiau şi mai ales pe maica care se tânguia. Iar fiul lor, Gheorghe, fiind în robie, avea la stăpânul său slujba bucătăriei şi în aceiaşi zi, fierbând bucate, îşi aduse aminte de casa părinţilor săi şi de prăznuirea lor, apoi de rudenii, de prieteni şi de vecini şi zicea în mintea sa: „Acum în casa părinţilor mei, ce fel de mese sunt? Cine sunt aceia care se ostenesc? Ce fel de pomenire au pentru mine? Oare viu mă vor socoti că sunt, sau mort?” Zicând acestea se tânguia amar.

Apoi a sosit vremea să prânzească stăpânul lui şi trebuia ca singur Gheorghe să ducă nişte mâncare cu ulcica, înaintea stăpânului său. Deci, ştergându-se de lacrimi, a luat de la foc ulcica fierbând şi o ducea. Şi îndată s-a aflat în casa părinţilor săi, înaintea feţei tuturor celor ce se ospătau. O, ce minune! S-au spăimântat toţi văzând deodată pe fiul lui Leontie, anume Gheorghe, stându-le înainte cu ulcica fierbându-i în mână. Iar părinţii lui credeau că văd o nălucire. Dar dacă s-au convins că este adevărat, iar nu nălucire, s-au repezit la dânsul cu bucurie şi căzând pe grumajii lui, îl cuprindeau şi-l sărutau, plângând de nemăsurată şi nenădăjduită bucurie. Asemenea şi toţi cei ce erau acolo plângeau de bucurie.

Şi fiind întrebat Gheorghe, cum a rămas viu de la război, unde a fost şi cum a venit la dânşii, el le-a spus toate cu amănuntul. Iar pentru a sa răpire din robie, le-a spus astfel: „În acest ceas slujeam

în bucătăria stăpânului meu şi aveam poruncă ca să-i aduc ulcica cu mâncarea aceasta, pe care luând-o, o duceam la masă. Dar păşind eu pe câteva trepte spre foişorul în care stăpânul meu ospăta, deodată am văzut un ostaş călare pe cal, strălucind cu negrăită lumină, care m-a luat cu ulcica aceasta şi nu ştiu cum m-a adus aici înaintea voastră".

Auzind toţi aceasta, şi mai ales părinţii lui, au dat mare mulţumire lui Dumnezeu şi Sfântului Mare Mucenic Gheorghe. Şi au gustat apoi toţi din mâncarea aceea şi s-a făcut altă minune; căci cu cât gustau din ulcica aceea, cu atât într-însa se înmulţea mâncarea. Şi era ulcica mică, cât să mănânce un om, iar cei ce mâncau erau foarte mulţi şi toţi au mâncat din destul, lăudând pe Dumnezeu şi zicând: „Iată că Sfântul Mare Mucenic Gheorghe ne-a trimis la praznicul său prea aleasă hrană de la bulgari". După aceasta au dat ulcica la biserica Sfântului Mare Mucenic, cu multe mulţumiri şi jertfe. Şi se păstra ulcica aceea între sfintele vase ale bisericii, în pomenirea acelei preasfinte minuni a Sfântului Mare Mucenic Gheorghe.

Acea biserică a Sfântului Gheorghe din vremea cea de demult a fost mică şi învechită şi acum era să cadă, nefiind cine să zidească alta nouă sau să o dreagă şi să o înnoiască pe cea veche. Iar aceasta era din lipsa locuitorilor celor de acolo şi aşa biserica aceea, nefiind îngrijită, s-a pustiit. Şi s-a întâmplat într-însa o minune ca aceasta: nişte copii adunându-se acolo, se jucau; şi era între dânşii un copil totdeauna biruit şi ocărât de ceilalţi. Şi supărându-se copilul acela de ocările cele multe, şi-a întors ochii spre biserica Sfântului Gheorghe şi a zis: „Sfinte Gheorghe, ajută-mi mie ca să biruiesc şi îţi voi aduce în biserică o plăcintă frumoasă". Şi îndată copilul acela a biruit pe ceilalţi copii la jocurile lor cele copilăreşti şi încă nu o dată sau de două ori, ci de multe ori a putut acesta mai mult decât ceilalţi.

Deci, ducându-se la maica sa, i-a spus că a făgăduit sfântului să dăruiască o plăcintă şi o cerea de la dânsa, ca să-şi împlinească făgăduinţa sa către Sfântul Gheorghe. Iar maica fiind iubitoare de fiu şi mai ales de mucenic, a îndeplinit rugămintea copilului şi i-a dat o plăcintă bună şi caldă, iar el, ducând-o în biserică, a pus-o înaintea altarului şi, închinându-se, s-a dus. În acea vreme, trecând pe acolo patru neguţători, au intrat în biserică să se închine Sfântului Gheorghe şi au aflat plăcinta prea bună, că era încă caldă şi cu aburi bine mirositori. Şi au zis în sine neguţătorii: „De aceasta nu are trebuinţă sfântul, s-o mâncăm noi şi în locul ei să punem tămâie". Iar după ce au mâncat-o, vrând să iasă din biserică, nu nimereau uşile bisericii, pentru că li se păreau uşile a fi ca zidul şi

nu puteau să iasă. Deci au pus câte un ban de argint, dar n-au ieşit; apoi au pus toţi un galben şi s-au rugat sfântului ca să-i lase pe ei să iasă şi n-au putut, fiind cuprinşi de orbire. Atunci toţi cei patru au pus câte un galben şi s-au rugat cu căldură; şi astfel li s-a dat ieşirea, pentru că au găsit uşile bisericii deschise şi au ieşit fără de oprelişte.

Iar acei galbeni şi bani de argint au fost începutul adunării banilor, ca să se înnoiască biserica aceea. Pentru că a străbătut ştirea despre acea minune în toată partea aceea şi mulţi oameni dreptcredincioşi dând de la ei mult aur şi argint, au zidit o biserică nouă şi mare de piatră, au înfrumuseţat-o cu podoabe şi au îndestulat-o cu lucrurile cele de trebuinţă. Şi se săvârşeau în acea biserică minuni preaslăvite, întru slava lui Hristos Dumnezeu şi întru lauda Sfântului Mare Mucenic Gheorghe.

Se scrie şi această minune a Sfântului Mare Mucenic Gheorghe, despre un tânăr ce era muşcat de un şarpe veninos, căci unul din monahii cei plăcuţi lui Dumnezeu, anume Gheorghe, având ajutător pe Sfântul Mare Mucenic de un nume cu el, ne-a povestit cele ce urmează: „Ducându-mă eu pe calea spre munte şi având în mâini o cruce, m-a întâmpinat un monah bătrân şi, luând de la mine crucea, se ducea înainte. Şi mergând puţin, s-a abătut din cale pe o cărare, iar eu mergeam în urma lui. Şi iată o turmă de oi, iar tânărul care era păstor zăcea jos pe moarte, fiind muşcat de şarpe. Şi era în apropiere un izvor şi stareţul mi-a zis: «Scoate apă şi să udăm crucea». Făcând aceasta şi deschizând gura tânărului, i-am turnat acea apă, ce era vărsată pe cruce, iar stareţul a zis: «În numele Preasfintei Treimi, să te vindece robul lui Dumnezeu, Sfântul Mare Mucenic Gheorghe». Şi întorcându-se tânărul, a vărsat dintr-însul nişte venin purtător de moarte şi s-a sculat. Iar stareţul i-a zis: «Spune-mi, cum te-ai jurat ieri către văduva aceea săracă, pe a cărei oaie, care ţi-a dat-o s-o paşti, ai vândut-o cu trei arginţi şi tu i-ai spus că a mâncat-o lupul?» Tânărul a zis: «Adevărat, părinte, aşa este; dar tu cum de ai ştiut?»

Stareţul a răspuns: «Şezând eu în chilia mea, a venit la mine un bărbat pe un cal alb şi mi-a zis: „Sofronie, scoală-te şi du-te degrabă la izvorul care este de-a dreapta ta, spre miazăzi, unde vei găsi un tânăr muşcat de şarpe. Vei întâmpina acolo pe un monah purtând o Cruce în mână, săpată în lemn şi, luând Crucea aceea, să torni pe ea apă şi să dai tânărului aceluia muşcat de şarpe să bea din apa aceea, zicându-i astfel: «În numele Tatălui şi al Fiului şi al Sfântului Duh, te vindecă pe tine robul lui Dumnezeu, Mucenicul Gheorghe». Şi să-i zici să nu se jure mai mult pe numele lui

Dumnezeu, nici pe numele sfinţilor Lui, nici să facă cuiva strâmbătate şi să dea oaia văduvei celei sărace, ca să nu-i fie ceva şi mai rău”».

După ce a auzit aceasta de la acel bătrân, tânărul a căzut la picioarele lui, zicând: «Iartă-mă, părinte, că aşa este; am vândut oaia acelei femei pe trei arginţi şi ieri am amăgit-o, zicând că a mâncat-o lupul. Iar femeia mi-a zis: „Oare acesta este adevărul sau este minciună?” Eu i-am răspuns: „Aşa este, mă jur pe Dumnezeul Cel adevărat!” Şi femeia a zis: „Tu nu mă ştii că sunt săracă? Cum voieşti, aşa să faci; dar o va cere de la tine Dumnezeu şi Sfântul Gheorghe; căci am făgăduit acea oaie pentru praznicul Sfântului Gheorghe, să o dau de mâncare la săraci”. Deci eu am greşit şi rog a ta iubire de Dumnezeu, părinte, roagă-te pentru mine lui Dumnezeu şi Sfântului Gheorghe, ca să mi se ierte păcatul acela, căci voi da acelei femei trei berbeci de ziua Sfântului Gheorghe şi în toată viaţa mea, pentru praznicul acestui sfânt, voi da zeciuială la săraci din turma pe care o pasc».

Şi astfel tânărul care s-a tămăduit, cerând rugăciune şi iertare de la fericitul stareţ Sofronie, s-a dus la lucrul său, mulţumind lui Dumnezeu şi plăcutului Său, Sfântului Mare Mucenic Gheorghe”.

Dar nu se cuvine a tăcea şi acea vestită minune despre uciderea balaurului, pe care a făcut-o Sfântul Mare Mucenic Gheorghe aproape de Palestina, patria sa, în părţile Sirofiniciei, lângă cetatea Viritului, peste marea cea mare a Siriei, nu departe de cetatea Lida, unde s-a îngropat trupul Sfântului Mare Mucenic Gheorghe. Acea minune ce se pomeneşte este văzută şi pe unele icoane din vechime, căci a fost zugrăvită de zugravii cei vrednici de credinţă ai pământului Palestinei, iar celor ce călătoresc în Palestina este arătat locul acelei minuni, care s-a făcut astfel:

Era lângă cetatea Viritului, spre muntele Libanului, un lac foarte mare, în care era un balaur înfricoşător şi ucigător, care, ieşind din lac, pe mulţi oameni îi apuca şi-i pierdea, mâncându-i. Şi de multe ori oamenii, înarmându-se spre uciderea lui, erau goniţi şi ucişi, căci balaurul apropiindu-se de zidurile cetăţii cu suflarea sa cea pierzătoare, umplea văzduhul de venin purtător de moarte, încât mulţi se vătămau şi mureau. Şi era necaz şi mâhnire, strigare şi plângere mare neîncetată în acea cetate, în care oamenii erau necredincioşi cu însuşi împăratul, stăpânitorul lor, fiind toţi închinători la idoli.

Deci, într-una din zile, adunându-se oamenii acelei cetăţi, au mers la împăratul lor şi i-au zis: „Ce să facem, că pierim de balaurul acesta?” Iar el le-a răspuns: „Ceea ce îmi vor descoperi

zeii, aceea vă voi spune". Şi prin descoperirea diavolilor, care locuiau în idolii pierzători de suflete omeneşti, un sfat ca acesta le-a arătat lor, că de nu vor voi să piară toţi, să dea în fiecare zi pe rând şi cu sorţi, fiecare dintre ei, pe copiii lor, fecior sau fată, spre mâncare acelui balaur. Şi a zis împăratul: „Dacă va veni rândul până la mine, apoi şi eu, deşi am numai o fiică, şi pe aceea o voi da". Şi au primit acel sfat împărătesc, dar mai ales diavolesc, oamenii aceia, şi astfel hotărând, făceau după sfatul şi după rânduiala aceea. Şi toţi cetăţenii mari şi mici îşi dădeau pe copiii lor balaurului, în fiecare zi spre mâncare, punând pe malul acelui lac pe fiii şi fiicele lor, câte unul, înfrumuseţându-i cu bună podoabă, deşi le era jale şi plângeau foarte mult pentru ei. Iar balaurul acela ieşind, îi apuca şi-i mânca.

Iar după ce a înconjurat rândul pe toţi oamenii cetăţii aceleia, au mers la împărat şi i-au zis: „Iată, împărate, noi toţi, după sfatul şi după hotărârea ta, am dat pe copiii noştri balaurului. Dar acum s-a sfârşit rândul. Deci, ce ne mai porunceşti să facem?" Răspuns-a împăratul: „Voi da şi eu pe singura mea fiică pe care o am, iar ce ne vor descóperi iarăşi zeii după aceea, eu vă voi spune". Deci, chemând împăratul pe fiica sa, i-a poruncit să se împodobească cu bunăcuviinţă, cu toate că îi era jale de ea şi a plâns foarte mult cu toată casa sa. Însă, neputând să strice hotărârea aceea, ca şi cum ar fi fost dumnezeiască, a hotărât să o dea pe ea la balaur, ca pe o jertfă zeului iadului; iar el cu ai săi, privind din înălţimea palatului, cu ochii plini de lacrimi o petreceau. Iar fecioara, fiind pusă pe malul lacului la locul obişnuit, unde se dădea balaurului jertfă, stătea acolo tânguindu-se şi aşteptând să iasă balaurul din lac şi să o mănânce.

Însă, după purtarea de grijă a lui Dumnezeu, Cel ce voieşte ca toţi să se mântuiască şi cetatea aceea voind să o izbăvească de pierzarea trupească şi de cea sufletească, a sosit acolo Sfântul Mare Mucenic Gheorghe, ostaşul Împăratului ceresc, călare mergând şi având suliţa în mâini. Şi văzând pe acea fecioară stând pe mal şi foarte mult plângând, a întrebat-o: „Pentru ce stai aici şi plângi aşa?" Iar ea a zis lui: „Bunule voinice, fugi degrabă de aici cu calul tău, ca să nu mori împreună cu mine!" Iar sfântul a grăit către ea: „Nu te teme, fecioară, ci spune-mi mie, ce aştepţi, şi de ce priveşte la tine poporul de departe?" Zis-a către el fecioara: „O, alesule tânăr, te văd viteaz şi voinic, pentru ce doreşti să mori împreună cu mine? Fugi degrabă de la locul acesta". Iar sfântul i-a zis: „Nu mă voi duce, până nu-mi vei spune adevărul. Pentru ce zăboveşti aici plângând, şi pe cine aştepţi?" Deci, i-a spus lui fecioara toate pe rând, despre balaur şi despre sine. Şi a zis către ea Sfântul Gheorghe: „Nu te

teme, fecioară, că eu în numele Domnului Dumnezeului meu Cel adevărat te voi izbăvi de balaur". Iar ea a răspuns: „Bunule voinice, nu dori să pieri cu mine, ci fugi şi te izbăveşte pe tine însuţi de moartea cea amară! Îmi ajunge mie să mor singură aici, căci nici pe mine nu mă vei izbăvi de înghiţirea balaurului, şi încă şi tu vei pieri".

Acestea grăindu-le fecioara către dânsul, acel balaur înfricoşat s-a arătat ieşind din lac şi se apropia la obişnuita lui mâncare. Pe acesta văzându-l fecioara a strigat cu mare glas, zicând: „Fugi, omule, iată că balaurul vine!" Iar Sfântul Gheorghe s-a însemnat cu semnul Crucii şi a chemat pe Domnul, zicând: „În numele Tatălui şi al Fiului şi al Sfântului Duh", şi s-a repezit cu suliţa asupra balaurului. Deci învârtind suliţa, l-a lovit pe acela tare în gâtlej şi, rănindu-l, l-a culcat la pământ, iar calul l-a călcat pe balaur cu picioarele. După aceea Sfântul Gheorghe a poruncit fecioarei să lege pe balaur cu brâul şi să-l ducă în cetate ca pe un câine blând. Iar poporul privind cu mirare la aceea şi văzând pe balaur fiind dus de fecioară, a început a fugi de frică. Apoi Sfântul Gheorghe a zis către dânşii: „Nu vă temeţi, ci nădăjduiţi spre Domnul nostru Iisus Hristos şi credeţi în El, căci El m-a trimis la voi ca să vă izbăvesc de balaur!" Şi a ucis Sfântul Gheorghe pe balaurul acela cu sabia în mijlocul cetăţii. Apoi oamenii, trăgându-i trupul afară din cetate, l-au ars cu foc.

Atunci împăratul cetăţii aceleia şi tot poporul au crezut în Hristos şi au primit Sfântul Botez. Şi erau cei botezaţi douăzeci şi cinci de mii de bărbaţi, afară de femei şi de copii. În acel loc s-a zidit după aceea o biserică mare şi preafrumoasă, în numele Preasfintei Fecioare Născătoare de Dumnezeu şi întru cinstea Sfântului purtătorului de biruinţă Gheorghe, căci, precum a izbăvit el pe fecioara aceea de balaurul cel văzut, aşa păzeşte fără de prihană Biserica lui Hristos şi pe tot sufletul cel dreptcredincios, cu ajutorul său, de balaurul cel nevăzut din adâncul iadului şi de păcat, ca de un şarpe purtător de moarte.

Aici s-a mai făcut şi o altă minune. Căci în acea vreme când s-a sfinţit biserica cea zidită în cinstea Sfântului purtătorului de biruinţă Gheorghe, atunci, ca semn al dumnezeiescului dar ce s-a vărsat acolo, a izvorât din altar apă vie, care tămăduia toate bolile celor ce năzuiau cu credinţă, spre slava lui Hristos, Care este izvorul vieţii, Unuia Împăratului slavei, lui Dumnezeu în Treime, Tatăl, Fiul şi Sfântul Duh, Cel lăudat întru sfinţii Săi în veci. Amin.

LUNA APRILIE
ZIUA A DOUĂZECI ŞI PATRA

SFÂNTUL MUCENIC SAVA STRATILAT ÎMPREUNĂ CU CEI ŞAPTEZECI DE OSTAŞI

Acest Sfânt Mucenic Sava a fost pe vremea lui Aurelian împăratul Romei, şi avea dregătoria de stratilat, adică de voievod, fiind de neam got. Şi era credincios şi plăcut rob al Împăratului ceresc, Domnului nostru Iisus Hristos, şi cerceta pe cei ce pătimeau în temniţe pentru Hristos, slujind acelora din averile sale, întărindu-i la răbdare şi îndemnându-i la nevoinţa cea fără de frică. Şi avea viaţă atât de îmbunătăţită, încât pentru curăţia şi pustnicia sa a luat putere asupra diavolilor şi izgonea din oameni duhurile cele necurate.

Deci, fiind clevetit la împărat că este creştin şi ducându-l înaintea împăratului, a mărturisit pe Hristos cu îndrăzneală, iar brâul cel ostăşesc l-a aruncat, lepădând şi dregătoria cea de voievod, arătându-se gata la toate muncile pentru Hristos. Deci, mai întâi l-au spânzurat şi l-au bătut, şi cu făclii l-au ars, apoi l-au aruncat într-o căldare fiartă cu smoală, dar a ieşit din căldare cu puterea lui Dumnezeu cea nevăzută, care îl păzea pe el întreg şi nevătămat. O minune ca aceasta văzând-o cei şaptezeci de ostaşi, au crezut în Hristos şi cu mare glas L-au mărturisit pe Acela. Atunci îndată, după porunca tiranului, i-au tăiat pe toţi şi au luat cunună mucenicească din dreapta lui Hristos. Iar Sfântul Sava, fiind aruncat în temniţă, s-a învrednicit vedeniei şi întăririi celei dumnezeieşti. Pentru că, rugându-se el la miezul nopţii, i s-a arătat Hristos, strălucind cu lumina slavei Sale şi poruncindu-i să nu se teamă, ci să îndrăznească. Deci, scoţându-l la a doua cercetare şi în multe feluri silindu-l spre închinarea la idoli, uneori cu amăgiri, iar alteori cu îngroziri şi cu chinuri cumplite, el nu s-a supus şi l-au aruncat în râu. Şi murind

prin înecare, a ajuns la limanul cel neînviforat, întru Împărăţia lui Hristos. Amin.

TOT ÎN ACEASTĂ ZI, CUVIOASA ELISABETA, FĂCĂTOAREA DE MINUNI

Cuvioasa Elisabeta a fost aleasă din pântecele maicii sale la slujba lui Hristos Dumnezeu. Vestea naşterii sale s-a făcut prin dumnezeiască descoperire maicii ei, mai înainte înştiinţând-o că prunca ce se va naşte dintr-însa va fi vas ales al Sfântului Duh. Deci, din copilărie s-a dat la slujba lui Dumnezeu şi s-a făcut mireasă lui Hristos, Mirele Cel fără de moarte; şi slujea în rânduiala îngerească, în ceata de fecioare, adică de călugăriţe, obosindu-şi trupul cu post şi osteneli. Şi a luat dar de a tămădui bolile, nu numai pe cele trupeşti, ci şi pe cele sufleteşti. Cu rugăciunea tămăduia toate bolile trupeşti, iar cu cuvintele şi cu sfaturile de Dumnezeu insuflate, vindeca sufletele omeneşti, povăţuindu-le spre pocăinţă şi spre toată fapta bună.

Îmbrăcămintea ei era numai o haină de păr aspră şi degera trupul ei de frig; însă duhul ei ardea totdeauna cu văpaia dragostei dumnezeieşti. Şi fiind pusă egumenă surorilor, a arătat mare silinţă, îngrijind de mântuirea acelora. Înfrânarea ei era fără de măsură, căci mulţi ani a petrecut nemâncând pâine, ci hrănindu-se numai cu verdeţuri şi cu legume, iar untdelemn şi vin n-a gustat niciodată în toată vremea vieţii sale. De multe ori petrecea în post câte patruzeci de zile, ca Marele Moise, negustând nimic. Trei ani, urmând smereniei vameşului, nu şi-a ridicat ochii cei trupeşti spre cer; iar cu cei sufleteşti totdeauna privea spre Dumnezeu, Care este întru cei de sus, şi pe Acela pe scaun înalt şi preaînălţat, înconjurat de Serafimi, prin dumnezeiasca gândire ca prin oglindă Îl vedea şi nu-şi lipea mintea de cele pământeşti. Iar când, după obicei, înălţa rugăciunile cele de miezul nopţii în singurătate, era strălucită şi luminată de sus cu lumină cerească.

Încă a fost şi făcătoare de minuni. Pe un balaur cumplit l-a omorât cu rugăciunea, pe o femeie, căreia de mulţi ani îi curgea sânge, a tămăduit-o; duhuri necurate a gonit din oameni şi multe alte minuni a făcut, nu numai în viaţă, ci şi după moarte. Iar după fericitul ei sfârşit, mormântul ei făcea minuni, dând tămăduiri

bolnavilor; căci până şi prin praful cel luat de pe moaştele ei dăruia vedere orbilor, ca să se slăvească pentru dânsa Hristos, Dumnezeul nostru, Cel preamărit întru sfinţii Săi. Amin.

TOT ÎN ACEASTĂ ZI, SFINŢII MUCENICI EVSEVIE, NEON, LEONTIE, LONGHIN ŞI CEI ÎMPREUNĂ CU DÂNŞII

După sfârşitul Sfântului slăvitului Mare Mucenic Gheorghe, a poruncit Diocleţian împăratul, ca, pretutindeni, pe creştinii cei ce erau găsiţi, iar mai ales pe cei ţinuţi în legături, să-i silească prin felurite munci la închinarea de idoli, şi pe cei ce se vor supune să-i lase liberi, iar pe cei ce nu se vor supune să-i dea morţii. În acea vreme aceşti sfinţi mucenici: Evsevie, Neon, Leontie, Longhin şi ceilalţi împreună cu dânşii, ca la patruzeci, erau în temniţă, pentru că, văzând minunile care se făceau de Sfântul Gheorghe, au crezut în Hristos şi L-au mărturisit înaintea tuturor cu îndrăzneală. Pentru aceasta i-au prins, i-au legat şi i-au închis în temniţă. Apoi, fiind scoşi la cercetare înaintea tiranului, nu s-au lepădat de Hristos şi pe zeii neamurilor i-au ocărât. De aceea i-au dezbrăcat, i-au întins, i-au bătut, i-au spânzurat şi i-au strujit, până ce a căzut carnea de pe trupurile lor, încât cele dinăuntrul lor se vedeau. La sfârşit le-au tăiat sfintele lor capete şi printr-un sfârşit ca acesta au luat Împărăţia Cerească.

TOT ÎN ACEASTĂ ZI, SFINŢII MUCENICI PASICRAT ŞI VALENTIN

Pasicrat şi Valentin, mucenicii lui Hristos, erau din Rodostol, cetatea Misiei, ostaşi creştini pe lângă ighemonul acelui loc, numit Avsolan. Şi văzând pe oameni cuprinşi de înşelăciunea idolească şi închinându-se diavolilor, după porunca stăpânitorilor – căci mulţi din creştini temându-se de torturi, fugeau şi se ascundeau –, ei pe faţă şi cu îndrăzneală au mărturisit că sunt creştini şi pe Unul adevăratul Dumnezeu preamărindu-L, au blestemat pe idolii cei fără

de suflet. Deci i-au prins închinătorii la idoli şi, ducându-i la judecată, îi sileau să aducă tămâie idolilor. Şi era acolo idolul lui Apolon, la care alergând, Sfântul Pasicrat l-a scuipat în faţă şi a zis: „Astfel de cinste se cuvine acestui zeu". Pentru aceasta cu grele lanţuri de fier l-au legat şi l-au aruncat în temniţă. Dar cu acele lanţuri se împodobea ostaşul lui Hristos, ca şi cu nişte podoabe de aur împărăteşti, bucurându-se că s-a învrednicit a purta unele ca acestea pentru Hristos. Şi a fost adus cu el şi Valentin. Şi iarăşi i-au pus pe amândoi la judecată înaintea ighemonului.

Şi a mers acolo şi fratele lui Pasicrat, cu numele Papian, care era creştin, dar temându-se de munci, a jertfit idolilor. Acela cu lacrimi ruga pe Pasicrat, fratele său, ca să aducă tămâie idolului, precum a adus şi el, şi să se facă pentru o vreme că ar fi închinător la idoli, ca aşa să se poată izbăvi de muncile cele cumplite. Dar Sfântul Pasicrat l-a izgonit de la el şi l-a numit nevrednic neamului său, deoarece s-a depărtat de la credinţa în Hristos. Apoi, singur alergând la capişte, şi-a băgat mâna în foc şi a zis către ighemon: „Acest trup muritor, precum vezi, se arde cu foc; iar sufletul, fiind fără de moarte, nu are grijă de aceste munci văzute". Şi fiind întrebat de ighemon şi Sfântul Valentin, tot unele ca acestea a zis, arătându-se gata pentru Hristos la toate muncile. Deci pe amândoi i-a condamnat la tăiere.

Şi pe când slujitorii călăului duceau pe sfinţi la moarte afară din cetate, maica lui Pasicrat mergea după dânşii şi-l sfătuia, ca o maică pe fiul său, să se apropie de moarte fără frică; căci se temea ca dânsul să nu se înfricoşeze, fiindcă era tânăr; şi aşa le-au tăiat capetele sfinţilor. Şi era Sfântul Pasicrat de douăzeci şi doi de ani, iar Valentin de treizeci. Iar maica cu bucurie şi veselie luându-le trupurile, le-a îngropat cu cinste, slăvind pe Hristos Dumnezeu.

TOT ÎN ACEASTĂ ZI,
CUVIOSUL TOMA MONAHUL

Sfântul Toma a fost monah la una din mănăstirile Siriei şi era trimis la slujbă în Antiohia, pentru că cele de trebuinţă mănăstirii se câştigau acolo, fiindcă era aproape şi un sat mănăstiresc. Deci, mergând acest stareţ în cetate, se prefăcea că este nebun, iar oare-care dregător bisericesc, cu numele Anastasie, l-a lovit peste obraz, căci îl supăra cerând milostenie pentru mănăstirea sa. Şi au început cei ce se aflau acolo a se mânia asupra lui Anastasie, căci a dat

palme stareţului. Iar fericitul Toma a zis prooroceşte către dânsul: „De acum nici eu nu voi mai lua ceva de la Anastasie, nici Anastasie nu va mai putea să dea ceva". Şi s-au împlinit amândouă în acest chip: Anastasie după o zi a murit, iar fericitul Toma întorcându-se de la cetate spre mănăstirea sa, s-a odihnit în bolniţa care era înaintea cetăţii, în Dafni, lângă biserica Sfintei Eufimia. Şi acolo îmbolnăvindu-se, a trecut la viaţa cea fără de moarte şi a fost îngropat în locul unde se îngropau străinii.

Iar a doua zi, murind o femeie oarecare străină, au îngropat-o deasupra stareţului, în al doilea ceas din zi; iar în al şaselea ceas, pământul a aruncat afară pe femeie şi s-au minunat foarte. Iar după ce s-a înserat, au îngropat-o în acelaşi mormânt; dar în cealaltă zi au găsit-o iarăşi aruncată din mormânt şi atunci i-au luat trupul şi l-au îngropat în alt loc. Apoi, trecând câteva zile, au îngropat altă femeie deasupra părintelui Toma, pentru că locuitorii nu cunoşteau locul aceluia şi că stareţul cel odihnit întru Domnul nu suferă să fie îngropată o femeie deasupra lui. Iar după ce pământul a aruncat afară şi pe acea femeie, atunci au cunoscut că stareţul nu voieşte să se îngroape cineva deasupra moaştelor lui.

Deci s-au dus şi au spus patriarhului Domnin despre lucrul acesta. Iar patriarhul a poruncit ca toţi cetăţenii să iasă la Dafni cu lumânări aprinse şi cu cântări, să ia moaştele sfântului, să le aducă în cetate şi să le pună în aceeaşi gropniţă în care zăceau multe trupuri ale sfinţilor mucenici. Şi a făcut deasupra lor o biserică mică şi se dădeau multe tămăduiri bolnavilor de la moaştele cuviosului. Iar molima ce a fost în Antiohia a încetat cu rugăciunile Cuviosului Toma. Pentru aceasta antiohienii au hotărât ca în tot anul să săvârşească pomenirea lui cu praznic, lăudând pe Hristos Dumnezeu, a Cărui slavă este în veci. Amin.

TOT ÎN ACEASTĂ ZI, SFÂNTUL IERARH IOREST MĂRTURISITORUL, MITROPOLIT AL TRANSILVANIEI († 1657)

Sfântul Ierarh Iorest era fiu de ţărani din Transilvania. Iubind din copilărie pe Hristos, s-a făcut călugăr în obştea Mănăstirii Putna, schimbându-şi numele din Ilie în Iorest. Apoi, urmând şcoala duhovnicească din această lavră, a ajuns monah iscusit, bun caligraf şi zugrav de icoane. Era încă foarte râvnitor la slujba bisericii şi la

păzirea sfintei credinţe ortodoxe. Pentru curăţia inimii sale, egumenul mănăstirii l-a făcut ieromonah, şi era cuviosul Iorest ca o făclie aprinsă în obştea părinţilor, săvârşind cele sfinte cu frică de Dumnezeu şi mângâind poporul cu alese învăţături creştineşti.

Vestea despre aşezarea lui duhovnicească a ajuns până la domnul Moldovei, Vasile Lupu. Deci, răposând mitropolitul Ghenadie al Ardealului în toamna anului 1640, cu voia lui Dumnezeu a fost ales părinte şi întâistătător al Bisericii Transilvaniei cuviosul Iorest de la Putna. După ce primi hirotonia în arhiereu de la Mitropolitul Ţării Româneşti, în anul 1641, blândul ierarh Iorest urcă pe scaunul mitropoliei Ardealului de la Alba Iulia.

Timp de trei ani cât a păstorit Biserica lui Hristos, Sfântul Ierarh Iorest s-a ostenit ca un adevărat mărturisitor să apere dreapta credinţă ortodoxă de învăţăturile străine calvineşti şi de toate viclenele curse ale diavolului. Peste tot rânduia preoţi râvnitori, sfinţea biserici şi mergea prin sate, mângâind şi învăţând pe credincioşi ca un bun păstor al turmei lui Hristos.

În anul 1643, blândul Ierarh Iorest a fost aruncat în temniţă pentru râvna dreptei credinţe, pătimind multe necinstiri, bătăi şi ocări. Iar sfântul a răbdat mucenicește, fiind gata să-şi dea şi viaţa pentru apărarea credinţei ortodoxe şi mântuirea turmei sale. După nouă luni de zile, păstorul cel adevărat este scos din temniţă şi obligat să dea o sumă de bani. Ajungând din nou în Moldova, între anii 1656-1657 a fost episcop la Huşi, păstorind bine Biserica lui Hristos şi lucrând la mântuirea fiilor săi duhovniceşti. Apoi şi-a dat sufletul cu pace în braţele Marelui Arhiereu Iisus Hristos, fiind numărat în ceata sfinţilor mărturisitori, iar Biserica Ortodoxă Română l-a canonizat în anul 1955 şi se face pomenirea lui la 24 aprilie.

TOT ÎN ACEASTĂ ZI, SFÂNTUL SAVA MĂRTURISITORUL, MITROPOLIT AL TRANSILVANIEI († 1683)

Sfântul Ierarh Sava s-a născut în localitatea Inău din părinţi binecredincioşi, Ioan şi Maria, primind din botez numele de Simeon. După ce învaţă carte şi deprinde rânduiala slujbelor în Mănăstirea Comana, ajunge protopop şi slujitor al Bisericii lui

Hristos în satul natal, săvârşind cele sfinte cu mare râvnă şi frică de Dumnezeu. Apoi rămânând văduv, iar mama sa îmbrăcând haina monahală, în anul 1656 fericitul preot Simeon este ales mitropolit şi păstor sufletesc al Ardealului. Deci, mai întâi s-a călugărit la mitropolia din Târgovişte, sub numele de Sava, apoi, fiind hirotonit arhiereu, a fost aşezat cu cinste pe scaunul de mitropolit din Alba Iulia în locul răposatului ierarh Simeon Ştefan.

Ca păstor şi părinte duhovnicesc al românilor din Transilvania, fericitul mitropolit Sava Brancovici s-a dovedit un mare apărător al credinţei ortodoxe şi un devotat ierarh al Bisericii lui Hristos. Timp de 24 de ani cât a fost mitropolit, Sfântul Sava a mărturisit cu mult curaj dreapta credinţă, a combătut învăţăturile greşite calvineşti, a întărit unitatea românilor în jurul Bisericii Ortodoxe, a înălţat numeroase locaşuri prin sate şi oraşe, a rânduit peste tot preoţi devotaţi, a mângâiat pe ţăranii ardeleni, întărindu-i în credinţă şi nădejde. De asemenea, a reînnoit mitropolia şi bisericile jefuite şi stricate de răufăcători.

Văzând craiul Ardealului că nu poate întoarce poporul de la credinţa ortodoxă din cauza Sfântului Ierarh Sava, îndată a semănat vrajbă şi răzbunare împotriva păstorului cel bun. Deci, aruncând mărturii nedrepte asupra lui, în anul 1680 l-a scos din scaun. Apoi, aruncându-l în temniţă, timp de trei ani de zile a fost persecutat, bătut cu toiege, batjocorit şi chinuit ca un martir pentru dreapta credinţă, fiind silit să treacă la calvinism. Fericitul Sava însă a mărturisit cu tărie pe Hristos, apărând dogmele şi tradiţia Bisericii Ortodoxe.

După grele suferinţe, în anul 1683 a fost scos din temniţă, dar fiind slăbit de chinuri, îndată şi-a dat sfântul său suflet în braţele lui Hristos. Pentru sfinţenia vieţii lui, credincioşii l-au numărat încă din viaţa aceasta în ceata sfinţilor, iar Biserica Ortodoxă Română l-a canonizat pe Sfântul Ierarh Sava în anul 1955 ca mărturisitor al dreptei credinţe şi se face pomenirea lui la 24 aprilie.

TOT ÎN ACEASTĂ ZI, SFÂNTUL IERARH IOSIF MĂRTURISITORUL, EPISCOP AL MARAMUREŞULUI (sec. XVII - XVIII)

Pământul românesc, această grădină a Maicii Domnului, este plin de vetre duhovniceşti şi de jertfele martirilor, de nevoinţele

cuvioşilor, de suferinţele celor statornici în credinţa străbună, ale căror nume n-au fost toate scrise în documente, dar pe care Dumnezeu le-a trecut în "Cartea veşniciei".

Cercetându-ne trecutul şi cinstind pe sfinţii noştri martiri, cuvioşi, mărturisitori, preoţi şi credincioşi, care s-au învrednicit de a primi de la Dumnezeu "Cununa sfinţeniei" şi ale căror nume au rămas în evlavia credincioşilor, aflăm la loc de cinste şi numele episcopului Iosif al Maramureşului.

El s-a născut într-un sat din părţile Năsăudului, dintr-o familie de oameni luminaţi şi curaţi la suflet, puternic înrădăcinaţi în credinţa ortodoxă.

Învăţătura şi-a dobândit-o de la preoţii satelor, dar şi de la călugării din mănăstirile şi schiturile maramureşene, de care s-a simţit atras încă din copilărie. După slujirea sa ca preot, a fost ales episcop, în 1690, în vremuri de grele încercări pentru românii din ţinuturile Maramureşului.

Hirotonit arhiereu în Moldova, pentru ţinutul Maramureşului, de marele mitropolit Dosoftei, el a primit, odată cu darul arhieriei şi îndemnul de a veghea cu stăruinţă la păstrarea şi apărarea dreptei credinţe în Maramureşul acelor vremuri, mult încercat de uneltirile celor potrivnici Ortodoxiei şi unde vlădicii români nu puteau să rămână în scaun decât doi-trei ani, după care erau nevoiţi să pornească pe drumul pribegiei. A avut la început reşedinţa la Mănăstirea Sfântul Mihail din Peri, apoi când aceasta a încetat să mai existe, s-a mutat lângă cetatea Hust, iar spre sfârşitul păstoririi a stat pe rând la mănăstirile Giuleşti şi Budeşti din Maramureş.

Din documentele vremii aflăm că acest vlădică a fost un neobosit păstor sufletesc şi cu mare grijă pentru turma sa, şi totodată, un dârz apărător al dreptei credinţe, într-o vreme când duşmanii Ortodoxiei reuşiseră, prin diferite mijloace, să sfărâme unitatea religioasă şi sufletească a românilor transilvăneni şi când făceau sforţări mari ca să înstrăineze şi pe românii din Maramureş de la legea strămoşească.

Necruţând ostenelile, el a vizitat parohiile, a ţinut soboare şi a apărat interesele Bisericii româneşti cu rară pricepere pentru acele vremi cu arma puternică a cuvântului şi a scrisului, ca un cărturar învăţat şi dibaci mânuitor al condeiului împotriva vrăjmaşilor credinţei sale strămoşeşti.

Chemat la Viena, în 1701, unde i s-a făcut propunerea de părăsire a credinţei ortodoxe, el a respins categoric această încercare de trădare a Ortodoxiei, ceea ce a îndârjit mult pe cei ce

urmăreau prin orice mijloace dezbinarea religioasă şi de neam a românilor transilvăneni. Căutând să se răzbune, aceştia s-au năpustit asupra lui cu calomnii şi învinuiri de tot felul, pentru a-l compromite înaintea turmei sale. Ca urmare a unor asemenea învinuiri, ce proveneau din cercurile vrăjmaşilor Ortodoxiei, episcopul Iosif a fost chemat la Sibiu pentru a fi tras la răspundere în faţa guvernului Transilvaniei. El s-a prezentat fără teamă la judecată şi s-a apărat cu demnitate şi curaj, drept pentru care a fost trimis în temniţă, de unde a fost scos la insistenţele clerului şi credincioşilor Maramureşului.

În martie 1705 însă, uneltitorii s-au ridicat cu şi mai multă înverşunare împotriva lui şi în urma unor nedrepte învinuiri, sub povara cărora căzuseră victime mai înainte Sfinţii ierarhi Ilie Iorest şi Sava Brancovici, mitropoliţii Ardealului, episcopul Iosif a fost aruncat din nou în temniţă, fără judecată, de data aceasta în cetatea Hust. Fraţii români din Maramureş au protestat cu hotărâre împotriva acestei samavolnicii şi au cerut stăruitor eliberarea arhipăstorului lor. A fost pus în libertate la sfârşitul anului 1705, dar nu i s-a îngăduit să mai rămână în fruntea turmei sale.

A revenit totuşi în scaunul de episcop al Maramureşului în anul 1711, dar la scurtă vreme, în urma suferinţelor îndurate, a trecut la cele veşnice cu conştiinţa curată că a mărturisit şi a slujit cu credincioşie Legea strămoşească, până la sfârşitul zilelor sale.

Dacă la actul dezbinărilor religioase a românilor transilvăneni din 1700 n-a luat parte nici un român din Maramureş, aceasta se datoreşte desigur şi episcopului Iosif, care a răspuns cu cinste misiunii sale, apărând cu jertfelnicie şi pricepere obştea credincioşilor împotriva tuturor uneltirilor duşmanilor Ortodoxiei.

De la mutarea sa la Domnul, el a intrat în evlavia şi cinstirea credincioşilor ortodocşi maramureşeni ca un îndreptător şi apărător al credinţei, ca un mărturisitor neînfricat al Evangheliei lui Hristos şi ca un ierarh care şi-a pus sufletul său pentru turma încredinţată lui spre păstorire, numele lui fiind înscris şi în ceruri, dar mai ales, în evlavia şi conştiinţa credincioşilor.

Cu ale cărui sfinte rugăciuni, Doamne Iisuse Hristoase, Fiul lui Dumnezeu, miluieşte-ne şi ne mântuieşte pe noi. Amin.

LUNA APRILIE

ZIUA A DOUĂZECI ŞI CINCEA

SFÂNTUL APOSTOL ŞI EVANGHELIST MARCU

Sfântul Evanghelist Marcu era de neam evreu, din seminţia lui Levi, ucenic al Sfântului Apostol Petru şi fiu iubit al aceluia întru Sfântul Duh. Sfântul Apostol Petru îl pomeneşte în scrisoarea sa, zicând: *Vă sărută pe voi aleasa Biserică din Babilon şi Marcu, fiul meu*. Iar fiu era nu după trup, ci după duh, născut prin bunavestire şi prin baia Sfântului Botez. Sfântul Marcu a fost numărat în ceata sfinţilor şaptezeci de apostoli ai lui Hristos, şi mai întâi cu Sfântul Petru, de care a fost pus şi episcop, a călătorit împreună. Şi în Roma cu dânsul fiind, a scris Sfânta Evanghelie la rugămintea credincioşilor, pentru că l-au rugat pe el cei din Roma, care deja crezuseră în Hristos, ca să n-o lase nescrisă pe ea, aşa cum i-a spus-o Sfântul Petru prin cuvinte. Deci plecându-se la rugămintea lor, a scris petrecerea lui Hristos pe pământ cu oamenii şi mai întâi a arătat-o chiar lui Petru. Iar acesta, văzând-o şi citind-o, a mărturisit că este adevărată şi a poruncit tuturor s-o citească şi să creadă toate cele scrise într-însa.

După aceea Sfântul Marcu a fost trimis de către Sfântul Apostol Petru mai întâi la Acvileea, pentru propovăduirea Cuvântului lui Dumnezeu, după aceea în Egipt, unde în Alexandria mai întâi a fost episcop şi binevestitor al lui Hristos. Apoi toate părţile acelea, Livia şi Pentapoli, fiind în întunericul îndrăcirii idoleşti, le-a luminat cu lumina sfintei credinţe şi le-a adus la Hristos. Şi pretutindeni făcând minuni, a împodobit bisericile lui Hristos prin punerea mâinilor pe capul episcopilor şi a celorlalţi clerici; şi a învăţat pe mulţi oameni o viaţă atât de îmbunătăţită, încât şi necredincioşii se minunau foarte mult şi-l lăudau.

Pentru că povesteşte Eusebiu, episcopul Cezareei Palestinei, asemenea şi Nichifor Xantopol, amândoi scriitori vrednici de credinţă ai istoriei bisericeşti, că slăvitul între evrei cu înţelepciunea, adică Filon, care se cunoscuse bine cu Sfântul Petru în Roma şi fusese înştiinţat de către Sfântul Marcu despre creştinii cei ce au fost în Alexandria şi în tot Egiptul, a scris multe cuvinte de laudă despre ei, între care şi aceasta: „Unii ca aceştia – adică creştinii – bogăţiile cele vremelnice şi toate averile lor îşi lasă şi nimic dintr-ale lor nu voiesc să aibă pe pământ. Şi ori în ce loc sunt, ei au deosebite şi cinstite case de rugăciune, în care cu cucernicie şi cu curăţie îşi săvârşesc tainele lor. Nici un lucru lumesc nu fac în acelea, decât numai prooroceştile citiri acolo le ascultă şi cu cântare, după al lor obicei, slăvesc pe Dumnezeu. Unii dintre dânşii ies de prin cetăţi şi lepădând toate grijile cele lumeşti petrec în câmpii, în grădini şi în pustie, ferindu-se de petrecerea cu toţi oamenii, ştiind că însoţirea cu aceia cu care nu se potrivesc cu viaţa, este împiedicare spre fapta bună.

Apoi înfrânarea şi omorârea trupului le au ca o temelie, pe care celelalte lucruri bune le zidesc. Nici unul dintre dânşii nu mănâncă, nici nu bea până seara, iar alţii până a patra zi nu gustă. Alţii în tâlcuirile şi înţelegerile Scripturii fiind mai iscusiţi şi cu acea duhovnicească hrană a gândirii de Dumnezeu întru dumnezeiasca Scriptură neputând a se sătura, nu-şi aduc aminte până la a şasea zi de hrana cea trupească. Vin nicidecum nu beau, nici nu mănâncă carne şi nimic din cele mişcătoare, ci numai pâine şi apă, sare şi isop. Acestea erau la dânşii desfătările.

Sunt între dânşii şi din partea femeiască, care s-au deprins cu o viaţă ca aceasta, între care multe au îmbătrânit în feciorie, păzind întregimea trupului curat, nu de silă, ci de bunăvoie şi cu cucernicie. Şi întru înţelepciunea aceea învăţându-se, nu numai inimile, ci şi trupurile îşi sfinţesc, socotind că nu le este lor cuviincios lucru, ca vasul primit spre sălăşluirea înţelepciunii, să slujească îndulcirii patimilor. Şi acei care doresc sămânţa Cuvântului lui Dumnezeu şi patul cel neîntinat şi fără de moarte, din care se naşte rodul cel ce niciodată nu moare, luând tâlcuirea Sfintei Scripturi de la cei mai bătrâni ai lor, caută în ea duhovnicească înţelegere şi tainele cele ascunse, socotind că Scriptura este ca un trup văzut, iar înţelegerea ei în taină, ca un suflet nevăzut. De dimineaţă se scoală la doxologia lui Dumnezeu şi la rugăciune, la cântare şi la ascultarea Cuvântului lui Dumnezeu, stând aparte bărbaţii şi aparte femeile. Iar alţii câte şapte săptămâni petrec în post desăvârşit. A şaptea zi este la dânşii

în mare cínste; spre care zi, ca şi spre celelalte praznice ale lor, mai înainte gătindu-se, se odihnesc. Preoţii şi diaconii săvârşesc dumnezeiasca slujbă, iar peste toţi aceia mai mare este episcopul". Acestea le scrie Filon evreul despre ucenicii Sfântului Evanghelist Marcu şi despre sfintele obiceiuri ale Bisericii lui Dumnezeu, care a fost mai întâi întru Duhul Sfânt şi în predaniile apostoleşti. Astfel Sfântul Marcu, prin ostenelile sale cele cu multe dureri a lucrat via lui Hristos în părţile Egiptului, având scaunul său în Alexandria, unde s-a şi sfârşit prin pătimire.

Iar pentru pătimirea Sfântului Evanghelist Marcu, Sfântul Simeon Metafrast scrie aşa: „În acea vreme, când Sfinţii Apostoli s-au împărţit prin toată lumea, Sfântul Marcu, prin dumnezeiasca voie, a mers în părţile Egiptului. Însă dumnezeieştile canoane ale Sfintei Apostoleştii Biserici l-au numit pe el evanghelist, de vreme ce Sfântul Marcu mai întâi a propovăduit Evanghelia Domnului şi Mântuitorului nostru Iisus Hristos în tot pământul Egiptului, în Livia, Marmarichia, Amonichia şi în Pentapoli. Pentru că toţi cei din părţile acelea au fost netăiaţi împrejur şi împietriţi la inimă, închinători la idoli, plini de toate necurăţiile şi slujitori ai duhurilor celor necurate; pentru că prin toate cetăţile şi satele şi la răspântii zideau capişti şi puneau idoli, iar fermecătorii şi toată puterea drăcească era în ei. Dar, prin venirea Sa, Domnul nostru Iisus Hristos a stricat şi a pierdut puterea lor. Deci, dumnezeiescul evanghelist Marcu fiind în Cirene, cetatea Pentapoliei, propovăduia cereasca învăţătură a lui Hristos şi făcea minuni mari într-însa. Că pe cei bolnavi îi tămăduia, pe cei leproşi îi curăţa şi duhurile cele necurate şi cumplite le îngrozea prin cuvântul dumnezeiesc. Şi mulţi luminându-se cu acea apostolească propovăduire şi facere de minuni, au crezut în Domnul nostru Iisus Hristos şi pe idoli împreună cu capiştile lor i-au lepădat şi sfărâmat, şi s-au botezat în numele Tatălui şi al Fiului şi al Sfântului Duh.

Acolo întâi i s-a poruncit lui prin Duhul Sfânt, să se ducă în Alexandria Farului şi să semene acolo sămânţa cea bună a Cuvântului lui Dumnezeu. Iar Alexandria Farului s-a numit astfel, pentru că îi era împreunată o cetăţuie mică ce se numea Faros, în care pe un stâlp foarte înalt se aprindea în toate nopţile foc, pentru cei ce călătoreau pe mare cu corăbiile, cărora acel foc le strălucea ca o rază, arătându-le calea spre liman.

Deci, Sfântul Evanghelist Marcu, ca un viteaz nevoitor, cu osârdie se sârguia să meargă spre nevoinţă acolo şi, sărutând pe fraţi, le-a zis lor: „Domnul meu mi-a spus, să mă duc în cetatea

Alexandria". Atunci fraţii lui l-au petrecut până la corabie şi mâncând cu dânsul pâine, s-au despărţit de el, zicând: „Domnul nostru Iisus Hristos să-ţi rânduiască cale bună". Plecând de acolo Sfântul Marcu, a doua zi a sosit la Alexandria şi, ieşind din corabie, a mers la un loc oarecare ce se numea Mendion şi, intrând prin porţile cetăţii, i s-a stricat papucul, care lucru văzându-l apostolul, a zis în sine: „Cu adevărat, bună îmi este mie calea aceasta!" Apoi, văzând pe un cizmar dregând încălţăminte veche, i-a dat papucul său, iar cizmarul, cosându-i papucul, din întâmplare şi-a străpuns mâna stângă cu unealta sa şi răcnind, a chemat pe Dumnezeu în ajutor, precum este obiceiul la unele întâmplări ca acestea. Iar apostolul auzind numele lui Dumnezeu, s-a bucurat cu duhul şi a zis în sine: „Bună a făcut Domnul calea mea!" Şi era dureroasă rana de la mâna cizmarului şi mulţime de sânge curgea. Iar Sfântul Marcu a scuipat pe pământ şi, făcând tină din scuipat, i-a uns rana, zicând: „În numele lui Iisus Hristos, Cel ce este în veci, fii sănătos!" Şi îndată i s-a tămăduit rana şi i s-a însănătoşit mâna.

Iar cizmarul, văzând o putere ca aceea a acelui bărbat şi lucrarea cuvintelor lui, precum şi curata şi îmbunătăţita lui viaţă, care se cunoştea şi numai din vedere, a zis către dânsul: „Rogu-te omule al lui Dumnezeu, vino în casa mea şi rămâi o zi la mine, robul tău, ca împreună să mâncăm pâine, de vreme ce ai făcut acum cu mine milă". Iar apostolul, bucurându-se, a zis: „Domnul să-ţi dea ţie pâinea vieţii celei cereşti". Apoi luând omul pe apostol, l-a dus în casa sa, veselindu-se.

Şi intrând Sfântul Marcu în casa lui, a zis: „Binecuvântarea Domnului să fie aici. Să ne rugăm lui Dumnezeu, fraţilor". Şi au făcut rugăciune împreună, iar după rugăciune au stat să mănânce şi, vorbind unul către altul cu dragoste, cizmarul a zis către sfânt: „Părinte, cine eşti tu şi de unde este în tine cuvântul acesta atât de puternic?" Răspuns-a Sfântul Marcu: „Eu sunt rob al Domnului nostru Iisus Hristos, Fiul lui Dumnezeu". Zis-a omul: „Aş fi voit să văd pe acel Fiu al lui Dumnezeu". Răspuns-a Sfântul Marcu: „Eu Ţi-L voi arăta pe El ţie". Şi a început a-i binevesti Evanghelia lui Iisus Hristos şi a-i arăta din prooroci cele ce s-au grăit despre Domnul nostru mai înainte. Zis-a omul: „Eu n-am auzit niciodată Scriptura cea arătată de tine, ci am citit Iliada şi Odiseea şi câte le socotesc egiptenii". Deci, Sfântul Marcu Îl propovăduia pe Hristos, şi îi arăta lui că înţelepciunea lumii acesteia este nebunie la Dumnezeu. Şi a crezut omul cuvintele Sfântului Marcu, văzând semnele şi minunile lui şi s-a botezat el şi toată casa lui, şi o

mulţime de locuitori din acel loc, iar numele omului aceluia era Anania. Iar după ce a crezut şi din zi în zi s-a înmulţit numărul credincioşilor, au auzit oamenii cei mai mari din cetate, că un oarecare galileean a venit la dânşii şi huleşte zeii lor şi opreşte a li se aduce jertfe. Deci, căutau să-l ucidă pe el şi-l pândeau să-l prindă.

Iar Sfântul Marcu înştiinţându-se de sfatul lor, a pus credincioşilor episcop pe Anania şi trei preoţi, pe Maleon, Savin şi Kerdon, şapte diaconi şi alţi unsprezece clerici pentru slujba bisericească. Apoi a plecat la Pentapoli şi a petrecut acolo doi ani. Şi a întărit pe fraţii cei ce erau acolo, punându-le în cetăţile cele de primprejur episcopi, preoţi şi clerici şi iarăşi s-a întors în Alexandria. Aici a aflat pe fraţii cei ce se înmulţiseră întru darul şi în credinţa Domnului, care şi biserică şi-au zidit acolo lângă mare, la un loc ce se numea Vucul sau "hrănitor de dobitoace", şi s-a bucurat foarte mult de aceasta şi, plecându-şi genunchii, a preamărit pe Dumnezeu, petrecând în acea biserică vreme îndelungată. Iar creştinii s-au înmulţit şi batjocoreau pe elini, şi pe idolii lor îi ocărau.

Şi înştiinţându-se elinii, stăpânitori ai cetăţii, că Sfântul Marcu a venit în cetatea lor, s-au umplut de pizmă şi de zavistie, deoarece auzeau despre el că face minuni multe; căci pe bolnavi îi tămăduia, surzilor le dădea auzire şi orbilor vedere. Deci îl căutau pe el şi negăsindu-l, scrâşneau din dinţi şi strigau cu mânie în capiştele lor cele necurate şi la jertfele lor cele idoleşti, zicând: „Multă nevoie ne face vrăjitorul şi fermecătorul acela!" Apoi s-a apropiat Prealuminatul praznic al Paştilor şi, sosind ziua Duminicii Învierii lui Hristos, în douăzeci şi patru ale lunii aprilie, în care şi la elini se săvârşea necurata prăznuire a lui Serapid, necuratul lor zeu, Sfântul Evanghelist Marcu tocmai săvârşea în biserică dumnezeiasca slujbă. O vreme ca aceea nimerind-o necuraţii, au năvălit fără de veste cu puterea lor asupra bisericii şi prinzând pe sfânt, i-au pus o funie de grumazul lui şi-l târau, zicând: „Să tragem pe boul acesta la ocolul boilor!" Iar Sfântul Marcu mulţumea lui Hristos Mântuitorul, zicând: „Mulţumesc Ţie, Doamne Iisuse Hristoase, că m-ai învrednicit să pătimesc acestea pentru numele Tău!" Şi fiind târât sfântul pe pământ şi pe pietre ascuţite, i se rănea trupul de ascuţişul pietrelor, roşindu-se acel drum de sângele lui.

Iar după ce a înserat, necuraţii elini au aruncat pe Sfântul Apostol Marcu în temniţă, până ce se vor sfătui cu ce fel de moarte îl vor pierde. Dar la miezul nopţii, uşile fiind încuiate şi străjerii dormind înaintea uşilor, s-a făcut cutremur mare, căci îngerul Domnului, pogorându-se din cer, s-a atins de apostol, zicându-i:

„Robule al lui Dumnezeu, Marcu, vârfule al sfinţilor celor din Egipt; iată numele tău este scris în cartea vieţii din cer şi eşti numărat cu Sfinţii Apostoli. Pomenirea ta nu va fi uitată în veci, vei fi împreună dănţuitor cu puterile cele de sus, arhanghelii vor primi la cer duhul tău şi moaştele tale pe pământ vor fi păzite!”

Văzând această vedenie, Sfântul Marcu şi-a întins mâinile sale în sus zicând: „Mulţumesc Ţie, Doamne al meu, Iisuse Hristoase, că nu m-ai lăsat pe mine, ci cu sfinţii Tăi m-ai rânduit! Rogu-mă Ţie, Stăpâne, primeşte cu pace sufletul meu şi nu mă lipsi de darul Tău”. Acestea zicându-le, Domnul nostru Iisus Hristos a venit la dânsul în chipul acela, cu care era cu ucenicii Săi, mai înainte de cruce şi de îngropare, şi a zis către dânsul: „Pace ţie, Marcu, Evanghelistule al Meu!” Iar Sfântul Marcu a răspuns, zicând: „Pace şi Ţie, Doamne al meu, Iisuse Hristoase!” Şi s-a dus de la dânsul Domnul. Iar după ce s-a făcut ziuă, au mers la temniţă o mulţime de cetăţeni şi scoţând pe sfânt afară, i-au pus iarăşi funia de grumajii lui şi iarăşi îl târau peste pietre ascuţite, zicând: „Să tragem boul la ocolul boilor!” Iar Sfântul Marcu, fiind târât, mulţumea lui Dumnezeu şi se ruga zicând: „În mâinile Tale, Doamne, îmi dau duhul meu!”

Acestea zicând, şi-a dat duhul său lui Dumnezeu, iar mulţimea necuraţilor elini, vrând să ardă trupul sfântului, au făcut foc în locul acela, care, după aceea, s-a numit "îngeresc". Apoi îndată, cu puterea Domnului nostru Iisus Hristos, a căzut o negură întunecoasă, pentru că soarele şi-a ascuns razele sale şi s-a făcut tunet înfricoşător şi cutremur mare, şi s-a vărsat ploaie cu piatră cumplită, până seara. Iar poporul a fugit de frică, lăsând trupul sfântului, focul s-a stins de ploaie, iar de cutremur au căzut multe ziduri şi au ucis pe mulţi. Atunci unii din elini au îndrăznit a zice: „Fericitul nostru zeu Serapid, în ziua sa a făcut toate aceste lucruri înfricoşătoare, cu cercetarea sa”. Iar oamenii cei binecredincioşi mergând, au îngrijit trupul sfântului şi l-au dus la locul unde îşi făcea rugăciunile sale şi cântările de psalmi. Apoi l-au pus cu cinste în mormânt de piatră în partea de răsărit, şi săvârşeau pomenirea lui cu trezvire şi cu cucernicie, cinstind pe cel dintâi sfânt al Alexandriei, nimic mai cinstit şi mai scump având la dânşii mai mult, decât sfintele lui moaşte.

Sfântul Evanghelist Marcu, mucenicul lui Hristos, s-a sfârşit în Alexandria Egiptului, în douăzeci şi cinci de zile ale lunii aprilie, stăpânind Nero în Roma, iar peste noi împărăţind Domnul nostru Iisus Hristos, Căruia se cuvine cinstea, slava şi stăpânirea, împreună cu Tatăl şi cu Sfântul Duh, în veci. Amin.

LUNA APRILIE

ZIUA A DOUĂZECI ŞI ŞASEA

SFÂNTUL SFINŢIT MUCENIC VASILE, EPISCOPUL AMASIEI

După pieirea lui Maxenţiu tiranul, necuratul împărat al Romei, pe care l-a biruit ca pe un vrăjmaş dreapta lui Dumnezeu prin arma Crucii ce a arătat-o pe cer marelui Constantin, afundându-l în repeziciunile apelor şi înecându-l ca pe un alt faraon, împărăţia Romei cea de la Apus a avut uşurare de sub jugul tiraniei; iar cea de la Răsărit a rămas încă în prigonire, pentru că un alt vrăjmaş al lui Dumnezeu, Maximin tiranul, care stăpânea la Răsărit, grăia nedrept asupra adevăratului Dumnezeu şi în chinuri cumplite ucidea pe cei ce credeau cu bună credinţă.

Atunci marele Constantin, împăratul cel binecredincios, însoţind pe sora sa cu Liciniu, cel primit la împărăţie cu sine, l-a trimis la Răsărit împotriva lui Maximin. Iar Liciniu ducându-se cu ajutorul Domnului nostru Iisus Hristos, în Care credea atunci, a biruit puterea lui Maximin, încât de-abia singur Maximin şi cu puţini tovarăşi au putut scăpa. Dar deşi a scăpat de mâna lui Liciniu, însă n-a putut scăpa de mâna lui Dumnezeu, pentru că, ascunzându-se el în Tarsul Ciliciei, au apărut deodată peste trupul lui nişte răni de netămăduit şi cu nemăsurate dureri era chinuit. Şi a căzut cu faţa în jos la pământ, arzându-i-se trupul lui de un foc nevăzut şi topindu-se ca ceara, şi mădularele căzându-i toate, încât sufletul lui ticălos se ţinea numai în oase. Apoi şi oasele lui, fiind fără carne şi sânge, au început să se rupă unul după altul, făcându-i nespuse dureri. Şi n-a murit până ce nu şi-a mărturisit păgânătatea şi tirania sa, căci cu nevinovăţie prigonea pe robii lui Hristos, adevăratul Dumnezeu. Mărturisind aceasta şi pe zeii săi blestemându-i, a murit.

Iar Liciniu, cuprinzând tot Răsăritul, a intrat în Nicomidia împreună cu soţia sa, cu multă slavă şi prăznuire. Deci la început era pace şi linişte pretutindeni, veselie şi bucurie între creştini, că după cumplita prigonire de la Maximin, se odihneau de primejdii. Însă prin lucrarea diavolului celui rău iarăşi s-a ridicat viforul necazurilor, pentru că Liciniu, întărindu-se în împărăţia Răsăritului, s-a depărtat de la Hristos Dumnezeu şi s-a întors iarăşi la necurata închinare de idoli în care fusese crescut. Dar pentru că împărăţea cu Constantin şi avea în însoţire pe sora acestuia, care era creştină, de aceea primise creştineasca credinţă şi se jurase lui Constantin ca niciodată să nu se depărteze de la creştinătate, ba încă să o şi apere. După aceea, împărăţind la Răsărit, a uitat facerile de bine ale lui Hristos Dumnezeu, Cel care i-a ajutat asupra lui Maximin şi i-a dăruit împărăţia Răsăritului, uitând şi de ajutorul lui Constantin, căci s-a rupt de dânsul, şi precum lui Hristos Domnul, aşa şi împăratului Constantin i s-a făcut vrăjmaş.

Deci Liciniu, fiind în Nicomidia, s-a lepădat de Hristos şi s-a închinat idolilor, poruncind ca iarăşi pretutindeni să se aducă jertfe diavolilor, şi a ridicat asupra creştinilor prigonire. Întâi a izgonit din palatele împărăteşti şi din toată curtea pe toţi cei ce erau creştini - senatori, boieri, slugi şi purtători de arme -, făcându-se foarte străin de acoperământul şi de sprijinul lui Hristos. Şi întorcându-se către basmele elineşti şi către viaţa cea necurată, a început fără de ruşine a se tăvăli în necurăţiile trupeşti, făcându-se nesăţios spre păcatul trupesc, răpind cu sila femeile şi fiicele senatorilor spre amestecare. Iar mai ales pe cele creştine cu sila le spurca, spre ocara sfinţilor şi spre mâhnirea lui Hristos Dumnezeu Însuşi.

Pe acestea văzându-le binecredincioasa şi creştina împărăteasă, soţia lui, al cărui nume era Constanţia, îi sângera inima de toate cele făcute de dânsul şi îl înştiinţa prin scrisori pe fratele său, Constantin. Şi avea această împărăteasă în palatul său o fecioară foarte frumoasă şi deplin înţeleaptă care îi slujea ei, cu numele Glafira, cu credinţa creştină, din Italia, de neam cinstit şi binecredincios. Pe acea fecioară văzând-o Liciniu s-a aprins cu poftă necurată asupra ei şi a poruncit famenului celui mai mare din postelnicii lui, cu numele Venegn, ca să-i zică ei despre aceasta. Iar Venegn, ca un mare dar, a adus ei acea veste precum că împăratul o iubeşte şi voieşte să fie cu dânsa, şi îi porunceşte ca să fie gata spre desfrânare. Dar acea sfântă fecioară, fiind plină de frica lui Dumnezeu, s-a îngreţoşat de un păcat ca acela şi a izgonit cu necinste pe acel vestitor, ocărând fărădelegea aceea. Apoi, ferindu-se încă şi de ura împărătesei şi de

pizma ei, i-a spus acel lucru şi o ruga, zicând: „Pentru Dumnezeu, Cel ce a zidit cerul şi pământul, de Care tu te temi şi Căruia împăratul Constantin, fratele tău, cu credinţă îi slujeşte, nu lăsa să se piardă fecioria mea cu acea însoţire fără de lege”.

Auzind împărăteasa aceasta, a iubit-o şi mai mult pentru întreaga ei înţelepciune, dar cu frica lui Dumnezeu se sfătuia cum ar putea-o tăinui. Şi întrebând împăratul de dânsa, împărăteasa a poruncit să se vestească în palatul împărătesc, că Glafira şi-ar fi ieşit din minte; că zace bolnavă şi este aproape de moarte. Deci, auzind împăratul de aceasta, a încetat de a se mai gândi la Glafira, iar împărăteasa, căutând vreme potrivită, a liberat pe fericita Glafira dându-i o mulţime de aur, argint, pietre scumpe, podoabe de mult preţ, haine scumpe şi toate cele trebuincioase. Încă şi slugi şi slujnice credincioase i-a dat, încât să-i ajungă spre trebuinţa ei. Şi încredinţând-o unor oameni cinstiţi şi binecredincioşi din slugile sale, le-a poruncit s-o ducă în părţile Armeniei, nespunând nimănui nimic despre dânsa; şi să stea acolo până ce Domnul va voi să rânduiască cele bune pentru dânsa. Iar aceia au dat cuvânt împărătesei, că o să împlinească cu dinadinsul toate cele poruncite. Deci, luând pristavii pe fericita Glafira, au îmbrăcat-o pe ea şi pe fecioarele cele ce erau cu dânsa în haine bărbăteşti şi au ieşit din cetatea Nicomidiei. Şi, mergând cale multă, s-au apropiat de Armenia, ajungând la cetatea Amasia, care era mitropolie a ţării Pontului.

Şi văzând Glafira frumuseţea acelei cetăţi, a zis către slujitorii ei: „Dacă vom afla aici neam creştinesc, să petrecem în cetatea aceasta”. Şi le-a poruncit să întrebe despre creştini. Şi au întâlnit aceia pe un tânăr din casa unui cinstit cetăţean din Amasia, cu numele Cvintie. Acel tânăr, cunoscând pe acei străini că sunt creştini şi că ei caută pe cei de o credinţă cu dânşii, a alergat singur la ei şi i-a rugat să vină în casa lui şi să stea cât vor voi, spunându-le că el este creştin şi arătându-le că în cetatea lor sunt mulţi creştini şi au episcop pe un bărbat ales, asemenea apostolilor. Iar străinii s-au bucurat auzind unele ca acestea; apoi au mers la Cvintie şi au petrecut în casa lui, căci le-a dat camere osebite spre odihnă. Şi a venit la dânşii şi episcopul cetăţii aceleia, cu numele Vasile, cel de care ne este cuvântul, bărbat bun şi plin de darurile duhovniceşti. Acela întrebându-i cine sunt şi de unde sunt, Glafira cea înţeleaptă i-a spus toată taina cea despre dânsa, că este din Italia cu neamul, creştină cu credinţa, slujitoare surorii împăratului Constantin, adică soţiei împăratului Liciniu, spunând şi despre pricina înstrăinării sale.

Auzind acestea de la dânsa, Sfântul episcop Vasile şi domnul Cvintie i-au poruncit ca nici ea, nici slujitorii ei să nu iasă afară din casă, nici să vorbească cu cineva, ca nu cumva să afle de dânsa ighemonul din cetatea aceea; căci pentru dânsa vor fi în primejdie toţi creştinii Amasiei. Şi a zis şi aceasta robul lui Dumnezeu, Vasile, că acea fugă şi înstrăinare a ei va fi spre slava lui Dumnezeu. În acea vreme acel sfânt episcop zidea o biserică în cetate, că până atunci creştinii nu aveau o biserică înăuntrul cetăţii, ci aveau numai afară o biserică foarte mică. Deci fericita fecioară Glafira a dat episcopului mult argint spre zidirea bisericii şi toate cele ce-i dăruise împărăteasa le-a cheltuit la acea zidire, în cinstea lui Hristos Dumnezeu, nelăsând nimic pentru dânsa. A scris şi la împărăteasa, stăpâna sa, înştiinţând-o unde este, la cine petrece şi despre zidirea bisericii, rugând-o să trimită aur mai mult, spre săvârşirea şi împodobirea bisericii. Împărăteasa a făcut aceea cu bucurie şi cu osârdie a trimis la dânsa avere multă şi daruri bisericii şi episcopului şi i-a scris încredinţându-i-o pe roaba sa, fecioara Glafira.

Dar nu după puţină vreme, prin lucrarea diavolească s-a făcut aceasta, că Venign, postelnicul împăratului, a găsit scrisoarea Glafirei cea scrisă către împărătească şi, citind-o, a aflat că Glafira – pe care o socoteau că este moartă –, este vie şi se află în Amasia, şi a spus de aceasta împăratului Liciniu. Iar împăratul, umplându-se de mai multă mânie, a scris îndată la ighemonul Amasiei, poruncindu-i ca pe Vasile, episcopul creştinesc, şi pe slujitoarea Glafira, ferecându-i în fiare, să-i trimită degrabă la dânsul în Nicomidia. Însă, prin purtarea de grijă a lui Dumnezeu, mai înainte de a ajunge scrisoarea împăratului în Amasia la ighemon, fericita şi Sfânta Glafira s-a dus către Domnul. Deci ighemonul, prinzându-l numai pe Vasile episcopul, l-a ferecat şi l-a trimis la împărat, iar despre Glafira l-a înştiinţat că a murit.

Şi mergând Sfântul Vasile din Amasia în Nicomidia, i-au urmat doi diaconi, Partenie şi Teotim, şi toţi pe cale au pătimit multe răutăţi de la ostaşii cei păgâni şi cu năravuri de fiară. Iar după ce a ajuns la Nicomidia, robul lui Dumnezeu, Vasile, a fost închis în temniţă, iar Partenie şi Teotim au petrecut la un om care locuia aproape de temniţă, cu numele Elpidifor, care era creştin cu credinţa şi primitor de străini. Iar acel Elpidifor, ştiind toate cele despre Sfântul Vasile, a amăgit cu aur pe străjerul temniţei cu care se cunoştea, ca să aibă neoprită intrarea în temniţă la episcop, el şi amândoi diaconii. Deci, se duceau la sfântul când pofteau şi cântările cele din toate zilele le săvârşeau în temniţă împreună cu

dânsul, mai ales rugăciunile de noapte. Iar mai înainte de ziua aceea în care urma să fie pus Sfântul Vasile la cercare înaintea împăratului, la miezul nopţii acesta a strigat pe străjer şi l-a întrebat de diaconii săi şi despre Elpidifor, iar acela i-a chemat la dânsul cu sârguinţă. Iar el, după obicei, a început a cânta psalmii lui David, începând de la stihul: *Adu-ţi aminte, Doamne, de David şi de toate blândeţile lui*, şi, cântând ceilalţi psalmi, a ajuns la acele cuvinte: *De mă voi sălăşlui la marginile mării şi acolo mâna Ta mă va povăţui şi dreapta Ta mă va sprijini, Doamne*, şi întinzându-şi mâinile în sus, aceste cuvinte le-a repetat de trei ori cu lacrimi. Iar diaconii, văzând pe sfânt mâhnit şi plângând în rugăciuni, se îndoiau, pentru că socoteau că episcopul lor se temea de caznele ce avea să le sufere. Iar episcopul ştia cele ce zicea, că sfârşitul lui urma să se arate când trupul lui, după tăiere, avea să fie aruncat în mare.

Iar după sfârşitul cântării de psalmi, când se lumina de ziuă, a zis către diaconi: „Fraţilor, ispitele cele de la diavol se ridică asupra noastră, iar cele de la oameni vin peste noi şi sunt aproape. Însă nu vă temeţi, nici nu slăbiţi în necazurile ce au să fie, ci bărbăteşte şi neclintiţi să petreceţi în credinţă, ca să nu vă aflaţi ruşinaţi la venirea Domnului. Ridicaţi ochiul sufletului cu trezvie către Cel ce poate să ne mântuiască din moarte şi cu neabatere priviţi spre El, Care este puternic ca mâhnirea să o prefacă în bucurie, plângerea în veselie, lacrimile în râs şi ostenelile să le întoarcă în odihnă. Pe toate cele frumoase şi plăcute ale lumii acesteia să le socotiţi ca nişte gunoaie, pentru Fiul lui Dumnezeu, Iisus Hristos. Cu El să vă faceţi moştenitori împreună cu toţi sfinţii, săturându-vă de dulceaţa Împărăţiei Lui. Să mai ştiţi încă, fiii mei, că în această noapte mi s-a arătat Domnul şi mi-a spus care îmi va fi sfârşitul durerii mele, apoi mi-a spus câte măriri va face spre mine, robul Său. Deci, nu vă mâhniţi, ci întoarceţi-vă acolo şi întăriţi pe fraţi întru Hristos, iar pe Eutihie, fiul lui Calist, să-l alegeţi episcop la voi, în locul meu; pentru că aşa mi-a descoperit Domnul, Care, cu darul Său, şi acest trup al meu îl va da vouă".

Şi plângând diaconii cu amar, Sfântul Vasile i-a mai sfătuit, pe lângă obişnuita sa învăţătură, ca să se întoarcă în Amasia. Iar către Elpidifor a zis: „Tu, frate, eşti ales de Dumnezeu să slujeşti fraţilor prin primirea de străini, ca pentru dragostea ta să primeşti răsplătire veşnică la cer. Îţi încredinţez pe aceşti doi fii ai mei. Să nu-i părăseşti, ci împreună cu dânşii să petreci în necazuri şi să te osteneşti oriunde te va chema Domnul la slujba Sa".

Iar după ce a liberat sfântul de la sine pe Elpidifor şi pe amândoi ucenicii săi, împăratul a poruncit să aducă înaintea sa pe cel legat spre a-l cerceta, aruncând mai întâi asupra lui pricina cu aceasta. Iar sfântul îndată i-a dat răspunsul cuviincios şi prin cuvinte cu îndrăzneală l-a pornit pe împărat spre mânie. Deci acesta a poruncit ca iarăşi să-l ducă pe sfânt în temniţă. După aceea a trimis la dânsul pe un tribun, zicându-i: „Îţi voi ierta ţie pentru Glafira şi cu daruri mari te voi cinsti dacă te vei supune mie şi vei aduce zeilor mei jertfe, căci te voi face mai mare peste slujitorii care sunt aici”.

Iar plăcutul lui Dumnezeu, Vasile, a răspuns tribunului, zicându-i: „Acestea să le spui împăratului: De ai fi voit să-mi dai chiar şi toată împărăţia sa, niciodată nu vei putea să-mi dai atât cât voieşti să iei de la mine, căci te sârguieşti a mă depărta de la Dumnezeul Cel viu şi a mă uni cu diavolii cei pierzători de suflete. Voieşti a mă depărta de slava cea fără de sfârşit şi fără de moarte şi a mă cinsti cu cele de puţină vreme şi grabnic pieritoare, a căror podoabă este urâciunea şi a căror lumină este întunericul cel netrebnic. Dar de voieşti să mă asculţi pe mine, sfetnicul cel bun, tu mai degrabă supune-te mie şi întoarce-te de unde ai căzut; şi la Hristos, de Care te-ai lepădat, la Acelaşi cu smerenie să cazi, pentru că este bun Dumnezeul nostru şi nu este mai milostiv, mai drept şi mai cuvios decât Mântuitorul. Deci pocăieşte-te şi te depărtează de la deşartele lucruri, ca să nu vină asupra ta cele rele pentru a ta nebunie, de la dreptul Judecător, de Care tu, lepădându-te, ai zis că nu este El Dumnezeu”.

Tribunul a spus împăratului aceste cuvinte ale sfântului, iar împăratul a zis către tribun: „Spuneţi-i lui Vasile iarăşi, sfătuindu-l să se supună voinţei noastre, doar cumva va asculta; iar de nu, apoi, tăindu-i capul, să-l aruncaţi în mare, ca să vedem de va putea Acel galileean să-l izbăvească”. Deci tribunul iarăşi a mers la sfânt şi i-a zis: „Între viaţă şi moarte eşti acum, omule! Una din două alege: ori plăcerea împăratului să o faci închinându-te zeilor lui, ori să ştii că de sabie şi de înecarea mării te-ai apropiat”.

Auzind aceasta sfântul, s-a bucurat şi a răspuns: „Eu mă străduiesc a plăcea Dumnezeului meu şi Împăratului Celui fără de moarte şi a păzi poruncile Lui, iar aceia pe care voi îi numiţi zei sunt diavoli, împreună cu cei care cred într-înşii, şi de adevăratul meu Dumnezeu, Cel ce stăpâneşte pe toţi, vor fi aruncaţi în vremea judecăţii Lui în focul gheenei cel nestins şi în întunericul cel mai dinafară, unde va fi plângerea şi scrâşnirea dinţilor. Deci faceţi cu

mine ceea ce voiţi, căci eu sunt gata nu numai să fiu tăiat şi înecat în mare cum ai zis, ci şi să primesc munci fără de număr pentru Hristos; şi cât va fi sufletul în trupul meu, nu mă voi depărta de Dumnezeu, Ziditorul meu, nici mă voi face vinovat focului cel a toate mistuitor!"

Din toate aceste cuvinte ale Sfântului Vasile înţelegând tribunul că este cu neputinţă a-l sfătui şi a-l face să se plece spre gândul lor, a poruncit mai întâi să-l bată, apoi să-i taie capul şi să-l arunce în mare, pentru că în acest fel a ucis pe mai mulţi creştini şi mai ales pe păstorii turmei lui Dumnezeu i-a dat peştilor spre mâncare. Iar mucenicul lui Hristos, Vasile, suferind bătaia cu bucurie, zicea: „Nici necazul, nici strâmtorarea, nici muncile cele multe, nici focul, nici sabia, nici moartea nu vor putea să mă despartă de dragostea lui Hristos, pentru că este puternic, ca de toate să mă izbăvească", şi, fiind dus la moarte, cânta psalmii lui David; iar Elpidifor mergea după dânsul, împreună cu diaconii şi cu mulţi creştini.

Ajungând la locul rânduit, Elpidifor, dând ostaşilor câţiva arginţi, i-a rugat să lase pe Vasile să vorbească puţin cu cunoscuţii săi. Iar aceştia neoprindu-l, dumnezeiescul slujitor al lui Hristos, plecându-şi genunchii pe malul mării şi întinzându-şi mâinile în sus, s-a rugat lui Dumnezeu, zicând: „Cel ce ai făcut cereştile puteri cele fără de trupuri, Cel ce ai întins cerul ca o piele şi ai întemeiat pământul peste ape, Cel ce ai zidit marea şi toate dintr-însa, Doamne, Dumnezeul meu, Cel ce pretutindeni şi în toţi eşti şi de-a pururea petreci şi faci voia celor ce se tem de Tine şi păzesc poruncile Tale, auzi rugăciunile mele şi păzeşte pe credincioasa Ta turmă peste care m-ai pus pe mine, netrebnicul robul Tău, a fi păstor. Izbăveşte-o pe ea de ispitele cele elineşti şi de toată hulirea cea rea a păgânilor, care grăiesc asupra Ta cele de hulă. Tu, Atotputernice, pierde îndrăcirea idolească şi strică diavoleasca lucrare, iar adunarea Bisericii Tale creşte-o şi înmulţeşte-o. În toată cetatea aceasta şi în cele dimprejurul ei, un popor să fie, ca cu un suflet şi cu un gând să fie întru mărturisirea Ta, a Dumnezeului Cel adevărat; şi pe acelaşi popor fă-l doritor de lucruri bune, şi să-ţi placă ţie, ca întru toţi să se preamărească numele Tatălui şi al Fiului şi al Sfântului Duh, acum şi pururea şi în vecii vecilor".

Şi zicând "Amin", i-a cuprins şi i-a sărutat pe Elpidifor şi pe amândoi diaconii, precum oarecând Sfântul Apostol Pavel pe presbiterii Efesului, cu sărutare sfântă, spunând: „Bine este cuvântat Dumnezeu, Care nu ne-a dat pe noi întru vânarea dinţilor nevăzuţilor

noştri vrăjmaşi; ci a sfărâmat cursele lor şi pe noi ne-a izbăvit, căci de acum înainte nu mai pot să ne ispitească vrăjmaşii noştri. Închinaţi-vă fraţilor şi fiilor mei, pe care întru Sfântul Duh i-am născut! Darul Domnului nostru Iisus Hristos să fie cu voi cu toţi. Amin!" După aceea, întorcându-se către călău, i-a zis: „Săvârşeşte-ţi, prietene, porunca ta!" Şi iarăşi plecându-şi genunchii, şi-a întins grumajii bucurându-se şi veselindu-se; şi, tăiat fiind, şi-a săvârşit nevoinţa sa cea bună.

După tăierea sfântului, a rugat Elpidifor pe ostaşi, dându-le mult aur, ca să nu arunce trupul mucenicului în mare, ci să i-l dea lui, ca să-l îngroape, dar aceia n-au voit, zicând: „Ne temem ca nu cumva să ştie împăratul, căci ne va tăia capetele noastre". Iar Elpidifor a cerut numai capul sfântului, dar nici pe acela nu l-a primit. Şi aşa ostaşii, luând o luntre pescărească şi punând într-însa trupul şi capul mucenicului, s-au dus departe de la mal şi le-au aruncat în adâncul mării, într-o parte capul şi în altă parte trupul. Iar creştinii de pe mal plângeau şi priveau, între ei fiind şi Ioan, prezbiterul Nicomidiei, care a privit spre toate chinurile sfântului şi a fost mai pe urmă scriitor al pătimirii lui. Iar credinciosul rob al lui Hristos, Elpidifor, luând pe amândoi diaconii, s-a întors la casa sa, mângâindu-i în supărare.

În acea noapte i s-a arătat în somn o vedenie dumnezeiască, pentru că îngerul Domnului, arătându-i-se, i-a zis: „Episcopul Vasile a venit în Sinope şi acolo vă aşteaptă pe voi; deci, sculându-te, ia pe diaconii lui şi, intrând într-o corabie, să mergi la dânsul". Această vedenie i s-a arătat lui Elpidifor de trei ori într-o noapte. Deci spunând Elpidifor despre acea vedenie diaconilor, îi întreba pe dânşii dacă au auzit undeva vreun loc sau cetate, care să se cheme Sinope. Partenie a răspuns: „Sinope este o cetate a Pontului, unde Sfântul Apostol Andrei s-a ostenit întru bună vestirea lui Hristos. Dar şi eu am văzut în vis pe Sfântul Vasile şi mi se părea că-i dădeam mâna şi împreună cu dânsul intram în biserica Domnului, zicându-mi: «Precum vezi, va fi dat ţie »".

Deci, luând Elpidifor aur destul şi toate cele de trebuinţă pentru drum, s-a suit într-o corabie cu amândoi diaconii şi au plecat în cetatea Sinope, cea de lângă mare, rugându-se lui Dumnezeu ca mai arătat să-i descopere acelea, pe care mai înainte le-a văzut în vis. Iar dacă s-au apropiat de cetate, în acea noapte Elpidifor a văzut în vis un înger, zicând către dânsul: „La dreapta cetăţii să aruncaţi mreaja în mare, că veţi afla mărgăritarul cel căutat!" Atunci, îndată cu cuvântul le-a arătat cu degetul locul acela şi oarecare semne,

unde se vedea o casă luminoasă şi într-însa era Sfântul Vasile cu o mulţime de ostaşi; şi a grăit către Elpidifor cel ce se arătase: „Iată, vezi pe cel pe care îl cauţi! Deci, dimineaţă venind, să-l iei pe el”.

Şi deşteptându-se Elpidifor, a povestit vedenia aceea prietenilor săi. Apoi venind ziua, a mers în partea dreaptă a cetăţii, unde a găsit semnele acelea şi locul pe care în vis i-l arătase îngerul; şi îndată au văzut acolo nişte pescari dregându-şi mrejele pentru vânat şi a zis către dânşii Elpidifor: „Ce voiţi să vă dăm, ca să aruncaţi mrejele voastre în numele fiecăruia din noi şi orice veţi vâna al nostru să fie?” Şi s-au învoit pescarii şi au tocmit preţul. Deci au aruncat sorţii Elpidifor cu diaconii, ca asupra căruia va cădea mai întâi, în numele aceluia să arunce pescarii mreaja. Sorţul a căzut mai întâi pe Teotim. Deci au aruncat pescarii pe numele lui Teotim şi n-au pescuit nimic. Apoi au aruncat sorţi pe numele lui Partenie, dar şi pescuitul aceluia a fost zadarnic. După aceasta a zis Elpidifor: „Eu nu întru al meu nume, ci întru numele Dumnezeului meu poruncesc să arunce mreaja şi nădăjduiesc spre El, că nu în deşert va fi vânarea aceasta”.

Şi după ce au aruncat-o, pescarii au simţit greutatea în mreajă şi, zâmbind, au zis unul către altul: „Mai norocos este Dumnezeul acestui om, decât al celorlalţi”. Şi, trăgând afară mreaja la pământ, au văzut un trup de om mort; şi schimbându-şi cuvântul, pescarii ziceau că este mai nenorocit pescuitul lui Elpidifor decât al celor dintâi, vrând ca iarăşi să arunce în mare trupul acela. Dar Elpidifor şi cei împreună cu dânsul au strigat către pescari, ca să nu-l arunce, ci să-l dea lor ca să îngroape acel trup după obiceiul omenesc; iar preţul cel tocmit să şi-l ia. Dar ei nu voiau să-şi ia preţul, deoarece nu pescuiseră peşte, ci trup omenesc. Însă, fiind siliţi de Elpidifor, l-au luat. Şi scoţând afară la mal trupul, Elpidifor se atingea de el cu multă evlavie, apoi cu bucurie şi cu lacrimi cuprinzându-l, îl săruta şi se minuna cum capul cel ce era luat de la trup şi aiurea aruncat în mare, acum se lipise la loc pe trup şi numai o însemnare de tăiere se vedea la dânsul şi bun miros ieşea din acel trup. Deci, învelindu-l cu pânze curate, au închiriat o căruţă şi l-au dus în Amasia la scaunul lui, iar acolo, în biserica nou zidită de dânsul, l-au îngropat cu cinste, plângând mult după dânsul tot poporul creştin.

Astfel s-a sfârşit pătimirea Sfântului Sfinţitului Mucenic Vasile, episcopul Amasiei. Iar după al lui fericit sfârşit, marele Constantin, aflând de la sora sa prin scrisori trimise în taină despre îndărătnicia, depărtarea de la creştinătate şi tirania lui Liciniu, degrabă a adunat puterea oştirii sale şi, ajutorul lui Hristos

chemându-l, a plecat asupra lui Liciniu şi l-a biruit. Şi prinzându-l viu, l-a trimis în Galia la închisoare, unde a şi murit rău ticălosul. Iar Răsăritul izbăvindu-se de asuprirea muncitorului, slujea în libertate lui Hristos Dumnezeu şi se întindea prin toată lumea slava Tatălui, a Fiului şi a Sfântului Duh, a Unuia Dumnezeu în Treime, Căruia se cade cinstea şi închinăciunea de la toţi, în veci. Amin.

TOT ÎN ACEASTĂ ZI, SFÂNTUL ŞTEFAN, EPISCOPUL PERMULUI, DIN RUSIA, NOUL FĂCĂTOR DE MINUNI

Cuviosul Părintele nostru Ştefan era de neam rus, din părţile de miazănoapte ce se numeau Dvin, din cetatea ce se cheamă Ustiga, din părinţi vestiţi, fiu al unui bărbat credincios şi de Hristos iubitor, anume Simeon – unul din clericii sobornicestii biserici a Preasfintei Născătoare de Dumnezeu, cea de la Ustiuz –, şi din maică aşijderea creştină, care se numea Maria. Şi fiind încă copil, l-au dat la învăţătura cărţii, în care a sporit bine pentru că, fiind deştept, învăţa degrabă, încât într-un an a putut citi pe carte şi s-a deprins cu dumnezeiasca Scriptură, apoi s-a făcut cititor în sobornicească biserică. Şi a întrecut pe mulţi vârstnici din neamul său prin isteţimea minţii şi cu priceperea sa, sporind mai mult ca toţi cu înţelegerea şi cu darul lui. Cu copiii ce se jucau nu se însoţea, nici nu se amesteca cu cei ce alergau la deşertăciuni şi la obrăznicii, nici nu se întovărăşea cu cei îndărătnici şi răzvrătiţi, ci numai în dumnezeiasca slavoslovie se îndeletnicea, străduindu-se la înţelegerea Sfintei Scripturi şi a altor cărţi.

Şi crescând în feciorie, curăţie şi deplină înţelepciune, a citit multe cărti ale Testamentului celui Vechi şi ale celui Nou, şi socotind deşertăciunea vieţii acesteia de puţină vreme, care trece ca iuţeala râului şi ca floarea ierbii se vesteşeşte, s-a aprins de dumnezeiasca dragoste, care niciodată nu cade, şi s-a tuns în monahicească rânduială, în cetatea Rostovului, în mănăstirea Sfântului Grigorie de Dumnezeu Cuvântătorul, aproape de episcopie; pentru că acolo erau multe cărţi şi lui îi plăcea să se îndeletnicească cu citirea lor. Iar tunderea lui s-a făcut în vremea episcopului Arsenie, de către un egumen pe nume Maxim. Şi se ostenea bine în viaţa monahicească, nevoindu-se cu postul, cu rugăciunea, cu lacrimile, cu curăţia, cu

smerenia, cu înfrânarea, cu răbdarea, cu bunătatea, cu ascultarea, cu dragostea şi cu alte fapte bune şi mulţi râvneau vieţii lui celei plăcute lui Dumnezeu. Şi învăţându-se în legea Domnului ziua şi noaptea, adunându-şi folosul din cărţi, a scris cu mâna sa multe cărţi care şi până astăzi mărturisesc despre cugetarea lui întru Dumnezeu şi despre dragostea lui de osteneală.

Pentru o viaţă îmbunătăţită ca aceasta, fericitul Ştefan a fost hirotonit diacon de cel mai sus pomenitul Arsenie, episcopul Rostovului. După câţiva ani, murind mitropolitul a toată Rusia, Sfântul Alexie, iar după dânsul primind scaunul Mihail cel cu porecla Mitai, din porunca aceluia, fericitul Ştefan s-a hirotonit preot de Gherasim, episcopul Colomei. Şi auzind despre ţinutul Permului că nu este luminat cu Sfântul Botez, ci petrece în păgânească închinare la idoli şi este plin de vrăjitorii, de farmece şi de toată necurata slujire diavolească; şi mai aflând că în acel ţinut care este cuprins cu mărăcinii şi cu ciulinii îndrăcirii diavoleşti încă n-a semănat nimeni sămânţa Cuvântului lui Dumnezeu, s-a umplut de râvnă după Domnul Dumnezeu, pentru că nu ajunsese acolo nici apostoleasca propovăduire, nici lumina Evangheliei nu răsărise poporului aceluia, ci era în întunericul neştiinţei de adevăratul Dumnezeu şi în umbra morţii şi a pierzării celei veşnice. Deci a fost cuprins de nemăsurată dorinţă ca, urmând Sfinţilor Apostoli, să se ducă în pământul Permului să propovăduiască pe Hristos şi să mântuiască sufletele omeneşti din pierzare, scoţându-i din întuneric la lumina adevăratei cunoştinţe de Dumnezeu, Ziditorul a toată făptura.

Iar pământul acela al Permului era de demult în stăpânirea Moscovei. Deci mai întâi a învăţat bine limba permilor; apoi, Dumnezeu înţelepţindu-l pe el, a aflat nişte slove neştiute şi a alcătuit alfabet pe limba permilor, îndestulat ca să alcătuiască Scriptura în limba lor şi să scrie cărţi. Apoi a tălmăcit câteva cărţi ruseşti în această limbă. După aceasta, căutând mai multă înţelegere, a învăţat şi limba grecească, şi a citi şi a înţelege cărţile greceşti; şi ştia a citi în trei limbi: ruseşte, greceşte şi permeşte. Apoi din zi în zi sporind, îşi mărea acea dumnezeiască dorinţă, ca să meargă să propovăduiască în Permia, cu lacrimi şi cu post rugându-se lui Dumnezeu, ca după a Sa bună voinţă să-i lămurească calea. Şi a mers mai întâi către mai sus pomenitul episcop Gherasim al Colomiei, fiind el atunci în Moscova cârmuitor al Mitropoliei Rusiei celei fără de mitropolit, şi i-a descoperit scopul său şi dorinţa cea mare a inimii de a propovădui necredincioşilor, ca ori să-i

întoarcă pe ei la Hristos Dumnezeu, ori singur să pătimească de la dânşii şi să-şi pună viaţa pentru Mântuitorul nostru, ca să se împlinească cuvântul apostolului care zice: *Vouă vi s-a dat nu numai a crede în Hristos, ci şi a pătimi pentru Dânsul.*

Şi cerea fericitul Ştefan binecuvântare de la episcop pentru scopul său. Şi s-a minunat acela de o osârdie ca aceea pentru Hristos şi de dorinţa mântuirii sufletelor omeneşti, şi cunoscând în el dumnezeiasca chemare spre lucrul acela ca lucrare a Duhului Sfânt, a preamărit pe Stăpânul Hristos şi a blagoslovit pe Sfântul Ştefan. Şi dându-i lui din moaştele sfinţilor şi antimise şi Sfântul şi Marele Mir, precum şi celelalte trebuincioase spre sfinţirea bisericilor, l-a liberat cu pace.

Deci luând cuviosul scrisori din Moscova, mergea noul apostol în pământul Permiei, unde n-au umblat picioarele ucenicilor lui Hristos, unde n-a ieşit vestea şi propovăduirea Sfinţilor Apostoli, unde nici urmă nu era de dumnezeiasca cunoştinţă şi dreapta credinţă, nici numele lui Dumnezeu nu era numit; ci toate erau fără de Dumnezeu şi desăvârşit întunecate cu întunericul nebuniei şi al orbirii. Şi ajungând la pământul acela, a adus fierbinţi rugăciuni către Dumnezeu şi a început a umbla prin neamul cel îndărătnic şi răzvrătit, ca o oaie în mijlocul lupilor, propovăduind pe Hristos, adevăratul Dumnezeu, şi învăţând credinţa creştinească, ca să creadă aceia în Cel ce a făcut cerul şi pământul şi toată făptura cea văzută şi nevăzută. De aceea unii, auzind propovăduirea lui, la început se mirau de învăţătura cea nouă, apoi cu încetul începeau a cunoaşte adevărul şi primeau sfânta credinţă şi se botezau; şi stând lângă robul lui Dumnezeu, Ştefan, învăţau şi erau povăţuiţi de dânsul pe calea mântuirii.

Dar cei mai mulţi nici nu voiau să-l audă, ci îi făceau multe supărări: unii îl batjocoreau, alţii îl defăimau cu cuvinte de ocară, iar alţii năvăleau cu securile asupra lui, ca să-l ucidă. Alţii, voind să-l ardă, adunau pe foc vreascuri şi paie, dar dreapta lui Dumnezeu acoperindu-l, apăra pe robul Său de ucigaşele mâini şi de moarte, pentru mai multa mărire a sfântului Său nume. Deci, botezând câteva suflete şi adunând întru început puţină turmă a oilor cuvântătoare aduse lui Hristos, a zidit o biserică frumoasă pe locul care era aproape de gura râului Vima, ce intra în Vicegd, râul cel mare, unde s-a făcut mai pe urmă lăcaşul său şi s-a numit episcopie. Iar biserica aceea a sfinţit-o în numele Preacuratei Născătoare de Dumnezeu, a cinstitei şi Bunei Vestirii ei, la începutul luminării pământului Permului, precum şi Buna Vestire a fost începutul

mântuirii noastre. Şi se ruga cu lacrimi în biserica aceea, în toate zilele şi nopţile, pentru întoarcerea oamenilor celor necredincioşi, zicând: „Adună, Doamne, pe poporul Tău cel risipit şi oile cele rătăcite. Adu-le în Biserica Ta cea sfântă şi numără-i pe ei cu turma Ta cea aleasă".

Deci, nu înceta apostoleşte a-i învăţa totdeauna, arătându-le, rugându-i, întorcându-i de la rătăcire şi povăţuindu-i la calea cea dreaptă. Însă popoarele cele întunecate nu credeau cu înlesnire cele grăite de dânsul, ci mai ales se mâniau asupra lui şi urau pe cel ce se străduia a face bine sufletelor lor. Într-o zi, robul lui Dumnezeu, Ştefan, rugându-se Domnului, a mers la locul unde era zidită capiştea lor cea vestită şi a aprins-o pe ea împreună cu idolii, nefiind pe acolo nimeni din slujitorii de idoli, ca să o stingă. Iar sfântul şedea fără să fugă lângă capiştea aceea ce ardea şi aştepta să vadă ce îi vor face lui cei necredincioşi.

Şi înştiinţându-se închinătorii de idoli de arderea capiştei lor, au alergat cu securile şi, aflând-o acum căzută şi arsă, iar pe Sfântul Ştefan şezând acolo, s-au repezit la dânsul cu strigare, răcnind cu glasuri fără de rânduială şi împresurându-l din toate părţile, ca să-l ucidă cu securile. Iar sfântul, negrăindu-le nimic împotrivă, şi-a ridicat mâinile la rugăciune, pregătindu-se să moară şi cu lacrimi în ochi striga către Dumnezeu: „Doamne, în mâinile Tale îmi dau duhul meu. Acoperă-mă cu aripile bunătăţii Tale!" Şi îndată poporul cel sălbatic schimbându-şi mânia sa cea de fiară în blândeţe de oaie, alesul lui Dumnezeu a rămas întreg, nerănit, nici lovit de nimeni; pentru că pe de o parte erau biruiţi de blândeţea lui, iar pe de alta, temându-se de puterea moscoviţilor, nu îndrăzneau să piardă pe omul care venise la dânşii din Moscova şi care avea scrisori. Dar mai ales erau opriţi şi ţinuţi de puterea lui Dumnezeu, Cel ce n-a lăsat toiagul păcătoşilor peste soarta drepţilor Săi.

Şi stând fericitul Ştefan la un loc însemnat, a strigat către poporul cel necredincios, zicându-le: „Oamenilor, până când nu vă depărtaţi de la înşelăciunea diavolească ca să scăpaţi de judecata şi de focul cel veşnic? Pentru ce vă închinaţi idolilor şi-i numiţi pe ei dumnezei ai voştri? Ei sunt lucrul mâinilor voastre şi deşi au gură, însă nu grăiesc; au urechi, însă nimic nu aud; ochi au, dar nu văd, nici nu au miros, nici nu umblă cu picioarele, nici glăsuiesc cu gâtlejurile lor, nici iau jertfele cele ce li se aduc, nici nu mănâncă, nici beau, nici nu ajută cuiva. Pentru că iată, nici lor nu au putut să-şi ajute, arzând în foc şi cenuşă. Apoi, de ar fi fost dumnezei, de ce nu au stins puterea focului? De ce n-au scăpat de văpaie? De ce n-au

zis ceva împotriva celui ce i-a ars? De ce n-au făcut vreo răzbunare? Căci cum poate să facă ceva lemnul cel nesimţitor? Iar voi vă închinaţi acelor muţi, surzi şi fără de suflet, lucrului mâinilor voastre.

Cunoaşteţi-vă rătăcirea şi înşelăciunea voastră şi lăsaţi acea pierzătoare deşertăciune şi cunoaşteţi pe Unul, adevăratul Dumnezeu, în Care cred creştinii, de Acela vă apropiaţi şi vă veţi lumina; că Acela este Cel ce a întărit cerul, a întemeiat pământul, cuprinzând toată făptura şi chivernisind toată lumea. Dumnezeu din cer, Cel ce toate le vede şi aude, ştie nevoia fiecăruia şi pentru toţi poartă grijă că este al tuturor ajutător şi păzitor şi nu este alt Dumnezeu afară de El. De aceea, bărbaţi ai Permului, fraţilor, părinţilor şi fiilor, ascultaţi-mă pe mine cel ce vă voiesc binele şi credeţi în Domnul nostru Iisus Hristos, Cel propovăduit de mine, fiindcă vă spun adevărul, că de veţi crede şi vă veţi boteza, veţi fi mântuiţi şi veţi câştiga cereasca Împărăţie. Iar de nu veţi crede şi nu vă veţi boteza, veţi fi osândiţi la munca veşnică".

Acestea şi multe altele grăindu-le şi învăţându-i, mulţi s-au plecat, începând a crede, şi s-au apropiat de Botez, încât se înmulţea din zi în zi numărul credincioşilor şi creştea Biserica lui Hristos în Permia. Iar Cuviosul Ştefan mergea acolo unde vedea adunată mulţimea poporului necredincioşilor şi stând în mijlocul lor, îi învăţa. Iar odată adunându-se aceia cu bătrânii lor, cu vrăjitorii şi cu toţi bărbaţii cei mai de frunte ai Permului, au mers la cuviosul şi îl întrebau pe dânsul despre credinţă. Şi erau în toate biruiţi de gura cea de Dumnezeu biruitoare a propovăduitorului dreptei credinţe. Dar mai ales mergeau necredincioşii Permului la biserica cea nou zidită, nu pentru rugăciuni, nici pentru mântuire, ci vrând să vadă frumuseţea bisericii şi buna podoabă ce era înăuntrul ei, şi se minunau văzând înfrumuseţarea sfintei biserici şi grăiau unul către altul: „Precum vedem, mare este Dumnezeul creştinilor, mult mai mare decât zeii noştri!"

Altădată, adunându-se, se sfătuiau între dânşii, zicând: „De nu-i vom da bătăi şi de nu-l vom izgoni de la noi, apoi toată ţara noastră o va umple de învăţătura sa şi va risipi capiştile cele vechi şi slujirile zeilor noştri; pentru că nu putem să ne împotrivim lui cu cuvintele, fără numai cu sila să-l izgonim de aici". Alţii ziceau: „Cum să-l batem şi să-l izgonim, fiindcă a venit din Moscova şi are scrisori?" Iar alţii ziceau: „De ar începe el războiul, în acea vreme bine ar fi nouă să-l batem, dar rău obicei are, că nu face început de război, ci el de la noi aşteaptă, ca noi să începem întâi a-l bate, ca să aibă el asupra noastră pricină de clevetire în Moscova. Iar dacă

ar îndrăzni a lovi pe cineva din noi, în acel ceas l-am rupe pe el şi am avea motiv cum că el a năvălit asupra noastră cu război. Dar deoarece, când noi îl ocărâm, el nu ne zice nimic cu mânie împotrivă, nu ne ocărăşte şi nici nu ne defaimă, ci cu blândeţe toate le rabdă, nu ştim ce-i vom face lui!"

Aşa sfătuindu-se de multe ori, dar neisprăvindu-şi sfatul, se risipeau şi se împlinea cuvântul cel scris: *Orice sfat al vostru îl va risipi Domnul*. Şi puteai să vezi pe oamenii Permului despărţiţi în două: unii erau creştini nou luminaţi; alţii, închinători de idoli. Necredincioşii urau pe credincioşi, îi huleau, îi batjocoreau, îi întărâtau şi le făceau ispite şi nedreptăţi, nedându-le pace să vieţuiască. De acest lucru foarte mult îl durea inima pe Cuviosul Ştefan, văzând pe credincioşi supăraţi de cei necredincioşi. De aceea se ruga cu lacrimi ziua şi noaptea Iubitorului de oameni Dumnezeu, ca să apere turma cea nou adunată sub dumnezeiescul Lui acoperământ; iar pe cei necuraţi, cu atotputernica Sa mână să-i scoată din cursele diavolului şi să-i aducă la cunoştinţa adevărului.

Apoi iubitorul de oameni Dumnezeu, Cel ce voieşte ca toţi să se mântuiască şi să vină la cunoştinţa adevărului, văzând ostenelile şi răbdarea alesului Său şi auzindu-i neîncetatele lui rugăciuni cele cu lacrimi, a binevoit ca pământul Permului să se lumineze cu lumina sfintei credinţe. Şi a trimis poporului aceluia duhul umilinţei, precum odată celor ce ascultau propovăduirea lui Petru, despre care lucru se scrie în Faptele Apostolilor, astfel: *Auzind, s-au umilit cu inima şi au zis către Petru şi către ceilalţi apostoli: Ce vom face, bărbaţi fraţi?* Pentru că adunându-se mulţimea poporului Permului, bătrâni şi tineri, cei mari şi cei mici, au grăit între ei: „Vedeţi oare, fraţilor, pe omul acesta ce a venit din Rusia? Aţi auzit cuvintele lui? Aţi văzut răbdarea lui? Aţi cunoscut şi dragostea lui desăvârşită către noi? Iată prin câte strâmtorări trece şi nu se duce de aici. Mari umilinţe a avut de la noi, şi defăimări şi supărări, dar el nu s-a mâniat pe noi şi nici unuia din noi nu a zis vreun cuvânt rău, nici nu ne grăieşte împotrivă, nici nu are vreun gând rău spre noi. Ci cu blândeţe şi bunătate le rabdă pe toate. Ba încă se şi bucură de ocările aduse de noi asupra lui şi nu încetează a ne spune despre Împărăţia cerului, despre munca cea veşnică şi despre răsplătirea fiecăruia după fapte. Apoi ne învaţă totdeauna cum să ne izbăvim de păcate şi să câştigăm Împărăţia. Şi de n-ar fi fost adevărate cele ce ni le grăieşte, n-ar fi răbdat, nici nu s-ar fi ostenit atât. Cu adevărat este robul marelui şi viului Dumnezeu, pe Care Îl propovăduieşte, Care a făcut cerul şi pământul, împărăţia celor

buni, iar celor răi le-a pregătit munca; şi câte cuvinte grăieşte el, toate sunt adevărate. Să mergem la dânsul să-l rugăm, ca să ne înveţe pe deplin credinţa sa şi să ne facă creştini". Şi a mers la el mulţime multă de bărbaţi, femei şi copii.

Iar Cuviosul Ştefan, văzând atâta popor venind la Hristos Dumnezeu, o, de câtă negrăită bucurie s-a umplut, încât vărsa lacrimi din ochi şi înălţa mulţumiri negrăite Stăpânului iubitor de oameni, Care nu voieşte moartea păcătoşilor! Şi i-a întâmpinat cu dragoste, ca un părinte iubitor de fii şi, deschizând gura lui cea de Dumnezeu insuflată, îi învăţa mult despre tainele sfintei credinţe. Iar Dumnezeu le deschidea mintea, ca să înţeleagă cele grăite de sfântul învăţător şi primeau cu dragoste cuvintele lui şi cereau Botezul, iar el îi boteza în numele Tatălui, al Fiului şi al Sfântului Duh. Astfel s-a luminat pământul Permului cu darul lui Dumnezeu şi prin ostenelile şi rugăciunile Cuviosului Ştefan. Iar popoarele cele nou luminate şi-au sfărâmat idolii lor, care erau prin case şi pe uliţe, pe drumuri, prin păduri şi prin dumbrăvi, iar capiştile le-au risipit. Dar mai ales fericitul Ştefan se ostenea, umblând pretutindeni, zdrobind idolii cu toporul şi arzându-i în foc împreună cu darurile ce li se aduseseră de către cei necredincioşi. Căci era obicei la permenii cei necredincioşi, să aducă idolilor lor soboli, jderi, cacomi, helţi, carsaci, vulpi, urşi, râşi şi altele la fel ca acelea, din vânaturile lor, şi le atârnau la idoli, sau lângă idoli. Încă şi cu pânze alese acopereau deasupra pe idolii lor, îi înfăşurau cu scutece şi nimeni dintre dânşii nu îndrăznea să ia ceva din acele daruri ce se aduceau idolilor; că de ar fi îndrăznit cineva să se atingă de ceva din cele ce s-au zis, acela îndată, prin diavoleasca lucrare, cădea în cumplită boală şi pătimea, fiind zdrobit de puterea diavolească.

Dar râvnitorul de Dumnezeu, Ştefan, netemându-se de acea putere a vrăjmaşului, aduna toate cele aduse în dar la idoli, le punea grămadă împreună cu idolii cei tăiaţi bucăţi şi le ardea în foc; iar el nu lua nimic din ele şi nici pe altcineva din credincioşi nu lăsa să ia, zicând că aceea este parte diavolească. Numai din pânzele şi scutecele idoleşti, poruncea copilului său Matei, cel de neam permean, nou luminat, ca să-şi facă obeliţe, şi aceasta spre necinstea şi ocara zeilor păgâneşti. Şi se mirau permenii foarte mult de amândouă acestea: cum cuviosul nu-şi ia nimic din acele lucruri scumpe, ci pe toate le dă focului şi cum nu primeşte nici o vătămare din puterea diavolească. Cu aceasta mai mult se încredinţau de puterea lui Hristos, Care biruia puterea diavolească şi se întăreau în dreapta credinţă. Şi sfărâmând Sfântul Ştefan mulţi idoli prin

felurite locuri, a mai zidit încă două biserici, pentru că se înmulţiseră credincioşii şi în toate zilele încă se înmulţeau, iar adunarea păgânilor scădea şi se împuţina în toate ceasurile. Pe lângă biserici, Sfântul Ştefan a făcut şcoli şi adunând bărbaţi şi copii, îi învăţa literele permineşti, Ceaslovul, Psaltirea şi celelalte cărţi tălmăcite de dânsul pe limba aceasta, ca astfel din neamul şi pe limba lor să fie preoţi, diaconi şi de ceilalţi clerici şi învăţători. Şi aşa a început a înflori şi a străluci acolo sfânta credinţă creştinească.

Deci întărind Sfântul Ştefan în credinţă pe poporul cel nou luminat, a venit un vrăjitor care se numea "cudesnic", începător al fermecătorilor şi mai mare al descântătorilor, pe care poporul perminesc, mai înainte de Botez, îl cinstea mai mult decât pe toţi vrăjitorii săi şi-l avea ca pe un tată şi învăţător, crezând că prin vrăjitoria lui se chiverniseşte tot pământul Permiei. Acela a început a răzvrăti pe oamenii cei de curând botezaţi, zicându-le: „Bărbaţi şi fraţi permieni, pentru ce aţi lăsat credinţa şi pe părinteştii zei? Pentru ce aţi încetat a aduce zeilor jertfe, precum aduceau părinţii noştri? Pe cine ascultaţi? Pe omul care a venit din Moscova? Poate să ne vină nouă vreun bine din Moscova? Oare nu de acolo se pun asupra noastră birurile cele grele, ni se fac silirile şi ne vin polcovnici şi pristavi? Nu ascultaţi pe acel rus şi, mai ales, moscovit şi om străin, ci mă ascultaţi pe mine, cel ce vă doresc binele, fiind al vostru; că eu sunt din neamul vostru, de o seminţie, de un pământ şi de o limbă, şi se cade să mă ascultaţi pe mine, bătrânul şi tatăl vostru, mai mult decât pe acel ce este tânăr cu anii şi poate fi ca un fiu sau nepot pe lângă anii mei!”

Însă oamenii credincioşi îi ziceau: „Mergi să vorbeşti cu dânsul, iar nu cu noi”. Şi era vrăjitorul acela potrivnic cuviosului şi se făcea între dânşii ceartă mare şi se sârguia să piardă pe Cuviosul Ştefan cu farmecele sale, chemând diavolii asupra lui şi făcând descântece. Dar n-a sporit cu nimic, căci farmecele lui se stricau şi diavolii nu puteau nici să se apropie de alesul lui Dumnezeu. Însă nu înceta răul acela a face supărare în toate zilele cuviosului, hulind înaintea tuturor sfânta credinţă creştinească, tulburând pe cei neîntăriţi în credinţă şi întorcându-i de la Hristos la a lor păgânătate. Că unii, fiind mici la suflet, credeau viclenele cuvinte ale lui, abătându-se de la calea cea dreaptă şi urmând învăţăturii celei potrivnice lui Dumnezeu. Iar acela pe unii îi înşela cu cuvintele, iar pe alţii cu daruri şi cu plată şi, năvălind asupra cuviosului, se sfădea, ocăra, defăima, se certa, străduindu-se în tot chipul să biruiască pe ostaşul lui Hristos cel nebiruit.

Odată a zis sfântului: „Zeii noştri, deşi au fost batjocoriţi de tine, însă milostivindu-se, nu te-au pierdut; căci de n-ar fi fost milostivi, apoi demult te-ar fi sfărâmat şi ai fi fost pierdut; însă te cruţă, fiind fără răutate, ca tu, cunoscându-le obiceiul cel bun al lor, să încetezi a le mai face răutate. Iar cum că credinţa noastră este mai bună decât credinţa voastră creştinească, aceasta îţi arăt aievea: la voi este un singur Dumnezeu, iar la noi mai mulţi dumnezei ajutători şi apărători, şi ei ne-au dat toate câte sunt; în ape peştii, în văzduh păsările şi câte sunt în dumbrăvi şi lunci: samuri, jderi, râşi şi celelalte fiare, care din vânarea noastră ajung până la voi şi se îmbogăţesc cu ele domnii, boierii şi dregătorii; şi îmbrăcându-se cu dânsele, umblă mândrindu-se, le dăruiesc unul altuia, fac negoţ şi le trimit în ţările de primprejur, în pământurile cele depărtate, la Ordu, la greci, la nemţi şi în Lituania; şi toate acelea din vânatul nostru, pe care ni-l dau zeii noştri cei mulţi. Încă şi cu alt lucru este mai bună credinţa noastră decât a voastră. La noi un om sau doi merg asupra ursului, se luptă cu dânsul şi-l ucid cu ajutorul zeilor noştri, cărora le făgăduiesc pielea; iar la voi asupra unui urs ies mai mulţi, ca la o sută sau două de oameni, sau şi mai mulţi, şi abia atunci dacă pot birui o fiară; iar uneori nu pot, ci se rănesc şi ei, întorcându-se fără nimic şi în zadar ostenindu-se. Iarăşi credinţa noastră este mai bună decât a voastră pentru aceasta, că degrabă se aduc toate înştiinţările; că ni se dă de ştire de către zeii noştri; iar la voi nu-i aşa, ci în multe zile de abia se aduce la voi oarecare înştiinţare. Pentru aceste pricini este mai bună credinţa noastră, decât a voastră”.

Dar robul lui Dumnezeu, Ştefan, la toate acelea răspundea împotrivă, spunându-i că mai puternic este Unul şi adevăratul Dumnezeu al creştinilor, decât idolii cei mulţi ai păgânilor, care nu sunt dumnezei, ci diavoli aruncaţi din cer în adâncime. Ei amăgesc pe poporul cel neştiutor, ca să creadă în idolii cei fără de suflet şi nu ajută oamenilor cu nimic, ci mai mult îi vatămă, pentru că sunt diavoli răi, nemilostivi, cumpliţi, iuţi, mânioşi, bârfitori, plini de ură, învrăjbitori neamului omenesc, pe care îndată l-ar pierde de pe pământ, de n-ar fi legaţi şi ţinuţi de dumnezeiasca putere. Iar vânatul în tot felul, se dă oamenilor nu de la idolii cei ce stau în loc nemişcaţi, nici de la diavolii cei ce n-au nici un fel de putere peste zidirea lui Dumnezeu, ci de la acelaşi singur Dumnezeu, Dătătorul tuturor bunătăţilor, Care fiecăruia îi dă după osteneala lui darurile Sale. Iar lupta cu fiarele se face nu numai în ţinutul Permului, ci şi în toate pământurile şi ţarinile; şi aceea se face nu din ajutorul părutilor voştri zei, ci ori din trupeasca putere, sau din iscusinţa

luptătorului; iar mai ales din aceea, că a supus Dumnezeul cerului sub picioarele omului toate fiarele, dobitoacele, păsările şi peştii. Şi s-au aflat mulţi în credinţa creştinească, care cu numele lui Iisus Hristos au îmblânzit fiarele cumplite, gurile leilor le-au închis, urşii cu cuvântul au legat, peste aspidă şi peste vasilisc au călcat, pe leu şi pe balaur l-au biruit.

Iar împotriva înştiinţărilor celor ce degrabă vin de la diavoli prin vrăjitori, sfântul zicea aceasta: „În credinţa creştină mulţi bărbaţi s-au aflat mai înainte văzători, încât nu numai cele ce se făceau în zilele lor, departe, mai înainte le vedeau cu ochii cei sufleteşti, ca şi cum ar fi fost de faţă; ci şi cele ce aveau să se facă după mulţi ani de la moartea lor, prooroceşte mai înainte le spuneau; căci şi sfinţii prooroci au vestit cu mulţi ani mai înainte, în Aşezământul cel Vechi, cele ce s-au împlinit după aceea în Aşezământul cel Nou".

După una ca aceasta şi altele asemenea cu aceasta lungi vorbiri cu dânsul, au întărit amândoi un cuvânt, ca să încerce cu lucrul, a cui este credinţa mai bună. Iar după chibzuinţa vrăjitorului însuşi, s-a hotărât în acest fel: „Să treacă amândoi prin foc şi prin apă şi care nu se va arde în foc, sau care nu se va îneca în apă, credinţa aceluia este mai bună şi lui îi va urma poporul". Şi plăcut a fost cuvântul acesta la tot poporul Permului, cel ce se adunase la auzirea gâlcevii, şi au lăudat o judecată ca aceea. Iar sfântul a grăit către vrăjitor: „Ai voit un lucru ce covârşeşte puterile smereniei mele; dar nădăjduiesc spre îndurările Atotputernicului Dumnezeu şi mă bizuiesc spre mila Aceluia, care caută mântuirea tuturor, că puternic este, ca pe mine şi în foc şi în apă viu şi întreg să mă păzească cu minune, pentru slava numelui Său cel Sfânt, ca prin acea minune să se întărească în credinţă poporul ce stă de faţă, iar tu cu ai tăi diavoli spre care nădăjduieşti, să te ruşinezi!"

Aceasta zicând către vrăjitor, a grăit poporului: „Bine este cuvântat Domnul; luaţi foc şi aduceţi-l aici şi aprindeţi acea casă pustie, care stă deoparte deschisă; iar eu cu vrăjitorul, luându-mă de mână, voi intra într-însa". Şi îndată au adus foc şi au aprins casa. Deci Cuviosul Ştefan ridicându-şi mâinile către Dumnezeu, s-a rugat, zicând: „Stăpâne, Preamilostive şi Preaputernice, dă-ne ajutor în necaz, trimite mila Ta, arată iubirea Ta de oameni, arată puterea Ta, ca să cunoască credinţa cea adevărată poporul ce stă de faţă şi să cunoască că Tu eşti adevăratul Dumnezeu şi eu sunt robul Tău. *Iată vrăjmaşii Tăi au sunat şi cei ce Te urăsc au ridicat capul; ridicat-au asupra cerului gura lor şi limba lor a trecut pe pământ. Pentru aceasta fă cu mine semn spre bine, să vadă cei ce mă urăsc şi să se ruşineze; că Tu, Doamne, mi-ai ajutat şi m-ai mângâiat.*

Pentru că Tu eşti Dumnezeul Cel ce ne mângâi în tot necazul nostru, prin Mângâietorul Tău Duh cel Sfânt cu care eşti binecuvântat în veci. Amin!"

Şi sfârşind rugăciunea, a zis către popor: „Pace vouă, fraţilor, mântuiţi-vă, iertaţi-mă şi vă rugaţi pentru mine, căci eu pentru sfânta credinţă sunt gata a muri. Deci, mă duc spre încercarea ce-mi stă în faţă, nădăjduind spre Iisus, Începătorul şi Împlinitorul credinţei".

Şi întorcându-se către vrăjitor, a zis: „Să mergem împreună, luându-ne de mână, precum am făgăduit!" Iar vrăjitorul, înfricoşându-se de focul cel foarte învăpăiat, nu voia să meargă. Şi l-a apucat cuviosul cu tărie şi-l trăgea cu sila în foc cu sine, iar vrăjitorul se apăra şi se întorcea înapoi, şi căzând la pământ striga, nevrând să meargă în foc, şi îi spunea că îndată va arde în foc ca fânul şi ca paiele. Iar poporul striga asupra lui cu ocară ca să meargă în foc, precum singur a hotărât, iar el se ruga ca să-l lase.

Atunci a zis către dânsul Cuviosul Ştefan: „Au nu tu singur ţi-ai ales şi ai voit astfel să ispiteşti pe Dumnezeul Cel viu? De ce acum te lepezi?" Iar el, închinându-se până la pământ şi căzând înaintea picioarelor lui, arăta pricina sa şi îşi mărturisea neputinţa şi îşi vădea deşertăciunea şi amăgirea sa. Şi spunea că, vrând să înfricoşeze pe Ştefan, a aflat o scornire ca aceasta, ca să intre în foc, socotind că robul Dumnezeului Celui viu se va teme să intre; dar s-a întors vicleşugul pe capul vrăjitorului şi pe creştetul capului său s-a pogorât nedreptatea lui. Asemenea s-a făcut şi pentru apă, când au tăiat gheaţa în două locuri la râu, din susul apei făcându-se o copcă şi din jos alta, ca amândoi luându-se de mână să intre în copca cea de sus, iar apoi mergând pe sub gheaţă în jos, să iasă afară prin copca cealaltă. Atunci vrăjitorul, aşijderea fiind silit de sfânt, n-a voit să intre şi s-a ruşinat ticălosul pentru toate farmecele şi învăţăturile sale cele vrăjitoreşti.

Deci, l-a întrebat sfântul: „Voieşti să crezi şi să te botezi, de vreme ce acum te-am biruit?" Iar el se lepăda, nevrând credinţa creştinilor şi Sfântul Botez. Şi a grăit sfântul către popor: „Voi sunteţi martori că singur ticălosul acesta a aflat chipul cum să ispitească dreapta credinţă prin foc şi prin apă; şi acum el nu voieşte să-şi împlinească cuvântul său şi n-a intrat nici în foc, nici în apă, nici nu crede, nici Sfântul Botez nu-i trebuie. Ce credeţi voi despre el, spuneţi-mi?" Iar poporul a strigat: „Este vinovat şi i se cuvine pedeapsa morţii". Şi apucându-l, l-au dat în mâinile Sfântului Ştefan ca să-l pedepsească cu moartea, precum voieşte. Şi-i ziceau: „De-l vei lăsa viu, apoi mai amară supărare îţi va face!"

Sfântul a răspuns: „Ba nu! Mâna noastră nu va fi asupra vrăjmaşului nostru! Că nu m-a trimis Hristos să ucid, ci să propovăduiesc, şi nu mi-a poruncit să chinuiesc, ci să învăţ cu blândeţe şi să sfătuiesc cu linişte; nici nu mi-a poruncit Stăpânul meu să pedepsesc, ci să cert cu milă, după cum este scris: *Dreptul mă va certa cu milă şi mă va mustra*. Iar de nu voieşte să creadă, fiind împietrit şi orbit de răutate, aceea îi va fi lui spre pedeapsă veşnică. Pentru că zice Domnul nostru: *Cel ce va crede şi se va boteza, se va mântui; iar cel ce nu crede, se va osândi*. Destul este ca să-l oprim cu certare, ca să nu dea mai mult învăţătura sa cea înşelătoare, nici să răzvrătească poporul lui Dumnezeu şi nici să vieţuiască în mijlocul turmei lui Hristos. Lupul cel răpitor să nu aibă legătură cu lumina, ci să se dea afară acea răutate din mijlocul tuturor şi mădularul cel putred cu sabia Duhului să se taie. Să se izgonească din hotarele acestea lupul acesta; iar de ar îndrăzni ca iarăşi aici să se arate şi să înveţe, atunci să nu scape de pedeapsa morţii!" Deci, certând pe vrăjitor, l-a izgonit din hotarele Permiei şi a adus pace în Biserica lui Hristos, iar lăcaşurile lui Dumnezeu se zideau pretutindeni, pe când capiştile idoleşti se risipeau desăvârşit.

Şi înmulţindu-se Biserica lui Hristos în pământul Permului, era trebuinţă de episcop în acea ţară, de vreme ce pentru a trimite la mitropolitul din Moscova pentru hirotonisiri era foarte departe, căci pe cât de departe este Constantinopolul grecesc de Moscova, pe atât de departe este Permul de Moscova. De aceea, sfătuindu-se Cuviosul Ştefan cu poporul cel nou luminat, s-a dus în Moscova la marele voievod Dimitrie Ivanovici şi la Mitropolitul Pimen şi le-a spus toate cele ce s-au făcut cu darul lui Dumnezeu în pământul Permului. Şi a cerut să le dea episcop în acel pământ, pentru că secerişş era mult, iar lucrători puţini. Iar marele voievod şi mitropolitul împreună cu episcopii şi cu tot sfântul sobor, sfătuindu-se despre aceasta, au zis: „Cine este mai vrednic şi mai cucernic ca să fie episcop în pământul Permului, decât acela care a luminat acel pământ cu darul lui Hristos şi a suferit atâtea neajunsuri şi osteneli şi care a tălmăcit cărţile ruseşti în limba permilor, a sfărâmat idolii, a zidit sfinte locaşuri şi este ca un apostol al Permului? Deci, acela să fie acolo episcop, căci cu adevărat este vrednic acest bărbat de un asemenea dar".

Astfel, Sfântul Ştefan a fost ales episcop al Permului. Acea hirotonisire a fost foarte plăcută binecredinciosului şi marelui voievod Dimitrie Ivanovici, de vreme ce acest fericit Ştefan îi era cunoscut şi-l iubea foarte mult. Apoi marele voievod şi mitropolitul, dându-i foarte multe daruri, l-au trimis la scaunul lui în Permia,

unde ajungând sfântul, multă bucurie a făcut oamenilor prin venirea sa şi se ostenea ca mai înainte, întărind în credinţă pe oamenii cei credincioşi, iar pe cei ce rămăseseră necredincioşi lămurindu-i şi botezându-i. Şi a zidit biserici lui Dumnezeu şi a hirotonit preoţi, şi toată rânduiala bisericească bine a aşezat-o. Asemenea şi mănăstiri zidea şi dădea milostenie multă, hrănind pe săraci şi pe scăpătaţi; îmbrăca pe cei goi şi pe cei mâhniţi îi mângâia, iar pe cei străini îi odihnea. Şi s-a făcut tuturor părinte milostiv şi binefăcător, căci avea pentru toţi mare purtare de grijă, nu numai pentru mântuirea sufletului, ci şi pentru trebuinţele trupeşti. Pentru că de multe ori aducea mulţime de pâini cu corăbiile din Vologda la Permia şi le împărţea la oamenii cei scăpătaţi, în timpuri de foamete.

Iar după ce a adus lui Dumnezeu tot pământul Permului, toate rânduindu-le bine, şi a ocârmuit Sfânta Biserică cu bună rânduială şi a păscut turma cea cuvântătoare, plăcutul lui Dumnezeu, Sfântul Ştefan, Episcopul Permului, s-a apropiat de sfârşit, căci acum ajunsese la adânci bătrâneţi şi slăbea cu trupul de ostenelile cele de mulţi ani pentru mântuirea sufletelor omeneşti atât de multe. Şi era nevoie încă ca iarăşi să meargă în Moscova, la mitropolitul Ciprian, pentru nişte treburi bisericeşti. De aceea, chemându-şi turma sa, a învăţat-o din destul din dumnezeieştile Scripturi, ca să petreacă în credinţă şi în dreptate. Iar printre multe alte sfaturi bune, a zis: „Vremea sfârşitului meu este aproape şi mă voi muta de la voi, precum mi-a arătat Domnul nostru Iisus Hristos, Căruia vă încredinţez pe voi".

Apoi, făcând rugăciune, s-a dus în cale şi, ajungând la Moscova, cetatea de scaun, s-a îmbolnăvit şi, zăcând câteva zile, s-a mutat către Domnul, pe Care din tinereţe L-a iubit. Sfârşitul lui a fost în vremea marelui cneaz Dimitrie, care a biruit puterea lui Mamae, şi a mitropolitului Ciprian. Iar la înmormântarea sfântului s-au adunat domni, boieri, rânduiala bisericească şi poporul, şi au petrecut trupul lui cu cinste în mănăstirea Mântuitorului, unde acum este curtea împărătească, şi l-au pus în biserica cea de piatră în partea stângă.

Astfel, Cuviosul Părintele Ştefan, episcopul şi luminătorul Permului, sfârşind alergarea vieţii sale celei plăcute lui Dumnezeu şi de folos multora, a lăsat oamenilor păstoriei sale mare durere, iar îngerilor lui Dumnezeu le-a făcut bucurie mare pentru întoarcerea atâtor de mulţi păcătoşi. Pentru aceasta şi sufletul lui cel drept şi sfânt a fost luat de îngereştile mâini cu bucurie şi dus cu veselie la Dumnezeu, unde cu cetele sfinţilor ierarhi stă înaintea scaunului Domnului şi pentru toată lumea se roagă Tatălui şi Fiului şi Sfântului Duh, Unul în Treime Dumnezeu, a Cărui slavă este în veci. Amin!

LUNA APRILIE
ZIUA A DOUĂZECI ŞI ŞAPTEA
SFÂNTUL APOSTOL SIMEON, RUDA DOMNULUI, EPISCOPUL IERUSALIMULUI

Acest Sfânt Simeon, care era rudenie a Domnului nostru Iisus Hristos, a fost fiu al lui Cleopa, fratele Sfântului Iosif, logodnicul, precum scriu pentru aceasta vrednicii de credinţă scriitori vechi ai istoriei Bisericii greceşti. Evsevie, episcopul Cezareei Palestinei, Gheorghe Chedrin şi Nichifor al lui Calist Xantopol, cu un glas mărturisesc că Iosif, logodnicul Preasfintei Fecioare Născătoare de Dumnezeu, şi Cleopa au fost fraţi buni de tată şi de mamă, Iosif era frate mai mare, iar Cleopa mai mic.

Acest Cleopa, după întoarcerea lui Iosif din Egipt a luat de soţie, de la fratele său Iosif, pe o fiică a lui, Maria, şi a născut cu dânsa pe acest Sfânt Simeon, care crescând şi văzând minunile Domnului nostru Iisus Hristos, a crezut Într-însul. Iar după patima cea de bunăvoie a Domnului, după Înviere şi după Înălţarea la cer, a fost numărat în ceata sfinţilor şaptezeci de apostoli întru bunavestire a lui Hristos, umblând prin cetăţi şi prin sate, învăţând şi făcând minuni; luminând popoarele cu lumina sfintei credinţe şi pierzând întunericul închinării idoleşti. Iar în acel timp Sfântul Iacov, fratele Domnului, fiul Sfântului Iosif logodnicul, ţinea scaunul arhieriei Ierusalimului, fiind întâiul episcop acolo. Pe acesta, fiindcă mărturisea pe Hristos, necredincioşii evrei l-au ucis, doborându-l de pe aripa bisericii şi lovindu-l în cap cu un lemn.

Iar după uciderea Sfântului Iacob, a sosit degrabă risipirea Ierusalimului prin Tit şi Vespasian, precum mai înainte a zis Domnul. Iar după risipire, s-au adunat ucenicii Domnului care erau între cei vii, împreună cu cei care după trup au fost rudenie lui

Hristos Domnul, şi pe acest sfânt Simeon, fiul lui Cleopa, nepotul şi fiul de frate al lui Iosif şi rudenia Domnului, l-au pus al doilea episcop al Ierusalimului – în locul Sfântului Iacov –, căci acum Ierusalimul începuse iarăşi a fi locuit de oamenii cei ce rămăseseră. Iar Sfântul Simeon, fiind ca o biserică a Sfântului Duh, împodobea prin sine scaunul Ierusalimului, aducând pe cei rătăciţi la Hristos Dumnezeu. Apoi, după mai mulţi ani, pe vremea împărăţiei lui Traian, a fost clevetit de zavistnicii eretici către Attic, antipatul Romei, pentru două pricini: întâi, fiindcă este cu neamul din casa lui David, iar al doilea, că este creştin. În timpul acela era prigonire de la împăraţii Romei asupra seminţiei lui David şi asupra celor ce credeau în Hristos. Şi erau căutaţi cu dinadinsul pretutindeni, dacă se află cineva din neamul lui David, şi erau omorâţi, ca nici urmă din acea seminţie împărătească să nu rămână între evrei, ci să stăpânească veşnic împăraţii Romei pământul iudeilor. Asemenea şi cei ce credeau în Hristos erau chinuiţi şi ucişi, pentru ca zeii păgâneşti să fie cinstiţi prin toată lumea.

Deci Sfântul Simeon, ca unul ce era din seminţia lui David şi credea în Hristos, fiind rudă cu El, a fost prins de păgâni, după porunca lui Attic antipatul. Şi era bătrân Sfântul Simeon, căci avea mai mult de o sută de ani. Şi după multe chinuri, pe cruce fiind pironit, ca şi Hristos Domnul, şi-a dat sufletul în mâinile lui Dumnezeu.

Notă –În 18 zile ale lunii septembrie, Prologul scrie astfel despre acest Sfânt Simeon: „Acela era fiul lui Iosif, logodnicul şi fratele lui Iacov". Dar mai vrednic de credinţă este că, nu al lui Iosif a fost fiu, ci al lui Cleopa, fratele lui Iosif; iar lui Iosif i-a fost nepot, adică fecior de frate, precum se dovedeşte aceasta de cei mai sus zişi scriitori vechi ai istoriei Bisericii greceşti. De unde se arată şi aceasta, că Simeon acesta nu i-a fost frate bun lui Iacov, fratele Domnului şi fiul lui Iosif, ci văr.

Iarăşi prologul, în patru zile ale lunii ianuarie, pentru soborul Sfinţilor şaptezeci de Apostoli, are cuvânt sub numele Sfântului Dorotei, episcopul Tirului, care scrie despre acest Sfânt Simeon aşa: „Cleopa sau Simeon, nepotul Domnului". Dar acolo la noi destul s-a arătat că altul a fost Cleopa şi altul Simeon. Cleopa a fost tatăl lui Simeon, iar Simeon fiul lui Cleopa; însă nu nepot al Domnului, ci rudenie, aşa ca şi cum ar fi fost văr din fraţi.

Iar în această lună şi zi, prologul a scris astfel: „Îndoită numire a câştigat fericitul, pentru că se numea Simon şi Simeon". Dar altul a fost Simon, şi altul Simeon. Simon a fost fiu al lui Iosif şi frate bun al lui Iacov, fratele Domnului; iar Simeon, precum s-a zis, a fost fiul lui Cleopa şi văr din fraţi cu Iacov; după aceea era rudenie a Domnului, fiind şi numărat între cei

şaptezeci de apostoli. Iar Simeon, fiul lui Iosif, nicidecum nu se află între apostoli. Este scris de Sfântul Ioan Evanghelistul în cap. 7, stih 5, cum că *nici fraţii lui Hristos n-au crezut în El*. Iar fraţii aici, spune Sfântul Teofilact, sunt fiii lui Iosif, pe care Sfântul Evanghelist Matei în cap. 13, stih 56, anume îi pomeneşte: Iacov, Iosie, Simon şi Iuda. Ci şi aceasta este arătată, că mai pe urmă au crezut în El. Şi a fost Iuda, care se zice şi Tadeu, unul din cei doisprezece apostoli; apoi Iacov cel dintâi din cei şaptezeci şi Iosie asemenea din cei şaptezeci. Iar Simon se pare că n-a luat slujba apostoliei, ci mai înainte de împărţirea prin toată lumea a Sfinţilor Apostoli a trecut din cele de aici, adeverind Sfântul Apostol Pavel în întâia epistolă către Corinteni, în cap. 15, şi zicând: *Mulţi trăiesc până acum, iar unii au şi adormit*.

Iar despre Sfântul Simeon al lui Cleopa şi rudenie a lui Hristos, ştiut este că a fost unul din cei şaptezeci de apostoli şi episcop al Ierusalimului, al doilea după vărul de frate al său, Iacov. Iar ceea ce se pare unora, că Cleopa murind fără fii, după legea de atunci, Iosif a luat femeia lui şi a făcut cu dânsa şase fii, patru feciori şi două fete, adică pe Maria care se numeşte fiica lui Cleopa şi pe Salomeea pe care o pomeneşte Teofilact în tâlcuirea cea de la Matei în cap. 13, de aceasta se cuvine a socoti cu dinadinsul, că Iosif a murit mai înainte de Cleopa, nu Cleopa mai înainte de Iosif. Deci cum putea Iosif ca să aibă pe femeia lui Cleopa? Iar cum că Iosif a murit mai înainte de Cleopa, este arătat de aici, că Cleopa după Învierea Domnului a fost şi a văzut pe Domnul în Emaus împreună cu Luca, şi L-a cunoscut în frângerea pâinilor.

Cleopa, şi după Înălţarea Domnului şi după primirea Sfântului Duh, a fost viu şi s-a sfârşit prin mucenicie. Iar Sfântul Iosif nici Patimile lui Hristos n-a apucat, ci încă mai înainte de Botezul Domnului a trecut din viaţa aceasta. Deci, cum putea să fie aceasta, ca Iosif după moartea lui Cleopa să ia femeia sa şi să facă cu dânsa fii. Mai vrednic de crezare este aceasta, că nu Iosif a luat pe femeia lui Cleopa, ci Cleopa pe fiica lui Iosif a luat-o de soţie, de care lucru Gheorghe Chedrin zice aşa: „După cinci ani, Iosif s-a întors din Egipt în Nazaret. Pe a lui fiică, Maria, Cleopa, fratele lui Iosif, care era din doi părinţi, a luat-o de soţie şi dintr-însa a născut pe Simeon, care după Iacov, fratele Domnului, a fost episcop al Ierusalimului".

Iar ceea ce se zice despre Maria lui Cleopa, cum că ar fi fost fiica lui Cleopa, aceasta nu este în Evanghelie; pentru că se scrie la Sfântul Evanghelist Ioan în cap. 19, stih 25: *Şi stăteau lângă crucea lui Iisus, mama lui şi sora mamei lui, Maria lui Cleopa*. Aici nu zice Sfântul Evanghelist Ioan, Maria, fiica lui Cleopa, ci numai Maria lui Cleopa, iar nu fiica lui Iosif, pe care ca pe o soră o avea Preacurata Fecioară Maria, Maica lui Iisus. Căci după ce S-a logodit cu Iosif, S-a dus din Biserica Domnului în casa lui şi locuia cu Maria, fiica lui, fiind încă fecioară, ca soră cu soră, având locuinţă împreună. Deci, să se ştie că aici Maria lui Cleopa nu este fiica lui, ci femeia, care a născut pe acest Simeon, rudenia Domnului, vărul de frate după trup, pentru Iosif cel părut tată al lui Hristos, fratele lui Cleopa, tatăl lui Simeon.

TOT ÎN ACEASTĂ ZI, SFINŢII APOSTOLI DIN CEI ŞAPTEZECI ARISTARH, MARCU ŞI ZINON

Aceşti sfinţi erau din cei şaptezeci; şi Aristarh este acela de care Pavel pomeneşte în Epistola către Romani şi care a fost episcop al Apamiei celei din Siria, supusă cu scaunele apostolilor celor dintâi. Acesta mai întâi decât toţi a propovăduit pe Hristos Dumnezeu adevărat. Iar Marcu este acela pe care şi Ioan obişnuia a-l numi, de care pomeneşte Luca în Faptele Apostolilor şi care a fost pus episcop de apostoli în Vivlopole. Iar Zinon este acela pe care Apostolul îl scrie în Epistola către Romani legiuitor şi care a fost făcut întâi episcop de Apostolul Petru în Diospole; el învăţa propovăduind pe Hristos Dumnezeu adevărat. Aceştia multe rele pătimiri suferind de la necredincioşi pentru zidirea bisericilor noi şi pentru surparea idolilor, şi înşişi făcându-se lucrători de minuni şi de vindecări, s-au mutat către Domnul.

TOT ÎN ACEASTĂ ZI, CUVIOSUL IOAN MĂRTURISITORUL, EGUMENUL MĂNĂSTIRII CATARON

Acest fericit Ioan s-a născut în Irinopole, care era una din cetăţile Decapolei; fiu de părinţi creştini şi iubitori de Dumnezeu, cu numele Teodor şi Grigoria. Făcându-se de nouă ani, *s*-a dus la chinovie, unde s-a călugărit, şi fiind osârduitor, smerit şi ascultător, a fost iubit de dascălul său. Şi a mers împreună cu el la Sinodul al şaptelea, ce s-a adunat a doua oară în Niceea, apoi mai pe urmă şi în Constantinopol.

Dascălul său s-a făcut arhimandrit şi egumen al mănăstirii lui Dalmat, iar el s-a făcut schimnic şi preot, şi de acolo a fost trimis de împăratul Nichifor egumen al Mănăstirii Cataron. Aici, cu plăcere de Dumnezeu şi apostoleşte, a ocârmuit turma lui Hristos mai mult de zece ani şi era iubit de toţi oamenii. Şi s-au descoperit fericitului încercări a toată lumea iscodite de diavolul urâtor al binelui şi, adunând şi sfătuind pe toţi fraţii, îndemnându-i şi la cele de cuviinţă, a zis către ei: „Privegheaţi, părinţilor şi fraţilor, să nu fiţi furaţi de diavolul şi să nu vă lepădaţi de închinarea la sfintele icoane;

căci pe mine nu mă veţi mai vedea între cei vii". Şi în vremea când el vorbea acestea, venind unii îndârjiţi trimişi de Leon, luptătorul împotriva icoanelor, au împrăştiat toată turma şi cele ce au găsit în mănăstire pe la părinţi, ca pe ale lor le-au împărţit. Iar pe păstorul lor, cu lanţuri legat, l-au dus la Bizanţ, lăsând mănăstirea în pradă.

Mergând sfântul la împărat şi numindu-l pe el păgân şi osândit, zicându-i şi multe altele fără de sfială, l-a pornit spre mânie. Pentru aceasta cumplit a fost bătut peste obraz cu vine de bou; iar fericitul se bucura pătimind pentru Hristos. După aceea, fiind închis în metocul său trei luni, a fost surghiunit la o cetate numită Pentadactilon, în hotarele Lambei. Acolo, legând picioarele lui cu lanţuri, l-au pus într-o închisoare întunecoasă, lăsându-l acolo 18 luni. Iar după aceasta l-au dus gol în cetate, înaintea împăratului spre batjocură.

După multe priciri de cuvinte, a fost dat lui Ioan, cel ce cu nevrednicie era atunci patriarh al Bisericii celei Mari, care multă cruzime a arătat sfântului, strâmtorându-l pe el cu foame în multă vreme. După aceasta l-a înfăţişat iarăşi la împărat şi el l-a trimis la o temniţă numită Criotavron al Bucelarilor; acolo l-a închis doi ani întregi, unde de multă rea pătimire se uscase cu totul carnea de pe trupul lui. Însă sfântul pe toate suferindu-le, cu mulţumire slăvea pe Dumnezeu. Iar după ce a fost junghiat Leon Armeanul şi a împărăţit în locul său Mihail Travlul, fiind liberaţi toţi cei de prin surghiunuri, s-a dus şi sfântul până la Calcedon, neavând voie ca să intre în cetate. Iar după aceea împărăţind Teofil, a voit cuviosul să se aşeze în oarecare mănăstire împreună cu alţi părinţi; apoi fiind prinşi de patriarhul din acea vreme şi cumplite necazuri suferind fericitul, a fost surghiunit la ostrovul Afusiei, unde, împlinind doi ani şi jumătate, a văzut oarecare vedenie şi, vestind celor dimpreună cu el mutarea sa, după trei zile s-a dus către Domnul.

TOT ÎN ACEASTĂ ZI, CUVIOSUL ŞTEFAN, EGUMENUL PECERSCĂI ŞI EPISCOPUL VLADIMIRULUI

Cel ce a câştigat răbdare se învredniceşte de toată fapta bună, se bucură în necazuri, este bine iscusit în primejdii şi în ispite se veseleşte, cum a zis Efrem Sirianul, insuflat fiind de Dumnezeu. Unul ca acesta a fost Cuviosul Părintele nostru Ştefan, care, pătimind pentru fraţii săi, deşi a fost mult necăjit, însă Dumnezeu l-a

veselit foarte mult. Pentru că îşi aducea aminte cuviosul de cuvântul proorocului şi împăratului David, zicând: *După mulţimea durerilor din inima mea, mângâierile Tale au veselit sufletul meu.* Pentru aceasta toate încercările grele, ca şi cum ar fi fost trimise de la Dumnezeu, le primea cu bucurie. El bine s-a deprins cu iscusinţa la toate faptele cele bune, pentru că din copilăria sa a fost crescut sub mâna celui vrednic de laudă între egumeni, adică a Cuviosului Părintelui nostru Teodosie al Pecerscăi, şi a fost ucenicul lui pururea – îndulcindu-se şi hrănindu-se totdeauna ca un prunc din ţâţă, de cuvintele cele insuflate de Dumnezeu ce ieşeau din gura cea izvorâtoare de miere a aceluia –, şi ca un fiu cu tatăl s-a unit prin toată asemănarea cea îmbunătăţită.

Pentru aceasta cu dragostea s-a întraripat în inima tuturor fraţilor, de care mai întâi a fost ales purtător de grijă al rânduielilor bisericeşti. Şi atunci învăţând însuşi egumenul, adică Cuviosul Teodosie, pe fraţi în biserică, cu duhovniceşti cuvinte, şi acesta îi învăţa pe aceia cu vrednicia. Iar după aceea, când Cuviosul Teodosie avea să-şi ia sfârşitul acestei vieţi vremelnice, l-au rugat toţi cu un glas, zicând: „Ştefan este vrednic ca după tine să ia egumenia. Ştefan să ne fie egumen!”

Iar Cuviosul Teodosie s-a plecat la rugăciunea fraţilor şi, chemând pe fericitul Ştefan, iubitul său ucenic, i-a încredinţat înaintea tuturor ograda cea plină de cuvântătoarele oi, cele de Dumnezeu insuflate şi, biserica fiind pusă pe temelie cu minune, îl ruga ca să o săvârşească. Apoi l-a învăţat să păzească rânduiala mănăstirii, să iubească pe fraţi din curată inimă şi să-şi aibă ochiul inimii neadormit către Dumnezeu, iar iubirea de străini să nu o uite. Şi aşa s-a mutat la veşnicele lăcaşuri, însă s-a făgăduit ca şi în lăcaşul său, Pecersca cea încredinţată fericitului Ştefan, cu ajutorul totdeauna nedespărţit să fie.

Şi murind Cuviosul Teodosie şi fericitul Ştefan primind egumenia Sfintei Pecersca, lavra cea făcătoare de minuni, se nevoia foarte mult, silindu-se la zidirea sfintei de Dumnezeu însemnatei biserici, pe care Cuviosul Teodosie începuse a o zidi, precum şi la toată iconomisirea mănăstirească. Şi cu darul lui Dumnezeu, prin rugăciunile părinţilor noştri Antonie şi Teodosie, nu după mulţi ani s-a săvârşit biserica. Apoi mănăstirea nouă a îngrădit-o şi a mutat acolo pe fraţii din mănăstirea cea veche, lăsând numai puţini dintre dânşii, cărora le era obiceiul să îngroape acolo pe fraţii cei ce se pristăveau. Cuviosul Părintele nostru Ştefan a rânduit şi aceasta, ca

în mănăstirea lui totdeauna să se săvârşească Sfânta Liturghie pentru fraţii cei răposaţi şi pentru fericiţii ctitori. Iar Dumnezeu îi dădea toate din belşug spre trebuinţa lui, încât se înmulţea lucrul acela, cu darul lui Dumnezeu.

Iar vrăjmaşul, care urăşte binele şi se luptă totdeauna cu robii lui Dumnezeu, a zavistuit grija cea atât de mare a fericitului pentru lăcaşul lui cel sfânt; şi sculându-se cu meşteşugirile sale cele rele, o tulburare ca aceea a făcut între unii fraţi, încât nu numai că au scos din egumenie pe acela, pe care mai înainte singuri cu un glas îl aleseseră, dar l-au îndepărtat şi din mănăstire, deşi era nevinovat. Însă toate acestea le-a răbdat fiul nerăutăţii, Cuviosul Ştefan, cu vitejie de la fraţii săi şi cu dragostea nu se depărta nicidecum de la aceia, de la care era depărtat cu trupul, ci cu dinadinsul se ruga lui Dumnezeu pentru dânşii, urmând în aceasta celui de un nume cu sine, Sfântului Întâiului Mucenic Ştefan, şi zicând: *Doamne, nu le socoti lor păcatul acesta!* Pentru că era atras sfântul de dragostea Cuviosului Teodosie, ca fierul de piatra magnetului.

Şi mulţi din boieri şi din dregători aflând de un necaz ca acesta al Cuviosului Ştefan, fiind fii duhovniceşti ai lui şi încredinţaţi lui de Cuviosul Teodosie, le-a părut rău că duhovnicescul lor părinte a pătimit aşa, şi de milă pornindu-se, i-au dat din averile lor destul, pentru cele de trebuinţă. În acea vreme, Cuviosul Ştefan aducându-şi aminte de acele preaslăvite minuni, cărora le-a fost el însuşi văzător – cum meşterii din cetatea lui Constantin au venit la Cuvioşii Părinţi Antonie şi Teodosie ai Pecerscăi, aducând cu ei icoana Preasfintei Născătoare de Dumnezeu şi au povestit şi vedenia împărătesei din Vlaherna –, Dumnezeu ajutându-i lui, cu rugăciunile Cuvioşilor Părinţi Antonie şi Teodosie, şi-a zidit o mănăstire, nu departe de a Pecerscăi, la Klova, în care a zidit şi o biserică din piatră în numele Preasfintei Născătoare de Dumnezeu şi întru pomenirea punerii cinstitului ei veşmânt, după felul bisericii din cetatea lui Constantin, ce este în Vlaherna. Şi în toţi anii făcea praznic luminat în 2 zile ale lunii iulie, şi adunând acolo mulţi fraţi, vieţuia cu plăcere de Dumnezeu.

Iar tipicul bisericii şi toată rânduiala iconomisirii mănăstireşti, precum o primise de la Cuviosul Teodosie în Mănăstirea Pecersca, aşa a poruncit să se păzească şi în mănăstirea sa. Şi arătând multe isprăvi, spre folosul celor dreptcredincioşi, mergea din putere în putere, încât şi în cele mai depărtate părţi era slăvit şi ştiut de mulţi pentru viaţa lui cea îmbunătăţită. Pentru aceasta, când s-a sfârşit episcopul slăvitei cetăţi a Vladimirului, pe care acel mare stăpânitor

Vladimir o zidise în numele său, atunci acel cuvios a fost ales la arhierescul scaun al cetăţii aceleia şi a fost hirotonisit de prea sfinţitul mitropolit Ioan al Kievului. Şi păştea bine oile cele încredinţate de Dumnezeu, făcându-se chip turmei, cu cuvântul, cu viaţa, cu dragostea, cu duhul, cu credinţa şi cu curăţia.

Iar când cu bunăvoirea lui Dumnezeu şi cu sfatul Fericitului Ioan, egumenul Pecerscăi, şi al tuturor fraţilor, aveau să se mute cinstitele moaşte ale Cuviosului Părintelui nostru Teodosie din peşteră în biserica cea zidită de Dumnezeu, în acea vreme vrednică de minune, acest episcop Ştefan, venind de la Vladimir, s-a aflat la Klova în mănăstirea sa şi a văzut în noaptea aceea peste câmp, o rază mare strălucind deasupra peşterii. Şi socotind că se mută cinstitele moaşte ale Cuviosului Teodosie şi aflând apoi despre aceea, s-a mâhnit foarte, că le mută fără dânsul. Şi îndată a încălecat pe un cal şi a alergat degrabă spre peşteră, luând cu dânsul pe Climent, pe care îl pusese egumen în locul său la Klova.

Şi mergând a văzut de departe raza care i se arătase deasupra peşterii; însă când s-a apropiat, a văzut acolo lumini multe. Şi mergând la peşteră, nimic din acestea n-a mai văzut; şi a înţeles că într-adevăr s-a învrednicit a vedea lumina dumnezeieştii slave, din cinstitele moaşte ale Cuviosului Teodosie, pentru că acum săpaseră deasupra cinstitelor lui moaşte şi le duseseră la uşa peşterii. Iar în altă zi, după vedenia aceea, a slujit şi Sfântul Ştefan cu ceilalţi episcopi la mutarea cinstitelor moaşte ale părintelui şi învăţătorului său, Cuviosul Teodosie.

Apoi, ducându-se în ale sale la scaunul Vladimirului, a făcut multe fapte bune spre sporirea cuvântătoarei sale turme; pentru care s-a aflat vrednic de cununa slavei celei neveştejite, pe care de la începutul anilor săi prin numele său a însemnat-o – căci numele de Ştefan se tâlcuieşte "purtător de cunună" –, iar cu faptele a căutat-o. Şi aşa, după mulţi ani petrecuţi pentru primirea acelei cununi, s-a dus la Hristos Începătorul păstorilor, în anul de la zidirea lumii 6602, iar de la naşterea lui Hristos 1094, în 27 de zile ale lunii aprilie. Cu rugăciunile Cuviosului Ştefan, purtător de cunună, învredniceşte-ne şi pe noi, Hristoase, Dumnezeule, a merge către Slava Ta şi a Părintelui Tău Celui fără de început, şi a Duhului Celui de o fiinţă cu Tine, acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin.

LUNA APRILIE

ZIUA A DOUĂZECI ŞI OPTA

SFINŢII APOSTOLI IASON ŞI SOSIPATRU, DIN CEI ŞAPTEZECI, FECIOARA CHERCHIRA ŞI CEI ÎMPREUNĂ CU DÂNŞII

Sfântul Apostol Iason era tarsinean. El a venit cel dintâi din Tars, către dreapta credinţă. Iar Sfântul Sosipatru era apostol din Ahaia. Amândoi aceştia, după primirea sfintei credinţe în Hristos, au fost ucenici ai Sfântului Apostol Pavel, care, în epistola sa către Romani, îi numeşte rudenii ale sale. Deci Iason a fost ales episcop al cetăţii sale, Tarsul, iar Sosipatru a luat ocârmuirea Bisericii Iconiei şi au păscut bine Bisericile lor şi le-au înmulţit. Apoi s-au dus în părţile Apusului şi mergând în insula Cherchirei, au zidit o biserică preafrumoasă în numele Sfântului Întâiului Mucenic Ştefan, unde, slujind lui Dumnezeu, pe mulţi i-au atras la credinţa în Hristos.

Apoi, fiind ponegriţi în faţa lui Cherchilin, împăratul acelei insule, au fost închişi într-o temniţă, în care şedeau şapte tâlhari ale căror nume sunt: Satornie, Iachishol, Faustian, Ianuarie, Marsalie, Eufrasie şi Mamie, pe care sfinţii apostoli, cu vorba lor cea de Dumnezeu însufleţită, i-au adus la sfânta credinţă şi din lupi i-au făcut oi. Iar împăratul a poruncit să se umple o căldare mare cu smoală, pucioasă şi ceară şi să o fiarbă, iar pe acei şapte legaţi să-i arunce în acea căldare. Deci, sfârşindu-se mucenicește, au luat cununi de la Dumnezeu. Şi a crezut în Hristos şi străjerul temniţei, căruia i-au tăiat întâi mâna, apoi amândouă picioarele; şi fiindcă tot timpul chema numele lui Hristos, i-au tăiat capul şi s-a numărat în ceata sfinţilor mucenici. Iar pe Sfinţii Apostoli Iason şi Sosipatru,

scoţându-i din temniţă ighemonul, i-a dat la muncă boierului Carpian, care, luându-i, i-a legat şi i-a trimis iarăşi în temniţă.

O pătimire ca aceasta a sfinţilor apostoli văzând-o Cherchira, fiica stăpânitorului, şi aflând că pentru Hristos pătimesc, a mărturisit şi ea că este creştină; şi scoţând de pe ea podoabele cele de mare preţ şi gherdanurile, le-a împărţit la săraci. De acest lucru auzind tatăl ei, s-a supărat şi se străduia în tot chipul, să o întoarcă de la credinţa în Hristos. Dar neputând, a închis-o într-o temniţă deosebită şi din mânia cea mare a poruncit să o dea unui arap, spre desfrânare. Iar când s-a apropiat arapul de uşile temniţei, un urs sălbatic a alergat deodată şi, apucându-l pe arapul acela, l-a sfâşiat. Şi simţind fiica împăratului, care era în temniţă, şi uitându-se pe ferăstruie, a izgonit acea fiară cu numele lui Hristos, iar pe arap l-a tămăduit de răni şi l-a învăţat cunoştinţa lui Hristos, făcându-l creştin şi ostaş al Lui. Şi striga arapul cu glas tare: „Mare este Dumnezeul creştinilor!" Pentru aceasta, l-au schingiuit fără de milă şi, sfârşindu-se mucenicește, a stat înaintea Domnului în ceata mucenicilor.

Iar împăratul a poruncit ostaşilor să pună lemne împrejurul temniţei şi să le aprindă, ca împreună cu temniţa să ardă şi fiica lui. Iar după ce au făcut aceasta şi a ars temniţa, s-a găsit fecioara vie şi nearsă. O minune ca aceasta auzind-o, mulţi din popor au crezut în Hristos. Apoi a spânzurat-o muncitorul de un lemn şi cu fum greu a înăbuşit-o şi cu săgeţi a însăgetat-o, până ce şi-a dat duhul în mâinile lui Dumnezeu. După sfârşitul ei, a început împăratul a prigoni pe cei ce au crezut în Hristos; iar aceia, temându-se de tirania împăratului, au fugit într-o insulă ce era aproape şi s-au ascuns. Aflând de ei împăratul, a înotat spre insula aceea, vrând să-i pedepsească cumplit. Dar când a fost la mijlocul mării, fiind pedepsit de mânia lui Dumnezeu, s-a afundat în mare ca şi faraon cel de demult, iar credinciosul popor, izbăvindu-se din mâinile lui cele tirane, a adus cântări de mulţumire lui Dumnezeu. Iar Sfinţii Apostoli Iason şi Sosipatru, liberându-se din temniţă, învăţau poporul Cuvântul lui Dumnezeu, fără de oprelişte.

După acesta a venit alt împărat şi auzind de sfinţii apostoli, i-a prins şi a poruncit ca într-o baie de fier să pună smoală, pucioasă şi ceară, să o fiarbă şi să arunce pe sfinţi acolo. Făcându-se aceasta, sfinţii, cu darul lui Hristos, au fost nearşi în baia aceea; iar din cei necredincioşi, care stăteau împrejur, s-au ars mulţi cu acel foc. Văzând unii acea înspăimântată minune, au crezut în Hristos. Încă şi împăratul insulei a crezut şi o piatră la grumaji spânzurându-şi se

tânguia, zicând: „Dumnezeul lui Iason şi al lui Sosipatru, miluieşte-mă pe mine!” Atunci sfinţii apostoli adunând pe toţi cei ce crezuseră, i-au învăţat cuvântul adevărului. Şi învăţând şi pe împărat, l-au botezat în numele Tatălui, al Fiului şi al Sfântului Duh şi i-au pus numele Sebastian.

După câteva zile, fiul împăratului s-a îmbolnăvit şi a murit; iar sfinţii apostoli, rugându-se lui Dumnezeu, l-au înviat din morţi. Şi alte multe minuni au făcut sfinţii, au zidit biserici frumoase împreună cu împăratul şi toate le-au săvârşit cu bine şi cu sfinţenie, iar turma lui Hristos au crescut-o. Apoi, la bătrâneţe, sfârşindu-li-se viaţa, s-au suit la doritul lor Hristos Domnul, Căruia se cuvine slava în vecii vecilor. Amin.

TOT ÎN ACEASTĂ ZI, SFINŢII MUCENICI MAXIM, DADA ŞI CVINTILIAN

Împărăţind Diocleţian şi Maximian, păgânii împăraţi, iar antipaţi fiind Tarcvinie şi Gavinie, în al doilea an al stăpânirii lor s-a ridicat diavoleasca mânie asupra creştinilor. Pentru că, stăpânind acei împăraţi şi antipaţi toată lumea, a ieşit de la dânşii această poruncă: „Deşi ştim că toţi cei ce sunteţi sub stăpânirea noastră cinstiţi cu cucernicie pe zei, însă noi având purtare de grijă pentru buna îndreptare a toată împărăţia, pe toţi care în vremurile noastre locuiesc părţile stăpâniei romanilor, îi rugăm şi îi sfătuim să se sârguiască în toate chipurile ca, şi pe ei înşişi, şi pe ceilalţi, să-i aducă spre cinstirea zeilor şi spre dragostea către dânşii. Iar de se va afla cineva, în orice loc, pomenind numele lui Hristos, unul ca acela va porni mânia noastră asupra sa”.

Această poruncă auzind-o, popoarele s-au adunat vrând să săvârşească cele ce li se porunciseră lor, adică să aducă zeilor jertfe; şi lăudau pe boierii lor, zicând: „Să se bucure şi la mulţi ani să fie sănătoşi stăpânii noştri, cei ce au o purtare de grijă ca aceasta pentru cinstirea zeilor!” Şi a zis către dânşii antipatul Tarcvinie: „De vreme ce vedem la voi o atât de mare osârdie, vă rugăm ca mâine dimineaţă să vă adunaţi ca să aducem zeilor jertfe împreună. Dar acum să vă odihniţi, că aţi venit de departe şi cu noi vă veţi veseli; iar după săvârşirea jertfei, fiecare se va întoarce la cetatea sa”.

A doua zi s-au adunat toţi şi au săvârşit praznicul cel urât de Dumnezeu, aducând jertfe necurate zeilor lor, apoi Tarcvinie i-a

liberat. Iar a doua zi, un oarecare din păgânii închinători la idoli, mergând la Tarcvinie, i-a zis: „Sunt aici trei bărbaţi, care în ziua de ieri n-au voit să asculte poruncile voastre şi să aducă jertfe zeilor. Şi ei zic despre ei înşişi că se închină Unuia Dumnezeu, Care este în ceruri". Deci, Tarcvinie a trimis de îndată pe slujitorii săi ca să-i prindă şi, căutându-i, i-au aflat în satul lor care se chema Ozovia, petrecând în rugăciune către Dumnezeu. Şi prinzându-i, i-au legat cu lanţuri de fier şi i-au dus îndată în cetatea Dorostol[1]. Şi s-a întâmplat că erau atunci acolo amândoi antipaţii.

Când au sosit în cetate, se înserase şi, fiind înştiinţat Tarcvinie despre prinderea acestor trei creştini, a poruncit ostaşilor să-i păzească până a doua zi. Toată noaptea aceea, sfinţii au petrecut-o în rugăciuni, zicând: „Doamne Iisuse Hristoase, dă-ne din cer puterea Ta spre ajutor, ca să putem birui pe potrivnicii noştri şi cu darul Tău învredniceşte-ne să luăm cununile biruinţei". Iar după ce s-a făcut ziuă, Tarcvinie, mergând la judecată împreună cu Gavinie, a poruncit să aducă înaintea lor pe creştinii cei prinşi. Tarcvinie a întrebat: „Aceştia sunt cei ce defaimă porunca noastră şi îşi ţin credinţa după a lor voie?" Apoi a zis către sfinţi: „Spuneţi-vă mai întâi numele voastre". Sfântul Maxim a răspuns: „Eu sunt creştin după credinţa lui Hristos, precum şi aceşti fraţi ai mei, iar după obiceiul omenesc mă numesc Maxim". Ighemonul a zis: „Ai răspuns, arătându-te îndată că nu slujeşti zeilor noştri, ci altora. Dar celălalt care îţi urmează, cum se numeşte?" Iar acela singur a răspuns: „Mă numesc Dada şi sunt, de asemenea, creştin, ca şi întâiul nostru frate". Tarcvinie a zis: „Dar al treilea cum se numeşte?" Acesta a răspuns: „Eu mă numesc Cvintilian şi sunt şi eu creştin".

Iar notarul Magnilian scria cuvintele fiecăruia. Antipatul Gavinie a zis către notar: „Le-ai scris numele lor?" Notarul a răspuns: „De va porunci stăpânirea voastră, le voi citi". Gavinie a poruncit şi notarul a citit, zicând: „Numele creştinilor celor ce sunt acum de faţă, după spusele lor înaintea tuturor, sunt acestea: Maxim, Dada şi Cvintilian". Tarcvinie a zis către sfinţi: „Iată, viaţa voastră se află în mâinile noastre; deci, de voiţi ca să trăiţi, mergeţi de aduceţi jertfă la maica zeilor şi veţi fi slujitori ai aceleia, căci a murit slujitorul ei şi s-a dus la marele Dia, cerescul împărat, ca să-i slujească acolo". Iar Sfântul Maxim a răspuns: „Preanemilostivule şi preaneruşinatule om, oare nu te temi tu de Domnul, numind Dumnezeu pe necuratul desfrânat şi împărat zicându-i aceluia? Să ştiţi, o, oameni nebuni, că Hristos este Împăratul cerului, Care

[1] Durostor, în sudul Dobrogei de astăzi.

poartă grijă de toţi şi pe toate le ţine pe palma Sa; aceasta să o ştiţi, că noi nu vom împlini pierzătoarea voastră poruncă, fiindcă suntem zidire a mâinii adevăratului Dumnezeu". Iar antipatul Gavinie, chemând la dânsul pe Dada şi pe Cvintilian, a vorbit cu dânşii multe cuvinte deşarte, vrând să-i înşele cu credinţa lui păgână.

Iar sfinţii i-au răspuns: „Noi ţinem ceea ce a zis fratele nostru Maxim, deoarece acesta este citeţ al bisericii sobornicesti şi înţelege bine dumnezeiasca Scriptură şi ştie ce ne este nouă de folos; iar tu cu diavoleasca nebunie înşelându-te, nu ştii ce-ţi este de folos. Şi de ai fi voit să ne asculţi, ai fi văzut lumina cea cerească". Gavinie cu Tarcvinie au zis: „Iată în atâtea chipuri vă îndemnăm, sfătuindu-vă cele bune, iar voi nu vă supuneţi, ci petreceţi în îndărătnicia voastră". Răspuns-a Sfântul Maxim: „Voi singuri vă îndrăciţi, vrând ca pe oamenii cei ce bine vieţuiesc şi slujesc Unuia Dumnezeu, să-i atrageţi la diavoleasca credinţă; ci acum faceţi nouă ceea ce voiţi să faceţi, că nu ne veţi întoarce de la a noastră credinţă niciodată". Atunci antipaţii Gavinie şi Tarcvinie sfătuindu-se unul cu altul ce să facă cu dânşii, au poruncit să ducă pe sfinţi în temniţă. Iar ei mergeau, bucurându-se şi vorbind despre a lor mântuire.

Şezând sfinţii în temniţă, se îndeletniceau în duhovnicească vorbire. Pentru că Maxim, din dumnezeiasca Scriptură, mult învăţa pe Dada şi pe Cvintilian. Apoi, la miezul nopţii au adormit şi au văzut în vedenie pe diavol încingându-şi armele şi tăbărând asupra lor. Iar deşteptându-se din somn, au văzut pe Îngerul Domnului, zicându-le: „Nu vă temeţi, căci Dumnezeu, Căruia v-aţi încredinţat, vă va primi şi nu este departe de voi, ajutându-vă!" Cu acea îngerească arătare şi cu cuvintele lui întărindu-se mucenicii, au binecuvântat pe Dumnezeu preamărindu-L până dimineaţa. Iar antipaţii iarăşi şezând la judecată, au poruncit să aducă la dânşii pe cei legaţi. Şi, aducându-i pe ei, le-a zis Gavinie: „Iată, înaintea noastră staţi! Deci, acum vă sfătuim să aduceţi jertfă zeilor, că nu puţine daruri veţi câştiga de la noi; iar de nu ne veţi asculta, apoi morţi veţi fi, fiind singuri vinovaţi, căci aceasta ne-au poruncit în vis zeii noştri pentru voi, în noaptea trecută". Iar sfinţii mucenici au răspuns: „Şi nouă ne-a arătat Dumnezeul nostru în vedenie, ca pentru numele Lui cel Sfânt să răbdăm toate chinurile".

Tarcvinie zise către Gavinie: „De nu vor fi trimişi la mucenicie, aceştia niciodată nu se vor supune, ca să ne asculte". Gavinie zise: „Deoarece singuri şi-au ales aceea, singuri şi-au scris pricina". Şi au poruncit antipaţii slujitorilor, să dezbrace de pe mucenici hainele, iar după ce i-au dezbrăcat, a zis Gavinie: „Legaţi-i,

întindeţi-i pe pământ şi-i bateţi!" Şi îndată slujitorii au împlinit porunca. Apoi Tarcvinie a zis către slujitori: „Întrebaţi-i de voiesc să ne asculte şi să jertfească zeilor. Iar de nu, apoi alte munci le vom găti, ca să-i pierdem de tot".

Deci, întrebând pe mucenici, au răspuns toţi odată: „Noi, fiind întăriţi de Dumnezeul nostru, nu ne îngrijim de muncile voastre, nici nu ascultăm sfatul vostru cel viclean şi nici nu vom jertfi diavolilor". Tarcvinie a zis către slujitori: „Aruncaţi-i iarăşi în temniţă, fiindcă este vremea prânzului". Şi fiind aruncaţi sfinţii, după ce a trecut al şaptelea ceas, amândoi antipaţii şezând la judecată, au pus înaintea lor pe sfinţii mucenici. Şi a zis Gavinie: „Maxime, nu te-ai înduplecat să asculţi sfatul nostru, ca să jertfeşti zeilor?" Sfântul Maxim răspunse: „Noi nu primim un sfat ca acesta, ci, precum v-am spus mai înainte, aşa zicem şi acum: că nici unuia nu ne vom închina, decât numai Domnului nostru Iisus Hristos, Cel împreună slăvit cu Tatăl şi cu Duhul Sfânt". Atunci, mâniindu-se, Gavinie a zis către mucenici: „Dacă nu voiţi să vă înţelepţiţi şi să vă închinaţi zeilor, apoi vă vom pierde; căci vom porunci să vă ducă la locuri barbare şi acolo să vă taie capetele". Iar mucenicii au zis: „Vă jurăm pe voi ca prin faptă să săvârşiţi cuvintele voastre".

Atunci antipaţii au poruncit ca să ducă pe sfinţi la locul lor şi acolo să le taie capetele. Iar sfinţii luând asupra lor hotărâre de moarte, au preamărit pe Dumnezeu şi au zis: „Doamne Iisuse Hristoase, Cel ce ne-ai izbăvit de acest veac rău de acum, primeşte-ne în odihna Ta şi ne învredniceşte Împărăţiei Tale celei cereşti!" Astfel rugându-se sfinţii mucenici, i-au dus la locul cel mai sus zis, care se numea Ozevia, şi acolo le-au tăiat capetele. Astfel şi-au dat sufletele lor în mâinile lui Dumnezeu, Sfinţii Mucenici Maxim, Dada şi Cvintilian, în 28 de zile ale lui aprilie, împărăţind Diocleţian şi Maximian, iar Tarcvinie şi Gavinie fiind antipaţi, însă în noi toţi stăpânind Domnul nostru Iisus Hristos, Căruia I se cuvine slava, stăpânirea şi împărăţia, în vecii vecilor. Amin.

LUNA APRILIE

ZIUA A DOUĂZECI ŞI NOUA

SFINŢII NOUĂ MUCENICI, CARE AU PĂTIMIT ÎN CIZIC

Cetatea Cizicului se afla într-o parte a Asiei, care se numea Misia mică, ce era veche şi slăvită, lângă marea Elespontului, care desparte Asia de Europa, învecinându-se cu Troada, cea pe care au străbătut-o picioarele învăţătorului neamurilor, adică ale dumnezeiescului Apostol Pavel. Această cetate a primit sămânţa Cuvântului lui Dumnezeu, tot de la Sfântul Pavel, vasul alegerii. Şi deşi era strălucită cu lumina sfintei credinţe, la început nu avea mulţi creştini, din pricina tiraniei celor ce prigoneau Biserica lui Hristos. Iar mai ales păgânii împăraţi ai Romei, care au împărăţit mai înainte de marele Constantin, dădeau înfricoşate porunci prin toate ţările şi trimiteau ighemoni păgâni, ca pe toţi cei ce mărturiseau numele lui Hristos, să-i silească la închinarea de idoli, iar pe cei ce nu se vor supune, cu munci şi cu moarte să-i pedepsească. Atunci mulţi credincioşi se ascundeau, fugind prin munţi şi prin pustie, iar alţii petrecând între păgâni, îşi tăinuiau buna lor credinţă în Domnul. Iar cei ce iubeau mai mult pe Hristos, Dumnezeul lor, şi râvneau după El, mărturiseau pe faţă Preasfânt Numele Lui şi de bunăvoie se dădeau în mâinile muncitorilor şi îşi puneau sufletele lor pentru El.

În vremea aceea ni s-au arătat bărbaţi viteji unii ca aceştia, care erau nemişcaţi în sfânta credinţă ca muntele Sionului şi ardeau cu râvnă după Dumnezeu ca Ilie, ale căror nume sunt acestea: Teognid, Ruf, Antipatru, Teostih, Artema, Magn, Teodot, Tavmasie şi Filimon. Aceştia, fiind din diferite locuri şi ţări, s-au adunat în Cizic şi, nebăgând în seamă groaznicele porunci împărăteşti şi frica tiranilor, preamăreau pe Hristos şi cu toată îndrăzneala Îl propovăduiau pe El, că este Unul Dumnezeu Atoateziditor şi Atoateţiitor. Iar rătăcirea elinească cea fără de Dumnezeu şi cinstitoare de mulţi

zei idoleşti, o ocărau şi o mustrau, căci în loc de Dumnezeu cinstea pe diavoli; în loc să se închine Făcătorului a toate, se închina făpturii celei nelucrătoare, adică idolilor; în locul Celui viu, celor morţi; în locul Celui adevărat, se închina mincinoşilor zei şi în locul Celui Preamilostiv şi dătător de bunătăţi, se supunea diavolului nemilostiv. Deci sfinţii îndemnau pe oamenii cei orbiţi cu necredinţa, ca, lepădând întunericul cel înnegurat al minţii, să vadă adevărul; şi luminându-se cu lumina cunoştinţei, să creadă întru Unul adevăratul Dumnezeu, Cel ce este în cer şi toată lumea o stăpâneşte.

O îndrăzneală ca aceasta văzând-o slujitorii diavolului, i-au prins îndată, ca nişte lupi pe oi, cu sălbăticie şi fără de omenie şi, legându-i, i-au dus la judecată înaintea boierului cetăţii, în Cizic. Deci vitejii ostaşi ai lui Hristos stăteau înaintea stăpânitorilor păgâni cu mărime de suflet, având inimile lor aprinse cu focul dragostei către Dumnezeu şi arzând cu râvnă după Dânsul, ca de o văpaie mare. Apoi au stat, îmbrăcându-se cu toate armele lui Dumnezeu, ca să se poată împotrivi muncitorului, şi mai ales nevăzutului boier al întunericului şi la toată puterea lui cea diavolească, cu care mai ales urmau să se lupte. Deci erau obosiţi în multe feluri de chinuri şi pedepse, fiind aruncaţi în temniţă şi iarăşi scoşi şi chinuiţi, ca să se lepede de Hristos şi să jertfească idolilor. Iar ostaşii lui Hristos nicidecum nu se depărtau de Domnul şi, văzând înşelăciunea păgânească şi deşarta închinare la idoli, au ocărât şi au ruşinat pe stăpânitori. Pentru aceea, după alte munci, li s-au tăiat capetele şi tot în acel loc li s-au îngropat şi trupurile.

După câţiva ani, împărăţind marele Constantin şi luminându-se cu Sfântul Botez, a încetat prigonirea şi a răsărit lumina dreptei credinţe în toată lumea. Atunci, binecredincioşii creştini scoţând de sub pământ în Cizic trupurile celor nouă sfinţi mucenici şi găsindu-le nestricate, le-au pus în raclă nouă şi zidind o biserică în numele lor, au adus într-însa comoara cea de mare preţ. Apoi s-au făcut multe minuni şi tămăduiri prin sfintele lor moaşte: diavolii erau izgoniţi, gârbovii se îndreptau şi bolile de friguri cu desăvârşire se tămăduiau.

Un vestit bărbat s-a izbăvit de idropică, atingându-se de cinstita raclă a sfinţilor, şi cine era cuprins de orice boală, dacă se atingea numai de racla sfinţilor răbdători de chinuri, îndată primea tămăduire. De aceea, mulţime de popor necredincios, văzând unele tămăduiri de diferite boli, care se făceau la sfintele moaşte ale mucenicilor, s-au întors spre Hristos. Apoi, nu după multă vreme, aproape pe toată cetatea a primit sfânta credinţă în Hristos şi a sfărâmat idolii şi capiştile idoleşti; iar în locul lor au ridicat biserici lui

Dumnezeu şi a înflorit în cetatea Cizicului sfânta credinţă, cu minunile şi rugăciunile sfinţilor cei nouă la număr, care se odihnesc acolo.

Apoi, după marele împărat Constantin şi după Constantie, fiul lui, care împărăţiseră multă vreme, luând împărăţia Iulian Paravatul, unii din elinii care rămăseseră în Cizic s-au dus la împărat şi au clevetit asupra creştinilor, cum că în cetatea lor au stricat pe toţi zeii şi capiştile şi au răsturnat jertfele. Atunci împăratul, deşi a poruncit să se înnoiască iarăşi zeii şi capiştile, dar fiind în Cizic foarte mult popor creştin, n-a îndrăznit să le facă vreo silă sau răutate, de teamă să nu se facă tulburare, ci a chemat numai pe episcopul lor, Elevsie, şi l-a băgat în temniţă. Apoi ducându-se asupra Persiei, a pierit ticălosul, liberându-se astfel episcopul.

Deci, strălucea cetatea aceea cu lumina sfintei credinţe, întărindu-se şi îngrădindu-se ca un zid nesurpat, prin mijlocirile cele calde pentru dânsa către Dumnezeu ale sfinţilor mucenici. Cu ale căror rugăciuni să câştigăm şi noi tămăduiri de bolile noastre sufleteşti şi trupeşti şi să ne învrednicim darului şi milei Domnului nostru Iisus Hristos. Amin.

TOT ÎN ACEASTĂ ZI, CUVIOSUL MEMNON, FĂCĂTORUL DE MINUNI

Cuviosul Părintele nostru Memnon s-a dat pe sine din tinereţe lui Dumnezeu şi s-a făcut lăcaş curat al Sfântului Duh; pentru că a supus pe trup duhului, omorându-şi patimile cu petrecerea cea aspră în multe osteneli şi a fost mai mare al călugărilor. Iar pentru viaţa sa asemenea cu îngerii, a luat de la Dumnezeu dar îndestulat de faceri de minuni; căci tămăduia boli netămăduite şi făcea multe minuni. Pentru că în loc uscat a scos izvor de apă cu rugăciunea sa; o corabie, înviforându-se şi afundându-se în învăluirile mării, prin arătarea sa, a izbăvit-o de la înecare de multe ori; lăcustele ce năvăliseră şi prăpădeau tot felul de roduri şi iarbă, le-a izgonit, şi altele preaslăvite minuni a făcut.

De aceea s-a numit făcător de minuni şi, nevoindu-se în pustnicie mulţi ani şi plăcând lui Dumnezeu prin viaţa lui cea îmbunătăţită, s-a dus bucurându-se la Domnul, pe Care L-a iubit. Dar nu numai în viaţa sa, ci şi după mutare făcea minuni. Pentru că de la mormântul lui se dădeau tămăduiri de toate bolile şi prin chemarea numelui cuviosului se goneau lăcustele şi toată vătămarea diavolească, Dumnezeu Cel slăvit între sfinţii Săi preamărind pe alesul Său. Amin.

LUNA APRILIE
ZIUA A TREIZECEA

SFÂNTUL APOSTOL IACOB, DIN CEI DOISPREZECE

Sfântul Apostol Iacob a fost fiul lui Zevedeu şi fratele Sfântului Evanghelist Ioan, Cuvântătorul de Dumnezeu. Şi era unul din cei doisprezece apostoli, care, împreună cu fratele său, lăsându-şi corabia, pe tatăl său şi mreaja sa, a mers după Iisus la chemarea Lui cea dumnezeiască şi Îi urma pretutindeni, luând aminte la învăţăturile ce ieşeau din Preacurata Lui gură şi vedea minunile ce se făceau de El. Pe aceşti doi fraţi apostoli i-a iubit Domnul atât de mult, încât unuia dintre ei i-a dat pieptul Său spre rezemare, iar acestuia i-a făgăduit paharul Său, pe care Însuşi l-a băut pe Cruce. Însă şi ei au iubit atât de mult pe Domnul lor şi atâta râvnă au arătat după El, încât au voit să pogoare foc din cer, asupra celor ce nu credeau în Hristos, ca să-i piardă. Şi ar fi făcut aceasta, dacă nu i-ar fi oprit îndelung-răbdătorul Hristos.

Pe aceşti amândoi fraţi, Iacob şi Ioan, şi pe Sfântul Apostol Petru nicidecum nu-i lăsa Domnul fără să le spună ceva; ci mai ales lor le descoperea mai mult decât celorlalţi, dumnezeieştile Lui taine, precum pe Tabor, când, vrând să-Şi arate slava dumnezeirii Sale, a luat pe Petru, pe Iacob şi pe Ioan. Iar după patima cea de bunăvoie şi după Învierea şi Înălţarea Domnului nostru şi după primirea Sfântului Duh, Sfântul Apostol Iacob s-a dus în Spania şi în alte părţi, propovăduind Cuvântul lui Dumnezeu şi s-a întors iarăşi în Ierusalim. Şi a fost iudeilor înfricoşător ca un tunet, pentru că, neîndoindu-se, învăţa cu toată îndrăzneala despre Iisus Hristos, cum că El este adevăratul Mesia, Mântuitorul lumii. Şi biruia pe farisei şi pe învăţătorii Legii din dumnezeieştile Scripturi, mustrând şi ocărând împietrirea inimii şi necredinţa acelora. Iar ei, neputând să

stea împotriva cuvintelor lui cele nebiruite, au năimit cu aur contra lui pe un oarecare filozof vrăjitor, anume Ermoghen, ca să aibă înfruntare cu Iacob şi să-i ruşineze învăţătura lui.

Iar vrăjitorul, fiind mândru şi nevoind să vorbească singur cu Iacob, a trimis pe ucenicul său, care se numea Filit, zicând: „Nu numai pe mine singur, dar nici pe ucenicul meu nu va putea Iacob să-l biruiască în înţelepciune". Dar Filit, vorbind cu Sfântul Iacob, n-a putut să se împotrivească înţelepciunii Sfântului Duh, care era în apostol; ci a tăcut ca un mut şi nu şi-a deschis gura spre împotrivire. Şi, cunoscând adevărul, s-a umilit, şi întorcându-se la vrăjitor, învăţătorul său, i-a spus că este nebiruită învăţătura lui Iacob, pe care o întăreşte şi cu minuni, sfătuind pe învăţător, ca, lăsându-şi dăscălia sa, să binevoiască să fie ucenic al lui Iacob. Iar trufaşul Ermoghen, cu vrăjile sale, a chemat pe diavoli şi le-a poruncit, ca să ţină pe Filit în loc, ca pe un legat, ca să nu se poată mişca câtuşi de puţin, şi i-a zis: „Voi vedea de te va izbăvi Iacob acela". Iar Filit a trimis pe un oarecare în taină la apostol, înştiinţându-l despre legarea sa de la diavoli, prin vrăjile lui Ermoghen. Iar apostolul a trimis la el mahrama sa, poruncindu-i, ca, luându-o, să zică cuvintele acestea: *Domnul dezleagă pe cei ferecaţi în obezi, Domnul ridică pe cei surpaţi*. Zicând acestea Filit, îndată s-a liberat din legarea cea nevăzută, iar diavolii, prin mahrama apostolului înfricoşându-se de puterea cuvintelor celor grăite, au lăsat pe Filit, şi au fugit. Iar Filit, batjocorind pe Ermoghen, a alergat la Sfântul Iacob şi, învăţând dreapta credinţă, s-a botezat.

Iar Ermoghen, umplându-se de mânie şi ură, a jurat pe diavolii ce-i slujeau, ca pe Iacob şi pe Filit legaţi să-i aducă la dânsul. Dar după ce s-au apropiat diavolii de casa în care erau Sfântul Iacob cu Filit, îndată Îngerul Domnului, prin porunca lui Dumnezeu, a prins pe diavolii aceia şi, legându-i cu nevăzute legături, îi muncea. Iar diavolii cei nevăzuţi, muncindu-se de puterea lui Dumnezeu, strigau în auzul tuturor, zicând: „Iacobe, Apostole al lui Hristos, fii milostiv nouă, pentru că noi cu porunca lui Ermoghen am venit să te legăm pe tine şi pe Filit; dar iată, acum suntem tare legaţi şi cumplit munciţi!" Iar Sfântul Iacob a zis: „Îngerul lui Dumnezeu cel ce v-a legat pe voi, acela să vă dezlege şi, ducându-vă, aduceţi aici la mine pe Ermoghen, fără de nici o vătămare". Şi îndată diavolii fiind dezlegaţi, au alergat la Ermoghen şi apucându-l, într-o clipeală a ochiului l-au pus legat înaintea apostolului. Şi îl rugau pe apostol ca să-i sloboadă pe ei, ca să-şi răzbune strâmbătăţile lor asupra lui Ermoghen. Iar apostolul a întrebat pe diavoli pentru ce n-au legat pe

Filit, precum le-a fost lor porunca de la Ermoghen. Răspuns-au diavolii: „Noi nici muştele din casa ta nu putem să le mişcăm”.

Deci, a zis apostolul către Filit: „Domnul nostru ne-a poruncit să răsplătim bune pentru rele; deci, dezleagă pe Ermoghen şi-l fă slobod de diavoli”. Şi a fost aşa, iar apostolul a zis către Ermoghen cel dezlegat din legăturile diavolilor: „Domnul nostru nu voieşte ca să aibă slugi fără voie, slujindu-i Lui de nevoie, ci de voia cea din singură alegerea lor. Deci tu du-te oriunde voieşti”. Şi a zis Ermoghen: „Dacă voi ieşi din casa ta, îndată mă vor ucide diavolii, pentru că ştiu cât de cumplită este mânia lor şi nu-mi este cu putinţă să mă izbăvesc de dânşii, dacă nu mă vei apăra tu”. Atunci apostolul i-a dat în mâini toiagul său, pe care-l purta la drum. Iar Ermoghen, mergând cu toiagul acela la casa sa, nici o supărare sau frică n-a avut de la diavoli. Şi, cunoscând puterea lui Hristos şi neputinţa diavolească văzând-o, a adunat toate cărţile vrăjitoriei sale şi le-a dus la Sfântul Iacob şi, căzând la picioarele lui, striga: „Robule al lui Dumnezeu Cel adevărat, cel ce scoţi sufletele omeneşti din pierzare, miluieşte-mă şi primeşte-mă pe mine, vrăjmaşul tău, în ucenicie”. Deci, învăţând Ermoghen sfânta credinţă, a primit Sfântul Botez, iar cărţile vrăjitoreşti din porunca apostolului le-a ars şi s-a făcut slujitor al lui Hristos; şi făcea minuni în numele lui Hristos.

Aceasta văzând-o evreii, s-au pornit cu mânie mare şi au îndemnat pe împăratul Irod ca să ridice prigoană asupra Bisericii lui Hristos şi pe Iacob să-l ucidă. Deci, împăratul Irod a poruncit ca să facă rău unora din Biserică şi a ucis cu sabia pe Iacob, fratele lui Ioan. Şi văzând că aceasta a plăcut evreilor, a poruncit a prinde şi pe Petru, pe care l-a şi pus în temniţă. Şi scrie Evsevie, episcopul Cezareei Palestinei, despre Sfântul Iacob, că, pe când era osândit de Irod la moarte, un bărbat oarecare anume Iosia, unul din cei ce a pârât pe apostol către Irod, văzând bărbăţia şi îndrăzneala Sfântului Iacob, nevinovăţia şi sfinţenia lui cunoscându-le şi adevărul cuvintelor grăite de dânsul pentru venirea lui Mesia înţelegându-l, a crezut în Hristos şi mărturisitor al lui Hristos deodată s-a arătat. Atunci şi Iosia împreună cu Sfântul Apostol Iacob a fost osândit la moarte.

Şi mergând împreună la locul cel de moarte, apostolul l-a făcut sănătos pe un slăbănog oarecare ce zăcea lângă cale. Iar când îşi gătea grumajii săi spre tăiere, a rugat Iosia pe Sfântul Iacob ca să-i ierte păcatul cel făcut din neştiinţă, căci a fost clevetitor asupra lui la împărat. Iar apostolul, cuprinzându-l, l-a sărutat, zicând: „Pace

ţie". Şi şi-au plecat amândoi capetele spre tăiere şi astfel s-au sfârşit. Iar după tăiere, ucenicii Sfântului Apostol Iacob, luând trupul învăţătorului lor, cu dumnezeiască povăţuire l-au dus în Spania, unde şi până acum se dăruiesc din mormântul lui tămăduiri de boli; şi se săvârşesc minuni întru slava lui Hristos Dumnezeu, Cel slăvit împreună cu Tatăl şi cu Sfântul Duh, de toată făptura în veci. Amin.

TOT ÎN ACEASTĂ ZI, SFÂNTUL DONAT, EPISCOPUL EVRIEI

În zilele dreptcredinciosului împărat Teodosie cel Mare, acest Sfânt Donat a fost episcop în cetatea care se numeşte Evria, din Epirul vechi. Aproape de cetatea aceea se afla un loc ce se numea Soria, unde era şi un izvor de apă, din care dacă ar fi băut cineva, îndată cu amar murea. Aflând de aceasta Sfântul episcop Donat, a mers la izvorul acela cu clerul său şi când s-a apropiat de izvor, îndată s-a auzit un tunet şi a ieşit din izvor un balaur mare şi înfricoşător, care mergea împotriva alesului lui Dumnezeu şi încerca să împiedice cu coada picioarele catârului pe care era călare arhiereul. Iar Donat cu biciul cu care bătea catârul său, a lovit peste spate pe balaurul care se apropiase şi îndată balaurul acela a murit, iar clericii cei ce erau pe lângă episcop şi poporul, văzând acea minune, au adunat lemne şi aprinzând foc, au ars pe balaurul acela, ca să nu se vatăme văzduhul cu otravă, căci era foarte mare. Iar apă din izvorul acela nu îndrăzneau să bea. Deci, Sfântul Donat făcând rugăciune, a binecuvântat izvorul şi, scoţând mai întâi singur apă, a băut; apoi a poruncit şi tuturor fără frică să bea şi au băut toţi din destul şi nu s-au vătămat. Deci, mărind pe Dumnezeu, s-au întors la casele lor.

Încă mergând odată şi în alt loc uscat şi fără de apă şi văzând pe cei ce erau acolo foarte însetaţi de arşiţa cea mare şi slăbiţi de sete, a săpat o gropiţă mică cu mâinile sale şi, rugându-se lui Dumnezeu, a scos izvor de apă, care curgea cu îndestulare totdeauna. Încă şi din cer a pogorât apă îndestulătoare, pentru că la vreme de arşiţă şi de secetă mare, rugându-se către Domnul, îndată s-a vărsat ploaie mare şi a adăpat pământul bine şi îndestulare de roduri s-a făcut cu rugăciunile lui.

În acele vremi, fiica împăratului Teodosie era foarte bolnavă, fiind muncită de duhul cel necurat. Şi erau în mâhnire mare

împăratul şi împărăteasa pentru fiica lor, deoarece numai pe acea fiică o aveau. Şi aflând de făcătorul de minuni Donat episcopul, îndată a trimis împăratul la Epir, ca să cheme la sine pe toţi episcopii părţii aceleia, ca să se binecuvânteze de la dânşii. Şi, venind episcopii Epirului la Constantinopol, i-a primit pe ei împăratul cu cinste şi cu dragoste şi i-a întrebat, zicând: „Cine este între voi Donat episcopul, care cu biciul a omorât un balaur şi a scos apă din pământ uscat şi ploaie din cer de la Dumnezeu a cerut?”

Şi i-au arătat lui pe Sfântul Donat. Iar împăratul, sărutându-l, l-a dus la împărăteasă, apoi s-au aruncat la picioarele sfântului, rugându-se şi zicând: „Robule al lui Dumnezeu, fie-ţi milă de noi, că numai o fiică avem şi aceea cumplit pătimeşte, fiind chinuită de diavol! Şi am adus mulţi doctori şi preoţi, dar nimic n-au putut să ne ajute. Deci pe sfinţia ta te-am ostenit, ca să vii aici, auzind de darul cel mare al lui Dumnezeu ce este în tine, ca tu să izgoneşti dintr-însa pe diavol, cu puternicele tale rugăciuni către Dumnezeu. Şi de o vei tămădui pe ea, jumătate din averile ei vei lua”. A zis sfântul: „Unde este fecioara, ca să o văd pe ea?” Şi l-au dus la dânsa, iar diavolul, îndată, nesuferind venirea alesului lui Dumnezeu, a răcnit şi aruncând pe fecioară, a fugit dintr-însa; şi s-a făcut tânăra sănătoasă. Şi s-au bucurat împăratul şi împărăteasa şi multe daruri i-au făcut sfântului. Dar el nimic nu voia să ia din cele ce i s-au dat lui. Însă văzând obiceiul cel bun şi buna credinţă a acelora, i-a rugat, ca să i se dea un loc la episcopia lui, care se afla aproape de un sat al lui, ce se numea Omfalie, ca acolo să-şi zidească o biserică. Şi îndată împăratul i-a dăruit locul acela şi cu scrisoarea sa l-a întărit.

Zăbovind sfântul la Constantinopol, a murit un om oarecare, pe care ducându-l la îngropare, un altul ce-i împrumutase bani, având zapisul celui mort, îl ţinea şi nu lăsa să fie îngropat trupul, până ce nu i se va da lui datoria; şi era datoria aceea de două sute de galbeni. Iar Sfântul Donat, avându-şi locuinţa aproape de casa acelui cetăţean mort, a auzit ceartă şi adunare multă de popor şi a zis către episcopi: „Să mergem şi să rugăm pe acel împrumutător, să lase să îngroape trupul datornicului său cel mort”. Iar episcopii n-au voit să meargă. Atunci a mers singur Donat acolo şi văzându-l aceea care rămăsese văduvă după bărbat, a căzut la picioarele lui, zicând: „Fie-ţi milă de mine, omule al lui Dumnezeu, de vreme ce de îndoită primejdie sunt cuprinsă, că şi de bărbat m-am lipsit şi trupul lui a-l îngropa, nu mă lasă împrumutătorul. Deci, sfătuieşte-l pe acela, sfinte, ca să dea celui mort slobodă îngropare, ca să nu putrezească

în casă". Iar sfântul a întrebat-o: „Ştii cu adevărat cum că este dator bărbatul tău omului acestuia?" Răspuns-a femeia: „Domnul meu, mai înainte cu câteva zile, mi-a zis bărbatul că i-a plătit datoria, dar zapisul a rămas la împrumutător". Iar arhiereul lui Dumnezeu ruga pe împrumutător, zicând: „Lasă, fiule, ca să îngroape trupul celui mort, iar datoria ţi se va da ţie după aceea". Iar împrumutătorul, fiind aspru la năravşi nedrept, nu numai că n-a ascultat, ci şi cu cuvinte de necinste a ocărât pe sfânt.

Atunci sfântul episcop, apropiindu-se de patul pe care zăcea mortul şi cu mâna atingându-se de cel mort, a strigat, zicând: „Ascultă, omule!" Şi îndată mortul a înviat şi, deschizându-şi ochii, a zis: „Iată, eu sunt, stăpâne!" A zis către dânsul sfântul: „Scoală-te şi vezi ce vei face cu împrumutătorul tău, că nu te lasă să te îngropi, zicând că nu i-ai plătit datoria, căci zapisul tău îl are la sine". Iar mortul ridicându-se în sus, a şezut, toţi spăimântându-se de acel minunat lucru, apoi, căutând groaznic spre împrumutătorul său, l-a ocărât pentru minciună şi i-a vădit nedreptatea lui, spunând când şi în ce loc i-a plătit datoria de două sute de galbeni. Şi nu avea ce să mai răspundă împrumutătorul, ci stătea tremurând şi tăcea ca un mut. Iar omul cel ce înviase, cerându-şi înapoi zapisul său de la împrumutător şi luându-l în mâini, l-a rupt, şezând pe pat. Apoi, căutând la arhiereu, i-a zis: „Bine că m-ai deşteptat pe mine, dreptule, pentru vădirea păcătosului acestuia! Deci, porunceşte-mi mie ca iarăşi să adorm".

Şi i-a zis sfântul: „Mergi în odihna ta, fiule, de vreme ce acum te-ai liberat de zapisul tău". Şi îndată omul acela a adormit iarăşi cu somnul morţii. Şi toţi cei ce au văzut acea înfricoşată minune şi au auzit despre aceea, au preamărit pe Dumnezeu şi s-au minunat de puterea cea mare a plăcutului lui Dumnezeu.

În timpul zăbovirii acelui Sfânt Donat, în Constantinopol nu a plouat şi a fost secetă; deci, prin rugămintea împăratului, a ieşit sfântul afară din cetate cu litia, rugând pe Dumnezeu, ca să trimită ploaie pământului cel uscat. Şi îndată s-a vărsat o ploaie atât de mare încât poporul zicea: „Iată, al doilea potop va fi". Iar împăratului îi părea rău de Sfântul Episcop Donat, că se va îmbolnăvi de ploaia cea fără de măsură, fiind numai într-o haină. Însă, când s-a întors în curtea împărătească, s-au văzut hainele pe el desăvârşit uscate şi nici urmă de umezeală având; pentru că nici o picătură de ploaie n-a picat pe el şi foarte mult s-au minunat toţi. Iar împăratul se veselea de un plăcut al lui Dumnezeu ca acesta, mulţumind lui

Dumnezeu că în zilele împărăţiei sale a trimis Domnul pe un luminător ca acesta al lumii şi făcător de minuni.

Şi după multe vorbiri cu dânsul, l-a liberat la scaunul său şi i-a dat toată îndestularea spre zidirea şi înfrumuseţarea bisericii celei noi, pe care voia sfântul să o ridice la locul zis mai sus.

Şi mergând într-ale sale, fericitul Donat a zidit o biserică prea-frumoasă cu cheltuiala împăratului, unde însuşi şi-a gătit într-însa mormânt. Apoi ajungând la bătrâneţile cele desăvârşite, s-a dus către Domnul, ca să stea înaintea Lui în ceata Sfinţilor Ierarhi şi să slăvească pe Tatăl, pe Fiul şi pe Sfântul Duh, pe un Dumnezeu în Treime, Cel de toţi sfinţii slăvit, în veci. Amin.

TOT ÎN ACEASTĂ ZI, SFÂNTUL IGNATIE (BRIANCIANINOV), EPISCOP DE STAVROPOL

Acest mare dascăl al rugăciunii lui Iisus s-a născut în anul 1807, dintr-o familie de nobili ruşi, în provincia Vologda. Din botez s-a numit Dimitrie. De mic se arăta foarte înţelept şi evlavios, iubind mai ales liniştea, rugăciunea, slujbele Bisericii şi citirea cărţilor sfinte.

Dotat cu o inteligenţă de excepţie, tânărul Dimitrie este remarcat în scurtă vreme de marele duce Nicolae, viitorul ţar, şi este luat sub protecţia acestuia. Totuşi, succesul său în cercurile înalte ale societăţii nu îi dădea împlinire sufletească. Mângâierea sa o găsea doar în slujbele Bisericii şi în scrierile Sfinţilor Părinţi, în care afla îndrumări sigure spre mântuire. În cele din urmă, demisionând din funcţia de ofiţer în armata ţarului, părăseşte lumea şi în anul 1827 intră împreună cu un prieten în nevoinţa monahală la Mănăstirea Sfântul Alexandru Svirski, sub povăţuirea Sfântului Leonid, viitorul stareţ de la Optina. La început a făcut ascultare la bucătărie, sub porunca unui fost iobag al tatălui său, gustând pentru prima oară din roadele adevăratei smerenii. Fiind supus întru totul tuturor, tânărul ucenic era iubit de toţi părinţii din mănăstire pentru smerenia şi ascultarea sa.

În anul 1829 se stabileşte, împreună cu stareţul său, în obştea Mănăstirii Optina, o vestită sihăstrie a Rusiei pravoslavnice. Este nevoit apoi să treacă prin mai multe mănăstiri, suferind de boli, de

foame, de frig, însă fără să cadă în deznădejde. În 1832 a primit tunderea monahală sub numele de Ignatie şi a fost numit egumen la Mănăstirea Lopotov. Apoi, în 1834, este numit stareţ la Mănăstirea Sfântul Serghie, aproape de Petersburg, unde a înnoit în întregime viaţa duhovnicească şi a crescut mai mulţi fii sufleteşti.

Lucrarea sa nu a fost lipsită de multe osteneli, necazuri, ispite şi duşmani – o cruce pe care arhimandritul Ignatie a purtat-o cu multă răbdare şi despre care avea să scrie mai apoi: „Acolo m-a învrednicit Domnul cel milostiv să cunosc această bucurie şi această pace a sufletului, pe care cuvintele nu pot să o exprime. Acolo m-a învrednicit să gust iubirea şi dulceaţa duhovnicească, chiar în momentul în care îmi întâlneam duşmanul care voia să-mi ia viaţa, şi faţa duşmanului se făcea în ochii mei ca faţa unui înger luminat... Ce privilegiu să fii jertfă, asemenea lui Hristos sau, mai degrabă, ce privilegiu să fii răstignit lângă Mântuitorul...”.

Dobândind darul lacrimilor, al smereniei şi al sfintei rugăciuni cea din inimă, Cuviosul Ignatie a adunat în jurul său multe suflete cu viaţă aleasă, arzând ca o făclie nestinsă în mijlocul lor, fiind căutat de toţi ca un mare dascăl al rugăciunii lui Iisus. Încă a scris cu mare înţelepciune şi câteva cărţi de zidire duhovnicească, arătând tuturor calea dobândirii sfintei rugăciuni a inimii.

În anul 1857 a fost hirotonit episcop de Stavropol, un oraş din Caucaz. Însă, după patru ani, din cauza bolii se retrage iarăşi la linişte, devenind doctor iscusit de suflete, căutat de mulţi fii. La 30 aprilie 1867, îşi dă duhul în mâinile Domnului, lăsând în urmă numeroşi ucenici. După sfârşitul său fericit, Sfântul Ignatie a apărut în mijlocul unei lumini orbitoare unuia dintre fii săi duhovniceşti, spunându-i: „Tot ce am scris în cărţile mele este adevărat!”. Pentru sfinţenia vieţii lui, Sfântul Ierarh Ignatie a fost canonizat în anul 1988 de Biserica Ortodoxă Rusă, cu zi de prăznuire la 30 aprilie.

Sfârşit şi lui Dumnezeu laudă!

CUPRINS

Introducere, Arhimandrit Ioanichie Bălan 5

Ziua întâi

Cuvioasa Maria Egipteanca 7
Cuviosul Macarie Mărturisitorul 24

Ziua a doua

Sfântul Mucenic Amfian şi fratele său Edesie 26
Cuviosul Tit, făcătorul de minuni 29

Ziua a treia

Cuviosul Nichita Mărturisitorul 30

Ziua a patra

Sfânta Muceniţă Fervuta şi roaba sa 44
Cuviosul Puplie monahul 47
Cuviosul Iosif melodul şi făcătorul de canoane 48

Ziua a cincea

Sfinţii Mucenici Agatopod diaconul şi Teodul citeţul 59
Cuviosul Marcu din Muntele Fracesc 68
Cuvioasa Teodora din Tesalonic 77

Ziua a şasea

Sfântul Sfinţit Eutihie, Patriarhul Constantinopolului 78

Ziua a şaptea
Sfântul Mucenic Caliopie 89
Cuviosul Gheorghe Mărturisitorul 93

Ziua a opta
Sfinţii Apostoli Irodion, Agav, Ruf,
Asincrit, Flegon şi Ermie 96
Cuviosul Nifont, Episcopul Novgorodului 97

Ziua a noua
Sfântul Mucenic Evpsihie 102
Sfântul Mucenic Vadim 104

Ziua a zecea
Sfinţii Mucenici Terentie, African, Maxim, Pompia, Zinon,
Alexandru, Teodor şi cei împreună cu dânşii 107

Ziua a unsprezecea
Sfântul Mucenic Antipa, Episcopul Pergamului 112
Sfântul Ierarh Calinic de la Cernica 115

Ziua a douăsprezecea
Cuviosul Vasile Mărturisitorul, Episcopul Pariei 140
Sfântul Mucenic Sava Gotul 140
Cuviosul Isaac Sirianul 145
Cuvioasa Antusa, fiica lui Constantin Copronim 148

Ziua a treisprezecea
Sfântul Mucenic Artemon 149

Ziua a paisprezecea
Sfântul Martin Mărturisitorul, Papă al Romei 156
Sfântul Mucenic Ardalion Glumeţul 162

Sfânta Muceniţă Tomaida 162
Sfinţii Mucenici din Litva,
Antonie, Ioan şi Eustatie 165

Ziua a cincisprezecea
Sfinţii Apostoli Aristarh, Pud şi Trofim 170
Sfântul Mucenic Crescent 171
Sfintele Muceniţe Vasilisa şi Anastasia 171

Ziua a şaisprezecea
Sfintele Muceniţe surori Agapia, Hionia şi Irina 172
Sfinţii Filic Episcopul, Ianuarie Preotul,
Fortunat şi Septemin 179

Ziua a şaptesprezecea
Sfântul Mucenic Simeon, Episcopul Persiei
şi cei împreună cu dânsul 180
Cuviosul Acachie, Episcopul Melitinei 184
Sfântul Agapit, Papă al Romei 188
Cuviosul Zosima, egumenul Soloveţului 189

Ziua a optsprezecea
Cuviosul Ioan Isaurianul 206
Sfântul Cosma, Episcopul Calcedonului 207
Cuvioasa Atanasia Egumena 208
Sfântul Mucenic Ioan de la Ianina 217

Ziua a nouăsprezecea
Cuviosul Ioan de la Lavra cea Veche 221
Cuviosul Gheorghe Mărturisitorul 222
Sfinţii Mucenici Hristofor, Teona şi Antonin 222
Cuviosul Trifon, Patriarhul Constantinopolului 223

Ziua a douăzecea
Sfinţii Mucenici Victor, Zotic,
Zinon, Achindin şi Severian 226
Cuviosul Teodor Trihina 226
Cuviosul Anastasie, Egumenul Muntelui Sinai 227
Fericitul Anastasie Sinaitul, Patriarhul Antiohiei 228
Sfântul Sfinţit Grigorie, Patriarhul Antiohiei 231
Sfântul Ierarh Teotim I, Episcopul Tomisului 232
Cuviosul Atanasie şi Cuviosul Ioasaf 234

Ziua a douăzeci şi una
Sfântul Ianuarie Episcopul şi cei împreună cu dânsul 235
Sfântul Mucenic Teodor şi cei împreună cu dânsul 237
Sfânta Muceniţă Alexandra 241

Ziua a douăzeci şi doua
Cuviosul Teodor Sicheotul,
Episcopul Anastasiopolei 242
Cuviosul Vitalie Monahul 269

Ziua a douăzeci şi treia
Sfântul Mare Mucenic Gheorghe 274
Din minunile Sfântului Mare Mucenic Gheorghe 288

Ziua a douăzeci şi patra
Sfântul Mucenic Sava Stratilat şi cei împreună cu dânsul 301
Cuvioasa Elisabeta, făcătoarea de minuni 302
Sfinţii Mucenici Evsevie, Neon, Leontie şi Longhin 303
Sfinţii Mucenici Pasicrat şi Valentin 303
Cuviosul Toma Monahul 304
Sfântul Ierarh Iorest Mărturisitorul,
Mitropolitul Transilvaniei 305

Sfântul Ierarh Sava Mărturisitorul,
Mitropolitul Transilvaniei 306
Sfântul Ierarh Iosif Mărturisitorul,
Episcopul Maramureşului 307

Ziua a douăzeci şi cincea
Sfântul Apostol şi Evanghelist Marcu 310

Ziua a douăzeci şi şasea
Sfântul Sfinţit Mucenic Vasile, Episcopul Amasiei 316
Sfântul Ştefan, Episcopul Permului 325

Ziua a douăzeci şi şaptea
Sfântul Apostol Simeon, Episcopul Ierusalimului 338
Sfinţii Apostoli Aristarh, Marcu şi Zinon 341
Cuviosul Ioan Mărturisitorul 341
Cuviosul Ştefan, Episcopul Vladimirului 342

Ziua a douăzeci şi opta
Sfinţii Apostoli Iason şi Sosipatru, fecioara
Cherchira şi cei împreună cu dânşii 346
Sfinţii Mucenici Maxim, Dada şi Cvintilian 348

Ziua a douăzeci şi noua
Sfinţii nouă Mucenici, care au pătimit în Cizic 352
Cuviosul Memnon, făcătorul de minuni 354

Ziua a treizecea
Sfântul Apostol Iacob, unul din cei doisprezece 355
Sfântul Donat, Episcopul Evriei 358
Sfântul Ierarh Ignatie, Episcop de Stavropol 361

Tehnoredactare computerizată
la Sfânta Mănăstire Sihăstria
Format 16/70 x 100 1/1
Coli de tipar 23

F.E.P. «Tipografia Centrală»
277068, Chişinău, str. Florilor, 1
Departamentul Edituri, Poligrafie
şi Comerţul cu Cărţi

ISBN 973-0-00568-0